

မောင်
မောင်

မောင်
မောင်
(မောင်)

က ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

မောင်

BURMESE CLASSIC

စာမူစွန့်ပြုချက်အမှတ်

၆၂၀၀၉၈၁၀၁၁

မျက်နှာပုံစွန့်ပြုချက်အမှတ်

၆၂၀၀၁၄၀၂၁၂

ထုတ်ဝေခြင်း

၀၉ ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၂။

ပထမအကြိမ်၊ ၅၀၀ အုပ်

မျက်နှာပုံပန်းချီ

ဖော်မောင်

မျက်နှာပုံဖလင်

Eagle

အတွင်းဖလင်

A-7 Group (Asia Plaza)

ကွန်ပျူတာစာစီ

Dream City

တန်ဖိုး

၂၅၀၀ ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ ဦးဝင်းချို (ဓူဝံစာအုပ်တိုက်)၊ အမှတ် ၂၁၂၊ ၃၁လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊ က
ထုတ်ဝေ၍ ဒေါ်ချိုချိုအေး ဓူဝံပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၃၃၀-၃၃၂၊ အောက်ပုဇွန်တောင်လမ်း၊
ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၌ မျက်နှာပုံနှင့်အတွင်းစာသားများ ပုံနှိပ်ပါသည်။

၈၀၈.၈၁

ဟုန်ဝမ်(မောင်)

မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ / မောင်ဟုန်ဝမ် - ရန်ကုန်။

ဓူဝံစာပေ၊ ၂၀၁၂။

စာမျက်နှာ ၂၇၅၊ ၁၃.၇ x ၂၁.၅ စင်တီ။

(၁) မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

- ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
- အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုးအစိုးပြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့်နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကိုနှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သောပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်းပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး
- အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုခိုင်မာရေး
- စည်းကမ်းပြည့်ဝသော ဒီမိုကရေစီစနစ် ရှင်သန်ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်ရေး
- ဇွဲစည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- စိုက်ပျိုးရေးကို ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ပြီး ခေတ်မီစက်မှုနိုင်ငံထူထောင်ရေးနှင့် အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ရေနွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့်အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး

လူမှုရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင်မှားရေး
- အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများမပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- စစ်မှန်သောမျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ဖြစ်သည့် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

စာအုပ်တိုက်က ထုတ်ဝေပြီးစာအုပ်များ

- ၁၃၈။ ဘာသာစကားသုတေသန ဒေါက်တာအောင်မြင်ဦး
- ၁၃၉။ ပီမိုနင်းဝတ္ထုတို ၁၀၀ ပီမိုးနင်း
- ၁၄၀။ လမ်းကြောင်းသစ် အက်ဆေးများ ညွန့်ဝေမိုး
- ၁၄၁။ စားဖွယ်စုံလင် အလှဆင် နေမျိုးနိုင်
- ၁၄၂။ ဉာဏ်စမ်း အိုင်ကျူ မောင်ရေအေး (ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်)
- ၁၄၃။ ပန်းခင်းအလွန်လမ်းနှင့် ရသစာတမ်းများ မောင်ရင့်မာ (ကျောင်းကုန်း)
နှင့် ကျောင်းကုန်း ဧည့်မှူး
- ၁၄၄။ ဖက်စီမ်းကွမ်းတောင်ဝတ္ထုတိုများ (စတုတ္ထအကြိမ်) ခင်ခင်ထူး
- ၁၄၅။ သုံးလွန်းတင် (ဝတ္ထုလတ်သုံးပုဒ်စုစည်းမှု) ခင်ခင်ထူး
- ၁၄၆။ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်သမိုင်း (ဒုတိယအကြိမ်) မောင်သိန်းနိုင်
- ၁၄၇။ ရေးဟန်အဖြာဖြာ အင်္ဂလိပ်စာ (Stylistic English) ညွန့်ဝေမိုး
- ၁၄၈။ ၁၈ယူဇနာမဂ္ဂဇင်း ဝတ္ထုရှည်များ (ဒုတိယအကြိမ်) နေဝင်းမြင့်
- ၁၄၉။ ပန်းစည်းကြိုး မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုရှည်များ ခင်ခင်ထူး
- ၁၅၀။ ပညာခေတ်ရနံ့စာစီစာကုံးများ-၆ မောင်မောင်ဦး (မဟာဝိဇ္ဇာ)
- ၁၅၁။ အောင်မြင်ရေးသောချက် A-Z 26 ညီညီနိုင်
- ၁၅၂။ စားဖွယ်စုံလင် အလှဆင် - ၂ နေမျိုးနိုင်
- ၁၅၃။ နိုင်ငံရပ်ခြားပုံပြင်များ တင့်ထွန်းဆွေ
- ၁၅၄။ သန့်ရှင်းလတ်ဆတ်ပြီး ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော
ဟင်းချက်နည်းအမျိုးမျိုး အန်တီချို
- ၁၅၅။ ပုစဉ်းရင်ကွဲ ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှု နေဝင်းမြင့်
- ၁၅၆။ အေးအေးလူလူအတွေးများ(ဒုတိယအကြိမ်) နေဝင်းမြင့်
- ၁၅၇။ စာပန်းချီ စံပြ စာစီစာကုံးများ မြတ်ဆရာ
- ၁၅၈။ စိန်ပန်းပြာ မြန်မာစာ စာစီစာကုံးများ မောင်ဟုန်ဝမ်
- ၁၅၉။ ငါးနှင့် ပင်လယ်စာများ ချက်ပြုတ်နည်း အန်တီချို
- ၁၆၀။ စွယ်စုံအိဒီယမ်အဖွင့် လူအောင်
- ယခု**
၁၆၁။ မင်းသုဂင်္ဂနှင့် ကဗျာ မောင်ဟုန်ဝမ် (၇၀ထိက)
- ဆက်လက်၍**
၁၆၂။ ဇေယျစာတမ်းများ ဇေယျ

www.burmeseclassic.com

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ

(ကဗျာ လေ့လာချက်)

မောင်ဟုန်ဝမ် (ကထိက)

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အမည်	အမှတ်	စာမျက်နှာ
-	အမှာစာ		၁
၁	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁	၃
၂	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂	၁၃
၃	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၃	၂၁
၄	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၄	၂၉
၅	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၅	၃၇
၆	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၆	၄၂
၇	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၇	၅၁
၈	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၈	၆၁
၉	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၉	၆၈
၁၀	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၀	၇၉
၁၁	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၁	၈၈
၁၂	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၂	၉၅
၁၃	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၃	၁၀၂
၁၄	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၄	၁၀၉
၁၅	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၅	၁၁၇
၁၆	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၆	၁၂၃

၁၇	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၇	၁၃၁
၁၈	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၈	၁၃၇
၁၉	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၁၉	၁၄၃
၂၀	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၀	၁၄၈
၂၁	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၁	၁၅၅
၂၂	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၂	၁၆၃
၂၃	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၃	၁၇၀
၂၄	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၄	၁၈၁
၂၅	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၅	၁၈၇
၂၆	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၆	၁၉၇
၂၇	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၇	၂၀၇
၂၈	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၈	၂၁၇
၂၉	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၂၉	၂၂၇
၃၀	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၃၀	၂၃၈
၃၁	မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ	၃၁	၂၄၈
၃၂	မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာကျေးဇူး		၂၅၈

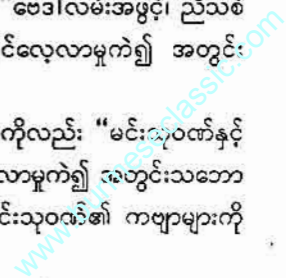
အမှာစာ

စာရေးသူသည် ခရစ်နှစ် ၂၀၀၅ ခုတွင် ဗေဒါလမ်းကဗျာအားလုံးကို အဖွင့်ရေးခဲ့ပါသည်။ ခရစ်နှစ် ၂၀၀၆ ခုတွင် “ညီသစ်ဆင်း ကဗျာအချို့နှင့် ရှေးခေတ်ပုဂံကဗျာများကို အဖွင့်ရေးခဲ့ပါသည်။ အဖွင့်ရေးသောအခါ ကဗျာရေးသူ ဆရာဇော်ဂျီ၏အာဘော်ကို မိနိုင်းသမ္မုမိအောင် ဆင်ခြင်လေ့လာ၍ အပြင်လေ့လာမှု သဘော (Extrinsic)၊ အတွင်းလေ့လာမှုသဘော (Intrinsic) ပါအောင် ရေးပါသည်။ သို့ရာတွင် အပြင်လေ့လာမှု သဘောက ပိုများပါသည်။

အပြင်လေ့လာမှုဆိုသည်မှာ စာ၏တန်ဖိုးကို ပေါ်အောင် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး စသော နောက်ခံများနှင့် လေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆရာ ဇော်ဂျီ၏ “သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဋီကာ၊ သိန်းနှင့် ကျားဋီကာ”၊ တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေတို့၏ “မြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့”၊ တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်၏ “ခေတ်သစ်ကဗျာ မိတ်ဖွဲ့”၊ ဤစာရေးသူ၏ “ဗေဒါလမ်းအဖွင့်”၊ “ညီသစ်ဆင်းနှင့် ရှေးခေတ်ပုဂံ ကဗျာများအဖွင့်” တို့သည် အပြင် လေ့လာမှုသဘောဖြစ်သည်။

အတွင်းလေ့လာမှုဆိုသည်မှာ ဇာ၏အတွင်းသား သဒ္ဒါလင်္ကာရ၊ အတ္ထာ လင်္ကာရတို့ကို လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ စာရေးသူ၏ “ဗေဒါလမ်းအဖွင့်၊ ညီသစ် ဆင်းနှင့် ရှေးခေတ်ပုဂံများအဖွင့်” တို့သည် အပြင်လေ့လာမှုကဲ့၍ အတွင်း လေ့လာမှု ခပ်ပါးပါးသာဖြစ်သည်။

ယခုတစ်ဖန် ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများကိုလည်း “မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ” ဟူ၍ အဖွင့်ရေးထားရာ အပြင်သဘော လေ့လာမှုကဲ့၍ အတွင်းသဘော လေ့လာမှုကို ခပ်ပါးပါး ထည့်ထားပါသည်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများကို

ခရစ်နှစ် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်၊ ဧပြီလမှ စရေးခဲ့ရာ ခရစ်နှစ် ၂၀၁၁ ခု၊ မေလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အပြီးသတ် နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာ၏ ကဗျာများကို အဖွင့်စာ ရေးသောအခါ ဆရာ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အခြေခံ၍ ဆရာကဗျာထဲက ဆရာ၏ စိတ်ကို ဉာဏ်မီသလောက် ချဉ်းကပ် ရေးသားပါသည်။

စင်စစ် ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် တောင်ကြီးနှင့်တူပါသည်။ စာရေးသူကား တောင်ကြီး၏ အောက်နားက တောင်ပူစာကလေးနှင့် တူပါသည်။ တောင်ပူစာ ကလေးပေါ်မှ တောင်ကြီးကို အကြိမ်ကြိမ် မော့ကြည့်ပါသည်။ ဤစာသည် တောင်ကြီးမြင်းမိုရ်ကို မော့ကြည့်ပြီး ရေးသားထားသော စာများဖြစ်ရာ အကုန် မြင်နိုင်မည်ကား မဟုတ်ပါ။ ကဗျာလေ့လာသူ၊ စာဖတ်သူများအတွက် စိုးစဉ်းမျှ အထောက်အကူ ပြုနိုင်မည်ဟု မှတ်ယူပါသည်။

မောင်ဟုန်ဝမ်း၊ ကထိက
မေလ ၂၄ ရက်၊ ၂၀၁၁ ခု ။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကြိုကာလ) - ၁

နှစ်ဆယ်ရာစုခေတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ထူးခြားသော ရာစုနှစ်ဖြစ်သည်။ ထိုရာစု၌ သဘင်ပညာ အကျော်အမော် သုံးဦး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အောင်ဗလ၊ ဖိုးစိန်၊ စိန်ကတုံး တို့ဖြစ်ကြသည်။ ကဗျာစာဆိုကြီး သုံးဦး ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ယင်းတို့ကား သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း (၁၈၇၆-၁၉၆၄)၊ ဇော်ဂျီ (၁၉၀၇-၁၉၉၀) နှင့် မင်းသုဝဏ် (၁၉၀၉-၂၀၀၄) တို့ ဖြစ်ကြသည်။

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ၁၉ ရာစုနှောင်းပိုင်းမှာ မွေး၍ နှစ်ဆယ်ရာစု၌ ထင်ရှားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့သည် နှစ်ဆယ်ရာစုမှာပင် မွေး၍ နှစ်ဆယ်ရာစုတွင် နာမည်ကျော်ခဲ့သူများဖြစ်ကြသည်။ ပါရမီရှင်ဆိုသည်မှာ အနှစ်တစ်ရာတွင် တစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်ဖို့ပင် မလွယ်ပါ။ တစ်ယောက်လောက် ပေါ်ထွန်းလာလျှင်ပင် သူ့နိုင်ငံ သူ့လူမျိုးအဖို့ ဂုဏ်တက်စရာပင် ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ရာစုတစ်စုအတွင်းမှာပင် စာဆိုကြီးသုံးဦး ပေါ်ထွန်းခဲ့ရာ အဘယ်မှာ လျှင် မထူးခြားဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။ ထိုသုံးဦးတွင် မင်းသုဝဏ်သည် အသက် အငယ်ဆုံး ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ဟံသာဝတီခရိုင် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ မိဘ များမှာ ကုန်သည် ဦးလွမ်းပင်နှင့် ဒေါ်မိတို့ဖြစ်ကြသည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၀၉ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် မွေးသော သားရလာမှာ ဖြစ်သည်။ မွေးချင်း ခုနစ်ယောက်တွင် ဒုတိယမြောက် ဖြစ်လေသည်။

မင်းသုဝဏ်၏ ပုညာရေးမှာ ၁၉၁၆ ခန့် အသက် ခုနစ်နှစ်ခန့်တွင် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ ဆရာဦးဖိုးလှိုင် ကျောင်းတွင် မြန်မာစာကို စတင် သင်ယူကြောင်း၊ ၁၉၂၁ ခုတွင် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၌ အမျိုးသားကျောင်း ဖွင့်လှစ်သောအခါ ထို ကျောင်း၌ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာနှစ်ဘာသာကို သင်ယူခဲ့ကြောင်း၊ ကဗျာရေးနည်း ကိုလည်း ထိုကျောင်းနေ ကျောင်းနေဖက် ဦးအာကာသန်းထံမှ သင်ယူခဲ့ကြောင်း၊ ဦးအာကာသန်းသည် ပါဠိ ပထမလတ် အောင်မြင်ထားသူ ဖြစ်ကြောင်း၊ မင်းသုဝဏ်သည် ထိုကျောင်း၌ ဆဋ္ဌမတန်းအထိ သင်ယူခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ထိုစဉ်က မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၁၂ နှစ်ခန့်ဖြစ်ရာ မြန်မာကဗျာကို ငယ်စဉ်ကတည်းက စိတ်ဝင်စားကြောင်း သိရလေသည်။

၁၉၂၃ ခုတွင် ရန်ကုန်မြို့ ဆရာမှတ်ကြီးကျောင်းခေါ် စိန်ဂျွန်းကျောင်း ကိုဝင်၍ ပဉ္စမတန်းတက်သည်။ ၁၉၂၉ တွင် ဆယ်တန်းစာမေးပွဲကို ပထဝီဝင် ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်၍ ထိုနှစ် ဇွန်လတွင် ယူနီဗာစီတီကောလိပ်သို့ ရောက်သည်။ ပဲခူးဆောင်အလယ်ထပ် အခန်း ၉၁ တွင် နေသည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၂၀ အရွယ် ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၁၀ နှစ်ကျော်တွင် မြန်မာကဗျာရေးနည်းကို သင်ယူလေ့လာ၍ ကြိုးစားခဲ့ရာ ၁၉၂၆ ခု၊ အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ် အလယ်တန်း ကျောင်းသားဘဝတွင် သူ၏ကဗျာများကို ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းကြီး၌ ဖော်ပြခြင်း ခံရ ကြောင်း တွေ့ရသည်။

“လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၇၀ ကျွန်ုပ် ငယ်စဉ် စတင် ကဗျာစပ်ခဲ့သည့် အူခြေအနေကို ဖော်ပြချင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်၏ မှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် ပထမဆုံး တွေ့ရသော ကဗျာမှာ “မိုးရာသီဘွဲ့ လေးဆစ်သဖြန်” ဖြစ်ကြောင်း “မင်းသုဝဏ် ကဗျာပေါင်းချုပ်”(၁၉၉၇)အတွက် ဆရာကိုယ်တိုင်ရေးသော နိဒါန်းစာ၌ တွေ့ရ သည်။

မိုးရာသီဘွဲ့ လေးဆစ်သဖြန်

ခါနွေကျွန်းပါလို့
 လွမ်းစဖွယ် မိုးရာသီ။
 ညင်းသာသာ လေပြည်သွေးပါလို့
 ခင်းယာမှာ ရေတွေ ဖွေးပြန်တော့
 ဝင်းအသား ဝါတမေနှင့် ဝေးတာကြောင့်
 ဆွေးစိတ်မတည်။

မိုးမှောင်မှောင် ရပ်တောင်ဘက်ဆီက
 ဖြိုးပြောင်ပြောင် လျှပ်ရောင်ပြက်ပါလို့
 နတ်မောင်နှက်ပါတဲ့ မုရိုးစည်
 တိုးမြည်ချက်လွန်ဆန်း။
 ကျေးနှစ်ဖော်
 ကွေးလျက်အတူပျော်ဖို့
 ကမူပေါ်ဝနေစောင်းဆီက
 ဖြူလျော်လျော်သပြေခေါင်းမှာ
 (ကိုအာကာရယ်) ပေါင်းဖွဲ့သိုက်နန်း။
-(ဒဂုန်မဂ္ဂစင်း၌ပါသော ကဗျာ)

အထက်ပါ ကဗျာ၏အဓိပ္ပာယ် အလိုမှာ “နွေရာသီကုန်ဆုံးပြီ ဖြစ်၍ မိုးရာသီသို့ရောက်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ လေပြည်သွေး၍ ယာခင်းမှာ ရေတွေ ဖွေးနေကြောင်း၊ အသားဝါမေနှင့် ဝေးသောကြောင့် ဆွေးစိတ်ကိုဖျောက်၍ မရကြောင်း၊ တောင်ဘက်မှ မိုးသားတိမ်လိပ်များ မည်းမှောင်လာပြီး၊ လျှပ်ရောင်များ ဖြိုးဖြိုးပြောင်ပြောင် ပြက်လျက်ရှိကြောင်း၊ မိုးခြိမ်းသံများကိုလည်း ကြားနေရကြောင်း၊ ကျေးနှစ်ဖော်ကား သပြေပင်အခေါင်းထဲ၌ အသိုက်လုပ်၍ နေကြောင်း” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

စာပေ အနုပညာသည်တို့၏ ဖြစ်စဉ်တွင် အဆင့်သုံးဆင့်ရှိရာ ယင်းကို “စု၊ တု၊ ပြု” အဆင့်များဖြစ်ကြောင်း ဆရာကိုယ်တိုင် ဟောပြောဖော်ပြခဲ့ဖူးပါသည်။ “စု” ဆိုသည်မှာ လိုအပ်သော ပညာဗဟုသုတကို စုဆောင်းရကြောင်း၊ “တု” ဆိုသည်မှာ ရှေးဆရာများ၏ ရေးပုံရေးနည်းကို တုပရေးသား၍ လက်ကျင့်ရကြောင်း၊ “ပြု” ဆိုသည်မှာ မိမိကိုယ်တိုင် မိမိမူဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ရေးသားနိုင်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ခေတ်စမ်းသမား မဖြစ်သေးခင်က “စု၊ တု၊ ပြု” အဆင့်သုံးဆင့်တွင် ဒုတိယဖြစ်သော “တု” အဆင့်၌သာရှိ၍ ရှေးဆရာဆရာများကို အတုလိုက်ကာ ရေးဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ မိုးရာသီဘွဲ့လေးဆစ်သည် သာဓကတစ်ခု ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် သူ့ကဗျာတွင် နဘေထပ်ကာရန်ကို ရနိုင်သလောက် သုံး၍ သာယာနာပျော်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖွဲ့သည်။ ဒုတိယအချိုးတွင် “ညှင်းသာသာ လေပြည်သွေး၊ ခင်းယာမှာ ရေတွေဖွေး” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တတိယအချိုးတွင် “မိုးမှောင်မှောင်၊ ရပ်တောင်ဘက်၊ ဖြိုးပြောင်ပြောင် လျှပ်ရောင်ပြက်” ဟူ၍

လည်းကောင်း နဘောထပ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ နဘောဆိုသည်မှာ ကာရန်ထပ်
ရုံဖြင့် မပြီးသေး၊ အဓိပ္ပာယ်လည်း ဟပ်ဖို့လိုသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ နဘောသည်
ထပ်လည်းထပ်၍ ဟပ်လည်းဟပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်သည် အလယ်
တန်းကျောင်းသားဘဝမှာပင် မြန်မာကဗျာဖွဲ့ပုံ ဖွဲ့နည်းကို အတော်နိုင်နိုင်နင်းနင်း
ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။

သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်၏ မိုးဘွဲ့သဖြန်တွင် အရေးအကြီးဆုံး လက္ခဏာ
တစ်ရပ် လိုနေသေးသည်။ အခြားမဟုတ်ပါ။ မင်းသုဝဏ်သည် မိုးရာသီနှင့်
ပတ်သက်၍ သူ့မှာ ကိုယ်ပိုင် ခံစားချက်၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှု မည်မည်ရရ မရှိဘဲ
ရေးဖွဲ့ထားသောအချက် ဖြစ်သည်။ အတတ်ပညာ သဘောအရ ရေးပုံရေးနည်း
မှန်ကန်ပြေပြစ်ရုံသာ ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ၏ကဗျာသည် နားအရသာကို
ပေးနိုင်သော်လည်း စာဖတ်သူ၏ နှလုံးသား၌ ငြိသွားအောင် ထိသွားအောင်
မစွမ်းနိုင်ပါ။

ရသစာပေဖွဲ့ဆိုရာ၌ ခံစားမှုသည် အသက်ဖြစ်သည်။ စိတ်ဖြစ်စဉ်တွင်
ခံစားမှုအဆင့်မှ စိတ်လှုပ်ရှားမှုအဆင့်သို့ ကူးရသည်။ စိတ်လှုပ်ရှားမှုမှ ခံစား
အသိသို့ ရောက်သည်။ ထိုအခါ စာရေးစရာ အာဘော်တစ်ခုခုကို ရလိုက်သည်။
ယင်းအာဘော်ကို တကယ်ချရေးသောအခါ စိတ်ကူးဉာဏ်က ဦးဆောင်သည်။
ယင်းစိတ်ကူးဉာဏ်သည်လည်း ခံစားမှုမှ အညွှောက်ထိုးလာသော ဉာဏ်တစ်မျိုး
ဖြစ်ရာ ရသစာပေ၏အသက်သည် ခံစားမှုဖြစ်သည်ဟု ဆိုရခြင်းဖြစ်သည်။

ခံစားမှုနယ်ပယ်တွင် အမျိုးမျိုး ရှိသေးသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် တိတိကျကျ
မခံစားရဘဲ ခံစားရသယောင် ဝေဝေဝါးဝါး ရေးဖွဲ့သော ခံစားမှုအမှား (false
feeling)၊ ယင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ခံစားမှုအမှန် (true feeling)၊
အားရှိသောခံစားမှု (strong feeling)၊ နက်ရှိုင်းသောခံစားမှု (deep feel-
ing)၊ အပေါ်ယံ သဘောတိမ်သော ခံစားမှု (shallow feeling)၊ ပြင်းထန်
သောခံစားမှု (vehemence) ဟူ၍ အမျိုးမျိုး ရှိသေးသည်။ ရသစာကောင်း
တို့တွင် အားရှိ၍ နက်ရှိုင်းသည့် ခံစားမှုသဘော၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်း သဘောကို
တွေ့ရသည်။ ခံစားမှု အမျိုးမျိုးရှိသကဲ့သို့ လူပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့်လည်း ကျယ်ကျယ်
ပြန့်ပြန့် ခံစားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မခံစားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍
နှစ်မျိုး ခွဲနိုင်သည်။ ရသ စာကောင်းရေးသူတို့တွင် ကျယ်ပြန့်သော ခံစားနိုင်မှု
သဘောကို တွေ့ရတတ်သည်။

ခေတ်စမ်းကြိုကာလတွင် မင်းသုဝဏ် ရေးဖွဲ့သော ကဗျာအချို့တွင်
မိုးဘွဲ့လို ခံစားမှု မည်မည်ရရ မပါသော ကဗျာမျိုး ရှိသည့်နည်းလူ့ ငါးပိကြော်

ဘွဲ့လွှမ်းချင်း” (၅၊ ၄ ၊ ၂၇)နှင့် “ခါနွေဆန်းတော့ လွှမ်းမိတယ်” (၁၉၃၁)တို့ ကဲ့သို့ ခံစားမှုပါသောကဗျာမျိုးကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် အမေနှင့် အဖေကို အလွန် ချစ်ဟန်တူသည်။ ကျေးဇူး ရှင်များဟု အမြတ်လည်း ထားပေသည်။ သူ၏ ကဗျာအချို့တွင် “မွေးမေ၊ မေဖေ၊ မွေးဖ” ဟူ၍ မြတ်မြတ်နိုးနိုး သုံးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျောင်းသား ဘဝတွင် ပုပင်စရာကိစ္စအဝဝနှင့် ကြုံရသောအခါ အိမ်ရောက်ပါက မိခင်က ချိုချိုသာသာ ဖောင်းဖျပြောဆိုလျှင် သူ စိတ်ချမ်းသာခဲ့ရပုံကို-

“ပင်လယ်သို့ဝေ၊ ပူမျိုးတွေ၍
ပြန်လေကျောင်းမှ၊ အိမ်သို့ကျသော်
မာတနှုတ်ချို၊ တစ်ခွန်းဆိုက

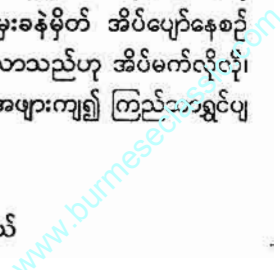
ထိုထိုပင်လယ် လျှောသည်တည်း” ဟူ၍ သို့လော သို့လော ၁၉၃၂ ကဗျာတွင် ရေးဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

မိခင်က သားဖြစ်သူအား ပညာသင်လွှတ်ရာ ပညာအတော်အသင့်ရ ပေမယ့် ပင်မြင့်မာလတ် မလှမ်းသာ၍ ညှိုးလျခဲရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာ သင်လွှတ်ခဲ့သော မိခင်အား မှားသည်ဟု ဆိုရအံ့လောဟူ၍ “ခေတ်ပညာ” ၁၉၃၂ ကဗျာတွင်-

“အများနည်းတူ၊ သားရွှေတူသည်
မဲဖြူခွဲဝေ၊ သိတို့စေဟု
ရှာလေပညာ၊ လွှတ်လေရာတွင်
ပညာတော်သင်၊ ရပေမင့်လည်း
ပင်မြင့်မာလာ၊ မလှမ်းသာ၍
စိတ်မှာဗျာဝေ၊ ညှိုးလျချေသည်
မွေးမေမှားသည် ဆိုအံ့လော” ဟု မိခင်ပါအောင် ဖွဲ့သည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

တစ်ခါကလည်း မင်းသုဝဏ်သည် ဖျားလျက်ရှိရာ အမေနှင့် အဖေကို တရင်း မှေးခနဲ အိပ်ပျော်သွားကြောင်း၊ ထိုသို့ မှေးခနဲမှိတ် အိပ်ပျော်နေစဉ် အရက်ချိန်၌ မိခင်လာ၍ သူ့နဖူးပြင် ဆံစကို စမ်းလာသည်ဟု အိပ်မက်လိုလို၊ တကယ်လိုလို မြင်မိလေဟန် နိုးလာသောအခါ သူ အဖျားကျ၍ ကြည်သာရွှင်ပျ ဖြစ်ရကြောင်းကို -

“အဖျားသွေးကြောင့်
မှေးမျှမပျော်၊ စက်ခွင်ပေါ်ဝယ်

ဪ ဪ မိခင်၊ ဪ ဖခင်နှင့်
ဖူးချင်သောလိုက်၊ တမိကြိုက်ဝယ်
မျဉ်းငိုက်တစ်ဆိတ် မှိတ်မိ၏။

ကြက်ဦးဆော်၍
ပေါ်အရက်ရိပ်၊ မှေးတစ်မှိတ်ဝယ်
ကျွန်စိတ်ပြားဝေ၊ ကျွန်မွေးမေလျှင်
ပျော့ခွေနှမ်းလျှ၊ သားမောင်လှ၏
ဆံစဖူးပြင်၊ စမ်းလှာအင်ကို
ကယ်ပင်လိုလို၊ အိပ်မက်လိုနှင့်
တစ်ကိုယ်တည်းလျှင် မြင်မိ၏။

ထုံရနံ့သို့
ညံ့နုစမ်းလှာ၊ မွေးမာတာကြောင့်
ကြည်သာရွှင်ပျ၊ နိုးလေကလျှင်
မိုးလတိမ်ဦး၊ တေးတျာကြူးလျက်
ကျွန်ဖူးထက်မှာသာဘိ၏”

ဟူ၍ “အမယ့်ကိုယ်စား” ၁၂၉၇ ကဗျာတွင် ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရလေသည်။

ထိုသို့ အမေကို အလွန်ချစ်သော မင်းသုဝဏ်သည် သူ စိန်ဂျွန်းကျောင်းသားဘဝ၌ မိခင်က သူကြိုက်သော ငါးပိကြော်ကို လူကြိုနှင့်ပို့လိုက်သောအခါ အလွန်ဝမ်းသာလေသည်။ ထိုအခါ သူ့မိခင်၏ မေတ္တာစေတနာကို သူခံစားရသည့် အတိုင်း ငါးပိကြော်ဘွဲ့ လွမ်းချင်း ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရေးဖွဲ့သည်။

“မယ်ကိုယ်တိုင်လုပ်ခဲ့
ပိပုပ်တဲ့ ဆားနယ်
ကောင်လုံးထည်ကို
အိုးလည်တို ရွှေစဉ်လူးရယ်နှင့်
နှစ်ကူးကာ လတွေ များအောင်လို့
တို့အိမ်အို စားဖို့နားမှာတော့
ထားခဲ့တယ်လေး။
မြို့ဒဂုန်
ခရီးသွားလူကြိုလို့
ဆိတ်တစ်ပုံ ငရုတ်ကောင်းရယ်နှင့်

ပလောခြောက်အမှုန်လောင်းပါတဲ့
 ငါးပိကောင်း ငါးခုကောင်ကို
 “ဘေးအထောင် ရိုးထွင်နုတ်ကာ
 တကုပ်ကုပ် စားဖို့လယ်တွင်
 စိစဉ်ကာ ကိုယ်တိုင်ကြော်၍
 စိန်ဂျွန်းပျော် သားမောင်စားစေဖို့
 မယ်တစ်ပါး မင်းမာတာ
 စေတနာ အနန္တရယ်နှင့်
 တောဌာနအရပ်ဝေးဆီက
 (လူလေးရေ) ပေးလိုက်တယ်လေး။

(၅၊ ၄၊ ၂၇)

ကျွန်ုပ်တို့ ဧရာဝတီတိုင်း မအူပင်၊ ညောင်တုန်း၊ ငါးခယ်မနှင့် ဆားမလောက်၊ တင်ဒေရေကျော် အစရှိသော ကျေးရွာများ၌ ငါးပိရေကျိုကို နေ့တိုင်း စားကြပါသည်။ ငါးခု ငါးပိကောင်ကြော်၊ ငါးကျည်း ငါးပိကောင်ကြော်ကို တစ်ခါတစ်ရံမှသာ စားကြပါသည်။ ငါးပိကောင်ကို လက်နှစ်လုံးလောက်အတစ်အတုံးကလေးများပြုပြီး ငရုတ်သီးခြောက်ကိုရေစိမ်၊ နောက်လေးစိပ်ကွဲသာသာ မညက်တညက်ထောင်းပြီး ပုစွန်ခြောက်ထည့်ကာ ဆီရွဲနှင့် ကြော်ပါသည်။ လက်ဆောင်ပေးချင်သောအခါ အဝေးရောက်သားချင်းများထံ ပို့ချင်သောအခါ ငါးပိကောင်ကြော်၍ မြတ်မြတ်နိုးနိုး ပေးတတ်ကြပါသည်။ ငါးပိကြော်ပါလျှင် အလွန် ထမင်းမြိန်သည်ကို မြန်မာတိုင်း သိကြပါသည်။

ဘယ်လို ငါးပိဖြစ်ဖြစ် နှစ်ချို့လေ ကောင်းလေပါ။ သုံးနှစ်ချို့ ငါးပိရေကျိုကို သူဌေးအိမ်မှာ တစ်ကြိမ်စားဖူးရာ ဟင်းကို မနှိုက်နိုင်ဘဲ ငါးပိတို့စရာနှင့်သာ ပြီးသွားပါသည်။ မွေးပြီး အရသာရှိလိုက်ပုံများကို ဘယ်လို စကားမျိုးမှ ရသပေါ်အောင် ပြောနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ယနေ့အထိ မမေ့နိုင်ဘဲ ငါးပိအကြောင်း ပြောလျှင် သွားရည်ယိုတော့သည်။

ယခုလည်း မင်းသုဝဏ်၏ အမေက နှစ်ချို့ ငါးခု ငါးပိကောင်ကို ဘေးအထောင်နုတ် ပုလောခြောက်ခေါ်၊ ပုစွန်လေပေ့ခြောက်နှင့် ငရုတ်လောင်း ထည့်ကာ ကြော်ပါသည်။ သားကလေး မောင်ဝန် အဝေးသို့ ပညာပေး သွားကတည်းက သားကလေး စားဖို့ဟု အမေက ရည်ရွယ်လေသလားမသိ၊ ငါးပိလုပ်ပုံမှအစ ထားပုံသို့ပုံ တကုပ်ကုပ်နှင့်ကြော်ပြီး လူကြိုနှင့်ပေးလိုက်ပုံ အထိကို

အသေးစိတ် သရုပ်ဖော်ထားရာ၌ မိခင်ကြီး၏ မေတ္တာသဘောသည် အလိုလို စီးဝင်သွားသည်ဟု စာရေးသူ ခံစားရပါသည်။

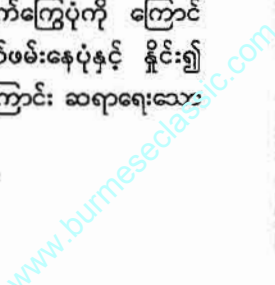
ဤသို့ဖြင့် မင်းသုဝဏ်သည် ခေတ်စမ်းကြိုကာလ၌ သူ့ခံစားချက်ကို ဖွဲ့သော ကိုယ်ပိုင်ကဗျာမျိုးကိုလည်း ရေးနေပြီဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ “ခါနွေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်” ၁၉၃၁ ကဗျာတွင်လည်း မင်းသုဝဏ်၏ အချစ်ခံစားမှုကို ရင်နင့်စဖွယ် ပီပြင်စွာ ဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ “မင်းသုဝဏ်သည် “ခါနွေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်” ကဗျာကြောင့် နာမည်ကျော် သွားတော့သည်။ “ခါနွေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်” ကို တပေါင်းလ၊ ၁၂၉၂ ခု၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်း၌ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည် ဥပစာတန်းတွင် စပါယ်ရှယ်ကျောင်းသားအဖြစ် အရွေးခံရ၍ တစ်နှစ်အတွင်း ၁၉၃၀ မတ်လမှာပင် ဥပစာအထက်တန်း စာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း အစမ်းတက်ခါစလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ၁၉၃၁ ခု မတ်လ ဂုဏ်ထူးတန်း အစမ်းစာမေးပွဲကို အောင်သည်။ ထိုစဉ် မိဘများ စီးပွားပျက်သောကြောင့် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ အမျိုးသားကျောင်း၌ ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် ခေတ္တ အလုပ်ဝင်ရသေးသည်။ ကျောင်းဖွင့်သောအခါ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် ခေါ်သဖြင့် ကျောင်းဆက်တက်ရလေသည်။

ကျောင်းသား မင်းသုဝဏ် ရေးဖွဲ့သော “ခါနွေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်” ကဗျာသည် ရှေးဆရာများ ရေးလေ့ရှိ ကဗျာမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းကဗျာ၌ မင်းသုဝဏ်ကို သဘာဝ စာဆိုအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဘဝအလွမ်းစာဆိုအဖြစ်လည်းကောင်း တွေ့ရသည်။ ကဗျာ၏အစ၌ နွေဦး တပေါင်းလတွင်...

“နွေအကူး လေရူးဝေ့တော့
ကွေ့ကွေ့ဝန်းဝိုက်၊ ရွှေကြောင်ဖား
မြီးဖျားလိုက်သို့၊ မြိုက်တိုက်စုယံ၊

ရွက်ဟောင်းပျံသော်” ဟူ၍ ရော်ရွက်ကြွပုံကို ကြောင်ကလေး ကိုယ့်အမြီးဖျား ကိုယ်ပတ်ပတ်လှည့်ပြီး ကိုက်ဖမ်းနေပုံနှင့် နှိုင်း၍ ဖွဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်စာပေမှလာသော ဥပမာ အလင်္ကာဖြစ်ကြောင်း ဆရာရေးသားစာတစ်ပုဒ်တွင် တွေ့ဖူးပါသည်။

“လေခမြေသက်၊ ဈာန်ဝိတက်သို့
သစ်ရွက်ရော်ချို၊ ဣန္ဒနီဝယ်
သီဂီတစ်ဝက်၊ ဖက်၍ဆေးစုံ

ခြယ်သောပုံသို့” ဟူ၍ ရှင်ဥတ္တမကျော်၏ ဖွဲ့ပုံနှင့်ကား မတူပါ။ မင်းသုဝဏ်၏ ဥပမာ အလင်္ကာက လောကီဆန်သည်။ ရှင်ဥတ္တမ ကျော်၏ ဥပမာ အလင်္ကာက ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းပီပီ ဘာသာရေး ဆန်သည်။ သို့ရာတွင် အဖွဲ့နှစ်ခုလုံးသည် သူ့နည်းနှင့်သူ အလွန်လှပါသည်။

ထို့နောက် မင်းသုဝဏ်သည် ယင်းကဗျာ၌ ဆက်လက်၍ တောစံပယ် နံ့နှင့် ဥဒြသံကို ဖွဲ့သည်။ ကသစ်ပန်းနှင့် ဆက်ရက်ငှက်သံကိုဖွဲ့သည်။ ပုရစ်ဖူး မှ ရွက်သစ်ထွက်လာပုံကို ဖွဲ့သည်။ နွားကျောင်းသားနှင့် ချစ်သူ လုံမပျိုကို ဖွဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ ဇာတိဌာနသို့ ပြန်ချင်ပုံကို ဖွဲ့သည်။ ပြန်မည် ပြင်ဆင်သောအခါ ချစ်သူက မျက်ရည်စမ်းစမ်းနှင့် တားလေဟန်၊ သူ့ချစ်သူနှင့် သူသည် ဘဝချင်း မတူဟန်ကို ဖွဲ့သည်။ ထိုသို့ အချစ်မီးလျှံ အတိုက်ခံနေရ သော သူ့အား ချစ်သူက ဖေးကူပါဦးဟု တောင်းပန်သံဖြင့် ကဗျာကို အဆုံး သတ်သည်။ ထို့ကြောင့်-

နယ်ကျေးဟံသာ၊ လွမ်းကာကာငယ်၊ ပြန်ပါမည်တင်း၊ သေတ္တာကိုငင်၊
ဖာကိုငင်၊ စာစင်ကိုရှင်းပြန်တော့၊ ထောင့်တွင်းမှာကြည့်၊ ကျွန်စိတ်အကြံ အရင်
ဦးပါလို့၊ တင်ကူးကာသိရော့ထင်။ ညှိုးလိလိနွမ်းခွေခွေ၊ စိမ့်မျက်ရည်တဝေဝေ
နှင့်၊ ရွှေဘောင်မှန်သွင်း ဓာတ်ပုံတွင်းက မောင်မင်းကြီးသား သူငယ်ချင်းရယ်
အတင်းကွယ် မင်း ဘယ်ကြောင့်တားသလဲ။ မင့်မှာတော့ ရုပ်ကြီးသား၊ ဒဂုန်မှာ
ဆွေအများနှင့် ပျော်ပါးလို့နေနိုင်ခဲ့၊ မြိုင်ခြေက ဒီချောမှာ၊ မင့်မျက်နှာတစ်ရွာ
မှတ်ပါလို့၊ ခိုကပ်မှီဝဲ၊ ပျော်မည်လို့ခဲသော်လည်း တကတည်းလေ၊ သူရိယာ
အနောက်စောင်းပါလို့၊ ခေါင်းလောင်းသံဝေမှဖြင့်၊ မနေနိုင်မထိုင်နိုင်၊ တားမနိုင်
ဆီးမနိုင်၊ ခပ်ထွားထွားစတိုင်နှင့်၊ ကားပိုင်ကြီးစီးတဲ့လို့၊ ခရီးသုတ်နှင့်တော့တယ်။
နောင့်မှာတော့ အထီးကျန်၊ ကျောင်းဆင်းလို့မင်းပြန်ရင်၊ ဟန်မရထိန်းမရ၊
သက်မကြီး ပြင်းပြင်းချလို့၊ ခန်းဝမှာ ငိုငိုတိုင်တိုင်၊ ခြောက်ပစ်ထိုင်တဲ့ပြီး
မှိုင်တာနှင့် ကိစ္စတုံးရော။

အလိုလေး အလိုလေး၊ မင်း ဘယ်ကို ပြေးသလဲ၊ ထောင့်တဲ့မှာ မြင်ရတဲ့၊
မင်းရူပကိုယ်စားလှယ်၊ မင်းလိပ်ပြာပျိုရွယ်ရွယ်ကို၊ တကယ်ဆတ်ဆတ်၊ မြင်ရ
သည်မှတ်သော်လဲ၊ စိတ်ဓာတ်လှည့်စား၊ ဒုက္ခများ၊ ရုပ်ကားမရှိ စိတ်ထဲမှာ
အသွင်ကူးပြီး၊ ရူးလိုက်ပါဘိတော့လေး။

ယဉ်မကျေး၊ တောသွေးမိုနုချာချာ။ မြို့ကြီးပျော်ဗမာလို့ ဖူးရန်က၊
သူ့တုန်လှပါ။ သွင်ချိုချိုအမူခြားရင်ဖြင့်၊ အားတက်လိမ့်ညီ သဟာရယ်။

မာပါနှင့် နှလုံး။ သုံးကြိုင်ကြိုင်၊ ပိတောက်ဖြာဖြာလှိုင်တော့၊ ဂနိုင်းစံ
အပူအေးအောင်၊ ဖေးကူးပါဖုန်း။

အထက်ပါကဗျာတွင် မင်းသုဝဏ်၏ အားကောင်းသော ခံစားမှုပါသည်
ကို သတိပြုနိုင်ပါသည်။ သူ့ခံစားမှုကို ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်း ဖွဲ့သည်ကိုလည်း
တွေ့ရသည်။ သူ့ချစ်သူ မိန်းကလေးကို သူငယ်ချင်းဟု သုံးသည်။ သို့ဖြစ်၍
ခေတ်စမ်းကြိုကာလ၌ မင်းသုဝဏ်ဖွဲ့သော ကဗျာများ၌ ခံစားမှုမပါဘဲ ရေးဖွဲ့
သော ရာသီဘွဲ့လို ကဗျာမျိုးရှိသည်နည်းတူ ခံစားမှုပါသော ကိုယ်ပိုင် ကဗျာ
မျိုးလည်း ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ စကားသုံးပုံသည်လည်း ရှေးဆန်သေး
ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာအကြောင်းအရာ နယ်ပယ်
သည် (scope) ကျဉ်းပါသေးသည်။ မိမိနှင့်မိမိ၏ မိသားစု အဝန်းအဝိုင်းထဲမှာပင်
ရှိသေးသည်။ ထိုအခါက ကျောင်းသား မင်းသုဝဏ်သည် တကယ့်စာဆို (true
poet) အမည်ကို မခံယူနိုင်သေးပါ။ သို့ပါသော် နောင်မကြာမီမှာပင် ခေတ်စမ်း
စာဆို တကယ့်စာဆိုအဖြစ်သို့ မုချရောက်ရှိတော့မည်ကိုကား “ခါနွေဆန်း
တော့ လွမ်းမိတယ်” ကဗျာကို တစ်ပုဒ်တည်းနှင့်ပင် ဟောကိန်း ထုတ်နိုင်ပါ
လိမ့်မည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၂

၁၉၃၁ ခုနှစ်အတွက် မင်းသုဝဏ်ရေးဖွဲ့သော ကဗျာသုံးပုဒ်ကို တွေ့ရသည်။ “ခါန္တေဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်” “ဂေါ်သဇင်” နှင့် “မောင်တို့ခင်” ကဗျာများဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က မင်းသုဝဏ်သည် ကျောင်းတက်တုန်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၁ ခု၊ မတ်လ၌ ကျင်းပသော မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း အစမ်းစာမေးပွဲကို အောင်ပြီးနောက် ကျောင်းထွက်၍ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ အမျိုးသားကျောင်း၌ ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် ခေတ္တ အလုပ် လုပ်ရသည်။ ကျောင်းပြန်ဖွင့်သောအခါ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က ခေါ်သဖြင့် ကျောင်းပြန်တက်လေသည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည် ဒုက္ခသုက္ခ သောကတွေ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေသောအချိန် ဖြစ်သည်။ အသက် ၂၂ နှစ် အရွယ် ဖြစ်သည်။

မိဘများ စီးပွားပျက်သည်။ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း ရောဂါတွေ ထူလှသည်။ ဆောင်းအခါ၌ ပလိပ်ရောဂါ ဝင်သည်။ နွေအခါ၌ ကာလဝမ်းကျသည်။ မိုးအခါ၌ ငှက်ဖျား ဝင်သည်။ “လွမ်းစာဆို” ကဗျာ၌ သူ့မိဘ ဉာတကာတို့ ဆင်းရဲကြပုံကို -

“သူ့ကျွန်ခေတ်က၊ ငါ့ဘဝကို
 မှန်းဆကြည့်စေချင်မိသည်။
 ကြွေးပိမြိပိ၊ ငါ့ဉာတိနှင့်
 ငါ့မိငါ့ဖ၊ ငါ့ဒေသတွင်
 အားကျစရာ၊ လိုက်လံရှာလည်း
 ငါသဘောကျ မတွေ့ရခဲ့” ဟု ဖော်ပြသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်၌ ရောဂါဝင်ပုံကို -

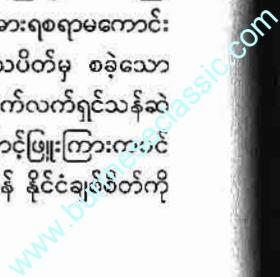
“ပလိပ်ရောဂါ၊ ဆောင်းတွင်းခါနှင့်
နေ့မှာကာလ၊ ဝမ်းတွေကျလျက်
မိုးကျလာလျှင်၊ ၎င်းများဝင်သည်
ရွာတွင် လူစေ့ ဗေလုံးနှင့်” ဟု ဖော်ပြသည်။

ထို့အပြင် မင်းသုဝဏ်သည် လူငယ်မောင်မယ်တို့၏ ဓမ္မတာအတိုင်း
ဂုဏ်မြင့်သူကို ချစ်မိသောကြောင့် ချစ်အား ငယ်ခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံး၌
ချစ်သောသူနှင့် ကွေကွင်းရသော ဆင်းရဲကို အသည်းခိုက်အောင် ခံစားရသည်။
“ခါနေ့ဆန်းတော့ လွမ်းမိတယ်” ကဗျာတွင် မင်းသုဝဏ်၏ ရင်နှင့်စဖွယ်
အလွမ်းကို တွေ့ရသည်။

နိုင်ငံရေးဘက်က ကြည့်ပြန်ကလည်း ၁၉၀၆ ခု၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော
ပိုင်အမ်ဘီအေ အသင်းများသည် တိုးပွားလာလျက် ၁၉၂၀ ပြည့် အရောက်တွင်
ဂျီစီဘီအေ အသင်းချုပ်ကြီးအဖြစ် ဝံသာနုလုပ်ငန်းများကို ညီညီညွတ်ညွတ်
ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာမှ ၁၉၃၀ အရောက်တွင် အသင်းချုပ်ကြီးသည် လေးစိတ်ကွဲ၍
အမည်မျှသာ ကျန်တော့သည်။ လွတ်လပ်ရေးလမ်းစလည်း ပျောက်လေတော့
သည်။ တစ်ဖန် ၁၉၃၀ ပြည့် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဆရာစံ တောင်သူလယ်သမား
အရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်လာရာ နယ်ချဲ့နှင့် အားချင်း မမျှ၍ ရှုံးခဲ့ရသည်။
သို့ရာတွင် ကံကောင်းသည်ကား ၁၉၃၀ ပြည့်၊ မေလ၌ဖြစ်သော ကုလားဗမာ
အဓိကရုဏ်းကို အကြောင်းပြု၍ သခင်ဗသောင်း ဦးဆောင်သော ဒို့ဗမာအစည်း
အရုံး ပေါ်ပေါက်လာသည်။

နောင်သောအခါ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှစခဲ့သော နိုင်ငံရေး အင်အားစုသည်
ဖဆပလ (ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်) လက်ထက်၌
လွတ်လပ်ရေးကို အရ ယူနိုင်ခဲ့လေသည်။

၁၉၃၁ ခုနှစ်အတွက် မင်းသုဝဏ် စာဆိုသော ကာလသည် ဒို့ဗမာအစည်း
အရုံး၏ အင်အားစု စတင်ခါစဖြစ်ရာ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးသည် အားရစရာမကောင်း
လှသေးချေ။ သို့ရာတွင် ၁၉၂၀ ပြည့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သပိတ်မှ စခဲ့သော
အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် (ဝါ) မြန်မာ့ဇာတိမာန်စိတ်သည် ဆက်လက်ရှင်သန်ခဲ့
ဖြစ်သည်။ ထိုကာလ၌ မိသားစုအရေး၊ အချစ်ရေးတို့ မဖြောင့်ဖြူးကြားကွင်း
မင်းသုဝဏ်သည် “မောင်တို့ခင်” ကဗျာဖြင့် သူ၏ ဇာတိမာန် နိုင်ငံချစ်စိတ်ကို
ဖော်ပြနိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် အချစ် အလွမ်းနိုင်သော ဘဝအလွမ်းစာဆို (Romantic Poet) ဖြစ်သည်နှင့်အညီ “မောင်တို့ခင်” ကဗျာ၌ နိုင်ငံခြားဖြစ် အဝတ်အထည် အသုံးအဆောင်တို့ကိုပယ်ပြီး ပြည်တွင်းဖြစ်ကိုသုံးကာ လွတ်လမ်း ထွင်ရန် ကြိုးစားရမည် ဖြစ်ကြောင်း ချစ်သူမောင်က မယ်အား စည်းရုံးလေဟန် အောက်ပါအတိုင်း ကဗျာဖွဲ့သည်။

မောင်တို့ခင်

သိုးမွေးချည် အထည်ချွတ်ပါလို့
အညာဆီ ပင်နီဝတ်ရင်ဖြင့်
ခွင့်လွတ်မှာလား မောင်တို့ခင်။
အမြင်ဆိုးတယ်လို့
ခင်ငြိုးရင် သည်မောင် သေရချည့်
တို့ချစ်မေ ရွှေနှုတ်ဖျားမှာလ
လွတ်ရေးဆို ထိုတုရားဟာ၊ နားလေတဲ့အင်။
ရှူးမှော်စာ ဘိုင်စကုတ်တွေနှင့်
မူးမော်ကာ စတိုင်ထုတ်လိုဘု
ခပ်ကုပ်ကုပ် လွတ်လမ်းထွင်
ကျွတ်တမ်းဝင်ဖို့ရန် အတွင်ခဲ။
မောင်တို့ခင်
ကျွန်တွင်းမှာ မပျော်ချင်နှင့်
အတူယှဉ် မောင်နှင့်ရန်းကာဝ
သင်္ဘောချည် ဝတ်ထည်မုန်းလို့ရယ်
သုံးစို့ ဖျင်ကြီ။ ။ ။
(၁၉၃၁)

ဤလိုကဗျာမျိုးကို မောင်းထောင်ဦးကျော်လှ (မြန်မာ ၁၂၀၃-၁၂၅၁) လည်း “ဝံသာနု အထည်ဘွဲ့” ဟူ၍ ရေးခဲ့ ဖူးသည်။ မြန်မာ အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံခြား အဝတ်အထည်ကို အားပေးမည့်အစား ကိုယ့်ဝါ ကိုယ်ဖိုက်၍ ကိုယ့် အဝတ်ကိုယ် ရက်ပြီး ရက်ကန်းစင်၌ ပြန်ထိုင်ဖို့ လိုပြီဖြစ်ကြောင်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ဦးကျော်လှက မြန်မာ အမျိုးသမီးထုကို တိုက်တွန်းဟန်ဖြင့် ကဗျာ ရေးသည်။

မင်းသုဝဏ်ကမူ မောင်က မယ့်အား တိုက်တွန်းဟန်ဖြင့် ကဗျာ ရေးသည်။ မောင်မယ် သဘာဝ ဇာတ်လမ်းဆင်၍ရေးသော မင်းသုဝဏ်၏ကဗျာက ပို၍ စိုပြည်သည်။ စကားသုံးပုံမှာလည်း နေ့စဉ်သုံး ရိုးရိုးစကားသာ ဖြစ်သည်။ “မောင်တို့ခင်” ကဗျာနှင့်ပင် မင်းသုဝဏ်ကို ခေတ်စမ်း ကဗျာစာဆိုဟု အမည်သစ်ပေးနိုင်ပြီ ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုအမည် သစ်သည် မြဲမြံခိုင်ခံ့ကာ အရောင်တောက်ပလျက် ရှိသည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် မင်းသုဝဏ်သည် သူ့ဘဝခံစားမှုကို စိတ်ရှိသလောက် ခံစားရေးဖွဲ့ခဲ့ရာ တစ်နှစ်တည်းမှာပင် ကဗျာပုဒ်ရေး ၁၉ ပုဒ်ကို တွေ့ရသည်။ ကဗျာတိုင်း ကဗျာတိုင်းသည် စာဖတ်သူ၏စိတ်ကို သိမ်မွေ့စွာ လှုပ်ခါနိုင်သည်။ ကဗျာ အနုပညာဖန်တီးမှုသည် သစ်လွင် လတ်ဆတ်သည်။ ရေးပုံ ဖွဲ့ပုံ ကဗျာ ပရိယာယ်သည် တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် မတူ၊ ကဗျာရှည်ရွယ်ချက် (ဝါ) ကဗျာ အာဘော်ကို ထင်ရှားအောင်ပြုရာ၌ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းအောင် ဖွဲ့နိုင် သည်။ ထိုမျှလောက် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော ဘဝအလွမ်း ကဗျာမျိုးကို မဖတ်ဖူးပါဟုဆိုလျှင် မုသားမပါ၊ မှန်သောစကားဖြစ်သည်ဟု ဤစာရေးသူ ရဲရဲကြီး ပြောပုံသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ခေတ်အလျောက် တွန်းကားလာသော ခေတ်ပညာကို အလွန်လိုလားသောကြောင့် တက္ကသိုလ်တက်ခဲ့ရသော်လည်း စိတ်မမြောင့်နိုင်ပါ။ မိမိ ပညာသင်ရင်း မိဘများ စီးပွားပျက်၍ ကြွေးဝိမြီဝိ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ မွေးချင်း မေ့နိုင်နမ့များကလည်း ခုနစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ မွေးချင်းများ၏ ပညာရေး၊ စားရေးသောက်ရေးတို့ကို ဘေးအမြင်ဖြင့် စဉ်းစားကြည့်လျှင်ပင် အလွန်တာဝန် ပိုမည်ကား သေချာသည်။ မင်းသုဝဏ် ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဒုတိယမြောက် သားကြီးဖြစ်ရာ တာဝန်သိမည်ကား ပြောစရာပင် လိုမည် မဟုတ်ပါ။ အဘယ့် ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်တို့ တောသားများသည် မိဘဆရာတို့၏ အဆုံးအမ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုမလေ့အရလည်းကောင်း ကြီးလာလျှင် မိဘ လုပ်ကျွေးကြမည်ဟု စိတ်မှတ်ထားသည်ချည်း ဖြစ်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် တောမြို့ကလေးမှာမွေးသော တောသားပီသလှသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ တောသားများသည် မိဘ အလွန်ရှိသော အစဉ်အလာရှိသည်။ ရန်ဖြစ်နေလျှင် မိဘက “ဟဲ့...တော်တော့” ဟုဆိုသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တိတ်သွားတော့သည်။ မိဘဩဇာညောင်းသော ကာလဖြစ်ရာ ယခုနှင့်တော့ တူမည် မဟုတ်ဟော့ပါ။ မင်းသုဝဏ်ကို ထိုသို့သောခေတ်က မွေးဖွားလာရာ

မင်းသုဝဏ်၏ မိဘနှစ်ပါးအပေါ် ချစ်ခင်ရှိသောသော စိတ်ကို သူ့ကဗျာများတွင် ခဏ ခဏ တွေ့ရသည်။ ယခုလည်း နွေရောက်ပြီဖြစ်၍ ကျောင်းပိတ်တော့မည် ဖြစ်သည်။ သစ်ပင်ဝေပင် စည်ပင်သော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တောအုပ်ညိုညို တွင် ဥဩငှက်၏လွမ်းစရာ၊ သနားဖွယ်ရာ တေးသံကို ကြားနေရသည်။ ရွက် ဟောင်းတွေကြွေ၍ ရွက်သစ်တွေ စိမ်းညိုညို၊ စည်စည်ပင်ပင် ထွက်လာကြပြီ ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ဥဩသံကို နားရင်း နွေဦး၏အလှကို တဝကြီး ခံစားနေရသည်။ အကြာကြီး ခွဲခဲ့ရသော အမေ့ကို အလွန်အောက်မေ့လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ နွေဘွဲ့ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို “ရှေ့တော်ပြေး” ဟူ၍ ရေးဖွဲ့လိုက်သည်။

ရှေ့တော်ပြေး

“ညောင်းရွက်လေချီ၊ မြရွက်စိနှင့်
ရာသီနွေဦး၊ မင်းလွင်မြူးက
ရင့်ကျူးသံချီ၊ ဥဩပျိုလည်း
မြိုင်ညိုစွာကွင်း၊ လူရပ်ချဉ်း၍
ချောင်းအံအန်၊ သစ်သစ်ဖန်လျက်
လည်ပြန်တစ်နှစ်၊ ဆန်းမည့်ခေတ်ဝယ်
မြူညစ်မထင်၊ ဘယာစင်၍
ကြည့်ရှင်စေသောဝံ၊ ရည်ရွယ်ပြောသို့
ဥဩ ဥဩ၊ မြိုင်သံနှောလျက်
သံဩတစ်လှည့်၊ သံလေးတွဲနှင့်
ပြဲ့ပြဲ့တစ်လီ၊ သဲ့သဲ့သီသော်
သီဂီရောင်စွေး၊ မယ့်ရင်သွေးသည်
ဆွေဝေးရပ်ခြား၊ ဆရာပါးမှ
မနားမဖေ၊ ပြန်ကြောင်းထင်သည်
မယ့်ရင် ဆင်သင့် ပြင်နှင့်ပြီ။ ။

(၁၉၃၂)

မင်းသုဝဏ်၏ နွေဘွဲ့သည် လှပါသည်။ ရော်ရွက်ကြွေ၍ ရွက်သစ် လောင်းပုံ၊ ဥဩငှက်၏ အော်မြည်ပုံကို ရေးဆရာများ၏ မူအတိုင်း စကား ဝေဝေဆာဆာ သုံး၍ ဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ရှေးဟောင်း ဂန္ထဝင်စာပေ၌

မင်းသုဝဏ်၏ မိဘနှစ်ပါးအပေါ် ချစ်ခင်ရိုသေသော စိတ်ကို သူ့ကဗျာများတွင် ခဏ ခဏ တွေ့ရသည်။ ယခုလည်း နွေရောက်ပြီဖြစ်၍ ကျောင်းပိတ်တော့မည် ဖြစ်သည်။ သစ်ပင်ဝေပင် စည်ပင်သော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တောအုပ်ညိုညို တွင် ဥသြငှက်၏ လွမ်းစရာ၊ သနားဖွယ်ရာ တေးသံကို ကြားနေရသည်။ ရွက် ဟောင်းတွေကြွေ၍ ရွက်သစ်တွေ စိမ်းညိုညို၊ စည်စည်ပင်ပင် ထွက်လာကြပြီ ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ဥသြသံကို နားရင်း နွေဦး၏အလှကို တဝကြီး ခံစားနေရသည်။ အကြာကြီး ခွဲခဲ့ရသော အမေကို အလွန်အောက်မေ့လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ နွေဘွဲ့ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို “ရှေ့တော်ပြေး” ဟူ၍ ရေးဖွဲ့လိုက်သည်။

ရှေ့တော်ပြေး

“ညောင်းရွက်လေချို၊ မြရွက်စိနှင့်
 ရာသီနွေဦး၊ မင်းလွင်မြူးက
 ရင့်ကျူးသံချို၊ ဥသြပျိုလည်း
 မြိုင်ညိုစွာကွင်း၊ လူ့ရပ်ချဉ်း၍
 ဧချင်းအဲအန်၊ သစ်သစ်ဖန်လျက်
 လည်ပြန်တစ်နှစ်၊ ဆန်းမည့်ခေတ်ဝယ်
 မြူညစ်မထင်၊ ဘယာစင်၍
 ကြည်ရွှင်စေသော်၊ ရည်ရွယ်ပြောသို့
 ဥသြ ဥသြ၊ မြိုင်သံနှောလျက်
 သံသြတစ်လှည့်၊ သံလေးတွဲနှင့်
 ပြုံးပြုံးတစ်လီ၊ သဲ့သဲ့သီသော်
 သီဂီရောင်စွေး၊ မယ့်ရင်သွေးသည်
 ဆွေဝေးရပ်ခြား၊ ဆရာပါးမှ
 မနားမဖင်၊ ပြန်ကြောင်းထင်သည်
 မယ့်ရင် ဆင်သင့် ပြင်နှင့်ပြီ။ ။

(၁၉၃၂)

မင်းသုဝဏ်၏ နွေဘွဲ့သည် လှပါသည်။ ရော်ရွက်ကြွေ၍ ရွက်သစ် လောင်းပုံ၊ ဥသြငှက်၏ အော်မြည်ပုံကို ရေးဆရာများ၏ ဗုဒ္ဓအတိုင်း စကား ဝေဝေဆာဆာ သုံး၍ ဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ရှေးဟောင်း ဂန္ထဝင်စာပေ၌

မွေ့ခဲသူ၊ လေ့လာခဲ့သူဖြစ်ရာ နွေဦးအလှကို ကဗျာဖွဲ့မည်ဟု ကလောင်ကို ကိုင်လိုက်သောအခါ ဂန္ထဝင်ကဗျာစကား အတော်များများသည် သူ၏ ကလောင် ဖျားမှာ စီးဝင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဤနွေဘွဲ့၌ ရှေးကဗျာစကားများသည် အတော်ပင် နေရာ ယူလိုက်ဟန် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ကဗျာအသွေးအလာ ရစ်သမ်ကား မိလျက်ရှိရာ သူ့ကဗျာသည် ကဗျာဖတ်သူ၏ နားသို့ ချောချော မောမော ကြွမြေ့ရရ စီးဝင်သွားသည်ဟု ခံစားရသည်။ ထူးခြားသည်ကား သူ၏ နွေဘွဲ့သည် ရှေးဆရာများနှင့်မတူသော အချက်ဖြစ်သည်။ ရွက်ဟောင်း ကြေ့၍ ရွက်သစ်ဝေသော နွေဦးသို့ရောက်လျှင် ရှေးဆရာများက ကျန်ခဲ့သော ချစ်သူကို သတိရလေဟန် ဖွဲ့သော်လည်း မင်းသုဝဏ်ကမူ “သားအပြန်ကို မျှော်နေမည့် မိခင်ကို ထည့်ဖွဲ့လေသည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ရှေးမူကိုမလိုက်၊ သူ့ခံစားမှုကို သူ ယုံကြည်သည့်အတိုင်း ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဖွဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းသမား ပီပေသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် နွေကျောင်းပိတ်ရက်ရောက်လျှင် အမေ့ကို တွေ့ချင် သည်။ တွေ့ချင်သည်မှာ သူ့ချစ်သောအမေနှင့် အကြာကြီး ခွဲနေရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ နောက်အကြောင်းတစ်ချို့ရှိသေးသည်။ အမေတို့ အဖေတို့ကို သူ စိတ်မချ။ စီးပွားရေး ပြေလည်မှုမရှိရုံ့လားဟု စိုးရိမ်စိတ်နှင့် သိချင်သည်လည်း ပါသည်။ ဤအပူသည် မင်းသုဝဏ်၏ ရင်နှင့်မခွာ၊ တချောက်ချားချား ကလူ နှိပ်စက်၊ ပြုရက်နိုင်အားပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်သည် အမေတို့ အဖေတို့ ကြွယ်သေးပါ၏လောဟု တစ်ဓါက (၁၉၃၂) ရေးဖူးသည်မှာ ...

သူတော့၏

“ထွက်စေ့ထွက်စေ့ မိန့်တော်တွေလည်း
 ရဲရဲဝေခန်းမော့ ဆောင်ပျံကြောမှ
 အသော့လျှင်မြန်၊ လာလှည့်သော။
 မျှော်လေမျှော်လေ၊ စောင့်ပါချေလည်း
 ဘော်ဝှေ့ဖြူမိတ်၊ လမ်းစရိတ်သည်
 တတဆိတ်မရောက် ကြာချည့်မော။
 ဓွေးဓွေးမေဓွေးဖေး၊ ရှေးဖဝေမူ
 ငွေငွေကြေးဟူက၊ သားမောင်လှဖို့
 လိုတချက်ချင်း၊ ပို့ပေလျှင်လျက်

ချွတ်ယွင်းယခု၊ မပို့မှုကြောင့်
မျက်ရှုစိတ်ဝေ၊ စိုးရိမ်လေသည်
မေဖေကြွယ်သေးပါ၏လော။ ။”

ဟူ၍ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်၏ ကျောင်းသားဘဝက အခက်အခဲသည် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် စာနာစရာပင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ဥပစာတန်း အပြီးတွင် ဂုဏ်ထူးတန်း တက်နေရသော်လည်း ကျောင်းလခ ပေးစရာမရှိ၊ မုန့်စားစရာမရှိ၊ သူငယ်ချင်း ကိုစောလွင် ကျွေးသမျှကိုသာ အားနာနာနှင့် စားရသည်။ တွေးမိတိုင်း ကိုစောလွင်ကို ကျေးဇူးတင်သည်။ ကျေးဇူး အကြွေးကိုကား ယနေ့တိုင် အောင် မဆပ်နိုင်သေးသဖြင့် စိတ်မကြည်မသာဖြစ်ရသည်။ ထိုစဉ် ကျေးဇူးရှင် ဆရာမကြီးတစ်ဦး၏ ပညာဒါနကြောင့် ကျောင်းပြီး ခဲ့ရသည်။ ကယ်မည့်သူမရှိ ကျောင်းမပြီးက ယခုလို တက္ကသိုလ်ဆရာဘဝကို မရဘဲ ယောင်လည်လည် နှင့် စခန်းသွားကာ သည့်ထက် ဆင်းရဲမည်ကား သေချာသည်။ တွေးတတ်လျှင် ကျေးဇူးဆိုသည်မှာ တွေးလေ ကြီးလေပင် ဖြစ်သည်။

ယခုလည်း ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆရာရင်း ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် မိရိုးဖလာ အတိုင်း တောမှာနေပြီး လယ်ယာအလုပ်၊ မိဘလက်ငုတ်ကို မိဘတို့နှင့် ဒိုးတူ ပေါင်ဖက် လုပ်နေပါက သူလည်း သည်သောက ရောက်စရာမရှိပါ။ ယခုတော့ သူ ပညာမက်ခြင်းသည် အမေတို့ အဖေတို့အား နှိပ်စက်ရာကျနေပါပေါ့လား၊ မှားပါပေါ့လားဟူသော အတွေးမျိုးပင် ပေါက်လာတော့သည်။ စာနာတတ်သော သားကောင်းလိမ္မာ ဖြစ်သောကြောင့် ဤလိုအတွေးမျိုး ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာ သဘာဝကျပါသည်။ ရှုပါ။

ခေတ်ပညာ

“ဘေးဘိုးစဉ်လာ၊ ကိုင်းလယ်ယာနှင့်
ဘာသာစရိုက်၊ မပျော်ပိုက်ဘဲ
ခေတ်လိုက်ပညာ၊ ဆည်းပူးရာဝယ်
အာသာမဝ၊ တောင့်တတနှင့်
ဒုက္ခမျှပေါ်၊ စိတ်မပျော်သည်
ကျွန်တော်မှားသည် ဆိုအံ့လော။
အများနည်းတူ၊ သားရွှေအူသည်

မဲဖြူခွဲဝေ၊ သိတို့စေဟု
ရှာလေပညာ၊ လွတ်လေရာတွင်
ပညာတော်သင့်၊ ရပေမင့်လည်း
ပင်မြင့်မာလာ၊ မလှမ်းသာ၍
စိတ်မှာဗျာဝေ၊ ညှိုးလျချေသည်
မွေးမေ မှားသည် ဆိုအံ့လော။
ရွှေအိုးပညာ၊ ပိုင်လေပါမှ
ချမ်းသာကြွယ်ဝ၊ သက်လုံးလှဟု
မွေးဖလွတ်လေ၊ ပညာဖွေသည်
မပြေချင်ရဲ၊ ပညာကဲ၍
ရှေးနဲမတူ၊ မြင့်ကိုချူသော်
တံချူတိုလှ၊ ဆင်းရဲရသည်
မွေးဖမှားသည် ဆိုအံ့လော။ ။

(၁၉၃၂)

ယခုအနေဖြင့် ပြေရပါလျှင် ဘယ်သူမှ မမှားပါ။ သုံးဦး သုံးဖလှယ်
မှန်ကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအဖို့ သား
ကောင်းရတနာ ပညာရှင်ကြီး၊ အဘိဓာန်ဆရာကြီး၊ အမျိုးသား စာဆိုကြီး
“မင်းသုဝဏ်” ကို မွေးဖွား ပေးလိုက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၃

၁၉၃၂ ခုနှစ်သည် မင်းသုဝဏ် အလွန်စိတ်အားငယ်သောနှစ် ဖြစ်သည်။ မိဘများ ဆင်းရဲသွားသောကြောင့် စိတ်ကျသွားသည်။ မေတ္တာရေး မအောင်မြင်သောကြောင့်လည်း ပို၍ စိတ်ပင်ပန်းရသည်။ လူသည် ဆင်းရဲသွားသောအခါ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ရသည်။ ရှိသမျှ မာန်တွေကျ၍ တောင်းစားရသည့် အခြေသို့ပင် ရောက်ရသည်။ စပ်မိ၍ ပြောရလျှင် အင်္ဂလိပ်တို့သည် မန္တလေးကို သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မင်းဆွေမင်းမျိုးတို့၏ ဇာတိမာန်ကို အနုနည်းဖြင့် ချိုးနှိမ်လေသည်။

မင်းဆွေမင်းမျိုး အချို့ကို ပင်စင်ပေး၍ အချို့ကို သည်အတိုင်းပစ်ထားသည်။ ပေးသောပင်စင်ကိုလည်း မလောက်မငြိမ်အောင် တမင် စီစဉ်ထားသည်။ ပထမတန်းစား မင်းဆွေမင်းမျိုးကို တစ်လ ၁၅၀ ကျပ်၊ ဒုတိယကို ၁၀၀ ကျပ်၊ တတိယကို ၅၀ ကျပ် ပေးသည်။ ထိုအခါ မင်းဆွေမင်းမျိုးတို့သည် ဇာတိမာန် ထိုးကျသွားသည်။ ပင်စင်စား မင်းဆွေမင်းမျိုးများသည် တန်ခိုး အာဏာစည်းစိမ် ကင်းမဲ့လျက် ဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန် အချိုးအနှိမ်ခံရကာ ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ အထောက်အပံ့ခံ၊ သစ္စာခံများဘဝ ရောက်ရှိသွားရသည်။

ထို့အတူ ဝန်စု မှူးစုများလည်း ဆင်းရဲတွင်း နစ်၍ အမျိုးမာန်ကျရလေသည်။ ရွှေပြည်မင်းကြီး (ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင်) ကတော်က မှူးတော် မတ်တော် ဆယ်ဦးထံ ရွှေပြည်မင်းကြီး စီရင်သည့် မဟာသုဇာတက ဗေဒင်ကျမ်းစာအုပ်ကို လူစေလွှတ်၍ ရောင်းသောကြောင့် ဝက်မစွတ်ဝန်ထောက်က တစ်အုပ်ကို တစ်ကျပ်ပေး၍ ဝယ်ရသည်။ အိမ်၌ရှိသည့် စာအုပ်ကို လျောင်းစားရခြင်း ဖြစ်သည်။ စလင်းဝန် သမိန်လောက ဦးမြတ်သွင်ကို စေလွှတ်၍ ဆန်ဖိုးတောင်း

သဖြင့် ဝက်မစွတ်ဝန်ထောက်က ငွေတစ်ကျပ် ပေးလိုက်ရသည်။ ၂၁၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၈၈၇ ရက်စွဲပါ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် ထိပ်တင်ဝင်းလာ၍ ငွေတစ်ကျပ် ပေးလိုက်သည်။ ၂၊ ဇူလိုင် ၁၈၉၀ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် ကျပင်းမိဖုရားကို ငွေတစ်ကျပ် ပေးလိုက်ရသည်။

ဆင်းရဲသောအခါ မင်းမျိုးလည်း မခံနိုင်၊ ဝန်စုမျိုးစုများလည်း မခံနိုင်၊ ဇာတိမာန်တွေ၊ အမျိုးမာန်တွေ ထိုးကျရသည်။ မင်းသုဝဏ်လည်း မိဘတွေ ဆင်းရဲသွားသဖြင့် စိတ်ကျသွားသည်မှာ ဓမ္မတာပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ထက် မပြေလည်သော အချစ်ကြောင့် စိတ်ကျသွားရသည်က ပိုဆိုးသေးသည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည် တွယ်စရာမရှိသောကြောင့် သူ့စိတ်သည် လွင့်မျောချင်တိုင်း မျောလေတော့သည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်သည် စိတ်ထွက်ပေါက်တစ်ခုအနေဖြင့် သူ ဝါသနာထုံသော ကဗျာများကို ရေးရပါသည်။ ရေးသောအခါ အားတက်သံ၊ ဝမ်းမြောက်သံပါမည် မဟုတ်ပါ။ အားငယ်သံ၊ ဝမ်းနည်းသံများသာ ပါမည်ကား ဗေဒင်မေးစရာ မလိုပါ။ မစာမနာပြောရလျှင် ထိုအခါက မင်းသုဝဏ် အလွန် စိတ်အားငယ်ခဲ့ရသောကြောင့်သာ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာကဗျာသမိုင်းတွင် အလွမ်းမှန်၊ အလွမ်းသန်သော တကယ့်ကဗျာကောင်းများကို အမြတ်ရလိုက်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

၁၉၃၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလသို့ ရောက်ပြီဖြစ်သည်။ နွေကျောင်းပိတ်ဖို့ ရက်ပိုင်းကလေးပဲ လိုတော့သည်။ ထိုအခါ မင်းသုဝဏ်သည် လန်းလန်းဆန်းဆန်း မရှိတော့ပြီ။ မကြာခင်မှာပင် သူ့ အလွန်မြတ်နိုးသော မိန်းကလေးနှင့် ခွဲရတော့မည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည် ငူငူကြီး ထိုင်၍ သက်ပြင်းကြီးချ၊ တံတွေးကို မျိုကာ အနေရခက်မည်ကိုကား မှန်းကြည့်လျှင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုခံစားမှုသည် အလွန်လည်း အားကောင်းသည်။ အသည်းထဲရောက်အောင် နက်လည်း နက်ရှိုင်းပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ့ဝေဒနာကို ကဗျာရေးပြီး စိတ်သက်သာအောင် ပြုရသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၃၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ရှေးနှင့်မတူသော သူ့အဖြစ်ကို ဤသို့ ရင်ဖွင့် လေသည်။

ရှေးနှင့်မတူ

မွေးမယ် မွေးမယ်၊ ရှေးခါဝယ်က
နေစွယ်ရောင်ညှိုး၊ လရောင်ဖြိုး၌
ငမိုးရိပ်ဇာတ်၊ ပုံတိုပါ၌တို့

ရေလွှတ်ကရား၊ တွတ်တွတ်ကြားလျှင်
 မေ့သားအင်းလိုက်၊ ပျော်တော့၏။
 ပိတာပိတာ၊ ရှေးအခါက
 နေစာရောင်ကျင်း၊ နံနက်ခင်း၌
 ဆင်မြင်းရုပ်တု၊ ပိစွာထု၍
 မျက်ရှုပျော်ပါး၊ ရွှင်တော့ကြားလျှင်
 ဖေ့သားကြည်စိတ်ပေါ်တော့၏။
 မွေးမယ်ပိတာ၊ ယခုခါမူ
 ပျော်ရာပျော်မှု၊ ပျော်ကြောင်းရှုလည်း
 ညစ်ကျမရွှင်၊ ကိုယ်တည်းပင်လျှင်
 သွင်သွင်လေသွေး၊ လရောင်အေး၌
 ကြွေသောပန်းနယ် ရော်တော့၏။ ။

(၁၉၃၂)

မင်းသုဝဏ်သည် သူ၏ သမုဒယအပူကို သူငယ်ချင်းအား ရင်မဖွင့်ပါ။ ဖွင့်မည်ဆိုလျှင် သူငယ်ချင်းဖြစ်၍ အားမနာရပါ။ အကုန်ပြော၍ ပါသည်။ သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်ကား ထိုသို့ မဟုတ်ပါ။ အမေနှင့် အဖေအား ဤကိစ္စ မျိုး၌ ရင်ဖွင့်ရမည်ကို ရိုင်းသည်ဟုလည်း သူ မထင်ပါ။ မျက်နှာပူစရာဟုလည်း သူ မတွေးပါ။ အမေနှင့် အဖေကို ချစ်သောသားပီပီ အမေနှင့် အဖေကို ရင်ဖွင့်ပြီး သူ ငိုချလိုက်ချင်သည်။ သို့မှသာ ရင်မှာ ပေါ့သွားပေမည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ့ ရင်ထဲက ငိုရိုက်သံကို အမေတို့ အဖေတို့ကြားအောင် အမေနှင့် အဖေတို့အား တိုင်တည်၍ အထက်က ကဗျာကို ရေးလိုက်သည်ဟု ခံစားရပါသည်။

သူ့ကဗျာသည် ခပ်တိုတိုသာ၊ သုံးပိုဒ်ပဲ ရှိသည်။ ပုံစံက ရှေးပိုဒ်စုံရတု နှင့် တူသည်။ သို့ရာတွင် ကဗျာ အချိအချအားလုံး မညီပါ။ ကဗျာအချ စာသား ၇ လုံးတွင် သုံးလုံးကိုသာ အတူလိုက်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ပထမအပိုဒ် အချ ၇ လုံး၌ ပျော်တော့၏ ဟူ၍ စကားသုံးလုံးသာ နောက်အချပိုဒ်များနှင့် အတူလိုက်သည်။ ဒုတိယအပိုဒ်အချ ၇ လုံးမှ ပေါ်တော့၏။ တတိယအပိုဒ် အချ ၇ လုံးမှ ရော်တော့၏ ဟူ၍ အတူလိုက်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ခေတ် စမ်း စာဆိုတို့သည် ရှေးမှုကို အကုန်မယူပါ။ သူတို့ လိုချင်သော အနက်ကို ရအောင် သူတို့ခံစားမှု အတိုင်းအတာနှင့် ကိုက်အောင် လိုသလောက်ကိုသာ ယူသည်ဟု ထင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အထက်ပါ ကဗျာသည် ရတုပုံစံအလိုက်

ဖြစ်သော်လည်း အချိအချ ညီအောင် တမင် မကြိုးစားပါ။ ယူသင့်သလောက် သာယူ၍ သူတို့၏ စိတ်ကူးသစ်၊ အတွေးသစ်ကို ဦးစားပေးသည်ကား သေရာ သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သူတို့ကို ခေတ်စမ်းသမား (ဝါ) အသစ်သမားတွေ ဖြစ်သည်ဟု နားလည် ရပါသည်။

မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာဖွဲ့ပုံသည် အလွန်မြန်မာဆန်သည်။ တစ်နည်း အားဖြင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို အကြာကြီး ထိန်းသိမ်းထားတတ်သော တောရွာ ဝေလေဆန်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ တောကျေးလက်၌ ကလေးတို့အတွက် ပျော်စရာ သည် များများစားစား မရှိပါ။ ညအခါ၌ အမေက ပုံပြောသည်။ နံနက်အခါ၌ နွားရုပ်ကလေးများ၊ လှည်းကလေးများနှင့် ကစားရသည်။ အဖေက ရွံ့ဖြင့် နွားရုပ်ကလေးများ လုပ်ပေးတတ်သည်။ ဝါးလှည်းကလေးကိုလည်း တကယ့် လှည်းကြီးနှင့် တူအောင် လုပ်ပေးတတ်သည်။ ရွံ့နွားရုပ် မရှိလျှင် အုန်းလက် ဖင်ပိုင်းကိုဖြတ် နဖားဖောက်၊ ကြိုးတပ် ‘ဟဲ့... နွား၊ ဟဲ့... နွား’ ဟု တဖုန်းဖုန်း ရိုက်၍ မောင်းရသည်။ ‘သယ်... သည်နွား တယ်ပျင်းသကိုး’ ဟု ငေါက်ပြီး ခပ်နာနာ ရိုက်ရသည့် အရသာကို တွေးမိလျှင် ယခုတိုင်အောင် အပျော်ဓာတ်ကူး၍ ပြုံးရသေးသည်။

မင်းသုဝဏ်တို့ ငယ်ငယ်က ကျွန်ုပ်တို့ထက် သာသေးသည်။ ဆင်ရုပ် မြင်းရုပ်ကလေးများနှင့် ကစားရသေးသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကား အုန်းလက်ဖင်ပိုင်း ပြတ်နှင့် စခန်းသွားခဲ့ရသည်။ “ဆင်၊ မြင်းရုပ်တု ပိစွာထု၍ မျက်ရှုပျော်ပါး ရွှင်တော့ကြားလျှင်” ဟူသော စာသားကို ဖတ်ရသောအခါ မပြီးတတ်သော ဆင်ရုပ်၊ မြင်းရုပ်ကလေးများကို မြန်မြန်ပြီးပါစေဟု လိုချင်စေနှင့် အဖေ မျက်နှာကို တမော့မော့ကြည့်နေသော တော ကလေးငယ်ကို ပြေးမြင်မိပါသည်။ ‘ပြီးပြီ၊ ရော့ ... ယူတော့’ဟု ဆိုလိုက်လျှင် ခုန်ပေါက်နေမည့် တောသားလေး ကိုပါ မြင်ယောင်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် မင်းသုဝဏ်သည် သူ့ကဗျာကို မြန်မာ့ ကျေးလက် အရောင်အသွေးများဖြင့် ခြယ်မှုန်းထားရာ မြန်မာဆန်သည်ဟု ပြောရ ခြင်းဖြစ်သည်။ သူ့ကဗျာသည် ထိုသို့မြန်မာဆန်သောကြောင့်လည်း ပိုလှပါသည်။ ပို၍ ကြွတက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသုဝဏ်ကို တကယ့် မြန်မာစစ်စစ် စာဆိုဟု ပါမောက္ခ လု(စ်)က “မင်းသုဝဏ်စာ” စာအုပ်နိဒါန်း၌ ထည့်ရေးသည် ကို တွေ့ဖူးပါသည်။

ကဲ... မင်းသုဝဏ်နှင့် မျှဝေခံစားရအောင်၊ နောက်တစ်ပုဒ်ဆက်ကြ ရအောင်။ ၁၉၃၂ ခု ဖေဖော်ဝါရီလမှာပင် ရေးသောကဗျာ ဖြစ်သည်။ ခံစားမှုကား သည်အတိုင်းပါ။ သို့ရာတွင် ရေးပုံဖွဲ့ပုံ မတူပါ။ သူ့ပရိယာယ်နှင့်သူ ဖြစ်သည်။

နွေဦးပေါက်တော့

သွေသည် သွေသည်၊ စုံပတ်လည်ဝယ်
 မစည်ကြိုးကြ၊ ရွက်ရော်ဝဲသည်
 နှင်းစဲခါစ ပေါ်နွေဦး။
 ဝှေလည် ဝှေလည်၊ ရပ်မတည်သည်
 ဟိုသည် လျှောက်ပြေး၊ ရော်ရွက်သေးကို
 ဆောင်သွေးချေပေါ့ ဆော်လေရူး။
 မြေချည်မြေချည်၊ စိုမပြည်သည်
 မကြည်နောင်ဝမ်း၊ ရွက်ရော်နှမ်းနှင့်
 မိတ်ကျွမ်းတဝင်၊ ပါလေအင်သည်
 ဘယ်တွင်ဆုံးရိပ် မျှော်ချေဘူး။
 (၁၉၃၂၊ မတ်လ)

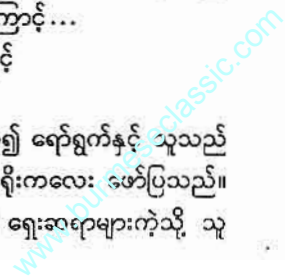
၁၉၃၂ ခု၊ မတ်လ ဖြစ်သောကြောင့် နွေကျောင်း ပိတ်ပြီ။ ထိုစဉ်က
 မင်းသုဝဏ်သည် ဂုဏ်ထူးတန်း ဒုတိယနှစ် ဖြေပြီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ နောက်
 တစ်နှစ်ဆိုလျှင် ကျောင်းပြီးတော့မည် ဖြစ်သည်။ မတ်လ ကျောင်းပိတ်ရက်သည်
 မြန်မာလို တပေါင်းလဖြစ်ရာ အလွန်ပူပါသည်။ ဘုရားပွဲ၊ ရှင်ပြုပွဲတွေ မြိုင်မြိုင်
 ကျင်းပသော အချိန်ဖြစ်သည်။ ဤပွဲများကိုလည်း မင်းသုဝဏ် စိတ်ဝင်စားခြင်း
 မရှိတန်ရာ၊ သူ့မှာ လိုအင်ဆန္ဒ မပြည့်ဝပါ။ အခြားကြည့်စရာလည်း များများ
 မရှိပါ။

ရော်ရွက်တွေ ကြွေကျပြီး လေယူရာနောက် ကောက်ကောက်ပါသည်
 ကိုသာ မမြင်ချင်သော်လည်း သူ မြင်နေရပါသည်။ ထိုအခါက သူ့အမြင်သည်
 အားငယ်နေသော အမြင်ဖြစ်သောကြောင့် ဘာကိုမြင်မြင် သူ့ခံစားချက်၏စေရာ
 အတိုင်းသာ ဖြစ်သည်။

လွင့်ချင်ရာလွင့်ရသော ရော်ရွက်သည် သူ့အဖြစ်နှင့် တထေရာတည်း
 ပါလားဟု တွေးပြီး သူ ဝမ်းနည်းသွားသည်။ ထို့ကြောင့်...

“မကြည်နောင်ဝမ်း၊ ရွက်ရော်နှမ်းနှင့်
 မိတ်ကျွမ်းတဝင်၊ ပါလေအင်သည်
 ဘယ်တွင်ဆုံးရိပ် မျှော်ချေဘူး” ဟူ၍ ရော်ရွက်နှင့် သူသည်

ဘဝတူ မိတ်ဆွေပါလားဟု သူ၏ညှိုးငယ်စိတ်ကို ရိုးရိုးကလေး ဖော်ပြသည်။
 ရော်ရွက်ကြွေပြီး ရွက်သစ်ထိုးသော နွေ၏ အလှကို ရှေးဆရာများကဲ့သို့ သူ

မခံစားပါ။ ရော်ရွက်ကို သူ့ဘဝနှင့် ထပ်တူပြု၍ ခေတ်စမ်းသမားပီပီ သူ့အမြင်၊ သူ့အတွေး။ သူ့စေတနာအတိုင်း ရေးသည်။ ကဗျာပုံစံသည် ပိုဒ်စုံရတုနှင့် တူသည်။ ရှေးရတု ပိုဒ်စုံများလို စာသားတွေ ဝေဝေဆာဆာ များများကြီး မထည့်ပါ။ သူ၏ခံစားချက်ကို ပုံဖော်ပေးမည့် အတိုင်းအတာ အထိပဲ ဖွဲ့သည်။ ဘာသာစကားကို ဇာမချဲ့၊ ဘာသာစကားကို ယာဉ်အဖြစ် သုံးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤနေရာ၌ ခေတ်စမ်း သမားတို့သည် ရှေးဆရာများနှင့် ကောင်းကောင်းကြီး လမ်းခွဲလိုက်ပြီ ဖြစ်သည်။

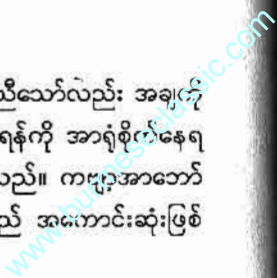
၁၉၃၂ နှစ်၊ တန်ခူး (ဧပြီ)လသို့ ရောက်ပြီဖြစ်သည်။ ကွမ်းခြံကုန်း အိမ်မှာပဲ ပြန်နေသည်ဟု ယူဆဖွယ်ဖြစ်သည်။ သူ့အဖို့ အိမ်မှာနေနေ၊ ဘယ်မှာ နေနေ မထူးပါ။ အမြဲပဲ စိတ်ပင်ပန်း နေရသည်။ သူ သတိရသင့်သူကိုသာ သက်ပြင်းတချချနှင့် သတိရနေဟန်တူသည်။ ထိုသူ့ကိုယ်စား ဘာများ ရှိသေး သလဲဟု သူရှာသည်။ သူ့လက်ရေး သေးသေးလေးနှင့် စာကလေးတစ်စောင်ကို တွေ့လိုက်ရသောအခါ ခေတ္တခဏ သူ စိတ်ချမ်းမြေ့သွားသည်။ ကဗျာလည်း ရေးလိုက်ပါသည်။

ကိုယ်စား

လွမ်းငွေဝေသည်
 နွေရာသီတွင်း၊ ချစ်ဘော်ချင်းနှင့်
 ကွေကွင်းခွဲရလျင်သောကြောင့်။
 တမ်း၍ဖွေသည်
 ငွေလွှာဖြူဆွ၊ လက်ရေးလှကို
 စွန်းစတွေ့လိုချင်သောကြောင့်
 ချမ်းမြေ့ပြေသည်
 ဖြေဖွယ်မဆုံး၊ စာတစ်လုံးကို
 ချိုပြုံးကိုယ်စား မြင်သောကြောင့်။

(၁၉၃၂၊ ဧပြီ)

အထက်ပါကဗျာသည် ရတုပုံစံပဲဖြစ်သည်။ အချို့ညီသော်လည်း အချို့ကို ညီအောင် မယူပါ။ ကာရန်ညီအောင်ယူလျှင်လည်း ကာရန်ကို အာရုံစိုက်နေရ သောကြောင့် သူလိုချင်သော ခံစားမှုနှင့် တိမ်းသွားနိုင်သည်။ ကဗျာအာဘော် ကို ထင်ရှားအောင်ပြုရာ၌ ပိုဒ်စုံရတုသဘော သုံးပိုဒ်သည် အကောင်းဆုံးဖြစ်

သည်။ မပိုမလို တိတိရိရိဖြစ်သည်။ နှစ်ပိုဒ်ဆိုလျှင်လည်း အာဘော်ကို ပံ့ပိုးနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ လေးပိုဒ်၊ ငါးပိုဒ်ဆိုလျှင် ရှိသင့်သည်ထက် ပိုနေသောကြောင့် ဖောင်းပွသွားနိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ စာသုံးပိုဒ်နှင့် အာဘော်အရောက် ပို့ပုံကို ရှေးအိုင်ချင်းများတွင် အများအပြား တွေ့ရသည်။

မိချစ် ဖချစ်နှင့် ချစ်သူ၏ အချစ်မတူပုံကို တောင်တွင်းရှင်ငြိမ်းမယ်က-
“မိကိုလွမ်းလည်း

သောက်တော်ရေချမ်း၊ စားတော်ကွမ်းနှင့်
သွန်းတဲ့ညောင်ရေ၊ ပန်းသပြေနှင့်
ပြေဖူးငဲ့ရှင်။

ဖကိုလွမ်းလည်း

သောက်တော်ရေချမ်း၊ စားတော်ကွမ်းနှင့်
သွန်းတဲ့ညောင်ရေ၊ ပန်းသပြေနှင့်
ပြေဖူးငဲ့ရှင်။

မောင်ကလေး မောင့်ကိုလွမ်းတော့

သောက်တော်ရေချမ်း၊ စားတော်ကွမ်းနှင့်
သွန်းတဲ့ညောင်ရေ၊ ပန်းသပြေနှင့်၊ မပြေပါလို။
သောက်တော်ရေအိုး၊ ကျွမ်းထိုးကောင်နှယ်

အပျိုဖြူငယ်နှမမှာ၊ ကြုံရတယ်ရှင်။

“ကိုယ်စား” ကဗျာ၌ မင်းသုဝဏ်က ရှေ့နှစ်ပိုဒ်တွင် “ကွေ့ကွင်းခဲရ လျင်သောကြောင့်” “စွန်းစ တွေ့လိုချင်သောကြောင့်” ဟူ၍ ဆန္ဒမပြည့်သည့် သဘောကို အလျင်ပြ၍ ဆန္ဒပြည့်သဘောကို နောက်ဆုံးထားသည်။ မင်းသုဝဏ် ပြောချင်သည်မှာလည်း ဤနောက်ဆုံးအပိုဒ်ဖြစ်သည်။ တောင်တွင်းရှင်ငြိမ်းကမူ ဆန္ဒပြည့်သည့်သဘောကို ရှေ့နှစ်ပိုဒ်မှာထားပြီး ဆန္ဒမပြည့်သည့်သဘောကို နောက်ဆုံးမှာ ထားသည်။ ရှင်ငြိမ်းမယ် ပြောချင်သည်မှာ ဤနောက်ဆုံးအပိုဒ် ဖြစ်သည်။ “ကိုယ်စား” ကဗျာနှင့် အိုင်ချင်းကဗျာသည် ပရိယာယ် အတူတူပဲ ဖြစ်သည်။ ကဗျာအာဘော်သို့ ပို့ရန် ကဗျာကို သုံးပိုဒ်ထား၍ ဖန်တီးသော ပရိယာယ်သည် မပိုမလို အတိအကျ ထိမိသော ပရိယာယ်ဖြစ်သည်။

အိုင်ချင်းစာဆိုတို့သည် အပိုစကားမပါဘဲ လိုရင်းကို စကားနည်းနည်း၊ စကားရိုးရိုးနှင့် ပြသလို ခေတ်စမ်းစာဆို မင်းသုဝဏ်သည်လည်း စကားအပို မပါ၊ လိုရင်းသို့ တိခန့်ရောက်၍ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထား ပါသည်။

စင်စစ်မင်း အသုံးပြုသော နာဗျာပရိယာယ်သည် အသစ်မဟုတ်ပါ။ အိုင်ချင်းများတွင် ရှိပြီး ဖြစ်သည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးပိုင်း၌ မင်းသုဝဏ်ကို အလွန်တော်သော ဘဝအလွမ်းစာဆိုအဖြစ် တွေ့ရသည်။ သူ့ကဗျာများသည် အလွန်လတ်ဆတ်သည်။ ဖွဲ့ပုံပရိယာယ်တို့သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုဘောင်ထဲမှာပဲရှိ၍ အလွန် မြန်မာဆန်အောင်၊ နှစ်သက်ဖွယ်လည်းဖြစ်အောင် ဖွဲ့နိုင်သည်။ အချို့က မင်းသုဝဏ်ကို မွေးရာပါစာဆို (Born Poet) ဟု ဆိုကြသည်။ ဆိုသည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဤစာရေးသူက အကြွင်းမဲ့ သဘောတူပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၄

၁၉၃၂ ခု၊ ဧပြီလသည် ကျောင်းပိတ်ရက်ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ကွမ်းခြံကုန်း နေအိမ်မှာပဲ ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ စာရေးစာဖတ်အလုပ်ကို အလွန် နှစ်သက်သော ဂုဏ်ထူးတန်းကျောင်းသားကြီး မင်းသုဝဏ်တွင် ခံစားမှုကလည်း အလွန် အားကောင်းဆဲဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ ခံစားမှုကား ဆင်းရဲသော ခံစားမှုဖြစ်သည်။ ချစ်သောသူနှင့် ကွေကွင်းရသော ဆင်းရဲဖြစ်သည်။ ထိုဆင်းရဲ သည် လူငယ်တစ်ယောက်အဖို့ ခုခံရသည်မှာ မလွယ်ပါ။ တရားကို အာရုံပြု နိုင်သောအရွယ် မဟုတ်သောကြောင့် မခံနိုင်လျှင် ယစ်မျိုးနှင့်တွဲမိပြီး ပျက်စီး သွားနိုင်သည်။ လူတော်တော်များသည် ထိုသို့သော အဖြစ်မျိုးနှင့် ပျက်စီးသွား သည်ကို တွေ့ဖူးပေါင်း များပြီ။ ရုပ်ရှင်နှင့် ဝတ္ထုထဲမှာလည်း ခဏခဏ တွေ့ဖူး သည်။ “သင်္ကြန်မိုး” ရုပ်ရှင်ထဲက ဇာတ်လိုက်ကျော် နေအောင်သည် စန္ဒရား ဆရာအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ပြီး ချစ်သူနှင့် လွဲခဲ့ရသဖြင့် အရက်သမားလုံးလုံး ဖြစ်သွားရသည်။ သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်ကား ပညာအခံ ကောင်းသောကြောင့် မပျက်စီးခဲ့ပါ။ သူ၏ခံစားမှု ဝေဒနာကို ပညာဖြင့် သိမ်းဆည်း၍ သည်းခံသည်။ သူ့မှာ မိဘကိုလည်း ထောက်ရသေးသည်။ ချစ်သူဘက်ကလည်း စဉ်းစားရသည်။ ချစ်သူက သူ့အား မချစ်လို့မှ မဟုတ်တာ။ မလွန်ဆန်နိုင်သော အခြေအနေ ကြောင့်သာ ဖြစ်တန်ရာသည်။ ရုပ်ကို မပိုင်ဆိုင်ရသော်လည်း သူ အပိုင်ရနိုင် သည်ကား ချစ်သူ၏ နှလုံးသားပင်ဖြစ်သည်။ ချစ်သူကို နှလုံးသားထဲမှာ သာဝရ သိမ်းထားနိုင်ပါသည်။ သိမ်းလည်း သိမ်းထားလိုက်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့သော အချစ်မျိုးကို တဏှာပေမအချစ် (emotional love) ဟု မခေါ်၊ မြင့်မြတ် သောအချစ် (divine love) ဟု ခေါ်သည်။

တဂိုး၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်တွင် ဖတ်ရသည်မှာ အမျိုးသမီးကလေးတစ်ဦးသည် လင်သေသဖြင့် မြစ်ကမ်းနားမှာ လာငိုနေသည်။ ထိုအခါ စာဆိုပညာရှိကြီးတစ်ဦးရောက်လာပြီး မင့်ယောက်ျား မသေပါဘူး။ ဒီလမကုန်ခင် သူပြန်လာမှာဟု ဆိုလိုက်သည်။ အများကြည်ညိုလေးစားသော စာဆိုပညာရှိဖြစ်သော ကြောင့်လည်း မိန်းကလေးသည် စိတ်သာရာရ၍ ယုံလိုက်ပါသည်။ နောက်နေ့မှစ၍ ထိုပညာရှိကြီးသည် မိန်းကလေးအား ချစ်ခြင်းအမျိုးမျိုးကို ပြောပြပါသည်။ လကုန်ခါနီးသောအခါ အိမ်နီးချင်း မိန်းမများက မိန်းကလေးအား “ညည်းယောက်ျား လမကုန်ခင် ပြန်လာမယ်ဆို၊ အခု ဘယ်မှာလဲ” ဟု မေးပါသည်။ သူ ပြန်ရောက်နေပြီ။ ကျွန်မ၏ ရင်ထဲမှာဟု မိန်းကလေးက ပြုံးပြီး ပြန်ပြောလိုက်ပါသည်။ တဂိုး၏ ကဗျာကို အဆစ်ပေးလိုက်ပါသည်။ ဖတ်ကြည့်ပါဦး။

TULSIDAS, the poet, was wandering,
 deep in thought, by the Ganges, in that
 lonely spot where they burn their dead.
 He found a woman sitting at the feet of the corpse
 of her dead husband,
 gaily dressed as for a wedding
 She rose as she saw him, bowed to
 him, and said, "Permit me, Master, with
 your blessing, to follow my husband to heaven."
 "Why such hurry, my daughter?,"
 asked TULSIDAS. "Is not this earth also
 His who made heaven?"
 "For heaven I do not long," said
 the woman. "I want my husband."
 TULSIDAS smiled and said to her.
 "Go back to your home, my child. Before
 the month is over you will find your husband.
 The woman went back with glad hope.
 TULSIDAS came to her every day
 and gave her high thoughts to think,
 till her heart was filled to the brim
 with divine love.

When the month was scarcely over,
 her neighbours came to her, asking,
 "Woman, have you found your husband.?"
 The widow smiled and said, "I have"
 Eargerly they asked, "Where is he?"
 "In my heart is my lord, one with me,"
 said the woman. (*Fruit-Gathering LV*)

မင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၃၂ အတွက် ကျောင်းပိတ်ရက်မတိုင်ခင်က ကဗျာ တစ်ပုဒ် ရေးထားပါသည်။ တရိုးပြောသလိုပင် ထိုကဗျာ၌ မင်းသုဝဏ်၏ မြင့်မြတ်အချစ်တစ်မျိုးကို တွေ့ရပါသည်။ သူ့အနေဖြင့် သူ့ချစ်သူအား မပိုင်နိုင်ဘူးဟု သူ ထင်နေပြီးသား ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်သည် သူမရလိုက်သော ကြောင့် ခွင့်လွှတ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်သော သူ့စိတ်ကို စစ်ကြော၍ အောက်ပါ ကဗျာကို ရေးလိုက်ပါသည်။ ယင်းကဗျာသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်း တိုက် နှစ်လည်မဂ္ဂဇင်း၊ တပေါင်း ၁၂၉၃ ခု၌ ပါသည်။ ခရစ်နှစ် အလို ၁၉၃၂ ခု၊ မတ်လ ဖြစ်သည်။

မေတ္တာ

မွေးမေ မွေးမေ၊ ရှုပါလေတော့
 ဖြာဝေမြနန်း၊ ရွှင်ပျလန်းသည်
 ဇင်ပန်းခိုင်နွဲ့၊ ကြူကြူသင်း။
 ရှုလေ ရှုလေ၊ ချစ်ကြိုးခွေသည်
 မသွေလိုဘူး၊ ပန်းများမှူးကို
 ကျွန်ခူးချင်တော့ ဖြူဖြူဝင်း။
 ရှိစေ ရှိစေ၊ ကျွန်စိတ်ဖြေအံ့
 ရဝေနန်းမ၊ ဇော်ကောက်ကလျှင်
 အေးမြချမ်းကြည်၊ စံရမည်ကို
 မြင်သည်ထို့ကြောင့် ငြူစူကင်း။

မင်းသုဝဏ်သည် သူ့ကဗျာကို “မေတ္တာ” ဟု အမည်ပေးထားပါသည်။ မေတ္တာသည် ပါဠိစကားဖြစ်သည်။ ကာမဂုဏ်အာရုံနှင့် မယှဉ်သော ချစ်ခြင်း မျိုးဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ထိုကဗျာကို ရေးနေစဉ်က သူ့စိတ်သည် မသန်ပါက “မေတ္တာ” အစား “အချစ်” ဟု အမည်ပေးမိတန်ရာသည်။ မင်းသုဝဏ်၏

စိတ်သည် ထိုကဗျာကို ရေးဖွဲ့နေခိုက်၌ အမှန်တကယ် ဖြူစင်နေမည်ဖြစ်သည်။ သူ့စိတ် ဖြူနေခိုက်ကို အမိဖမ်း၍ မေတ္တာကဗျာကို ရေးချလိုက်သည်မှာ သေချာသည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ စာသည် စိတ်ကိုရေးရသောကြောင့် စာ၌ စိတ်၏ ခြင်းရာသည် ကပ်ပါလျက်ရှိတတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

တတိယ နံမော်ဆရာတော်ကြီး မိန့်သလိုပင်၊ လဇ္ဇီလည်း အမြဲမဟုတ်။ အလဇ္ဇီလည်း အမြဲမဟုတ်။ ကျင့်ခိုက်၌ လဇ္ဇီဖြစ်၍ မကျင့်ခိုက်၌ အလဇ္ဇီဖြစ်တတ်သည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် မင်းသုဝဏ်၏စိတ်သည် ထိုကဗျာကို ရေးနေသော အခိုက်အတန့်၌ အဖြူထည်ဖြစ်ဖို့ သာချေလေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် “မေတ္တာ” ကဗျာသည် သာမန်အချစ်ကို ဖွဲ့သည်မဟုတ်၊ မြင့်မြတ်အချစ်တစ်မျိုးကို ဖွဲ့သော ကဗျာဖြစ်သည်ဟု ဤစာရေးသူ ခံစားလို့ရသည်။ တွေးလို့ရသည်။

“မေတ္တာ” ကဗျာကို ရေးပြီးသည်နောက်ဝယ် မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်သည် ပြောင်းသွားပြန်သည်။ ခဏကလေးသာ ဖြူနိုင်သည်။ နဂိုအစွဲအလမ်းကြောင့် အမည်းဖောက်လာပြန်သည်။ အစွဲအလမ်းကို ဥပါဒါန်ဟုခေါ်သည်။ ဥပါဒါန်ခေါ် အစွဲအလမ်းသည် အမြစ်ကြီးငယ် စည်ကား၍ ရွှေခြင်း၊ ပြောင်းခြင်းငှာ မလွယ်သော သစ်ပင်ကြီးနှင့် တူလေသည်။ ထို့အတူ မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်၌ အဆင့်မတူသောကြောင့် မနီးစပ်နိုင် ဟူသော အားငယ်စိတ်သည် အမြစ်တွယ်လျက် ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးလေသည်။

နှစ်ဇာတ် တစ်စိတ်

သောက်ရောင်ခြည်ကျော်၊ နေဝန်းပေါ်က
ကမ်းမော်အထွတ်၊ စေတီမြတ်ဝယ်
ဆွမ်းကပ်ပန်းတင်၊ သွန်းရေစင်နှင့်
မဂ္ဂင်ဖောင်မင်း၊ ဖွဲ့ဖန်ဆင်းဖို့
စိတ်ချင်းခင်နှင့် မောင့်အတူ။
ရောင်စုံတိမ်သွေး၊ ညနေအေးက
ယီးလေးသံချို၊ သာယာဆိုလျက်
နွယ်ညိုပန်းလျှင်၊ ဝေဝေဆင်၍
မြစ်ပြင်ဂယက်၊ နေခြည်လက်ဝယ်
ရွှေတက်မြိုင်မြိုင်၊ ငွေရွက်ပြိုင်နှင့်
လှိုင်လှိုင်ပျော်ခင်း၊ ရွှင်ရွှင်ကျင်းဖို့
စိတ်ချင်းခင်နှင့် မောင်အတူ။

www.burmeseclassic.com

သို့တမူလည်း၊ နွဲ့လျကြည်းကား
 ဖြင်ပည်းရွှေဘော်၊ ပြာသာဒ်မျှော်တည့်
 မောင့်သော်မှာကား၊ တင်းကုပ်ကြားဝယ်
 ပျော်ပါးအလျှင်း၊ မရှိကင်းသည်
 ဇာတ်ချင်းခင်နှင့် မောင်မတူ။ ။

မောင်နှင့်ခင်သည် ဘာသာရေး၌ စိတ်ချင်းတူသော်လည်း ပျော်ရွှင်ရေး၌ စိတ်ချင်းတူသော်လည်း အမျိုးဇာတ်ချင်းကား မတူပါ။ ပြာသာဒ်ပျော်နှင့် တင်းကုပ်နေ ခြားချင်တိုင်း ခြားလေစွဟု စိတ်အားငယ်ရပြန်သည်။ ဤကဗျာ၌ ပါဠိဇာတ်မှလာသော ဇာတ်ဟူသည့် ပါဠိသက်ဝေါဟာရကို သုံးထားသည်မှာ ထူးသည်ဟု ယူဆရသည်။ အဆင့်အတန်းချင်း မတူဟုလည်း မဆို၊ ဘဝချင်း မတူဟုလည်း အများသုံးနေကျအတိုင်း မဆို၊ ဆိုလျှင်လည်း အနက်ထူးကိုရမည် မဟုတ်ပါ။ “ဇာတ်” မတူဟု သုံးလိုက်သောအခါမှသာ အရသာပို၍ လေးပင် သွားသည်။ ဇာတ်ဟူသော စကားကို ကြားရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဇာတ်ချင်း ခွဲခြားရာ၌ အစွဲအလမ်းကြီးသော ရှေးဗြာဟ္မဏ လူမျိုးများကို သတိရသည်။ ဗြာဟ္မဏ လူမျိုးများသည် အမျိုးကို အရောမခံ၊ အမျိုးသန့်ရေးအတွက် ဇာတ်တူ အချင်းချင်းသာ လက်ဆက်ကြသည်။ သာကီဝင်မင်းမျိုးများလည်း ထိုအတူသာ ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ချင်းမတူလျှင် ထမင်းတောင် အတူမစားပါ။ ဘိုးတော်မဟာ နာမ်သည် ကျွန်မမှမွေးသော ဝိဋုဗုဒ္ဓနှင့် စားတော်အတူ ခေါ်ရမှာကို ဝန်လေး သောကြောင့် ရေချိုးဦးမည် ဆိုပြီး ရေထဲ၌ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အဆုံးစီရင် လိုက်သည်အထိ အစွဲအလမ်း ကြီးလေသည်။ ယခုလည်း မင်းသုဝဏ်က “ဇာတ် ချင်း ခင်နှင့် မောင်မတူ” ဟု ဆိုလိုက်သောကြောင့် မင်းသုဝဏ်၏ ရင်ထဲ၌ အဘယ်မျှလောက် နက်ရှိုင်းစွာ ခံစားနေသည်ကို တွေးကြည့်၊ မှန်းကြည့်နိုင် ပါသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ကဗျာရေးရာ၌ အလွန်စွမ်းနိုင်သောစာဆို ဖြစ်သည်။ ရေးလည်း ရေးတတ်ပါပေသည်။ ဆေးစက်ကျရာ အရပ်ထင်သည်။ ကဗျာ ဆိုသည်မှာ အလွန်ခက်ပါသည်။ ရေးတိုင်းလည်း ကဗျာ မဖြစ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ကဗျာရေးသူ များသော်လည်း စာဆိုရှားသည်။ မင်းသုဝဏ်သည် တကယ်စာဆို ဖြစ်လေသည်။ ဤကဗျာ၌ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာသုံးစကား အချို့သည် ရှေးစကားများ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ “ဖြင်ပည်း” သည် ဖေါရာဏ ဖြစ် သည်။ “နွဲ့လျကြည်း” သည် ဂန္ထဝင်စကား ဖြစ်သည်။ “သော်မော်” သည်

ရှေးစကား ဖြစ်သည်။ “မဂ္ဂင်ဖောင်မင်း” သည် ဂန္ထဝင်စကား ဖြစ်သည်။ ဤစကားများကြောင့်ပင် မင်းသုဝဏ် ပြောလိုသော ခံစားမှုအနက်သည် ပို၍ ထင်ရှားသွားသည်။ ကဗျာ၏ ရစ်သမ်သည် အလွန်ဣန္ဒြေရသည်။ ဣန္ဒြေရအောင် လည်း ၄၊ ၃၊ ၂ ကာရန်စနစ်ကို သုံးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

နောက် မင်းသုဝဏ်သည် ဤလို ခံစားမှုကို ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးပြန် သည်။ ၁၂၉၄ ခု၊ တော်သလင်းလ၊ ၁၉၃၂၊ သြဂုတ်လ တက္ကသိုလ်ကျောင်း တိုက် မဂ္ဂဇင်းမှာပါသည်။ ထိုစဉ်က မင်းသုဝဏ်သည် ဂုဏ်ထူးတန်း နောက် ဆုံးနှစ်ကျောင်းသား ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၃ ခု၊ မတ်လတွင် ကျောင်းပြီးတော့မည် ဖြစ်သည်။

ခွင့်မသာ

မကြင်သာသည်၊ ခင်ပါလျက်လည်း
ပင်ထက်လျှံဝင်း၊ ဇင်ငွေမင်းသို့၊
ကြူသင်းဝေသီမြင့်သောကြောင့်။
မတမ်းတာသည်၊ လွမ်းပါလျက်လည်း
မိုးထက်ရောင်ပုံး၊ လတစ်နှုန်းသို့၊
ချိုပြုံးဝေသီ မြင့်သောကြောင့်။
မခေါ်သာသည်၊ မျှော်ပါလျက်လည်း
တောင်ထက်ငွေသွေး၊ နှင်းဖြူဖွေးသို့၊
ကြည်အေးဝေသီ မြင့်သောကြောင့်။

(၁၉၃၂)

မင်းသုဝဏ်သည် သူ့ချိုပြုံးနှင့် မခေါ်သာသည်အထိ ဝေးနေဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် “မခေါ်သာသည်၊ မျှော်ပါလျက်လည်း” ဟု ထည့်ရေးသည်ဟု မှန်းဆရသည်။ ကဗျာပုံစံသည် ပိုဒ်စုံရတုပုံစံ ဖြစ်သည်။ ပိုဒ်စုံဟု ဆိုသော်လည်း ရှေးပိုဒ်စုံများကဲ့သို့ စကားကြောမရှည်ပါ။ သူ့ခံစားမှုထင်ရှားရုံမျှ၊ ပေါ်ရုံမျှသာ စကားကို ချွေချွေတာတာ သုံးထားသည်။

“ဇင်ငွေမင်းသို့၊ လတစ်နှုန်းသို့” ဆိုသော အလင်္ကာစကားသည် ရှေး ဆရာများ သုံးကြသော စကားဖြစ်၍ မထူးပါ။ သို့ရာတွင် “တောင်ထက်ငွေ သွေး၊ နှင်းဖြူဖွေးသို့” ကား သစ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။

၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ တစ်နှစ်လုံးလုံးသည် မင်းသုဝဏ် အလွန်ခံစားရသော အမှတ်တရနှစ် ဖြစ်သင့်သည်။ ထိုနှစ်၌ မင်းသုဝဏ်သည် လူဗျာအများဆုံး

ရေးခဲ့သည်။ “ငိုရင်ပုလဲ၊ ရယ်ရင်ရွဲ” ဆိုသော ပုံပြင်လို ငိုလေကောင်းလေ ဖြစ်သည်။ များများငိုမှ ပုလဲလုံးရေ များများရမည် ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ စာသမားကလည်း (ပြောရလျှင် ရက်စက်ရာကျသည်) မင်းသုဝဏ် ခံစားရလေ လေ၊ ကြိုက်လေလေ ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ တကယ်ရင်ထဲက ယိုစိမ့်လာသော ဘဝအလွမ်းကဗျာများကို တဝကြီး ဖတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

၁၉၃၃ ခု မတ်လ၌ ဂုဏ်ထူးတန်းကို မင်းသုဝဏ် ဖြေရတော့မည် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်သည် စာထဲ၌ လုံးလုံးကြီး အာရုံရောက်ဟန် မတူသေးပါ။ ၁၉၃၂ ခု၊ စက်တင်ဘာလသို့ ရောက်ခဲ့ပြီဖြစ်ရာ စာမေးပွဲဖြေဖို့ ငါးလသာ ကျန်တော့သည်။ ငါးလ အလို၌ ကဗျာရေးပြန်သည်။ အားငယ်ဆဲ ဖြစ်သည်။

စာဆိုကံ

တေးသံလွင်လွင်၊ နှုတ်ပဉ္စင်ကို
ထက်ခွင်မိုးမှ၊ သင်ကြူကလျှင်
ရှင်မကြင်ရာ၊ သင့်သည်းချာသည်
ကျစ်စာသောသော၊ ရိုးပြတ်တောမှ
သဘောနှစ်ခြိုက်၊ ထောင်နားစိုက်သည်
တိမ်တိုက် မိုးဆွေပါတကား။
တကျော်ကျော်လျှင်၊ နွားကိုနှင့်၍
မြေပြင်ကျယ်ဝင်း၊ ကောက်တလင်းမှ
ယာချင်းလယ်ဘွဲ့၊ သီဆိုနွဲ့သော်
နှင်းတွဲမြူဝဲ၊ သက်ငယ်တဲ၌
ချစ်ခဲအိမ်သူ၊ သင့်သည်းအူကား
ကြည်ဖြူလန်းရွှင်၊ ထောင်နားဆင်သည်
လယ်ရှင်တောင်သူပါတကား။
ဖွဲ့နွဲ့ရွှင်ရွှင်၊ စာသဘင်၌
သက်ခင်ပြတ်မျှ၊ တေးချိုလှကို
ဆိုရသီရ၊ ကြူအေးရလည်း
ဘယ်ကချစ်ဖော်၊ တသော်မော်မျှ
နားတော်စွဲစွဲ၊ မထောင်ဖဲသည်
ကံမွဲစာဆိုပါတကား။ ။

“ဟိုမိုးပေါ်၌ မိုးဆွေငှက်က တေးဆိုလျှင် သူ့ကြင်ရာ မိုးဆွေငှက်မသည် ကျစ်စာသောသော ရိုးပြတ်တောက နားထောင် နေပါမည်။ လယ်သမားက လယ်ယာကွင်း၌ နွားကို နှင်ရင်း တေးဆိုနေပါက သူ့ကြင်ရာသည် နှင်းမြူစသည့် တဲငယ်ထဲက နားထောင် နေပါသည်။ သို့ရာတွင် စာပွဲသဘင်၌ သေလှအောင်မျှ တေးချိုလှကို ဆိုရ သီရပါသော်လည်း ဘယ်က ချစ်ဖော်တစ်ယောက် သော်မျှ နားမထောင်ပါသည်။ ကံမွဲစာဆိုပါတကား” ဟူ၍ မင်းသုဝဏ် ညည်း ခဲ့လေသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် တောသားစာဆို ဖြစ်သည်နှင့်အညီ သူ့ကဗျာသည် တောနဲ့ လယ်နဲ့သင်းနေပါသည်။ “ကျစ်စာသောသော၊ ရိုးပြတ်တော” ဆိုသည့် စကားကြောင့် ချစ်ချစ်တောက်ပူသော နေရောင်အောက်က ဂဏန်းကျစ်စာ တသောသောနှင့် ရိုးပြတ်လယ်တော တစ်မျှော်တစ်ခေါ်ကြီးကို မြင်ယောင်လာသည်။ “နှင်းတွဲမြူဝဲ၊ သက်ငယ်တဲ” ဆိုသော စကားကြောင့် ကွင်းခေါင်ခေါင်က လယ်တဲကလေး ထီးထီးကို မြင်ယောင်လာသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ တောသားများ အဖို့ မင်းသုဝဏ်၏ တောနဲ့သင်းလျက်ရှိသော ကဗျာများကို ဖတ်ရသည်မှာ အရသာရှိလှပေသည်။ မင်းသုဝဏ်ကား ကျေးလက်စာဆိုလည်း ဖြစ်လေသည်။

၁၉၃၂ ခုအဖို့ မင်းသုဝဏ်၏ အလွမ်းကား မကုန်သေးပါ။ လွမ်းအား သန်သော ရသမြောက်ကဗျာများကို တွေ့ရပါဦးမည်။ မြန်မာကဗျာသမိုင်းတွင် မင်းသုဝဏ် စာဆိုခဲ့သောကြောင့်သာ အလွမ်းမှန်၊ အလွမ်းသန်သော ကဗျာများ သည် ပို၍ အသက်ဝင်ကာ ကြွယ်ဝလာခဲ့သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ဟိုတုန်းက လည်း မင်းသုဝဏ်လို အလွမ်းမှန်၊ အလွမ်းသန်သော စာဆိုတစ်ဦး ပေါ်ခဲ့ဖူးပြီ ဖြစ်သည်။ သူကား ကနောင်မင်းသား၏ အိမ်ရှေ့မိဖုရား လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် ဖြစ်သည်။ ခံစားမှုအားကောင်း၍ ဘဝအလွမ်းကဗျာများကို ထိထိခိုက်ခိုက် ဖွဲ့ခဲ့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်နှင့် လှိုင်ထိပ်ထားတို့သည် တူကြလေသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့မောင်နှမ ကံမကောင်းရှာကြပေ။ သူတို့မောင်နှမ ကံမွဲလို့သာ ကျွန်ုပ်တို့ က ကဗျာကောင်း၊ စာကောင်းများကို အမြတ် ရလိုက်ပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၅

ခေတ်စမ်းကာလတွင် မင်းသုဝဏ်သည် သူမေတ္တာထားသော မိန်းကလေး၏ ရုပ်အမူအရာကို ကဗျာနှစ်ပုဒ် ရေးဖြစ်သည်။ “ချိုပြုံး” (၁၉၃၂) နှင့် “မောင့်ချိုပြုံး” (၁၉၃၂) ကဗျာတို့ ဖြစ်သည်။ ရေးပုံမှာ မိန်းကလေး၏ ရူပကာယကို ရှေးဆရာများကဲ့သို့ ဦးခေါင်းမှ ခြေအဆုံး အသေးစိတ်မဟုတ်ပါ။ အကယ်၍ သာ မိန်းကလေး၏ ရှိုက်ဖိုကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ကို ခံစား၍ အသေးစိတ် ခြယ်မှုန်းလျှင်လည်း ဒေါသသင့်မည် ဖြစ်သည်။ ကဗျာသည် စိတ်၏အခြင်းအရာ စေတနာစေ့ဆော်ရာကို ရေးရခြင်းဖြစ်ရာ စိတ်သန့်မှ စာသန့်သည်။ စိတ်မသန့်လျှင် စာဖတ်သူ၌ စိတ်ကောင်း မပေါ်နိုင်။ တဏှာပေမ ကြားစိုတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသုဝဏ်သည် မိန်းကလေး၏ ရုပ်အမူအရာကို ဤသို့ဖွဲ့သည်။

ချိုပြုံး

ဖြူဖြူပြာပြာ
ပြုံးလျက်သာသည်
မျက်နှာငွေလဝန်းနှယ်တကား
မူမူရာရာ
သူ့ဟန်မှာလျှင်
ညခါလေပြည်ညင်းနှယ်တကား။
ပျူပျူငှာငှာ
နှုတ်ချိုသာသည်
စမ်းမှာရေစီးသံနှယ်တကား။
(၁၉၃၂)

ကဗျာထဲက မိန်းကလေးသည် အသားဖြူသူ ဖြစ်သည်။ သို့ပါသော် မြန်မာမကလေး ဖြစ်သော်ကြောင့် ဥရောပသူများကဲ့သို့ ဖြူဆွတ်ဆွတ်ကြီး မဟုတ်တန်ရာ။ ဖြူလွန်း၍ ဖြူဆွတ်ဆွတ်ကြီး ဖြစ်နေလျှင်လည်း အကြည့်ခံမည် မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ အပြစ်ခြောက်ပါးတွင် “ဖြူလွန်းခြင်း” ကို အပြစ်တစ်ပါး အဖြစ် ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာထဲက မိန်းကလေး၏ အသားဖြူပုံသည် ကြည့်ကောင်းရုံမျှ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ မိန်းကလေးသည် အသားဖြူ၍ ကျန်းမာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံရာ အသားစိုပြည်သူဟုလည်း ယူသင့်သည်။

ထို့ကြောင့် စာဆိုက “ဖြူဖြူပြာပြာ” ဟုဖွဲ့သည်။ ဂန္ထဝင်ကဗျာများတွင် “ပြာ” ကို အရေအသား လတ်ဆတ်ခြင်းဟု ယူသည်။ “တင့်လှပေဟန်၊ ဖက်မရန်တည့်၊ ခြောက်တန်နတ်ရွာ၊ ဘုံကလာသို့၊ ပြာပြာလတ်လတ်၊ မွတ်မွတ်ညက်ညက်၊ ရွန်းရွန်းစက်မျှ၊ ဝင်းလက်ရောင်ရွှေ၊ အခေါင်ပေတည်း” ဟု အသားလတ်ဆတ် ကြည့်လင်ခြင်း၊ အသားညက်၍ ချောမွတ်ခြင်းကို နတ်ရှင် နောင် ရေးဖူးသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာထဲက မိန်းကလေးသည် အသားစိုစိုပြည်ပြည် ဖြူဝင်း၍ သူပြုံးလိုက်သောအခါ ငွေလမင်းနှင့် တူပေသည်ဟု မင်းသုဝဏ်သည် သန့်ရှင်းသော စိတ်စေတနာနှင့် ဤကဗျာကို ဖွဲ့သည်ဟု ယူပါသည်။

မိန်းကလေး၏ ဟန်ပန်အမူအရာသည် သိမ်မွေ့သည်။ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သူ၏ ဟန်ပန်အမူအရာ သွားပုံ၊ လာပုံ၊ ပြုမူပုံတို့သည် မြင်ရတိုင်း ကျက်သရေ ရှိလှသည်။ မြင်ရသူ၌ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ရွှင်ပျကြည်လင်သော စိတ်ကို ဖြစ်စေသည်ဟု ယူပါသည်။ ထို့ကြောင့် ညအခါ ညှင်းညှင်းသာသာတိုက်သော လေပြည်လေညှင်းနှင့် တူသည်ဟု မင်းသုဝဏ်သည် သူ ခံစားရသည့်အတိုင်း စေတနာသန့်သန့်နှင့် ဖွဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူပါသည်။

မိန်းကလေး၏ ပျူငှာသော နှုတ်သံသည် ကြားရသူ၏ နား၌ ချမ်းသာသည်။ ကြားမဝ၊ နာမဝ၊ မရောင့်ရဲနိုင်အောင် ဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသုဝဏ်က မိန်းကလေး၏ နှုတ်သံကို စမ်းရေစီးသံနှင့် တူသည်ဟု ဖွဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် မိန်းကလေး၏ အပြုံး၊ ဟန်ပန်၊ နှုတ်သံကို တစ်ပိုဒ်လျှင် သုံးကြောင်း၊ သုံးပိုဒ်ကိုးကြောင်းမျှနှင့် စိတ်မျက်စိ၊ စိတ်နား၌ မြင်ယောင်၊ ကြားယောင်လာအောင် ဖွဲ့ပါသည်။ ကဗျာဖတ်သူ ကျွန်ုပ်၏ စိတ်၌လည်း ကဗျာဓာတ်ကူး၍ ကြည်နူးခြင်း ဖြစ်ရသည်။ အပြုံး၊ ဟန်ပန်၊ နှုတ်သံ ချစ်စရာကောင်းသော အမေ့သမီး၊ ကျွန်တော်ညီမ အထွေးကလေးကို ကြည့်ပြီး ပီတိဖြစ်နေရသလို ခံစားရသည်။

ဤကဗျာ၌ မိန်းကလေး၏ အပြုံးကို လဝန်းနှင့် နှိုင်းသည်မှာ ရှေးက လည်း ရှိဖူးပြီ ဖြစ်သည်။ မျက်နှာ၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ပြရာ၌ လဝန်းထက် သာသော ဥပမာကို မြန်မာစာပေ၌ မတွေ့ဖူးပါ။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်လည်း သည်ထက်သာအောင် မသုံးနိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် မိန်းကလေး၏ ဟန်အမူအရာ သိမ်မွေ့ညံ့နုပုံကို “ညအခါတိုက်သော လေညင်း”၊ မိန်းကလေး၏ ပျူငှာသော နှုတ်သံစကားကို “စမ်းရေစီးသံ” တို့နှင့် ခိုင်းနှိုင်းပုံကား သစ်သည်ဟု ထင်ပါ သည်။

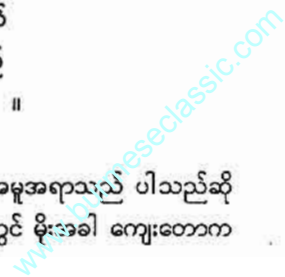
မင်းသုဝဏ်သည် ရှေးဆရာများ၏ ရူပကလျာ ဘွဲ့ဖြစ်သော ရှင်မဟာ ရဋ္ဌသာရ ဖွဲ့သည့် “ဝဏ္ဏပဘာ” ချီဧကပိုဒ် ရတုနောက်သို့လည်း မလိုက်ပါ။ နတ်ရှင်နောင်၏ “တင့်လှပေဟန်” ချီရတု နောက်သို့လည်း မလိုက်ပါ။ သူ့လမ်း သူ့လျှောက်၍ သူ့မူ သူ့စေတနာအတိုင်း ခေတ်သစ်ရူပကလျာ ဘွဲ့တစ်မျိုးကို ရေးဖွဲ့ခဲ့လေသည်။

မောင့်ချိုငြိုး

ရှုလည်း ရှုဖွယ်၊ ရှင်စဖွယ်လျှင်
တောဖွယ်ကျေးရ၊ ဆင်းမြမြနှင့်
နှင်းခမြက်ခင်း၊ လွင်ကျင်းကျင်းသည်
သန်တွင်းမိုးရေ ပြာသောကြောင့်။
လွမ်းလည်း လွမ်း၍၊ တမ်းတ၍လျှင်
နှမ်း၍ခွေခွေ၊ ပြေမပြေသည်
ရှင်နေမင်းက သာသောကြောင့်။
ခင်လည်း ခင်ရ၊ ကြင်ပါရသည်
ချစ်ရမဆုံး၊ မောင့်ချိုငြိုးကား
နှလုံးကြည်အေး၊ နှုတ်ကြူမွှေးနှင့်
အသွေးပြင်လျာ၊ တန်းဆောင်ခါဝယ်
ပြည့်စွာထွန်းထင်၊ စန်းနှယ်ပင်တည့်
ကြေးစင်ပဝင်း ပါသောကြောင့်။ ။

(၁၉၃၂)

“မောင့်ချိုငြိုး” ကဗျာတွင် မိန်းကလေး၏ အမူအရာသည် ပါသည်ဆို ရုံမျှ ခပ်ပါးပါးသာ ဖြစ်သည်။ ကဗျာ၏ ပထမအပိုဒ်တွင် မိုးအခါ ကျေးတောက

မြက်ခင်းစိမ်းစိမ်းကို ကြည့်ရသည်မှာ စိတ်ရွှင်သည်။ နေသာသောအခါ ချစ်သူကို လွမ်းရ၊ တမ်းတရသည်မှာ တနှမ်းနှမ်း တခွေခွေ ဖြေမပြေအောင် ရှိသည်။ စာဆို၏ စိတ်ရွှင်လိုက်၊ ညစ်လိုက် မတည်မငြိမ် ဖြစ်ပုံကို ဖွဲ့သည်ဟု ယူဆရသည်။

ချစ်သူကို လွမ်း၍ တမ်းတရင်း ချစ်သူ၏ပုံရိပ် ပေါ်လာဟန်ကို တတိယအပိုဒ် ကဗျာဆုံးတွင် ဖွဲ့သည်။ ချစ်သူ၏စိတ်သည် ကြည်၍ အေးမြသည်။ စိတ်ထားမွန်မြတ် အေးချမ်းသည်ဟု ဆိုလိုဟန် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် “နှလုံးကြည်အေး” ဟု သုံးသည်။ နှုတ်ထွက် သာယာပုံကို “နှုတ်ကြူမွှေး” ဟူ၍ ပန်းရနံ့မွှေးပုံနှင့် ကပ်၍ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖွဲ့သည်။ အသွင်အပြင် ရုပ်ပုံကလေး သန့်သန့်ကြည်ကြည်ရှိပုံကို တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ညမှာ ထွက်သော ဆီးနှင်းမြူတိမ် ကင်း၍ သန့်စင်သည့် လမင်းနှင့် နှိုင်း၍ ဖွဲ့သည်။ ၁၂ လရာသီတွင် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ည၌ ထွက်သောလသည် အပြည့်ဝဆုံး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်

“အသွေးပြင်လျှာ၊ တန်းဆောင်ခါဝယ်
ပြည့်စွာထွန်းထင်၊ စန်းနှယ်ပင်တည့်

ကြေးစင်ပဝင်း ပါသောကြောင့်” ဟူ၍ မောင့်ချိုပြုံးခေါ် ချစ်သောသူ၏ အသွင်အပြင်ကို နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖွဲ့သည်။

“ချိုပြုံး” ကဗျာကို ဖွဲ့သကဲ့သို့ “မောင့်ချိုပြုံး” ကဗျာတွင်လည်း မင်းသုဝဏ်၏ ချစ်ရသူအား ဖြူဖြူစင်စင်ချစ်သော စိတ်အမူအရာသည် ပေါ်လွင်လျက်ရှိပါသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ အချစ်သည် ချစ်သောသူအား ဘယ်တော့မှ မသေသော “အမတေ” ခဲကလေးအဖြစ် ရင်ထဲမှာ ထာဝရ သိမ်းထားချင်သော အချစ်မျိုး ဖြစ်ဟန်တူသည်။ သေချာသည်မှာ မင်းသုဝဏ်၏ အချစ်သည် တဏှာချစ် မဟုတ်၊ သဒ္ဓါချစ်ဟု အတပ် ပြောချင်ပါသည်။

သဒ္ဓါချစ်နှင့် ချစ်သော မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်အမူအရာဖြူပုံကို နာမည်ကြီး “နှင်းဆီပွင့်” ကဗျာတွင်လည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

နှင်းဆီပွင့်

လယ်တောကပြန်
ပန်ချင်တယ် ခရေဖူးဆိုလို့
မောင်ခူးကာပေး။
မနက်တုန်းဆီက

ကြောဆုံးကို မောင်မြင်တော့
သူ့ဆံပင် နှင်းဆီပွင့်တွေနဲ့
ဂုဏ်တင့်တယ်လေး။ ။

(၁၉၃၂)

ဤကဗျာတွင် ခရေဆိုသော အရိုးခံပန်း တစ်နည်း တောပန်းနှင့် နှင်းဆီဆိုသော ဂုဏ်မြင့်ပန်း တစ်နည်း မြို့ပန်းတို့ကို သင်္ကေတထား၍ စွန့်လွှတ်လိုက်ရသော စာဆို၏ ခံစားမှု စိတ်အမူအရာကို တွေ့ရသည်။ မောင်လယ်တောက အပြန်တွင် ခရေဖူး ခူးပေးပါ ဆိုသောကြောင့် ပန်ဖို ခရေဖူးကို မယုံအား ခူးပေးခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် မနက်တုန်းကမူ ကြောဆုံးကို မောင်မြင်ရသောအခါ သူ့ဆံပင်ပေါ်မှာ နှင်းဆီပွင့်တွေနှင့် ဂုဏ်တင့်နေသည်ဟုဆိုသည်။ ကဗျာတွင် “ဂုဏ်တင့်တယ်” ဟုသာ သုံးပါသည်။ ဤစကားသည် စာဆို၏ စိတ်ကို ကိုယ်စားပြုသောစကား ဖြစ်သည်။ ဂုဏ်တင့်ဆိုသောကြောင့် ချစ်သူ၏ တင့်တယ်ဟန်ကို မနာလို မဖြစ်ပါ။ ဝမ်းသာခြင်းပါသည်။ တခြားစိတ်နှင့်သာ ဆိုပါက “ဂုဏ်မောက်” ဟု သုံးလိုက်မလား မသိပါ။ ထို့ကြောင့် နှင်းဆီပွင့်ကဗျာ၌ မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်သည် အမည်းမဖောက်ပါ။ အဖြူထည်သက်သက် ဖြစ်သည်ဟု ကဗျာဖတ်သူ၏ နှလုံးသားမှာ ခံစားရသည်။ ကဗျာစာဆိုက သူ့ကဗျာကို နှလုံးသားနှင့်ပင်ရေး၍ ကဗျာဖတ်သူကလည်း နှလုံးသားနှင့်ပင် ခံယူရပါသည်။ အပေးမမှန်လျှင် ကဗျာဖတ်သူ၏ နှလုံးသားက လက်ခံမည် မဟုတ်ပါ။ လူကိုသာ ညာ၍ ရသော်လည်း နှလုံးသားကို ညာ၍ မရနိုင်ပါ။ မင်းသုဝဏ်သည် သူ၏ နှလုံးသားအမှန်ဖြင့် ဤကဗျာကို ရေးသည်။ ကဗျာဖတ်သူ၏ နှလုံးသား၌လည်း ဤအတိုင်း တုံ့ပြန် ခံစားရသည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်၏ ချစ်ခြင်းသည် သာမန် မဟုတ်ပါ။ သာမန်ထက် မြင့်မားသည်ကား ပေါ်လွင်လျက် ရှိသည်။ သေချာပါသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ အချစ်သည် သဒ္ဓါချစ် ဖြစ်ပေသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၆

ကဗျာ၏ အသက်ဝိညာဉ်သည် ပရိယာယ် ဖြစ်သည်။ ပရိယာယ် ဆိုသည်မှာ အပြောတတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤလောကထဲက စာအဖြစ်ပြောပြီး သော အရာအားလုံးသည် အဟောင်းချည်းသာ ဖြစ်သည်။ အချစ်အကြောင်း၊ ဘဝအကြောင်း၊ လူ့အကြောင်းတို့သည် အသစ် မရှိပါ။ သို့ရာတွင် ပြောပုံ ပြောနည်းကား တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် မတူပါ။ သူ့နည်း၊ သူ့ပရိယာယ် နှင့်သူ ဖြစ်သည်။ ပရိယာယ်သစ်လျှင် လူ့အကြောင်း၊ လောကအကြောင်း အဟောင်းမှန်သမျှ သစ်လာပြန်သည်။ သစ်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဖတ်ရ နာရသောအခါ နှစ်သက်ခြင်း ရသကို ပေးသည်။ ရုပ်ရှင်ထဲမှာ အချစ်အကြောင်း ကမ္ဘာဦးက အဟောင်းကြီးကို ရုပ်ရှင်ဇာတ်ထုပ် ထောင်သောင်းမက ရိုက်ပြသော် လည်း မရိုးနိုင်အောင်ရှိ၍ နှစ်သက်ကြသည် မဟုတ်ပါလား။ ရိုမီယိုနှင့် ဂျူးလီယက်၊ ရှင်ဓမ္မန္တန်နှင့် မင်းနန္ဒာ၊ သုဓနနှင့် သူဇာတို့၏ အချစ် ဇာတ် ကြောင်းတို့သည်လည်း သူ့နည်းနှင့်သူ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းကြပေသည်။ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းကြသည်မှာ အပြောတတ်မှု ပရိယာယ်ပါသောကြောင့်ပင် မဟုတ်ပါလား။

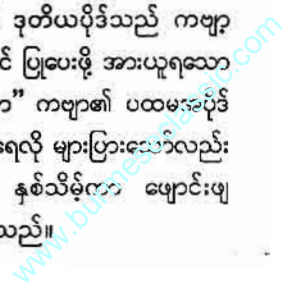
မင်းသုဝဏ်သည် အလွန်ပြောတတ်သောစာဆို ဖြစ်သည်။ သူပြောပြသော အကြောင်းခြင်းရာသည် လူပေါ်စကတည်းက လူ၏အတွင်းအဇ္ဈတ္တ၌ ဖြစ်တည် ကြသော ချစ်မေတ္တာ အဟောင်းကြီးသာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူ့အပြော တတ်သောကြောင့် ဟောင်းရာမှ တစ်ဖန်သစ်၍ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေသည်။ “သို့လော သို့လော” (၁၉၃၂) ကဗျာ၌ မင်းသုဝဏ်၏ အပြောတတ်ပုံ ကဗျာ ပရိယာယ်သည် ရိုးရိုးကလေးနှင့် နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသည်။

သို့လော သို့လော

ပင်လယ်သို့ဝေ၊ ပူမျိုးထွေ၍
 ပြန်လေကျောင်းမှ၊ အိမ်သို့ကျသော်
 မာတနှုတ်ချို၊ တစ်ခွန်းဆိုက
 ထိုထိုပင်လယ် လျှောသည်တည်း။
 ကာလနောက်နောင်၊ လောကဘောင်ဝယ်
 လေဆောင်တိမ်သား၊ ဟိုသည်ယားသို့
 လာသွားမတည်၊ ချာချာလည်စဉ်
 စိတ်ကြည်ရွှင်ကြောင်း၊ မည်သူချောင်း၍
 ပျော့ပျောင်းချိုသာ၊ ဖျော်မည်နည်း။
 သို့မေးကြိုက်တွင်၊ စန်းရောင်ရှင်သည်
 ကြည်လင်ထွန်းပ၊ ပန်းထိုမျှလည်း
 သာစွကြူသင်း၊ ကျွန်နားရင်းဝယ်
 ပျံ့ညင်းချိုအေး၊ သံငယ်သေးသည်
 ကျွန်မေးချက်ကို၊ ဖြေသောလိုဖြင့်
 “ခင်” ဆိုပြီးကာ၊ လေတွင်ပါသည်
 ဘဇာရပ်က လာသနည်း။ ။

လေးလုံးစပ်ကဗျာဖွဲ့ရာ၌ အပိုဒ်သုံးပိုဒ်ထား၍ ဖွဲ့ကြခြင်းသည် အသုံးများသော ပုံစံတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ကဗျာရည်ရွယ်ချက်ကို ထင်ရှားအောင် ပြုပေးရာတွင် စာသုံးပိုဒ်ထား၍ ဖွဲ့ခြင်းသည် အထိရောက်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ပိုဒ်စုံရတုသည် လေးလုံးစပ် သုံးပိုဒ် ဖြစ်သည်။ အချို့အိုင်ချင်း ကဗျာများတွင်လည်း သုံးပိုဒ်ထားလေ့ ရှိသည်။ သုံးဂဏန်းသည် အလွန်နေရာကျယ်သည်။ ရတနာသုံးပါး၊ ပိဋကတ်သုံးပုံ၊ သရဏဂုံသုံးပါး ဟူ၍ သုံးဂဏန်း၏ အနေအထားကို သိနိုင်သည်။ ပြေးပွဲ၌ ပန်းလွှတ်ရာတွင်ပင် တစ်၊ နှစ်၊ သုံးဟု ရေတွက် အချက်ပေးရသည်။

သုံးပိုဒ်ကဗျာ လေးလုံးစပ်တွင် ပထမပိုဒ်နှင့် ဒုတိယပိုဒ်သည် ကဗျာရည်ရွယ်ချက်ကို ထင်ရှားအောင်၊ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြုပေးဖို့ အားယူရသော အထောက်အပံ့ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ “သို့လော သို့လော” ကဗျာ၏ ပထမအပိုဒ်တွင် - သူ့မှာ (စာဆို) အပူမျိုး အထွေထွေ ပင်လယ်ရေလို များပြားသော်လည်း ကျောင်းက အိမ်အပြန် မိခင်၏ နှုတ်ခွန်းချိုသာ၊ နှစ်သိမ့်ကာ ဖျောင်းဖျာပေးခြင်းကြောင့် အပူအားလုံး ငြိမ်းရပါသည်ဟု ဖွဲ့သည်။

ဒုတိယအပိုဒ်တွင် “နောင်သောအခါ လေဆောင်သော တိမ်သားပမာ လာသွားမတည်၊ စိတ်မှာချာချာ လည်သောအခါ ငါ့အား စိတ်ကြည်အောင် မည်သူချောင်း၍ ဖျော်ဖြေပါမည်နည်း” ဟု အမေးထုတ်ပုံကို ဖွဲ့သည်။

တတိယအပိုဒ်တွင် “မောင့်အပူကို ခင်က ဖျော်ဖြေပါမည်” ဟူသော ကဗျာရှည်ရွယ်ချက်ကို ဖွဲ့သည်။ ဖွဲ့ပုံမှာ အလွန်ပညာပါသည်။ လူကိုမပြဘဲ “ခင်” ဆိုသော အသံကိုသာ ကြားရလေဟန်ဖွဲ့သည်။ ဖွဲ့သောအခါ အဖြေသည် လိုလားအပ်၊ ကြည်နူးအပ်သော အဖြေဖြစ်ရာ တုံးတိတိ မဖွဲ့ပါ။ ဖွဲ့လိုက်လျှင် ကဗျာအသက် ပါလာမည်မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ ရှေ့က လရောင်နှင့် ပန်းနဲ့ကို နောက်ခံအဖြစ်ထား၍ ဖွဲ့သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် လရောင်နှင့် ပန်းနဲ့သည် အလင်္ကာလည်း မည်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်

“သို့မေးကြိုက်တွင်၊ စန်းရောင်ရှင်သည်

ကြည်လင်ထွန်းပ၊ ပန်းထိုမျှလည်း

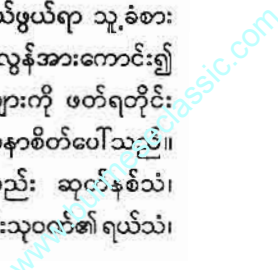
သာစွကြူသင်း၊ ကျွန်နားရင်းဝယ်” ဟု ဖွဲ့ပေးရသည်။ ထို့

နောက် မိန်းမသံမှန်းသိအောင် -

“ပျံ့ညင်းချိုအေး၊ သံငယ်သေးသည်” ဟု ဆက်ပြသည်။ “ခင်” ဆိုသော အသံသေးသေး ကြာရှည်စွာ မတည်၊ လေမှာပါ၍ အသံပျောက်သွားသည်ကို ဖွဲ့ပြီး ဘယ်ကလာတဲ့ အသံလည်းဟု အမေးစကားနှင့် ကဗျာကို အဆုံးသတ်သည်။ ကဗျာအဆုံးချ အမေးစကားတွင် မချင့်မရဲဖြစ်အောင် ပြုပေးထားသည်။ အလွန်သပ်ရပ် သိမ်မွေ့၍ ကဗျာဉာဏ်ပါသောအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။

ဤကဗျာ၌ မင်းသုဝဏ် အသုံးပြုသော ကဗျာပရိယာယ်မျိုးကို အခြား မြန်မာအချစ် ကဗျာများတွင် တွေ့ဖူးသည်ဟု မမှတ်မိပါ။ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာဉာဏ်မှ စိမ့်ထွက်လာသော ကဗျာပရိယာယ် ဖြစ်သည်ဟု ယူချင်ပါသည်။ ဤကဗျာတစ်ပုဒ်တည်းနှင့်ပင် မင်းသုဝဏ်ကို ကဗျာစာဆိုဟု ပြောနိုင်ပါသည်။

၁၉၃၂ အတွက် ကဗျာဖွဲ့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်သည် စိတ်အားငယ်စရာ ကဗျာများကိုသာ ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ စိတ်အားငယ်ဖွယ်ရာ သူ့ခံစား ချက်ကို ပရိယာယ်အမျိုးမျိုး၊ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖွဲ့သည်။ အလွန်အားကောင်း၍ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခံစားထားသောကြောင့်လည်း သူ့ကဗျာများကို ဖတ်ရတိုင်း စိတ်မှာ လှုပ်ရှားရသည်။ ထိုအခါ မင်းသုဝဏ်အပေါ် စာနာစိတ်ပေါ်သည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခါလာလည်း အားငယ်သံ၊ တစ်ခါလာလည်း ဆုတ်နစ်သံ၊ တစ်ခါလာလည်း ဝမ်းနည်းသံတို့ကိုသာ ကြားနေရသဖြင့် မင်းသုဝဏ်၏ ရယ်သံ၊

အားတက်သံ၊ ဝမ်းမြောက်သံတို့ကိုလည်း ကြားချင်လာသည်။ “သို့လော သို့လော” ကဗျာတွင် မင်းသုဝဏ်၏ ဆုတ်နစ်သံ၊ ဝမ်းနည်းသံ အစား မင်းသုဝဏ်၏ မျှော်လင့်ချက်လိုလို အားတက်သံကို ကြားရသည်။ သူ ပူလျှင် သူ့အပူကို ဝေဖူယူ၍ သူ့အပူငြိမ်းအောင် ပြုပေးမည့် သူ၏ အသံကို ကြားလိုက်ရလေဟန်ဖွဲ့သော အထက်က သူ့ကဗျာမှာ တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကဗျာကို ရေးပြီးသည်နှင့် မင်းသုဝဏ်၏စိတ်ယိုင်သွားဟန် ရှိသည်။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ သူ့ကဗျာနှင့် သူ့ကဗျာခေါင်းစဉ်သည် သဟဇာတ မဖြစ်လှ။ ကဗျာကို ရေးပြီးမှ သူ့စိတ်မှာ သူ့မျှော်လင့်ချက် မဖြစ်နိုင်သည်ကို တွေးမိဟန်တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ “သို့လော သို့လော” ဒီလိုကော မဖြစ်နိုင်ဘူးလားဟု သံသယခေါင်းစဉ်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု တွေးယူနိုင်သည်။ ထိုအတွေးသည် မှန်ဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၁၉၃၂ နှစ်အတွက် အခြားကဗျာတို့၌ မင်းသုဝဏ်၏ ဆုတ်နစ်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ အားငယ်ခြင်းတို့ကိုသာ တွေ့ရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ “ကွန်း” (၁၉၃၂) ကဗျာတွင် မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်ငယ်ပုံ၊ နုလိုက်ပုံကို ဤအတိုင်း တွေ့ရသည်။

ကွန်း

သာသည့်လေတွင်၊ ခရီးနှင်သည်
 အသင်ကြူနဲ့၊ ခေတ္တတန့်၍
 မောပန်းဖြေရန်၊ နှလုံးမွန်ကို
 အကျွန်ပြင်ပြီးဖြစ်သည်တကား။
 သည်းပွတ်ကွန်းဝယ်၊ အပန်းပြယ်၍
 ဖြိုးကြွယ်သစ်အား၊ ယာဉ်ရထားနှင့်
 ပျံသွားတစ်ဆစ်၊ ခရီးလှစ်လျှင်
 တားမြစ်မသာဖြစ်မည်တကား။
 အသင့်မှာမူ၊ ပန်းမဇူမှ
 ကြူကြူရနဲ့၊ ကျွန်းလုံးလွှံ့တည့်။
 အကျွန်မှာကား၊ ခရီးကြားဝယ်
 ပန်းအားဖြေရာ၊ ကွန်းမျှသာတည်း
 ခြားကွာဇာတ်ချင်း၊ သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်
 ကြူသင်းလိုရာ၊ ခရီးခွာက

ဘဇာသို့လဲ၊ မေးရန်ခဲလည်း
ဝံ့ရဲမသာ ဖြစ်မည်တကား။ ။

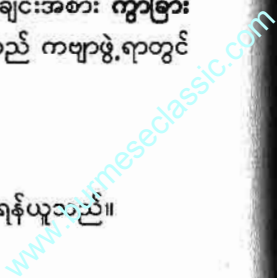
(၁၉၃၂)

ချစ်သူကို မဇ္ဈသကပန်းနံ့၊ မိမိ၏ နှလုံးသားကို အပန်းဖြေနေရာ (ကွန်း) အဖြစ် တင်စား၍ ရေးသည်။ သာသည့်လေတွင် ခရီးနှင့်သည့် အို... မဇ္ဈသကပန်းနံ့၊ အသင်ခေတ္တရပ်၍ အပန်းအမောဖြေရန် အကျွန်၏ နှလုံးသားကို ပြင်ဆင်ပြီး ဖြစ်သည်။ သည်းပွတ်ကွန်းတွင် အမောဖြေ၍ ခရီးဆက်မည် ဆိုလျှင် လည်း တားမြစ်ဖို့ ခွင့်မသာပါ။ အသင်ကား ကျွန်းလုံးနှံ့သော မဇ္ဈသကပန်းနံ့၊ အကျွန်မှာကား အပန်းဖြေရာ ကွန်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ အသင်နှင့် အကျွန် ဇာတ်ချင်း ကွာခြားသောကြောင့် အသင်သွားလိုရာ သွားပါက ဘယ်သို့လဲဟု မေးရန် အားခဲသော်လည်း မဝံ့ရဲပါ ဟူသော မင်းသုဝဏ်၏ အားငယ်သံကို သက်ဆိုင်သူ ကြားရပါက အလွန် ဝမ်းနည်းပေလိမ့်မည်။

မိမိကိုယ်ကို ချစ်သူ၏ ခေတ္တအမောဖြေရာ ကွန်းဖြစ်ပုံ၊ တစ်နည်းအား ဖြင့် မိမိမှာမူ ချစ်သူ၏ အဖြည့်ခံမျှသာဖြစ်ပုံ စိတ်ကူးမျိုးကို အခြားကဗျာများ တွင် ဖတ်ဖူးပါသည်။ သို့ရာတွင် စာသားကို မမှတ်မိပါ။ ဘယ်စာအုပ်မှာ ဖတ်ဖူးကြောင်းကိုလည်း မမှတ်မိပါ။ မမှတ်မိသည်မှာ စာရေးသူ၏ နှလုံးသား မှာ ထိုအခါက မခိုက်သောကြောင့် ဖြစ်တန်ရာသည်။ သို့ရာတွင် “ကွန်း” ကား ခိုက်စရာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ခိုက်လောက်အောင်လည်း မင်းသုဝဏ်၏ ရေးပုံဖွဲ့ပုံသည် ထိမိလှသည်။ သူ၏ ခံစားမှုအားကောင်းပြီး နက်ရှိုင်းသလောက် သူ၏ အရေးအဖွဲ့ကလည်း အမှီလိုက်နိုင်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘဝအလွမ်းကဗျာ ဖွဲ့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်နှင့် ယှဉ်နိုင်သူကား စာဆိုမောင်ဝန် ပဲ ရှိပေလိမ့်မည်။

“ကွန်း” ကဗျာတွင် မင်းသုဝဏ်သည် “ခြားကွာဇာတ်ချင်း၊ သို့ဖြစ် ခြင်းကြောင့်”ဟု ရေးဖွဲ့သလို “နှစ်ဇာတ်တစ်စိတ်” ကဗျာတွင်လည်း “ဇာတ် ချင်းခင်နှင့် မောင်မတူ”ဟု ရေးဖွဲ့သည်။ ခြားကွာ ဇာတ်ချင်းအစား ကွာခြား ဇာတ်ချင်းဟုဖွဲ့လျှင် ပို၍ ထိမိပေလိမ့်မည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ကဗျာဖွဲ့ရာတွင် ၄၊ ၃၊ ၂ ကာရန်ကို ဂရုစိုက်၍သုံးသည်။ ထို့ကြောင့်

ပန်းအားဖြေရာ
ကွန်းမျှသာတည့်
ခြားကွာဇာတ်ချင်း ဟူ၍ ၄၊ ၃၊ ၂ ကာရန်ယူသည်။
ပန်းအားဖြေရာ

ကွန်းမျှသာတည့်

ကာခြားဇာတ်ချင်း ဟူ၍ ၄၊ ၃၊ ၁ ကာရန် ကိုယုလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်မှန်း မင်းသုဝဏ်လည်း သိပါသည်။ သို့ရာတွင် သူဖွဲ့နေကျ ၄၊ ၃၊ ၂ ကာရန်ကို မစွန့်ချင်သောကြောင့်သာ ဤအတိုင်း ဖွဲ့လိုက်သည်ဟု ယူပါသည်။

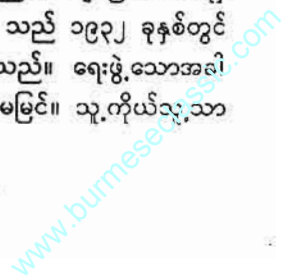
မင်းသုဝဏ်၏ ဆုတ်နစ်သံကို “ကုမုဒြာ” (၁၉၃၂) ကဗျာတွင်လည်း ကြားရပြန်သည်။ ဆည်းဆာချိန် သာယာလှသောကြောင့် ကြာမုံကလေးသည် လေချိုအေးတွင် ဘယ်ယိမ်းညာနွဲ့ကလျက် ရှိသည်။ ကြာမုံကလေးသည် ပေါ်လာမည့် လမင်းကို ဖူးချင်လှသောကြောင့် မျှော်ခေါ်လျက် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် လမင်း မထွန်းဝင်း လှာသောကြောင့် ကြာမုံကလေးသည် ရုတ်တရက် ကြွေတော့မည့် အသွင်ကို ဆင်လျက်ရှိသည်။ ထိုကြောင့်

ကုမုဒြာ

ပျံ့ပျူးပျံ့ပျူး၊ လေချိုမြူးဝယ်
ဘယ်လူးညာနွဲ့၊ ကြာမုံနွဲ့သည်
ရီလဲ့ဆည်းဆာ သာသောကြောင့်။
ပေါ်နိုးပေါ်နိုး၊ မျှော်ခေါ်ကိုးသည်
ရှေ့မိုးဝပြင်၊ စန်းစက်ရှင်ကို
ဖူးချင်မောလှ ပါသောကြောင့်။
ညှိုးချဲ့ညှိုးချဲ့၊ တအားနွဲ့၍
ကြွေမဲ့အသွင်၊ ရုတ်ခြည်းဆင်သည်
စန်းရှင်မထွန်းလှာသောကြောင့် ဟူ၍ဖွဲ့သည်။

လရောင်ထွန်းမှ ပွင့်ရသော ကုမုဒြာကြာ၏ သဘာဝကို နိမိတ်ပုံပြု၍ သူ့ခံစားမှုကို ဖော်ပြထားသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ ထိုခံစားမှုကား ဆင်းရဲသော ခံစားမှုသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ချစ်ခြင်းဆင်းရဲမှ လွဲမထွက်နိုင်သော မင်းသုဝဏ် (ကျောင်းသားဘဝ) သည် ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် အချစ်အလွမ်းကဗျာမျိုးကိုသာ အရေးအဖွဲ့ များပေသည်။ ရေးဖွဲ့သောအခါ ချစ်သူကို အပြစ်မမြင်၊ မည်သူ့အားမျှလည်း အပြစ်မမြင်။ သူ့ကိုယ်သူ့သာ အပြစ်မြင်သည်။ ထို့ကြောင့်

မကြင်သာသည်၊ ခင်ပါလျက်လည်း
ပင်ထက်လျှံဝင်း၊ ဇင်ငွေမင်းသို့

ကြူသင်းဝေသီ မြင့်သောကြောင့် ဟူ၍ “ခွင့်မသာ” ကဗျာတွင်
 ပင်မြင့် မာလာ မလှမ်းသာသော သူ့ဘဝကိုသာ ပြသည်။ တစ်ဖန်
 သို့တမူလည်း၊ နွဲ့လျှင်ကြည်းကား
 ဖြင်ပည်းရွှေဘော်၊ ပြာသာဒ်ပျော်တည့်
 မောင့်မှာသော်ကား၊ တင်းကုပ်ကြားဝယ်
 ပျော်ပါးအလျှင်း၊ မရှိကင်းသည်
 ဇာတ်ချင်းခင်နှင့် မောင်မတူ” ဟူ၍ “နှစ်ဇာတ်တစ်စိတ်”
 ကဗျာတွင် ဘဝချင်းမတူ၍ မဆုံနိုင်ပုံကိုသာ ပြသည်။ ထို့နောက် တစ်ဖန်
 ရှုလေ ရှုလေ၊ ချစ်ကြီးခွေသည်
 မသွေလိုဘူး၊ ပန်းများမျိုးကို
 ကျွန်ခူးချင်တော့၊ ဖြူဖြူဝင်း” ဟူ၍ “မေတ္တာ” ကဗျာတွင်
 သူ့အနေဖြင့် မမိသည့်ပန်းကို ခူးချင်သည့် သဘောကိုသာဖွဲ့သည်။ သို့ရာတွင်
 မညီညွတ် (၁၉၃၂) ကဗျာတွင်မူ မင်းသုဝဏ်၏ ဝေဖန်သံကို ထူးထူးဆန်းဆန်း
 ကြားရသည်။

မညီညွတ်

ငယ်ပေါင်းအဆွေ၊ ငယ်ပေါင်းဆွေ
 ခါနေကျွန်းစ၊ မိုးမြမြနှင့်
 ကြိုးကြွလျှပ်နွယ်၊ လွမ်းစဖွယ်တွင်
 ကံဆွယ်ဖြား၍၊ နန်းခလေ့ကို
 ရဝေရိပ်ဆောင်း၊ မကြိုကောင်းသည်
 ငယ်ကပေါင်းသည့် ငယ်ပေါင်းဆွေ။
 ငယ်ချစ်အဆွေ၊ ငယ်ချစ်ဆွေ။
 ရဝေနန်းတွင်း၊ ပျံ့ပျံ့သင်း၍
 လေညင်းတွင်နွဲ့၊ ဘယ်ညာငဲ့လျက်
 ပြာလှဲဖန်အိုး၊ ရေကြည်ဖြိုး၌
 ချိန်မိုးခါဖြစ်၊ ပန်းစုံသစ်သည်
 ငယ်ကချစ်သည့် ငယ်ချစ်ဆွေ။
 ငယ်ကျွမ်းအဆွေ၊ ငယ်ကျွမ်းဆွေ။
 ပွင့်ရွှေပွင့်ပြာ၊ ထပ်တစ်ရာနှင့်

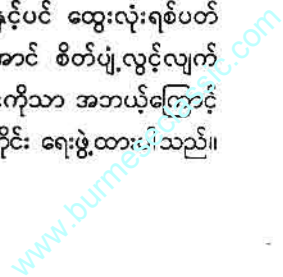

ငုံကာတချို့၊ စိတ်ကိုညှို့၍
 ပျို့ပျို့လှမ်းလေး၊ ဆင်မည်ချွေသော်
 အောက်ခြေပုပ်နွမ်း၊ အဖြစ်သွမ်းသည်
 ငယ်ကကျွမ်းသည့် ငယ်ကျွမ်းဆွေ။ ။

(၁၉၃၂)

ကံဆွယ်ဖြား၍ ရွှေထီးဆောင်းသော နန်းလှေနန်းမူနှင့် မကြုံစဖူး ကြုံခဲ့
 ရကြောင်း၊ နန်းတွင်းဖန်အိုးထဲမှ ပန်းမျိုးစုံက စိတ်ကို ညှို့ယူသဖြင့် အသာ
 လှမ်းကာ ဆင်မြန်းဖို့ရန် ချွေလိုက်သောအခါ ပန်းအထွေထွေ အောက်ခြေက
 ပုပ်နေသော အဖြစ်ဆိုးနှင့် ကြုံခဲ့ရကြောင်း အပြစ်မြင်ဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။
 အောက်ခြေကပုပ်လျက် အပေါ်ယံ ရွှေမှုန်ကြီးသော အထက်တန်းလွှာ လောကကို
 ဝေဖန်ထားသည်ဟု ယူဆရသည်။ သူ ဝေဖန်ဟန်ပြုသော အထက်တန်းလွှာ
 လောကသည် အခြား မဟုတ်ပါ။ သူမြတ်နိုးသော မိန်းကလေး၏ အထက်လွှာ
 ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ “မညီညွတ်” ဟူ၍ ကဗျာခေါင်းစဉ်
 ပေးပုံကလည်း အဆိုပါ လောကကို ရည်ညွှန်းလိုဟန် ရှိပါသည်။ အပေါ်ယံ
 ရွှေမှုန်ကြီး၍ အောက်ခြေပုပ်နေသော လောကနှင့် သူမနီးလိုတော့ကြောင်း ရေးဖွဲ့
 လိုက်ပုံရသည်။ ဤသည်မှာလည်း မင်းသုဝဏ်၏ ဆုတ်နစ်သံ၊ ဝမ်းနည်းသံ
 တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အရင်က ဝမ်းနည်းသံ၌ သူတစ်ပါးအား
 အပြစ်တင်သံ မပါ။ မမိသော သူ့ဘဝကိုသာ ကံပစ်ချရာအတိုင်း ဖြစ်သည်
 ဟု ရေးဖွဲ့သည့်သဘောက များသည်။

ယခု ကဗျာ (မညီညွတ်) တွင်ကား မင်းသုဝဏ်သည် မိန်းကလေး၏
 အသိုင်းအဝိုင်းကို ဤအတိုင်း အပြစ်တင်လိုက်သည်မှာ တကယ်ပဲ စိတ်ပျက်
 သွားလို့လား၊ လက်လျှော့ရမည့်အတူတူ နှာလုံးကလေးနှင့် စွန့်လိုက်ရပါက
 သူ့အဖို့ သက်သာမည်ဟု ထင်သောကြောင့် ဤအတိုင်း ရေးလိုက်တာလားဟု
 ထင်စရာပင် ဖြစ်သည်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ကျောင်းသား မင်းသုဝဏ်သည်
 ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ တစ်နှစ်လုံးလုံး၌ ဆင်းရဲသော ခံစားမှုနှင့်ပင် ထွေးလုံးရစ်ပတ်
 ဖြစ်လျက် ရှိသည်။ သူ့စိတ်ကိုပင် သူမသိလောက်အောင် စိတ်ပျံ့လွင့်လျက်
 ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့နှလုံးသားသည် အလွမ်းစာများကိုသာ အဘယ့်ကြောင့်
 ရေးနေရသလဲဟု သူ့စိတ်ကို သူပြန်မေးလေဟန် ဤအတိုင်း ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

သီလို့၏

တိတ်ဆိတ်ညခါ၊ နောက်ဂေါယာမှ
 လေသာကွန်မြူး၊ သုန်သုန်ဖြူးလျက်
 ကြည်နူးစဖွယ်သောကာလ။
 နဲ့နဲ့ကြူရှာ၊ ပြေသံသာကို
 လဝါပြဲပြဲ၊ ညောင်ညိုလှဲမှ
 သဲ့သဲ့ကြားရသောကာလ။
 ဖွားဖက်တွင်းဝန်၊ နှလုံးမွန်သည်
 လွမ်းဟန်ရတု၊ ရုတ်ခြည်းပြု၍
 ညံ့နုတိုးတိတ်၊ သိကြောင်းဟိတ်ကို
 နောင်စိတ်သိလိုမောပါလှ။ ။

(၁၉၃၂)

ဟူ၍ သူ့စိတ်ကိုပင် သူ့ကိုယ်တိုင် မသိတော့ကြောင်း ရေးဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

၁၉၃၂ ခုသည် ကျောင်းသားမင်းသုဝဏ်အဖို့ အလွန်ခံစားရသော ကာလ ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၃ ခုနှစ်သို့ ရောက်ပြန်တော့လည်း သူ၏ ခံစားမှုသည် ပို၍ပင် ပြင်းထန်လေသည်။ မျှော်လင့်ချက်လုံးလုံး ကင်းမဲ့နေသော အသံတို့ကို ကြားနေရ ပေသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၇

၁၉၃၃ ခုနှစ်အတွက် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာ ၆ ပုဒ်ကို တွေ့ရသည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ထိုနှစ် မတ်လ၌ ကျင်းပသော ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်း မြန်မာစာကို ပထမဆင့်မှ အောင်မြင်လေသည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၂၄ နှစ် ဖြစ်သည်။ မေတ္တာရေး၌ ဝမ်းသာစရာနှင့် မင်းသုဝဏ်သည် ပညာရေး၌မူ ဝမ်းသာစရာနှင့် ကြုံခဲ့ရသည်။ မေတ္တာရေးနှင့် ပညာရေး ဘဝ ရည်မှန်းချက်ကို ခွဲခြား၍ ဘဝကို အရုံးမပေးခဲ့သော မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်သည် ယောက်ျားကောင်းစိတ် ဖြစ်သည်။ နောင်သောအခါ အဘိဓာန်ဆရာကြီး၊ ပညာရှင်ကြီး၊ ကဗျာစာဆိုကြီးအဖြစ် အောင်မြင်ကျော်ကြားခဲ့သည်မှာ မင်းသုဝဏ်၏ ယောက်ျားကောင်းစိတ်၊ ပညာကို အလွန်ခုံမင်သောစိတ်၊ အလျှော့မပေးသော စိတ်ဓာတ်ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ တကယ့် ပျဉ်းမငုတ်တိုကား မင်းသုဝဏ်ကိုယ်တိုင်ပဲ မဟုတ်ပါလား။ ထို့ကြောင့် ဘဝအားမာန်၊ ရည်သန်ရာကို မဖြစ်ဖြစ်အောင် လုပ်တတ်သဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သော မင်းသုဝဏ်ကို ဆရာဇော်ဂျီက “အဘိဓာန်ပညာ၊ မြန်မာစာနှင့် မြန်မာမှုမှာ မောင်ဝန်မှတော်တာ” ဟု တစ်ခါက စကားစပ်မိသဖြင့် ချီးကျူးစကား ဆိုခဲ့သည်ကို အမှတ်ရလေသည်။

စင်စစ် ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ် (ရာမနှင့် လက္ခဏ) သူတို့ညီနောင်သည် မြန်မာစာပေ အကျိုးကို ဦးထမ်း၊ ပဲ့ထမ်း၊ ပခုံးထမ်း၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က ကျောင်းသား မင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၃၃ ခု၊ ဧပြီလတွင် ကျောင်းပိတ်ပြီဖြစ်၍ သူ့ရွာ၊ သူ့မြို့ ကွမ်းခြံကုန်းသို့ ပြန်မည်ကား မလွဲပါ။ မိဘကို အချစ် အရိုအသေကြီးသော မင်းသုဝဏ်အဖို့ အဖေအရိပ်၊ အဖေအရိပ်၊

ဆွေမျိုး ဉာတိတို့၏ အရိပ်သည် အေးမြလှပေသည်။ သားကလေး မောင်ဝန် ကျောင်းပိတ်ပိတ်ချင်း ပြန်လာပါဟု သံကြိုးရိုက်စရာ မလိုပါ။ လူကြိုမှာ စာ ပါး၍ မှာဖို့လည်း လိုမည်မဟုတ်ပါ။ မောင်ဝန်ကား ကျေးတောသားဖြစ်ရာ ကျေးလက်နေ မြန်မာတို့၏ ဓလေ့အတိုင်း မိဘနှင့် ဇာတိအရပ်သည် သူ့ရင်မှာ စွဲဝင်နေပြီး ဖြစ်သည်။ အလုပ်ဝင်လျှင် မိဘနှစ်ပါးကို ကွမ်း၊ လက်ဖက်အစုံနှင့် အိမ်ဦးမှာထားမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန် ချမည်ကား မလွဲပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်တော်တို့ တောသားများသည် အရွယ်ရောက်လျှင် မိဘကျေးဇူးဆပ်နိုင်ဖို့ ကိုသာ စိတ်စောနေတတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်က ဘုန်းတော်ကြီးများ၊ ဆရာသမားများကလည်း မိဘကျေးဇူးဆပ်ဖို့ ငယ်ငယ်ကတည်းက အရိုးစွဲအောင် ဆုံးမတတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျောင်းပိတ်လျှင် မင်းသုဝဏ် ဘာလုပ်သည်ဟု တပ်အပ်သေချာ မသိနိုင် သော်လည်း သားကောင်းဖြစ်သော မင်းသုဝဏ်သည် မိဘကိုကူရင်း၊ ဆွေမျိုး များနှင့် ချစ်ချစ်ခင်ခင် နေရင်း သူဝါသနာထုံသော ကဗျာကိုကား မေ့ထားမည် မဟုတ်ပါ။ မင်းသုဝဏ် မမေ့သော တစ်ခုလည်း ရှိသေးသည်။ အခြားမဟုတ်၊ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာထဲက မိန်းကလေး ဖြစ်သည်။

ထိုမိန်းကလေးနှင့် ပတ်သက်သော ခံစားမှုကို အကြောင်းပြု၍ မင်းသုဝဏ် သည် “တယောရှင်” (၁၉၃၃) ကဗျာကို ရေးသည်။ ကဗျာတွင် မင်းသုဝဏ်၏ သေချင်စိတ် ပေါက်လာသော အဆွေးတစ်မျိုးကို ခံစားရသည်။ ထိုနှစ်တွင် ၁၉၅၆ ကြာပြီဖြစ်၍ အတန်းတူ သူ့မိန်းကလေးနှင့် ခွဲရလေရာ မင်းသုဝဏ် အဆွေး ကြီး ဆွေးရသည်။

တယောရှင်

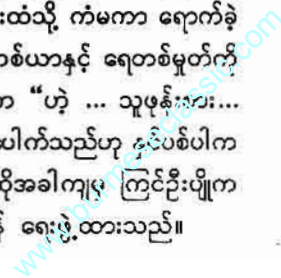
တစ်အိမ်ဝင် တစ်အိမ်ထွက်
 တစ်ရက် တစ်နေ့ကုန်တော့
 တစ်မြို့မှာ တစ်ခါထောက်ပါလို့
 တစ်ယောက်ဆွေ မခေါ်ဘု
 တကြော်ကြော် ဖော်တယောရယ်နှင့်
 တောလေတဲ့ ထံတျာရှင်။
 သင့်ဘဝ
 ခဏ အကျန်ယူလို့

တကြူကြူ ကြူသီချင်းတွေနှင့်
သံညှင်းသံသာနွယ်တို့
မြန်မာနယ်ပြည်တစ်ရိုးမှာ
ဒိုးသို့မွေ့ချင်။
ငွေအရက် သောက်ရောင်ဆုံးမှာလ
ချိုပြုံးရွှင်လှိုင်စံတဲ့
ပင်တိုင်ယံမှန်ပြုဝဆီသို့
ကံကာမကာ တစ်ခါဆိုက်ရင်တော့
ငယ်ကြိုက်ကယ် မောင့်တူလွမ်းတာဖြင့်
ကွမ်းတစ်ယာ ရေတစ်မူတ်ကိုလှ
ပြန်ထုတ်လို့ ပေးစေချင်
ကြည်ရွှင်ဖို့ပန်တောင်း
သူဖုန်းစား
သွားပါလေ မယ်မပေးနိုင်ဘု
သင့်တေးပဉ္စင်က
တော်မဝင် တောသံနှောက်တယ်လို့
အော်ငေါက်ကာ သူနှင့်ပစ်လေက
စာဆိုမောင် ခန္ဓာသစ်ရယ်နှင့်
တစ်ဖြစ်ကို မကြာကူးပါလိမ့်
ကြင်ဦးပျို သဂြိုဟ်ရစ်ပေတော့
ဘုန်းချစ်အလောင်း။ ။

(၁၉၃၃)

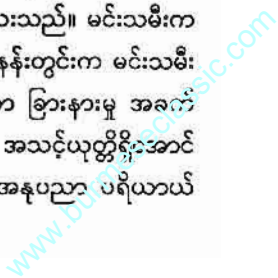
အရပ်တကာ လှည့်လည်သွားလာနေသော သူဖုန်းစား တယောရှင်၏ ဘဝကို ခဏယူပြီး သူလည်းပဲ မြန်မာပြည်တစ်ရိုးကို ဒိုးသို့မွေ့ကာ လှည့်ချင်လေဟန်၊ ထိုသို့ အရပ်လှည့်ရင်း ပင်တိုင်စံ မင်းသမီးထံသို့ ကံမကာ ရောက်ခဲ့လျှင် “ငယ်ချစ်ရယ်၊ ကိုယ့်လိုပဲလွမ်းပါလျှင် ကွမ်းတစ်ယာနှင့် ရေတစ်မူတ်ကို ပေးပါဟု တောင်းပန်လေဟန်၊ ထိုအခါ ပင်တိုင်စံက “ဟဲ့ ... သူဖုန်းစား... ထွက်သွားစမ်းပါ၊ သင့်တေးကားတော်မဝင်၊ တောသံပေါက်သည်ဟု နှင်ပစ်ပါက စာဆိုမောင်သည် ခန္ဓာသစ်နှင့် ဘဝကူးရပါလိမ့်၊ ထိုအခါကျမှ ကြင်ဦးပျိုက သူ့အလောင်းကို သဂြိုဟ်ရစ်ပါတော့ဟု မှာလေဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ကဗျာတွင် သနားစရာ ဇာတ်လမ်းပါသောကြောင့် လွမ်းစရာကောင်းပေသည်။ ပင်တိုင်စံ မင်းသမီးနှင့် သူဖုန်းစား တယောသမား လုလင်၏ အသွင်ဖြင့် ဂုဏ်ရည်မတူ ချစ်မေတ္တာ သဘောကို ဖွဲ့ထားသည်မှာ ရသမြောက်၍ အလွန်လည်း နှစ်သက်ဖို့ကောင်းပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဒဏ္ဍာရီလိုလို၊ ပုံပြင်လိုလို ဇာတ်လမ်းများလည်း ရှိဖူးပါသည်။ သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ် အပြောတတ်သောကြောင့် အဟောင်းကတစ်ဖန် သစ်လာပြန်၍ ဖတ်မိလျှင် ရင်မှာငြိုငြီး ထိမိလှပေသည်။

ချစ်မေတ္တာ၏ သဘောကို ဂုဏ်ရည်တူ အချစ်ဖြင့်လည်း ဖွဲ့နိုင်ပါသည်။ ဂုဏ်ရည်မတူ အချစ်ဖြင့်လည်း ဖွဲ့နိုင်ပါသည်။ ဘယ်လိုပဲဖွဲ့ဖွဲ့ အပြောတတ်ခြင်း ပရိယာယ်သာ အခရာ ဖြစ်သည်။ ရှိတ်စပီးယား၏ “ရိုမီယိုနှင့် ဂျူးလိယက်” သည် ဂုဏ်ရည်တူ အချစ်သဘော ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နှစ်ဖက်သော မိဘများကို ကမ္ဘာ့ရန်သူကြီးများအဖြစ် အားပြိုင်ပေးထားသည်။ ထိုအခါ လူငယ်နှစ်ဦး၏ မေတ္တာသဘောသည် ကြွတက်လာသည်။ ဤသည်မှာ ဂုဏ်ရည်ချစ်မေတ္တာကို ကြွတက်လာအောင် ရှိတ်စပီးယား သုံးလိုက်သော ပရိယာယ် ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ချစ်မေတ္တာသဘောကို ဂုဏ်ရည်မတူအချစ်ဖြင့် ဖွဲ့ကြသည်က ပို၍ အရေအတွက်များသည်ဟု ထင်ပါသည်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းဖြင့် သာဓက ပြရလျှင် “ဂုဏ်ရည်မတူ” ရုပ်ရှင်၌ မင်းသမီးကို သူဖုန်းစား၊ မင်းသားကို သူဌေးသား အသွင်ထား၍ သရုပ်ဖော်သည်။ သူဖုန်းစားမကလေးနှင့် သူဌေးသားတို့ ပက်ပင်းတိုးပြီး ချစ်နိုင်ဖို့ကား ခက်လှပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူဌေးသားကို စိတ်ဝေဒနာရှင်အဖြစ်ထား၍ သရုပ်ဆောင်စေရပါသည်။ ဤသည်မှာ ပရိယာယ်ကောင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင် “မင်းသမီးနှင့် ဇာတ်ပုံဆရာ” ဇာတ်လမ်းတွင်လည်း ဂုဏ်ရည်မတူအချစ်ကို သရုပ်ဖော်ထားပါသည်။ ခြားနားမှုများစွာကိုလည်း ပေးထားသည်။ ဇာတ်လိုက်မင်းသားနှင့် ဇာတ်လိုက်မင်းသမီး လူမျိုးချင်းလည်း မတူပါ။ မင်းသားက အသက် ကြီးသည်။ မင်းသမီးက ငယ် သေးသည်။ မင်းသားက သည်ကြားထဲ အရုပ် ဆိုးသေးသည်။ မင်းသမီးက အလွန် လှသည်။ မင်းသားက ဇာတ်ပုံဆရာ၊ မင်းသမီးက နန်းတွင်းက မင်းသမီးဟူ၍ ခြားနားမှုတွေ များလှသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့သော ခြားနားမှု အခက်အခဲများစွာကြားမှ သူတို့နှစ်ဦး၏ မေတ္တာပန်းပွင့်လာပုံကို အသင့်ယုတ္တိရှိအောင် ရိုက်ပြထားရာ ကမ္ဘာကျော်ပါသည်။ ဤသည်မှာလည်း အနုပညာ ပရိယာယ်ကောင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။

“တစ်ရာတစ်ကြိမ်မြောက် ချစ်ခွင့်ပန်ခြင်း” နိုင်ငံခြား ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းတွဲ မှာလည်း ထိုသဘောအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဂုဏ်ရည်မတူ အချစ်တွင် ခြားနားမှုများစွာ ထည့်ပေးထားသည်။ အလှရှင်နှင့် လူ့တိရစ္ဆာန်ကြီး။ (Beauty And The Beast) ဇာတ်လမ်းတွင် ဂုဏ်ရည်မတူ အချစ်ကိုပင် အားကြီးသော ခြားနားမှုကြီး တစ်ခုတည်းဖြင့် ဖွဲ့ထားသည်။ ဇာတ်လိုက်ကို လူတစ်ပိုင်း တိရစ္ဆာန် တစ်ပိုင်းဖြစ်အောင် ဖန်တီး ထားသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ဆုံး၌မူ ထိုလူ့တိရစ္ဆာန်ကြီးသည် ကျိန်စာသင့်နေသော မင်းသားကလေး ဖြစ်သည်ဟု မျှတအောင် မဲတင်းကာ ဇာတ်သိမ်း ပေးထားသည်။

မင်းကုသနှင့် ပဘာဝတီ ဇာတ်ဝတ္ထုတွင်ကား ဂုဏ်ရည်အချစ်ကို အလှရှင် နှင့် ကိုရုပ်ဆိုး အသွင်ဖြင့် ဖွဲ့ထားသည်။ နောက်ဆုံး၌ မာနရှင်၊ အလှရှင် ပဘာဝတီသည် အသက်ဘေးနှင့် ကြုံမှ မင်းကုသကို အဖက်လုပ်ပြီး အားကိုး လာသည်။ ထိုမှ ပဘာဝတီသည် မင်းကုသ၌ ချစ်အပ်သော ဂုဏ်ကိုရှာတွေ့ကာ ချစ်တတ်သွားသည်။ ဇာတ်ဝတ္ထုပီပီ သိကြားမင်း၏ အကူလည်း ပါသေးသည်။

မင်းသုဝဏ်၏ “တယောရှင်” ကဗျာတွင်လည်း ဂုဏ်ရည်မတူအချစ်ကိုပင် ဖွဲ့ထားသည်။ သူဖုန်းစား တယောသမားနှင့် ဘုရင့်သမီးဟူသော အားကောင်းသည့် ခြားနားမှုတစ်ခုတည်းဖြင့် လွမ်းစရာ၊ သနားစရာဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထားလေသည်။ သူ့ကဗျာသည် လေးချိုး ဖြစ်သည်။

သူဖုန်းစား တယောသမား၏ ဘဝကို ပထမအချိုး၌ “တ” အက္ခရာ ၁၃ လုံး၊ “ထ” အက္ခရာ ၃ လုံးကို အသုံးပြုပြီး ရစ်သမ်ပါအောင် ဤသို့ ဖွဲ့ထားသည်။

တစ်အိမ်ဝင် တစ်အိမ်ထွက်
 တစ်ရက် တစ်နေကုန်တော့
 တစ်မြို့မှာ တစ်ခါထောက်ပါလို့
 တစ်ယောက်ဆွေမခေါ်ဘု
 တကြော်ကြော်ဖော်တယောရယ်နှင့်
 တောလေတဲ့ ထံတျာရှင် ။ ။

ဟူ၍ အနက်နှင့် ကာရန် တစ်ထပ်တည်း ချောချောမောမော စီးဆင်းသွားအောင် ဖွဲ့ထားသည်။ ကာရန် ညီအောင် ဖျစ်ညှစ်ယူထားသော သဘောနှင့် လုံးလုံးကင်းသည်။ နှလုံးသားမှ အလိုလို ယိုကျလာသော အဖွဲ့ဖြစ်ကြောင်း

ကဗျာဖတ်သူ၏ နှလုံးသားမှာ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ စီးသွားပုံက သက်သေ ပြသည်။ အလွန်တော်သော စာဆို ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ချစ်သောသူအား စွန့်လွှတ်ရတော့မည် ဖြစ်ကြောင်း အလိုလို ကြိုသိနေပါသည်။ နှစ်ဦးလုံး ဘွဲ့ရကြပြီဖြစ်၍ ပြန်တွေ့ဖို့ မလွယ်တော့ကြောင်း၊ အပြီးအပိုင် ခွဲလိုက်ရပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ ၁၉၃၃ ခုနှစ်ဦးပိုင်း ကျောင်း ပိတ်ခြင်းက နိမိတ်ပြလျက်ရှိရာ မင်းသုဝဏ်သည် အလွမ်းနယ်ကိုကျော်၍ အဆွေးနယ်ထဲသို့ ကူးသွားသည်ဟု ထင်မြင်ရပေသည်။

ထင်မြင်သည့်အတိုင်း မင်းသုဝဏ်၏ အဆွေးကို “ပင်လယ်ဗွေ” ကဗျာ (၁၉၃၃) တွင် ထပ်မံတွေ့ရသည်။ ဘဝကံကြမ္မာ၊ ဖန်လာပုံမကောင်းသောကြောင့် လက်တွဲမည့် အကြံကို ရုပ်သိမ်းကာ လွင့်မျောလိုရာ မျောရပါအောင် သခင်က ခွင့်ပေးပါမည့် အကြောင်း၊ သခင်အတွက် မြစ်ပင်လယ်တွင်း၌ တစ်ယောက်ချင်း သွားကာ ကျွန်းထိုထို၏ တေးကဗျာများနှင့် ရေနတ်ဒေဝီ ပြောပြသော ပုံတိုပါဌ်စ တို့ကို ရေးမှတ်ရန် ပန်ကြားသည်ကို သခင်က ခွင့်ပေးပါမည့် အကြောင်း တေးကဗျာ ပုံဝတ္ထုတို့ကို မြောက်မြားစွာ စုရသဖြင့် အိုမင်းမှပဲ နေရပ်သို့ ပြန်ရောက်မည်ဖြစ်ရာ ထိုသောအခါ သခင်သည် ကြင်ရာရှိလေပြီးဖြစ်မှု သခင်၏ သားသမီး၊ မြေး၊ မြစ် သွေးသားတို့အား ကျွန်တေးဝတ္ထုအစုစုဖြင့် ပျော်မှုပျော်ရာ ပျော်ဖြေခွင့် ပေးပါမည့်အကြောင်းကို ဆွေးဆွေးမြည့်မြည့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ပင်လယ်ဗွေ ကဗျာသည် ပိုဒ်စုံရတုပုံစံဖြစ်ရာ တတိယ အဆုံးပိုဒ်တွင်

သခင် သခင်၊ ရွှေနားဆင်လော့
သို့ပင်တစေ၊ ပင်လယ်ဗွေ၌
လှိုင်းလေဆောင်ရာ၊ တစ်သောင်ခွာလျက်
သည်မှာတစ်ကျွန်း၊ ဟိုတစ်ကျွန်းနှင့်
ကူးသန်းသွားလာရာ၊ ဆည်းပူးရာဝယ်
တေးတျာယဉ်နု၊ ပုံဝတ္ထုတို့
ထောင်ထုမြောက်မြား၊ ကာလလျား၍
ဆံကျားသွားကြွ၊ အိုမင်းလေမှ
ရပ်မြေပြန်ဝင်၊ ကျွန်သခင်ကို
ကြည့်ရှင်စေသော၊ သီဆိုပြောအံ့။
ထိုရာအခါ၊ သခင်မှာလျှင်
ကြင်ရာတစ်သီး၊ ရှိလေပြီးမူ

သမီးသားမြေး၊ သခင်သွေးအား
 ကျွန်တေးဝတ္ထု၊ အစုစုဖြင့်
 ရွှင်မှုပျော်ရာ၊ ပြုလိုပါသည်
 ကြည်သာခွင့်ရေး သခင်ပေး။
 ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

ကဗျာလေသံကို နားထောင်ရသည်မှာ ၁၉၃၃ ခု၊ ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး ဘွဲ့ရရှိပြီးနောက် မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်သည် ထိုးကျသွားသည်ဟု ထင်ရသည်။ မျှော်လင့်ချက် မရှိတော့ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် နစ်မျောလျက်ရှိသော လေသံသည် ကြားရသူအဖို့ ရင်ဆို့စရာပင် ဖြစ်လေသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် သူတင်ပြချင်သော ခံစားမှုကို စာဖတ်သူထံသို့ ပြည့် ပြည့်ဝဝ ပို့ပေးနိုင်သည်။ ဤမျှလောက် ခံစားမှုအားကောင်း၍ အရေးအဖွဲ့ သပ်ရပ်ပြေပြစ်သော ဘဝအလွမ်းကဗျာမျိုး ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် တစ်သက်နှင့် တစ်ကိုယ် မဖတ်ဖူးပါ။ ဟိုအရင်က စာပေလိုက်စားကြသော ဆရာမောင်သာနိုး တို့လို၊ တက္ကသိုလ်မင်းမော်တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မင်းသုဝဏ်၏ စာအကြောင်း ကို စားမြုံ့ပြန်ကြသောအခါ ‘ဟာ ...မင်းသုဝဏ်၏ အဲဒီဘဝ အလွမ်းကဗျာတွေ ကို ကျုပ်တို့ အသည်းစွဲခဲ့တာပေါ့’ဟု ရွတ်ပြကာ အားရပါးရ ပြောခဲ့သော စကားများကို ဤစာရေးနေစဉ်တွင် ကြားယောင်လာသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ဖက် ကလည်း ဤလို ဘဝအလွမ်းကဗျာမျိုးကို အထင်သေးသယောင် ပြောတတ်ကြ သော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ကြားဖူးပါသည်။ ကိုယ်မစွမ်းနိုင်လျှင် စွမ်းနိုင်သူကို ချီးဖွဲ့ချင်သော လူ့သဘာဝ စိတ်ညံ့တစ်မျိုးကိုလည်း တစ်ပါတည်း စဉ်းစားမိပါ သည်။ စိတ်ရှင်းရှင်း၊ စိတ်သန့်သန့်နှင့် မှန်ရာကို ပြောရလျှင် မင်းသုဝဏ်၏ ဟိုစဉ်က ထိုကဗျာများကို ကြိုက်သည့်အပြင် ရေးတတ်လိုက်တာဟု ချီးကျူး ချင်ပါသည်။ မင်းသုဝဏ် ရေးတတ်၊ ပြောတတ်ပုံကို ဆက်ပြီး ကြည့်ရအောင်။

ရွှေချီးမြှူ

အစ်ကိုရယ် ကျွန်တော် ပျင်းပါဘိ
 သီချင်းကြွကြွသီလို့
 ချစ်ညီကို ပျော်တော်ဆက်ပါတဲ့
 မှာချက်နားဝင်ချိုလှ
 စာဆိုမောင် ဟုတ်ကဲ့ဗျားသာပ

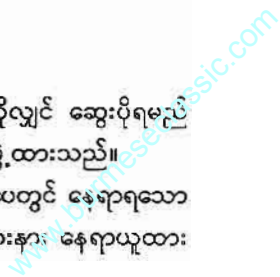

ထားခဲ့မိ ကတိဝန်။
 သီမည်ပြုပြန်တော့
 ပုလုငယ်ရွယ်က
 ဘထွေးထယ် သူ့လယ်တောမှာပေါ့
 တိုင့်အကွယ် ချိုင့်ငယ်နှင့်ဆွဲပါတဲ့
 ဖော်ကွဲသူ ချိုးဖြူလေးကိုလှ
 မေးတော့ခါပြန်စကားကို
 ကြားမိဖန်ဖန်။
 ချိုးဖြူရယ် မကူတိတ်တော့မလား
 တဆိတ် အသင်မြည်တော့
 စိတ်အကြည် ကျွန်နှလုံးမှာလှ
 ရွှင်ပြုံးချိုသာလို့
 ညိုစရာ ဘာမတွေ့လေဘု
 မြိုင်လှေအစဉ်တမ်းရယ်နှင့်
 ကူစမ်းဗျ ရွှေချိုမွန်
 ကျွန်ပန်တော့ သူပြော။
 ခိုင်းပါနဲ့မောင်
 ငယ်ခိုက် ဟိုယခေါင်က
 လျှိုမြောင်မှာ အတူတွဲပါလို့
 ချစ်ခဲဆွေကြင်ဖော်နဲ့
 တကြော်ကြော် ကူမဆုံးပါဘု
 မောင်ပြုံးလျှင် မယ်ရွှင်တဲ့
 တိတ်ယခင် မြင်ယောင်လှသောကြောင့်
 တေးဆိုလျှင် ဆွေးပိုရပါဘိ
 တမ်းတစိတ်စော။ ။

(၁၉၃၃)

ဟူ၍ တေးကဗျာ မဆိုချင်တော့ကြောင်း၊ တေးဆိုလျှင် ဆွေးပိုရမည် ဖြစ်ကြောင်း အဖော်မဲ့သော ချိုးကလေး၏ အသွင်ဖြင့် ဖွဲ့ထားသည်။

ကျေးသားနှင့် ချိုးငှက်ကလေးများသည် မြန်မာစာပေတွင် နေရာရသော ငှက်ကလေးများ ဖြစ်သည်။ ကျေးစေ့ရတုဟူ၍ ခမ်းခမ်းနားနား နေရာယူထား

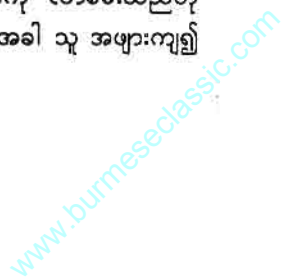

သည်။ “ချိုးနှစ်ကောင်၊ ထနောင်းပင်ညီနောင်က လွမ်းအောင်ကူခွဲ” ဟူ၍ ထနောင်းညီနောင်ပေါ်က ကူခွဲနေသော ချိုးနှစ်ကောင်ကို လွမ်းစရာကောင်းအောင် ဖွဲ့ထားသည့် စာမျိုးလည်း ရှိသည်။ လင်သေ မုဆိုးမ ချိုးမ၏ အလွမ်းကိုဖွဲ့သော “နေဝင်စ ချိုးမရယ်ကူ” ကဗျာလည်း ရှိသေးသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် အဖော်မဲ့သော သူ့ဘဝကို အဖော်မဲ့နေသော လှောင်ချိုင့်ထဲက ချိုးဖြူကလေးနှင့် နှိုင်းကာ သူ၏ ဆင်းရဲသော ခံစားမှုကို တင်ပြထားပုံကား စာနာဖွယ်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာလည်း မင်းသုဝဏ်၏ အပြောတတ်ပုံ ကဗျာပရိယာယ်တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ထိုသို့အားကောင်းသော ခံစားမှုတစ်ခုတည်းကို အရင်းတည်၍ ဘဝအလွမ်းကဗျာ အမျိုးမျိုးကို မရိုးနိုင်အောင် ပရိယာယ် တစ်မျိုးစီဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ တစ်မျိုးစီလည်းဖြစ်၍ အကောင်းချည်းလည်းဖြစ်ရာ ဘယ်သင်းက ပိုကောင်းသည်ဟု မရွေးတတ်အောင် ဖြစ်ရသည်။ မင်းသုဝဏ်ကား ပရိယာယ်ကြွယ်သော ပါရမီရှင် ကဗျာစာဆို ဖြစ်သည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ ၁၉၃၃ ခုနှစ်သည် မင်းသုဝဏ်အဖို့ အဆွေးရက်များ၊ အဆွေးလများပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၃၃ ခုနှစ်အတွက် ရေးဖွဲ့သော ကဗျာများတွင် မင်းသုဝဏ်၏ လွမ်းသံထက် အဆွေးပိုသော အသံများကို ကြားနေရသည်။ ထိုသို့ အဆွေးသံသရာလည်၍ မြောမြောသာ ကျန်သော မင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (သီတင်းကျွတ်) တွင် ဖျားလိုက်သေးသည်။ ထိုစဉ်က မင်းသုဝဏ်သည် အချိန်ပိုင်းနည်းပြ လုပ်၍ တစ်ဖက်ကလည်း ပဲခူး ကျောင်းဆောင်တွင် အဆောင်နည်းပြ အဖြစ်ဖြင့် မဟာဝိဇ္ဇာတန်းကို ဆက်တက်လျက် ရှိပါသည်။ တုပ်ကွေးရာသီ ဖြစ်၍ တုပ်ကွေးဖျား ဖျားနေသည်ဟု ထင်မြင် ရသည်။ သူ ဖျားနေသောအခါ အခဲရ အလွန်ခက်ဟန် တူသည်။ အနားမှာ အမေ မရှိသဖြင့် အလွန်အားငယ်ဟန် တူသည်။ ထိုအခါ မင်းသုဝဏ်သည် အမေနှင့် အဖေကိုတရင်း မှေးခနဲ အိပ်ပျော်သွားသည်။ အိပ်ပျော်နေစဉ် အမေက သူ့နဖူးပြင်ကို လာစမ်းသည်ဟု အိပ်မက်လိုလို၊ တကယ်လိုလို သူ ခံစားရသည်။ နိုးသောအခါ သူ အဖျားကျ၍ ကြည်ကြည်လင်လင် ရှိလေသည်။

အမယ့်ကိုယ်စား
အဖျားသွေးကြောင့်
မှေးမျှမပျော်၊ စက်ခွင်ပေါ်၌

သြော်သြော် မိခင်၊ သြော် ဖခင်နှင့်
ဖူးချင်သောလိုက်၊ တမိကြိုက်ဝယ်
မျဉ်းငိုက်တစ်ဆိတ် မှိတ်မိ၏။

ကြက်ဦးဆော်၍
ပေါ်အရုဏ်ရိပ်၊ မှေးတစ်မှိတ်ဝယ်
ကျွန်စိတ်ပြားဝေ၊ ကျွန်မွေးမေလျှင်
ပျော့ခွေနှမ်းလျှ၊ သားမောင်လှ၏
ဆံစဖူးပြင်၊ စမ်းလှာအင်ကို
ကယ်ပင်လိုလို၊ အိပ်မက်လိုနှင့်
တစ်ကိုယ်တည်းလျှင် မြင်မိ၏။

ထုံရနံ့သို့
ညံ့နုစမ်းလှာ၊ မွေးမာတာကြောင့်
ကြည်သာရွှင်ပျ၊ နိုးလေကလျှင်
မိုးလတိမ်ဦး၊ တေးတျာကြူးလျက်
ကျွန်ဖူးထက်မှာသာဘိ၏။

(၁၂၉၅) သီတင်းကျွတ်)

“သားတို့ရပ်ရည်၊ သီတာမည်သား၊ ရေကြည်ချမ်းမြ၊ တစ်ပေါက်ကျက
မိဘတို့ဝမ်း ငြိမ်းစတမ်းတည့်” ဆိုသော ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ မိဘမေတ္တာဘွဲ့
ကိုးခန်းလာ ကဗျာက တစ်မျိုးကောင်းသလို မင်းသုဝဏ်၏ မိခင်မေတ္တာဘွဲ့
ခေတ်စမ်းကဗျာကလည်း သရုပ်သကန်ပေါ်၍ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်သည်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် မေတ္တာရေး မပြေလည်သောကြောင့် အဆွေးပိုလျက်
ရှိသော မင်းသုဝဏ်သည် ထိုအခါက စိတ်ဖိစီးမှုတွေ များသော်လည်း သူ့ရင်ထဲမှာ
သူ့အမိသည် လမင်းကြီးလို သာတုန်းသာဆဲဖြစ်သည်။ မိခင်ကို ချစ်သော
မင်းသုဝဏ်သည် မိခင်တို့၏ မေတ္တာသဘောကို ကြည်နူးရသောကြောင့် “မိခင်
နှင့် ရင်သွေး” ကဗျာကို ၁၉၄၁ ခုတွင် ထပ်မံ ရေးသားသည်ကို တွေ့ရသည်။
၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ တစ်နှစ်လုံးလုံး ဝမ်းနည်းနေသော မင်းသုဝဏ်ကို ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင်
မည်သို့ တွေ့ရမည်နည်း။ ဆက်ကြည့်ရအောင်။

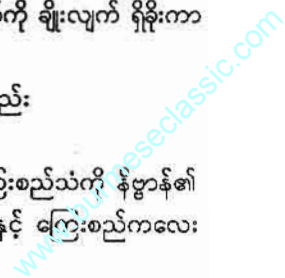
မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၈

စာမျက်နှာကို ငဲ့ရသောကြောင့် ဆောင်းပါးအမှတ် ၇ တွင် ၁၉၃၃ ခုနှစ်အတွက် ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကို ချန်ခဲ့ရသည်။ “စက်တော်ရင်းဝယ်” ကဗျာနှင့် “အတာရေ” ကဗျာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုအခါက ကျောင်းသား မင်းသုဝဏ် အနေဖြင့် တစ်ယောက်သော သူ့အား အပြီးအပိုင် စွန့်လွှတ်လိုက်ရပြီဟု စိတ်မှာ ကြိုတင်၍ သိနေသော်လည်း စိတ်ရင်းကမူ ဖက်တွယ်ထားချင်သေးသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ရေနစ်သူသည် မသေခင် ရရာကောက်ရိုးမျှင်ကလေးကို လှမ်းဆွဲပြီး ရှင်လိုရှင်ငြား အားကိုးရှာချင်သောသဘော ဖြစ်သည်။ “စက်တော်ရင်းဝယ်” ကဗျာတွင် အဆိုပါသဘောကို တွေ့ရသည်။ နောက်ဆုံး မျှော်လင့်ချက် အနေဖြင့် မင်းသုဝဏ်သည် ဗုဒ္ဓကို အားကိုး၍ ဗုဒ္ဓရှေ့မှာ အကြိမ်ကြိမ် ဆုတောင်းလေသည်။ ဆုတောင်းခြင်းသည် စိတ်ကို သက်သာစေသည်။ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စေသည်။ ပြည့်တတ်သည်လည်း ရှိသည်။ အသက်လုနေရသော အချိန်၌ ဘာသာဝင် အသီးသီးတို့သည် ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ရှေ့တော်တွင် ဆုတောင်းနေကြသည်ကို တွေ့ရခြင်းသည် ဤနောက်ဆုံး မျှော်လင့်ချက်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓရှေ့က နိဗ္ဗာန်၏တေး ဖြစ်သော ကြေးစည်သံသည် ဆိတ်ခဲ့ပြီ။ ထွန်းတောက်လျက်ရှိသော ဆီမီးရှင်သည်လည်း မာန်ထွတ်ကို ချိုးလျက် ရှိခိုးကာ မှိတ်ခဲ့ပြီ။ ထို့ကြောင့်

“ချာလည် ချာလည်၊ ရွှေကြေးစည်လည်း
 သာကြည်ချိုအေး၊ နိဗ္ဗာန်တေးကို
 ကြော်ကြွေးရာမှ ဆိတ်ခဲ့ပြီ” ဟူ၍ ကြေးစည်သံကို နိဗ္ဗာန်၏

နိမိတ်ပုံအဖြစ် ဖွဲ့သည်။ ကြည်သာ အေးမြသော အသံနှင့် ကြေးစည်ကလေး

ချာချာ လည်ရာမှ ရပ်သွားသည်ကို စိတ်မျက်စိ၊ စိတ်နားမှာ မြင်ယောင် ကြားယောင် လာအောင် ဖွဲ့သည်။ ကြေးစည်သံ၏ အေးမြခြင်းသဘော၊ လေးနက်ခြင်း သဘောကို စိတ်သန္တာန်မှာ အေးအေးမြမြ၊ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ထင်ဟပ်လာအောင် ဖွဲ့ပုံမျိုးကို ဤတစ်ကြိမ်သာ တွေ့ဖူးပါသည်။ စကားနည်းနည်းဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော အနက်ထွက်အောင် ဖွဲ့တတ်ပါပေသည်။ ထိုတစ်ချက်တည်းနှင့် မင်းသုဝဏ်သည် သာမန်စာဆို မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ဆီမီးတောက် ထွန်းလင်းရာမှ ငြိမ်းသွားပုံ အဖွဲ့တွင်လည်း အဆိုပါသဘောကိုပင် တွေ့ရသည်။

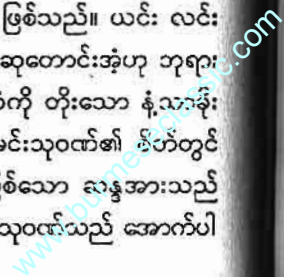
ဘုရားအား ရှိခိုးမည်ပြုလျှင် စိတ်မှာစင်ကြယ်အောင် သီလကို အရင်ဆောက်တည်ရသည်။ မာန်ကိုချရသည်။ မာန်၏နေရာတွင် သဒ္ဓါဝင်ပေးရသည်။ သို့မှသာ ဘုရားအားရှိခိုးခြင်း အမှုသည် အကျိုးများသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘုရားရှိခိုးများတွင် “ဖူးမြော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ပါ၏” ဟူ၍ မာန်ကို လျှော့ချကြောင်း ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသုဝဏ်က ဆီမီးရှင်နှင့် မာန်ကိုတွဲ၍ ရှေးဆရာများ၏ ဘုရားအား ရှိခိုးခြင်း အစဉ်အလာ သဘောပါအောင် တိုတိုကျစ်ကျစ် ဖွဲ့သည်။

“ထွန်းတောက်ကြည်လင်း၊ ဆီမီးရှင်လည်း

စက်ခွင်ဝပ်လျှိုး၊ မာန်ထွတ်ချိုးလျက်

ရှိခိုးဦးနှိမ် မှိတ်ခဲပြီ” ဟူ၍ သဘာဝကျအောင် ဖွဲ့သည်။

မင်းသုဝဏ်အဖို့ ကြေးစည်သံလည်း ဆိတ်ခဲပြီ၊ ဆီမီးရှင်လည်း မှိတ်ခဲပြီ။ မျှော်လင့်စရာ မရှိတော့ပါ။ သို့ရာတွင် တစ်ခုကျန်သေးသည်။ ထိုတစ်ခုကား ဗုဒ္ဓရှေ့က အမွှေးတိုင်ပင် ဖြစ်သည်။ အမွှေးတိုင်ကား မငြိမ်းသေးပါ။ အမွှေးတိုင်မှ နံ့သာခိုးတို့သည် ကြူကြူမွှေး၍ တလူလူ တက်နေသည်။ တက်နေပုံကား သာမန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုသော ဘေးမဲ့ပြည်ကို ရှာမည်ဟု အားခဲကာ တပ်နှင့်ချီ၍ တက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် နံ့သာခိုးတို့ အလုံးအရင်းနှင့် တက်နေပုံကို ကြည့်နေဟန် ရှိသည်။ ထိုအခါ သူ့စိတ်မှာ အားတစ်မျိုး ဝင်လာ၍ ရွှင်ရွှင်လန်းလန်း ဖြစ်လာသည်။ မျှော်လင့်ချက် လုံးလုံးကင်းမဲ့ရာမှ မျှော်လင့်ချက်ရောင်ခြည်ကို လက်ခံ ဖြင်လိုက်ရသလို ဖြစ်သည်။ ယင်း လင်းရောင်ခြည်ဖြင့် ယုံယုံကြည်ကြည်၊ ထက်ထက်သန်သန် ဆုတောင်းအံ့ဟု ဘုရားရှေ့မှာ မင်းသုဝဏ် ထိုင်ချလိုက်ဟန် ရှိသည်။ ထက်ယံကို တိုးသော နံ့သာခိုးတို့ကား မဆုံးနိုင်ပါ။ ထိုသို့သော နံ့သာခိုးတို့နှင့်အတူ မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်တွင်လည်း ယုံကြည်ခြင်း၊ ထက်သန်ခြင်း၊ ရယူလိုခြင်း ဖြစ်သော ဓန္ဒအားသည် အထွတ်အကိပ်သို့ ရောက်လာဟန် ရှိသည်။ ထိုအခါ မင်းသုဝဏ်သည် အောက်ပါ

အတိုင်း ယုံယုံကြည်ကြည်၊ အားမာန်ပါပါ ဆုတောင်းခြင်း အမှုကို အကြိမ်ကြိမ် ပြုလိုက်ပါသည်။

“ထုံတကြူကြူ၊ တလူလူလျှင်
နိဗ္ဗူချမ်းကြည်၊ ဘေးမဲ့ပြည်ကို
ရှာမည်အကဲ၊ အားအန်ခဲလျက်
မိုးထဲတိမ်ဆီ၊ တပ်ဦးချီသည်
ပြာရီလျှံဖြိုး၊ နံ့သာခိုးကား
မွေးမျိုးစုဆိုင်၊ အမွှေးတိုင်မှ
ကြိုင်လှိုင်မဆုံး၊ ကြိုင်လှိုင်တုန်းတည့်။
တပြုံးရွှင်ရွှင်၊ ကျွန်ဝမ်းတွင်လည်း
ဝဲခွင်ဖြတ်ကျော်၊ ခရီးဖော်နှင့်
တူပျော်ပြုံးချို၊ နီးရလိုဟု
ဆုကိုဖန်ဖန်၊ တောင်းမိဟန်ကား
ထက်ယံကိုတိုး၊ နံ့သာမျိုးသို့
မီးခိုးမဆုံး၊ မိုးမဆုံးသည်
တွက်ကျုံးမနိုင် စိပ်ခဲ့ပြီ”

ဟူ၍ လေးနက်သော ဆုတောင်းခြင်း သဘောပါအောင် နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်အောင် ဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

ချစ်ခြင်းနှင့်ယှဉ်သော စိုးရိမ်ခြင်းသည် ဖျောက်မရသော စိတ်၏ ဆင်းရဲ ခြင်းဖြစ်သည်။ တတွေးတောတောနှင့် အတောမသတ်နိုင်ဘဲ စိတ်သည် အမြဲ ညှိုးလေတော့သည်။ နောက်ဆုံး၌ စိတ်ကြောင့် ရုပ်လည်း ညှိုးခြောက်ကာ အရွယ်မတိုင် အိုရပ်ဖောက်လာတော့သည်။ သေနေ့မရောက်ခင် သေရွာသို့ပင် ခြောက်ခြောက်သွေ့သွေ့ သွားရတတ်လေသည်။ မသေဦးတော့၊ လူသေကြီးလို လုပ်သမျှ အသက်မပါ၊ မြင်ရသူမှာပါ စိတ်၏ ညှိုးနွမ်းခြင်းသည် ကူးစက်လာ တတ်ပါသည်။ ထိုအချက်ကြောင့်လားမသိ၊ အမိန့်တော်ရ ဦးပုတ်နီသည် သူ့ ရှေ့၌ ညည်းညူလာတတ်သူအား ပိုက်ဆံပေး၍ နှင်ထုတ်လေသည်။

၁၉၃၁ ခုမှ ၁၉၃၅ ခုနှစ်လောက်အထိ ၄ နှစ်တာ အတွင်းဝယ် ချစ်ခြင်းနှင့် ယှဉ်သော စိုးရိမ်ခြင်းသောကြောင့် ဆရာတစ်ပိုင်း၊ ကျောင်းသား တစ်ပိုင်း ဖြစ်သော မင်းသုဝဏ်သည် ဆောက်တည်ရာကို မရနိုင်ဘဲ၊ ဆင်းရဲသော ခံစားမှု၏ဒဏ်ကို အတော်ပင် ခံရသည်။ ပညာတတ် ယောက်ျားဖြစ်၍သာ

ဆင်ခြင်တုံ တရားဖြင့် ဣန္ဒြေမပျက်နေနိုင်သည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ သို့ရာတွင် လူအနေဖြင့်ကား အတွင်းဆွေး ဆွေးလျက် ရှိသည်။ ချစ်အပ်သောသူ ရှိသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ဘဝချင်း ခြားနားသောကြောင့် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မပြနိုင်ပါ။ ဒွိဟ သံသယဖြင့် နှုတ်အ၍သာ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ရသည်။ ထိုသဘောကို “အတာ ရေ” ကဗျာက မင်းသုဝဏ်၏ ခံစားမှုကို ဖော်ပြလျက် ရှိသည်။

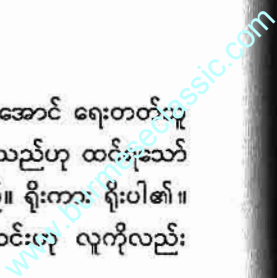
အပေါင်းအသင်းများက သင်္ကြန်ရေလောင်းသွားရန် အဖော်ညှိဟန်။ သို့ရာတွင် သူ့မှာ မလိုက်လို၊ သူ၏ ရေစင်ကို သွန်းချင်သူ တစ်ယောက်တည်း သာ ရှိလေဟန်။ ဘယ်မှာလဲဟု မေးသောအခါ အဝေးမှာနေသည်ဟု အဖြေပေး မည်ပြုစဉ် သူ့ကံကြမ္မာကြောင့် မတည်နှစ်ခွ နှုတ်အ၍သာ နေမိလေဟန် ကဗျာ ဖွဲ့သည်။

အတာရေ

အတာ အတာ၊ ရေသီတာကို
သဟာအပေါင်း၊ သွန်းကာလောင်းအံ့
အကြောင်းသို့ညွှန်၊ ကျွန်ုပ်ကျွန်ကို
လိုက်ရန် သူတို့ခေါ်ဘိ၏။
သဟာ သဟာ၊ မခေါ်လှာနှင့်
သံသာလောက၊ ကျွန်ဘဝ၌
ချမ်းမြကြည်လင်၊ ကျွန်ရေစင်ကို
သွန်းချင်တစ်ယောက်တည်း ရှိ၏။
ဘဇာ ဘဇာ၊ မေးသောခါဝယ်
ဝေးမှာစံနေ၊ ကျွန်သက်ဝေဟု
အဖြေပေးမည်၊ တွေးကြံစည်စဉ်
မတည်နှစ်ခွ၊ ကျွန်ကြမ္မာကြောင့်
နှုတ်အ၍သာ နေမိ၏။

(၁၉၃၃)

မင်းသုဝဏ်သည် ကဗျာကို ရိုးရိုးလေးနှင့် ကောင်းအောင် ရေးတတ်သူ ဖြစ်သည်။ ရိုးရိုးကလေး ရေးခြင်းသည် လွယ်သယောင် ရှိသည်ဟု ထင်ရှားသော် လည်း တကယ်ရေးသောအခါ မလွယ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။ ရိုးကား ရိုးပါ၏။ သို့ရာတွင် မကောင်း၊ ထို့ကြောင့် ရိုးတိုင်းလည်း မကောင်းဟု လူကိုလည်း

ပြောနိုင်သလို၊ စာ အရေးအသားကိုလည်း ပြောနိုင်သည်။ ရိုးရိုးကလေးနှင့် ကောင်းအောင် ရေးတတ်ဖို့ကား စာရေးသူ၌ စိတ်ကောင်းလည်း ရှိ၍ အရေးအသားပညာ၌လည်း နိုင်နိုင်နင်းနင်းရှိမှသာ ဖြစ်နိုင်သည်။ စကားပြေကို ရိုးရိုးနှင့် ကောင်းအောင်ရေးရာ၌ ဇေယျ၊ ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့သည် ထင်ရှားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဇော်ဂျီ၏ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ငိုကာ စကားပြေကို “ရိုးရိုးကလေးနှင့် နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသော စကားပြေ” ဖြစ်သည်ဟု ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က “သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းငိုကာ” စာအုပ် ဝေဖန်ခန်းတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးဖူးသည်ကို သတိရသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် စကားပြေရေးရာ၌လည်း အဆန်းမထွင်၊ ကဗျာရေးရာ၌လည်း အဆန်းမထွင်၊ သူ့စိတ်မှာ ထင်လာသည့်အတိုင်း၊ သူ့စိတ်ကို မညာဘဲ ရိုးရိုးမတ်မတ် ရေးတတ်သည်။ “သူ့မှာတမ်း” ကဗျာနှင့် “နှင်းဆီပွင့်” ကဗျာတို့သည် ရိုးရိုးနှင့် ကောင်းသလို၊ “ဖိုးမောင်လာပြီ” ကဗျာ နာမည်ကြီးသည်မှာ အဆန်းတကြယ် မပါ။ ရိုးရိုးကလေးနှင့် ကောင်းအောင် ရေးတတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အထက်က “အတာရေ” ကဗျာသည်လည်း ထိုအတူသာ ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၃၃ ခုနှစ်ထွက် “အတာရေ” ကဗျာထဲကအတိုင်း ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ တစ်နှစ်လုံးလုံးအတွင်း ဆွေး ဆွေးလျက် ရှိလေသည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ မင်းသုဝဏ်သည် ပို၍ပင် စိတ်အားကျလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါကဗျာကို ရေးသည်။

တွယ်ရာခဲ

မထန်သာသည်
 သူ့မှာကျွန်တွက်၊ ဆံတစ်ရွက်မျှ
 ချစ်သက်ချစ်ငွေ့ မကျန်၍။
 မပန်သာသည်
 သူ့မှာကျွန်တွက်၊ မြူတစ်စက်မျှ
 ကြင်သက်ကြင်ငွေ့ မကျန်၍။
 မြကန်သာစည်
 ဒုမ္မာကြာတော၊ ပွင့်မှလျှောသည့်
 ဟိုမျောသည်တင်၊ ကြာချပ်သွင်သို့

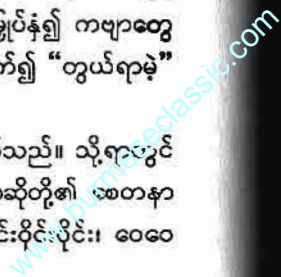

ရှစ်ခွင်ရှစ်ဘက်၊ ခရီးထွက်သည်
တွယ်သက် တွယ်ငွေ မကျန်၍။

(၁၉၃၄၊ မေ)

ကဗျာလေသံအရ မင်းသုဝဏ်သည် စိတ်ကို အတော်လျှော့လိုက်ဟန် တူသည်။ သူ့ဘဝသည် တွယ်ရာမဲ့ အထီးကျန် ဖြစ်လေပြီဟု ခံစားလိုက်ရ သည်။ ချစ်သည့် ချစ်သက်ချစ်ငွေ၊ ကြင်သက်ကြင်ငွေ၊ တွယ်သက် တွယ်ငွေ ကုန်ပြီဟု မင်းသုဝဏ် တစ်ဖက်သတ် ထင်နေသည်မှာ သူ့မှာ မျှော်လင့်စရာမဲ့ပြီ ဟူ၍ ထင်လိုက်သောကြောင့်သာ ဖြစ်တန်ရာသည်။ တကယ်တော့ သမုဒယ သံယောဇဉ် ဆိုသည်မှာ သစ်ကိုင်းခုတ်သလို တစ်ခါတည်း ခုတ်၍ ပြတ်ရိုးမရှိ ပါ။ မဖြစ်နိုင်၊ မပေါင်းနိုင်၍ သမုဒယ ချစ်ကြိုးကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ရသော် လည်း ထိုဉာဏ်သဘောမှာ ပုထုဇဉ်တို့၏ နယ်မှဖြစ်သောကြောင့် အရိယာတို့ သံယောဇဉ်ကို ဖြတ်သော ဖြတ်ပုံမျိုးနှင့်ကား မတူပါ။ အရိယာတို့သည် သစ္စာ ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး သံယောဇဉ်ကို မဂ်တည်းဟူသော ဓားဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ရာ ရှင်းရှင်း ပြတ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ တစ်ဖက်က ပုဂ္ဂိုလ်သည် မင်းသုဝဏ်ကဲ့သို့ သွေးနှင့်ကိုယ်၊ သားနှင့်ကိုယ် ပုထုဇဉ်မျှသာဖြစ်ရာ အဘယ်မှာလျှင် ကြင်သက် ကြင်ငွေ၊ ချစ်သက်ငွေ၊ တွယ်သက် တွယ်ငွေ ကုန်ပါအံ့နည်း၊ ချစ်သောသူတို့ ချစ်လျက် ရှင်ကွဲကွဲကြသည်မှာ အချစ်ကုန်လို့၊ သံယောဇဉ်ကုန်လို့ကား မဟုတ် ပါ။ ဉာဏ်ဖြင့်ချင့်၍ ခွဲခြင်းဖြစ်ရာ အတွင်းဆွေး ဆွေးလျက်သာ ရှိသည်။ ကြာတော့ အချိန်က ကုစားသဖြင့် သက်သာရာရသည်ကိုပင် လူစွမ်းကောင်းကြီး လုပ်ပြီး ငါတို့က ပြတ်ပြီဆို လှည့်တောင်မကြည့်ဟု ဆိုတတ်ကြသည်မှာ အရိယာ တို့လို ရှင်းရှင်းပြတ်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ အနည်းဆုံး ဒဏ်အမာရွတ် ကျန်ခဲ့သည်သာ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်၏ ခံစားချက်သည် တစ်ဖက်သတ်မျှသာ ဖြစ်တန်ရာသည်။ သူ၏ အားလျှော့ခြင်း၊ အားငယ်ခြင်း သဘောမျှသာ ဖြစ်သည် ဟု ယူသင့်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၃၄ ခုနှစ်သို့ အရောက်တွင် မင်းသုဝဏ်သည် ရှေးကထက် အဆွေးပိုလျက် မိမိ၏အရုံးကို ကဗျာထဲမှာ မြှုပ်နှံ၍ ကဗျာတွေ တွင်တွင်ရေးပြီး သက်သာရအောင် နေလေသည်။ ဆက်လက်၍ “တွယ်ရာမဲ့” ကဗျာ၏ အရေးအဖွဲ့ကို အနည်းငယ် ကြည့်လိုပါသည်။

“တွယ်ရာမဲ့” ကဗျာသည် ရှေးပိုဒ်စုံရတုပုံစံပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရှေးရတုများကဲ့သို့ ပါဒများများ ထည့်မထားပါ။ ခေတ်စမ်းစာဆိုတို့၏ ငစတနာ အတိုင်း သူတို့၏ ခံစားမှုကို ရှေးဆရာများကဲ့သို့ သိုင်းသိုင်းပိုင်းပိုင်း၊ ဝေဝေ

ဆာဆာ မဖွဲ့ကြပါ။ သူတို့၏ ခံစားမှု အတိုင်းအတာအတွက် စကားကို လိုအပ်သလောက်သာ ချွေချွေတာတာ သုံးစွဲ၍ ကဗျာဖွဲ့သည်ကို သတိပြုနိုင်ပါသည်။ ခေတ်စမ်းသမားတို့အဖို့ အနောက်တိုင်း ကဗျာများကိုလည်း အလေ့အလာရှိသည် ဖြစ်၍ သူတို့ကိုယ်တိုင် လက်တွေ့ ကဗျာရေးသောအခါ အနောက်ဆရာများကို အတုလိုက်၍ အသစ်ထွင်ကာ ရေးကြသည့် သဘောပင် ခေတ်စမ်းကဗျာဆရာတို့၏ ကဗျာသဘော ဖြစ်သည်ဟု ယူပါသည်။ တစ်ဖန် ခေတ်စမ်းဆရာတို့အား အတုလိုက်၍ နောက်တစ်သိုက်ကလည်း ကဗျာသစ်များကို ဆက်လက် ရေးကြပါသည်။ ထိုဆရာတို့အား ခေတ်စမ်းနှောင်းဟု ခေါ်ရမည်ပင် ဖြစ်သည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာဆရာများတွင် မင်းသုဝဏ်သည် ရေးအားကောင်းသူ ဖြစ်သည်။ ရေးအားကောင်းသည်မှာလည်း မေတ္တာရေး၍ မပြေလည်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသုဝဏ်၏ မေတ္တာရေးရာ မအောင်မြင်မှုကိုပင် ကျွန်ုပ်တို့က ကျေးဇူးတင်ရမလို ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက မင်းသုဝဏ်၏ ဘဝအလွမ်းကဗျာများကို တွေ့ရတော့မည် မဟုတ်ပါ။

မင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ကဗျာရေးအား လျော့လာသည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်လောက် ကဗျာထွက်အား မကောင်းတော့ချေ။ အချိန်ပိုင်း ဆရာ အလုပ်တစ်ဖက်၊ အဆောင်နည်းပြတစ်ဖက်၊ မဟာဝိဇ္ဇာတန်း တက်ရသည်က တစ်ဖက်နှင့် အလုပ်များမည်ကား သေချာသည်။ အလုပ်များ၍လည်း စိတ်၏ သက်သာခြင်းကို ရတန်ရာသည်။ သို့ရာတွင် သမုဒယကြောင့် သူ့ရင်ကား အေးမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် သူ့ရင်ထဲက ကဗျာများကို လေ့လာခွင့်ရပေသည်။ စင်စစ် ကဗျာဆိုသည်မှာ ရင်တွင်းဖြစ်ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။ ခံလည်း ခံစားတတ်၍ ခံစားမှုအားကောင်းခြင်း ရှိသော၊ ခံစားမှုနက်ရှိုင်းခြင်း ရှိသော မင်းသုဝဏ်၏ ခေတ်စမ်းကဗျာများသည် အချစ်အလွမ်းကဗျာ လောကတွင် တန်ဆောင်မီးရှူးပမာ ထင်ရှား နေဦးမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

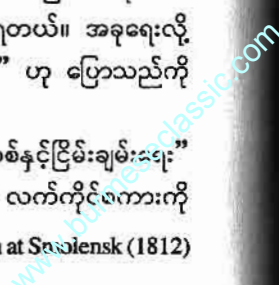
မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၉

မင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၃၄ ခုနှစ်အတွက် “ညချမ်းအခါ”၊ “စိပ်ပုတီး”၊ “မယ့်လိပ်ပြာ”၊ “တရားဦးဟောလှည့်ပါ”၊ “မြောသံ”၊ “ငယ်လင်မောင်ကြီး” ကဗျာတို့ကို ရေးခဲ့သည်။ “မြောသံနှင့် ငယ်လင်မောင်ကြီး” ကဗျာမှလွဲ၍ ကျန်ကဗျာများသည် မင်းသုဝဏ်၏ သမုဒယ ခံစားချက်များသာ ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်သည် လောကဓံနှင့် တွေ့ရသောအခါ ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော သဘာဝရှိပုံရသည်။ တစ်ခါက (၁၉၇၀ ကျော်ကာလ) စာရေးသူသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်၊ မြေညီထပ်ရှိ ဆရာဇော်ဂျီ ရုံးထိုင်ရာ၌ ရှိနေပါသည်။ ထိုစဉ် ဆရာမင်းကျော် (ဦးကျော်ဆွေ) သည် ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ယူလာ၍ “ဒီကဗျာကို ဆရာဖတ်ကြည့်ပါတဲ့၊ ဆရာ သဘောတူရင် မဂ္ဂဇင်းမှာ ထည့်ပါမည်” ဟု မှာလိုက်ကြောင်း ဆရာမင်းကျော်က ပြောနေပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီလည်း စာအိတ်ထဲက ကဗျာကိုထုတ်၍ ဖတ်ပြီး “မောင်ဝန်က တယ်ဒေါသကြီးတာကိုး၊ ကိုကျော်ဆွေ ဒီကဗျာကို မထည့်ပါနှင့်” ဟု ပြောလိုက်ပါသည်။ ထို့နောက် ဆရာဇော်ဂျီက ဆက်လက်၍ စာရေးတယ်ဆိုတာ စိတ်လိုက်မာန်ပါ မရေးရဘူး။ အချိန်ကို စောင့်ရတယ်။ အခုရေးလို့ မရရင်၊ အချိန်စောင့်ပြီး အခါအခွင့်သင့်မှ ရေးရတယ်ကွ” ဟု ပြောသည်ကို မှတ်မိလျက် ရှိပါသည်။

ဆရာဇော်ဂျီ၏ စကားကို ကြားရသောအခါ “စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး” ဝတ္ထုကြီးထဲက ဗိုလ်ချုပ်ကြီး “ကူတူဇော့(ဗ်) ” ၏ လက်ကိုင်စကားကို

၁။ kutuzov. (1745-1813) field marshal; defeated Napoleon at Smolensk (1812)

သတိရသည်။ အရာရာ၌ အချိန်နှင့် သည်းခံခြင်း (Time and Patience) လိုသည်တဲ့။ အချိန်မရောက်သေးရင် အလျင်မလိုပါနှင့်၊ သည်းခံပြီး စောင့်ပါတဲ့။

မောင်ဝန်က တယ်ပြီး "Emotional" ဖြစ်တယ်၊ မင်းမော်ရ၊ ဒီလို "Emotional" ဖြစ်ပုံမျိုးနှင့် ပန်းချီဆရာဖြစ်ရင် ပိုကောင်းမှာ" ဆိုသော ဆရာ ဇော်ဂျီ၏ နောက်စကားခွန်းကို တက္ကသိုလ်မင်းမော်ထံမှ တစ်ဆင့် ကြားရဖူးပါ သည်။ ဤသို့ဆိုသော် ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော စိတ် သဘာဝရှိကြောင်း အတည်ပြုရတော့မည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ထိခိုက်ခံစားလွယ် သောကြောင့်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော အချစ်အလွမ်း (၀၁) ဘဝအလွမ်း ကဗျာကောင်း များကို ရေးနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ ထိထိခိုက်ခိုက် ခံစားတတ်သော မင်းသုဝဏ်သည် ထိုအခါက အရွယ်ကောင်းတုန်းလည်း ဖြစ်၍ ချစ်မေတ္တာနှင့် ထိတွေ့ခြင်းရှိ၍၊ ချစ်အပ်သော သူနှင့်လွဲရခြင်းမျိုးရှိရာ သူရေးဖွဲ့လိုက်သော ဘဝအလွမ်းကဗျာများသည် လွမ်း မောစရာပင် ဖြစ်သည်။ သူ့လို ဘဝတူပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသာ ဖတ်ရပါက တရုတ် ရှပ်နှင့် မျက်ရည်သုတ်ရမည် ထင်သည်။ ထိုအချက်ကို "စိပ်ပုတီး" (၁၉၃၄) ကဗျာဖြင့် သက်သေပြချင်ပါသည်။

စိပ်ပုတီး

မခွဲခင်
ပုလဲစင် စိပ်ပုတီးကိုလ
အငြီးတစ်မယ်ဖြေဖို့
သက်ဝေမောင်ပေး။
ချိုချိုပြုံးသူရဲ့
ကိုယ်နုံးအောင် သူ ကလူက
လှူပါလေ ခြေတော်ရင်းမှာကွဲ့
တစ်သက်လျှာ သူနှင့် ကင်းရင်ဖြင့်
ရှင်းလိမ့်ပူဆွေး။ ။

(၁၉၃၄၊ ဇွန်)

လူငယ်မောင်မယ်ဘဝတွင် ချစ်ခြင်းမေတ္တာသဘောသည် လောကထဲသို့ ဝင်ရန် ခြေလှမ်းစလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြေအနေပေးလျှင် ဟူစုံတွဲ၍ လော ကထဲသို့ ချက်ချင်းပင် ဝင်လိုက်ချင်ကြသည်။ အခြေအနေမေးလျှင် အတူနေရက

ပြီးရောဟူသော သဘောဖြင့် လောကထဲသို့ ဇွတ်ဝင်လိုက်သည်မျိုးလည်း ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးတောသားများ အိမ်ရာထောင်ကြသည်မှာ ထိုသဘောအတိုင်း ဖြစ်ကြသည်များသည်။ ချစ်တုန်းခင်တုန်း အခါ၌လည်း ဘာကိုမျှမမြင်၊ ချစ်စောဟုန် ကြွသဖြင့်၊ ရသမျှအချိန်ကို ချစ်သူနှင့်သာ ကုန်ချင်ကြသည်ကား ဓမ္မတာသဘော ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် လောကသည် လည်ပတ်၍ ရှင်သန်နေကြရခြင်း ဖြစ်သည်။ ချစ်စခင်စ အခါတွင်လည်း တစ်ဦးကိုတစ်ဦးက သဒ္ဓါပို၍ အမှတ်တရ ပေးချင် ကမ်းချင် တတ်သည်။ ပန်းကလေးတစ်ပွင့်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ လက်ကိုင်ပဝါကလေးတစ်ထည်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ချစ်ခြင်းလက်ဆောင်ပေး၍၊ ချစ်ခြင်းနှောင်ဖွဲ့၊ ထာဝရမြဲချင်ကြသည်။ ယခုလည်း စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ချစ်သူအား အမှတ်တရ လက်ဆောင်ကလေး ပေးထားဟန် ရှိသည်။ ကဗျာထဲတွင် စိပ်ပုတီးကလေးဟု ဆိုသည်။

မခွဲခင်တုန်းက အငြီးပြေမယ်ရှုဖို့ ပေးထားသော ပုတီးကလေး ဖြစ်သည်။ သို့ပါသော် ပေးထားသော စိပ်ပုတီးကလေးကြောင့် မယ့်မှာမပျော်နိုင်၊ ကိုယ်နုံးစိတ်ကျ ဖြစ်ရလျှင်ကား ဘုရားသို့သာ လှူလိုက်ပါ။ သူနှင့် တစ်ခဏကလေး ကင်းလျှင်ဖြင့် မယ့်အပူရှင်းပါလိမ့်ဟု ဆိုလေဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ခံစားမှု အားကောင်းသဖြင့် ရိုးရိုးကလေး ရေးချလိုက်သော်လည်း ကဗျာအာနိသင်ကား မသေးလှပါ။ သက်ဆိုင်သူသာ ဖတ်ရပါက ပုတီးကလေးကို ရွရွကိုင်ကာ မျက်ရည်ကျမည်ကား မိန်းမသား ဓမ္မတာ အဘယ်မှာ လွဲနိုင်အံ့နည်း။

သူပြောသလို ပုတီးကလေးကို မယ်က စွန့်လိုက်မည်လည်း မဟုတ်ပါ။ မောင်ကလည်း ပုတီးလေးကို စွန့်စေချင်၍ ပေးသည် မဟုတ်ပါ။ ပုတီးကို စွန့်လိုက်ပါဟု မောင်က ပြောသော်လည်း တကယ်စွန့်စေချင်၍ မဟုတ်ပါ။ တစ်ဖက်က အကြင်နာမေတ္တာကို ချူလိုသောကြောင့် မျက်ရည်ခံထိုးလိုက်ခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ မပြေလည်သော ချစ်သူတို့၏ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်၊ ပြောရိုးပြောစဉ် သဘောသာ ဖြစ်သည်။ ခေါင်းကုတ်၍ စဉ်းစားရသော ပရိယာယ်မျိုးကား မဟုတ်ပါ။ မပြေလည်သော ချစ်သူတို့၏ နှလုံးအိမ်၌ အလိုလိုဖြစ်လာတတ်သော၊ မည်သူမျှသင်ပြစရာ မလိုသည့် ဝမ်းတွင်းပါ မာယာတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုမာယာကိုပင် မင်းသုဝဏ်သည် အဆင်တန်ဆာများစွာ မထည့်ဘဲ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးချလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ကဗျာရေးသောအခါ ကြံစည်စဉ်းစားယူရသော၊ အနက်စပ်ခက်သည့်၊ အနက်စပ်ဝေးသည့် ပရိယာယ်မျိုးကို မသုံးဘဲ ရိုးရိုးယဉ်ယဉ်

ပေါ်လွင်အောင် ရေးတတ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကဗျာများတွင် စကားကြီး စကားကျယ်၊ ခဲရာခဲဆစ်မပါ။ သူ့နှလုံးသားကို သူ ယုံသည်။ သူ့နှလုံး၏ အလိုအတိုင်းသာ ရေးတတ်ပေသည်။ သူ့နှလုံးသားကို ဘယ်တော့မှ သူမလိမ်။ နှလုံးသားမှာ စီးဝင်လာသည့်အတိုင်း ရဲရဲ ရေးသည်။ နှလုံးသား ခံစားမှုကို ဖွင့်ပြရာမှာ ဝံ့ရဲသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကဗျာများမှာ ခွန်အားပါသည်။ သူ၏ အနုပညာ စုတ်ချက်တို့သည် ရိုးရိုးကလေးနှင့် အနုပညာမြောက်သည်။ သိမ်မွေ့သည်။ ထိမိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ခေတ်စမ်းကဗျာဆရာ စာဆို စာရင်းတွင် မင်းသုဝဏ်၏ အမည်သည် ထင်းထင်းပေါ်လျက် ရှိလေသည်။

မယ့်လိပ်ပြာ

ဖူးအညွန့်ဆီက
 မြူးကွန့်ကာ သာတ ယာပ
 မာဂဓာ ရွှေ့ဩငယ်တို့
 သံဝါမှာ သံချိုနှောပြန်တော့
 လှစ်တကြူ ချစ်သူပြောသည်သို့
 စောလိုက်မိ စိတ်အကြည်။
 လေအနွဲ့တွင်မှ
 ကြွေမဲ့ ကြွေလေဟန်နှင့်
 ရွှေလျှံမှာ မြရည်ဝင်းပါလို့
 တလူလူ ကြူကြူသင်းကာပ
 ပင်မင်းဝတီခွင်က
 ပိတောက်ရင် ဝါဝါလန်းပြန်တော့
 ပြုံးချိုချိုမျက်နှာပန်းရယ်လို့
 မှန်းဆမိသည်။
 နွေအတာ နေဇာညွန့်တွေနဲ့
 ပွေဘယာ သွေခွာစွန့်စေဖို့
 သွန်းတသွန်မြရေကြည်ငယ်
 လှဒေဝီရဲ့ သူ့သဘော။
 အလွမ်းငယ်ပြေ
 ဥဩ အတာရေနှင့်

ဆာ့ဝေဝေ ရွှေပိတောက်ငယ်တို့
 ကိုယ်စားတော် လိပ်ပြာထောက်ပေမဲ့
 နွေအကုန် နယုန်ရောက်သော်ကြောင့်
 မြိုင်အောက်မှာ ကဗျာချိုလို့
 စာဆိုမောင် တစ်ကိုယ်တည်းသာပ
 ငြီးမှိုင်မိမော။ ။

(၁၉၃၄၊ အောက်တိုဘာ)

“မယ့်လိပ်ပြာ” သည် လေးချို့ကဗျာ ဖြစ်သည်။ “စိပ်ပုတီး” ကဗျာလား
 ကဗျာပရိယာယ်မျိုး မဟုတ်ပါ။ “စိပ်ပုတီး” ကဗျာသည် တိုက်ရိုက်သဘော
 ဖြစ်သည်။ “မယ့်လိပ်ပြာ” သည် တင်စားခြင်းသဘော ဖြစ်သည်။ ဥဩသံကို
 မယ်၏ ချိုသာသော နှုတ်သံ၊ ဝါဝင်းလန်းဆန်းသော ပိတောက်ပန်းကို မယ့်၏
 ပြုံးချိုသော မျက်နှာပေး၊ အေးမြသော အတာရေကို မယ်၏ကြည်လင်ဖြူစင်
 သော စိတ်သဘောအဖြစ် တင်စား၍ ဖွဲ့သည်။ တင်စားချက်များသည် ဆီလျော်
 ပါသည်။ ဥဩသံ၊ ပိတောက်ပန်းနှင့် အတာရေတို့သည် မယ့်လိပ်ပြာ၊ မယ့်
 ကိုယ်စားဖြစ်သော်လည်း နွေအကုန် နယုန်သို့ ရောက်သောအခါ စာဆိုမောင်သည်
 ကံ့ကော်မြိုင်မှာ (ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်) တစ်ကိုယ်တည်း ကဗျာရေး၍ ငေးမှိုင်လျက်
 ရှိသည်ဟု မင်းသုဝဏ်သည် သူ၏ အထီးကျန်ခံစားမှုကို ဖော်ပြခဲ့သည်။

ညချမ်းအခါ

မြေပြာမှာ နေဇာတင့်ပါလို့
 ဖူးပွင့်တွေ စုံတညီနဲ့
 ပထဝီ အဆီမျိုးငယ်တို့
 ဖြိုးတမောက် ရွှင်တရွှင်။
 သာအပြန်ဆီက
 ဝါဖန် နေခြည်တွေနဲ့
 မွေးမေမေ ငွေသော်ဝန်းသာပ
 နှုတ်ခွန်းချိုသာဆက်ချိန်မို့
 သားသက်ဝေ လူကလေးတွေက
 တေးနှင့်လွင်လွင်။
 အာကာမှာ တာရာလေးငယ်တို့

www.burmeseclassic.com

လေအေးချိုချိုရူရူလို
 ဖြူချည်နီပြာ သမ်းနေကြ
 ညချမ်းတဲ့သည်သဘင်
 ကြည်လင်တဲ့ ကဗျာပန်း။
 ညီတညာ
 ဤကမ္ဘာ မဟာတေးရယ်နဲ့
 အာကာမှာ တာရာလေးငယ်တို့
 ဒွန်ဒွေးဘော် ဆက်ဆံနှောသော်လဲ
 မြေကြော မြေဆီသွေးပါပဲ
 သူ့တေးကြူကဗျာနဲ့
 ကျွန်တေးချိုဝါစာတို့
 ဘယ်အခါသာကြည်ပေါင်းနိုင်ပ
 စောင်းငဲ့မျှော်မှန်း။ ။

မင်းသုဝဏ်သည် တစ်ခုသော ညချမ်းအခါက သဘာဝ အမူအရာများကို ခံစား၍ သူနှင့် သူ့ချိုပြုံးတို့၏ ဘဝအနိမ့်အမြင့် မတူကြပုံကို ညည်းညူရင်း ဤကဗျာကို ရေးဖွဲ့လိုက်သည်ဟု ယူဆရသည်။ ထိုစဉ်က မင်းသုဝဏ်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပဲခူးကျောင်းဆောင်မှာ နေသည်။ ထိုအခါက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သည် ကျေးသံငှက်သံတို့နှင့် သာယာသည်။ စိမ်းညိုညိုနေစာမြက်ခင်းတို့နှင့် စိုပြည်သည်။ ဖူးပွင့်လျက်ရှိသော ပန်းမျိုးစုံတို့ကြောင့် သာယာလှပသည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ညချမ်းအခါ တက္ကသိုလ်ရှုခင်းကို ငေး၍ ကြည့်နူးနေဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် “မြေပြာမှာ နေစာတင့်ပါလို့၊ ဖူးပွင့်တွေ့ဘညီနဲ့” ဟူသော ပထမအချိုးကို ဖွဲ့လိုက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

သာယာသော မြေအပြန့်ဆီက ဝါဖန့်ဖန့် နေခြည်နှင့်အတူ ငွေသော် တာလဝန်းသည် လောကကို နှုတ်ခွန်းဆက်ဟန် ထွက်ပေါ်လာသည်။ လရောင် အောက်တွင် ကလေးတို့သည် တေးဆို၍ ဆော့ကစားနေကြသည်။ ကလေးများ ခေါင်းပေါ်က ကောင်းကင်ယံတွင်ကား ကြယ်ကလေးများသည် လေအေးလို ချိုချိုသောက်၍ ဖြူနီဝါပြာသန်းလျက် ညချမ်းအလှကို ဆင်နေကြသည်။ ဤလူ့ မြေက ဤတေးနှင့် ကြယ်တာရာကလေးတို့သည် ဒွေးဘော်ပြု၍ ဆက်ဆံခြင်း ရှိကြသော်လည်း ဘယ်သောအခါ ပေါင်းဆုံနိုင်ပါ့မလဲဟု စာဆိုက မျှော်မှန်း နေဟန် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ မိုးနှင့်မြေ ဘယ်တော့နီးပါ့မလဲ၊ ဘယ်တော့ပေါင်း

ဆုံနိုင်ပါ့မလဲ ဆိုသော ကံဗျာအတွေးပင် ဖြစ်သည်။ ချိုပြုံးနှင့် သူ့ဘဝသည် မိုးနှင့်မြေပမာ ဘယ်တော့မှ မပေါင်းဆုံနိုင်ဟု မင်းသုဝဏ် သိပါသည်။ သို့ရာတွင် သိခြင်းနှင့် ခံစားမှုဝေဒနာသည် တစ်ခြားစီ ဖြစ်သည်။ သိခြင်းသည် ဦးနှောက်၏ အလုပ် ဖြစ်သည်။ ခံစားခြင်းသည် နှလုံးသား၏အလို ဖြစ်သည်။ ခံစားမှုနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးသောအခါ ဦးနှောက်အသိသည် အလိုလို နောက်ဆုတ်သွားရသည် သာ ဖြစ်သည်။ “ကြိုးချင်းထားတော့ ကြိုးချင်းညှိ၊ အိုးချင်းထားတော့ အိုးချင်း ထိ” ဆိုသည်မှာ ဦးနှောက်အသိက နှလုံးအလိုကို အလျှော့ပေးရသော သဘော ဖြစ်သည်။ စူဠပဒမဇာတ်၌ ပဒမမင်း၏ မိဖုရားကြီးနှင့် ခြေလက် နား နှာဖြတ်ခြင်း ခံရသော ငှက် (ပေါင်တို) တို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်လည်း ဦးနှောက်အသိက နှလုံးအလို ခံစားမှုဝေဒနာကို မလွန်ဆန်နိုင်သောသဘော ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အသိဉာဏ်ကြီးသော ခေတ်ပညာတတ် မင်းသုဝဏ်သည် သူနှင့်ချိုပြုံးတို့ မပေါင်း ဆုံနိုင်ဟု သိပင်သိသော်လည်း သိသိကြီးနှင့်ပင် သူ့ဝေဒနာကို မသိမ်းနိုင်ပါ။ ထိုဝေဒနာကို အကြောင်းပြု၍ သူ့ခံစားမှုကို ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးဖြင့် မရိုးနိုင်သော ချစ်မေတ္တာ ကဗျာများကို ရေးဖွဲ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယခုလည်း မင်းသုဝဏ်သည် ချိုပြုံးနှင့် သူ ဝေးကြပြီဟု စိတ်လျှော့ လိုက်လေဟန် “တရားဦးဟောလှည့်ပါ” ကဗျာကို ရေးလိုက်ပါသည်။ ကဗျာ အတွေးကား ဘာသာရေးနှင့် ယှဉ်သောအတွေး ဖြစ်သည်။

ကာမဘောင် အရှုပ်အထွေးမှ ရုန်းချင်ပြီဟု မယ်က ခွင့်ပန်သောအခါ မောင်က မတားသာဖြစ်လေဟန်၊ ဤသံသရာဝဂ္ဂယက်က နှစ်ကိုယ်တွဲပြီး ဟို သောင်ခေမာ ဘေးမဲ့ပြည်သို့ မဂ္ဂင်ဖောင်ကိုစီးပြီး ကူးကြမည်ဟု ဆုပန်ခဲ့ကြသော် လည်း မောင်က ပါရမီ မရင့်သော်ကြောင့် သွားနှင့်ပါဟု ဆိုလေဟန်၊ ထိုအခါ မောင်တစ်ယောက်တည်း တပင်တိုင်နာဝါပျက်လို (လှေ) တွယ်ရာမရှိ မျောချင် တိုင်း မျောရတော့မည် ဖြစ်လေဟန်၊ မယ်က တန်ခိုးရှင်ဘိက္ခုနီထေရ်ရီမကြီး ဖြစ်သောအခါ မောင်ချစ်ကို သနားရင်ဖြင့် တရားဦးဟောလှည့်ပါဟု ဆိုလေဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ အလွန်စိတ်ထိခိုက်ဖွယ်ကောင်းသောကဗျာ ဖြစ်သည်။

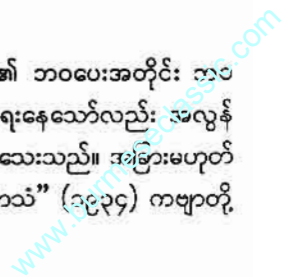
တရားဦးဟောလှည့်ပါ
 ကာမဘောင် ရှုပ်အထွေးကိုလှ
 ပျံလေးမယ်မခင်လို့

ရုန်းချင်ပြီ ဆုပန်ကြားသူရဲ့
 တားမြစ်ဖို့ခွင့်မသာ။
 နှစ်ကိုယ်တွဲကာပ
 ဒီဝဲ သံသရာက
 သောင်ခေမာ ဟိုတစ်ဖက်ဆီသို့
 ဖောင်မဂ္ဂင်ဆင်ကာ ကူးမယ်လို့
 ဆုထူးကို ပန်ညီသော်လဲ
 ပါရမီ မောင် မရင့်သော်ကြောင့်
 သွားနှင့်သက်လျာ။
 ဇာတ်မတူ အမှုကြမ်းသူဖြင့်
 သောင်ကမ်း မမြင်နိုင်လို့
 တစ်ပင်တိုင် နာဝါပျက်လိုပ
 သံသရာ သည်ဂယက်မှာလှ
 စုန်တစ်ခါ ဆန်တစ်ချက်ကယ်နှင့်
 မျောလျက်ကွဲ့ ယောင်ချာချာ
 တွယ်ရာဖြင့် ရှိဘူး။
 သို့အကြောင်းရယ်ကြောင့်
 ချစ်ဟောင်းနွယ်သာရီရဲ့
 ပါရမီ ပြည့်လျှံဖြိုးကာပ
 တန်ခိုးတွေ တလူလူနှင့်
 ဘိက္ခုနီထေရ်ရီဖြစ်တော့ခါ
 မောင်ချစ်ကို မယ်သနားတာဖြင့်
 တရားမွန် မှန်သဘောကို
 ဟောလှည့်အဦး။ ။

(၁၉၃၄)

၁၉၃၄ ခုနှစ်အတွင်း၌ မင်းသုဝဏ်သည် သူ၏ ဘဝပေးအတိုင်း ဘဝ
 အလွမ်းကဗျာများ၌ အာရုံစိုက်၍ တစိုက်မတ်မတ် ရေးနေသော်လည်း အလွန်
 အမှတ်ရဖွယ်ကောင်းသော ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကိုလည်း ရေးခဲ့သေးသည်။ အခြားမဟုတ်
 ပါ။ “ငယ်လင်မောင်ကြီး” (၁၉၃၄) ကဗျာနှင့် “မြောသံ” (၁၉၃၄) ကဗျာတို့
 ဖြစ်သည်။

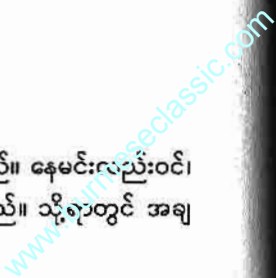
“ငယ်လင်မောင်ကြီး” ကဗျာတွင် မြေဆိုးအန္တရာယ်နှင့် သက်စွန့်ဆံဖျားပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ အလုပ်လုပ်ရသော လယ်သမားဘဝကို လယ်သူမ၏ ရှုထောင့်၊ လယ်သူမ၏ စိုးရိမ်သံဖြင့် ထိတ်လန့်ဖွယ် သရုပ်ဖော်ထားလေသည်။ ယင်းကဗျာတွင် ကာလဒေသ နောက်ခံသည် ကဗျာ၏အသက် ဖြစ်သည်။ တစ်ခုသော လယ်ကွင်းတွင် မိုးမှောင်ကြီးကျသော ညတစ်ည၌ လယ်သူမ အိမ်သူသည် လယ်ကွင်းမှ မပြန်လာသေးသော ငယ်လင်အား မျှော်ပုံကို ထိတ်လန့်ဖွယ် နောက်ခံနှင့် တွဲ၍ သရုပ်ဖော်ထားသည်။

နေမင်းလည်းဝင်၊ မိုးလည်းဆင်၍
မှက်ခြင်လည်းရဲ၊ မှောင်လည်းမည်းပေါ့။
မယ့်သည်းထိတ်ဖွယ်၊ မယ့်သက်လှယ်သည်
ဘယ်လယ်ဘယ်ကွင်း၊ ဘယ်ကန်သင်းတွင်
ပျိုးခင်းထောင်၍ နေရှာလိမ့်။
လေပြင်းလည်းနှင်၊ လျှပ်လည်းရှင်၍
ကောင်းကင်သည်ဟည်း၊ မိုးလည်းသည်းပေါ့။
မောင့်ချည်းတစ်ကိုယ်၊ မည်းညိုညိုတွင်
စိုစိုအေးအေး၊ ဆိတ်မနွေးသည်

အောက်မေးခိုက်ခိုက်နေရှာလိမ့်ဟူ၍ ကြောက်စရာကောင်းသော ညနောက်ခံနှင့် အိမ်သူ၏ စိုးရိမ်သံ၊ ကရုဏာသံကို ပြသည်။ ထို့နောက် အိမ်သူ စိုးရိမ်သည့်အတိုင်း လယ်ပိုးထိ၍ အိမ်သို့ သယ်ယူလာသည့် ငယ်လင် မောင်ကြီးအား မြင်ရသော အိမ်သူ၏ ထိတ်လန့်သံကို -

ဖြေရင်းသည်းဘွင်၊ မီးလျှံဝင်ပေါ့
ငယ်လင်မောင်ကြီး၊ ပြန်ခရီးတွင်
ရေစီးသန်သန်၊ ချောင်းကိုလွန်က
ဆိပ်ထန်ပြင်းဘိ၊ လယ်ပိုးထိ၍
သတိကင်းကွာ၊ ဆောင်ယူလှာသည်
ကယ်ပါရှင်ကြီး သေရှာလိမ့်။ ။
ဟူ၍ပြသည်။

ငယ်လင်မောင်ကြီး ကဗျာသည် ပိုဒ်စုံရတု ဖြစ်သည်။ နေမင်းလည်းဝင်၊ လေပြင်းလည်းနှင်၊ ဖြေရင်းသည်းဘွင်” ဟူ၍ အချို့သည်။ သို့ရာတွင် အချမညီ ဖြစ်သည်။

ကဗျာ၏ ပထမအပိုဒ်သည် ဇာတ်ပဋိပက္ခသဘော ဖြစ်သည်။ လယ်သူမ အိမ်သူ၏အတွေးကို ဖော်ပြသည်။ ဒုတိယအပိုဒ်သည် ဇာတ်တက်သဘော ဖြစ်သည်။ လယ်သူမ အိမ်သူ၏ စိုးရိမ်သံ၊ ကရုဏာသံကို ပြသည်။ တတိယအပိုဒ်သည် ဇာတ်ထွက်သဘော ဖြစ်သည်။ လယ်သူမ အိမ်သူ၏ ထိတ်လန့်ခြင်းကို ပြသည်။ ဇာတ်ဆင်း၊ ဇာတ်သိမ်း သဘောမပါ။ စာဖတ်သူ တွေးယူဖို့ ဇာတ်ထွက်မှာပင် ဖြတ်ထားလိုက်ဟန် တူသည်။ အနုပညာ၏ သဘော၌ ပြစရာကို အကုန်မပြအပ်၊ အနုပညာခံစားသူ ပရိသတ်အတွက် စဉ်းစားယူဖို့ ချန်ထားရသည်။ “ပျဉ်းမငုတ်တို” ကဗျာတွင် “လေပြည်ထဲတွင်၊ ငယ်ရုပ်ဆင်သည်” ၊ “အသင် ယောက်ျားကောင်းတကား” ဟု အကုန်ပြလိုက်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ငယ်လင်မောင်ကြီး ကဗျာတွင်ကား အကုန်မပြဘဲ စာဖတ်သူအတွက် ချန်ထားသဖြင့် အနုပညာ သဘောတရားနှင့်အညီ ဖြစ်သည်။

“မြောသံ” ကဗျာသည် စကားညှပ်သံချို့ ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ရှင်ပြုပွဲ၏ သဘာဝကို မောင်ရင်လောင်းနှင့် ကွမ်းတောင်ကိုင်း၏ ချစ်မေတ္တာ ဇာတ်လမ်းဖြင့် စိုစိုပြည်ပြည် ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထားသည်။ ကဗျာတွင် တောင်ကုန်းရွာ ဦးရေချမ်းနှင့် ဒေါ်ရွှေမေတို့၏ ရှင်ပြုပွဲမှ မြောစည်သံကို ကြားရကြောင်း၊ ရှင်လောင်းလှည့်လာသော ထီးတန်းကြီး လှကြောင်း၊ ရှင်လောင်းလှည့်ရတု သီဆိုရာ၌ တစ်လတာ သာမဏေဝတ်ဖို့ကို မယ်က ခွင့်ပေးပါမည့်အကြောင်း၊ ထိုအခါ မြင်းပေါ်က မောင်ရင်လောင်းက ကွမ်းတောင်ကိုင်းအား ငဲ့စောင်းကာ ကြည့်၍ ခွင့်တောင်းကြောင်း၊ ထိုအခါ ကွမ်းတောင်ကိုင်းသည် ကွမ်းတောင်လွတ်ကျကာ မတွယ်တာ ဆယ်ခါတောင် ခွင့်လွတ်နိုင်ကြောင်း ဒေါ်နှင့်မောနှင့် ပြောကာ မျက်ရည်လည်နေကြောင်း၊ မြောသံ၊ နံ့သံ၊ ရွှဲလိုက်သံတို့က အရက်အိုးလုံမငယ်ကို လှောင်သလို ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့နောက် ကွမ်းတောင်ကိုင်းက မောင်ရင်လောင်းကို အားကိုးနေရသဖြင့် တစ်လဆိုသော အချိန်ကို လျှော့ပါမည့်အကြောင်း၊ ပြောမိသည်ကို ဘွားခတ်ပါကြောင်း တောင်းပန်သောအခါ မောင်ရင်လောင်း နောက်ဆံတင်းရပြီ ဖြစ်ကြောင်း ဇာတ်လမ်းဆင် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထို့ကြောင့်

လှောင်ချက်ကယ်နာ
 မောင်မျက်နှာတစ်ရွာမှတ်ပေမယ့်
 သာသနာဝါဝါ ဝတ်မှာမို့
 မယ်လွတ်ရာ ဘယ်ဆီခိုရပ
 တစ်လဆို ရက်ကို ချဉ်းပါဖျ
 ဘွားခတ်ကာ ခမျာငြင်းလေတော့

ရောင်ကြီးရှင် ဆံပင်တင်းပြီကွဲ့

ညှဉ်းတဲ့တုတ်ဖြုန်း။ ။

ဟူ၍ အလွမ်းနိုင်သော မင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ရှင်ပြုဖွဲ့ကို လွမ်းစရာ ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ်အတွက် မင်းသုဝဏ်သည် ကဗျာ ၇ ပုဒ်ရေးခဲ့ရာ ကဗျာ ၅ ပုဒ်သည် စာဆို၏ သမုဒယချစ်ခြင်း၊ နောင်ဖွဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရသော ဆင်းရဲကို ရေးဖွဲ့သော ကဗျာချည်း ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့သမျှသည် ရသမြောက်၍ ချစ်မေတ္တာဘွဲ့ ကဗျာသမိုင်းတွင် ခံစားမှုအမှန်၊ အလွမ်းသန်သော၊ စိတ်ကိုညွတ် နူးစေသည့် ကဗျာများအဖြစ် ထင်ရှားနေဦးမည်သာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာကဗျာ လောကတွင် အချစ်အလွမ်း ကဗျာရတုတို့သည် အရေးအထွက် များကြပါသည်။ သို့ရာတွင် စိတ်၌ထိခိုက်ဖွယ်၊ အလွမ်းသန်သော ကဗျာမျိုးကား အလွန်နည်း ပါသည်။ လက်ဝဲသုန္ဒရ ဦးမြတ်စံ၏ “မဲဇာတောင်ခြေ” ချီရတု၊ “ဝေရွန်းစန္ဒာ” ချီရတုနှင့် ခံစားမှုအမှန်၊ အလွမ်းသန်သော အိမ်ရှေ့ မိဖုရားလှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် ၏ “ဘောလယ်” များလောကံသာ ထင်ရှားသည်ဟု ယူဆပါသည်။ မင်းသုဝဏ် သည် ကဗျာဖွဲ့ရာ၌ သူ၏ နှလုံးသား ခံစားမှုကိုမညာ၊ ရိုးရိုးနှင့် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်ပြခဲ့သလို လက်ဝဲသုန္ဒရနှင့် လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်တို့လည်း သူတို့၏ နှလုံးသား ကို မလိမ်ဘဲ သစ္စာရှိစွာ ကဗျာရေးခဲ့ကြသည်ဟု ယူပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာကဗျာ လောက၌ ဦးမြတ်စံ၏ “မဲဇာတောင်ခြေ၊ ဝေရွန်းစန္ဒာ” လှိုင်ထိပ် ခေါင်တင်၏ “စိန်ခြူးကြာညောင်” “နာဂဆဒ္ဒန်” ချီဘောလယ်တို့နှင့်အတူ မင်းသုဝဏ်၏ ဘဝအလွမ်း ကဗျာများသည် တစ်တန်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါ သည်။

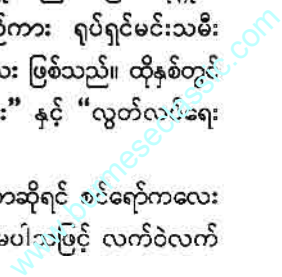

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၁၀

၁၉၃၄ ခုနှစ်ကုန်၍ ၁၉၃၅ ခုနှစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၂၆ နှစ် ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ် မတ်လ၌ ကျင်းပသော မဟာဝိဇ္ဇာမြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးစာမေးပွဲကို ဒုတိယအဆင့်ဖြင့် အောင်မြင်သည်။ အချိန်ပြည့် နည်းပြဆရာ ခန့်အပ်ခြင်း ခံရပြီး ပင်းယဆောင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကာ အဆောင်နည်းပြ လုပ်ရလေသည်။

အခြားတစ်ဖက်ကလည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မြန်မာအသင်း အတွင်းရေးမှူး၊ တက္ကသိုလ် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း အတွင်းရေးမှူး၊ ကောလိပ် မဂ္ဂဇင်း မြန်မာပိုင်း အယ်ဒီတာ၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ လုပ်ရသေး သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းကို တက္ကသိုလ် ဗုဒ္ဓဘာသာ အသင်း ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်၍ ဓမ္မာရုံ အုတ်မြစ်ချရာ၌ ပါဝင်ခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၃၅ ခုနှစ်သည် မင်းသုဝဏ် အလုပ်များသောနှစ် ဖြစ်သည်။ မေတ္တာရေးရာ၌ အဆင်မပြေခဲ့သော မင်းသုဝဏ်အနေဖြင့် ချိုပြုံးကို စွန့်လွှတ် လိုက်ရသော နှစ်လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်တွင် ချိုပြုံးသည် အခြား ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့ရလေသည်။ ချိုပြုံး ဆိုသည်ကား ရုပ်ရှင်မင်းသမီး ချိုပြုံး မဟုတ်ပါ။ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာထဲက မိန်းကလေး ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်တွင် “ငွေစင်ရော်သို့”၊ “လူရူး”၊ “အနွဲ့”၊ “အတိတ်ဘီလူး” နှင့် “လွတ်လမ်းရေး တေးသံ” ကဗျာတို့ကို မင်းသုဝဏ် ရေးခဲ့သည်။

“ငွေစင်ရော်သို့” ကဗျာ၌ စာဆိုမှာ အဖော်နဲ့သာဆိုရင် စင်ရော်ကလေး များကို တစ်ဖဲ့စီဝေကာ ကျွေးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အဖော်မပါသဖြင့် လက်ဝဲလက်

က စာဆို၊ လက်ယာလက်က အဖော်အနေဖြင့် ကျွေးရပါကြောင်း၊ လောလောဆယ် ဒါနှင့်ပဲ အေးကြပေးဦးဟု ပြောရပါကြောင်း ဆိုလေဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ငွေစင်ရော်သို့

မြစ်ယံမှာ ချစ်သံတေးတွေနဲ့
 ငှက်ကလေးငွေစင်ရော်တဲ့
 ရွှေဖော်ဖော် မခေါ်ရသော်လည်း
 စာဆိုကို နှုတ်ချိုသလေပေါ့
 ချမ်းမြမြကြည်စရာ။
 အစာတောင်းရောသလား
 ကောင်းပါပြီ စင်ရော်ပျိုရဲ့
 စာဆိုမှာ လိုမပြည့်သော်လည်း
 ဖြည့်ဖို့ရန် အဆင်သင့်ပါကွဲ့
 စေတနာသဒ္ဓါပွင့်တွေက
 လန်းတင့်ကြူစွာ။
 ရော့ပါ မောင်စိတ်ရှိစားပေရော
 မုန့်သားချိုလို့သင်းပါရဲ့
 ကြည့်ရင်းပင် သဒ္ဓါပိုပေါ့
 စာဆိုမှာ အဖော်နဲ့သာဖြင့်
 တစ်ဖုံစီဝေလို့ ကျွေးချင်ရဲ့
 အေးမြတဲ့ စေတနာရယ်
 ဧရာမြစ်ဒနီလမ်း။
 သို့ကတဲ
 လက်ဝဲစာဆိုပေါ့
 လက်ျာကို ဆွေအမှတ်ကယ်နှင့်
 ဖြူဆွတ်သည် စေတနာပ
 ကြည်နူးစွာ စာဆိုကျွေးပြီကွဲ့
 ကိုယ်စားတော်သူနှင့် အေးပေးဦး
 ဝေးတဲ့စခန်း။ ။

(၁၉၃၅)

www.burmeseclassic.com

မင်းသုဝဏ်သည် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခံစားတတ်သူလည်း ဖြစ်၍ ကဗျာ ပရိယာယ်ကြွယ်သူလည်း ဖြစ်သည်။ ချစ်သောသူနှင့်ဘဝချင်း မနီးနိုင်သော ခံစားမှု တစ်ခုတည်းကိုပင် ကဗျာတစ်ပုဒ်ချင်းစီတွင် တစ်မျိုးစီပြော၍ ကဗျာ အပုဒ်ပေါင်း အတော်များများကို စိတ်၌ ထိခိုက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ရေးခဲ့လေသည်။ သူ၏ ကဗျာများသည် သူ့ပရိယာယ်နှင့်သူ တစ်မျိုးစီ ကောင်းကြသည်ချည်း ဖြစ်သည်။ “ငွေစင်ရော်သို့” ကဗျာ၏ ကောင်းပုံကလည်း တစ်မျိုးတစ်ဘာသာ ဖြစ်သည်။ ခရီးသွားရင်း စင်ရော်ငှက်ကလေးတွေ သင်္ဘောနောက်လိုက်၍ အစာ တောင်းကြသည်ကို မြင်ရသောအခါ သူ့ခံစားမှု အခံဖြင့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ရေးဖို့ သူ့စိတ်ကူးဉာဏ်တွင် အထက်က ကဗျာအတိုင်း ထင်ဟပ်လာသည်။ တယော ထိုး၍ တောင်းရမ်း စားသောက်နေသူကို မြင်ရသောအခါ “တယောရှင်” ကဗျာကိုရေးဖို့ သူ့စိတ်ကူးဉာဏ်မှာ ထင်ဟပ်ပြန်သည်။ သင်္ကြန်အခါ ရေလောင်း ကြသည်ကို မြင်သောအခါ “အတာရေ” ကဗျာကိုရေးဖို့ သူ့စိတ်ကူးဉာဏ်မှာ ထင်ဟပ်ပြန်သည်။ ခရေပန်းနှင့် နှင်းဆီပန်းကို မြင်သောအခါ “နှင်းဆီပွင့်” ကဗျာကို ရေးဖို့ စိတ်ကူးရသည်။

ကဗျာ ရေးရသည်မှာ အခက်ဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ထင်သည်။ ကဗျာကို ရေးတိုင်း ကဗျာ ဖြစ်မလာတတ်ချေ။ ကဗျာအသက်ပါမှ ကဗျာဖြစ်သည်။ ကဗျာ အသက်ပါ၊ မပါကို သဒ္ဒါနည်းဖြင့်လည်း ကြည့်၍မရ။ ကဗျာ၌ ကဗျာ အငွေ့အသက်ပါ၊ မပါကို အတွေ့အကြုံရှိသော ကဗျာဖတ်သူ၏ နှလုံးသားကသာ သိနိုင်သည်။ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများကို ဖတ်ရတိုင်း နှလုံးသားမှာ ရိုက်ခတ်၍ နှလုံးသားက ဒါမှ ကဗျာဟု အမြဲတမ်း အချက်ပေးသည်။

ယခုတစ်ဖန် “သူရူး” ကို မြင်၍ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာဉာဏ်မှာ ကဗျာတစ်ပုဒ် မွေးဖွားလာပြန်သည်။ သူရူးကား မြန်မာ့ဆေးပညာ အနေဖြင့် ပြောလျှင် သည်းခြေပျက်သူ ဖြစ်သည်။ သူရူးသည် သည်းခြေပျက်၍ ရူးနေသော် လည်း သူ့စွဲလမ်းရာကိုကား မမေ့ပါ။ မမေ့တတ်ပုံကို ရွှေမန်းဦးတင်မောင်၏ ရွဲကုန်သည်ဇာတ် ခင်းကျင်းကပြရာတွင် တွေ့ဖူးသည်။ ဒေဝဒတ်အလောင်း ရွဲကုန်သည် သူရဖို့ဖြစ်သော အသပြာ တစ်သိန်းတန်သည့်ရွှေရွက်ကြီး ဘုရား အလောင်း ရွဲကုန်သည်၏ လက်၌ ပါသွားသောအခါ ဥစ္စာရူး ရူးသွားလေသည်။ ဘုရားအလောင်း ရွဲကုန်သည်၏ နောက်သို့ ပြေးလိုက်ပြီး “ပေး၊ ပေး၊ ပေး၊ ငါ့ရွှေရွက် ပြန်ပေး” ဟု တကြော်ကြော်အော်၍ တောင်းသလို မင်းသုဝဏ်ကလည်း “ပေးပါ၊ ပေးပါ၊ ပြန်ပေးပါ” ဆိုသော သူရူး၏ သဘာဝဖြင့် သူ၏ခံစားမှုကို ဤသို့ တင်ပြခဲ့သည်။

လူရူး

တောင်ငေးမြောက်မျှော်၊ အဖော်မပါ
 ဗလာကိုယ်တည်း၊ တေးဆိုညည်း၍
 ချိန်ဆည်းဆာလှ၊ နံနက်ထမှ
 မြစ်ဝသဲသာ၊ သူထိုင်လာသည်
 ဆည်းဆာနေခင်း တိုင်ခဲ့ပြီ။
 ပေးပါ၊ ပေးပါ ပြန်ပေးပါဟု
 သဲသာဖွေးဖွေး၊ သူ့လက်ရေးကား
 သေးသေးသွယ်သွယ်၊ ချစ်စဖွယ်တည့်။
 အဘယ်ပေးပါ၊ ဘယ်ပေးပါဟု
 သိသာလိုအား၊ မေးသောလားလျှင်
 ကမ်းပါးထိပ်ထက်၊ ငှက်တော်နက်လည်း
 သွက်လက်သီဆို မြိုင်ခဲ့ပြီ။
 သိချင်၍မေး၊ ငှက်တော်လေးငယ်
 ရှေးသရောခါ၊ ပြည်ဗာရာဏသီ
 ဗြဟ္မဒတ္တ၊ စိုးကာလက
 ကြာမှဖွားမြင်၊ မယ်ကြာရှင်သည်
 နောင်ရင်ကိုလှုပ်၊ နောင်သည်းပွတ်ကို
 ရူးဆွတ်ပူဇွေး၊ ယူဆောင်ပြေး၍
 တောင်ငေးမြောက်မျှော်၊ အဖော်မပါ
 ဗလာကိုယ်တည်း၊ တေးဆိုညည်းလျက်
 ချိန်ဆည်းဆာမှ ထိုင်ခဲ့ပြီ။ ။

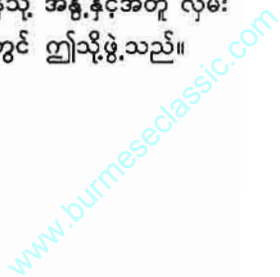
(၁၉၃၅)

လူရူးကဗျာ၏ ဖွဲ့စည်းပုံကိုကြည့်လျှင် သဲသောင်၌ နံနက်အချိန်မှ နေ့
 ခင်းအထိ တစ်ယောက်တည်း ထိုင်နေသော လူရူးကိုပြသည်။ ထို့နောက် ပေးပါ၊
 ပေးပါ၊ ပြန်ပေးပါ ဟူသော သူရူး၏ စာလက်ရေးကို ပြသည်။ ထို့နောက်
 ဘာကို ပေးရမှာလဲဟု ငှက်တော်ကလေးက မေးဘိအလား၊ ငှက်တော်နက်၏
 ကမ်းပါးထိပ်က အော်မြည်သံကို ပြသည်။ ထို့နောက် ရှေးသရောအခါ ဗာရာ
 ဏသီပြည်ဝယ် ဗြဟ္မဒတ်မင်း စိုးစံစဉ် ကြာမှ ဖွားသော မိန်းမလှသည် သူ့
 ရင်ကိုခွဲ၍ သူ့ သည်းပွတ်ကို ဆောင်ယူ၍ ပြေးသောကြောင့် ဆည်းဆာချိန်မှ
 တစ်ယောက်တည်း ထိုင်နေကြောင်း ပြန်ပြောဟန် ရေးဖွဲ့သည်။

ဤနေရာ၌ လူရူးအား “ပေးပါ၊ ပေးပါ၊ ပြန်ပေးပါ” ဆိုတာ ဘာလဲဟု လူတစ်ယောက်က မေးလေဟန် မဖွဲ့ပါ။ လူရူးကို လူကောင်းက မေးဟန်ဖွဲ့ပါက ကဗျာ သဘောပါမည် မဟုတ်။ ရယ်စရာသာဖြစ်ဖို့ ရှိသည်။ တစ်ဖန် ကမ်းပါး ထက်က ငှက်တော်နက်က လူရူးကို မေးဟန်လည်း မဖွဲ့။ ဖွဲ့လျှင်လည်း ကဗျာသဘောပါမည် မဟုတ်။ ယုတ္တိလည်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ကဗျာတွင် ငှက်တော် နက်က မေးသည်မဟုတ်၊ ငှက်တော်နက်က မေးသောအလား (၀၁) မေးသလို တေးဆိုနေသည် ဟူ၍ အစွန်းလွတ်အောင်ဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ကဗျာ အသက် ဝင်လာသည်။ လူရူးက သူရူးရသည်မှာ ရှေးသရောအခါ ဗာရာဏသီ ပြည်ဝယ် ဗြဟ္မဒတ်မင်း စိုးစံစဉ် ကြာမှဖွားသော ကြာနတ်ရှင်သည် သူ၏ သည်းပွတ်ကို ပူပူနွေးနွေး ခူးဆွတ်ပြေးသောကြောင့် သူရူးကာ သဲသောင်၌ ထိုင်ပါသည် ဟူ၍ အရူးစကားကို အတည်ယူလျှင်လည်း ရယ်စရာသာ ဖြစ်သည်။ လူကောင်း၏ စကား၌ အကြောင်းယုတ္တိ ရှိရသော်လည်း အရူးစကား၌ အကြောင်းယုတ္တိ မရှိ။ ထို့ကြောင့် အရူးစကားကို အရူးနှင့်တူအောင် ဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ စာဆို၏ အဓိက ဆိုလိုချက်ကလည်း အရူးစကားတစ်ခုလုံး မဟုတ် ပါ။ အရူးစကားထဲက “သည်းပွတ်အထုတ်ခံခြင်း” သာ ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ လူရူးကဗျာ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် လူရူးကဗျာ၏ ပရိယာယ် ဖြစ်သည်။ စာဆိုဉာဏ်ရှိမှသာ ကဗျာကို ကဗျာ အသက်ဝင်အောင် ဖွဲ့နိုင်သည်။ ဤမျှ လောက်ဖြင့် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာဉာဏ်ကို မှန်းကြည့်နိုင်သည်။

“ငွေစင်ရော်သို့” ကဗျာနှင့် “လူရူး” ကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုပြီးနောက် မင်းသု ဝဏ်သည် သမုဒယ သံယောဇဉ်မှ အပြီးရုန်းထွက်တော့မည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ချလိုက် ဟန်တူသည်။ ထိုသဘောကို “အနွဲ့” (၁၉၃၅) ကဗျာတွင် တွေ့ရသည်။ “အနွဲ့” ကဗျာတွင် ချစ်သောအနွဲ့က သူ့ရင်မှာ ခိုဝင်၍ ငိုကျွေးလာသောအခါ သူ့ကဗျာများတွင် မျက်ရည်နှင့် စွတ်စိုနေဟန်၊ အနွဲ့က ပျော်လာသဖြင့် သူ့လည် ပင်းမှာ တွဲခိုလာသောအခါ သူ့မှာ ရဲရင့်လာ၍ နိဗ္ဗာန်သို့ အနွဲ့နှင့်အတူ လှမ်း မည်ဟု မာန်တင်းလေဟန်ကို ကဗျာ၏ ရှေ့နှစ်ပိုဒ်တွင် ဤသို့ဖွဲ့သည်။

အကျွန်ုပ်ရင် ခိုဝင်တိုးကာပ
 မျှော်ကိုးရာ အလွန်မဲ့ပါသတဲ့
 အနွဲ့သူငိုလာလို့
 ချိုကဗျာ မေတ္တာရိပ်မှာလ
 ခမျာကို အသာသိပ်စဉ်က

ကျွန်တို့စိတ်တွေ ဗလပွေ့နဲ့
 ကျွန်ကဝေတေးချိုပန်းမှာဖြင့်
 သူ့ရှိုက်သံ ဆက်ဆံပြုမ်းတဲ့ပြင်
 စွန်းစွတ်တဲ့ သူ့မျက်ရည်။
 ပျော်တစ်လှည့်ပေပေါ့
 အနွဲ့တစ်ခါဆီမတော့
 သာတကြည် တာတီနှုတ်ကယ်နှင့်
 လည်ကုပ်ရင်မှာတွယ်လို့
 ဟိုနှယ်သည်နှယ်တေးတွေနဲ့
 ယီးလေးခိုလို့ ဆွဲပြန်တော့
 ကမ္ဘာကို စာဆိုဖြင့်ရဲပါရဲ့
 မကွဲမကွာတူပ
 ရိပ်ဖြူဖြူ နိဗ္ဗာန်လှမ်းမယ်ပေါ့
 မာန်စွမ်းတံခွန်တင်လို့
 ပွဲအဝင် ရဲအင်ရုံးရယ်နဲ့
 ရဲကဗျာ ရဲစွာ ကုံးခဲ့ရ
 ပြုံးလို့သာကြည်။
 ဟူ၍ သူ့စိတ်ကို သူမနိုင်လေဟန် ဖွဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ယခုအခါမှာမူ ထိုသို့ မဟုတ်တော့ချေ။ ငါ့စိတ်မှာ ငါတစ်မင်း
 မင်းမူ၍ ချိုချင်ရင် ချိုနိုင်ရမှာပေါ့။ ခါးချင်ရင် ခါးနိုင်ရမှာပေါ့။ လိုရင်းမတော့
 ငါ့စိတ်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဆင်ခြင် ဆုံးဖြတ်လိုက်ဟန်ကို -

ခုတော့ခါ ငါတစ်မင်းပေပေါ့
 စိတ်ရင်းသူသာလိုသကဲ့
 ချိုချင်ရင်ချိုနိုင်ရမှာပေါ့
 ကမ္ဘာမှာ တစ်မာနရယ်နှင့်
 အလှကို ရင်မှာတွယ်လို့
 မြစ်ပင်လယ်တစ်ဖက်ကမ်းကိုတော့
 မှန်းမျှော်လို့ ကဗျာသီ
 မထိတဲ့သည်တေး။ ။
 ဟူ၍ ဖွဲ့လေသည်။

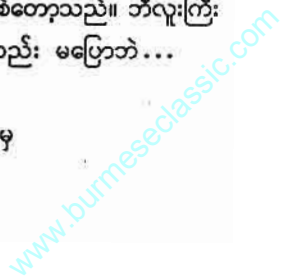
www.burmeseclassic.com

ထို့နောက် မင်းသုဝဏ်သည် ချစ်သူကို လျစ်လျူရှုတော့မည်ဟု “အတိတ် ဘီးလူး” (၁၉၃၅) ကဗျာကို ရေးသည်။ ကဗျာတွင် “တစ်ညသောအခါ၌ အမွှေးသောသော အစွယ်ငေါငေါနှင့် ဘီးလူးပြိတ္တာသည် တင်းပုတ်ကိုကိုင်၍ သူ့အား သတ်မည်ဟုလာလျှင် ကြောက်လွန်း၍ ကြက်သေသေနေဟန်၊ ထိုအခါ ငါ့အမိထွက်လာပြီး ဘီးလူးပြိတ္တာကို လျစ်လျူစားဖြင့် ခုတ်လိုက်ပါဟု ဓားကို ပေးလေဟန်၊ အမေပေးသော လျစ်လျူစားကို ယောက်ျားပီပီ မြှောက်၍ တအားခုတ်လိုက်ရာ ဘီးလူးလည်းပျောက်၊ စိတ်လည်းကြည်လင်သွားဟန် ဤသို့ ရေးဖွဲ့သည်။

မချိခံစား အိုမေ့သား
 မှောင်ကြားထွက်လာ၊ ဤပြိတ္တာကား
 သားမှာဖြစ်ပျက်၊ ရှေးဖြစ်ပျက်ဟု
 အနက်ထွေထူး၊ တိတ်ဘီးလူးတည့်။
 မျက်ပြူးခြောက်လှန့်၊ သားမလန့်နှင့်
 ထက်ချွန်အသွား၊ လျစ်လျူစားကို
 ငါ့သားကိုင်ကာ၊ ခုခံပါဟု
 ပေးလှာငါ့မိစားကိုတည်း။
 ငါ့မိပေးသွား၊ လျစ်လျူစားကို
 ယောက်ျားပီပီ၊ ငါမြှောက်ချီ၍
 မထီလေးစား၊ ဘီးလူးသားကို
 ထွားထွားညက်ကျေ၊ ခုတ်စဉ်းလေမှ
 ပြေပြေညင်းညင်း၊ လေချိုသွင်း၍
 လမင်းရှေ့မှာ ပေါ်သတည်း။

အတိတ်ဘီးလူး ကဗျာ၌ အဆုံးသတ်ပုံသည် ကဗျာနှင့် အလွန်တူသည်။ ဓားနှင့် ခုတ်လိုက်သောအခါ ဘီးလူးကြီးလည်း သိသိညက်ညက်ကျေ၍ သေသွားသည်ဟု မရေး။ ရေးလျှင်လည်း ပုံပြင်စကားပြေသာ ဖြစ်တော့သည်။ ဘီးလူးကြီး သေသွားသည်။ တစ်ခါတည်း ပျောက်သွားသည်ဟုလည်း မပြောဘဲ...

မထီလေးစား၊ ဘီးလူးသားကို
 ထွားထွားညက်ကျေ၊ ခုတ်စဉ်းလေမှ
 ပြေပြေညင်းညင်း၊ လေချိုသွင်း၍
 လမင်းရှေ့မှာပေါ်သတည်း။

ဟူ၍ လေပြည်ညင်းညင်းနှင့် လမင်းကို အလင်္ကာသဘော၊
သင်္ကေတသဘော (ဝါ) နိမိတ်ပုံသဘော သုံးသွားသည်။

“သူ့မှာတမ်း” ကဗျာတွင်လည်း ပြောက်ကျားရဲဘော်ကလေး ဗုံးဆန်
မှန်၍ ကွယ်လွန်သွားရသည်ကို -

ယမ်းငွေလူလူ၊ တလူလူနှင့်

မေးမြူကြတုန်း၊ အနောက်ကုန်းတွင်

နေလုံးကွယ်လေပြီတကား” ဟူ၍ အနောက်ကုန်းမှာ နေလုံး

ကွယ်သွားသည်ဟု အလင်္ကာသဘော၊ သင်္ကေတသဘော (ဝါ) နိမိတ်ပုံသဘော
သုံးသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် အတိတ်က သံယောဇဉ်ကို လျစ်လျူမားဖြင့် ခုတ်ပိုင်း
ပြီးနောက် “လွတ်လပ်ရေးတေးသံ” ကဗျာဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကို ကြေညာလေ
တော့သည်။ ငါသည် အာကာခွင်၌ လေပမာ လွတ်လပ်စွာ လည်ပတ်တော့အံ့။
ငါသည် နေရောင်ပမာ၊ လရောင်ပမာအလား အာကာခွင်မှာ ခုန်ပေါက်မြူးထူး၍
နားနေအိပ်စက်အံ့။ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား ငါ့အဆွေများလည်း ငါ့ကဲ့သို့ လွတ်
လပ်ကြစေဟု ဝေးသီခေါင်စွာ ထိုအာကာမှ တေးဆိုပါအံ့။ အို ငါ့မိ ငါ့ဖ၊
ငါ့အဆွေ စသော လူအပေါင်းတို့ ငါ့အား ချစ်စန့်မှလွတ်၊ ချစ်တွင်းမှဆယ်၍
အာကာလယ်၌ လွတ်လပ်စွာ တေးဆိုရန် အခွင့်ပေးကြလော့ ဟူ၍ ဆိုလေဟန်
ဤသို့ ဖွဲ့သည်။

လွတ်လပ်ရေး တေးသံ

လေပမာလျှင်၊ အာကာခွင်၌

ငါလျှင် လွတ်လပ်၊ လှည့်လည်ပတ်အံ့။

နေရောင်လဝါ၊ ကဲ့ပမာလျှင်

အာကာတိမ်ဦး၊ တိမ်ထွတ်ဖူး၌

မြူးထူးပျော်ပါး၊ ခုန်ပေါက်လွှားလျက်

နေနားစုံမက်၊ ငါအိပ်စက်အံ့။

ငါ၏တေးလည်း

ဝေးသီခေါင်စွာ၊ တိုအာကာမှ

ကမ္ဘာသူသား၊ ဆွေအများအား

အလားတူစွာ၊ ငါ့ပမာလျှင်

လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း၊ ရည်ရွယ်ချောင်းဖို့
 သောင်းသောင်းညာညာ၊ ချိုသံသာအံ့။
 ငါ့မိ ငါ့ဖ၊ ငါ့ဆွေစသား
 လောကအပေါင်း၊ အိုသောင်းသောင်းတို့
 အကြောင်းသို့ညွှန်၊ ဤငါကျွန်ကို
 ချစ်ဝန်မှလွတ်၊ ချစ်ညွတ်မှရှင်း
 ချစ်တွင်းမှဆယ်၊ အာကာလယ်၌
 တာတွယ်မဆံ၊ တေးချိုဖန်လျက်
 နေရန်ခွင့်ရေး ပေးလတ်သေး။ ။

(၁၉၃၅)

၁၉၃၆ ခုနှစ်မှစ၍ ရှေ့အဖို့၌ မင်းသုဝဏ်၏ ဘဝ အလွမ်းကဗျာများကို မတွေ့ရတော့ချေ။ ၁၉၃၆ ခု၊ စက်တင်ဘာလတွင် မင်းသုဝဏ်သည် ပညာသင် ဆုရသဖြင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ အောက်စဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်သို့ ပညာသင်သွားလေသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ဘီလစ် (B.Litt) ခေါ် စာပေဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရရှိ၍ စက်တင်ဘာလ တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်လေသည်။ ၁၉၃၉ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်မှစ၍ တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန၌ လက်ထောက်ကထိက အဖြစ် အမှုထမ်း သည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၃၀ ဖြစ်သည်။ အသက် ၄၀ ပြည့် ဆုတောင်းကဗျာ၌ မိမိသည် အလွမ်းစာဆိုဘဝမှ လွတ်ခဲ့ရပုံကို -

“ရောင်နီလည်းကျွန်း၊ လင်းချိန်ယွန်း၍
 နေဝန်းလည်းတက်၊ ထန်းဖျားထက်မှ
 မွန်းဘက်သို့ချင်း၊ ဤခါတွင်း၌
 ကွေကွင်းရမှု၊ အကြောင်းပြု၍
 ရတုကဗျာ၊ အလွမ်းစာမှ
 ငါလျှင် ကင်းခဲ့ရလေပြီ” ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

စင်စစ် မင်းသုဝဏ်အဖို့ ချစ်သောသူနှင့် ကွေကွင်းခဲ့ခြင်းသည် ကြီးမား သော ဆင်းရဲကြီး ဖြစ်သဖြင့် သူ့အတွက် စိတ်မကောင်း ဖြစ်ခဲ့ရသော်လည်း ထိုဆင်းရဲကြီးကို အကြောင်းပြု၍ အမှတ်ရဖွယ် ဘဝအလွမ်းကဗျာကို ရေးဖွဲ့ သွားရာ ယင်းကဗျာများသည် စာပေအတွက် မင်းသုဝဏ်ပြုခဲ့သော နှလုံးစူး ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၁၁

၁၉၃၆ ခုနှစ်သည် မင်းသုဝဏ်အဖို့ စိတ်သစ် လူသစ်အဖြစ် အားယူ ရသောကာလ ဖြစ်သည်။ ယခင်ကမူ သူ့ကဗျာထဲက ချို့ပြိုးကြောင့် စိတ်လက် မသာ၊ အချစ်အလွမ်း ကဗျာများဖြင့်သာ မိတ်ဖွဲ့ခဲ့ရသည်။ သူနှင့် သူ့ချို့ပြိုးသည် ၁၉၃၅ ခုနှစ်ကတည်းက ကင်းရှင်းခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအခါကစ၍ သူ့ချို့ပြိုးသည် သူ့ကဗျာလောကထဲက ပျောက်ခြင်းမလှ ပျောက်သွားခဲ့သည်။ ထိုအခါ သူ့ စိတ်မှာလည်း ပြတ်သားလာသည်။ ယခင်ကလို ကောက်ရိုးတစ်မျှင် ဆွဲချင်သေး သော မျှော်လင့်ခြင်းတို့လည်း ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ သူ၏ စိတ်ပြတ်ပြတ် သားသား ရှိလာပုံကို စန်းရောင်ခြည် (၁၉၃၆) ကဗျာတွင် တွေ့ရသည်။ တစ်ညသောအခါ လသာသာ၌ မိတ်ဆွေသုံးဦး ရေနံဝန်းကျင်၌ ဆုံကြရာ တစ်ယောက်သော သူက မိုးပေါ်ရှိ လကို “ရွှေရောင်အဆင်း” ရှိသည်ဟု ပြောလေဟန်၊ တစ်ယောက်ကမူ ကန်ရေပြင်၌ အရိပ်ထင်လျက်ရှိသော လကို ငွေရောင်အဆင်း ရှိသည်ဟု ငြင်းလေဟန်၊ ထိုအခါ စာဆိုကမူ ရွှေလည်းမဟုတ်၊ ငွေလည်း မဟုတ်ပုံကို သိလေဟန်

စာဆိုငါကား၊ သူတို့ကြားတွင်
 ငွေသားဆိုမည်၊ ရွှေဆိုမည်ဟု
 ဟိုသည်ယိမ်းနွဲ့၊ ဘယ်ညာငဲ့ခဲ့။
 တကယ့် တကယ်၊ ဆိုမည်ရွယ်သော်
 ရွှေနယ်မဟုတ်၊ ငွေမဟုတ်၍
 ငုတ်တုတ်ထိုင်ကာ၊ စာဆိုငါသည်
 နှုတ်လျှာမဲ့သို့ ဆိတ်သတည်း။
 ဟူ၍ဖွဲ့သည်။

သမုဒယချစ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်း ဆိုသည်မှာ အစစ်အမှန် (ယထာဘူတ) သဘောဖြင့်ကြည့်လျှင် တကယ် မရှိပါ။ စိတ်၏ မာယာ၊ လှည့်စားခြင်း တစ်မျိုးသာ ဖြစ်သည်။ မရှိသည်ကို အရှိတရားလုပ်၍ ကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေ ဘဝအမောဆိုက်ကြရခြင်း ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ၁၉၃၆ ခုနှစ် မတိုင်မီက သော် ကဗျာထဲက ချိုပြုံးကို မျှော်လင့်လျက် မိုးပေါ်ကလကို ရွှေရောင်၊ ကန်ရေပြင် ထဲက လကို ငွေရောင်ဟု ထင်နေကြသော လူနှစ်ယောက်နှင့် မခြားနားပါ။ စင်စစ် လသည် ငွေရောင် မဟုတ်၊ ရွှေရောင်လည်း မဟုတ် လသည် လသာ ဖြစ်သည်။ လကို ရွှေ၊ ငွေဟု ထင်နေခြင်းကား လှည့်စားခြင်း စိတ်၏ မာယာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ်သည် ချိုပြုံးနှင့် ကင်းရှင်းခဲ့ပြီး ဖြစ်သော နောက်ပိုင်းတွင်မှသာ အဆိုပါ အစစ်အမှန် (Reality) သဘောကို တွေးတော နိုင်ခဲ့လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်သည် ယခုအခါ သူ့ဘဝအမှန်ကို တွေ့ရပြီ၍ သူ့စိတ်၏ လှည့်စားခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ လွတ် မြောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင် စိတ်သစ်လူသစ် အဖြစ် အားမာန်သတ္တိဝင်လျက် ရှိလေသည်။ ထိုအချက်ကို “ခရီးသည်” (၁၉၃၆) ကဗျာတွင် အထင်အရှား တွေ့ရသည်။

အရှေ့ကောင်းကင်၌ အရုဏ်ရောင်ခြည်ပေါ်ပြီ ဖြစ်သည်။ လေပြည်လေ ညင်းဝယ် သရက်ဖူး၊ သရက်ပွင့်တို့သည် ထုံသင်းလျက် ရှိလေပြီ။ ဆိတ်ငြိမ်သာ မော၊ မြိုင်ညိုတောဝယ် ဥဩသံကို ကြားရပြီ ဖြစ်သည်။ သစ်ညိုရိပ်မှ စခန်း ထလာသော ခရီးသည်လည်း သာကြည်ရွှင်ပျူ၊ အားမာန်ကြွလျက်၊ ငါယောက်ျား ဟု ကြွေးကြော်ကာ ရှေ့သို့လှမ်းကာ ခရီးဆက်တော့မည် ဖြစ်သည်။ အားမာန် သစ်ဖြင့် ခရီးဆက်မည့်သူကား သမုဒယအနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ ဖြစ် သော စာဆို မင်းသုဝဏ်ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်-

ရှေ့ဆီကောင်းကင်၊ ပုလဲစင်ဝယ်
 သစ်လွင်အရုဏ်၊ ရောင်ခြည်လှုံ၏။
 ပျံ့ပျူးရွှင်ကြည်၊ သွင်းလေပြည်ဝယ်
 ဖူးစည်ပွင့်ငုံ၊ သရက်ထုံ၏။
 ဆိတ်ငြိမ်သာမော၊ မြိုင်ညိုတော၌
 ဥဩသံစုံ၊ တေးမျိုးပုံ၏။
 သစ်ညိုရိပ်မှ၊ စခန်းထသည့်
 ရွှင်ပျူသာကြည်၊ ခရီးသည်လည်း

ဖြိုးစည်သစ်ပွား၊ စွမ်းအင်အားနှင့်
 ယောက်ျားငါကိုယ်၊ မြွက်ဟဆို၍
 မိုးကိုမျှော်မှန်း၊ ရှေ့ဆီလှမ်းသည်
 နှုတ်ခွန်းနေသို့ ဆက်မည်တည်း။ ။

ဟူ၍ မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်သစ် လူသစ်အဖြစ် ဟစ်ကြွေးလိုက်သော ကြီးဝါးသံကို ကြားရလေသည်။ အဆိုပါ ကဗျာ၌ ဆိတ်ငြိမ်သာမော မြင်ညှိတော ဆိုသည်ကား ထိုအခါက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ပရိဝုဏ်ပင် ဖြစ်သည်။ သစ်ညှိရိပ်မှ စခန်းထသည် ဆိုသည်မှာလည်း သစ်ပင်ဝေပင်များဖြင့် သာယာလျက်ရှိသော ထိုအခါက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ စခန်းထလာသော မင်းသုဝဏ်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၂၇ နှစ် အရွယ် သန်တုန်း၊ မြန်တုန်း၊ ထက်မြက်တုန်း ဖြစ်သည်။ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (၁၉၃၅) ကို ရခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ အချိန်ပြည့် နည်းပြဆရာ ဖြစ်လာသည်။ ပဲခူးကျောင်းဆောင်မှ ပင်းယကျောင်း ဆောင်သို့ အဆောင်နည်းပြအဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ရလေသည်။ တစ်ဖက်ကလည်း တက္ကသိုလ် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းအတွက် ဆောင်ရွက်ရသည်။ ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း တာဝန်ကို ထမ်းရသည်။ ကဗျာကိုလည်း ဆက်ရေးသည်။ သို့ပါသော် ယခင် ကကဲ့သို့ မောင်မယ်အချစ် အလွမ်းကဗျာများ မဟုတ်တော့ ချေ။

မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်ကို ချစ်သော ကျေးတောသား ဖြစ်သည်။ ယခုလို စိတ်ရှင်းရှင်း ထားနိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သော မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးတောက မိခင်ကို သတိရသည်။ ကျေးတောက ငှက်ကလေးတွေကို သတိရသည်။ ကျေးတောက ဝါတွင်းချိန်ကို အောက်မေ့သည်။ ကျေးတောက လုံမပျိုတို့ ရေခပ်ချိန်ကို လွမ်းသည်။ ကျေးတောက အမေကို လွမ်းသောကြောင့် အမေလက် ဆောင် (၁၉၃၆) ကဗျာကို ရေးသည်။ သည်ချောင်မှာ သည်ဆီမီးနှင့် ကဗျာဖွဲ့ မည် ပြုသောအခါ ဖားကလေးကို သတိရသည်။ ဖားကလေးကို သတိရရာမှ မိခင်အား အောက်မေ့ပုံကို -

ကဗျာဉာဏ်ဈာန် ကသိုဏ်းပေပ
 စက်ဝိုင်းသည် အတွင်းဆီသို့
 ဆင်းလာတဲ့ ခန္ဓာအိမ်ငယ်
 ကဝိန်ကွဲ့ရွှေဖား။
 တို့မိခင် တို့များငယ်စဉ်က
 ငိုပါလျှင် ကောက်ကာပေးမယ်တဲ့

ဆိုတေးသံသာသာနှင့်
 တို့သဟာသူပင် ဖြစ်ရောထင်
 ချစ်ဖွယ်ပါလား။
 ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

ကျေးတောက ငှက်လေးတွေကို သတိရသောကြောင့် ကျေးတောက
 ဝါတွင်းချိန်ကို အောက်မေ့သောကြောင့် ဝါတွင်းချိန် (၁၉၃၆) ကဗျာကို ရေးသည်။
 ထို့ကြောင့်-

“ငှက်ကလေးက စိုးစိစိုးစိ
 ဝင်းပေါက်ကမြည်။
 ချိန်တန်ပြီ ညီမထွေးရဲ့
 ဆွမ်းချက်စို့လေး။”

ဟူ၍ ကျေးလက်က ငှက်ကလေးတွေ၏ အသံကို နောက်ခံထား၍
 ကျေးလက်က မောင်နှမနှစ်ယောက် ဆွမ်းချက်ကြပုံကို ချစ်စရာကောင်းအောင်
 ရေးသည်။ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်းကြသော ကျေးတောသားတို့သည်
 ရှင်သာမဏေအဖြစ်ကို ယူ၍ တစ်ဝါ နှစ်ဝါ စသည်ဖြင့် ကိုရင်ဝတ်ကြရသည်။
 လူငယ်ပီပီ မပျော်၍ ကိုရင်ထွက်ချင်သော်လည်း မိဘများက သားကို လိမ္မာစေချင်၊
 ယဉ်ကျေးစေချင်သောကြောင့် တစ်ဝါနှစ်ဝါ စသည်ဖြင့် အတင်း ဝတ်ခိုင်းတတ်
 သည်။ ထိုအခါ ကိုရင်သည် တစ်ဖက်ကလည်း သံယောဇဉ်တွယ်စရာ ရှိလာပြီ
 ဖြစ်၍ မပျော်ပိုက်ဘဲ ဇွတ်နှစ်၍ ဝတ်ရပုံ၊ ထို့ကြောင့် မိဘတို့၏ အဆူအငေါက်ကို
 ခံမှာသာခံရစေ၊ မအောင်နိုင်သဖြင့် မပြောမဆို ကိုရင် ထွက်လာပုံ၊ ထိုအခါ
 ဆွမ်းလောင်းမည့် လုံမငယ်က ဝင်းပေါက်မှာ စောင့်ကြိုလျက် အံ့အားသင့်ရပုံကို
 ကျေးနဲ့ရွာနဲ့သင်း၍ လွမ်းစရာကောင်းအောင် ဤသို့ ရေးသည်။

ဆွမ်းတော်ခံ ကိုရင်ကြွတော့
 မယ်စလို့ မေးလိုက်တယ်။
 ရှင်လိင်ပြန်ဘယ်တော့ရက်
 ထွက်ခဲ့ပါမယ်။
 မျက်နှာငယ်ငယ် ဘယ့်နှယ်မှ မမိန့်။
 ဒီတစ်ခါ အနိုင်ခံလို့
 နွဲ့ရရှာလိမ့်။
 ကိုရင်ကြီးလာမယ်ဆို

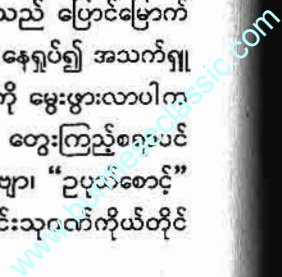
ဝင်းပေါက်ကကြို့။
အို့ အဲလို ကိုရင်ထွက်ကယ်
ငါး ငါးပိချက်။ ။

ကျေးလက်က လုံမပျိုတို့၏ ရေခပ်ချိန်ကို လွမ်းသောကြောင့် “ထွေးညိုကမာ” (၁၉၃၆) ကဗျာကို ရေးသည်။ ပဒုမ္မာ ကြာနှစ်ပွင့်ကို ယှဉ်၍ ရေပြည့်အိုး၌ ထိုးပြီး ရေခပ်ပြန်လာသော လုံမပျို၏ ကနွဲကလျာအသွင်ကို မြင်ယောင်လာအောင် ရေးသည်။ ကျေးလက်၏ သဘာဝ အလှဖြစ်သော ရေနှင့် ကြာကို လူနှင့် ဗဟိုပြုကာ အသက်ပါအောင် ဖွဲ့တတ်သည်။ နေဝင် တိမ်တောက်ချိန်ကို နောက်ခံထား၍ ရေခပ်ပြန်လာသော မိန်းမပျိုကို ပန်းချီရေးရလျှင် အလွန် ကြည့်ကောင်း၍ ကျေးလက်၏ အလှကို ခံစားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။
ထို့ကြောင့်-

မြရေကန်ပေါင်ရိုးက
ရေအိုးယူခဲ့ပါ
ထွေးညိုကမာ။
ပဒုမ္မာ ရွှေကြာကသင်း။
နှစ်ပွင့်သူယှဉ်လို့
အေးကြည်လင် ရေပြည့်အိုးမှာ
ထိုးတတ်လေးခြင်း။
ဟူ၍ ကျေးလက်၏ အလှတစ်မျိုးကို သရုပ်ပေါ်အောင်

ဖွဲ့လေသည်။

မင်းသုဝဏ်ကို ကျေးတောမှာ မွေးဖွားလာရသောကြောင့် သူ့အဖို့ တစ်မျိုးကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်သည်။ ကျေးလက် တောရွာတို့သည် တိုင်း၏ အခြေ၊ တိုင်း၏အမြစ် ဖြစ်သည်။ နှစ်လိုဖွယ်ရာ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အမူအရာတို့သည် ကျေးတောနှင့် ပေါင်းမှ အသက်ဝင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျေးတောက ရှင်ပြုအကြောင်းကို လွမ်းစရာကောင်းအောင် မင်းသုဝဏ်သည် ပြောင်မြောက်စွာ ကဗျာ (ဗြောသံ) ဖွဲ့နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လူနေရှုပ်၍ အသက်ရှူကျပ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်သော ရန်ကုန်မြို့ကြီးမှာသာ မင်းသုဝဏ်ကို မွေးဖွားလာပါက မင်းသုဝဏ်၏ စာဆိုဉာဏ်သည် အဘယ်သို့ ရှိမည်နည်း။ တွေးကြည့်စရာပင် ဖြစ်သည်။ နာမည်ကျော် “သပြေသီးကောက်” ကလေးကဗျာ၊ “ဥပုသ်စောင့်” ကလေးကဗျာတို့ကို မင်းသုဝဏ် ရေးနိုင်ခဲ့သည်မှာ မင်းသုဝဏ်ကိုယ်တိုင်

ကျေးလက်မှာ မွေးပြီး ကျေးလက်မှာ ကြီးပြင်းလာရသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် မမှားနိုင်ရာ။ စင်စစ် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာဉာဏ်ပီကို တောက်ပလာ အောင် ဖန်တီးလိုက်သည်ကား ကွမ်းခြံကုန်းတည်းဟူသော ကျေးလက်ဝန်းကျင် သာ ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှ စ၍ စိတ်သစ် လူသစ်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားခဲ့ သော မင်းသုဝဏ်သည် အမှန်တကယ်လည်း အားသစ်ရခဲ့လေသည်။ သူ့အား ထိုသို့သော အားသစ်အင်သစ်ရအောင် တွန်းပို့လိုက်သည်ကား သူချစ်သော ကျေးတော၏ ရိုးဖြောင့် ဖြူစင်သော အရိပ်၊ သူချစ်သော မိခင်၏ မေတ္တာ ရိပ်တို့ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအရိပ် နှစ်မျိုးသည် သူ ရေးသော “ထွေးညိုကမာ” ကဗျာ၊ “ဝါတွင်းချိန်” ကဗျာ၊ “အမေ့လက်ဆောင်” ကဗျာတို့တွင် ထင်ဟပ် လျက်ရှိရာ ထိုကဗျာတို့ အကြောင်းကို ရှေ့က ဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

ဤနေရာ၌ မင်းသုဝဏ်၏ စာဆိုဘဝကို ပြန်ကြည့်ချင်ပါသည်။ ကြည့် သောအခါ ကျေးတောသည်သာ မင်းသုဝဏ်၏ စာဆိုရာ၊ ကျေးတောသည်သာ မင်းသုဝဏ် ငြိမ်းချမ်းရာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ မင်းသုဝဏ်သည် အရွယ် ကောင်းတုန်းကလည်း ကျေးတောအကြောင်းကို နှစ်နှစ်သက်သက် စာဆိုခဲ့သည်။ အသက် ၇၀ ကျော်၊ ၈၀ ကျော်၊ အရွယ်နှောင်းတော့လည်း မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးတော၏ အကြောင်းကို ပြန်ပြောင်း အောက်မေ့၍ စာဆိုခဲ့ပြန်သည်။

ကောင်းဖက် ဆိုးဖက် ကျောင်းနေဖက် (၁၉၈၆)၊ အဘိုးမာယ (၁၉၈၆)၊ ရွက်ကြမ်းရေကျို ငမောင်ညို (၁၉၈၆)၊ ရွှေမြစွစာ (၁၉၈၇)၊ ကိုတင် လူလား မြောက် (၁၉၈၇)၊ မောင်ဖိုးတာကြီး (၁၉၈၇)၊ သူ့ဝါဒ (၁၉၈၇)၊ ငတေနှောင် (၁၉၈၇)၊ အဘွားတုတ်ညို (၁၉၈၇)၊ ဖိုးသောကြာ (၁၉၈၈)၊ ဘိန်းကျွန်ခံရ ဦးကြီးမြ (၁၉၈၈)၊ ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာ (၁၉၈၉)၊ ဘဝင်မြင့်သွား သူရင်းငှား (၁၉၉၁)၊ ငါတို့ရွာက ကိုသာအိ (၁၉၉၁) ကဗျာတို့သည် သက်ကြီး ရွယ်အို ဖြစ်သော မင်းသုဝဏ်၏ နှလုံးအိမ်မှ ယိုကျလာသော ကျေးတောသား တို့၏အကြောင်း ဖြစ်သည်။

ဤနေရာ၌ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်၍ တွေးမိသည်မှာ လူတို့အကြောင်း၊ စာကောင်းများကို ဆင်ခြင်ကြည့်သောအခါ အရိုးခံ တောသားတို့၏ အကြောင်း စာက ပို၍ လွမ်းစရာကောင်းသည်ကို သတိထားမိသည်။ စင်စစ် ကျေးတော သားတို့သည်သာ လူသားနှင့် အတူဆုံး၊ ကျေးလက်တောရွာများသည်သာ လူအဖွဲ့ အစည်းနှင့် အတူဆုံး ဖြစ်သည်ဟု တွေးချင်သလိုလို ရှိသည်။ ဆရာသိန်းကြီး

ရေးသော ပါးစပ်ရာဇဝင်ထဲက ဘိုးတော်မင်းတရား၊ မိဖုရားကြီး ရှင်လွန်းမယ်နှင့် တောသားတောသူ ဦးမှော်၊ ဒေါ်တုတ်တို့၏ အကြောင်းတွင် မင်းမိဖုရားထက် တောသားလင်မယား ဦးမှော် ဒေါ်တုတ်တို့၏ အကြောင်းက သာ၍ လွမ်းစရာ ကောင်းပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မင်းမိဖုရားတို့သည် ဂုဏ်ပကာသန အရောင်ဆိုးခြင်း ခံရသော လူသားဖြစ်၍ ဦးမှော်၊ ဒေါ်တုတ် တောသား လင် မယားတို့ကား ဂုဏ်ပကာသနကင်းသော အဖြူထည် လူသား ဖြစ်သောကြောင့် ပင် ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတုန်းကလည်း မှူးမတ်မျိုးနွယ် ကမ္ဘာကျော် စာရေး ဆရာကြီး တော်လံစတိုင်းသည် ရှိစည်းစိမ် ဥစ္စာပကာသနများကို ခွာချ၍ လူသားဆန်စွာ နေချင်သော အတွေးပေါက်လာရာ မိမိ၏ မြေကျွန်များလို ရိုးရိုးသားသား ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေသွား လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ တောရွာနှင့် တောသား၊ ကျေးလက်သားတို့ကသာ ဤကမ္ဘာမြေကြီးကို အမှန်တကယ် အလှဆင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ထိုအလှကို စောစီးစွာသော အချိန်ကပင် ဆရာကြီး တော်လံစတိုင်း ရှာတွေ့ခဲ့သည်မှာ အံ့ဩစရာ ချီးကျူးစရာ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာဇေယျ၏ ရေးသမျှ စာတို့တွင် ကောက်ရိုးနွယ်၊ ကန်စွန်းနွယ် အစရှိသော တောလေ့ ရွာလေ့ သရုပ်ဖော်စာတို့ကသာ လွမ်းစရာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်ဟု အမှတ်ရကြပေလိမ့်မည်။ ထိုအတူ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာတို့တွင် တောလေ့ ရွာလေ့ ကဗျာတို့ကသာ လွမ်းစရာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်ကို သတိထားမိ ပေလိမ့်မည်။

စင်စစ် ၁၉၃၆ ခုနှစ် ကာလ၌ အလွမ်းနယ်မှ နိုးထလာသော မင်းသုဝဏ် သည် ကျေးတောက မိခင်နှင့် တွေ့မှ၊ ကျေးလက်က တွေးညိုတို့နှင့် တွေ့မှ၊ ကျေးတောရွာက ကိုရင်လူထွက် ငါးပိချက်နှင့် တွေ့မှ အားသစ်ရ၍ လူသစ် စိတ်သစ်ဘဝကို ရလာသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၁၂

နိုင်ငံနှင့် လူမျိုး၏ တကယ့်အလှကို ကျေးလက်မှာသာ တွေ့နိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ကျေးလက်သည် အဖြူထည် ဖြစ်သည်။ အရောအနှော ဟန်ဆောင်မှု ကင်းသည်။ ရိုးသားခြင်းသည် ကျေးတောသားတို့၏ အလှ ဖြစ်သည်။ ကျေးတောသားတို့သည် ခေတ်ပညာ မတတ်ကြ။ ပညာတတ်များ ကဲ့သို့ ဆန်းဆန်းပြားပြားလည်း မတွေးတတ်၊ ဆန်းဆန်းပြားပြား မပြောတတ်။ ရိုးရိုးတွေ့၊ ရိုးရိုးပြော၊ ရိုးရိုးကလေး နေထိုင်သွားသည်။ သေတော့လည်း ပကာသနမပါ၊ မြေမြှုပ်လိုက်ကြသည်။ သေသူကို ဝိုင်းကူကြသည်။ သေသူ အတွက် တတ်နိုင်သမျှ ကူငွေ ထည့်သည်။ မသာရင်သည် ပိုက်ဆံမရှိလည်း ပူစရာမလို၊ အရပ်လေ့ အရ တစ်ယောက်တစ်လက် ကူညီကြသောကြောင့် ကြွေးတင်စရာ မရှိပါ။ ဤမျှလောက် ချစ်စရာကောင်းသော မြန်မာလေ့များသည် ကျေးရွာများမှာ အမြစ်တွယ်လျက် ရှိသည်။ ရှင်သန်လျက် ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျေးတောသား ဖြစ်ရသည်မှာ တစ်မျိုးကောင်းသည်။ ကျေးရွာကြောင့် တစ်ကိုယ်ကောင်း စိတ်ဓာတ်တွေ နည်းလာသည်။ ထိုအခါ မေတ္တာစိတ်၊ ကရုဏာ စိတ်တို့ ထွန်းကားခွင့် ရသည်။ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ စွန့်စားခြင်း စိတ်ဓာတ်တို့ ရှင်သန်ခွင့်ရသည်။ ကိုယ့်ရပ် ကိုယ့်ရွာအတွက် အသက်စွန့်သွားသည်မှာ (မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာထဲက) တောသား ဖိုးမောင်တို့သာ ဖြစ်သည်။ မြို့ကြီးသား ကိုဟုတ်တို့ မပါချေ။ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲမပြီးတတ်သေးခင် သေခွင့်ရမည်ကို အားနာနေသူကား အညတရတောသား စစ်သည်ကလေးသာ ဖြစ်သည်။ မြို့ကြီးက ကိုဟုတ်၊ ကိုလူညာတို့ မပါချေ။ မြန်မာ့တပ်မတော်၌ ရွပ်ရွပ်ချွံချွံ တိုက်ပွဲဝင်နေကြသော တပ်မတော်သားကလေးများသည် ချက်ကြီးတို့ မိန့်တို့

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ (ခေတ်စမ်းကာလ) - ၁၂

နိုင်ငံနှင့် လူမျိုး၏ တကယ့်အလှကို ကျေးလက်မှာသာ တွေ့နိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ကျေးလက်သည် အဖြူထည် ဖြစ်သည်။ အရောအနှော ဟန်ဆောင်မှု ကင်းသည်။ ရိုးသားခြင်းသည် ကျေးတောသားတို့၏ အလှ ဖြစ်သည်။ ကျေးတောသားတို့သည် ခေတ်ပညာ မတတ်ကြ။ ပညာတတ်များ ကဲ့သို့ ဆန်းဆန်းပြားပြားလည်း မတွေ့တတ်၊ ဆန်းဆန်းပြားပြား မပြောတတ်။ ရိုးရိုးတွေး၊ ရိုးရိုးပြော၊ ရိုးရိုးကလေး နေထိုင်သွားသည်။ သေတော့လည်း ပကာသနမပါ၊ မြေမြုပ်လိုက်ကြသည်။ သေသူကို ဝိုင်းကူကြသည်။ သေသူ အတွက် တတ်နိုင်သမျှ ကူငွေ ထည့်သည်။ မသာရှင်သည် ပိုက်ဆံမရှိလည်း ပူစရာမလို၊ အရပ်ခလေ့ အရ တစ်ယောက်တစ်လက် ကူညီကြသောကြောင့် ကြွေးတင်စရာ မရှိပါ။ ဤမျှလောက် ချစ်စရာကောင်းသော မြန်မာ့လူမျိုးများသည် ကျေးရွာများမှာ အမြစ်တွယ်လျက် ရှိသည်။ ရှင်သန်လျက် ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျေးတောသား ဖြစ်ရသည်မှာ တစ်မျိုးကောင်းသည်။ ကျေးရွာကြောင့် တစ်ကိုယ်ကောင်း စိတ်ဓာတ်တွေ နည်းလာသည်။ ထိုကခါ မေတ္တာစိတ်၊ ကရုဏာ စိတ်တို့ ထွန်းကားခွင့် ရသည်။ စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ စွန့်စားခြင်း စိတ်ဓာတ်တို့ ရှင်သန်ခွင့်ရသည်။ ကိုယ့်ရပ် ကိုယ့်ရွာအတွက် အသက်စွန့်သွားသည်မှာ (မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာထဲက) တောသား ဖိုးမောင်တို့သာ ဖြစ်သည်။ မြို့ကြီးလား ကိုဟာတို့ မပါချေ။ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲမပြီးတတ်သေးခင် သေခွင့်ရမည်ကို အားနာနေသူကား အညတရတောသား စစ်သည်ကလေးသာ ဖြစ်သည်။ မြို့ကြီးက ကိုဟာတို့၊ ကိုလူညာတို့ မပါချေ။ မြန်မာ့တပ်မတော်၌ ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ တိုက်ပွဲဝင်နေကြသော တပ်မတော်သားကလေးများသည် ချက်ကြီးတို့ မိနီတို့

အရပ်က တောသားကလေးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ မြို့ကြီးက သူဌေးသား လူပေါ်ကြော့တို့ မပါချေ။ မြို့သားနှစ်ယောက်နှင့် သင်္ဘောကူလီ တောသား တစ်ယောက် သင်္ဘောပျက်၍ ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ် ရောက်လာသောအခါ မြို့သား နှစ်ယောက်ကား အုန်းပင် မတက်တတ်၊ ရေမကူးတတ်၊ ငါးဖမ်းမိတတ်၊ ရေငတ် အစာငတ်ပြီး သေရမည့်သူများ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ ထိုမြို့သားနှစ်ယောက်ကို တောသားကလေး သင်္ဘောကူလီ သံချောင်းကသာ အုန်းပင်တက်၊ ငါးဖမ်း၍ အသက်ဆက်ပေးရသည်။ အကျဉ်းအကျပ်တွေ့လျှင် ကိုယ်စွမ်းကိုယ်စနှင့် ရပ်နိုင် သူကား တို့တောသားများသာ ဖြစ်သည်။ တစ်ပြည်လုံး စားသုံးဖို့ ရွံ့အလူး လူးဖြင့် ကျွတ်မကြောက်၊ မျှော့မကြောက်၊ မြွေမကြောက် ရုန်းနေသူတို့ကား တောသားများသာ ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် တော၏ အခြယ်အသ မပါ။ အရိုးခံအလှကိုကား မံသမျက်စိ ဖြင့် မမြင်နိုင်။ ဤမျက်နှာပေါ်က မံသမျက်စိသည် အခြယ်အသ အပေါ်ယံ အလှလောက်ကို အကျင့်ရ၍ လွယ်လွယ်မြင်သည်။ ပညာမျက်စိဖြင့် ကြည့်မှသာ ကျေးတော၏ အလှကို မြင်နိုင်သည်။ ကျေးတော၏ အလှကို ထွင်းဖောက်၍ မြင်သူကား အလွန်နည်းသည်။ နည်းပါးသော အရေအတွက်တွင် ညောင်ရမ်း ခေတ်က ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည် ရှေ့ကလိုက်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဝန်ကြီးသည် လယ်သမားတို့အကြောင်း၊ ထန်းသမားတို့အကြောင်း စသည်တို့ကို ချီးကျူး ဂုဏ်တင်၍ စာဆိုခဲ့ဖူးပြီ ဖြစ်သည်။ တောင်တွင်း ရှင်ငြိမ်းမယ်သည် ကျေးလက်က လုံမပျိုတို့၏ ချစ်မေတ္တာအကြောင်းကို လွမ်းစရာဖြစ်အောင် စာဆိုခဲ့ဖူးပြီ ဖြစ် သည်။ ဦးဆောင်၊ ဦးကြီး အစရှိသော ကျေးလက် စာဆိုကြီးတို့သည် ကျေးတော သားတို့၏ အနေအထိုင်၊ အစားအသောက်၊ ဓလေ့တို့ကို အောက်မေ့စရာ ဖြစ်အောင် စာဆိုခဲ့ဖူးပြီ ဖြစ်သည်။ နှစ်ဆယ်ရာစု စာရေးဆရာ ဇေယျသည် ကျေးရွာနှင့် ကျေးရွာခလေ့အကြောင်း ပြန်ပြောင်းသတိရစရာများကို အစဖော် ပေးခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးတောက ကလေးများ၏ အကြောင်း၊ ကျေးတောက လူကြီးများ၏ အကြောင်းကို နှစ်သက်ဖွယ် စာဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ စင်စစ် မင်းသုဝဏ်၏ “ဝါဆိုဝါခေါင် ရေတွေကြီးလို့”၊ “ဆွမ်းအုပ်နီနီ အမေ ရွက်လို့”၊ “နွားရိုင်းသွင်းချိန် ပြင်မထွက်နဲ့ ဖုတ်သဘက်တွေ လိုက်တတ်တယ်” အစရှိသော ကလေးကဗျာများသည် ကျေးလက်ကို အခြေခံ၍ ဖြစ်လာသော ကျေးလက်ကဗျာများသာ ဖြစ်သည်။

ဤမျှလောက် ကျေးလက်၌ အရိုးစွဲခဲ့သော မင်းသုဝဏ်သည် ဘယ်နေရာ ရောက်ရောက် ကျေးလက်ကို မမေ့ခဲ့ပေ။ ရေခြား မြေခြား ဘိလပ်(ခေါ်)

လန်ဒန်မြို့ကြီးသို့ ပညာရေးကိစ္စဖြင့် ရောက်နေခဲ့သော်လည်း သူ့ကျေးလက်ကို မမေ့။ လယ်သမားကို သတိရသည်။ လယ်ကွင်းကျယ် ရေပွေးပွေးက လယ်စောင့် တဲဆီသို့ စိတ်ရောက်လျက် ရှိသည်။

ထို့ကြောင့် ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့မှာ “လယ်စောင့်တဲ” ကဗျာကို အမှတ်တရ ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။

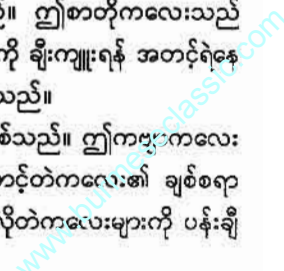
လယ်စောင့်တဲ

မိုးရေတက်ရေ တပွေးပွေး
ကွင်းကျယ် အဝေးဝေး။
လယ်စောင့်တဲလေး ခြေတံရှည်
မိုးကုပ်အောက်မှာတည်။
ကြာနီတစ်ပွင့် ဖြူတစ်ပွင့်
တဲနှင့် ပနံတင့်။

ဤကဗျာတွင် ဆရာကြီးရွှေဒေါင်း၏ စာပေအရာ တန်ဖိုးထားသော လက်သုံးစကား နက်နဲသော တွေးလုံး၊ ခေါ်လုံးမပါချေ။ နက်နဲသော တွေးလုံး ခေါ်လုံး မပါသော်လည်း ဤကဗျာကလေးသည် အရိုးခံအတိုင်း လှနေသည်။ သူ၏အလှကို သရုပ်ဖော်ရာ၌ စကားတန်ဆာ ဝေဝေဆာဆာမပါ။ ဘာသာစကား ကို လိုသလောက်သာသုံး၍ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤကဗျာကလေးကို ငယ်ငယ်တုန်းက အော်ဆိုခဲ့ဖူး သည်။ ကြီးလာတော့လည်း အကြောင်းသင့်လျှင် ပြန်ဖတ်မိသည်။ ဤကဗျာ သေးသေးလေးကို ကောင်းမှန်းလည်း သိပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘယ်လိုကောင်းမှန်း မသိပါ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တက္ကသိုလ် နည်းပြဆရာကလေး ဖြစ်လာ၍ စာကလေး ပေကလေးများကို စမ်းတဝါးဝါး ရေးဖွဲ့ရင်း တစ်နေ့တွင် ဤကဗျာတိုကလေး၏ အလှသည် မမျှော်လင့်ဘဲ၊ မကြိုစည်ထားဘဲ လင်းခနဲ လက်ခနဲ စိတ်ထဲမှာ ပြက်သွားသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒို့ကျောင်းသား စာစောင်၌ လွန်ခဲ့သော အနှစ်သုံးဆယ်ကျော်က ဤသို့ ရေးခြစ် ခဲ့ဖူးသည်။ ဤစာတိုကလေးသည် ကျွန်တော်ဆရာ စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်၏ စာဆိုဂုဏ်ကို ချီးကျူးရန် အတင့်ရဲနေ သလား မသိပါ။ တိုက်ဆိုင်သဖြင့် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

“ဆရာမင်းသုဝဏ်ဖွဲ့သော ကဗျာကလေး ဖြစ်သည်။ ဤကဗျာကလေး တွင် နက်နဲသော တွေးလုံးခေါ်လုံး မပါပါ။ လယ်စောင့်တဲကလေး၏ ချစ်စရာ ရှုခင်းကိုသာ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကျွန်တော်သည် ဤလိုတဲကလေးများကို ပန်းချီ

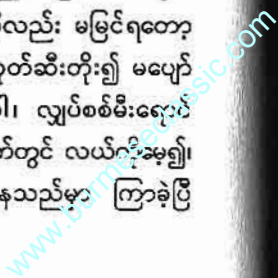

ကား မမြင်ဖူးခင်ကတည်းက မြင်ဖူးပါသည်။ စာမဖတ်တတ်ခင်ကတည်းက မြင်ဖူးခဲ့ပါသည်။ မြင်ဖူးသည်မှာ ကျွန်တော် လူမှန်းသိတတ်စ အရွယ်ကတည်းက ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်နေသော အိမ်မှာ လယ်ကွင်းများကို ကျောပေး၍ ဆောက်ထားသောကြောင့် နောက်ဖေးကလားကို ဖွင့်လိုက်လျှင် လယ်စောင့်တဲကလေးများကို တွေ့တွေ့နေရပါသည်။ ထိုအခါကမူ လယ်စောင့်တဲကလေးများကို ချစ်စရာဟု မမြင်နိုင်သေးပါ။ ချစ်ရခင်ရမှန်းလည်း မသိသေးပါ။ သူတို့ကို မြင်မြင်နေရသော်လည်း ကျွန်တော့်အာရုံသည် သူတို့ဆီတွင် မရှိပါ။ သူတို့နှင့် လယ်သမားသည် မိတ်ဆွေ ဖြစ်သည်။ ရဲဘော်ရဲဘက် ဖြစ်သည်မှာ မှန်ပါသည်။ ထိုသဘောကို ကျွန်တော် ကြီးမှ တွေးတတ်လာသည်။

ငယ်စဉ်က ကျွန်တော်သည် သူတို့ကိုကျော်၍ လယ်ပုစွန်လုံးကလေးများကို ခင်တွယ်သည်။ ခင်တွယ်သည်ဆိုခြင်းမှာ ကလေးတို့ဘာဝ လယ်ကွင်းထဲသို့ဆင်း၍ လယ်ပုစွန်လုံးကလေးများ ကောက်ရသည်ကို ပျော်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရလာသော လယ်ပုစွန်လုံးကလေးများကို အမေအား ပေးလိုက်သောအခါ အမေက ၎င်းတို့ကို ငရုတ်သီးစပ်စပ်နှင့် ဖက်ကာ ကန်စွန်းရိုး နီနီကလေးများနှင့်ရောပြီး မြေအိုးထဲမှာ ချဉ်ရေကျိုလိုက်ပါသည်။ ငရုတ်ဆီ နီနီဝေနေသော ဟင်းအိုးထဲတွင် ကန်စွန်းရိုး နီနီကလေးများနှင့် ရောနေသော နီတာတာ လက်မကလေးများ ပေါလောမျောနေသည်ကို မြင်လိုက်ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော် သွားရည်ယိုလာပါသည်။ ထမင်းဝိုင်းတွင် လက်မနီနီကလေးများကို ကျိုးကျိုးကျွက်ကျွက် ဝါး၍ စားလိုက်ရသော အရသာကို ယနေ့တိုင်အောင် မမေ့နိုင်သေးပါ။ မိုးကျ၍ လယ်ထွန်ချိန် ရောက်သောအခါ ကျွန်တော့်အာရုံသည် လယ်ကွင်းဆီသို့ ရောက်ကာ လယ်ပုစွန်လုံးကလေးများနှင့် ပျော်ချင်လာသည်။

သို့ပါသော် ကျွန်တော် တောသို့ မရောက်သည်မှာ ကြာပါပြီ။ လယ်ကွင်းကိုလည်း မတွေ့ရတော့ပါ။ လယ်စောင့်တဲကလေးများကိုလည်း မမြင်ရတော့ပါ။ လမင်း၏ ရောင်ခြည်အောက် မြေတလင်းညီညီ ထုတ်ဆီးတိုး၍ မပျော်ရတော့ပါ။ လထွက်မှန်းမသိ၊ လကွယ်မှန်း မသိတော့ပါ။ လျှပ်စစ်မီးရောင်အောက်ရှိ လူနေထူထပ်သော မြို့ကြီး၏ တစ်ခုသောရပ်ကွက်တွင် လယ်ကိုးမေ့၍ လယ်စောင့်တဲကလေးများကို မေ့၍ လမင်းကိုမေ့၍ နေသည်မှာ ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်သည် တောကလေးဘဝမှ မြို့ကျောင်းသားဘဝ၊ ထိုမှ ကျောင်းဆရာဘဝသို့ ရောက်လာပါသည်။ ကျောင်းဆရာအဖြစ်ဖြင့် မော်လမြိုင် ကောလိပ်သို့ သွားရပါသည်။ အချိန်မှာ မိုးဦးကျ ဖြစ်သည်။ မီးရထား ပြတင်းပေါက်တွင် ငေး၍ လိုက်ပါလာသည်။ ထိုစဉ် မိုးတစ်ခုံစီခုံရွာလျက် ရှိသည်။ မိုးစက်မိုးပေါက်ကလေးများသည် မီးရထားပြတင်းပေါက် ဘောင်ပေါ်တွင် တင်ထားသော လက်မောင်း မွှေးညင်းကလေးများပေါ်မှာ တွဲလွဲခို နေပါသည်။ ကျွန်တော်သည် သူတို့ကို မသပ်ချရက်ပါ။ မိုးပေါက်ကလေးများက မွှေးဖွားလာသော မိုးဥမိုးသီးကလေးများပါလားဟု ယုယချင်သလိုလို ငေး၍ ကြည့်နေပါသည်။

မီးရထားကလည်း တရိပ်ရိပ် ပြေးနေပါသည်။ ပဲခူးဘူတာကို တော်တော် ကျော်လာပြီ ဖြစ်သည်။ လယ်ကွင်းတွင် ရေတွေ ဖုံးနေသည်။ ရေနင့်ဖွေးဖွေးလယ်ကွင်းများမှာ မျက်စိတစ်ဆုံး မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း အစွန်းအနားအထိ ရောက်နေသည်ဟု ထင်ရပါသည်။ ရေဖွေးဖွေးသည် ကြည့်လေတိုင်း ဝေး၍ ဝေး၍ သွားသည်။ ထိုရေဖွေးဖွေး ကွင်းထီးတည်းတွင် တစ်ခုတည်းသော အဆောက်အအုံကား ခြေတံရှည် လယ်စောင့်တဲကလေး ဖြစ်သည်။ သူ့အနားမှာ ကြာဖြူကြာနီ ရှိ မရှိတော့ ကျွန်တော် သွားမကြည့်နိုင်ပါ။ သို့သော် ရှိနေမည်သာ ဖြစ်သည်။

ဤမိုးကုပ်စက်ဝိုင်း ကြည့်လိုက်တိုင်း တစ်မျှော်တစ်ခေါ် ဝေး၍ ဝေး၍ သွားသော ဤရေဖွေးဖွေး လယ်ကွင်းများနှင့် ဤလယ်စောင့်တဲကလေး သူတို့ သုံးဦးသားကို တစ်ပေါင်းတည်း မြင်လိုက်ရသောအခါ ကျွန်တော့် နှလုံးအိမ်သည် မိုးပေါက်နှင့် အတိုခံလိုက်ရသလို အေးမြသွားပါသည်။ ဘယ်တုန်းကမျှ လှသည် မထင်ခဲ့သော ဤလယ်စောင့်တဲကလေးနှင့် ဝေးရာသို့ မီးရထားက ခေါ်ဆောင်သွားသည်ကိုပင် မလိုတမာ ဖြစ်လာရသည်။ ကျွန်တော်၏ နှုတ်ဖျားတွင်လည်း “မိုးရေတက်ရေ တဖွေးဖွေး၊ ကွင်းကျယ် အဝေးဝေး၊ လယ်စောင့်တဲကလေး ခြေတံရှည်၊ မိုးကုပ်အောက်မှာတည်” ဟူသော ကဗျာတိုကလေးသည် အလိုလို တိုးရွေ့နေပါသည်။

မီးရထားသည် မုတ္တမဘက်သို့ နီးလာပါသည်။ ကျွန်တော်သည် လယ်စောင့် တဲကလေး၏ ရှုခင်းကို မြင်ယောင်တုန်းပင် ရှိသေးသည်။ ယင်းရှုခင်းတွင် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းကျယ်ကြီးကို ဖြုတ်ကြည့်ပါသည်။ လယ်စောင့်တဲကလေး၏အလှ ပျက်သွားပါသည်။ မျက်စိတစ်ဆုံး မြင်မဆုံးသော ရေငွေ့ဖွေး လယ်ကွင်းကို ဖြုတ်ကြည့်ပါသည်။ လယ်စောင့်တဲကလေး၏ အလှ ပျက်သွားပြန်သည်။

ထို့နောက် ကြာဖြူကြာနီတစ်ပွင့်စီကို ဖြုတ်ကြည့်လိုက်သည်။ လယ်စောင့်တဲ
ကလေး၏ အလှ မထင်တော့ပါ။ လယ်စောင့်တဲကလေးကို ရန်ကုန်မြို့ထဲက
၃၁ လမ်း ၃၂ လမ်းသို့ ရွှေ့ကြည့်ပါသည်။ လယ်စောင့်တဲကလေးသည် သိမ်ငယ်
ကာ အလှပျောက်သွားပါသည်။

စင်စစ် လယ်စောင့်တဲကလေးသည် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းကျယ်နှင့်မှ၊ မျှော်မဆုံး
သော ရေဖွေးဖွေး လယ်ကွင်းကျယ်များနှင့်မှ၊ ကြာပွင့်များနှင့်မှ လှသည်ကို
ကျွန်တော် တွေ့လာရသည်။ သူ့အလှသည် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းမှာ ရှိသည်။ ရေဖွေး
ဖွေး လယ်ကွင်းမှာ ရှိသည်။ သူ့အလှသည် ကျယ်ပြန့်သော အလှ ဖြစ်သည်။
မင်းသုဝဏ်သည် ဤလယ်စောင့်တဲ၏ အလှကို မြင်လည်း မြင်တတ်ပေသည်။
ပြလည်း ပြတတ်ပါပေသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်သည် လယ်စောင့်တဲကလေး၏
အလှကို မြင်မိရာမှ လယ်သမား၏ အလှကိုပါ သတိပြုမိပါသတည်း။ ထို့နောက်
မင်းသုဝဏ်သည် မိုးကို ကဗျာ ရေးပြန်သည်။

မြို့သားနှင့် တောသားတို့ မိုးကို ချစ်ပုံချင်း မတူကြပါ။ မြို့သားများက
နေရာသီအပူဒဏ်ကြောင့် အပူမှ သက်သာရအောင် မိုးကိုရွာစေချင်သည်။ မိုးရွာ
မှ သူတို့သက်သာရသော်လည်း မိုးသည် မြို့သားတို့၏ ဘဝနှင့် ပတ်သက်ခြင်း
မရှိပါ။ အဖြည့်ခံမျှသာ ဖြစ်သည်။ တောသားတို့ မိုးချစ်ပုံကား ပို၍လေးနက်မှု
ရှိသည်။ မိုးသည် တောသားတို့အဖို့ အဖြည့်ခံမဟုတ်။ မိုးသည် တောသားတို့၏
ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်သည်။ မိုးသည် တောသားတို့၏ဘဝ ဖြစ်သည်။ မိုးရွာမှ
သူတို့ ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရသည်။ သို့ဖြစ်၍ တောသားမှ
လယ်သမားမှ မိုးကို အစစ်အမှန် ချစ်တတ်သည်ဟု ဆိုချင်သည်။ ထို့ကြောင့်
တောကိုချစ်သော၊ လယ်နှင့်နွားကိုချစ်သော တောသားစာဆို မင်းသုဝဏ်သည်
“လယ်စောင့်တဲ” ကဗျာရေးပြီး ၁၂ လခန့်အကြာ ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ
၂၈ နေ့တွင် အဝေးရပ် ဘီလပ် တစ်နေရာမှ “မိုးကိုကြိုကာ မြတ်ရေစင်”
ကဗျာ အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့လေသည်။ (ဤအချက်ကို ဆရာမင်းသုဝဏ်၏
သား ဆရာဒလဘန်း၏ “အဘဘဝ၊ အဘအကြောင်း၊ တဖေတစောင်းမှ”
ရရှိသည်။ ဆရာဒလဘန်းအား အလွန် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ဤကား စကား
ချပ်)

မြတ်ရေစင်

မုတ်သုံကို ကင်းထောက်လို့
ပိတောက်မှာ သန္ဓေဝင်

ချမ်းမြတ်ရေစင်။
 မုတ်သုံကဆင် ပြည်ခွင်နဲ့ကြွေး။
 ပိတောက်ကရွှင် ပြည်ခွင်နဲ့မွှေး။
 မြတ်ရေစင်တစ်ပေါက် သွန်းလျှင်
 ကျွန်းခွင်လုံးအေး။

(၂၈-၁၂-၃၇)

မိုးသည် မုတ်သုံလေကို မှီရသည်။ မုတ်သုံလေ လာမှ မိုးရွာသည်။
 မိုးရွာမှ ပိတောက် ပွင့်ရသည်။ ထိုသဘောကို-

“မုတ်သုံမှာ ကင်းထောက်လို့
 ပိတောက်မှာ သန္ဓေဝင်

ချမ်းမြတ်ရေစင်” ဟူ၍ မိုးသည် မုတ်သုံကို ကင်းထောက်
 ခြင်း၊ ကင်းစမ်းခြင်းပြုပြီးမှ ပိတောက်မှာ သန္ဓေဝင်ကိန်းအောင်းကာ မိုးသီး
 မိုးပေါက်များအဖြစ် မွေးဖွားလာဟန်ကို ရင်သွေးသားသမီးတို့သည် မိခင်၏
 ဝမ်းခေါင်း၌ သန္ဓေဝင် ကိန်းအောင်းကာ မွေးဖွားသန့်စင်လာပုံနှင့် တင်စား၍
 ချစ်မေတ္တာသဘောပါအောင်၊ အေးမြခြင်းသဘောပါအောင် ဖွဲ့လေသည်။ မင်း
 သုဝဏ်၏ ကဗျာဉာဏ် ပါရမီရှိပုံကို ဤအဖွဲ့က သက်သေခံသည်။ ကဗျာဉာဏ်
 ပါရမီဆိုသည်ကား လုပ်ယူ၍မရ၊ တုယူ၍မရ၊ ဝမ်းတွင်းပါ ဉာဏ်ထူးတစ်မျိုး
 ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်၏ နောင်တော် သိပ္ပံမောင်ဝက သူ့ညီ
 မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာဉာဏ်ကို-

“ကိုဝန်ကား ကဗျာဆရာ အစစ်ဖြစ်သည်ဟူ၍ ဆိုလျှင်

ငြင်းဆိုဖွယ်မရှိပေ” ဟူ၍ ချီးကျူးလေသည်။ သို့ရာတွင် သိပ္ပံမောင်ဝ
 သည် သူကိုယ်တိုင်ကမူ စကားပြေ၌ စွမ်းသော်လည်း ကဗျာကိစ္စ၌ ပါရမီ
 ဉာဏ်မပါပုံကို ကဗျာဉာဏ်ပါရမီရှိသော မောင်ဝန် သိပေလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊
 မိမိကား ကဗျာကိစ္စ၌ လူပြက်မျှသာဖြစ်ကြောင်း ဟာသနော၍ ချီးကျူးစကား
 ဆိုထားပြန်သည်ကို ဖတ်ရှုရသောအခါ သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့၏ တစ်
 ယောက်ကို တစ်ယောက် လေးစားခြင်း၊ ရင်းနှီးချစ်ခင်ခြင်း ရှိကြပုံကို အားကျ
 မိပေသည်။

စင်စစ် သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့သည် မိခင်မြန်မာစာပေအား
 တစ်ထောင့်တစ်နေရာဆီက ကျေးဇူးပြုသွားကြသော သားကောင်းများပင် ဖြစ်
 ပေသည်။

www.burmeseclassic.com

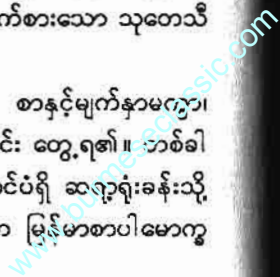
မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ-၁၃

ဆရာဒလဘန်းသည် ဖခင် မင်းသုဝဏ်၏ ဘိလပ်ကျွန်းဖြစ် ကဗျာများ ဟူ၍ သုံးပိုင်းခွဲ၍ တင်ပြထားသည်။ ရှားပါးသော မှတ်တမ်းများဖြစ်ရာ စာသမား များအဖို့ ကျေးဇူး များလှသည်။

ဘိလပ်ကျွန်းဖြစ် ကဗျာများမှာ “လယ်စောင့်တဲကလေး” (၁၀-၁-၃၇)၊ ဂါထာခြောက်ဆယ် (မတ်လ ၁၉၃၇၊ ဂန္ထလောက)၊ “သာသနာလည်း” ချီခေါင်းစဉ်မပါ ကဗျာ (၂၁-၂-၃၇)၊ ရောမ (၂၇-၃-၃၇)၊ “ဝါဏီဇ္ဇရွာ” (၄-၄-၃၇)၊ နွေဦးပေါက် (၁၂-၄-၃၇)၊ ကဝိမော် (၂၄-၃-၃၇)၊ ရှိတ်စပီးယား (၂၄-၄-၃၇)၊ သိုးထိန်းလမ်း (၂၈-၈-၃၇)၊ မြတ်ရေစင် (၂၈-၁၂-၃၇)၊ ဗြိတိသျှလွတ်တော်၏ ယခု အခြေအနေ (၁၉၃၈)၊ ထန်ရည်မူး (၂-၇-၃၈)၊ ရွှေကြိုးကြာ (၉-၈-၃၈)၊ သခင် (၁-၄-၃၉)၊ ဂျနီးဗားကန်ရိုး (၁၂-၄-၃၉)၊ နတ်ထင်းတောင် (၁၂-၄-၃၉) ကဗျာတို့ ဖြစ်သည်။ ကဗျာပုဒ်ရေ ၁၆ ပုဒ် ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် စာကိုချစ်သော ကဗျာစာဆို ဖြစ်သည်။ ပညာကို ချစ်သော အဘိဓာန်ဆရာလည်း ဖြစ်သည်။ ပညာကို လိုက်စားသော သုတေသီ ပညာရှင်လည်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားဘဝ၌ ဆရာအား စာနှင့်မျက်နှာမကွာ၊ စာကြည့်သန်သည်ကို ဆရာထံသို့ ရောက်တိုင်းရောက်တိုင်း တွေ့ရ၏။ ဘစ်ခါ သော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဝိဇ္ဇာခန်းမ၏ ညာဘက်တောင်ပံရှိ ဆရာ့ခန်းသို့ ရောက်ခဲ့ဖူးသည်။ ရောက်ရသည့်အကြောင်းမှာ ထိုစဉ်က မြန်မာစာပါမောက္ခ

ဆရာ ဦးမောင်မောင်ကြီးက ကျွန်ုပ်တို့ ဝိဇ္ဇာ(အထွေထွေဂုဏ်ထူး) ကျောင်းသား လေးယောက်အား “သီပေါမင်းလက်ထက် အုပ်ချုပ်ရေး”ကို စာတမ်းပြုရမည် ဟု တာဝန်ပေးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့လေးယောက် ဆိုသည်မှာ ကျွန်ုပ် (ဦးဟုန်ဝမ်)၊ ဦးခင်အေး (နေဖြူမောင်ခင်မင်)၊ ဦးလှမြင့် (မောင်ပန်းမွှေး) နှင့် ဦးသန်းထွန်း (တွဲဖက်ပါမောက္ခငြိမ်း)တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုနေ့က ဆရာရှေ့သို့ ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကြောက်ကြောက် ရွံ့ရွံ့ထိုင်ပြီး အကြောင်းကိစ္စကို ရှင်းပြပါသည်။ “မောင်မောင်ကြီးကလည်း ကလေးတွေကို အချိန်တိုတိုကလေးနဲ့ (ရက်သတ္တတစ်ပတ်) ဤခေါင်းစဉ်ကြီးကို စာတမ်းပြုစုခိုင်းရလား” ဟု ပြောရင်း ဆရာဇော်ဂျီထံသို့ စာကလေးတစ်စောင် နှင့် လွှတ်လိုက်ပါသည်။

ထိုနေ့ ကျွန်ုပ်တို့ ဆရာထံ ရောက်စဉ်က ဆရာစာကြည့်နေပါသည်။ ဆရာစားပွဲရှေ့ လက်တစ်ကမ်းတွင် သုံးဆင့်စာအုပ်စင်ကလေး ရှိသည်ကို မှတ်မိ ပါသည်။ အင်္ဂလိပ် မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် ကျမ်းစာအုပ်အမျိုးမျိုးကို စီထားသည်။ လိုချင်သည့်စာအုပ်ကို ထ၍ ဟိုဖွသည်ဖွ ရှာစရာမလိုပါ။ လက်လှမ်းလိုက်ရုံသာ ဖြစ်သည်။ အသုံးများသော ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်များ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ စာနှင့် မျက်နှာမခွာသော ပညာရှင်တစ်ဦး၏ စာအုပ်စင်ကလေးကို ယခုတိုင် မြင်ယောင် နေပါသည်။ ပညာလိုက်စားသည် ဆိုသည်မှာ ဒီလိုပါကလားဟု ဆရာကို အားကျခဲ့ရပါသည်။ ဆရာ၏ ကြီးသော ပညာဂုဏ်ကို အလွန် ရိုသေရပါသည်။ ထိုနေ့မှာပဲ ဆရာဇော်ဂျီက မြန်မာမင်း အုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်း ငါးတွဲကို ငှားလိုက် သဖြင့် စာတမ်း ပြုစုနိုင်ကြပါသည်။

တစ်ခါကလည်း တက္ကသိုလ်မင်းမော်နှင့် အတူ ဆရာ၏ ဦးထွန်းလင်း ခြံလမ်းနေအိမ်သို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ဧည့်ခန်းမှာ ခဏနေကြစဉ် ဆရာသည် အပေါ်ထပ်မှ ဆင်းလာရာ လက်ထဲမှာ သတင်းစာတစ်စောင် ပါလာသည်။ ထိုင်ထိုင်ချင်းပင် သတင်းစာထဲက မြန်မာစာရေးထုံး၊ အသုံးအနှုန်းနှင့် သဒ္ဒါ အမှားများကို ထောက်ပြပါသည်။ စာနှင့် မျက်နှာမကွာ၊ အမြဲတမ်း လေ့လေ့ လာလာရှိနေသော ဆရာအား အကြည်ညိုဟောင်းတွင် သဒ္ဒါသစ်တိုးကာ ပို၍ ကြည်ညို ရပါသည်။

ပုဒ္ဒဘာသာဝင် မြန်မာတို့အဖို့ အသက်ရလာလျှင် ပုတီးနှင့် တရားနှင့် နေလေ့ ရှိပါသည်။ အချို့က ဝိပဿနာရိပ်သာသို့ သွား၍ တရားထိုင်ကြသည်။ အချို့ကလည်း အိမ်မှာပဲ တရားထိုင်ကြသည်။ နေရင်းထိုင်ရင်းလည်း သတိနှင့်

မှတ်၍ တရားနှလုံးသွင်းကြပါသည်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်လည်း တရားအလုပ်ကို မေ့မည် မထင်ပါ။ သို့ရာတွင် ဆရာမင်းသုဝဏ်ကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့ စာသမား ပညာသည်များကား တရားအလုပ်ထက် စာအလုပ်ကိုသာ တကုပ်ကုပ် လုပ်ချင်ပါသည်။ ငယ်ငယ်ကတည်းက ထုံလာသော ဝါသနာကြောင့် စာမဖတ်ဘဲ နေလို့ မရပါ။ မလေ့လာဘဲ နေလို့မရပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ ဝေါဟာရတစ်ခု၏ ဇာစ်မြစ်ကို သိချင်၍ ရှာရဖွေရ၊ ဖတ်ရသည်မှာ လေးငါးခြောက်လနှင့် အစ မသတ်နိုင်၊ စားလည်း ~~သည်~~စိတ်၊ အိပ်လည်း သည်စိတ်၊ ကျေနပ်လောက်သောအဖြေကို မရမချင်း၊ မှတ်ရင်းတွေး၊ တွေးရင်းမှတ်ကာ အချိန်များစွာ ကုန်ခဲ့ရပါသည်။ သို့ပါသော် စိတ်ကား ဆုတ်နစ်မသွားပါ။ လိုက်လေ ဝင်စားလေ၊ ဝင်စားလေ ပျော်လေ၊ ပျော်လေ ရှေ့သို့တိုး၍ ရှာချင်ချင်လေလေ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ပညာနောက်သို့ တကောက်ကောက်လိုက်ရင်း စိတ်ပျော်မွေ့ရသည့် အရသာမျိုးကို အဘယ်အရသာသည် သာနိုင်အံ့နည်း။ ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် ကျွန်ုပ်တို့ထက် အပြန်တစ်ရာ သာသော ပညာသည်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပညာတော၌ မွေ့ပျော်ရသော အရသာကို ကျွန်ုပ်တို့ထက် အပြန်တစ်ရာသာအောင် ခံစားနိုင်သူ ဖြစ်ပါသည်။ ဤမျှလောက် ပညာတောမှာ မွေ့လျော်နေသော ဆရာသည် ဤအရွယ်ကား တရားအလုပ်လုပ်ရမည့် အခါဟု သိပင်သိသော်လည်း ပညာတောက ရုန်းမထွက်နိုင်ပါ။ ပညာတောမှာ မွေ့လျော် လျက်၊ လေ့လာလျက်၊ ကြံစည်လျက်၊ တွေးတောလျက်၊ ဝေဖန်လျက်၊ ချိန်ဆ လျက်၊ ရေးသားလျက် ရှိရာ ရှေ့အဖို့လည်း ဤအတိုင်း စခန်းသွားရဦးမည် ကို ဝင်စားလျက်၊ ပျော်ပိုက်လျက် ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားဘက် မလိုက်နိုင်ဘဲ ပညာသည် တစ်ယောက်၏ အထုံဝါသနာကြောင့် မစွန့်နိုင် မခွာနိုင် အောင်စွဲသော ပညာ၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ရပုံကို ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ပါ သည်။

ဝေးလျက်ပင်

(လယ်တီဘုရား ဦးထိပ်ထားလျက်)
 ခွင့်သာခိုက်မို့၊ လိုက်မည်ကြံလည်း
 ရှာရန်ဖွေရန်၊ လေ့လာရန်ဟု
 ရန်ပေါင်းများစွာ၊ ဆီးဆိုကာ၍
 ငါ့မှာ မလိုက်နိုင်တကား။

ခွင့်သာဆဲမို့၊ ခဲမည်ကြီလည်း
 တွေးရန်တောရန်၊ စဉ်းစားရန်ဟု
 ရန်ပေါင်းများစွာ၊ ဆီးဆိုကာ၍
 ငါ့မှာ မခဲနိုင်တကား။

ခွင့်သာတုန်းမို့၊ ရုန်းမည်ကြီလည်း
 ရေးရန်သားရန်၊ တင်ပြရန်ဟု
 ရန်ပေါင်းများစွာ၊ ဆီးဆိုကာ၍
 ငါ့မှာ မရုန်းနိုင်တကား။

ပိတ်ဆိုဆီးကာ၊ ရန်များစွာကို
 ရုန်းခွာတော့မည်၊ တွေးကြံစည်ရင်း
 နေခြည်တွင်လက်၊ ပင့်ကူရက်သည့်
 ကွန်ရွက်ကျလာ၊ ပိုးပမာသို့
 ရုန်းခွာလေတိုင်း၊ ကြိုးတွေဆိုင်း၍
 မပိုင်းဖြတ်နိုင်၊ စိတ်မနိုင်သည်
 ယိုင်ကာလဲပြန်ရတကား။

ရန်ပေါင်းများစွာ တို့အကြား။
 ဝေကလှမ်းမျှော် နေလျက်သား။
 ထွက်လမ်းဝေးကွာ ဝေးကွာသွား။
 ယောက်ျားဘသား သံမှုန့်စား။

(၁၉၈၄)

အထက်က ကဗျာကိုရေးစဉ်က ဆရာ၏ အသက် ၇၅ နှစ် ဖြစ်သည်။ စာကြည့်တန်း၊ လေ့လာတန်း၊ ကြံစည်တန်း၊ တွေးတော စဉ်းစားရသမျှတို့ကို ဆင်ခြင်၍ ချိန်ဆ၍ ရေးသားတင်ပြနေတုန်းပင် ဖြစ်သည်။ ဤအထုအလေ့သည် ငယ်ရွယ်တုန်းကလည်း ဤအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဘီလပ်သို့ ပညာသင်သွားစဉ် (၁၉၃၆) ကလည်း ကျောင်းပိတ်လျှင် အအားမနေ၊ လေ့လာသင့်သော နေရာများသို့ သွားသည်။ ကဗျာရေးဖို့ ခံစားမှုကလေးများ ပေါ်လာလျှင် အနားမှ ရှိသော စာရွက်တိုကလေးများမှာ ကဗျာ ရေးခြစ်လိုက်သည်။

ကဝိအကျော် ရှိတ်စပီးယား၏ မွေးဇာတိသို့ ရောက်စဉ်ကလည်း (၂၃-၄-၃၇) ဆရာသည် ကဗျာတိုကလေးတစ်ပုဒ် ရေးခြစ်ခဲ့သည်။ ကဗျာ ဖြစ်ပေါ်ရာ နောက်ခံအကြောင်းကို ဆရာဒလဘန်းက ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

“ထိုနေ့ကား ကံဝိ အကျော်အမော် ရှိတ်စပီးယား၏ မွေးနေ့ (၁၅၆၄၊ ဧပြီ ၂၃) ဖြစ်လေသည်။ ကံဝိကြီး၏ မွေးရာမြို့ကလေးသို့ အလည် သွားရန် အဖော်စပ်သည်။ ပြီးတော့ သူငယ်ချင်းနှစ်ဦး (သစ်တော ပညာသင် ဦးကြည်) ရှိစေခဲ့စေ ပေါင်သျှီလင်ကလေးများ အိတ်ထဲထည့်ကာ ဘူတာရုံဆင်းကြသည်။ မကြာမီ ဓာတ်ရထားက အဘတို့ကို ကံဝိကြီး မွေးဖွားရာ အေဗွန်ခေါ်မြစ်ကလေးပေါ်ရှိ စထရက်ဖို့ဒ် (Stratford On Aron) သို့ ပို့ဆောင်ပေးသည်။

ကံဝိကြီး မွေးဖွားရာ နှစ်ဆောင်ဖြိုင် အိမ်ကလေးသို့ ရောက်ကြ သည်။ ကံဝိကြီးကို ၁၅၆၄ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားခဲ့ရာ ထိုစဉ်အချိန်က အိမ်ကလေးမှာ နှစ်ပေါင်း လေးရာနီးပါး သက်တမ်း ရှိခဲ့လေပြီ။ အိမ်၏ အဆောင်တစ်ဆောင်ကို ပြတိုက်ကလေး အဖြစ် ဖန်တီးထားသည်။ အိမ်ငယ်မှ ထွက်ခဲ့သော် ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက်၊ ပြီးနောက် ကံဝိကြီး၏သမီး ယုဒစ်ရှိတ်စပီးယား၏ အိမ်ကို တွေ့ကြ ရသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဟားဗတ်အိမ်၊ ပြီးတော့ ရှိတ်စပီးယား အသက် ကြီးရင့်သည့်အခါ ဝယ်ယူနေထိုင်ခဲ့သော ခြံကလေးသို့ ရောက်ကြသည်။ ခြံဥယျာဉ်မှတစ်ဆင့် မြစ်ကမ်းနားရှိ ရှိတ်စပီးယားကို နှစ်ခြင်းမင်္ဂလာပြု ရာ Holy Trinity ဘုရားကျောင်းသို့ ရောက်ကြသည်။ ဘုရားကျောင်း ထဲတွင် ရှိတ်စပီးယားနှင့်တကွ သားစဉ်မြေးဆက် အတော်များများ၏ သင်္ချိုင်းဂူများကို တွေ့ရသည်။ ကံဝိကြီး၏ သင်္ချိုင်းကို ဂါရဝ ပြုပြီး နောက် ကဗျာတိုက်ကလေးကို အမှတ်တရ စပ်ဆိုသည်။

ကဝိမော်

သမင်ခိုးသည်
 လူဆိုးအကျော် ကဝိမော်ကို
 ကော်ရော်ရိုကျိုး၊ ငါရှိခိုးသည်
 မိုးသို့ငါ့ညဏ်ကျယ်စေသောဝံ။
 (၂၃-၄-၃၇)

(ရှင်းချက်။ ။ရှိတ်စပီးယား လန်ဒန်သို့ရောက်ရသည့် အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချို့က သူ၏ အိမ်ထောင်ရေး မသာယာမှုကြောင့်ဟု ချီးကြသည်။ အချို့ကမူ ပါလီမန်အမတ်လည်း ဖြစ်၍ တရားသူကြီးလည်း ဖြစ်သူ ဆာသော မတ် လူစီ၏ သီးသန့်တောအုပ်အတွင်းမှ သမင်များကို ခိုး၍ ပစ်သတ်သည့်

အတွက် အမှုဖြစ်သောကြောင့် အရှက်ရကာ လန်ဒန်သို့ ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြလေသည်။

(မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ စာ ၃၆၇၊ ၁၉၇၀၊ အတွဲ ၁၁)

အထက်က ကဗျာတိုကလေးသည် မကြီးကျယ်လှပါ။ ခရီးသွားရင်း ကောက်ခြစ်ထားသော စာတိုကလေးဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ပညာ အလွန်မြတ်နိုးသော မင်းသုဝဏ်၏ စိတ်ကိုမူ ဖော်ပြနိုင်လေသည်။ ပညာနှင့်သာ မွေ့လျော်ချင်သော ပညာဉာဏ်ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကို တောင့်တသော ဆရာ၏ စိတ်ရင်းကို သိရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာသည် တရားဘက်သို့ လိုက်ရမည့် အသက် ၇၅ နှစ်အရွယ်၌ပင် ပညာတော၊ စာပေတောမှ ရုန်းမထွက်နိုင်ခဲ့ပါ။

ပညာရှင်ဘဝ၊ ပညာသည်ဘဝသည် ဥစ္စာနှမ်းပါးတတ်ပါသည်။ သို့ပါသော် ပညာသည် ဘဝသည် လူပင် သေသော်လည်း နာမည် မသေ၊ ခေတ်အဆက်ဆက် လူသားမျိုးနွယ်တို့အား သူ့စာပေ၊ သူ့ပညာဖြင့် အကျိုးပြုလျက်သာရှိသည်။ ဥစ္စာရှင်သူဌေးကြီးများ သေသွားလျှင် မေ့လွယ်ကြသော်လည်း သူတို့ကိုကား မမေ့နိုင်။ ဦးခိုက်လျက် ပူဇော်လျက် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာသည် ရောက်တုန်းရောက်ခိုက်၌ သူ၏ စိတ်သန္တာန်၌ ပေါ်လာသော ခံစားမှုအသိဖြင့် “ရှိတ်စပီးယား” ကဗျာတိုကလေးကို ဤသို့ ရေးခြစ်ပြန်သည်။

ရှိတ်စပီးယား

ချိုတနွဲ့နွဲ့၊ တဖွဲ့ဖွဲ့နှင့်
သဲ့သဲ့တိတ်ကာ၊ အိပ်တန်းရှာလည်း
သာယာဆေးလေး၊ ဆိတ်ဆိတ်ကြွေးသည်
တေးမျှင်တန်းလျက် ကျန်ခဲ့၏။

(၂၄-၄-၃၇)

ဖွဲ့ဖွဲ့နွဲ့နွဲ့ တေးသီလျက်ရှိသော ငှက်ငယ်ကလေးသည် တေးသံတိတ်၍ အိပ်တန်းရှာ၊ အိပ်တန်းဝင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း သူ သီကျုံးဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သော တေးသံတို့ကား ပျောက်ဆုံးမသွားပါ။ အမျှင်တန်းလျက်၊ ပျံ့နွဲ့လျက်၊ ပဲ့တင်သံရှိက်လွှဲဘဲ ပင်ရှိလေသည်။ ထို့အတူ ရှိတ်စပီးယားသည်လည်း ဘဝ၏ နေဝင်ချိန်၌ အိပ်တန်းဝင်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ငါးရာကျော် ကြာခဲ့လေပြီ ဖြစ်သော်လည်း သူ၏စာပေ တေးသံတို့ကား ပျောက်ဆုံးမသွား၊ ပျံ့နွဲ့လျက်သာ ရှိလေသည်။ ဆရာသည် ကမ္ဘာအနှံ့ ထွင်းဖောက် ကျော်ကြားခဲ့သော ရှိတ်စပီးယား၏ စာပေဂုဏ် (၁)

ပညာဂုဏ်ကို အိပ်တန်းစင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း သူ့တေးသံကို ချန်ခဲ့သော
ငှက်ငယ်ကလေးနှင့် တင်စား ရေးခြစ်ထားသည်မှာ သိမ်မွေ့လှပေသည်။

ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း၌ ပညာဉာဏ်ကြီးသည်၏ အဖြစ်၊ ပညာဉာဏ်
ကျယ်ပြောသည်၏ အဖြစ်ကို လိုလားနှစ်သက်သော ဆရာသည်လည်း သူကဗျာ
ဖွဲ့ခဲ့သော ငှက်ငယ်ကလေးပမာ သူ့တေးသံများကို ချန်၍ ဘဝအိပ်တန်း ဝင်ခဲ့
သည်မှာ ခြောက်နှစ်ကျော်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ပါသော် ဆရာတေးသံများကို
နားဆင်လျက်ရှိသော လူအများကမူ ဆရာအား အောက်မေ့တသနေဆဲ ဖြစ်
ပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၁၄

ဆရာဒလဘန်း၏ ကျေးဇူးကြောင့် ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ “ကဝိမော်” နှင့် “ရှိတ်စပီးယား” ဆိုသော ကဗျာများကို ဆောင်းပါးရေးခွင့်ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ မသိသေးသော သိဖို့လည်း ခက်သော ဆရာအကြောင်းအချို့နှင့် ဆရာမှတ်စု ထဲက စာတိုကလေးများသည် ဖော်ထုတ်သူ မရှိလျှင် ဘယ်လောက်ကြာကြာ မြုပ်နေမည် မသိပါ။ ဆရာ၏သားက အဖ၏ စာပေဂုဏ်ကို စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ လေးစားရုံသေခြင်း ရှိသောကြောင့်သာ ကျွန်ုပ်တို့ စာသမားများသည် ဆရာ အကြောင်းကို ပို၍ သိခွင့်ရပေသည်။ သိခွင့်ရသောကြောင့်သာ ဆရာစာတို့၏ အကြောင်းကို ပို၍ပြည့်စုံအောင် တင်ပြနိုင်ပါသည်။ ယခု အစပျိုးမည့် ကဗျာတို ကလေး နှစ်ပုဒ်မှာ “ဂျနီဗာကန်ရီး” နှင့် “နတ်ထင်းတောင်” ကဗျာတိုကလေး နှစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။

ကဗျာတိုကလေး နှစ်ပုဒ်၏ အကြောင်းကို မတင်ပြမီ ကဗျာသဘောကို နည်းနည်း ပြောချင်ပါသည်။ ရသစာပေအဖွဲ့တွင် ကဗျာသည် ပညာသား အပါဆုံး ဖြစ်သည်။ စကားပြေရေးသူ များသော်လည်း ကဗျာရေးသူ နည်းပါး သည်မှာ ကဗျာ၏ ပညာသားပါမှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကဗျာသည် ပါရမီဉာဏ်နှင့် လုံးလုံးကြီး ဆိုင်သည်။ မွေးဗီဇဉာဏ် ပါရမီ မပါလျှင် ကဗျာစာဆိုကောင်း ဖြစ်ခွင့်မရှိ၊ ကြိုးစားသင်ယူလျှင် ပညာရှင်ကား ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ကဗျာစာဆိုကောင်းပင် ဖြစ်စေကာ သူရေးသမျှ ကဗျာတိုင်းလုံး အကောင်း ချည်းဟု မဆိုနိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် ကဗျာဉာဏ်ပါရမီ ရှိသော သူ၏အဆင့်အတန်း

ကိုမူ ထိန်းထားနိုင်သော စွမ်းရည်ကို သူ့ကဗျာများတွင် တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ မင်းသုဝဏ် ခရီးသွားရင်း ကောက်ခြစ်ထားသော ကဗျာတိုကလေး နှစ်ပုဒ်တွင် မင်းသုဝဏ်၏ မွေးရာပါ ကဗျာ ဉာဏ်စွမ်းရည်ကို အထင်အရှား တွေ့နိုင်ပါသည်။ ရှုပါ။

ဂျနီဇာကန်ရိုး

တောင်ခိုးနှင့်တိမ်၊ ရောယှက်လိမ်၍
တိမ်နှင့်တောင်ခိုး၊ တောင်ကိုမိုး၍
မိုးကိုမမြင်၊ ကန်ရေပြင်တွင်
ငွေသွင်တိမ်ရိပ်ကူးသတည်း။

(၁၂-၄-၁၉၃၉)

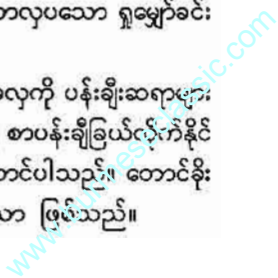
နတ်ထင်းတောင်

တောင်ထိပ်က နေစွယ်
တောင်လယ်က မြူရိုး။
တောင်ခြေမှာ နတ်ထင်းက
သင်းကြူနံ့ဖြိုး။

(၁၂-၄-၁၉၃၉)

ဆရာဒလဘန်း၏ စာတွင် “ဂျနီဇာကန်ရိုး” ကဗျာနောက်ခံကို ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။ အောက်စမို့ဒ် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ ၁၉၃၉ ခုနှစ် ကျောင်းပိတ်ရက်တွင် အဘသည် ဗဟုသုတရှာ အပန်းဖြေရန် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ သို့ ဧပြီလ ခုနစ်ရက်နေ့တွင် ရောက်ခဲ့သည်။ မွန်ထရိုးမြို့ကလေးရှိ ဆွစ်နှင့် မဂျက်စတစ်ဟိုတယ် အခန်း ၇၇ တွင် တည်းခို စခန်းချသည်။ မွန်ထရိုးမြို့ ကလေးမှာ ဂျနီဇာကန်ရိုးတွင် တည်ရှိသည်။ ဂျနီဇာကန်ကြီးသို့ လည်းကောင်း၊ တောင်ထိပ်ကိုကွေ့ကာ၊ ဝိုက်ကာ၊ တက်ကာ သက်ကာဖြင့် အနီးအနား ဒေသများသို့ လည်းကောင်း အဘ ခြေဆန့်သည်။ သာယာလှပသော ရှုမျှော်ခင်း ကို ကြည့်ရှု ခံစားရသည်။

သူ ခံစားရသည့်အတိုင်း ဂျနီဇာကန်ရိုး၏ ရှုခင်းအလှကို ပန်းချီဆရာများ ကဲ့သို့ စီးဝင်လာသော ခံစားမှုကို ရုတ်တရက် အမိဖမ်း၍ စာပန်းချီဩယ်လုံးကိုင် သည်။ ယင်းရှုခင်းတွင် ရေးဩယ်စရာသည် မများလှ၊ တောင်ပါသည်။ တောင်ခိုး ပါသည်။ တိမ်ပါသည်။ ကန်ရေပြင်ပါသည်။ လေးခုသာ ဖြစ်သည်။

ဂျနီဗာတောင်သည် မြင့်ဟန်တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ တောင်ခိုးနှင့်တိမ်သည် ရောလိမ်လျက် ရှိသည်။ တိမ်နှင့် တောင်ခိုးသည် တောင်ကိုမိုးထားရာ မိုးကိုမမြင် ရ၊ ကန်ရေပြင်၌သာ အဖြူရောင်တိမ်လိပ်များ ထိုးကျနေသည်။ တိမ်၏အလှ သည် မိုးကောင်းကင်မှာထက် ကန်ရေပြင်၌ အရိပ်တိုးနေသည်မှာ ပို၍လှသည်။ မြင်ရခဲသော ရှုခင်းထူးပင် ဖြစ်သည်။ ယင်း ရှုခင်း အလှထူးကို ရုတ်တရက် အရ ဖမ်း၍ စာပန်းချီ ခြယ်လိုက်နိုင်သည်မှာ စာဆိုကောင်းတို့၏ ပါရမီဉာဏ်ထူး တစ်မျိုးဖြစ်ရာ သာမန်လူတို့ တင်ကူး၍ ကြံစည်စိတ်ကူးနိုင်သောအရာ မဟုတ် ချေ။

အပြင်ဘက်ကကြည့်လျှင် ဂျနီဗာကန်ရိုး၏ တိမ်ရိပ်ထိုးနေသော အလှထူး သည် စာဖတ်သူ၏ စိတ်မျက်စိတွင် ပေါ်လွင်လျက် ရှိသည်။ ကဗျာ၏ အသံ အနေအထားကို ကြည့်လျှင် အသံသည် မများလှ။ အထူးသဖြင့် “တ” သံနှင့် “မ” သံများသာ နေရာယူထားသည်။ “တောင်ခိုးနှင့်တိမ်” ဟူ၍ “တ” အက္ခရာသံလွင်ဖြင့် ချီ၍ “တိမ်နှင့်တောင်ခိုး” ဟု ရှေ့နောက် အသံပြောင်းလိုက် သည်။ နားထောင်၍ ကောင်းသည်။ ထို့နောက် တိမ်နှင့်တောင်ခိုးက တောင်ကို မိုးထားသည်ဟု “မိုး”ကို ကြိယာ သဘောဖွဲ့ပြီး “မိုးကိုမမြင်” ဟူ၍ “မိုး” ကို နာမ်သဘော ပြောင်းဖွဲ့လိုက်သည်။ ကြိယာပုဒ် “မိုး” နှင့် နာမ်ပုဒ် “မိုး” နှစ်ခုသည် ဆက်တိုက်ပေါ်လာရာ အသံချင်းနီးကပ်သဖြင့် သာယာသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် “မမြင်” ဟု “မ” အက္ခရာ ဌာန်တူလိုက်ထား၍ ပို၍ သာယာနာပျော်ဖွယ် ဖြစ်လာသည်။

ကဗျာကလေးသည် တိုပင်တိုသော်လည်း အလွန်လက်ရာ မြောက်သည် ကို တွေ့နိုင်သည်။ ဆရာရေးဖွဲ့ဖူးသော “လယ်စောင့်တဲကလေး” ကဗျာကဲ့သို့ ထိမိလှပေသည်။ “နတ်ထင်းတောင်” ကဗျာသည် ဒွေးချိုး ဖြစ်သည်။ “ဂျနီဗာ ကန်ရိုး” ကဗျာကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဍာန်တို့ကိုဖော်သော သရုပ်ဖော် အရေးအသား ဖြစ်သည်။ ဝေးနီး အစီအစဉ်ဖြင့် ဖော်ထားသော အရေးအသား ဖြစ်သည်။ တောင်ထိပ်၌ နေရောင်ကို မြင်ရသည်။ တောင်လယ်၌ မြူခိုးကို မြင်ရသည်။ တောင်ခြေ၌ နတ်ထင်းပင်ခေါ် ထင်းရှူးပင်များကို မြင်ရသည်။ တောင်ထိပ်မှ တောင်လယ်သို့ တောင်လယ်မှ တောင်ခြေသို့ နေရာရွေ့လာသည့် သဘော ဖြစ်သည်။ အဝေးမြင်မှ အနီးမြင်သို့ ရွေ့လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဝေးနီး အစီအစဉ်ဖြင့် ဖွဲ့သော သရုပ်ဖော် ကဗျာတိုကလေး ဖြစ်သည်။

ထိုသို့သော အဖွဲ့မျိုးကို ဦးဩဘာသလည်း မဟော်သခင် ဇာတ်ဝတ္ထုတွင်

ဖွဲ့ခဲ့ဖူးသည်။ ရေကန်ထဲ၌ ပတ္တမြားအရောင်ထင်ပုံကိုပြသော ဝေးနီးအစီအစဉ် သရုပ်ဖော် အရေးအသား ဖြစ်သည်။

“ထိုအခါ မြို့တော်၏တောင်တံခါး၌ မနီးမဝေးသော အရပ်တွင် ရေကန် သည်ရှိ၏။ ထိုရေကန်နား၌လည်း ထန်းပင်တစ်ပင် ရှိ၏။ ထိုထန်းပင်၌ ကျီးတို့ သည် အသိုက်ဖွဲ့၍ နေကုန်၏။ ထိုကျီးသိုက်၌ အလျှံတပြောင်ပြောင်တောက်သော ပတ္တမြား တစ်လုံးသည်လည်း ရှိ၏။ ထိုပတ္တမြား၏ အရောင်သည် ကန်အတွင်း ရေထဲ၌ ထင်၏”

အဆိုပါစာပိုဒ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပတ္တမြား အရောင်ထင်သော နေရာကို ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်ရောက်အောင် ဝါကျငါးခုဖြင့် ပို့ထားသည်။ ပထမဝါကျ၌ မြို့တံခါးနားက ရေကန်၊ ဒုတိယဝါကျတွင် ရေကန်နားက ထန်းပင်၊ တတိယဝါကျတွင် ထန်းပင်ပေါ်က ကျီးသိုက်၊ စတုတ္ထဝါကျတွင် ကျီးသိုက်ထဲက ပတ္တမြား၊ ပဉ္စမဝါကျတွင် ရေကန်၌ ပတ္တမြားအရောင်ထင်ပုံ ကို ဝေးနီးအစီအစဉ်ဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်မှာ နှစ်သက်ဖွယ်ပင် ဖြစ်သည်။

“နတ်ထင်းတောင်” ကဗျာတွင်ကား နေရာသုံးခုကိုသာ ပြသည်။ တောင် ခြေက နတ်ထင်းပင် (ထင်းရှူး)ကို ဖွဲ့လိုခြင်း ဖြစ်သည်။ တောင်ထိပ်၊ တောင် လယ်၊ တောင်ခြေ နေရာသုံးခုဖြင့် နတ်ထင်းတောင်၏ ရှုခင်းကို အပိုအလို မပါ သရုပ်ဖော်ထားသည်မှာ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည်။ ဆေးစက်ကျရာ အရပ် ထင်ဆိုသလို ကဗျာစာဆိုကောင်းတို့၏ မြင်တတ်ပုံ၊ ဖွဲ့တတ်ပုံကို တွေ့ရသည်။

ဆက်လက်၍ ဆရာ၏ နိုင်ငံဖြစ် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို တစ်ဆက်တည်း တင်ပြဦးမည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံမှာ ရေးသောကဗျာ ဖြစ်သည်။ အိမ်မြန်မာပြည်ကို လွမ်းသော လေးချိုး ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့အစဉ်အလာ ယဉ်ကျေးမှုအရ သီတင်းဝါလကျွတ်လျှင် လူကြီးမိဘတို့အား ကန်တော့ကြသော ထုံးတမ်း ဓလေ့ကို လွမ်းစရာ၊ ချစ်စရာကောင်းအောင် ဖွဲ့သည်။ နိုင်ငံခြား ဆိုသည်မှာ မရောက်ဖူးသဖြင့် ရောက်ဖူးရုံမျှ အလည်အပတ်အတွက်သာ ကောင်းသည်။ ကြည့်စရာ အထူးအဆန်းတို့ကို ကြည့်၍၊ ကြည့်စရာကုန်လျှင် အိမ်ပြန်ချင်တော့သည်။ ဘိလပ်ရောက် စာဆို မင်းသုဝဏ်သည်လည်း ပညာရေး အတွက်ကြောင့်သာ အိမ်ပြန်ချင်သော အလွမ်းကို အောင့်နိုင်သမျှ အောင့်ထား ရသည်ဟု ဆိုလျှင် မမှားနိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်၍-

“မလာဖြစ်နိုင်ဘု
ဝါခေတ်တစ်ခါကုန်တော့
မီးရောင်စုံကျွတ်သီတင်းကိုလ

ရင်တွင်းက ပူဆာဆာ” ဟူ၍ စာဆိုသည် ပြင်သစ်သို့ အလည်ရောက်နေစဉ်မှာ အမိမြန်မာပြည်၏ သီတင်းကျွတ်ပွဲတော်ကို အောက်မေ့သဖြင့် လွမ်းလွမ်းတတ ရေးလိုက်ပါသည်။ “ရင်တွင်းက ပူဆာဆာ” ဟု သုံးရိုးသုံးစဉ်အတိုင်း သုံးလိုက်ရသော်လည်း ထိုစကားသည် စာဆိုရင်ထဲက လွမ်းစိတ်အကုန်ကို ကိုယ်စားပြုရာတွင် ထပ်တူထပ်မျှ မကျနိုင်ပါ။ ဘာသာစကား ဆိုသည်မှာ စိတ်၏ ခံစားမှုကို အကုန် မပြနိုင်ပါ။ တစ်ပြည်တစ်ရွာမှ အိမ်ပြန်ချင်သော စာဆို၏ လွမ်းစိတ်ကို စာဆိုတစ်ယောက်တည်းသာ အသိဆုံး ဖြစ်သည်။ ဘယ်ထိအောင် လွမ်းပြီး ဘယ်ထိအောင် မျိုသိပ်ထားရမှန်း အခြားလူ မသိနိုင်။ သို့ဖြစ်၍ တစ်ရွာတစ်ပြည်မှ အိမ်ပြန်ချင်သော စာဆို၏အလွမ်းကို ဖြည့်ကြည့်မှ စာနာ ခံစားနိုင်ပါမည်။

တစ်ခါက ကျွန်ုပ်တို့၏ မိတ်ဆွေတစ်ဦးသည် နိုင်ငံခြားသို့ ရောက်သွားသည်။ ကိုယ့်ပြည်ကိုယ့်ရွာသို့ မပြန်နိုင်သော အခြေအနေတစ်ခုနှင့် ကြုံခဲ့ရသည်။ သူတစ်ပါးနိုင်ငံမှာ သူတစ်ပါးလူမျိုးနှင့် ဆက်ဆံရသည်မှာ အနှစ်သာရမပါ။ အရသာမပေါ်၊ ကိုယ့်မြန်မာစကားနှင့်လည်း ပြော၍မရ၊ မြန်မာကိုတွေ့ပြီး မြန်မာလို အားရပါးရ ပြောလိုက်ချင်သော်လည်း စိတ်ဆန္ဒမပြည့်ဝ၊ ရင်းနှီးခဲ့ဖူးသူ ကိုယ့်မြန်မာလူမျိုးကို တွေ့လိုက်ရလျှင် ပျော်လည်းပျော်သည်။ ငိုလည်းငိုရသည်။ အိမ်ကိုလည်း ပြန်ချင်သည်။ ပြန်လိုလည်းမရ၊ သေလုအောင်လွမ်း၊ သေလုအောင် ခံစားရသည်။ သို့ဖြစ်၍ အမိနိုင်ငံကို ကြည့်မည်ဟု နယ်စပ်မြို့သို့ ဆင်းလာ၊ ဆေးလိပ်ကိုဖွာ၍ တစ်ဖက်ကမ်းက မီးရောင်ပျပျ အမိမြေကို တစ်စိမ့်စိမ့် ကြည့်ပြီး အလွမ်းကို ဖြေရလေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုလွမ်းစိတ်နှင့်ပင် တစ်ပြည်မှာ သေရပါသည်။

တစ်ခါကလည်း ကျွန်ုပ်တို့ မိတ်ဆွေတစ်ဦးသည် နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်တစ်ခုမှာ ကထိကလုပ်ပြီး နိုင်ငံခြားသူတစ်ယောက်နှင့် အိမ်ထောင်ကျလျက်ရှိသည်။ အသက် ၅၀ ကျော် အရွယ်တွင်မူ အမိမြေကို မပြန်ရမနေနိုင်အောင် လွမ်းသဖြင့် တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်၊ သုံးလေးလလောက် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာသည်။ အမိမြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဗိုလ်ဝတ်ကိုချွတ်၊ ပုဆိုးကွက်တုံးနှစ်ထည်၊ သုံးထည်နှင့် အသင့်ချုပ်ပြီး ရုပ်အင်္ကျီလက်တို သုံးထည်လောက်ဝယ်၊ တစ်ထည်ပြီးတစ်ထည် လဲဝတ်ပြီးပစ်လိုက်၊ အမိမြေမှာ စိတ်ရှိသလောက် လျှောက်သွားကာ တစ်နေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ရုံးထိုင်ရာ ရန်ကုန်အဝေးသင် တက္ကသိုလ်သို့ ထင်မထားဘဲ ရောက်လာသည်။ ဤဟုန်းဝမ်းရာ ကျုပ်

ခင်ဗျားတို့ကို သတိရလိုက်တာဟု အားရဝမ်းသာ နှုတ်ဆက်သည်။ ကျုပ်လည်းပဲ ငယ်တုန်းကတော့ အားနဲ့မာန်နဲ့ ဘာတွေလုပ်မယ်၊ ညာတွေလုပ်မယ် ဆိုပြီး နိုင်ငံခြားမှာ မေ့မေ့လျော့လျော့ နေလာလိုက်တာ အခု အသက် ၅၀ ကျော်လာတော့ ကိုယ့်ပြည့် ကိုယ့်ရွာကို လွမ်းတဲ့ရောဂါ ရနေပြီဗျ။ တစ်နှစ်တစ်ခါ သုံးလေးလလောက် ပြန်မနေရရင် မနေတတ်ဘူးဗျာ၊ အခု ကျုပ်ဟိုကို ပြန်ရဦးမှာဟု မျက်နှာညှိကာ ပြောပြီး ထသွားလေသည်။ အခု သူ့ကိုမတွေ့တာ ရှစ်နှစ်လောက်ရှိပြီ။ ဘယ်စခန်း ဘယ်လမ်း ရောက်နေမှန်း မသိပါ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား ဒေါက်တာ ဦးသိန်းထွန်းပင် ဖြစ်သည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်ကား ဟိုမှာအလုပ်ရှိသော ဒေါက်တာ သိန်းထွန်းလောက် မဆိုးပါ။ အများဆုံး အောင့်ထားရ နှစ်နှစ်သုံးနှစ်သာ ဖြစ်သည်။ အချိန်တန်လျှင် အိမ်ပြန်ရပါမည်။ မပြန်ရသေးခင်၌မူ လွမ်းစိတ်နှင့်ပင် သည်းခံ၍ နေရလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဝါလကျွတ်ချိန်၌ သူ၏ဇာတိရွာကို သတိရလျက် သူ့ကဗျာ ဆက်လိုက်ပါသည်။

သူတကာ ကန်တော့ပွဲတွေနှင့်
ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေပါလို့
ရွာထဲမှာ လူရောင်ပြချိန်မို့
စာဆိုလာလိုလှသော်လည်း
မှန်းဆရုံသာ” ဟူ၍ လွမ်းစိတ်ကို ဖြေရလေသည်။

ရှေးတုန်းကမူ လူကြီးမိဘတို့အား မြန်မာ့ရိုးရာ အစဉ်အလာအတိုင်း အုန်းပွဲငှက်ပျော့ပွဲကို ခေါင်းမှာရွက်ပြီး သွားကန်တော့ကြရသည်။ အခုခေတ်တွင် သီတင်းကျွတ်အခါ မုန့်ဘူးကလေးတွေနှင့် ကန်တော့ကြသည်ကို မြင်ရသောအခါ ဝါကျွတ်ကန်တော့ခြင်း အမူအရာကို အားမလို အားမရ ဖြစ်မိသည်။ ရိုးရာ အမူအရာ ပြောင်းနေသဖြင့် မြန်မာ့အစဉ်အလာ ဤယဉ်ကျေးမှုကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ မခံစားရပါ။ ကန်တော့ပွဲပါမှပဲ စိတ်ထဲမှာ လေးပင်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ခေတ်တွေ ပြောင်းလဲလာသောအခါ အစဉ်အလာ မပျောက်သော်လည်း မြန်မာ့ အမူအရာတွေ ကျလာ ပြောင်းလာသဖြင့် ကန်တော့ပွဲခေတ်ကို မှန်းဆပြီး လွမ်းရပါသေးသည်။

ကဗျာ၏ တတိယအချိုးမှာ မြန်မာ့ယုံကြည်မှု အမူအရာ အပြည့်ပါသဖြင့် ပို၍ပင် ချစ်စရာကောင်းသည်။ မီးထွန်းပွဲ နောက်ဆုံးညမှာ တစ်ဘိမ်လုံး မီးတွေ ထိန်နေအောင် ညှိထွန်းရသည်။ ရှေးတုန်းက ဆီမီး၊ နောက်တော့ ဖယောင်းတိုင်

တွေကို စဖိုဆောင်၊ လှေကား၊ သန့်သက်အိမ်ကျန် မီးထွန်း၍ စဖိုဆောင်နတ်၊ လှေကားစောင့် စသည်တို့ကို ဂါရဝပြုကြရသည်။ မြန်မာတို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြသော်လည်း တစ်ဖက်ကလည်း ဆိုင်ရာနတ်တို့ကိုလည်း အသိအမှတ်ပြု၍ ဂါရဝပြုကြသေးသည်။ ဆိုင်ရာနတ်တို့ကို အကြီးအကဲ စောင့်ရှောက်ပေးသူများဟု သဘောထား၍ အရိုအသေ ပေးတတ်ကြပါသည်။ ကြီးသူကို ဂါရဝထားသော မြန်မာ့အမူအရာ မင်္ဂလာတရားပင် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ စာဆိုမင်းသုဝဏ် အပေးသို့ ရောက်နေသည်မှာ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်ရှိပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် စာဆိုသံကို မကြားရကြောင်း စားဖိုဆောင်နတ် ညီနောင်က မေးလာသဖြင့် လှေကားစောင့်နတ်က အဖြေပေးဟန်၊ ယင်း အိမ်စောင့်နတ်တို့သည် စာဆို၏ ငယ်ပေါင်းများ ဖြစ်လေဟန်ကို မြန်မာ့အမူအရာ အပြည့်ပါအောင် ကဗျာ၏ တတိယအချိုး၌ -

“နတ်ညီနောင်စားဖိုကြားဆီက
 မွန်းစာဆို ဘယ်ကိုသွားတယ်လို့
 လှေကားကို သူတို့မေးပြန်တော့
 ဆိုတေးသံ မကြားတာဖြင့်
 တစ်ဝါနှစ်ဝါလျားပေါ့လို့
 လှေကားက အဖြေလာ
 စာဆိုမောင့်ငယ်ပေါင်း” ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

အမိမြန်မာပြည်ကိုခွာ၍ တစ်ပြည်တစ်ရွာမှာ ဖဝါးကိုယာဉ်သာပြုကာ နေရသည်မှာ မိခင်နို့ချိုဖိုးအတွက် ဖြစ်ကြောင်း၊ နောက်တစ်နှစ် အားခဲရင်ဖြင့် သုံးမကုန်အောင်များသော ကန်တော့ပွဲတွေနှင့် ရွာထဲမှာ လူရောင်ပြနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ သားစာဆို၏အပြန်ကို မိခင်က လွမ်းရာ၊ ခန်းသာဝဆီက စရန်နှင့် တပါတော့ဟု ခွင့်တောင်းအပ်ပါကြောင်း ကဗျာနိဂုံး အဆုံး၌ ဤသို့ ဖွဲ့လေသည်။

“မိမြန်မာ
 နေရပ်ကိုငါခွာလို့
 တစ်ရပ်ရွာတစ်မြေခြားမှာလ
 ဖဝါးယာဉ်သာပြုပါလို့
 ရှာစုသည် နို့ချိုဖိုးပါပဲ
 သည်တစ်ဝါ သည်တစ်မိုးကိုတော့

ကြိုးစားကာ စာဆိုခဲ့လျှင်ဖြင့်
 သုံးမကုန် ကန်တော့ပွဲတွေနှင့်
 ရွာထဲမှာ လူရောင်ပြနိုင်လိမ့်
 သားစာဆို လူညိုလှကိုလ
 လွမ်းရာခန်းသာဝဆီက
 အပြန်ကို စရန်နှင့်တပေတော့။
 ဝေးကပ်တောင်း”

စာဆိုသည် အဆိုပါကဗျာကို ၁၉၃၈ တွင် ရေး၍ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် မိခင် ရင်ခွင်ဆီသို့ အရောက်ပြန်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဝေးရပ်မြေ၊ တစ်ပြည်တစ်ရွာမှ ရေးသော ကဗျာဖြစ်ရာ အမိပြည်သို့ အလွမ်းသည် ပို၍ပေါ်လွင်လာရပေသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၁၅

“မင်းသုဝဏ်နှင့်ကဗျာ” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆရာကဗျာများ အကြောင်းကို ခေတ်စမ်းကြိုကာလ၊ ခေတ်စမ်းကာလ ဟူ၍ အပိုင်းခွဲပြီး အဖွင့်ရေးလာခဲ့သည် မှာ ဆောင်းပါးအမှတ် ၁၄ အထိ ဖြစ်သည်။ အဖွင့်စာရေးရာတွင် “မင်းသုဝဏ်” ဟု ရှေ့က ဆရာမတပ်ဘဲ ရေးခဲ့သည်လည်း ရှိပါသည်။ ဆရာ မတပ်သည်မှာ မရှိသေ၍ မဟုတ်ပါ။ ဆရာအား ရိုသေလေးစားသည်မှာ ဘုရားတစ်ဆူ ဂုဏ်လုံး နှင့်မခြားပါ။ သို့ရာတွင် စာကို ပညာရပ်သဘောဖြင့် လေ့လာသောအခါ နိုင်ငံ တကာ ကျင့်သုံးသော ထုံးစံကိုသာ လိုက်လို၍ “မင်းသုဝဏ်” ဟု ဝိသေသမပါဘဲ သုံးရပါသည်။ သို့သုံးရသော်လည်း ဆရာမပါသဖြင့် တစ်ခါတစ်ရံ ရေးနေရင်း စိတ်မလုံပါ။ ဆရာပါသွားသည့် အခါလည်း ရှိပါသည်။ စာဆိုဟု သုံးလိုက်သည့် အခါလည်း ရှိပါသည်။ မည်ကဲ့သို့ပင် ဆိုစေကာမူ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဝိဇ္ဇာ(အထွေ ထွေဂုဏ်ထူး) ပထမနှစ်၌ ဆရာကိုယ်တိုင် ပါမောက္ခအဖြစ်ဖြင့် သင်ပြပေးခြင်း ခံရသော တပည့်များဖြစ်ရာ “ဆရာတပည့်” ဟူ၍ ဂုဏ်ယူ၍ မဆုံးနိုင်ပါ။ အဘယ်မှာလျှင် မရှိမသေဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။ သို့ဖြစ်၍ ဆက်လက် ရေးသားသော အဖွင့်စာများ၌ သင့်သလို ခေါ်ဝေါ်ရေးသားသွားမည် ဖြစ်ပါ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ သဘောထားကို နားလည်ပေးပါရန် စကားခံအပ်ပါသည်။

၁၉၃၀ မှ ၁၉၃၅ ခုနှစ်အထိ ကာလသည် မင်းသုဝဏ် ကဗျာရေးအား ကောင်းသောကာလ ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား လူငယ်ဘဝလည်း ဖြစ်၍ လို၍မရသော ဆင်းရဲတစ်မျိုးကို ခံစားရသော အခါလည်းဖြစ်ရာ ခံစားမှု အားကောင်းလှသည်။ ခံစားမှု အားကောင်းသည်နှင့်အမျှ သမုတ်အလွမ်း ကဗျာ

များကို အများဆုံး ရေးခဲ့လေသည်။ ရေးသမျှ ကဗျာတို့သည် စိတ်၌ ထိခိုက်ဖွယ် ရသမြောက် ကဗျာများချည်း ဖြစ်သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် မင်းသုဝဏ်သည် အင်္ဂလန်သို့ ပညာတော်သင်သွားရာ ၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင်မှ ဇာတိမြေသို့ ပြန်ရောက်သည်။ နိုင်ငံခြားမှာ သုံးနှစ်တာ နေရစဉ်၌ ဆရာသည် အားလပ်ချိန်ရတိုင်း ခရီးထွက်၍ ဗဟုသုတ ဖြည့်ဆည်းသည်။ သူ့စိတ်၌ဖြစ်သော စာတိုကဗျာတိုကလေးများကို ရရာစက္ကူပေါ် တွင် ရေးခြစ်သည်။ ထိုအကြောင်းကို ဆရာ၏သား ဒလဘန်းက “အဘ၏ ဘီလပ်ကျွန်းဖြစ် ကဗျာများ” ဟု မှတ်တမ်းတင် ရေးသားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ဆရာဒလဘန်း ဖော်ပြသော ကဗျာတိုကလေးများမှ နှစ်သက်ရာ ကို ဖွင့်ဆိုရေးခဲ့သည်မှာ တစ်မျိုးတစ်ဘာသာ၊ ဆရာဒလဘန်းနှင့် ရှုထောင့်ချင်း ကား မတူပါ။

ခေတ်စမ်းကာလကို ၁၉၃၀ ပြည့်မှ ၁၉၄၁ ခုနှစ် အထိ သတ်မှတ်ကြရာ ဆရာသည် ခေတ်စမ်းကာလ လေးငါးခြောက်နှစ်လုံးလုံး ဘဝအလွမ်းကဗျာများ ကိုသာ အကြောင်းအားလျော်စွာ ရေးခဲ့လေသည်။ သို့ပါသော် ရှေ့က ဆောင်းပါး များတွင် ဖော်ပြဖူးသည့်အတိုင်း ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှစ၍ ဆရာ၏ဘဝအလွမ်း ကဗျာ များကို မတွေ့ရတော့ပါ။

ခေတ်စမ်းနှောင်းကာလတွင်မူ ဆရာသည် သူ၏ ဘဝပတ်ဝန်းကျင်၌ သူမြင်တွေ့ ခံစားရသည်များကို ဆက်လက်ရေးဖွဲ့သည်။ အကြောင်းအရာလည်း စုံ၍ ခံစားမှုနယ်ပယ် ကျယ်ပြန့်လာသည်နှင့် အမျှ ရေးပုံရေးဟန် လေသံပြောင်း တန်သရွေ့ ပြောင်းလာသည်ကို သတိထားမိသည်။ အချို့သော ကဗျာတို့သည် ပုံမှန်လေသံဖြင့် ခံ့ညားလေသည်။ အချို့သော ကဗျာတို့သည် လေသံပေါ့ပါး သွက်လက် လာသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဆရာသည် အသက် ၇၀ ကျော်လာသောအခါ အငြိမ်းစား ဘဝကို အပြည့်ယူ၍ စာဖတ်ခြင်း၊ စာရေးခြင်းဖြင့်သာ အချိန်ကို ကုန်လွန်စေသည်။ ပြင်ပသို့လည်း ထွက်ဟန်မတူပါ။ အိမ်ထဲမှာသာ စာပေကို အဖော်လုပ်၍နေသည်။ သို့ရာတွင် စာပေလေ့ကျက်ခြင်း၌သာ လုံးလုံးကြီးနေသည်ဟုလည်း မဆိုသာ။ သူငယ်စဉ်က သူနှင့်ဆက်စပ်ရာ အတိတ်က အကြောင်းများဆီသို့ စိတ်ရောက် လျက်ရှိသည်။ သူ့စိတ်သည် ရွာအနှံ့ခြေဆန့်လျက် ဘုန်းကြီးကျောင်းသားဘဝက ကျောင်းနေဖက်များကို အောက်မေ့သည်။ ရိုးရိုးကုပ်ကုပ် အနေစုတ်သော်လည်း အများကောင်းကျိုး ပြု၍ အေးချမ်းစွာ နေသွားကြသော တောက အဘိုးအိုများကို သတိရသည်။ တောက အဘွားအိုများကို အောက်မေ့သည်။

ဆရာသည် ဇာတိတောရွာ၌ ဆယ်နှစ်ကျော်နေပြီး မြို့ကျောင်းသို့ ပြောင်းခဲ့ရသည်။ ကျောင်းပိတ်လျှင် တောမှာ ပြန်နေသည်။ သို့ရာတွင် အင်္ဂလန်သို့ ပညာသင် သွားသော ၁၉၃၆ ခုနှစ်လောက်မှစ၍ တောသို့ အရောက်အပေါက်နည်းသွားဟန် ရှိသည်။ အလုပ်ရှိရာ ရန်ကုန်မြို့၌သာ အနိစ္စရောက်သည်အထိ နေသွားလေသည်။ ယခုလို အငြိမ်းစားဘဝ အသက် ၇၀ ကျော်အရွယ်ကား အိမ်ထဲမှ အိမ်ပြင်သို့ ထွက်ဖို့မတော်ပါ။ အပြင်ထွက်လျှင်လည်း သားသမီးများက စိတ်ချနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ထိုအခါ အိမ်တွင်းအောင်းနေရသော ဆရာ၏ စိတ်သည် သူငယ်စဉ်က သူနှင့် ရင်းခဲ့ရသော ကျေးရွာ၌သာ လှည့်လည်ကျက်စား အာရုံပွား၍ ကျောင်းနေဖက် သူ၏ကစားဖော်များကို အလွန်အောက်မေ့လေသည်။ သတိရပုံကို-

ရှေးသရောခါ၊ ငါတို့ရွာ၌
 ကျောင်းမှာနေဖက်၊ ကစားဖက်တို့
 ရေတွက်ကြည့်ရာ၊ မများပါလည်း
 ဘယ်မှာနေသည် မကြားမိ
 ရှိလေသေးသည် ငါမသိ။
 ဟူ၍ အောက်မေ့တသစိတ်နှင့် ရေးဖွဲ့သည်။

ထိုစဉ်က ဆရာသည် တောမှာ မမြဲပါ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ အမျိုးသားကျောင်းသို့၊ အမျိုးသားကျောင်းမှ မြို့က ဆရာမှတ်ကြီးကျောင်းသို့ ပြောင်းရသဖြင့် ငယ်ပေါင်းတို့နှင့် ခွဲသွားရပုံကို သတိရပြန်သည်။ ထို့ကြောင့်-

ကံပစ်ချ၍၊ ရောက်ခဲ့ပါရ
 ရွာဘုန်းကြီးကျောင်း၊ မျိုးသားကျောင်းနှင့်
 မြို့ကျောင်းပြောင်းလျက်၊ အတန်းတက်သော်
 ဆိုးဖက်တေဖက်၊ ကစားဖက်နှင့်
 ပျော်ဖက်ပါးဖက်၊ စာသင်ဖက်ကို
 ခင်လျက်ခွဲခွာ၊ ထွက်ခဲ့ပါသည်
 ကြာပြီနှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်ကျော်။

ဟူ၍ သူငယ်ချင်းများနှင့် ကွဲခဲ့ရသော အချိန်များကို လက်ဦးလျက် ရေတွက်ကြည့်ပြန်သည်။ ရေတွက်ရင်းပင် ငယ်ငယ်က ဘုန်းကြီးကျောင်းသား ငယ်ပေါင်းများကို နာမည်နှင့်တကွ သူတို့၏ဂုဏ်ပုဒ်များကိုပါ နှုတ်မိလျက် ရှိသည်။ သူ၏ ငယ်ပေါင်းများကား တစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီမှာ သူတို့ဂုဏ်ထူးနှင့် သူ မေ့ဖျောက်၍ မရနိုင်အောင် စိတ်အာရုံမှာ ပေါ်လာပြန်သည်။

ထိပ်ပေါက်မောင်ချစ်၊ အထစ်အောင်ခင်
 ငတင် ခြောက်စောင်း
 ဘသောင်း ဘယ်ကျော်၊
 ဘသော်ကုလား၊ ငတက်ပြားနှင့်
 စကားရွှေထူး၊ ရှမ်းမောင်ပြူးတို့
 ရွာဦးကျောင်းမှာ၊ တူနေပါသည်
 ဆရာတော်၏ တပည့်များ။
 ဆိုးတူကောင်းဖက် တို့ကျောင်းသား။
 မှတ်မိသေးသည် ဝိုးတဝါး။

မောင်ချစ်ကား ထိပ်ပေါက်အောင် ကဲသောကြောင့် ထိပ်ပေါက်ဘွဲ့ထူးကို ရသူ ဖြစ်သည်။ အောင်ခင်ကား စကားထစ်သောကြောင့် “အထစ်” ဘွဲ့ထူးကို ပိုင်ထားသူ ဖြစ်သည်။ ငတင်ကား မျက်စိစောင်း၏။ ထို့ကြောင့် ခြောက်စောင်း ငတင်၊ ငတင်ခြောက်စောင်းဟု နာမည်ရသည်။ ဘသော်ကား ကုလားကလေး ဖြစ်သည်။ တိုချင် ရှိချင်သောကြောင့် ငတက်ပြားဘွဲ့ကို ရထားလေသည်။ သူတို့ကား သာမန်များ မဟုတ်ကြ၊ စာဆို၏ငယ်ပေါင်း ဆိုးဖက်၊ တေဖက်၊ ကောင်းဖက်များဖြစ်၍ အဘယ်မှာ မေ့နိုင်ပါမည်နည်း။ မောင်ချစ်တို့၊ အောင်ခင် တို့၊ ငတင်တို့ကား ဆရာကဲ့သို့ နိုင်ငံကျော် ပညာရှင်ကြီး၊ နိုင်ငံကျော် စာဆိုကြီး မဖြစ်နိုင်ပါ။ သေစာရှင်စာလောက် ဖတ်တတ်ရုံအဆင့်ဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းက ဣက္ခိယမည် ထင်ပါသည်။ အကြောင်းသင့်သလို အသက်မွေး၍ အိုကြရ၊ သေကြရမည် ဖြစ်သည်။ သို့ပါသော် သူတို့ကား နိုင်ငံကျော် ကဗျာဆရာကြီး၏ တစ်ခါက ငယ်ပေါင်း၊ ချစ်သူငယ်ချင်းများ ဖြစ်ရာ “မင်းသုဝဏ်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ” ထူထူကြီးကို ပြုစုနိုင်ကြလျှင် သူတို့၏ ဓာတ်ပုံများကို ထည့်ရမှ သူတို့လည်း ဂုဏ်တက်၊ မင်းသုဝဏ်၏ တောသားဘဝနှင့် တောရွာ၏ အလှကိုလည်း ခံစား နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ တောရွာကား အနေစုတ်သော်လည်း ရွှေထုပ်သည် မြပဝါပင် မဟုတ်ပါလား။ စန္ဒကူးနဲ့သာကို တောမှာ ရှာတွေ့နိုင်သည် မဟုတ်ပါလား။ ကမ္ဘာကျော် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ရွှေတောင်နယ်၊ ဝါးလည် ရွာသား ဖြစ်သည်။ ရာမရကန် ဦးတိုးသည် ရွှေဘိုနားက ဆီးတောရွာသား ဖြစ်သည်။ ဖိုးသူတော်ဦးမင်းသည် မိတ္ထီလာမြို့နားက ရေဝေရွာသား ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ မင်းသုဝဏ်သည်လည်း ကွမ်းခြံကုန်းက တောသား ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် တောသားဖြစ်၍ တောကိုချစ်သော တောပေါက်ကဗျာ စာဆို

ကြီးသည် မည်မျှဂုဏ်ဒြပ်ကြီးသော်လည်း တစ်ခါတုန်းက ငယ်သူချင်းများကိုမူ အောက်မေ့တသခြင်း အလွမ်းစိတ်ဖြင့် ဤသို့ တမ်းတ ရေးဖွဲ့သွားလေသည်။

ယခုအခါ၊ အောက်မေ့ပါ၍
ရေတွက်ကြည့်ရာ၊ မများပါလည်း
ဘယ်မှာနေသည် မကြားမိ။
ရှိလေသေးသည် ငါမသိ။
တွေ့ချင်ပါဘိ ရသတိ။

တောသားတို့သည် အနေမလှသော်လည်း ရိုးသားဖြူစင်ကြသည်။ တောမှာပင်မွေး၍ တောမှာပင် ခေါင်းချသွားကြသည်။ မနက်မိုးလင်းမှ မိုးချုပ် အထိ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် မြင်နေကြရသည်။ ပြောကြဆိုကြရသည်။ ကူစရာရှိ ကူကြသည်။ ရန်ဖြစ်စရာရှိ ဖြစ်လိုက်ကြသည်။ ရွာလူကြီးများက ကြားဝင်ဆုံးမသောအခါ တစ်ယောက်လည်ပင်း တစ်ယောက် ပြန်ဖက်ကြရသည်။ အလှူပွဲတော်ရှိလျှင်လည်း အတူသွား၊ အတူလာ စည်းလုံးကြသည်။ နာမူရှိလျှင် လည်း တစ်ယောက်တစ်လက် ဝိုင်းလာကြသဖြင့် ကာယကံရှင်မှာ စိတ်သက်သာ ၍ အားရှိသည်။ ငယ်သူများက ကြီးသူများကို ရိုသေကြသည်။ ကြီးသူများ ကလည်း ငယ်သူများကို သွေးချင်းသားချင်းလို ဆိုဆုံးမ၍ ချစ်ခင်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ တောကအဘိုးကြီး၊ အမယ်ကြီးများသည် သားထောက်သမီးခံ မရှိစေဦး၊ ရွာက စောင့်ရှောက် ကျွေးမွေးကြသည်။ အဘိုးကြီး၊ အဘွားကြီးများကလည်း အအားမနေ၊ သူတို့တတ်အားသမျှ ရပ်ရွာအကျိုးကို သယ်ပိုးကြသည်။ နဂိုက တောသားဖြစ်၍ ရိုးသားကြရာတွင် ဘာသာတရား အဆုံးအမကလည်း တစ်ဖက်က ရှိပြန်ရာ တောက အဘိုးကြီးများသည် ရေချမ်းစင်တည်၍ ကုသိုလ်ယူ ကြ၏။ တံမြက်လှည်း၍ အအားမနေ ကုသိုလ်နှင့် နေကြသည်။

ဆရာတို့ရွာမှာ အဘိုးတစ်ယောက် ရှိခဲ့သည်။ ဆရာက “အဘိုးမာဃ” ဟု ခေါ်သည်။ အမည်ရင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ မာဃလုလင်နှင့် တူသောကြောင့် အဘိုးမာဃဟု ဆရာက အမည်သစ်ပေးထားသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုနေ့က အဘိုးမာဃ၏ မွေးနေ့ ဖြစ်သည်။ ရွာဆော်ကြီးနှင့် လူငယ်များသည် အဘိုးမာဃ ထံသို့ သွားကြရသည်။ အဘိုးမွေးနေ့အတွက် ပန်းပူဇော်ရန် စံပယ်ပန်း၊ ဇွန်ပန်းနှင့် မြတ်လေးပန်းများကို ယူသွားကြသည်။ အဘိုးလည်း သာဓုခေါ်၍ ပန်းပူဇော် သည်။ ဝေနေယျတို့အား အမျှဝေသည်။ ထို့နောက် နေ့ရှောင်လင်းလက် သောအခါ တံမြက်စည်းကိုကိုင်၍ ရွာလမ်းမကို တံမြက်လှည်းလေသည်။ ဤသို့

လျှင် ဤအဘိုးသည် ရုပ်ရွာအကျိုးအတွက် နိစ္စဇူဝင် တာဝန်ယူခဲ့ရာ ကုသိုလ်လည်း ရ၊ ဝမ်းလည်းဝ၍ အေးချမ်းစွာ နေသွားလေသည်။ မိသားစု စိတ်ဓာတ်တို့၏ တည်နေကိန်းအောင်းရာ မြန်မာ့ကျေးရွာတို့၏ အလှပင် မဟုတ်လား။ ထိုအလှသည် မြို့ကြီးမှာ မတည်၊ ကျေးရွာမှာသာ ရှင်သန်လျက် ရှိလေသည်။

အဘိုးမာယ

မနက်မိုးနှင့်
အဘိုးအိပ်ပျော်၊ နိုးခါသော်၌
ရွာဆော်ကြီးနှင့် လူငယ်များ
အဘိုးဆီကို သူတို့သွား။
အဘိုးသည်နေ၊ ဘိုးမွေးနေ့မို့
သက်စေ့တင်ဖို့၊ ကျွန်တော်တို့သည်
လာပို့ပါသည် မွေးကြူလန်း
စံပယ်စွန်ဖြူ မြတ်လေးပန်း။
သာဓုပါဗျား၊ ငါ့မြေးများဟု
သွားကြားလေထွက်၊ သူမိန့်မြွက်၍
သက်စေ့ပူဇော်၊ မြတ်ရှင်တော်ကို
ကော်ရော်ရိုကျိုး၊ သူရှိခိုးသည်
မိုးမြေအနံ့ မေတ္တာပို့
အမျှဝေသည် အများဖို့။
ရကြပါစေ အမျှဝေပြီး
နေရောင်အလက်၊ အိမ်မှထွက်၍
တံမြက်ကိုင်ကာ သူလှဲ(လှည်း)ပါသည်
ရွာအလယ်က၊ ရွာလမ်းမ။
နိစ္စဇူဝင် လုပ်နေကျ။
စကားမဟ နှုတ်ငြိမ်စွ။
အဘိုးမာယ ဘိုးမာယ။ ။
(နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၈၆)

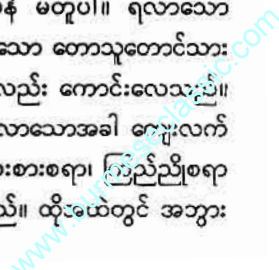
www.burmeseclassic.com

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၁၆

ဆင်းရဲခြင်းကို နိမ့်ကျခြင်းဟု ထင်တတ်ကြသည်။ မဟုတ်ပါ။ ဆင်းရဲခြင်းသည် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း၌ မပြည့်စုံခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ သူများနည်းတူ ကောင်းကောင်း မစားရခြင်း၊ ကောင်းကောင်း မဝတ်ရခြင်း၊ အိမ်ကောင်းကောင်းနှင့် မနေနိုင်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ နိမ့်ကျခြင်းကား စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၌ ညံ့ခြင်း၊ အောက်တန်းကျခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတော်ကောင်းတို့သည် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း၌ မပြည့်စုံကြပါ။ သူတို့အဖို့ အရေးလည်း မကြီးလှပါ။ ထိုသို့သော သူတော်ကောင်းတို့သည် ဆင်းရဲကြပါသည်။ သို့ရာတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၌ကား အလွန်မြင့်မားကြသည်။ အလွန်မြတ်ကြလေသည်။

တောသူတောင်သားတို့သည် ဆင်းရဲကြပါသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့သည် ရိုးသားကြလေသည်။ စိတ်ထားမှန်ကြလေသည်။ စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေတတ်သော လောဘမှုကိစ္စတို့လည်း သူတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖြစ်ခွင့် နည်းလေသည်။ သူတို့သည် အနေဆင်းရဲသော်လည်း စိတ်ထား မညံ့ကြပါ။ ရှာနိုင်သမျှကို ရိုးရိုးသားသား ရှာဖွေ၍ ရောင့်ရဲတတ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် တောသူတောင်သားတို့သည် ခြုံကြီးသားများလောက် စိတ်ဖိစီးမှုများဟန် မတူပါ။ ရလာသော ဘဝကို ရောင့်ရဲ၍ ရိုးရိုးဖြောင့်ဖြောင့် အေးချမ်းစွာနေကြသော တောသူတောင်သားများသည် ချစ်ခင်ဖွယ်ကောင်းပါသည်။ လေးစားဖွယ်လည်း ကောင်းလေသည်။

တောသားစာဆို မင်းသုဝဏ်သည် အသက်ကြီးလာသောအခါ ကျေးလက်က အမှတ်ရဖွယ် အရပ်သားများ၏ ချစ်ခင်စရာ၊ လေးစားစရာ၊ ဩဇာညိုစရာများကို သူ့စိတ်မှာ ခံစားရသည့်အတိုင်း ကဗျာရေးသည်။ ထိုအထဲတွင် အဘွားတုတ်ညိုလည်း ပါသည်။

အဘွားတုတ်ညိုသည် ဈေးသည် ဖြစ်သည်။ ကန်စွန်းဥပြုတ်နှင့် ကောက်ညှင်းကင်ကို ရောင်းသည်။ မနက်စောစော အိပ်ရာထ၍ အနောဒိဿ မေတ္တာပို့သည်။ ဩဒိဿမေတ္တာပို့သည်။ နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း ဆုတောင်းသည်။ အရပ်ဆယ်မျက်နှာပြည့်အောင် မေတ္တာပို့၍ ကြေးစည်ထုကာ အမျှဝေသည်။ ကြေးစည်သံပျောက်လျှင် ရောင်နီပေါ်၍ ဖိုးသောက်တော့မည်။ ဖိုးနောက်ပေါ်တွင် ပြည်ဝင်အိုးကိုတင်၍ ကန်စွန်းဥပြုတ်ထားသည်။ ကောက်ညှင်းကင်ကို အသင့် စီမံထားသည်။ ရွာသူရွာသားတို့ မနိုးခင်မှာပဲ ရောင်းဖို့ ပြင်ဆင်ထားသည်။ လုံ့လဝီရိယ ရှိလေသည်။

လာသမျှ လူကို ချီချီသာသာ ရောင်းသည်။ အကြွေးလည်း ရောင်းသည်။ လက်ငင်းလည်း ရောင်းသည်။ ရောင်းရသမျှကို တွက်ချက်၍ အမြတ်တစ်ဝက်ကို စားဖို့ထားသည်။ ကျန်တစ်ဝက်ကို လှူဖို့ထားသည်။ အကြွေးမပေးလျှင် အလှူထဲ ထည့်တွက်လိုက်ပါသည်။ ထိုအခါ အဘွားတုတ်ညိုကို တစ်ရွာလုံး ချစ်ကြခင်ကြလေသည်။ တောသွားသူက အဘွားအတွက် ထင်းခြောက်လာပေးသည်။ ရွာနောက်က ချောင်းမှရေကို သယ်လာပေးသည်။ ခြံထွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို လာပေးကြသည်။ အပေးအကမ်း များလွန်း၍ ချက်၍ မကုန်ခန်းနိုင်။ အချို့က စားဦးစားဖျား ပို့ကြသည်။ မှိုဟင်း၊ ငါးဟင်း၊ မျှစ်ချဉ်ဟင်း၊ ဘူးဟင်း၊ ပဲဟင်း၊ ကင်းပုံဟင်းများ ဖြစ်သည်။ တော်ကြပါတော့ဟု ပြောသော်လည်း မရပါ။ တစ်ရွာလုံးက ပေးကြသည်မှာ ငြင်း၍မရ၊ ဖီးကြမ်းငှက်ပျောသီး အလုံးကြီးလည်း ပါသေးသည်။

အဘွားတုတ်ညိုသည် လောဘဖြင့် မနေ၊ မေတ္တာဖြင့် နေသည်။ ဤသည်မှာ အဘွားတုတ်ညို နားလည်သော ရှင်တော်ဘုရား၏ အဆုံးအမ လမ်းညွှန်ဖြစ်သည်။ အဘွားတုတ်ညိုသည် စာလည်းတတ်သည်ဟု မသိရ။ စာတတ်လျှင်လည်း အသုံးလုံးကျေရုံမျှသာ ရှိမည်။ အဘွားတုတ်ညိုသည် ဆင်းရဲသည်။ သားထောက် သမီးခံလည်း ရှိပုံမပေါ်။ သို့သော် အဘွားတုတ်ညိုသည် စိတ်မငယ်ပါ။ ဤလက် ဤခြေ ရှိနေသရွေ့၊ ကျန်းမာနေသရွေ့ အလုပ်လုပ်နေဦးမည် ဖြစ်သည်။ အဘွားတုတ်ညိုသည် အနေစုတ်သော်လည်း စိတ်ထားမယုတ်။ စိတ်ထားမြင့်သည်။ စိတ်ထားမြတ်သည်။ စိတ်ထားမှန်သည်။ သူ့ဆီက မုန့်ဝယ်စား၍ မပေးလည်း စိတ်မှတ်မထား၊ လှူလိုက်သည်ဟု သဘောထားသည်။ အဘွားတုတ်ညိုသည် ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ၏ သမီးကောင်း ပီပေသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမကို သူ နားလည်သမျှ လိုက်နာသည်။ ဖြည့်ဆည်းသည်။ ပုဂံခေတ်က မေတ္တာစိတ်များများထား၍ နေသွားသော အာမနာ ကျောင်းအစ်မကြီးနှင့် စိတ်ချင်းတူသည်

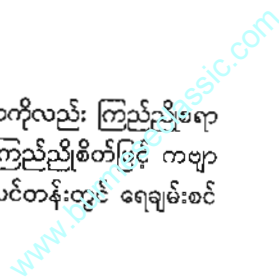
ဟုဆိုလျှင် မမှားတန်ရာ၊ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် သူတွေ့ဖူးသော ကျေးတောသူကြီး အဘွားတုတ်ညိုကို လေးစားသည်။ ကြည်ညိုလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူတန်ဖိုးထား လေးစားသော အဘွားတုတ်ညို၏ စိတ်ထားပုံကို-

အရပ်ထဲက၊ လာသမျှကို
ဘွားမသက်အို၊ ဘွားတုတ်ညိုသည်
ရွှင်ချိုဆေးလေး၊ သံအေးအေးနှင့်
မပေးလည်းရောင်း၊ အကြွေးရောင်း၏။
ရောင်းရသမျှ၊ သူတွက်ချက်။
အမြတ်တစ်ဝက်၊ စားဖို့တွက်။
ကျန်သည့်တစ်ဝက်၊ လှူဖို့တွက်။
မပေးတစ်ဝက် ကြွေးတစ်ဝက်။
အလှူထဲမှာ သူထည့်တွက်။
လက်ချိုးရေကာ သူတွက်ချက်။”
ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

ဆက်လက်၍ စာဆိုသည် အဘွားတုတ်ညို၏ ဆင်းရဲသော်လည်း စိတ်ထား မြင့်မြတ်ပုံကို အားကျ၍ သာဓုခေါ်ကြောင်း ဤသို့ရေးဖွဲ့သည်။
ဤသို့မြဲပင်၊ ဖြစ်ရအင်ကြောင့်
အိပ်လျှင်ရွှင်ပျူ၊ နိုးကရွှင်လန်း
ပန်းနှင့်ဆီမီး၊ သစ်သီးနှင့်ဆွမ်း
ရေချမ်းကပ်ကာ ပို့မေတ္တာကား
အနောဒိဿ၊ ဩဒိဿနှင့်
ကမ္ဘာသူသား ချန်မထားသည်
အိမ်နားက ကြက်၊ ကျီးကန်းငှက်နှင့်
ငဝက်တို့ပါ အားလုံးကို။
အားကျပါ၏ ဘွားတုတ်ညို။
သာဓု သာဓု ကြိမ်ကြိမ်ဆို။

(၁၉၈၇)

အဘွားတုတ်ညိုကဲ့သို့ ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာကိုလည်း ကြည်ညိုမရာဟု စာဆို ခံစားရသည်။ ဖိုးသောကြာ အကြောင်းကို ကြည်ညိုစိတ်ဖြင့် ကဗျာနှစ်ပုဒ် ရေးခဲ့လေသည်။ ဖိုးသောကြာသည် ရွာ၏ ခရေပင်တန်းတွင် ရေချမ်းစင်တည်ထားလေသည်။

ဟုဆိုလျှင် မမှားတန်ရာ၊ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် သူတွေ့ဖူးသော ကျေးတောသူကြီး အဘွားတုတ်ညိုကို လေးစားသည်။ ကြည်ညိုလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူတန်ဖိုးထား လေးစားသော အဘွားတုတ်ညို၏ စိတ်ထားပုံကို-

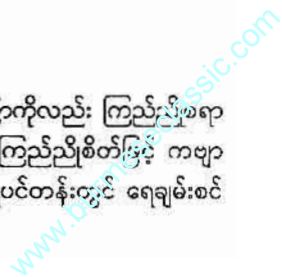
အရပ်ထဲက၊ လာသမျှကို
ဘွားမသက်အို၊ ဘွားတုတ်ညိုသည်
ရွှင်ချိုဆေးလေး၊ သံအေးအေးနှင့်
မပေးလည်းရောင်း၊ အကြွေးရောင်း၏။
ရောင်းရသမျှ၊ သူတွက်ချက်။
အမြတ်တစ်ဝက်၊ စားဖို့တွက်။
ကျန်သည့်တစ်ဝက်၊ လှူဖို့တွက်။
မပေးတစ်ဝက် ကြွေးတစ်ဝက်။
အလှူထဲမှာ သူထည့်တွက်။
လက်ချိုးရေကာ သူတွက်ချက်။”
ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

ဆက်လက်၍ စာဆိုသည် အဘွားတုတ်ညို၏ ဆင်းရဲသော်လည်း စိတ်ထား မြင့်မြတ်ပုံကို အားကျ၍ သာဓုခေါ်ကြောင်း ဤသို့ရေးဖွဲ့သည်။

ဤသို့မြဲပင်၊ ဖြစ်ရအင်ကြောင့်
အိပ်လျှင်ရွှင်ပျ၊ နိုးကရွှင်လန်း
ပန်းနှင့်ဆီမီး၊ သစ်သီးနှင့်ဆွမ်း
ရေချမ်းကပ်ကာ ပို့မေတ္တာကာ
အနောဒိဿ၊ သြဒိဿနှင့်
ကမ္ဘာသူသား ချန်မထားသည်
အိမ်နားက ကြက်၊ ကျီးကန်းငှက်နှင့်
ငဝက်တို့ပါ အားလုံးကို။
အားကျပါ၏ ဘွားတုတ်ညို။
သာဓု သာဓု ကြိမ်ကြိမ်ဆို။

(၁၉၈၇)

အဘွားတုတ်ညိုကဲ့သို့ ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာကိုလည်း ကြည်ညိုစရာ ဟု စာဆို ခံစားရသည်။ ဖိုးသောကြာ အကြောင်းကို ကြည်ညိုစိတ်ဖြင့် ကဗျာ နှစ်ပုဒ် ရေးခဲ့လေသည်။ ဖိုးသောကြာသည် ရွာ၏ ခရေပင်တန်းတွင် ရေချမ်းစင် တည်ထားလေသည်။

စာဆိုသည် ဖိုးသောကြာ၏ အတွေးနှင့် လက်တွေ့အလုပ်ကို ယှဉ်၍ ဖွဲ့သည်။ ဖိုးသောကြာသည် အသက်ရလာပြီ ဖြစ်ရာ ကိုယ်ခန္ဓာသည် စွမ်းအားကျ လာသည်။ ဩော် ငါ၏ကိုယ်သည် ရှေးကလို ရေထမ်းပြီး သောက်ရေအိုးမှာ မှန်မှန် ရေမပြည့်နိုင်တော့ပါကလား။ ဟိုတုန်းကမူ တစ်မနက် အတွင်းမှာပင် ရှိသမျှ ရေအိုးများကို ပြည့်အောင် ဖြည့်နိုင်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ၌မူ နေထန်းတစ်ဖျား အထိ နားနားနေနေ ထမ်းပါလေမှ ရေအိုးစေ့ရုံ ရှိတော့သည်။ ရင်လူရဟန်းတို့ ခရီးသွားရင်း ပင်ပင်ပန်းပန်း သမ်းသမ်းဝေဝေ ဖြစ်လာလျှင် နားချင်ကြရာမှာပဲ။ သူတို့တစ်တွေ ချမ်းချမ်းသာသာ နားနေနိုင်ဖို့ ခရေတန်းကို လှည်းရကျင်းရ၊ သဲခင်းရဖို့ ငါမစွမ်းနိုင်တော့ပေ။ ဟိုလူလာပါ သည်လူလာပါဟု တွေ့ရသမျှ ကို အကူအညီ တောင်းရမှာကလည်း အားနာစရာကောင်းသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဖိုးသောကြာသည် အတွေးနယ်ချဲ့ရင်း ငါများ သေသွားရင်ဟု တွေးမိလျှင် ထိတ်ခနဲ ဖြစ်သွားလေသည်။ ဆက်၍မတွေးရဲပေ။ အတွေးစကိုဖြတ်၍ ကန်ထဲသို့ ဆင်းကာ ရေခပ်ပါမှ စိတ်ကြည်လင် သွားလေသည်။ အိမ်ပြန်ရောက်လျှင် ဇနီးနှင့်တကွ သားသမီးမြေးတစ်စုတို့ ဝိုင်းလာသောအခါ သောကပျောက်လေ ၏။ ခါးပန်းမှာ ခေါင်းတင်ပြီး နက်ဖြန်အတွက် ရေဖြည့်ရဦးမည်ဟု တွေးရင်း အိပ်ပျော်သွားလေသည်။ ထို့ကြောင့် သေမည့်အတွေးကို အလုပ်ဖြင့် ဖယ်ရှား၍ ဖိုးသောကြာ စိတ်ကြည်သွားပုံကို-

“သည်လိုတစ်မျိုး၊ ဟိုတစ်မျိုးနှင့်
 ဝိုးတိုးဝါးတား၊ သူ စဉ်းစားသည်
 ငါများ သေသွားခဲ့ပါသော်။
 ဆက်မတွေးရဲ၊ မတွေးဘဲနှင့်
 ကန်ထဲဆင်းကာ၊ ရေခပ်ပါမှ
 စိတ်မှာကြည်လင် သွားတော့သည်။
 ရေဖြည့်အပြီး၊ အိမ်ပြန်ပြီးလျှင်
 ဇနီးမယား၊ သမီးသားနှင့်
 မြေးများရံဝန်း၊ အိမ်ခါးပန်းတွင်
 အပန်းဖြေကာ၊ ချွေးသိပ်ပါသည်
 စိတ်မှာတွေးသည် နက်ဖြန်ခါ။
 ရေအိုးပြည့်အောင် ဖြည့်ဖို့ရာ။
 သို့နှင့် အိပ်ပျော်သွားလေပါ။

ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာ။

ဟူ၍ ဖိုးသောကြာ၏ မေတ္တာ စေတနာကို ဖွဲ့သည်။ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ထိုကဗျာကိုဖွဲ့စဉ်က အသက် ၇၉ နှစ် ရှိပြီ ဖြစ်သည်။ သက်ကြီးတို့၏ စိတ်သဘာဝအတိုင်း “ငါသေဖို့နီးလာပြီ ငါသေသွားရင်” ဆိုသော အတွေးသည် မကြာမကြာ ပေါ်လာဟန် ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင် အသက် ၇၀ တန်းသို့ ရောက်လာသောအခါ “ငါသေသွားရင်” ဆိုသော အတွေးကို မကြာမကြာ ရတတ်ပါသည်။ စာရေး၊ စာဖတ်မလုပ်ဘဲ နေလျှင် ထိုအတွေးသည် စိပ်လာတတ်သည်။ အလုပ်ရှိနေလျှင်ကား ထိုအတွေးမဝင် တော့ပေ။

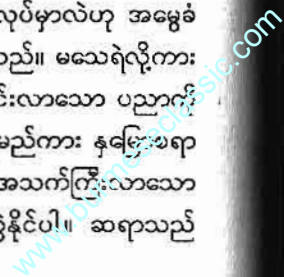
လူတိုင်း လူတိုင်း မသေချင်ကြသလို ကျွန်ုပ်တို့လည်း မသေချင်ပါ။ ဤအရွယ်အထိ စုဆောင်းပွားများလာခဲ့သော ကိုယ့်ပညာကို စွန့်သွားရဖို့ နှမြောနေပါသည်။ ကိုယ့်ပညာကို အကြောင်းပြု၍ ယခုအခါ မြန်မာစာ ပါရဂူဘွဲ့ကြို သင်တန်းသားများကို စာပို့ချလျက် ရှိသည်။ တစ်ဖက်ကလည်း ပါရဂူဘွဲ့ယူ ကျောင်းသားများကို ကျမ်း ကြီးကြပ်ပေးနေရသည်။ ကျမ်းပြီးလျှင် စာစစ်ပေးရသည်။ စာအုပ်၊ ဆောင်းပါးများကိုလည်း တစ်ဖက်က ရေးရသေးသည်။ အခုမှပဲ ကိုယ့်ပညာသည် အနယ်ထိုင်သင့်သလောက် အနယ်ထိုင်လာပြီး တွေးလို့ စဉ်းစားလို့ ပို၍ ကောင်းလာသည်။ ဤအခြေအနေသို့ ရောက်လာဖို့ အနှစ် ၅၀ ကျော် လုပ်ခဲ့ရသည်။ ပညာရှာရသည်ကိုလည်း မရောင့်ရဲနိုင်သေး၊ ဆည်းပူးစရာ တွေက ရှေ့မှာ အများကြီး ရှိသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤအရွယ်အထိ ဆည်းပူး စုဆောင်းလာသောပညာကို လက်ဆင့် မကမ်းရဘဲ သေဖို့မရပါ။ သေခြင်းထက် ပညာကို နှမြောနေပါသည်။ အကယ်၍သာ ကျွန်ုပ်တို့သည် လူ့အချည်းနီးသာ ဖြစ်ပါက လူ့သဘာဝအတိုင်း သေဖို့ကြောက်သော်လည်း နှမြောစရာ ပညာမပါ သောကြောင့် သေသွားလျှင် အရေးမပါ။ မြေဩဇာဖြစ်ရုံကလွဲ၍ ဘာမျှမရှိပါ။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ရထားသော ပညာကို နှမြောသလို ကျွန်ုပ်တို့၏ တပည့်များကလည်း နှမြောကြပါသည်။ ဆရာကြီးတို့ အသက်အရည်ကြီးနဲ့ ကျန်းကျန်းမာမာ နေကြပါဦး။ ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့မှာ သင်ယူစရာတွေ အများကြီး ရှိပါသေးသည်ဟု ပြောကြသည်မှာ ပညာ၏တန်ဖိုးကို သိသောကြောင့် နှမြောတွန့်တို့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ ဘာမျှမကြီးကျယ်သော ကျောင်း ဆရာကို တပည့်များက နှမြောသည် ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ထက် အများစွာ များစွာ တတ်သိသော ဆရာမင်းသုဝဏ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကိုကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါမည်နည်း။

ရဟန္တာကြီးများသည် နောက်ဆုံးဘဝသို့ ရောက်ပြီဖြစ်၍ သူတို့အဖို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စောစော ပြုသွားလျှင် ခန္ဓာဝန်မှလွတ်၍ ထာဝရငြိမ်းဖို့သာ ဖြစ်သည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသည် သူတို့အဖို့ ဘာမျှမထူးပါ။ သို့ရာတွင် ရဟန္တာကြီးတွေ အသက်ရှည်လေလေ၊ သတ္တဝါများအတွက် ကုသိုလ်အကျိုးများလေလေ ဖြစ်သည် ဟု စာမှာ မှတ်ရပါသည်။ ထို့အတူ ပညာဉာဏ်ကြီးသော လူပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ကျန်းမာ အသက်ရှည်လေလေ၊ လောကကြီးအတွက် ကောင်းလေလေ ဖြစ်သည်။ အကျိုးယုတ်စရာ တစ်စုံတစ်ရာ မရှိပါ။ အကျိုးများဖို့သာ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသည် သေခြင်းကို ကြောက်သည်ထက် သူတို့၏ပညာကို ကောင်းကောင်း အသုံးမချရသေးဘဲ သေခြင်းနှင့်အတူ စခန်းသိမ်းရမည်ကို ပို၍ နှမြောတွန့်တိုကြမည်ကား မလွဲပါ။ ကာယကံရှင် ကိုယ်တိုင်သာ မဟုတ်၊ ဘေးလူများကလည်း နှမြောလျက် ရှိပါသည်။

ယောအတွင်းဝန် ဦးဖိုးလှိုင်သည် (၁၁၉၁-၁၂၄၅) အသက် ၅၄ နှစ် ၌ သေသွားရသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အလွန် နှမြောပါသည်။ ရာမရကန်ဆရာ ဦးတိုး (၁၁၁၃-၁၁၅၈) သည် အသက် ၄၅ နှစ်၌ သေသွားရသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အလွန် နှမြောပါသည်။ နေမည်ဆို နေနိုင်သော်လည်း ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ဆရာတော် (၈၃၀-၈၉၂) သည် သက်တော် ၆၂ ၌ ပျံလွန်တော်မူရသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ အလွန် နှမြောပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ဆရာ ဇော်ဂျီ (၁၉၀၇-၁၉၉၀) သည် အသက် ၈၃ နှစ်၌ ကွယ်လွန်ရသည်ကို နှမြောသကဲ့သို့ ဆရာမင်းသုဝဏ် (၁၉၀၉-၂၀၀၄) အသက် ၉၅ နှစ်၌ ကွယ်လွန်သည်ကိုလည်း နှမြောလျက် ရှိပါသည်။ နှမြောထိုက်သော ပညာသည်ကြီးများကို နတ်များလို ဤလောက၌ အကြာကြီး နေစေချင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ပညာကို နှမြော၍ သူ၏အသက်ကို နှမြောခြင်း ဖြစ်ရသလို ဆရာကိုယ်တိုင်ကလည်း သူ၏ပညာကို နှမြောမည် ဖြစ်သောကြောင့် “ငါသေသွားရင်” ဆိုသော အတွေးပေါ်လာပါက ထိတ်လန့်မည်ကား မလွဲပါ။ ထိတ်လန့်ခြင်းကား ငါ့အလုပ်ကို ဘယ်သူက ဆက်ပြီး လုပ်မှာလဲဟု အမွေခံ ပုဂ္ဂိုလ် မသေချာသောကြောင့် ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်တန်ရာသည်။ မသေရဲလို့ကား မဟုတ်တန်ရာ။ တစ်သက်လုံး တကုပ်ကုပ် ရှာဖွေစုဆောင်းလာသော ပညာကို အမွေခံမရှိဘဲ စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း (သေခြင်းကြောင့်) စွန့်ရမည်ကား နှမြောစရာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သော အတွေးမျိုးသည် အသက်ကြီးလာသော ဆရာအဖို့ တစ်ခါမဟုတ်တစ်ခါ ပေါ်လာမည်ကား မလွဲနိုင်ပါ။ ဆရာသည်

သူ့အတွေးကို ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာမှာ ထည့်ပေးထားသည်ဟု ဆိုချင်ချင် ဖြစ်သည်။

ဆရာတို့အရပ်မှာ ဆရာကိုယ်တိုင် တွေ့ဖူးကြုံဖူးသော ရေချမ်းဒကာ တစ်ယောက် မဟုတ် တစ်ယောက်ရှိမည်ကား သေချာသည်။ အသက်ကြီးလာ လျှင် တွေးပုံ သဘာဝချင်း တူသဖြင့် ထိုရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာ၏ အကြောင်း တွင် ဆရာသည် သူ၏ ခံစားမှုအတွေးကို ထည့်ဖွဲ့သွားသည်ဟု တွေးမိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤကဗျာသည် ဤမျှလောက် နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ဆရာသည် အသက် ၈၀ အရွယ်တွင် “ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာ” ဟူ၍ ၁၉၈၉ ခု၊ မတ်လထုတ် စာပေမဂ္ဂဇင်း၌ ကဗျာတစ်ပုဒ် ဆက်ရေးသည်ကို တွေ့ရသည်။

လူသည် လိုချင်မှုလောဘ၊ မုန်းတီးမှုဒေါသနှင့် မွေးလာသူ ဖြစ်သည်။ လောဘနှင့် ဒေါသသည် အရိုင်းဓာတ်ကြီးများ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ လူသည် ရိုင်းသော သတ္တဝါတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ အခြေခံ အရိုင်းဓာတ်ဖြင့် မွေးလာသော လူသည် အသိဉာဏ်လည်း ရှိပြန်ရာ အင်အားရှိလျှင် ဗိုလ်ကျအနိုင်ယူချင်သည်။ လူ၏ အင်အားသည် ငွေနှင့်လက်နက် ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံနည်းပညာများကြောင့် ယနေ့ လူ့ကမ္ဘာသည် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းဖြင့် ချမ်းသာသူက အလွန်ချမ်းသာ၍ ဆင်းရဲသူက ပိုပိုဆင်းရဲလာကြသည်။ ထိုအခါ ကြီးနိုင်ငံငယ်ညှဉ်းပြုတတ်သော အရိုင်းဓာတ်ကြီးသည် ပို၍ ထကြွလာသည်။ မတော်လောဘ သောင်းကျန်း၍ လိမ်ကြ၊ ကောက်ကြ၊ လှည့်ဖြားကြသည်။ ခွန်အားကြီးသူက ခွန်အားနည်းသူကို အနိုင်ယူကြသည်။ ထိုအခါ ခွန်အားနည်းပါး၊ အောက်လူများသည် ဆင်းရဲတွင်း၌ နစ်ကြရသည်။

လူသည် နဂို အရိုင်းဓာတ်ကြောင့် မုန်းခြင်း၊ ဒေါသ ခြောင်းခြောင်းထ၍ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်က သတ်ကြ၊ ဖြတ်ကြ၊ ဗုန်းဖောက်ခွဲကြသော သွေးချောင်းစီးသည့် စစ်မက်ကြီးများကိုလည်း ဖန်တီးတတ်ကြသည်။ သူ့ထက်ငါ လက်နက်ချင်း အကြီးပြိုင်ကာ သတ်ကြ၊ ဖြတ်ကြ အားမရနိုင်အောင် ရှိလေသည်။ စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၈၀ အရွယ် သေတွင်းနယ်သို့ ရောက်ခါ မှ လူ့ကမ္ဘာ၏ ကြီးနိုင်ငံငယ်ညှဉ်းစနစ်ကို ဘဝအမောဆိုစရာ မိဒီယာအဖွဲ့မျိုးမှ မမြင်ချင်ဘဲလျက် မြင်တွေ့နေရလေသည်။ မကြားချင်ဘဲလျက် ကြားနေရလေ သည်။ တိုးတက်ကြသည် ဆိုသော မြို့ကြီး၊ ပြကြီး၊ နိုင်ငံကြီးများတွင် မေတ္တာ တရားသည် တစ်နေ့တခြား ခေါင်းပါးလျက် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဆင်းရဲကြ

သော တောရွာကျေးလက်များတွင်ကား မေတ္တာတရားသည် ထွန်းကားနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လောဘနောက်၊ ဒေါသနောက်သို့ လိုက်နေကြသော သူတို့ကို မြင်ကြားရ၍ ဒေါမနဿ ဖြစ်ရတိုင်း စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် သူ့ရွာက ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာကို သတိရလေသည်။

ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာ

မတော်လောဘ၊ ရေရူးကြွ၍
ကမ္ဘာလောက၊ လူ့ဘဝတွင်
လိမ်ကြကောက်ကြ၊ လှည့်ဖြားကြကာ
ဗလကြီးသူ၊ လက်ရုံးထူသော်
အောက်လူခပင်း၊ ဆင်းရဲတွင်း၌
မျောက်မင်းအူလျက်၊ ဗုံသာနက်။
အမုန်းဒေါသ၊ ခြောင်းခြောင်းထ၍
ကမ္ဘာလောက၊ လူ့ဘဝတွင်
သတ်ကြဖြတ်ကြ၊ ဖောက်ခွဲကြကာ
ယိုကျလျှံညည်း၊ သွေးချောင်းစီးနှင့်
စစ်ကြီးမက်ကြီး၊ လက်နက်ကြီးတို့
သူကြီးထက်ပို၊ ငါကြီးလိုဟု
စည်ကိုခေါက်လျက် ဘီလူးထွက်။
အကောင်းမမျှော်၊ ကြောင်းမလျော်နှင့်
မတော်လောဘ၊ မုန်းဒေါသတို့
ထကြွနှောက်မွေ၊ ပင်လယ်ဝေစဉ်
ရေချမ်းဒကာ၊ ဖိုးသောကြာကား
ရွာအဝင်လမ်း၊ ခရေတန်းတွင်
ရေချမ်းတည်လျက် ဝတ်မပျက်။
(စာပေဂျာနယ်၊ မတ်၊ ၁၉၈၉)

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၁၇

သူ့တပည့်တစ်ယောက် အနေဖြင့် ကျွန်တော် သိရသလောက် ပြောရလျှင် ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် အလွန်ရိုးပါသည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ် ကျောင်းဖွင့်ချိန် တစ်ရက်တွင် ဆရာ စာသင်သည်ကို သတိရသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော် အပါအဝင် ဝိဇ္ဇာ အထွေထွေ ဂုဏ်ထူး ပထမနှစ် ကျောင်းသားခြောက်ယောက် ရှိပါသည်။ ထိုအထဲတွင် ကျွန်တော် (မောင်ဟုန်ဝမ်)၊ ကိုခင်အေး (ဓနုဖြူ မောင်ခင်မင်)၊ ကိုလှမြင့် (မောင်ပန်းမွှေး)၊ ကိုသန်းထွန်း (မောင်သိဒ္ဓိ)၊ ကိုဘဂျမ်းနှင့် အခြားတစ်ယောက်ပါသည်။ သူ့အမည်ကို မေ့နေပါသည်။

ဆရာအတန်းယူလျှင် ရုံးအလုပ်များ ပြီးစီးမှဖြစ်ရာ ညနေ သုံးနာရီခွဲလောက်မှ စာသင်လေ့ ရှိပါသည်။ ထိုနေ့က အတန်း၌ “ဆရာ ဒီနေ့မှာ ဘာသာစကားအကြောင်းကို သင်မယ်၊ အညာစကားများလည်း ပါမယ်၊ မောင်ဘဂျမ်း မင်းက အညာသားဖြစ်လို့ ဆရာမှားရင် ထောက်ပေး” ဟု စကားပလ္လင်ခံပါသည်။ ထိုစဉ်က ဆရာကား ပါမောက္ခကြီး ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစကားကို ကျွန်တော် အခုအထိ မေ့၍မရပါ။ ဆရာက တပည့်ကို မှားရင် ထောက်ပေးဆိုသော ဆရာမျိုးကို ကျွန်တော် မတွေ့ဖူးပါ။ ဆရာသည် တက္ကသိုလ်တန်းများ၌ စာသင်ပြသောအခါ မသိတာရှိလျှင် ဆရာ မသိသေးဟု အမြဲတမ်း ပြောတတ်ပါသည်။ ထိုအမူအရာကို အထက်ဌာနမှူးက မကြိုက်ပါ။ “မသိဘူး” မပြောပါနှင့်ဟု အစည်းအဝေးမှာ ပြောသည်။ သို့ရာတွင် ဆရာကား သူ၏ ရိုးဖြောင့်မှုကို မပြင်ပါ။ မသိရင် မသိသေးဘူးဟု မှန်ရာကို မညာတတ်ပါ။ ဒါမျိုးကို ရိုးဖြောင့်သည်ဟု မပြောလျှင် ဘယ်လိုပြောရမည် မသိပါ။ ရိုးခြင်းကို အမှန်ကို ကြိုက်ခြင်း တစ်မျိုးဟု ဆိုရမလား၊ မလိမ်တတ်၊ မညာတတ်သော သဘောဟု ပြောရမလား၊ ယခုအထိ သဲသဲကွဲကွဲ စဉ်းစား၍ မရသေးပါ။

ရိုးခြင်းကို နှိမ့်ချခြင်း၊ နိဂါတဟု နားလည်ရမလား မသိပါ။ အငြိမ်းစား သံအမတ်ကြီး ဦးသက်ထွန်းကမူ ထိုအမူအလေ့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် “hum-ble” ဟု သုံးပါသည်။ မြန်မာလို နှိမ့်ချခြင်း၊ အယောင်မဆောင်လိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အယောင်ဆောင်ခြင်းကား လိမ်ညာခြင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာကို နှိမ့်ချတတ်သူ၊ ရိုးဖြောင့်သူဟုပဲ ပြောချင်ပါသည်။

ဆရာ၏ရိုးပုံကို ဦးသက်ထွန်းက အိုင်တီမြန်မာ မဂ္ဂဇင်းတွင် အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးဖူးပါသည်။ ဦးသက်ထွန်းသည် စစ်ကြိုခေတ် တက္ကသိုလ်တွင် ဆရာအတန်း၌ တစ်ကြိမ်တက်ခဲ့ဖူးသည်။ ဤတစ်ကြိမ်တည်း မှာပင် ဆရာ၏ ဟာသလုပ်ပုံကလေးကို မေ့၍မရပါ။

တစ်ခါက ဆရာ့သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်က ဆရာအား ဟိုမေးသည်မေး လိုက်ရှာရင်း မိန်းမပျိုတစ်ယောက်နှင့် တွေ့ကြောင်း၊ ဆရာရှိမည် အထင်နှင့် ထိုသူငယ်ချင်းက မိန်းမပျိုတစ်ဦးအား ဤသို့မေးကြောင်း-

“ဆရာဝန်ရှိလား”

“မရှိဘူး”

“ဦးဝန်ရှိလား”

“မရှိဘူး”

“ကို(ယ်)ဝန်ရှိလား”

ထိုအခါ မိန်းမပျိုသည် သူ့အား ကိုယ်ဝန် ပဋိသန္ဓေ ရှိသလားဟု မေးသည် ထင်သောကြောင့် မေးလာသူအား မပြောမဆို ပါးချလိုက်ပါသည်။

“ဘယ်လောက်နှိမ့်ချတတ်တဲ့ ဆရာလည်းဗျာ၊ ဒီလိုနေရာ အများရှေ့မှာ ကိုယ့်အကြောင်းကို ရယ်စရာ လုပ်ရတယ်လို့” ဟူ၍ ဦးသက်ထွန်းသည် အလွန် ရိုးဖြောင့်သော သူ့ဆရာအကြောင်းကို ချစ်ကြည်ညိုဖိတ်ဖြင့် ပြန်လည်အောက်မေ့ စာရေးသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဆရာသည် တောသားပီပီ အလွန် ရိုးပါသည်။ ဘီလပ်ပြန် ပညာရှင်ကြီး ဖြစ်သော်လည်း ဆရာ၏ရိုးဂုဏ်မှာ မပြောင်းလဲပါ။ မကြာခင်ကမှ စာကြည့်တိုက် ပညာတော်သင် အဖြစ် ဘီလပ်သို့ ရောက်လာသော ဆရာဇော်ဂျီက လမ်းသွားရင်း “မောင်ဝန် မချမ်းဘူးလား” ဟု မေးပါသည်။ ဆရာဇော်ဂျီက ဘာအဓိပ္ပာယ် နှင့် စကား စသည်ကို လူရိုးဖြစ်သော ဆရာမင်းသုဝဏ်သည် ရုတ်တရက် သဘောမပေါက်ပါ။ အတူပါလာသော ဒေါက်တာလှဖေက ဘီယာခိုင်ခေါ်သွား မှသာ အဓိပ္ပာယ်ပေါက်သည်။

လူရိုးလူကောင်းများသည် တောရွာမှာသာ အထွက်များသည်။ လူရှုပ် လူပွေများသည် မြို့ကြီးပြကြီးများ၌သာ အထွက်များသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို လိုက်၍ အမူအရာ စိတ်ထားလည်း ပြောင်းတတ်ကြသည်။ ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ စာတွင် တောသား လူရိုးလူကောင်းများ၏ အကြောင်းကို မကြာမကြာ တွေ့ရသည်။ သူတို့အကြောင်းကို နာရသည်မှာ စိတ်ချမ်းသာသည်။ သနားလည်း သနားသည်။

ယခု အများခိုင်းဖတ် မောင်ဖိုးတာကြီးသည် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် ဆုံးရှာပြီ။ အိမ်ခြေရာခြေ မရှိသောကြောင့် သူ၏အလောင်းကို ဈေးထဲမှာပဲထားကြရသည်။ ဈေးဝယ်သူများက ရွံရှာစက်ဆုပ်ကြသည်။ ကဗျာအစတွင်-

“ဈေးကြိုထဲတွင် အလောင်းစင်ကို

သူဟင် ငါဟင်၊ ဈေးဝယ်များ” ဟူ၍ မနှစ်မြို့ဖွယ် အမူအရာဖြင့် စလေသည်။ အယုတ္တမ စဏ္ဍာလကို ဈေးဆိုင်တွေကြားမှာ ထားရသလားဟု ရေရွတ်ကြသည်။

ဈေးဝယ်သူများက မောင်ဖိုးတာကြီးကို သူတို့နှင့် မဆက်ဆံခဲ့ရသောကြောင့် မောင်ဖိုးတာကြီးအား သနားရမှန်း မသိပါ။ ဈေးသူဈေးသားများကမူ မောင်ဖိုးတာကြီး သဘောကောင်း မနောကောင်းကို မသနားဘဲ မနေနိုင်ပါ။ ဈေးသူဈေးသားအားလုံး မောင်ဖိုးတာကြီးကို မခိုင်းဖူးသူ မရှိပါ။ မောင်ဖိုးတာကြီးသည် သူ့အား ဘာခိုင်းခိုင်း စိတ်ချရသည်။ တကယ်တော့ မောင်ဖိုးတာကြီးသည် ခိုင်းသမျှ မျက်နှာလွဲရသူ ဖြစ်သည်။ တစ်ဈေးလုံးက အလုပ်မှန်သမျှ မောင်ဖိုးတာကြီး လုပ်ရလေသည်။ ထို့ကြောင့်-

“တကယ်တော့ကာ၊ မောင်ဖိုးတာသည်

သူငါခိုင်းဖတ်

ရေခပ်ဆေးထောင်း

ဝိုင်းရောင်းဆန်ထမ်း

လုပ်ငန်းဖုံဖုံ၊ လုပ်မျိုးစုံသည်

ယုံကြည်စိတ်ချသောသူ” ဟူ၍ ဆရာက မောင်ဖိုးတာကြီး၏

အလုပ်ကို သိသာရုံ အကျဉ်းရုံး၍ ဖွဲ့သည်။ အကျဉ်းရုံး၍ ပြသည်ကို ဖြည့်ကြည့်လျှင် မောင်ဖိုးတာကြီး၏ အလုပ်သည် သည့်ထက်များစရာ စုံစရာသာ ရှိသည်။ ဈေးရောင်းသူ အဘိုးအို၊ အဘွားအိုများက “ငါတို့ခေါင်းယားလို့ ဆံပင်ဖြူနုတ်ပေးပါဦး မောင်ဖိုးတာကြီး” ဟု ခိုင်းများပင် ခိုင်းကြလေသလားဟု စဉ်းစား

မိပါသည်။ မောင်ဖိုးတာကြီးအား ခိုင်းလိုက်ရလျှင် ကြောင့်ကြစရာ မလိုတော့ပါ။ သူ့လုပ်အားကို ကျေနပ်အံ့အားရ ပီတိဖြစ်ကြရသည်။ မောင်ဖိုးတာကြီးကား အလုပ်မှာ စေတနာ ထည့်ထားသဖြင့် လူတိုင်းက သူ့လုပ်အား၊ သူ့အကူအညီကို ကျေးကျေနပ်နပ် ဖြစ်ကြရသည်။

အံ့ဩစရာကောင်းသည်မှာ မောင်ဖိုးတာကြီးသည် သူ့အား လုပ်ခပေးလျှင် လက်ကာပြု၍ သူမလိုဟု ငြင်းသည်။ မောင်ဖိုးတာကြီးကား အပေးသာရှိ၍ အယူမရှိသော လူထူးတစ်ယောက်ပင် ဖြစ်သည်။ မောင်ဖိုးတာကြီး၏ အကြောင်း ဆရာကဗျာကို ဖတ်ရသောအခါ အိန္ဒိယစာဆိုကြီး တဂိုးက သူ့အကြောင်းကို ဖွဲ့သော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို သွား၍ အမှတ်ရသည်။ တစ်နေ့တွင် တဂိုးသည် အင်္ဂလန်သို့ ဆေးကုသမှုခံယူရန် သွားရမည် ဖြစ်သည်။ သူ့စိတ်ထဲမှာ ထင်နေသည်။ နောက်ဆုံးအကြိမ် ဖြစ်မှာပဲဟု ထင်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ့မိတ်ဆွေကျောင်း ဆရာများကို နှုတ်ဆက်လေဟန် ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးသည်။ “မိတ်ဆွေရောင်းရင်း တို့အား နှုတ်ဆက်ပါသည်။ ကျွန်တော် ထွက်ခွာရတော့မည်။ မိတ်ဆွေရောင်းရင်း တို့နှင့် အိမ်နီးနားချင်းများ ဖြစ်ခဲ့သည်မှာ ကြာခဲ့ပါပြီ။ တကယ်တော့ ကျွန်တော် သည် အယူများ၍ အပေးနည်းသူ ဖြစ်ပါသည်။ မိတ်ဆွေ ရောင်းရင်းတို့ထံမှ နောက်ဆုံး အကြင်နာမေတ္တာစကား တစ်ခုတည်းကိုပဲ တောင်းဆိုပါသည်” ဟု တဂိုးသည် သူ့ကိုယ်သူ လောကကြီးမှ အယူအသယံသာ များ၍ ယူသလောက် မပေးဆပ်နိုင်ခဲ့ပါဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။

မောင်ဖိုးတာကြီးကား လောကကြီးမှ ဘာတစ်ခုမျှ ယူမသွားပါ။ ပေးသာပေး၍ သေရွာသွားခဲ့လေသည်။ အပေးသာရှိ၍ အယူမရှိသော မောင်ဖိုးတာကြီး၏ နောက်ဆုံးခရီးကို ဆရာက အောက်ပါအတိုင်း ကဗျာရေးသည်။ မောင်ဖိုးတာကြီးသည် လူသာ သေသွားသော်လည်း နာမည်တစ်လုံး ချန်ထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကဗျာကို အစအဆုံး ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

မောင်ဖိုးတာကြီး

ဈေးကြူထဲတွင်၊ အလောင်းစင်ကို
သူဟင် ငါဟင်၊ ဈေးဝယ်များ။
အယုတ္တမ၊ စန္ဒာလကို
ထားရမည်လား၊ ဆိုင်တွေကြားတဲ့။
တကယ်တော့ကာ၊ မောင်ဖိုးတာသည်

သူငါခိုင်းဖတ်၊ ရေခပ်ဆေးထောင်း
 ဝိုင်းရောင်းဆန်ထမ်း၊ လုပ်ငန်းဖုံဖုံ
 လုပ်မျိုးစုံသည်၊ ယုံကြည်စိတ်ချရသောသူ။
 ကိုယ်ရောင်ခပ်မွဲ၊ သူဆင်းရဲမို့
 အပြီတစ်ရာ၊ အဖာတစ်သောင်း
 အင်္ကျီဟောင်းနှင့်၊ သူတောင်းစားဟုထင်စရာ။
 လုပ်ခကိုင်ခ၊ ဝိုင်းပေးကြလည်း
 ပေးသမျှ၊ သူမလိုဟု
 ငြင်းဆိုကာသာ၊ သူလက်ကာ၏။
 ပေးခါမယူ၊ ယူခါပြန်အပ်
 ငွေကျပ်အများ၊ ဈေးသူသားတို့
 သိမ်းထားပေးကြပါလေသည်။
 ယခုများခါ၊ မောင်ဖိုးတာကို
 သူငါအများ၊ ဝိုင်းကုစားလျက်
 သမားမနိုင်၊ ကြမ္မာယိုင်ခဲ့
 ဆိုင်တိုင်း၊ လူတိုင်း၊ ဝမ်းနည်းရ။
 သတိရတိုင်း၊ မျက်ရည်ကျ။
 အပြီတစ်ရာ၊ အဖာတစ်သောင်း
 အင်္ကျီဟောင်းနှင့်၊ တောင်းစားပမာ
 မောင်ဖိုးတာသည်၊ ခုခါလွမ်းထား
 အင်္ကျီများနှင့်၊ ခါးမှာသစ်လွင်
 ပုဆိုးဆင်သော်၊ မြင်သူတိုင်းအံ့ဩရ။
 မောင်ဖိုးတာမှ၊ ဟုတ်ပါစ။
 သုံးရက်အရောက်၊ သေနတ်ဖောက်၍
 ရွာနောက်သူသာန်၊ ပို့ဆောင်ဟန်မှာ
 ရှေ့ယံတစ်ဆိုင်း၊ နောက်တစ်ဆိုင်းနှင့်
 သင်္ချိုင်းထိမျှ၊ လူစည်လှ၏။
 ဈေးကလူများ၊ ဝိုင်းသနား၍
 အများပြည်သူဝိုင်းကြည်ဖြူသည်
 သူဟင် ငါဟင်၊ သူတောင်းစား

www.burmeseclassic.com

အခုတော့ကား၊ ဆွေမျိုးသား
မောင်ဖိုးတာကြီး၊ ကောင်းရာသွား
ဆုတောင်းမေတ္တာ စိတ်တွေ ပွား။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၁၈

မောင်ဖိုးတာကြီးကဲ့သို့ လောကအား ပေးဆပ်ရန် ရောက်လာသူကား ကျေးတောက မြန်မာဆေးဆရာ ဦးဖိုးထွား ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးထွား၏ ဝါဒကား ထမင်းစားဖို့ အလုပ်လုပ်ခြင်း မဟုတ်၊ အလုပ်လုပ်ဖို့သာ ထမင်းစားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးထွား၏ ဝါဒသည် ရိုးရိုးနှင့် ဆန်းသည်။ ဆန်းသည်မှာ အများတကာက ထမင်းစားဖို့သာ အလုပ်လုပ်ကြရသည်။ ငွေရှာကြရသည်။ ဦးဖိုးထွားကား အများနှင့်ပြောင်းပြန် ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဦးဖိုးထွား၏ ဝါဒသည် အရိုးထဲက အဆန်း ဖြစ်သည်။

အလုပ်လုပ်ရင်း ငွေရှာရင်း ထမင်းစားဖို့အပြင် ငါကြီးပွားဖို့ ငါချမ်းသာဖို့ တစ်ဖို့ကိုသာ တွက်ကြသည်မှာ လူအများ၏ ယေဘုယျဝါဒ ဖြစ်ရာ ဦးဖိုးထွားသည် လူထူးလူဆန်း ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးထွားသည် သူ ထမင်းဝဖို့၊ ခါးလှဖို့၊ အနေလှဖို့ကို မစဉ်းစားပါ။ အများအတွက်ကိုသာ စဉ်းစားသည်။ သူ၏စေတနာသည် ငါ့ဖို့ထက် သူ့ဖို့က ချိန်ခွင်ညှာ သာသည်။ သူများအတွက် ဦးဖိုးထွား အလုပ်လုပ်ရသည်ကို ပီတိဖြစ်ရသည်။ ဦးဖိုးထွားကား လောကမှာ ရသမျှကို သိမ်းကျုံး၍ ယူသူမဟုတ်ပေ။ အပေးသမားဘဝဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေသည်။

ဦးဖိုးထွား အကြောင်းကို စဉ်းစားရင်း ရွှေလင်းယုန်၏ “သူ” ဝတ္ထုထဲက ဆရာဝန်ကြိုမြင့်မောင်ကို သတိရသည်။ ဆေးခန်းရှေ့မှာ “ဆရာဝန်မြင့်မောင်၊ ၂၄ နာရီ တွေ့နိုင်သည်” ဟု စာချိတ်ထားသည်။ ဆရာဝန် ကြိုမြင့်မောင်သည် အများအတွက် သူ့အချိန်ကို အကုန်ပေးထားသည်။ ထိုမျှလောက် အချိန်ပေးရသည်ကိုပင် အချိန်ဆင်းရဲလှသည်ဟု ညည်းသေးသည်။ လေးဖိုးဝါးကို ယူဖို့

မစဉ်းစား၊ ဆင်းရဲသားမျိုးကို သူကပဲ စိုက်ထုတ်၍ ဆေးကုပေးသည်။ ဥတိုရွာမှာ ပလိပ်ရောဂါ ကျသောအခါ မကြောက်မရွံ့ သွား၍ဆေးကုသည်။ ရွာကို သန့်ရှင်းရေး လုပ်ပေးသည်။ အမှိုက်တွေကို မီးရှို့ရင်း ရွာမီးလောင်သောအခါ လေဖြတ်ထားသော အဘိုးအိုအား မီးကြားထဲဝင်ကာ ရအောင် ကယ်သည်။ လူနာကို ကယ်လိုက်နိုင်သော်လည်း မီးလောင်ထားသော အိမ်တိုင်ကျိုးကျ၍ ခြေထောက်တစ်ဖက် မသန်တော့ချေ။ လဲရာ၌ မှောက်လျက်ကျသောကြောင့် မျက်နှာနှင့် သံပြားစောင်းကြီးရှရာ မျက်နှာပေါ်မှာ သေရာပါ ကန့်လတ်ဖြတ် အမာရွတ်ကြီး ကျန်ခဲ့သည်။ ဒုက္ခိတ ဘဝအပြင် ရုပ်ပါပျက်စီးလေသည်။ သို့သော် ကိုမြင့်မောင်သည် နောင်တ မရခဲ့ပါ။ ကိုမြင့်မောင်ကား ဆေးဆရာ ဦးဖိုးထွား ကဲ့သို့ လောကအား ပေးဆပ်ရန် ရောက်ရှိလာသူ ဖြစ်သည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ဆေးဆရာ ဦးဖိုးထွား၏ ဝါဒ၊ နေပုံထိုင်ပုံ၊ လုပ်ပုံ၊ ကိုင်ပုံတို့ကို အတ္ထုပ္ပတ္တိ တစ်စောင်ပမာ ပေါ်လွင်အောင်ဖွဲ့သည်။ အလုပ်လုပ်ဖို့သာ ထမင်းစားသည် ဆိုသော ဦးဖိုးထွား၏အိမ်ကို ရူပါ။

ဦးဖိုးထွားသည် အိမ်ဦးခန်းက ဘုရားစင်တွင် ဆေးမျိုးစုံ သိပ်ထားသော ရွက်ထည်ဖျင်ကြမ်းအိတ်ကို မြင်မြင်ထင်ထင် ချိတ်ထားသည်။ သူ့ခြံထဲမှာ ဆင်တုံးမနွယ်ကို စိုက်ထားသည်။ ခြံစည်းရိုး၌ ဆင်တုံးမနွယ်တို့သည် နွယ်လျက် တက်နေသည်။ စည်းရိုးနားမှာ လောက်သေရွက်၊ နနွင်းခါးနှင့် ရှဉ့်မတက်၊ ကျွဲကျောင်းမင်သေ ပရဆေးပင်များကို စိုက်ထားသည်။ ဆေးရွက်နှင့် အခေါက်တို့ကို စု၍ အားလျှင် ဆေးထောင်းသည်။ ပြီးလျှင် ပုလင်းထဲမှာ ထည့်သည်။

သူ့အိမ်သည် ဓနိမိုး၊ ထရံကာ အိမ်ကလေး ဖြစ်သည်။ ကြွက်လျှောက်ပေါ်မှာ ဆေးပုလင်း အစုံစုံကို အမည်နှင့်တကွ စက္ကူကပ်ထားသည်။ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်က မြန်မာဆေးဆရာ တစ်ယောက်၏သဘာဝကို-

“အိမ်ဦးခန်းက ဘုရားစင်
မြင်မြင်ထင်ထင် အသာချိတ်
ရွက်ထည်ဖျင်ကြမ်း သူ့ဆေးအိတ်
ဆေးမည်မျိုးစုံ အပြည့်သိပ်” ဟူ၍ဖွဲ့သည်။

အိမ်ခြံထဲ၌ ပရဆေးပင် မျိုးစုံ စိုက်ထားပုံကို
“သူ့ခြံထဲကို ကြည့်ပါဦး
ဆင်တုံးမနွယ် စည်းရိုးတက်
စည်းရိုးနားမှာ လောက်သေရွက်

နန္ဒင်းခါးနှင့် ရှဉ့်မတက်
ကျွဲကျောင်းမင်သေ အစုံဖက်” ဟူ၍ဖွဲ့သည်။

ဦးဖိုးထွားကိုယ်တိုင် ဆေးထောင်း၍ ကြွက်လျှောက်ပေါ်မှာ ဆေးပုလင်း
အစီအရီ ထားပုံကို-

“အရွက်အခေါက် အပုံပုံ
ပရဆေးစုံ သူစုဆောင်း
အားလျှင်အားလိုက် အမှုန့်ထောင်း
ပုလင်းကိုယ်စီ သူထည့်လောင်း။
ခနိမိုးနှင့် ထရံကာ
ကြွက်လျှောက်ပေါ်မှာ ပုလင်းများ
ဆေးမည်မျိုးစုံ တန်းစီထား
စက္ကူကပ်လို့ သူမှတ်သား” ဟူ၍ ဆေးဆရာ၏ အိမ်အခင်း

အကျင်းကို ဖွဲ့သည်။

ဦးဖိုးထွားသည် လူမွဲကိုလည်း ဆေးကုသည်။ သူဌေးကိုလည်း ဆေးကု
သည်။ ရပ်ဝေးက လူနာများကိုလည်း ဧရပ်ပေါ်မှာ ပြုစု၍ ဆေးကုသည်။
ဆေးကုရာ၌ ခြေကြွေခ မယူ၊ လာခေါ်လျှင် နေပူပူ၊ မိုးရွာရွာ အရေးမစိုက် သူ
လိုက်သည်။ ညဉ့်နက်သန်းခေါင် ခေါ်လာလျှင်လည်း ထလိုက်သည်။ သို့ဖြစ်၍
ဦးဖိုးထွားကို လူတိုင်းက ကြိုက်လေသည်။ ဦးဖိုးထွား လိုက်လာလျှင် လူနာရှင်
တွေ အားတက်သွားကြသည်။ သူ့ကိုမြင်သည်နှင့် ရောဂါတစ်ဝက် ပျောက်သည်
ဟု လူနာရှင်တွေ စိတ်အေး သွားသည်။ လူတိုင်းက ဦးဖိုးထွားကို အားကိုး
ကြသည်။ ယုံကြည်စိတ်ချလေသည်။ ဦးဖိုးထွားကား ကျေးရွာ၏ ဇီဝကပင်
ဖြစ်လေသည်။ ဆေးကုသရင်း မတော်တဆ ကြမ္မာခေ၍ ပျက်စီးသွားလျှင်လည်း
ဦးဖိုးထွားကို အပြစ်မမြင်၊ ဖြစ်လျှင် ပျက်ရစမြဲဆိုသော တရား၊ ဘုရားဟောရှိသား
ဟု ဖြေနိုင်ကြသည်။

ယခုလို အနောက်တိုင်းဆေးပညာ မြို့နယ်အနံ့ မပျံ့နှံ့ခင်က မြန်မာ့ဆေး
ကိုသာ အားကိုးအားထား ပြုကြရသည်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ တောရွာများတွင်
မြန်မာဆေးဆရာကိုသာ အားကိုးရသည်။ တော်ရုံတန်ရုံ ဖျားနာလျှင် ဆရာ
မခေါ်ဘဲ မိဘများက ငန်းဆေးနှင့် ကျပ်ခိုးကိုသာ တိုက်ကျွေး၍ ချွေးသောင်း
စေရသည်။ ချွေးရလာလျှင် သက်သာ၍ ကောင်းသွားသည်က များလေသည်။

ဦးဖိုးထွားတို့လို မြန်မာ ဆေးဆရာများသည် ဆေးပညာအရလည်း
အားကိုးတန်သလောက် အားကိုးရသည်။ အထူးသဖြင့် လူနာအပေါ် ဆက်ဆံရာ

တွင်မူ မြန်မာဆေးဆရာကို မိသူမရှိပါ။ လိုအပ်လာလျှင် လူနာနားက မထဘဲ အကဲခတ်၍ ပြုစုသည်။ စိတ်မချလျှင် အိမ်မပြန်တော့၊ ညအိပ်ညနေ ပြုစုဆေးကုသည်။ နာတာရှည်ဖြစ်လျှင် တစ်လမှ တစ်နှစ်တစ်ဝါ ကုန်အောင် လူနာနှင့်မကွာ နေ့နေ့ညည ပြုစုကုသ ပေးလေသည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် တောသားဖြစ်ရာ သူတို့ခေတ်က မြန်မာဆေးဆရာတို့၏ မြန်မာဆေးဖြင့်သာ ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ မြန်မာဆေးဆရာများနှင့်သာ ရင်းနှီး ခဲ့ရသည်။ အကြောင်းပေါ်လျှင် မြန်မာဆေးဆရာများ လူနာအိမ်သို့ သုတ်သီးသုတ်ပျာ ပြေးမတတ်သွားကြပုံ၊ လူနာရှင်ကလည်း မျက်စိမျက်နှာ ပျက်ပျက်နှင့် ဆရာနောက်က ခပ်သုတ်သုတ် လိုက်ရပုံတို့ကို မြင်ဖူးတွေ့ဖူး မည်သာ ဖြစ်သည်။ တစ်ယောက်ယောက် သည်းသည်းထန်ထန် နာမကျန်း ဖြစ်လျှင် လူနာအိမ်မှာ တစ်ရပ်လုံး တစ်ရွာလုံး ဝိုင်းလာ၍ လိုအပ်သမျှ ကူညီ ကြသည်ကိုလည်း တွေ့ဖူးမြင်ဖူးမည်ကား မလွဲပါ။ ဆေးဆရာကုစား၍ အသက် ချမ်းသာ သက်သာရာရလျှင် အားလုံးဝိုင်းပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောကြဆိုကြ ပုံ မြန်မာအမူအရာကိုလည်း နှစ်သက်ကြည်ညိုခြင်း ဖြစ်မည်သာ။

ထို့ကြောင့် ဟိုတုန်းအခါ ကျေးလက်က မြန်မာဆေးဆရာတို့၏ ကြည်ညို အားထားစရာ အမူအရာကို မြန်မာဆေးဆရာကြီး ဦးဖိုးထွား၏ အကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိဖြင့် ကိုယ်စားပြုကာ ဂုဏ်ပြုရေးဖွဲ့သွားလေသည်။ အထူးသဖြင့် လောကအား ပေးဆပ်လျက်ရှိသော ဦးဖိုးထွား၏ စိတ်ထားစေတနာကို-

“ထမင်းစားဖို့ သူမလုပ်
အလုပ်လုပ်ဖို့ ထမင်းစား
သူဟောနေကျ သည်တရား
ဟောတိုင်းကျင့်သည့် ဦးဖိုးထွား
သိနားလည်ကြ လူအများ
သာခုခေါ်၍ တန်ဖိုးထား
သက်တော်ရာကျော် ရှည်စေသား
တို့ဆရာကြီး ဦးဖိုးထွား” ဟူ၍ ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင်

ဖွဲ့လေသည်။

ဤနေရာတွင် အလျဉ်းသင့်၍ စာဆိုမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာရေးဟန်ပြောင်း လာပုံကို အနည်းငယ် ပြောချင်ပါသည်။ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် မွေးရာပါ စာဆိုဟုဆိုရလောက်အောင် တစ်ခေတ်တစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်လာသော စာဆို

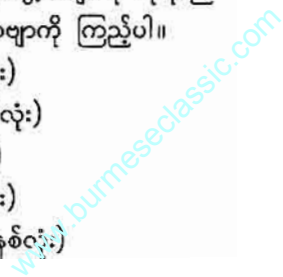
ဖြစ်သည်။ သူ့ကဗျာများတွင် ရိုးရိုးစကားကိုသာ အများဆုံး သုံးသည်။ ခက်ခဲသော စကားမပါဘဲ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်အောင် ရေးလေ့ရှိသည်။ သူ့ကဗျာများတွင် စကားထောင့်ခြင်းမရှိ၊ အမြဲချောမောပြေပြစ်၊ စကားကျစ်လျစ်သော သဘောကိုလည်း တွေ့ရသည်။ လေးလုံးစပ်ရေးရာ၌ ကာရန်စနစ် အမျိုးမျိုး ရှိသော်လည်း လေးသုံးနှစ် ကာရန်စနစ်ကိုသာ ဂရုစိုက်၍ သုံးတတ်သည်။ သူ့ကဗျာတွင် လေးနှစ်ကာရန် လေးတစ်ကာရန်၊ ယုတ်စွအဆုံး လေးသုံးတစ်ကာရန်သွားကိုပင် တွေ့ရခဲ့သည်။ ကာရန်အလွန်စောင့်သောစာဆို ဖြစ်သည်။ ခေတ်စမ်းကာလ၌ ရေးသော “မေတ္တာ” ကဗျာတွင်-

“မွေးမေမွေးမေ၊ ရှပါလေတော့
 ဖြာဝေမြနန်း၊ ရွှင်ပျလန်းသည်
 ဇင်ပန်းခိုင်နွဲ့ကြူကြူသင်း။
 ရှုလေရှုလေ၊ ချစ်ကြိုးရွေသည်
 မသွေလိုဘူး၊ ပန်းများမျှကို
 ကျွန်စူးချင်တော့ ဖြူဖြူဝင်း။
 ရှိစေရှိစေ၊ ကျွန်စိတ်ဖြေအံ့
 ရဝေနန်းမ၊ တော်ကောက်ကလျှင်
 အေးမြချမ်းကြည်၊ စံရမည်ကို
 မြင်သည်ထို့ကြောင့် ငြူစူကင်း။ ဟူ၍ မေတ္တာသဘောကို

လေးသုံးနှစ် ကာရန်ဖြင့် လူ့ခြေရရ ရိုးရိုးယဉ်ယဉ် ရေးဖွဲ့သွားသည်။

စာဆိုသည် အသက်ရလာသောအခါ ကလေးသူငယ်များ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်က ငှက်ကလေးများကို ချစ်တတ်၊ ခင်တတ်၊ မြတ်နိုးတတ်အောင် ငှက်ကဗျာများကို တသီးတသန့် ရေးပေးသည်။ ငှက်ကဗျာများကို ရေးသောအခါ ရွတ်ရဆိုရလွယ်၍ ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ် မြူးကြွခြင်း ဖြစ်အောင် စကားခုနစ်တစ်ပါဒါ အဆုံးကာရန်ချိတ်၍ ရေးလာသည်။ ခုနစ်လုံးဘွဲ့ကဗျာဟု ဆိုရမည် ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်မှာ ရေးသော “ဇီးကွက်” ကဗျာကို ကြည့်ပါ။

“နေ့ခါအိပ်လို့ ညခါထွက် (ခုနစ်လုံး)
 သစ်ခေါင်းထဲက ကိုဇီးကွက်။ (ခုနစ်လုံး)
 သူ့မျက်စိက ရှေ့ကိုမျှော် (ခုနစ်လုံး)
 ပြူးပြူးပြီပြီ စိန်းစိန်းနော်။ (ခုနစ်လုံး)
 မော်လိုက်ငဲ့လိုက် ဦးညွတ်လိုက် (ခုနစ်လုံး)။

သူကြည့်ပုံက စူးစူးစိုက်စိုက်။ (ခုနစ်လုံး)
 ညဉ့်မှောင်မိုက်မှာ ကြွက်ကိုရှာ (ခုနစ်လုံး)
 ဖားငယ်သားငယ် ပိုးမွှားပါ။ (ခုနစ်လုံး)
 လသာသာမှာ ဆူညံလျက် (ခုနစ်လုံး)
 မီးကွက်မီးကွက် မီးမီးကွက်။ (ခုနစ်လုံး)
 မျက်ပြီမီးကွက် ကိုမီးကွက်။ (ခုနစ်လုံး)

ဟူ၍ မီးကွက်၏ ပုံပန်းနှင့် အမူအကျင့်ကို ကလေးသူငယ်များ သံပြိုင်ဟစ်၍ ပျော်ပျော်ကြီး ဆိုနိုင်အောင် ခုနစ်လုံးကဗျာကို ရေးသည်။

ငှက်ကဗျာကဲ့သို့ ယခုရှေ့က ဖော်ပြခဲ့သော “သူ့ဝါဒ” ကဗျာတွင်လည်း မြန်မာဆေးဆရာကြီး ဦးဖိုးထွား၏ အကြောင်းကို သွက်သွက်လက်လက် ဆိုနိုင်အောင် ခုနစ်လုံးကဗျာကိုပင် စာဆို ရေးလေသည်။ ရှစ်လုံးဘွဲ့ ကဗျာမျိုးကို လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး ရေးခဲ့ဖူးပြီး ဖြစ်သည်။

ရှေးတုန်းအခါ အင်းဝခေတ်မှာလည်း စာဆိုကြီး ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် တောင်တဲတွန့်ရေးနည်း၊ မုတ္တာရွဲသီရေးနည်း စသည်ဖြင့် ရေးခဲ့ဖူးပြီ။ ကိုယ့်ခေတ်ကိုယ် စာဆို၍ ခေတ်အလျောက် ရေးနည်းပြောင်းတတ်သည်ကား ဓမ္မတာပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်ဆယ်ရာစုတွင် စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ဆေးဆရာ ဦးဖိုးထွား၏ ဝါဒကို ခုနစ်လုံးကဗျာဖြင့် ဝါဒဖြန့်လိုက်သည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

လူမွဲကိုလည်း သူဆေးပေး (ခုနစ်လုံး)
 သူဋ္ဌေးကိုလည်း သူဆေးကု (ခုနစ်လုံး)
 ရပ်ဝေးကလာ သူနာစု (ခုနစ်လုံး)
 ရေပ်ပေါ်မှာ သူပြုစု (ခုနစ်လုံး)

ဤလောကသည် အပေးသမား၊ အပြုသမားတို့၏ လုံ့လစေတနာကြောင့်သာ လှပသာယာ ခဲ့လေသည်။ စင်စစ် အပေးသမား၊ အပြုသမားတို့သည် ရေခဲမြေခဲကောင်းသော ကျေးလက်တောရွာ၊ မြို့ငယ်မြို့သိမ်တို့မှာသာ အထွက်များသည်။

ကျေးလက်မှာ မွေး၍၊ ကျေးလက်မှာကြီးပြင်း မြို့ကြီးမှာ အခြေချခဲ့သော စာဆိုကြီးမင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်ကို မမေ့၊ သူ့ရင်ထဲကလာသော ခံစားမှုအသိဖြင့် ကျေးလက်က လူကောင်းများအကြောင်းကို သူ့ကဗျာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်နိုင် ခဲ့ပါသည်။

www.burmeseclassic.com

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၁၉

ဆရာကြီးပီမိုးနင်း ပြောခဲ့သော စကားကို အမှတ်ရသည်။ ရှေးတုန်းက ရှင်မဟာသီလ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ စာတွင် လူနှင့်ခေတ်၏ အကြောင်းမပါရှိသဖြင့် သူတို့ခေတ်က လူတွေ ဘယ်လိုနေသည်၊ ဘယ်လိုပြောကြ ဆိုကြသည်ကို မသိရဘူးတဲ့။ ဟုတ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ မြန်မာစာပေသည် ပိဋကတ်တော်လာ ဗုဒ္ဓ၏ အဆိုအမိန့် ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓစာပေကို မှီခဲ့ရသဖြင့် လူနှင့်ခေတ် အကြောင်းကို ရှေးမြန်မာစာတွင် အလုံအလောက် မတွေ့နိုင်ပါ။ ရှိတန်သလောက် ရှိခဲ့သော်လည်း ကျေနပ်ဖွယ်ရာ မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ယခုအခါ မြန်မာစာပေသည် ကမ္ဘာစာပေနှင့် အဆက် အဆံ့ ရှိခဲ့သည်မှာ ကြာပြီဖြစ်၍ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ အနောက်တိုင်းစာပေ ကဲ့သို့ မြန်မာစာပေမှာ လူအကြောင်း၊ ခေတ်အကြောင်းများကို ဖတ်ရှုနိုင်လေ သည်။

စကားပြေမှာလည်း စကားပြေအလျောက်၊ ကဗျာမှာလည်း ကဗျာ အလျောက် လူနှင့်ခေတ် အကြောင်းကို ခေတ်သစ်ဝတ္ထုရေး ဆရာများ၊ ခေတ်သစ် ကဗျာဆရာများသည် သူတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို မှီ၍ရေးသား ပြုစုနိုင်ခဲ့ကြ သည်မှာ ကျေနပ်ဖွယ်ရာပင် ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို စာဆိုမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာအချို့နှင့် သက်သေပြနိုင်ပါသည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် အရွယ်ကောင်းစဉ်အခါက အချစ်အလွမ်းကဗျာ များကို ရေးခဲ့သော်လည်း အသက်ရလာသောအခါ လူ့အကြောင်း၊ လူ့စိတ် အကြောင်းတို့ကို ပြောင်းလဲ ရေးဖွဲ့လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျေးလက်က သာမန်အရပ်သားများ ဖြစ်ကြသော ဈေးသည် အဘွားတုတ်ညိုတို့ အကြောင်း၊

ရေချမ်းဒကာ ဖိုးသောကြာတို့ အကြောင်း၊ လူတကာခိုင်းဖတ် မောင်ဖိုးတာကြီး တို့အကြောင်း၊ မြန်မာဆေးဆရာ ဦးဖိုးထွားတို့ အကြောင်းသည် စာဆိုမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများတွင် အမှတ်ရစရာ၊ လွမ်းစရာများ ဖြစ်လာကြသည်။ ကျေးလက်က လူတွေအကြောင်းကို နာရင်း ကျေးလက်ကိုလည်း အောက်မေ့တသ လွမ်းခဲ့ရပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွာ ကိုယ့်ပြည်ကိုချစ်သော စိတ်များလည်း တစ်ဖန် နိုးကြားရှင်သန်လာခဲ့ရသည်ဟု စာရေးသူ၏ စိတ်မှာ အတွေးပေါ်လာသည်။

ကျေးလက်မှာ လူကောင်းတွေများသလို ကျေးလက်မှာ လူဆိုးများလည်း တစ်မိပေါက် တစ်ယောက်ထွန်း ဆိုသလို တစ်ရွာမှာတစ်ယောက် နှစ်ယောက် ရှိတတ်ကြသည်။ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ကျေးရွာက လူဆိုးများ အကြောင်းကိုလည်း ကဗျာရေးဖို့ သတိရသည်။

ကျေးတောရွာမှာ ငတေနှောင် ဆိုသော လူဆိုးကလေးတစ်ယောက် ရှိပါသည်။ ငတေနှောင် ဆိုးသော်လည်း သူ့မှာ ဒုက္ခမတွေ့ပါ။ ဆိုးနိုင်အောင်လည်း ကျောထောက်ခံအဖြစ် အဖေက သူကြီး ဖြစ်သည်။ ဦးရီးက ရွာဆော် ဖြစ်သည်။ အဒေါ်က ကျောင်းအစ်မ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ငတေနှောင်ကလည်း အဖေ၊ ဦးရီး၊ အဒေါ်တို့ကို ကျောပေး၍ ဆိုးသည်။ သို့ရာတွင် ငတေနှောင် ဆိုးပုံကား ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မဟုတ်ပါ။ မိဘများ မျက်နှာမလှရုံသာ ဖြစ်သည်။ ငတေနှောင် ကိုယ်တိုင်ကလည်း သူ ဆိုးသဖြင့် ရပ်သူရွာသား၊ ကာလသားတို့ ခိုတိရုပ်ကြသည်ကို အမိန့်သားကြည့်၍ ပျော်ချင်ပုံရပါသည်။ ငတေနှောင်ကား အရွဲ့တိုက်သည်။ စိတ်ထင်ရာ ဘယ်သူ့ကိုမျှ အားမနာပါ။ မဖွယ်မရာလုပ်၍ ပျော်ချင်သည်။ ကြည့်ပါဦး။

တစ်နေ့တွင် ငတေနှောင်သည် ခွေးလေးသီးကို လှသည် ဆိုပြီး ကသားငါးရာ သွားလာကြသော လမ်းက ကုက္ကိုပင်မှာ တွဲလဲချထားသည်။ ခွေးလေးသီး ထိလျှင် လိမ်လိုက်တွန့်လိုက် ဟိုကုတ်သည်ဖဲ့နှင့် တစ်သက်လုံး ထိန်းလာသော ဣန္ဒြေများလည်း တစ်ခါတည်းပျက်၍ ဘေးကကြည့်လျှင် ရယ်စရာ၊ ခံရသူမှာ မသက်သာလှပါ။ ဒါကို ပျော်ချင်သော ငတေနှောင် ဖြစ်သည်။ သူတစ်ပါး ဒုက္ခတွေ့သည်ကိုမှ ရယ်ရယ်မောမော အပျော်ရှာသော လူဆိုး ငတေနှောင် ဖြစ်သည်။ တစ်နေ့မနက်ကလည်း ငတေနှောင်သည် လေတင်တက်က ကြက်ကိုမီးမြှိုက်၍ အညော်တိုက်သည်။ ရွာသားများ တဟင်ဟင်နှင့် မျက်စောင်းခဲကြရသည်။ သို့ရာတွင် မိဘမျက်နှာ၊ ဦးရီးမျက်နှာ အပေါ်မျက်နှာ ထောက်၍ ကြည့်သာနေရသည်။

ငတေနှောင်သည် ဤလိုမှ အရွဲ့တိုက်ပြီး အပျော်မရာရလျှင် ရွာသူရွာသား ကာလသားတို့ကို စိတ်ရှုပ်အောင်ပြု၍ ပျော်ပါးသည်။ တစ်နေ့တွင် မိုးလင်း ကတည်းက ငတေနှောင်ကို အိမ်မှာမတွေ့ပါ။ ထိုအခါ ရွာကာလသားတို့ မျက်နှာထောက်၍ ရှာကြရာ တစ်ရွာလုံး တက်တက်စင်သည်။ ကာလသားတို့ သက်ပြင်းချ၍ မောမောနှင့် ထိုင်နေကြမှ ငတေနှောင်သည် မည်းမည်း ကြုတ်ကြုတ် နွားတင်းကုပ်ရှိ ပဲပုတ်ကြားမှ “ဝါး” ဆိုအော်ပြီး ထွက်လာပါသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် သားငယ်က အမေလာသည်ကို တံခါးနောက်မှာ ပုန်းနေရာ “ဝါး” ဆို အော်ပြီး ရုတ်တရက် ခြောက်တတ်သော အမူအရာ သတိရသည်။ ကလေးမဟုတ်ဘဲ ကလေးစိတ် မကုန်နိုင်သေးသော ငတေနှောင်ကို မမှန်းသော်လည်း ဤစာဖတ်သူလည်း စိတ်တိုသွားသည်။ ကျွန်ုပ် စိတ်တိုသလို လိုက်ရှာကြသော ကာလသားတို့လည်း စိတ်တိုကြမည်ကား မေးစရာလိုမည် မဟုတ်ပါ။ ငတေနှောင် ဆိုးပုံကို ဖတ်ကြည့်ပါဦး။

ငတေနှောင်

မခက်ဘူးလား

အများတကာ၊ ဝိုင်း၍အာလည်း

ဘာတစ်ခုမျှ

ဂရုမစိုက်၊ အရွဲ့တိုက်သည်

မိုက်တွင်းနက်သည့် ငတေနှောင်။

ခွေးလှေးသီးကို၊ လှသည်ဆို၍

ကုက္ကိုပင်မှ၊ တွဲလဲချသည်

ကသားငါးရာ သွားလမ်းမှာ။

တစ်နေ့မနက်၊ လေတင်ဘက်က

ကြက်ကိုမီးမြိုက်၊ အညော်တိုက်သည်

ရွာ၌လူများ တဟင်ဟင်။

အဖေသူကြီး၊ ဦးရီးရွာဆော်

အဒေါ်ကျောင်းအစ်မ၊ အားနာကြ၍

သူက ငါက ကြည့်နေရ။

ယနေ့တော့ကာ၊ မိုးလင်းလာလျှင်

အိမ်မှာမတွေ့၊ ပျောက်၍နေလျှင်

www.burmeseclassic.com

တိုးနေ့စုအုပ်၊ စိတ်လက်ရှုပ်လျက်
 အလုပ်မသွား၊ ကာလသားတို့
 မနားပူဆာ၊ လိုက်၍ရှာသည်
 တစ်ရွာလုံးပင် တက်တက်စင်။
 သက်ပြင်းချ၍၊ ပန်းလျှာခွမ်းပါး
 ကာလသားတို့၊ အနားယူကာ
 ထိုင်နေခါမှ၊ မသာယုတ်ကောင်
 ငတေနှောင်သည်၊ အိမ်တောင်မည်းကြုတ်
 နွားတင်းကုပ်ရှိ၊ ပဲပုတ်ကြားမှ
 “ဝါး” ဟုဆိုကာ၊ ထွက်၍လာသည်
 ကလသားများ လက်လျှောရ။
 ငြော်-ငြော်ဒုက္ခ ငြော်ဒုက္ခ။
 ငတေ ယုတ်စွ နောင်ယုတ်စွ။
 မျက်နှာမလှ သူ့မိဘ။
 (၁၉၈၇)

နောက်တစ်ယောက်ကား ဘဝင်မြင့်သွားသော ကျေးတောသား တစ်
 ယောက်အကြောင်း ဖြစ်သည်။ သူရင်းငှားသည် အနေမမြင့်သော်လည်း ဆွေဂုဏ်
 မျိုးဂုဏ်ရှိသူ ဖြစ်သည်။ အဘိုးဖြစ်သူကား ရွာသူကြီး ဖြစ်သည်။ ဘကြီး
 ကား ဆယ်အိမ်ခေါင်း ဖြစ်သည်။ သူ့ကြီးတော်ကား ဥစ္စာဓနရှိသူ ဖြစ်သည်။
 ဇီဝိကြောင့် သူရင်းငှားလယ်သမားသည် အမျိုးမာန်တက်လေသည်။ ရောက်လေ
 ရာမှာ လူတကာကို ငေါက်ကာငမ်းကာ ကျယ်တတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လူ
 တကာကမူ အဘိုးကိုး၊ ဘကြီးကို ငဲ့၍ ခွင့်လွှတ်ကြပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကျယ်တိုင်း အနိုင်ရသော ထိုသူရင်းငှား လယ်သမားသည်
 မကျယ်သင့်သူကို မဖွယ်မရာ ကျယ်လာပြုလာသောအခါ အရပ်က သည်းမခံ
 ကြတော့ချေ။ တစ်နေ့သော် ရွာအရှေ့တွင် သီတင်းသုံးသော ဆရာတော်ကို
 စာရင်းငှား ဘဝင်သမားသည် ရွာဖျားထိပ်က စဏ္ဍာလသည် ထမင်းတောင်းဖို့
 လာသကွဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။ ထိုအခါ ရွာသူရွာသားတို့သည် အမျက်ဒေါသ
 ထောင်းထောင်းထ၍ ရရာဆွဲပြီး ရိုက်မည်နှက်မည်ဟု လိုက်ကြသည်။ သူရင်းငှား
 ငမိုက်သားလည်း ခြေဦးတည့်ရာ ပြေးလေသည်။ မလွတ်သာသည့်အဆုံး ဆွမ်းခံ
 လာသော ဆရာတော်၏ ခြေရင်းမှာဝပ်စင်း၍ သင်္ကန်းစကို လှဲထားပါသည်။

www.burmeseclassic.com

ဆရာတော်အား မြင်သည်နှင့် ရပ်သူရွာသားတို့လည်း တုတ်ဓားကိုချ၍ ဦးတင် ရှိမိုး ဝပ်လျှိုး၍ နေကြလေသည်။

ထူးခြားသည်ကား ဤနေရာတွင် စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် မနှစ်မြို့ဖွယ်ရာ ဘဝင်မြင့်သည့် သူရင်းငှားအကြောင်းမှ ရုတ်တရက် ရပ်နား၍ သံဃာဂုဏ်သို့ အရောက် တစ်ဆက်တည်း ကလောင်ဦး လှည့်လိုက်ပုံမှာ လှပါပေသည်။ ပညာပါပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဝင်မြင့်သွား သူရင်းငှားကဗျာတွင်-

“သို့သော်တစ်နေ့၊ ရွာအရှေ့တွင်
ကြည်မွေ့ရွှင်ပျော်၊ ဆရာတော်ကို
မတော်မတရား၊ သူဇော်ကားသည်
ရွာဖျားထိပ်က စဏ္ဍာလ
ထမင်းတောင်းဖို့ လာသကွတဲ့။
သည်လိုစကား၊ သူတို့ကြားက
ရွာသားအမျက်
ထောင်းထောင်းထွက်လျက်
ရိုက်မည်နှက်မည်၊ လိုက်ကြသည်တွင်
ဦးတည်ရာပြေး၊ ငမိုက်ခွေးသည်
အေးဆေးငြိမ်စွာ၊ ဆွမ်းခံလာသည့်
ဆရာတော်မြတ်၊ ခြေရင်းကပ်သော်
ရပ်သူရွာသား၊ ရပ်တန့်သွားလျက်
တုတ်ဓားကိုချ၊ ဦးတင်ကြသည်
အေးမြပါဘိ၊ ဤမြင်ကွင်း။
တို့ရွာငယ်၏ ဂုဏ်သတင်း
ပျံ့နှံ့သွားပြီ နယ်မကြွင်း။
ဟူ၍ဖွဲ့ပါသည်။

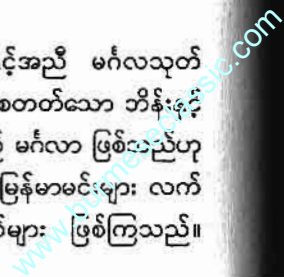

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၀

စာဆိုမင်းသုဝဏ် ရေးဖွဲ့သော ကျေးတောသားတို့ အကြောင်းတွင် “ဘိန်းကျွန်ခံရ ဦးကြီးမြ” အကြောင်း ပါသည်။ တကယ်တော့ ဦးကြီးမြ ဘိန်းကျွန်ခံရခြင်း၏ တရားခံအစစ်ကား နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ် ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ ရောက်လေရာမှာ ဘိန်းပါရသည်။ ခရစ်နှစ် ၁၈၀၀ လောက်ကတည်းက ဘိန်းရောင်းသည့် အရသာကို အင်္ဂလိပ်တို့ ကောင်းကောင်းကြီး သိခဲ့ကြသည်။ ဟိုတုန်းက မြန်မာမင်းတို့ အာသံနယ်၌ ဝင်ရောက်အုပ်စိုးနေသည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့ မကျေနပ်ကြသည်မှာလည်း ဘိန်းကို အခြေခံသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အာသံနယ်သည် ဘိန်းစိုက်ရန် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်။

၁၈၂၄ ခုတွင် အင်္ဂလိပ် မြန်မာ ပထမစစ် ဖြစ်သည်။ မြန်မာတို့ ရှုံးခဲ့ရ သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့အား စစ်လျော်ကြေးငွေ ၁၀ သန်းနှင့် ရခိုင်နယ်၊ တနင်္သာရီနယ်ကို ပေးလိုက်ရသည်။ ထိုအခါ အင်္ဂလိပ်တို့သည် သူတို့ပိုင် နယ်မြေတွင် အရက်ဆိုင်များ ဖွင့်သည်။ ဘိန်းခန်းများ၊ အရက်ချက် စက်ရုံများကို အနှံ့အပြား ဖွင့်သည်။ နိုင်ငံခြားက ဘိန်းကင်းကဇော်သမား အပေါင်းတို့လည်း ဝင်ထွက်သွားလာကြသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ အုပ်စိုးပြီး သုံးနှစ်အကြာတွင် ဘိန်းခလေ သည် အမြစ်တွယ် ခဲ့လေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ မင်္ဂလသုတ် ထွန်းကားသောနိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ မင်္ဂလသုတ်တွင် မူးယစ်စေတတ်သော ဘိန်းနှင့် တကွ သေရည်သေရက် သောက်သုံးခြင်းမှ ရှောင်ခြင်းသည် မင်္ဂလာ ဖြစ်သည်ဟု ဟောသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းပညာရေး ထွန်းကားသော မြန်မာမင်းများ လက် ထက်တွင် ယောက်ျားမှန်သမျှ ဘုန်းကြီးကျောင်းထွက်များ ဖြစ်ကြသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ဗုဒ္ဓစာပေကို အခြေခံမှ စသင်ပေးရာ မင်္ဂလာသုတ်သည် မပါလျှင် မပြီးချေ။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရက်လေ့၊ ဘိန်းလေ့ မထွန်းကားခဲ့ပေ။ မြန်မာမင်းတို့သည် ထိုလေ့ကို ကောင်းကောင်း နှိပ်ကွပ် သည်။

တစ်ခါက ရွှေပြည်ဝန်ကြီးသည် မြင်းခြံ၌ “သဗျက်ရည်သည် ဆေးခါး ကြီးနှင့် တူသည်။ ဆေးအဖြစ် အနည်းအကျဉ်း သောက်သဖြင့် အပြစ်ရှိမည် မဟုတ်။ များစွာသောက်သော် မူးယစ်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အပြစ်မကင်းရှိမည်” ဟု မိန့်သည်ကို အထောက်တော် တောင်ဒဝယ်ဗိုလ်က ကြားသဖြင့် ဘုန်းတော် ကြီးဘုရားသို့ သံတော်ဦးတင်လျှောက်ရာ အမိန့်တော်နှင့် ခေါ်တော်မူသည်။ စစ်ဆေးတော်မူရာ အစစ်ခံသည်မှာ-

“မှန်ပါ သဗျက်ရည်သည် အနောက်နိုင်ငံ ဆေးကျမ်း အလိုအားဖြင့် ဆေးခါးကြီးရည် ဖြစ်ပါကြောင်း၊ အသင့်အတော် သောက်သုံးပါက လေကို နိုင်ပါသည်။ စားသောက်၍ မြိန်ရှက်ပါသည်။ လွန်စွာသောက် စားပါလျှင် မူးယစ်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း ပြောပါကြောင်း” လျှောက်ထားလေသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးဘုရားက -

“မောင်မင်း လျှောက်သည်ကား ဟုတ်တန်ရာ၏။ မောင်မင်းက ပညာရှိ ဖြစ်သောကြောင့် ပြောဖွယ်မရှိ။ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်း နေထိုင်ကြ သော ကျွန်တော်မျိုးတို့သည် မောင်မင်းလိုချည်း ပညာရှိ မဟုတ်ပေ။ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးက အရက်ကိုသောက်လျှင် အပြစ်မရှိဘူးတဲ့ဟေ့ဟု ၎င်းတို့ အလိုရှိသော အဓိပ္ပာယ်ကို ကောက်ယူပြီးလျှင် တစ်နိုင်ငံလုံး သောက်စား နေကြပါလျှင် အပါယ်သို့ သွားရာလမ်းကို ဖောက်ပေးတာနဲ့ မတူဘူး လား။”

ဟု မျက်တော်မူသဖြင့် အကျယ်ချုပ်နှင့် ထားတော်မူသည်။

ဗျစ်ရည်၏ သဘာဝနှင့် အာနိသင်ကို ပြောမိသည့်အတွက် ယောအတွင်း ဝန်ကို မင်းတုန်းမင်းက အရာမှချ၍ အကျယ်ချုပ်နှင့် ထားသည့်စာကို ဖတ်ရ တိုင်း စာရေးသူမှာ ဘဝင်မကျပါ။ မင်းတရားကြီးအား ပိုလွန်းသည်ဟု စိတ်မှာ ဖြစ်မိသည်။ သို့ပါသော် အင်္ဂလိပ်တို့ လက်ထက်၌ မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စု သားများ အရက်စွဲ၊ ဘိန်းစွဲ၍ ဘဝဆုံးရသည်ကို တွေးမိသောအခါမှသာ မင်းတရားကြီး၏ အမြော်အမြင်ရှိပုံ၊ စေတနာကြီးပုံကို သဘောပေါက်လာပါ သည်။ နိုင်ငံမှာ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦးက ဗျစ်ရည်၏ သဘာဝအမှန်ကို ပြောလိုက်

သည်မှာ အပြစ်မရှိဟု ထင်ရပါသော်လည်း နိုင်ငံသိ ထင်ရှားသူတစ်ဦး၏ စကားကို ကိုယ်လိုသလို အဓိပ္ပာယ်ယူပါက မင်းတရားကြီး တွေးသလို အပြစ်မကင်းနိုင်ပါ။ မှန်တိုင်းပြောမရသော ကိစ္စ အများအပြား ရှိပါသည်။

အင်္ဂလိပ်တို့သည် သူတို့၏ ကိုလိုနီနိုင်ငံများတွင် ဘိန်းကုန်ကူး၍ အခွန်ဘဏ္ဍာရအောင် ကြီးပွားအောင်သာ ပြုလုပ်ကြသည်။ ယစ်မျိုးဌာနဖွင့်ပြီး ဘိန်းနှင့်အရက်ကို လိုင်စင်ပေး၍ ရောင်းခွင့်ပြုကြသည်။ ဘိန်းလိုင်စင်၊ အရက်လိုင်စင်ဖြင့် ရောင်းချသူများတွင် တရုတ်လူမျိုးသည် အများဆုံး ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဝင်ပြီး ငါးနှစ်အကြာတွင် အထက်မြန်မာပြည်၌ အရက်ဆိုင် ၁၇၅ ဆိုင်ဖွင့်ခဲ့သည်။ အမြတ်စာရင်းကို ကြည့်လျှင်

၁၈၈၇ ခု - ယစ်မျိုးခွန် ကျပ်- ၂၁၀,၄၈၀

၁၈၈၉ ခု - ယစ်မျိုးခွန် ကျပ်- ၅၁၁,၇၀၀

၁၈၉၃ ခု - ယစ်မျိုးခွန် ကျပ်- ၃,၁၀၃,၁၀၄

အင်္ဂလိပ်အစိုးရအနေဖြင့် ရသော ယစ်မျိုးခွန်သည် တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ်အဆမတန် တိုးလာသည်။ ဘိန်းစား၊ အရက်သမား မည်မျှ တိုးပွားလာသည်ကို အလွယ်နှင့် သိနိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နောက်ပိုင်းတွင် (၁၉၅၁) ခု၌ပင် နာဂတောင်တန်း၌ ဘိန်းစွဲသူ ၆၂၂၀ ရှိသည်။ ရှမ်းပြည်ကျိုင်းတုံတွင် ၁၅၃၀ ရှိသည်။ စစ်တွေမြို့မှာ ၂၃၃၀ ရှိသည်။ ရန်ကုန်မြို့မှာ ၈၀၀၀ ရှိသည်။ ကျိုက္ခမိမှာ ၁၉၀၀ ရှိသည်။ အထက်ချင်းတွင်းမှာ ၄၅၀၀ ရှိသည်။ ဘိန်းကို သုံးစွဲသူများကား လူငယ်၊ လူလတ်များသာ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသား ကျန်းမာရေးကို ဖျက်ဆီးနေခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတို့ အင်္ဂလိပ်အချင်းချင်းပင် မကျေမနပ် ဖြစ်လာကြသည်။

ထို အခြေအနေဆိုးကို အင်္ဂလိပ်တိုင်းမင်းကြီး ဆာအာသာဖဲရာ (Sir Arthur Phayre) ကိုယ်တိုင် မရှုဆိတ်သဖြင့် သူ ရေးသော ၁၈၆၂ ခုနှစ်အစီရင်ခံစာတွင် “အစိုးရ၏ မူဝါဒသည် အပျက်သဘော ဖြစ်၍ အထူးအပြစ်တင်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ ယခုအချိန်၌ ဘိန်းရှုခြင်း၊ သေသောက်ကြူးခြင်း အကျင့်ဆိုးတို့မှာ ရခိုင်လူငယ်လောက၌ ပျံ့နှံ့နေပြီဟု ဖော်ပြသည်။ ၁၈၉၂ ခုတွင် မြန်မာပြည် ဆိုင်ရာမင်းကြီး ဆာမက်ကင်ဇီ (A.Mackenzie) က မြန်မာပြည်ရှိ ဘိန်းဆိုင်အားလုံး ပိတ်ပစ်ရမည်ဟု အဆိုပြုသည်။

အင်္ဂလိပ်တို့၏ လုပ်ပုံကိုင်ပုံကို မြင်ရပြီဖြစ်၍ ဦးကြီးမြ ဘိန်းကျွန်ခံရသည့် အကြောင်းသည် ပေါ်လွင်လာပြီ ဖြစ်သည်။ ဦးကြီးမြသည် ရွာမထဲက

ဘွားကြီးလှ၏ နောက်ကျသား ဖြစ်ပါသည်။ မိခင်မှဆိုးမ ဒေါ်လှသည် ကြီးမှ မွေးသော နောက်ကျသားကို အသနားပို၍ အလိုလိုက်ထားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဦးကြီးမြသည် စာလည်း မတတ်ခဲ့ပါ။ အရပ်ထဲတွင် ပေါ်ကြော့တစ်ယောက် ဖြစ်လာပါသည်။ ဟိုတုန်းက ကာလသားတို့၏ သဘာဝကား လတ်လျား လတ်လျား ဟိုသည် သွား၍ အိမ်ကပ်သည် မရှိပါ။ အားလျှင် ကြက်တိုက်သည်။ ဆေးရှူသည်။ မှောင်မှပဲ အိမ်ပြန်ကြသည်။

ဦးကြီးမြ ပျိုရွယ်စဉ်က ရွှေကျင်ခပ်ပဝါ ခေါင်းပေါင်းနှင့် လွန်းပုဆိုးနှင့် နေသည်။ ဟိုခေတ်က ဓလေ့အတိုင်း လည်ပင်းမှာ ဆေးနီရုပ် မပီတပီ ထိုးထား သည်။ သက္ကလပ်အင်္ကျီကို အေးအေးပူပူ အမြဲပဲ ဝတ်သည်။ ယခုတော့ မောင်မြ သည် ဒေါ်လှဆုံးသောအခါ ဒုက္ခတွေ့ရလေပြီ။ ကုန်းကောက်စရာ မရှိ၊ ရှေးအခါ ဗာရာဏသီပြည်က ကုဋေကြွယ်သား၊ သူဌေးသား၏ ကိန်းဆိုက်ပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အိုးဖိုထဲမှာ သူ ခိုရသည်။ ထင်းထိုး၊ အိုးဖုတ် ထိုအလုပ်ဖြင့် ငုတ်တုတ် မိုးလင်းခဲ့ရသည်မှာ အကြိမ် မနည်းတော့ပေ။ သို့ရာတွင် ဦးကြီးမြ အနေဖြင့် ဘယ်လောက် ပင်ပန်း ပင်ပန်း၊ ဘယ်လောက် ဆင်းရဲ ဆင်းရဲ ဆေးဖိုးရလျှင် ကျေနပ်ပါသည်။ အရပ်ထဲက လူများကလည်း ဦးကြီးမြကို မြင်ရသဖြင့် သနားကြ ပါသည်။ စားဖို့ဝတ်ဖို့ ပေးကြပါသည်။

တစ်နေ့သော် ဦးကြီးမြသည် ခြေထောက်မှာ မတော်တဆ ဓားရှလေ သည်။ မသွားနိုင်မလာနိုင် ကိုယ်ကိုအနိုင်နိုင်သယ်၍ သွားရပါသည်။ သည်ကြား ထဲ ဆေးဝါးပြတ်သဖြင့် ခြေတွေလက်တွေရောင်၊ မျက်နှာကြီး အနံ့လာပြီး ဘိန်းဝမ်းပေါက်ကာ ဆုံးရရှာသည်။ ဘိန်းသမားတစ်ယောက်၏ ဘဝသည် ဦးကြီးမြလိုပဲ ဖြစ်သည်။ သေနေ့မစေ့ခင် သေရွာသွားကြရလေသည်။ ဦးကြီးမြ သည် အင်္ဂလိပ် ကိုလိုနီအမွေဆိုး၏ဒဏ်ကို မရှုမလှ ခံလိုက်ရသည်။ စာဆို မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်သားတို့၏ ပျက်စီးကြောင်းကိုလည်း မမေ့ပါ။ သူ့ကဗျာဖြင့် တင်ပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။ တင်ပြသောအခါ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သံ မပါ။ အင်္ဂလိပ်အမွေဆိုးကြောင့် နစ်မွန်းရသော ဦးကြီးမြကို ကရုဏာစိတ်ဖြင့် ရှု၍ သူ့ကဗျာကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့ပါသည်။

ကိုလိုနီခေတ်တွင် ဘိန်းကို အမျိုးမျိုး သုံးစွဲကြပါသည်။ အချို့က ဘိန်းကို အစိမ်းလိုက် မျှိုသည်။ အချို့က ဘိန်းကို ပြောင်းတိုက် ရှူသည်။ အကုန်အကျများသဖြင့် တတ်နိုင်သူမှ ပြောင်းရှူနိုင်သည်။ အချို့က ကွမ်းပုံကို စားသည်။ ကွမ်းရွက်ကို ဘိန်းဆီထဲသို့ နစ်ပြီး စားရသည်။ ကွမ်းပုံစားသူများမှာ

၁၂ နှစ်၊ ၁၃ နှစ် အရွယ် လူငယ်ကလေးများ ဖြစ်သည်။ ဤမျှ ငယ်ရွယ်သူ လူမမယ်ကလေးများသည် ဘိန်းအစစ်သက်သက် ကျေးလျှင် တစ်ခါတည်း မုန်း သွားမှာ စိုးသဖြင့် သူတို့အတွက် အထူးတလည် စီမံသိမ်းသွင်းကာ ဘိန်းစား ဘဝသို့ အရောက်ပို့ခြင်း ဖြစ်သည်။

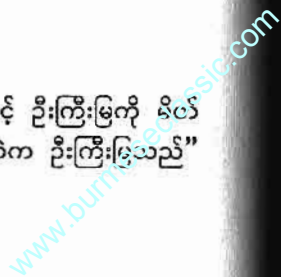
အရွယ်ရောက်သူများက ကွမ်းပုံ ရှုကြသည်။ ကွမ်းပုံရှုဖို့ တစ်ထွာ ကျော်ကျော် အရည်ရှိ အဆစ်သုံးဆစ်ပါသည့် ဝါးကိုယူရသည်။ ဝါး၏အခေါင်း ကလည်း ရေထည့်နိုင်အောင် ကျယ်ရသည်။ ယင်းဝါးကို အချောသတ်၍ အလယ် အဆစ်ကို အပေါက်ကလေး ဖောက်ထားရသည်။ ရှုမည့်ဘက်မှာလည်း အပေါက် ဖောက်ပေးရသည်။ ထို့နောက် ကွမ်းရွက်ကို ပါးပါးကလေး လှီးပြီး ခြောက် အောင် ခွက်ပြန်ထဲမှာ မီးပေးရသည်။ နောက် အကြမ်းပန်းကန်လုံးထဲသို့ လိုအပ်သော ဘိန်းစိန်းကိုထည့်ပြီး ရေနဆီမီးခွက်မီးဖြင့် ချက်ပေးရသည်။ ပြီးလျှင် ယခင် ကွမ်းရွက်ခြောက်ကိုထည့်ပြီး သမအောင် တူဖြင့် စရနယ် ရသည်။ ပြီးလျှင် သင်္ဘောသီးစေ့လောက် အရွယ်ဖြစ်အောင် လုံးရသည်။ အားလုံးပြီးလျှင် ဘိန်းသမားက တစ်စောင်းလုံး၊ တစ်ယောက်က ဝါးဆစ်အလယ်ပေါက်မှာ ဘိန်းဆီ ရောထားသော ကွမ်းရွက်ခြောက်အလုံးကိုတင် မီးခြစ်ဆံမီးနှင့် မီးကူပေးရသည်။ ထိုအခါ ဘိန်းသမားက ယင်းအငွေ့ကို ဝါးဆစ်ထဲမှ ရေကတစ်ဆင့် စုပ်၍ ရှုသွင်းရသည်။ ထိုသို့ ဘိန်းငွေ့အခိုးကို ဝါးဆစ်ထဲရှိ ရေမှတစ်ဆင့် ရှိုက်ပြီး အသုံးပြုသည်ကို ကွမ်းပုံရှုသည်ဟု ခေါ်သည်။ ကွမ်းပုံရှုလိုက်လျှင် ဝါးဆစ်ထဲက ရေသည် “ဂလုပ် ဂလုပ်” အသံမြည်သည်။ ဘိန်းငွေ့အားလုံး အလဟဿ မဖြစ်ရအောင် မျိုချပြီး ရှုတတ်ရပါသည်။ ကွမ်းပုံတစ်ပုံရှုပြီးလျှင် ယစ်လာ သည်။ ငိုက်လာသည်။ ထိုအခါ အေးစက်နေသော အဖန်ရေခါးခါး တစ်ခွက်၊ နှစ်ခွက်သောက်ပြီး ဘိန်းစားအပေါင်းတို့သည် ဘိန်းခန်းထဲမှာ တစ်ယောက် တင်ပါးပေါ်ကို တစ်ယောက်က ဦးခေါင်းတင်ကာ မိုန်းပြီး ဇိမ်ယူကြလေသည်။ ငယ်ငယ်က မြင်ဖူးသည်ကို ရေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် စာဆိုက-

“ကွမ်းပုံကိုချစ်၊ ပြောင်းကိုချစ်နှင့်
မယစ်လည်းချို၊ ယစ်လည်းချိုသည်

အိုးဖိုထဲက ဦးကြီးမြ” ဟူ၍ ဘိန်းနှင့် ဦးကြီးမြကို ခိုလှုံ ဆက်ပေးသည်။ ထို့နောက် ဒုတိယအပိုဒ်တွင် “အိုးဖိုထဲက ဦးကြီးမြသည်” ဟု ပြန်ချီကာ ဦးကြီးမြ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပြောသည်။

“အိုးဖိုထဲက ဦးကြီးမြသည်

ရွာမထဲက၊ ဘွားကြီးလှ၏

နောက်ကျသားဟု ပြောကြသည်” ဟူ၍ ဦးကြီးမြ၏ အကြောင်းကို အလျဉ်မပြတ်အောင် တစ်ဆက်တည်း ပြောသည်။ ထိုပြောနည်း မျိုးကို ရှေးက ဇာတ်ရုပ်သေးစာများတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ ရုပ်သေးဆရာက အလျဉ်မပြတ် ရှေ့နှင့်နောက်ကို ချလိုက်ချီလိုက် ပြောနေပုံမှာ စိတ်ဝင်စားစရာ၊ နားထောင်၍ အလွန်ကောင်းသည်။ စာကလည်းကောင်း၊ ပြောပုံကလည်း ထန်နှင့် မာန်နှင့် ဖြစ်၍ ရှေးက ဇာတ်ရုပ်သေးတို့ကို စွဲလမ်းကြလေသည်။

ထို့နောက် စာဆိုသည် ဟိုတုန်းက ကာလသားသဘာဝ (ယခုလည်း အနှစ်သာရမပြောင်းသေးပါ) ကို ဆက်ပြောသည်။

“ထိုခေတ်သမယ၊ သဘာဝကား

ကာလသားတို့

လတ်လျားလတ်လျား၊ ဟိုသည်သွား၍

အားလျှင်ကြက်တိုက်၊ ဆေးရှုလိုက်နှင့်

မိုက်မှမှောင်မှ၊ နေရာကျဟု

ထင်ကြယူကြ၊ ယုံမှတ်ကြသည်

ခေတ်၏ကာလ လက္ခဏာ” ဟု ဖော်ပြသည်။

နောက်ဆုံး၌ ဦးကြီးမြသည် ဘိန်းကျွန်ခံရင်း မလှမပ ဘဝနိဂုံး အဆုံး သတ်ရပုံကို စာဆိုက ကရုဏာမေတ္တာဖြင့် အများကြားအောင် ဗျို့ဟစ်၍ ပြော ပြပါသည်။

“မယစ်လည်းချို၊ ယစ်လည်းချိုသည်

အိုးဖိုထဲက ဦးကြီးဗျို့။

သို့သော်သို့သော်၊ တစ်နေ့သော်၌

မတော်တဆ၊ ခြေစားရ၍

သွားရမလွယ်၊ သယ်ရမတတ်

ဆေးဝါးပြတ်လျက်

ခြေလက်ရောင်ရမ်း၊ မျက်နှာအန်းပြီး

ဘိန်းဝမ်းပေါက်ကာ၊ ဆုံးရရာသည်

တို့ရွာထဲက ဦးကြီးမြ။

မိခင်ဒေါ်လှ၊ ချစ်မဝသည့်

နောက်ကျသားကြီး ဦးကြီးမြ။

မယံလည်းချို၊ ယစ်လည်းချိုသည်
အိုးဖိုထဲက ဦးကြီးမြ” ဟူ၍ဖွဲ့ပါသည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ကိုလိုနီအမွေဆိုး၏ သားကောင် ဖြစ်သော
ကျေးတောသား ဦးကြီးမြ၏ သနားဖွယ်ဘဝကို ပုံပြောဆရာ၏ နေရာကိုယူ၍
ဖြစ်စဉ်ထင်ရှားအောင်၊ နှစ်သက်ဖွယ်လည်း ဖြစ်အောင် ရေးပြသွားပုံမှာ နားထောင်
၍ အလွန် ကောင်းပါပေသည်။ အတတ်ပညာလည်း ပါလှပေသည်။ အလွမ်းနိုင်
သော စာဆိုဖြစ်သည်နှင့်အညီ ဦးကြီးမြ၏ ဘဝအကြောင်း မလှပုံကို သနားစရာ၊
လွမ်းစရာဖြစ်အောင် ပြောနိုင်ပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၁

မိမိကိုယ်ကို သတိမကပ်နိုင်ဘဲ ပျက်စီးသွားကြသော တောသားများ ရှိကြသလို သတိရှိ၍ ကြိုးစားကြသော တောသားများလည်း ရှိကြပါသည်။ သူ့ကို ရွက်ကြမ်း ငမောင်ညိုဟု ခေါ်ကြပါသည်။ မောင်ညိုကို သာမန်တောသား၊ ရပ်ရွာက အထင်မကြီးပါ။ သို့ရာတွင် လူသည် ဉာဏ်နှင့်သတိ၊ ဝီရိယ ရှိလျှင် တိုးတက်ကြီးပွားနိုင်သည်ကိုကား ရပ်မိရပ်ဖတို့ မမြင်ကြပါ။ ထိုအခါ အရပ်၏ မောင်ညိုအပေါ် အထင်သည် ပါစင်အောင် လွဲ၍ ယခုအခါ ရွက်ကြမ်းရေကျို ငမောင်ညို မဟုတ်တော့ပါ။ ကျေးရွာခေါင်းဆောင် လူတစ်လုံး သူတစ်လုံး ဦးမောင်ညို ဖြစ်နေပါသည်။

“ရွက်ကြမ်းရေကျို၊ သူတို့ဆိုလည်း
မောင်ညိုမမှု။
ရပ်မှုရွာတာ၊ ရှိသောခါ၌
ဖျာခင်းရေခပ်
ဖိနပ်ကိုသိမ်း၊ ထီးကိုထိန်းနှင့်
သူစိမ်းသူကျက်၊ သူ နှုတ်ဆက်သည်
မျက်နှာကြီးငယ် သူမရွေး”

မောင်ညိုသည် တောသားလူငယ်၊ ဘာသိဘာသာ နေတတ်သူမဟုတ်။ အလှူ၊ မသာရှိလေရာမှာ မောင်ညို ရှိနေတတ်သည်။ ဖျာခင်း၊ ရေခပ်၊ ဧည့်သည် များ၏ ထီးနှင့်ဖိနပ်ကို မမှားရအောင်၊ ပျောက်မသွားရအောင် ဂရုစိုက်ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်သည်။ မောင်ညိုသည် မိမိလုပ်ရမည့်အလုပ်ကို ရိုသေသည်။ အလုပ် ကို ရိုသေစိတ်သည် ကြီးပွားမည်၊ တိုးတက်မည်စိတ် ဖြစ်သည်။ ထို့ထက်

မောင်ညို၏ အရည်အချင်းကောင်း တစ်ခုမှာ သည်းခံခြင်း ဖြစ်သည်။ ရုပ်ရွက် ရွက်ကြမ်းရေကျိုကလေးဟု အထင်မကြီးသော်လည်း ထိုသို့အပြောခံရသော်လည်း မောင်ညို အမှတ်မထားပါ။ သူ့စိတ်ကို သူ စောင့်ရှောက်၍ နေရာတကာမှာ ဝီရိယ ရှိပါသည်။ အလုပ်လည်း လုပ်၍၊ အလုပ်ကို ရိုသေခြင်းလည်း ရှိသော၊ ကိုယ့်ရည်မှန်းချက်ကို အမြဲသတိကပ်ခြင်းလည်း ရှိသော လူငယ်သည် တောက် မည့် မီးခဲပင် ဖြစ်သည်။ မတောက်ဘဲနှင့် ငြိမ်းသွားရိုးထုံးစံ မရှိ၊ စောင့်ကြည့်ရုံသာ ရှိသည်။ ထိုလူမျိုးသည် တောရွာမှာ ဆိုလျှင် တောရွာ၏ခေါင်းဆောင် ဖြစ်လာနိုင် သည်။ မင်းနားမှာနေလျှင် မင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ မွန်ရာဇဝင်တွင် မဂဒူးသည် ရိုးရိုးအရပ်သား ကုန်သည်အဆင့်မှ ကုန်မရောင်းဘဲ မင်း၏အနား၌ အမှုထမ်း သောအခါ မင်းဖြစ်ခဲ့သည် မဟုတ်လား။

မောင်ညို၏ နောက်အရည်အချင်း တစ်ခုမှာ မျက်နှာကြီးငယ်မလိုက်၊ အားလုံးနှင့်သင့်အောင်နေသည်။ အလှူမသာ လာကြသူများအား သိသိ မသိသိ မောင်ညို နှုတ်ဆက်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မောင်ညိုကို အထင်မကြီးသော်လည်း၊ အားလုံးက မောင်ညိုကို မေတ္တာ မရောက်နိုင်သော်လည်း “သည်ကောင်ကလေး ရွှေဖော်သည်” ဟု ကျေကျေနပ်နပ် မှတ်မိသွားမည်ကား သေချာသည်။ မောင်ညို ကား တစ်ခါ ဆက်ဆံရလျှင် ဆယ်ခါလန် မဟုတ်။ တစ်ခါ ဆက်ဆံရလျှင် တစ်ခါတည်း မှတ်ဉာဏ်မှာ စွဲသွားလောက်သော သူငယ် ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို သတိထားမိသော စာဆိုက “သူစိမ်းသူကျက်၊ သူ နှုတ်ဆက်သည်၊ မျက်နှာကြီး ငယ် သူမရွေး” ဟု မောင်ညို၏ ဆက်ဆံရေးကို မပါပါအောင် ထည့်ရေးလိုက်ပုံ ရသည်။

မောင်ညို၏ သည်းခံစောင့်စည်းခြင်းသည် ခိုင်ခံ့လှသည်။ ကျေးရွာ၏ အပျော်အရွှင်များ ဖြစ်သော ဗျပ်စောင်တီးခြင်း၊ ကြက်ပွဲလောင်းခြင်း၊ ကက်ဆွဲ ခြင်း၊ ဇာတ်ပွဲကြည့်ခြင်း အားလုံးကို မောင်ညို ရှောင်သည်။ ထို့ကြောင့်

“မတီးဗျပ်စောင်း
မလောင်းကြက်ပွဲ
မဆွဲကက်ချပ်
ပွဲဇာတ်ရှောင်ကြည့်
သူ၏ညာဉ်မှာ
လူစဉ်မိဖို့တစ်ခုတည်း”
ဟူ၍ မောင်ညို၏ ဘဝ ရည်မှန်းချက်ကို ဖွဲ့သည်။

ကျေးတောက လူငယ်ကာလသားတို့သည် ဖော်ပြပါ အပျော်အရွှင်များနှင့် တစ်ခုမငြိ၊ တစ်ခုငြိကြသည်က များသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် ကျောင်းပိတ်ရက် မြို့ကအပြန်တွင် အပေါင်းအဖော်များနှင့် အရပ်လှည့်ကာ မယ်ဒလင်နှင့် သီချင်းဆိုကြသည်ကို အမှတ်ရသည်။ မြို့မှာကျောင်းနေရသဖြင့် တော်သေးသည်။ စာမသင်ဘဲ တောမှာသာ နေရလျှင် ပျက်ဖို့နီးပါသည်။ အပျော်အပါး အလောင်းအစား ဝါသနာပါမိလျှင် ပျက်ကြသည်က များသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် မင်းတုန်းမင်း၏ အစ်ကိုတော် ပုဂံမင်းသည် ကြက်ပွဲကို စွဲသဖြင့် တိုင်းပြည် ဆုတ်ယုတ်သွားသည်။ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ဒုတိယစစ်မှာ ရုံးသဖြင့် အောက်မြန်မာ နိုင်ငံတစ်ခြမ်းကို အင်္ဂလိပ်တို့အား ထိုးအပ်လိုက်ရသည်။ မင်းတုန်းမင်း၊ ကနောင်မင်းသား ညီတော်နှစ်ယောက်က ပုဂံမင်း နောင်တော်ကြီးအား နန်းချ၍ တိုင်းပြည်ကို ပြန်ကယ်ရသည်။

မောင်ညိုကား ဘဝရည်မှန်းချက်ရှိသူ ဖြစ်ရာ စောင့်စည်း နိုင်သည်။ ဘဝရည်မှန်းချက် ပီပီသသမရှိလျှင် လူငယ်တို့သည် အပျော်အပါးကြောင့် အကျိုးအပဲ့ ဘဝဖြင့်သာ ဇာတ်သိမ်းမလှ ဖြစ်ကြရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အိမ်နားက ဦးလေးအရွယ် ဦးစောမောင်သည် အင်္ဂလိပ်ခေတ်က ပွဲစားကြီး၏သားဖြစ်ရာ မယားယူ၊ အပျော်လိုက်နှင့် နောက်ဆုံးတွင် ကာလသားရောဂါကြောင့် နူနာစွဲကာ ဇာတ်သိမ်းသွားသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျောင်းဆရာ ဖြစ်သောကြောင့် တပည့်များအား ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသည်။ “မင်းတို့ပျော်ချင်သလောက်ပျော်ပါ။ အရက်သောက်မလား၊ မူယစ်ဆေးသုံးမလား၊ မိန်းမလိုက်မလား၊ ငါက အရက်ဆို အကောင်းမှ သောက်တာ၊ မူးယစ်ဆေး ဆိုလျှင် ဈေးကြီးတာမှသုံးတာ၊ မိန်းမဆိုလျှင် ဘယ်ယောက်၊ ရေလို့ မလောက်ဟု ဆိုဆို၊ အပြီးသတ်ကျတော့ မင်းပဲ ပွန်းကျန်ခဲ့တာ၊ ငွေရော၊ လူရော၊ အချိန်ရော ဘာတစ်ခုမျှ အမြတ်မထွက်ပါ။ အလိမ္မာ နောက်ကျလို့ အောက်ကျ နောက်ကျ ဘဝနဲ့ စောစောစီးစီး သေရွာသွားဖို့ပဲ ရှိတယ်” ဟူ၍ အရုံးအမြတ် တွက်ပြ ဆုံးမ တတ်ပါသည်။ လောကကြီးသည် အန္တရာယ်တွေ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေသောနေရာ ဖြစ်သည်။ အနေတတ်၍ စောင့်စည်းသည်ခံနိုင်မှ တော်ကာကျသည်။ မောင်ညိုသည် တောသားဖြစ်၍ အထက်တန်း ပညာမသင်ခဲ့ရသော်လည်း ဉာဏ်သတိမကွာ၊ လောကပညာကို ရထားသူ ဖြစ်သည်။ စာထဲက ပညာထက် ဒိဋ္ဌလောကထဲမှရသော ဘဝပညာသည် လူကို ပို၍ အကျိုးပြုနိုင်သည်။ ဘဝပညာရထားသော မောင်ညိုသည် သန်တုန်းမြန်တုန်း၊

ယ်ရွယ်တုန်း၌ လုပ်လုပ်သည်။ လယ် အလုပ်သည် အလွန် ပင်ပန်းလှသည်။ လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့် လုပ်ရသည်။ ထွန်ရသည်။ ထယ်ထိုးရသည်။ ပျိုးကြီရသည်။ ပျိုးနုတ်ရသည်။ ကောက်စိုက်ရသည်။ စာခြောက်ရသည်။ ကောက်ရိတ်ရသည်။ ကောက်လှိုင်းစည်းရသည်။ ကောက်လှိုင်းထိုး၍ လှည်းပေါ်တင်ရသည်။ တလင်းကဲမှာ နွားနှင့်စပါး နယ်ရသည်။ စင်ပေါ်တက်၍ စပါးလှေ ရသည်။ ပြီးလျှင် ကျိုသွင်းရသည်။ ထို့ကြောင့် အချိန်ရှိခိုက် လုံ့လစိုက်သော မောင်ညို၏ ကြိုးစားပုံကို-

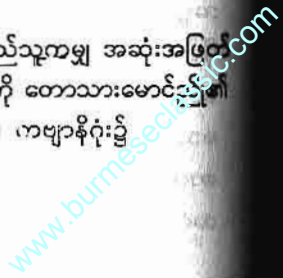
“ထွန်သည်၊ ထယ်သည်၊ ကောက်ရိတ်သည်နှင့် တိုက်သည်၊ နယ်သည်၊ ကောက်လှေသည်နှင့် သိမ်းသည် မောင်ညို တလင်းထဲ” ဟူ၍ဖွဲ့လေသည်။

စာဆိုသည် ကဗျာအဖွဲ့အနွဲ့၌ အလွန်ကျွမ်းကျင် လိမ္မာသည်။ လယ်လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်၏ သဘောကို ဆိုင်ရာ ကြိယာတစ်လုံးစီ၌ ဝိဘတ် “သည်” ကို ကပ်၍ သွက်သွက်လက်လက် ဖွဲ့သွားပုံမှာ အသံပြေပြစ်၍ နရီစည်းဝါးကျလှသည်။ စာဖွဲ့ရာတွင် ကြိယာသည် ခွန်အားအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ကြိယာတွင် လုံးချင်းကြိယာက ပို၍အားပါပြီး တာသွားသည်။ အဓိကကျသော လယ်လုပ်ငန်း အဆင့်များကို လုံးချင်းကြိယာဖြင့် စခန်းသွား၍ နောက်ဆုံးပန်းတိုင် စခန်းဖြစ်သော တလင်းဆီသို့ အရောက်သယ်သွားနိုင်သည်။

ယခုအခါ ရွက်ကြမ်းရေကျိုဟု အထင်ခံထားရသော မောင်ညိုသည် အလျင်က ဘဝကို ခဝါချ၍ ဦးမောင်ညိုအဖြစ်သို့ ရောက်နေပြီ ဖြစ်သည်။ အစစအရာရာ၌ လိုသည်မရှိဘဲ သမာဓိနှင့် ဦးမောင်ညို ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ ရှာ၏ခေါင်းဆောင်၊ နယ်၏ခေါင်းဆောင် ဦးမောင်ညို ဖြစ်လျက် ရှိသည်။ အိမ်ထောင်ရေးတွင်လည်း သားမြေးစုံလျက် မေတ္တာမပျက် အိမ်ထောင် ဖက်နှင့် သာယာလျက် ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရွက်ကြမ်းရေကျို ဟုတ်သေးလား ဟု စာဆိုက အမေးထုတ်လိုက်ပါသည်။ “လောကသဘော အခက်သား၊ ဆိုခဲ့သူတို့ လွန်စဉ်းစား” ဟု စာဆိုက အကြံပေးရင်း ကဗျာကို အဆုံးသတ်လိုက်ပါသည်။

လောက၏ အနိုင်အရှုံး၊ အတက်အကျကို မည်သူကမျှ အဆုံးအဖြတ် မပေးနိုင်ပါ။ လူသာပဓာန ဖြစ်လေသည်။ ထိုအချက်ကို တောသားမောင်ညို၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိဖြင့် သက်သေပြသွားသည်ဟု ယူပါသည်။ ကဗျာနိဂုံး၌

“ယနေ့မှာဆို၊ ဦးမောင်ညိုသည်
လိုသည်မရှိ၊ သမာဓိနှင့်

ရွာ၏ခေါင်းဆောင်၊ နယ်၏ခေါင်းဆောင်တည်း။
 အိမ်ထောင်ရေးလည်း၊ သားမြေးစုံလျက်
 မေတ္တာဖက်သည်
 ရွက်ကြမ်းရေကျို ဟုတ်သေးလား။
 ဆိုခဲ့သူတို့ လွန်စဉ်းစား။

လောကသဘော အခက်သား” ဟူ၍ မောင်ညို၏ အောင်မြင်မှုကို လိုသလောက်သာ စကားကျဉ်းကျဉ်း ရေးဖွဲ့သွားလေသည်။

တစ်ဆက်တည်းမှာပင် စာဆိုဆရာ ပြောပြထားသော တောသားလူ့စွစာ တစ်ယောက်၏အကြောင်းကို တင်ပြချင်သည်။ မတင်ပြခင် စကားအကြောင်းကို စကားဦး သမ်းလိုသေးသည်။ လူနှင့်လူချင်း ဆက်ဆံပြောဆိုကြရာတွင် စိတ်ထဲမှာ ရှိသည့်အတိုင်း တုံးတိတ်ပြော၍ မပြီးပါ။ ကာလဒေသ ပယောဂကို ကြည့်၍ စကားကို ပြေပြစ်အောင်၊ နာချင်စဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြောတတ်ရသေးသည်။ အမတ်ကြီး စကားတောင်စားနှင့် အမတ်ကြီး ဦးပေါ်ဦးတို့ ထင်ရှားကျော်ကြားကြသည်မှာ သူမတူအောင် စကားပြောတတ်လှသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အင်းဝ ခေတ်က သက်တော် ၃၁ နှစ်သာ ရှိသေးသော ပင်းယစင်္ကြံသူမြတ်သည် ပထမမင်းခေါင် လက်ထက်တွင် ရေအား ကြည်းအားဖြင့် အထက်သို့ ချီလာသော ဟံသာဝတီဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်အား စကားဖြင့် နူးညံ့စေ၍ ပြန်လှည့်သွားအောင် စွမ်းနိုင်သည်။ ပုဂံခေတ်က ရှင်ဒိသာပါမောက္ခ မထေရ်ကြီးသည် တယ်တု (ပီကင်း) သို့သွား၍ ကူဗလိုင်ခန်မင်းကြီးအား စကားဖြင့်ပင် ငြိမ်းချမ်းရေးရအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ မဟော်သခ ဇာတ်တော်ကြီး ဝတ္ထုတွင် စူဠနိဗြဟ္မဒတ် မင်းသည် မိမိ၏ မယ်တော်၊ မိဖုရားနန္ဒာဒေဝီ၊ သမီးတော် ပဉ္စာလစန္ဒီ၊ သားတော် ပဉ္စာလစန္ဒာတို့အား မဟောသဓေသုခမိန့်က ဥမင်ခရီးဖြင့် ဖမ်းယူသွားနိုင်သဖြင့် အမျက်ခြောင်းခြောင်းထွက်လျက် ရှိ၏။ “ငါ၏မယ်တော်နှင့်အတူ ငါ၏မိဖုရား သားတော်၊ သမီးတို့ကို ဆုံးချင်ဆုံးပါစေ၊ ငါကား မဟောသခကို အမှုန့်ချေအံ့ ဟု မင်းစူဠနိဒေါသ ဖြစ်ခဲ့သော် ငါတို့ပျက်စီးလေအံ့၊ ဤမင်း၏စိတ်ကို နူးညံ့အောင် ငါပြုအံ့” ဟူ၍ စူဠနိဗြဟ္မဒတ်မင်း အနေဖြင့် မိမိ မိဖုရားအား ရှေးက မမြင်ဖူးသကဲ့သို့ ထင်မြင်လာအောင် မိဖုရားနန္ဒာဒေဝီ၏ အဆင်းကို မလောသခ သည် ဤသို့ ချီးကျူးစကား ပြောဆိုလေသည်။

“အရှင်မင်းကြီး၊ ထိုနန္ဒာဒေဝီမင်းသမီးသည် ရှုချင်ဖွယ် နီမြန်းသော လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါးလည်း ရှိ၏။ ကျီးအာသီးမှည့် အဆင်းကဲ့သို့

ပြကတော့အားဖြင့် နိမြန်းသော နှုတ်ခမ်းလည်း ရှိ၏။ ခိုမျက်စိကဲ့သို့ မျက်လုံးနား၌ ရစ်၍ မထင်မရှား နီရောင်ညိုရောင်ပြေးသော အရေးဖြင့် အလွန် တင့်တယ်၏။ မွေး၍ တစ်လရှိသော သမင်မငယ်၏ မျက်လုံးကဲ့သို့ ရှုမဆုံးတင့်တယ်သော မျက်စိလည်း ရှိ၏။ မိမိ လက်ဖြင့် နှစ်ထွာခန့်သာရှိသည်ဖြစ်၍ ပြေပြစ်နုနယ်သော ခါးလည်း ရှိ၏။ ရွှေပွတ်တိုင်ကဲ့သို့ သွယ်သတ်ကြော့ရှင်းသော ကိုယ်သဏ္ဍာန်လည်း ရှိ၏” စသည်ဖြင့်

မိန်းမရတနာတို့၏ လက္ခဏာကောင်းဟူသမျှ စုပေါင်းရာ နန္ဒာဒေဝီ အမည်ရှိသော တောင်နန်းရှင်မသည် ဤဥမင်တံခါးဝမှ ထွက်၍ ဤခရီးဖြင့် သွားလေပြီဟု မင်းကြီးစိတ်ကို ယုံဖိတ်ညွတ်နူးအောင် ချီးမွမ်းပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ စုဋ္ဌနိ ဗြဟ္မဒတ်မင်း စိတ်ပြေခဲ့လေသည်။ ဘေးမရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်၍ နောင်သော အခါ မဟောသမအား သူ့အနားမှာထား၍ အေးအေး ချမ်းချမ်း နေသွားခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါမှစ၍ မင်းစုဋ္ဌနိလည်း နယ်ချဲ့ခြင်းကို စွန့်၍ ငြိမ်းချမ်းရေး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရာ ထိုအခါက လူ့ကမ္ဘာသည် ဆင်းရဲဒုက္ခမှ ကင်းရလေ၏။ စကားသည် လောကကို ဤမျှလောက်ပင် စောင့်ရှောက်နိုင်ပါသည်။

သို့ပါလျက် စကားကို ဝသီအတိုင်း တုံးတုံးတိတိ ခွကျကျပြောကြသူများလည်း ရှိသေးသည်။ တစ်ရာမှာ တစ်ယောက်၊ တစ်သောင်းမှာ တစ်ယောက် ရှားပါးသော်လည်း စာဆိုဆရာက ထိုလူမျိုးကို တွေ့ခဲ့ပါသည်။ သူ့အမည်ကား မောင်ရွှေမြ၊ ကျေးတောသားလူငယ် ဖြစ်သည်။ စကားကို စိုက်လိုက်မတ်တတ် ပြောတတ်သဖြင့် သူ့ကို လူ့ခွစာဟု အရပ်က ခေါ်ကြသည်။ လူ့ခွစာနှင့် စကား ပြောရခြင်းသည် ဆင်းရဲခြင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ နားမချမ်းသာရုံသာမက ဒေါသဖြစ်ရသေးသည်။ ဤလိုလူမျိုးနှင့် ရှောင်နိုင်မှ ချမ်းသာသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရွှေမြ ခွစာကို အရပ်ကရှောင်သည်။ သို့ပါသော် ရွှေမြကား သူ့ဝသီကို မစွန့်နိုင်ပါ။ ဘယ်သူရှောင်ရှောင် မရှောင်ရှောင် သူ့စရိုက်ကို မပြင်နိုင်။ သို့ဖြစ်၍ အရပ်က သူ့အား အဖက်မလုပ်သော်လည်း သူ ဂရုမထားနိုင်ပါ။ လုပ်မြဲသော အလုပ်ကို လုပ်လျက် ရှိသည်။ စကားကြောင့် မောင်မြနှင့် အရပ် သဟာဇာတ မဖြစ်ပုံကို စာဆိုဆရာက-

“စိုက်လိုက်မတ်တတ်၊ သူပြောတတ်၍
အရပ်ထဲက၊ မောင်ရွှေမြကို
လူ့ခွစာဟု ဆိုကြသည်။

ပရိယာယ်မပါ၊ မယာမသုံး
လုံးတီးစကား၊ သူပြောကြား၍
စကားလုံးတီး၊ ဆန်လုံးတီးဟု
ချီးမြှောက်ခေါ်ကြ၊ မောင်ရွှေမြသည်
ရှောင်ကြ၍လည်း၊ သူမမူ
တိမ်းကြ၍လည်း၊ သူမမူ
ပြုဖွယ်ကိစ္စ မှန်မှန်ပြု” ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

မောင်ရွှေမြသည် အရပ်ကို မမူသော်လည်း သူ မူရမည့် သူတစ်ယောက် ရှိသေးသည်။ ထိုသူကား သူ ချစ်သော (ငယ်စဉ်ကတည်းက ကစားဖက်) မခင်သက် ဖြစ်သည်။ ချစ်သောသူအား မေတ္တာစကား ဆိုရသည်မှာ လူပျိုတစ်ယောက် အဖို့ အလွန်အန္တရာယ်များသည်။ အခန့်မသင့်လျှင် အချစ်ရုံးကာ တစ်သက်လုံး ဆင်းရဲစရာ ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို ခွစာရွှေမြ သိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အခြားလူများကို သူပြောရိုး ရှိသည့်အတိုင်း ပြောဖို့ ဝန်မလေးသော်လည်း မခင်သက်ကိုမူ စကားလှလှရွေး၍ ပြောမှဖြစ်မည်။ တစ်နေ့ညနေတွင် ရေခပ်လမ်း၌ မခင်သက်ကို ရွာကအထွက် ရွာပေါက်ဝမှာ တွေ့ပါသည်။ လူလည်း ရှင်းသဖြင့် ပြောတော့ မည်ဟု စိတ်ကို တင်းလိုက်ပါသည်။ သာကြည်ချိုအေး၊ ယဉ်ကျေးသော စကားကို ရွေးနေရသဖြင့် ရုတ်တရက် ပြောမရ ဖြစ်နေသည်။ အချိန်ကဖင့်၊ စကားက အစရာမရ၍ အခက်တွေ့နေရာ သူ့ပြောကျင့်အတိုင်း “ခင်သက် ငါ့ကို ကြိုက်မလား” ဟု တုံးတိတိ ပြောလိုက်ပါသည်။ ခင်သက်ကလည်း ဒဲ့ဒဲ့ကြီး ဝင်လာသော စကားကြောင့် ရက်သွေးဖြာလျက် “အို” ဟုဆိုရင်း ပြုံးလျက် လှည့်ထွက်သွားလေသည်။

စာဆိုဆရာ၏ ကဗျာကို ဖတ်ရသည်မှာ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရသလို ခံစားရသည်။ ရှေးဦးစွာ ရွှေမြ ခွကျပုံကို စာဆိုက ဆေးကတစ်ဆင့် ပြောပြနေသည်။ ဝတ္ထုထဲတွင် ဝတ္ထုဆရာက သူ့ဇာတ်ဆောင် အကြောင်းကို သူ ဘယ်လို လူစား ဖြစ်ကြောင်း ဆေးက ပြောပေးနေသည်နှင့် တူသည်။ ထို့နောက် ရွှေမြ ခွကျပုံကို ဇာတ်ကွက်ဖော်၍ ပြလိုက်ပါသည်။ အပြောနောက်ကို အပြုလိုက်သောနည်းကို ဝတ္ထုတိုကောင်းများမှာ တွေ့ရသည်။ “သူ့မယား” ဝတ္ထုအွင် ဆရာဇော်ရှိသည် ကိုဆင်နှင့် မဖော့ အကြောင်းကို ဆေးက ပြောပြနေဟန် ရေးသည်။ ဆုံးခါနီးတွင် ဇာတ်ကွက်ဖော်ကာ အပြသဘောဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက်သည်။ ထိုနည်းအတိုင်း စာဆိုဆရာသည် ရွှေမြ ခွစာ အကြောင်းကို အပြော

ပရိယာယ်မပါ၊ မယာမသုံး
 လုံးတီးစကား၊ သူပြောကြား၍
 စကားလုံးတီး၊ ဆန်လုံးတီးဟု
 ချီးမြှောက်ခေါ်ကြ၊ မောင်ရွှေမြသည်
 ရှောင်ကြ၍လည်း၊ သူမမှု
 တိမ်းကြ၍လည်း၊ သူမမှု

ပြုဖွယ်ကိစ္စ မှန်မှန်ပြု” ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

မောင်ရွှေမြသည် အရပ်ကို မမူသော်လည်း သူ မူရမည့် သူတစ်ယောက် ရှိသေးသည်။ ထိုသူကား သူ ချစ်သော (ငယ်စဉ်ကတည်းက ကစားဖက်) မခင်သက် ဖြစ်သည်။ ချစ်သောသူအား မေတ္တာစကား ဆိုရသည်မှာ လူပျို တစ်ယောက် အဖို့ အလွန်အန္တရာယ်များသည်။ အခန့်မသင့်လျှင် အချစ်ရှုံးကာ တစ်သက်လုံး ဆင်းရဲစရာ ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို ခွစာရွှေမြ သိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အခြားလူများကို သူပြောရိုး ရှိသည့်အတိုင်း ပြောဖို့ ဝန်မလေးသော် လည်း မခင်သက်ကိုမူ စကားလှလှရွေး၍ ပြောမှဖြစ်မည်။ တစ်နေ့ညနေတွင် ရေခပ်လမ်း၌ မခင်သက်ကို ရွာကအထွက် ရွာပေါက်ဝမှာ တွေ့ပါသည်။ လူလည်း ရှင်းသဖြင့် ပြောတော့ မည်ဟု စိတ်ကို တင်းလိုက်ပါသည်။ သာကြည် ချိုအေး၊ ယဉ်ကျေးသော စကားကို ရွေးနေရသဖြင့် ရုတ်တရက် ပြောမရ ဖြစ်နေသည်။ အချိန်ကဖင့်၊ စကားက အစရာမရ၍ အခက်တွေ့နေရာ သူ ပြောကျင့်အတိုင်း “ခင်သက် ငါ့ကို ကြိုက်မလား” ဟု တုံးတိတ် ပြောလိုက် ပါသည်။ ခင်သက်ကလည်း ဒဲ့ဒိုးကြီး ဝင်လာသော စကားကြောင့် ရက်သွေး ဖြာလျက် “အို” ဟုဆိုရင်း ပြုံးလျက် လှည့်ထွက်သွားလေသည်။

စာဆိုဆရာ၏ ကဗျာကို ဖတ်ရသည်မှာ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရသလို ခံစားရသည်။ ရှေးဦးစွာ ရွှေမြ ခွကျပုံကို စာဆိုက ဘေးကတစ်ဆင့် ပြောပြနေ သည်။ ဝတ္ထုလတ်တွင် ဝတ္ထုဆရာက သူ့ဇာတ်ဆောင် အကြောင်းကို သူ ဘယ်လို လူစား ဖြစ်ကြောင်း ဘေးက ပြောပေးနေသည်နှင့် တူသည်။ ထို့နောက် ရွှေမြ ခွကျပုံကို ဇာတ်ကွက်ဖော်၍ ပြလိုက်ပါသည်။ အပြောနောက်ကို အပြု လိုက်သောနည်းကို ဝတ္ထုတိုကောင်းများမှာ တွေ့ရသည်။ “သူ့မယား” ဝတ္ထုတွင် ဆရာဇော်ဂျီသည် ကိုဆင်နှင့် မဖော့ အကြောင်းကို ဘေးက ပြောပြနေဟန် ရေးသည်။ ဆုံးခါနီးတွင် ဇာတ်ကွက်ဖော်ကာ အပြသဘောဖြင့် အဆုံးသတ်လိုက် သည်။ ထိုနည်းအတိုင်း စာဆိုဆရာသည် ရွှေမြ ခွစာ အကြောင်းကို အပြော

နောက်မှာ အပြင်၌ ရွှေမြ၏ လူ့သဘာဝကို ခွင့်လွှတ်ပြီးပြီးရင်း သူ့ကဗျာ အဆုံးသတ်လိုက်ပါသည်။

“တစ်ညနေချမ်း၊ ရေခပ်လမ်း၌
 ငယ်ကျွမ်းဆော့ဖက်၊ မခင်သက်ကို
 ရွာထွက်ဝမှာ၊ တွေ့ရပါသည်
 ခွင့်သာပါတီ၊ နှစ်ယောက်ချင်း။
 ပြောလိုက်တော့မည် စိတ်ကိုတင်း။
 စိုက်လိုက်မတ်တတ်၊ သူပြောတတ်၍
 ထင်မှတ်လွဲမည်၊ သူ စိုးသည်ကြောင့်
 ချိုကြည်ယဉ်ကျေး၊ စကားရွေးခဲ့။
 ဟုတ်သေးပါဘူး၊ ဟုတ်ပါဘူးတည့်
 စိတ်ကူးရင်းနှင့်၊ အချိန်ဖင့်၍
 ပြောကျင့်ရှိရာ၊ ပြောလိုက်ပါသည်
 ကြိုက်မှာမဟုတ်လား၊ နင် ငါ့ကို တဲ့
 ခင်သက်ပြီးလျက်၊ ပြောသည် ‘အို’ တဲ့။
 လူပြတ်ရွာဝ နေချိုချို
 သူတို့ဇာတ်လမ်း စပြီကို
 ခုစာရွှေမြ ဆန်လုံးညို။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၂

“ခင်ဗျားတို့ အင်္ဂလိပ်စာတတ် မြို့သားများ ထင်းခွဲ၊ ရေခပ်၊ ချက်ပြုတ်၊ ကြော်လှော် လုပ်တယ် ဆိုတာ ဒိဋ္ဌ မြင်ရလို့သာ ယုံရတော့တာပဲ။ ကျုပ်ဖြင့် သိပ် အံ့ဩတာပဲ”

ဖိုးဝိုင်းအစု ကျေးရွာကလေးမှ တောသား တစ်ယောက်က အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားနှင့် အမျိုးသား အထက်တန်း ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဦးစံရွှေတို့အား ပြောလိုက်သော အံ့ဩသံ ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ တောသားနှင့် လက်အလုပ်သည် မိတ်ဖက်၊ မြို့သား ခေတ်ပညာတတ်သည် လက်အလုပ်နှင့် ရန်ဖက် ဟူ၏။

တောသားများသည် မွေးပြီး လမ်းလျှောက်တတ်သည့် အရွယ်မှစ၍ မြေကြီးပေါ်မှာပဲ ဆော့ကစား၊ မြေကြီးပေါ်မှာပြေးလွှား၊ အရွယ်ရောက်သောအခါ မြေကြီးပေါ်မှာပဲ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးပြီး သေသောအခါ အမိမြေကြီးပေါ်မှာ လဲလျောင်း အိပ်စက်ကြရလေသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ စကားနှင့်ပြောရလျှင် တော သားများသည် မြေ၊ လေ၊ ရေ၊ မီး ဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့် သမမျှတပြီး ကြီး လာကြရာ ကိုယ်ကာယ ထွားကျိုင်း၍ သန်မာကြ၏။ ယောက်ျားများကို ကြည့် လျှင် အရပ်အမောင်းထွက်၍ တောင့်တင်း ကြံ့ခိုင်ကြသည်။ မိန်းကလေးများကို ကြည့်လျှင် အရပ်အမောင်း ကောင်း၍ ဖွံ့ထွား ကျန်းမာကြ၏။ သားဘောင်း ရတနာတို့၏ အာဇာနည် မိခင်လောင်းများ ဖြစ်ကြ၏။

တောသားများသည် ယောက်ျားပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မိန်းမပဲ ဖြစ်ဖြစ် အကြမ်း ပတမ်း ခံနိုင်ကြ၏။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အားကိုးနိုင်၏။ လယ်လုပ်မလား၊

ကောက် ခိုက်မလား၊ ထင်းခုတ်မလား၊ သစ်ပင်တက်မလား၊ ဝါးခုတ်မလား၊
 လှေထိုးမလား၊ ဓနိခုတ်မလား စွယ်စုံရသည်။ သူ့ရဲကောင်း ညောင်ဦးဖီး၊
 ငလုံးလက်ဖယ်၊ ငထွေရူးတို့သည် တောသားများ ဖြစ်ကြ၏။ လဂွန်းအိမ်၊
 သမိန်ဗရမ်းတို့သည် တောပေါက်များ ဖြစ်ကြ၏။ အလောင်းဘုရား၏ ရဲဘော်
 ခြောက်ကျိပ် ရှစ်ယောက်တို့သည် တောထွက် သူ့ရဲကောင်း ဖြစ်ကြ၏။ ယနေ့
 မြန်မာ့ တပ်မတော်မှ တပ်မတော်သားများသည် တောဇာတိ ဖြစ်ကြ၏။ ပညာ
 တတ် မြို့သားများကား အနုသမားများ ဖြစ်ကြ၏။

ပိုက်ဆံခေတ် ကွယ်ပျောက်ပြီး လူ့ဘဝကို ဟိုရှေးရှေးတုန်းကလို တစ်က
 ပြန်စရလျှင် တောသားတို့သာ အသက်ရှင်စရာ ရှိသည်။ ဆရာဇေယျ ပြောသလို
 တောသားတို့ကား နွေခေါင်ခေါင် မြေခြောက်ခြောက်မှာ ခေါင်းထောင်နိုင်သော
 ကောက်ရိုးနွယ်နှင့် တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ အရေးကြုံလျှင် တောသားမှသာ အားကိုး
 ရသည်။ မိတ်ဆွေအတွက် အသက်စွန့်နိုင်သူမှာ တောသားပဲ ဖြစ်သည်။ မိမိ
 ရပ်ရွာအတွက် အသက်ပေးနိုင်သည်မှာ တောသားပဲ ဖြစ်သည်။ စာဆိုမင်းသုဝဏ်
 ၏ ကဗျာထဲက “ပိုးမောင်” သည် သူ့ကျေးရွာအတွက် အသက်ပေးသွား၏။
 ဤနေရာတွင် အခြားတစ်ဦးဦးကို စိတ်ကူးနှင့် အစားထိုးကြည့်ပါ။ အသင်စာရှုသူ၊
 ဖြစ်နိုင်မလားလို့၊ ဤမျှလောက် စကားကြောင်းနေသည်မှာ စာဆို၏ကဗျာထဲက
 တောသား တစ်ယောက်၏ ကြံ့ခိုင်ပုံကို ပြောချင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။
 သူကား အရပ်၏အခေါ် ကိုတင် ဖြစ်သည်။

စာဆိုဆရာတို့ ငယ်ငယ် ကစားရွယ်က ရွာလယ်ပိုင်းမှာ ကိုတင်ဟု
 ခေါ်သော လူကျင်လူကောင်းတစ်ယောက် ရှိပါသည်။ လူကျင် ဆိုသည်ကား
 အလုပ်ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်သည်။ လူကောင်း ဆိုသည်ကား ကာယကံမူ၊ ဝစီကံမူ
 အရ စိတ်ထားကောင်းသူ ဖြစ်လေသည်။

မိတဆိုး၊ ဖတဆိုး ဖြစ်၍ ဆွေမျိုးများက ဝိုင်းပြီး ကျွေးကြ မွေးကြရသည်။
 ကိုတင်သည် တောအလုပ်ခေါ် လက်အလုပ်ကို အကုန် ကျွမ်းကျင်သည်။
 အုန်းပင်တက်မလား၊ ကွမ်းသီးပင် တက်မလား၊ ကွမ်းသီးဖက် ဆုတ်မလား၊
 ဓနိခုတ်မလား၊ အကုန်တတ်သည်။ သာရေးနာမူ ရှိလျှင် မသိသလို မနေတတ်၊
 အကုန်လုပ်သည်။ ထင်းခွေပေးရမလား၊ ရေခပ်ပေးရမလား၊ သူ မလုပ်နိုင်တာ
 မရှိပါ။ ဆေးလိပ်ခုံက အလုပ်သမားများကလည်း တိုလီမိုလီခိုင်း၊ ခန့်ရုံက
 အလုပ်သမားများကလည်း ခိုင်းစရာရှိ ခိုင်းကြရာ စိတ်ချရအောင် လှမ်းကျင်စွာ
 လုပ်ပေးသည်။ သို့ရာတွင် ကိုတင် အရွယ်လွန်သည့်တိုင် ရှင် မပြုရသေး။

ထိုအခါ အရပ်က သတိရ၍ ကိုတင်ကို စုပေါင်းပြီး သာမဏေဘောင်သို့ သွတ်သွင်း ပေးကြလေသည်။ ဝါတွင်းလေးလတိုင်တိုင် ကိုရင်ဘဝမှာ နေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ ကိုတင်ဟု မခေါ်၊ ကိုရင်ဟုခေါ်ကြလေသည်။ အခုမှပဲ ကိုတင်သည် လူလားမြောက်၍ ရှင်လူရိုသေခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက်ရသည်။

မြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်အခါက မြန်မာ့လူရွာကြီးသည် တကယ် ဆွေမျိုးရွာကြီးနှင့် တူသည်။ အဆွေအမျိုး ဆက်ဆံရေးနှင့် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်က စောင့်ရှောက်၍ နေကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များလည်း ဖြစ်ကြရာ တစ်ယောက်၏ ကျေးဇူးကို တစ်ယောက်က သိကြသည်။ ပေးရကမ်းရတာကို မတွန့်တို၊ ဒါနဟု သိကြသည်။ ကျွေးရမွေးရသည်ကို မနမြော အလှူတစ်မျိုးဟု သိကြသည်။ ထိုကြောင့် ကိုတင်သည် မိဘမဲ့ကလေး ဖြစ်သော်လည်း မေတ္တာမငတ်၊ ဆွေမျိုးများ၏ မေတ္တာအောက်တွင် အရွယ်ရောက်လာရသည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာမင်းများ လက်ထက်မှ မြန်မာ့လူရွာသည် တိုင်းခြား အုပ်စိုးမှုခေတ်တွင် ပိုက်ဆံကို အခြေခံသော လူ့ဆက်ဆံရေး အဖြစ်သို့ တစ်စတစ်စ ပြောင်းလဲခဲ့ရာ မြို့ကြီးများမှာ မြန်မြန် အမြစ်တွယ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကျေးတောရွာများတွင်ကား အမြစ် မပြုတ်နိုင်၊ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် စောင့်ရှောက်နိုင်ကြ၊ မေတ္တာထားနိုင်ကြသေးသည်။ ထိုကြောင့်ပင် ကိုတင်သည် ငယ်ငယ်နှင့် မိဘမဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရသော်လည်း ဆွေမျိုးများ၏ မေတ္တာရိပ်အောက်၊ ရပ်ရွာ၏ မေတ္တာရိပ်အောက်တွင် ကြီးခဲ့ရသည်။ လူဦးရေ သန်းတစ်ထောင် အကျော်ကြီး ကျော်နေသော တရုတ်ပြည်ကြီးတွင် မိဘများသည် ကလေးတစ်ယောက်ကိုသာ မွေးပိုင်ခွင့်ရှိရာ မိဘများ ရုတ်တရက်ဆုံးလျှင် သူ့ကို ဆွေမျိုးများက မွေးကြမည် မဟုတ်။ သူ့မှာ အစ်ကို မရှိ၊ ညီ မရှိ၊ အစ်မကြီး မရှိ၊ ညီမငယ် မရှိ၊ ဦးလေး၊ အဒေါ်၊ ဘကြီးဘထွေး မရှိ၊ တစ်ကောင်ကြွက် ဖြစ်သည်။ သူ့ကို လူမှုဝန်ထမ်းဌာနက မွေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ကိုတင်လို မေတ္တာဖြင့် ကြီးရမည် မဟုတ်၊ အခြောက်တိုက် ကြီးဖို့သာ ရှိသည်။ အခြောက်တိုက် ကြီးရသောကြောင့် ဆွေမျိုးမေတ္တာ၊ အရပ်၏ မေတ္တာကို သူ ဘာမှန်းသိမည် မဟုတ်၊ သူသည် လူသစ်ငုတ် ဘဝဖြင့် နေရင်း သေရမည်သာ ဖြစ်သည်။

ကိုတင်ကား ကံကောင်းလေစွ။ မိသားစုဆွေမျိုး စိတ်ဓာတ်လုံးလုံးကြီး မဆိတ်သုဉ်းသေးသော မြန်မာ့ကျေးလက်တွင် မိဘမဲ့ ဖြစ်ရလေသည်။ သူသည် တရုတ်ပြည်က မိဘမဲ့လူငယ်လို လူ့သစ်ငုတ် မဖြစ်တော့ချေ။ စာဆိုဆရာသည်

မြန်မာ့ကျေးရွာခလေး၏ ချစ်ဖွယ်ကောင်းပုံကို ကိုတင် မိတဆိုး၊ ဖတဆိုးကလေး
၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိဖြင့် နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်အောင် ဖော်ပြနိုင်ခဲ့သည်။

ကိုတင် လူလားမမြောက်

ကျုပ်တို့ငယ်ငယ်၊ ကစားရွယ်က
ရွာလယ်ပိုင်းတွင်၊ ကိုတင်ဟု
လူကျင်လူကောင်း တစ်ယောက်ရှိ။
အမိတဆိုး၊ ဖတဆိုးမို့
ဆွေမျိုးသားချင်း၊ စောင်မခြင်းဖြင့်
ကြီးပြင်းခဲ့ရသူ ခများ။
အုန်းပင်ကိုတက်၊ ကွမ်းသီးတက်နှင့်
ကွမ်းသီးဖက်ဆုတ်၊ ဓနိခုတ်သည်
အလုပ်မရွေး၊ သူကျွမ်းကျင်
ကျုပ်တို့ရွာက ကိုတင်။
သာရေးနာရေး၊ လှူဒါန်းရေးနှင့်
ရပ်ရေးရွာမှု၊ အစုစုလည်း
တစ်ခုမငြင်း၊ အကုန်ရှင်းသည်
ထင်းခွေရေခပ်၊ သူကျွမ်းကျင်
ကျုပ်တို့ရွာက ကိုတင်။
ဆေးလိပ်ခုံက၊ လုပ်သမနှင့်
ဓနိရုံက၊ လုပ်သမတို့
တိုလီမှတ်စ၊ ခိုင်းသမျှလည်း
လုပ်ရမအား၊ သူကျွမ်းကျင်
ကျုပ်တို့ရွာက ကိုတင်။
အရွယ်လွန်မှ၊ သတိရ၍
ရွာကလူများ၊ စုပေါင်းအားနှင့်
ရွာဖျားကျောင်းတွင်၊ ကိုတင်ကို
ကိုရှင်ပြုကြပါလေရာ။
ဝါတွင်းလေးလ၊ ရှင်ဘဝ၌
ခေါ်ကြကိုရင်၊ မည်သစ်တွင်၍
တင်မည်ဟောင်း၊ ပျောက်လေ၏။

www.burmeseclassic.com

ကိုရင်မည်သစ် ရောက်လေ၏။
ခုမှ လူလားမြောက်ပေ၏။
ခင်မင်လေးစား လောက်ပေ၏။

(၁၉၈၇)

စာဆိုသည် ကိုတင်၏အကြောင်းကို ကရုဏာစိတ်နှင့် ပြောသည်။ ကျေနပ်အားရသောစိတ်နှင့် ပြောသည်။ “ဒါ ကျုပ်တို့ရွာက ကိုတင်” ဟူ၍ ကဗျာတွင် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် သုံးသည်။ ကိုတင် လူလားမြောက်၍ လေးစား လောက်သော အခြေသို့ ရောက်သောအခါ ကိုတင်အတွက် မုဒိတာ ဖြစ်ရသေး သည်။ စာဆို၏ ကိုတင် အကြောင်းကို ပြောသွားပုံမှာ သွက်လက်သည်။ တက်ကြွသည်။ နားထောင်ရသည်မှာ ပျင်းစရာ မရှိ၊ စာဆို၏ အပြောနောက်သို့ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး လိုက်ပါသွားပြီး စာဆုံးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကိုတင်ကို လေးစားမိ ပါသည်။ စိတ်၏ပုံရိပ်တွင် သန်မာထွားကျိုင်းပြီး ခန့်ညားသော လူပုံကို မြင်လိုက်ရသလိုလိုပင် ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် တောမှာမွေး၊ တောမှာကြီး၍ မြို့ကျောင်းသို့ ပြောင်းခဲ့ သည်။ ကျောင်းပိတ်လျှင် တောမှာပဲ ပြန်နေသည်။ ကျောင်းဖွင့်သောအခါ တောက ဖင်မကြွချင်။ မြို့ပြန်ရမှာကို ဝန်လေးသည်။ မြို့က မျက်နှာများသည် နွေးထွေးမှု မရှိ၊ လူတွေ့လျှင် ပြုံးချင်သလိုလို၊ မပြုံးချင်သလိုလိုနှင့် စိတ်ပျက်ဖို့ ကောင်းသည်။ အစဉ်အဆက်အားဖြင့် မိသားစုစိတ်မျိုးနှင့် ဆက်ဆံကြသော ကျေးတောသားတို့နှင့် အတူနေရထိုင်ရသည်မှာ တစ်မျိုး ပျော်စရာ ကောင်းသည်။ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ကူညီစောင့်ရှောက်နိုင်ကြသည်။ ကောင်းဆိုး နှစ်ဌာန ကို မျှဝေခံစားနိုင်ကြသည်။ မြို့မှာကား ကိုယ်ရှိမှုကိုယ်စား၊ မရှိလျှင် ကိုယ့်ဘာသာ ကိုယ်ခံ၊ သူတို့ထံမှ ကရုဏာ၊ မေတ္တာ ရဖို့ မလွယ်ပါ။

ယခုအခါ အဘိုးဩဘာသည် အသက်ကကြီး၊ အထောက်အခံ သားချင်း ဆွေမျိုးလည်း ရှိပုံ မရသဖြင့် ဆင်းရဲသည်။ ဆင်းရဲသည့်ကြား မကျန်းမာသော ကြောင့် ပိုဆိုးသည်။ အရပ်လှည့်ကာ အလှူခံရသည်။ အရပ်ကလည်း ဆီ၊ ဆန်၊ ဆား စားစရာတို့ကို ပေးလှူကြသည်။ ရလာသော ပစ္စည်းများကား တစ်ခဏ အတွင်းမှာပင် မနည်းပါ။ အိမ်နားက ဒေါ်ဖော့ကြီးက အဘိုးဩဘာကို ချက်ပြုတ်ပေးသည်။ အဘိုးဩဘာကလည်း ဒေါ်ဖော့ကို မျှဝေပေးသည်။ ဒေါ်ဖော့ ကြီးလည်း ဈေးတောင်း ခေါင်းရွက်စရာ မလိုတော့ချေ။ အရပ်က သိသော အခါ သဒ္ဓါတိုး၍ သာဓုခေါ်ကြလေသည်။

ကျေးတောသားတို့၏ လူ့ဆက်ဆံရေးကား ဝမ်းမြောက်စရာမှာ ကြည်ညို စရာဆင့်၍ အင်မတန် ချစ်ဖို့ကောင်းပါသည်။ ထိုသို့သော ရုပ်လေ့ ရွာလေ့ကို စာဆိုက အဘိုးဩဘာ၏ ဘဝဖြင့် ရေးခြယ်ပြသည်။

အဘိုးဩဘာ

အသက်ကကြီး၊ မကျန်းမာ
ဘိုးဩဘာကြီး၊ ဆင်းရဲရှာ
ကျွန်တော်တွေ့ပါ၊ ထိုခါက
အရပ်လှည့်၍ လှူခံရ။
လှူကြပါသည်၊ ဆန် ဆီ ဆား
ခဏတွင်းမှာ၊ မနည်းပါး။
အိမ်နားဒေါ်ဖော့၊ သူ ချက်ကျွေး
ဘိုးအိုဝမ်းသာ၊ ခွဲဝေပေး။
ခွဲဝေပေးလို့၊ ဒေါ်ဖော့မှာ
ဈေးမရောင်းဘဲ နေနိုင်ပါ။
ထိုခါကာလ၊ ရပ်ရွာက
သာခုခေါ်ကြ၊ ကြားမဝ
ဘိုးဘိုးဩဘာ ကံကောင်းစွ။
ဒေါ်ဖော့ကြီးလည်း ကုသိုလ်ရ။

သွက်သွက်လက်လက် ဆိုနိုင်ရွတ်နိုင်သော ခုနစ်လုံးဘွဲ့ ကဗျာ ဖြစ်သည်။ ကျေးတောသူ ကျေးတောသားဘွဲ့ ကဗျာများကို ရေးစဉ်က စာဆို၏ အသက်သည် ၇၀ ကျော် ၈၀ သို့ နီးကပ်နေပြီ ဖြစ်သည်။ အိမ်မှာမြဲသော အရွယ် ဖြစ်သည်။ အိမ်တွင်းမှာသာ မိသားစု၏ အပြုစုအယုယကိုယူပြီး စာကြည့်ခြင်း၊ စာရေးခြင်း၊ တွေးတောခြင်း၊ တောကို လွမ်းဆွတ် သတိရခြင်းများနှင့် သာ အချိန်ကို လွန်စေသည်။ ထိုအခါက စာဆို၏စိတ်သည် သူ့ဇာတိ၊ သူ ကျင်လည်ခဲ့သော တောရွာဆီသို့သာ ရောက်ရှိ၍ ငယ်စဉ်က တွေ့ခဲ့၊ ကြုံခဲ့ဖူးသည် များကို တရေးရေး မြင်နေသည်။ ကျောင်းနေဖက်၊ ဆိုးဖက်ကောင်းဖက်များ ရှိကြသေးသလား၊ ဘယ်မှာနေသည်မသိ၊ တွေ့ချင်ပါဘိ စသည်ဖြင့် အောက်မေ့ တသလျက် ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရွာအကျိုးဆောင် ရေချမ်းဒကာ ဖိုးလောကြာအစ၊ ဈေးသည် အဘွားတုတ်ညှို့ အလယ်၊ ယဉ်ယဉ်ကလေးဆိုးသော ငတေနောင်

အဆုံး အားလုံးကို တသသ လွမ်းလျက် ရှိလေသည်။ သူ၏ အလွမ်းဝေဒနာကို သတိတရ ကဗျာရေး၍ ဖြေယူသည်။ သူ့အလွမ်းမှာ ကရုဏာသံ ပါသည်။ မေတ္တာသံ ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မုဒိတာသံကို ကြားရသည်။ စာဆိုကြီးသည် သူ စွဲလမ်းသော တောက အကြောင်းများကို စိတ်ဖြေကာ ကဗျာရေးရင်း အေးအေးချမ်းချမ်း ခေါင်းချချင်ပုံရသည်။ သူ့ဆရာ ဇော်ဂျီသည်လည်း အသက် ကြီးလာသောအခါ သူနှင့်မတူ ရှေးခေတ်ပုဂံဆီမှာ အာရုံဝင်စားပြီး ရှေးခေတ်ပုဂံ ကဗျာများကို ရေးဖွဲ့လျက် ပုဂံမှာပဲ အေးအေးချမ်းချမ်း ခေါင်းချသွားခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ သူတို့ ဆရာတပည့်နှစ်ယောက်သည် သက်ကြီးဝေဒနာ လွမ်းပုံချင်း တူသော်လည်း နေရာဌာနကား မတူပါ။ သူ့အစွဲအလမ်းနှင့်သူ ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ သူတို့ ဆရာတပည့်နှစ်ဦးသည် မြန်မာစာပေ၏ အကျိုးကို သယ်ပိုးကြရာ၌ နေတစ်ဆူ၊ လတစ်ပါး ထင်ရှားသူများ ဖြစ်ကြသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ သူတို့နှစ်ဦးကို စာဆိုညီနောင်ဟု ဆိုကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ သူတို့နှစ်ဦးကို ရာမနှင့် လက္ခဏာဟု ဆိုကြသည်။ စာပေလောကတွင် သူတို့နှစ်ဦးကို တွဲလျက် မြင်ကြသေးသည်။ ဇော်ဂျီဟု ဆိုလျှင် မင်းသုဝဏ် ပါရသည်။ မင်းသုဝဏ်ဟု ဆိုလျှင် ဇော်ဂျီ ပါရလေသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၃

မင်းသုဝဏ်၏ ကျေးတောသားဘွဲ့ ကဗျာစုကို ရုပ်နား၍ ဘဲလက်ကဗျာ သုံးပုဒ်ကို တင်ပြချင်သည်။ မင်းသုဝဏ်၏ စာဆိုဘဝတွင် ကလေးကဗျာများ ကဲ့သို့ အလွန် လူကြိုက်များ ထင်ရှားသော ကဗျာများမှာ “ဖိုးမောင်လာပြီ” (၁၉၆၃)၊ “သူ့မှာတမ်း” (၁၉၆၃) နှင့် “မင်းရဲကျော်စွာ” (၁၉၆၈) ကဗျာတို့ ဖြစ်သည်။

အနောက်တိုင်း စာပေ၌ ဘဲလက်ကဗျာသည် အလွန်ရှေးကျသည်။ စင်စစ် ဘဲလက် (Ballad) ဆိုသည်မှာ ခေတ်နှောင်း လက်တင်ဘာသာ စကားနှင့် အီတလီဘာသာမှ လာသည်ဟု ဆိုသည်။ ဘဲလားရေး (ballare) မှ ဘဲလက် (ballad) ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ “က” ရန် ဖြစ်သည်။

အခြေခံအားဖြင့် ဘဲလက်သည် ဇာတ်ကြောင်းပြော သီချင်းဖြစ်၍ အကနှင့် တွဲဖက်သော တေးဂီတ ဖြစ်သည်။ ဘဲလက်တွင် ယေဘုယျ လက္ခဏာ များ ရှိသည်။ (၁) ဘဲလက်ကို စာနာသူ၊ စာဖတ်သူ၊ မျှော်လင့်မထားသော အနေအထားဖြင့် ရုတ်တရက် အစချီလေ့ ရှိသည်။ (၂) အသုံးပြုသော ဘာသာ စကားမှာ ရိုးရိုးလွယ်လွယ် ဖြစ်သည်။ (၃) ဇာတ်ကြောင်းကို အပြန်အလှန် စကားနှင့် သဏ္ဍာန်လုပ် သရုပ်တူမှုဖြင့် ဖော်ပြသည်။ (၄) ဘဲလက်၏ အဓိက အကြောင်းအရာမှာ ဝမ်းနည်းကြေကွဲစရာ အခြင်းအရာ ဖြစ်သည်။ (၅) ဖြစ်ရပ် တစ်ခုတည်းကိုသာ အခြေခံသည်။ ဘဲလက်ကို နှစ်မျိုး ခွဲခြားသည်။ ပထမ တစ်မျိုးမှာ ရိုးရာဘဲလက် ဖြစ်သည်။ ရေးသူကို မသိနိုင်၊ ဇော်အဆက်ဆက်

နှုတ်ဆင့်ကမ်း ထိန်းသိမ်းလာကြသည်။ နှုတ်ဆင့်ကမ်း ဖြစ်သောကြောင့် အမှတ်အသား ကွဲပြားမှု များသည်။ ဒုတိယ တစ်မျိုးမှာ စာပေဘဲလက် ဖြစ်သည်။ နောက်ပေါ် ကဗျာစာဆိုတို့ ရေးဖွဲ့သော ဘဲလက်ကဗျာ ဖြစ်သည်။

သမိုင်းဆရာများနှင့် ဝေဖန်ရေး ဆရာတို့ကလည်း ဘဲလက်ကို တတိယ တစ်မျိုး ထပ်ခွဲပြသည်။ ပေါ်ပြူလာ ဘဲလက်ဟု ခေါ်သည်။ ပေါ်ပြူလာဘဲလက် သည် ရိုးရာဘဲလက်နှင့် တူသည်များလည်း ရှိသည်။ မတူသည်လည်း ရှိသည်။ ပေါ်ပြူလာ ဘဲလက်သည် ကျေးရွာလူစုထက် မြို့နေစာတတ်များနှင့် ဆက်နွယ်သောဘဲလက် ဖြစ်သည်။ ပူဆွေးမှု ကြေကွဲမှုကိုမဖွဲ့၊ သရုပ်မှန် သဘောဖွဲ့သည်။ လူစွမ်းကောင်း သူရဲကောင်း သဘောကို မဖွဲ့၊ ရွှင်မြူးဖွယ် သဘောကို ဖွဲ့သည်။ သရော်လှောင်ပြောင်သော သဘောကို ဖွဲ့သည်။

မူလက ဘဲလက်သည် အလွန်ရေးကျသော ကဗျာပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်သည်။ ကဗျာဖွဲ့စရာ အကြောင်းအရာကို ရပ်ကွက်လူစုမှ၊ ဒေသရာဇဝင်နှင့် ရာဇဝင်ကြီးတို့မှယူသည်။ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်တို့မှလည်း ယူတတ်သေးသည်။ စွန့်စားမှု၊ ချစ်မေတ္တာ၊ စစ်၊ သေခြင်းနှင့် သဘာဝလွန် အကြောင်းအရာများကို ဖွဲ့လေ့ရှိသည်။ ဥရောပ၌ ဘဲလက် အစဉ်အလာသည် အလယ်ခေတ်နှောင်းပိုင်းမှာ စသည်။ ၁၂ ရာစုတွင် ဒိန်းမတ်၊ ၁၃ ရာစုတွင် ရုရှား၊ ၁၄ ရာစုတွင် စပိန်၊ စကော့တလန်နှင့် အင်္ဂလန်တို့၌ ဘဲလက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ သူတို့ဆီက ဘဲလက် ကဗျာသည် မြန်မာနတ်ချင်းများနှင့် တူတန်သည်ဟု ဆိုချင်စရာ ဖြစ်သည်။ နတ်ချင်းများ၌ ဆိုင်ရာ နတ်တစ်ပါးချင်း၏ ဝမ်းနည်းကြေကွဲစရာ အဖြစ်အပျက်ကို ဖွဲ့သလို သူတို့ဆီက ဘဲလက်မှာလည်း ဝမ်းနည်းကြေကွဲဖွယ်ကို ဖွဲ့လေ့ ရှိကြပါသည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် “ဖိုးမောင်လာပြီ” ဘဲလက် ကဗျာကို ၁၉၆၃ ခု၌ စရေးသည်။ ယနေ့အထိ ကဗျာသမား၊ စာသမားတို့ အလွန်နှစ်သက်သော ကဗျာ ဖြစ်သည်။ “ပျဉ်းမငုတ်တို” ကဗျာကဲ့သို့ အလွန် ကျော်ကြားသည်။ ကျေးလက်ကို အခြေခံသော ကဗျာဖြစ်၍ ကျေးတောသား ဘွဲ့ကဗျာဟု ဆိုနိုင်သည်။ အဖြစ်အပျက်မှာ ဝမ်းနည်းကြေကွဲဖွယ် ဖြစ်သောကြောင့် “ဖိုးမောင်လာပြီ” ကို ဖတ်ပြီးနောက် ဖိုးမောင်သည် စာဖတ်သူ၏ စိတ်ထဲမှာ စွဲကျန်ရစ်သည်။ ဖိုးမောင် သေရသည်ကို ဝမ်းနည်းသည်။ ဖိုးမောင်သည် ရွာအတွက် အသက်မွေး ခဲ့ရသည်ကို တွေးမိသောအခါ ဖိုးမောင်ကို ချီးမွမ်းရသည်။ သို့ရာတွင် ချီးမွမ်း ထောမနာပြုရသောစိတ်ထက် ယူကျုံးမရ ဝမ်းနည်းရသည်က ပိုကဲသည်။ ဖိုးမောင် မသေရင် ကောင်းမှာပဲဟု စိတ်မှာ ဖြစ်မိသော်လည်း ဖိုးမောင် မသေလျှင်

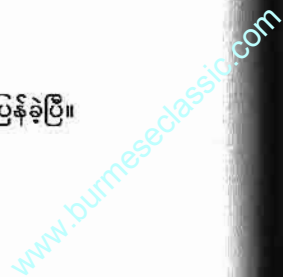
ဖိုးမောင်ကို ဤမျှလောက် စွဲမည်မဟုတ်၊ သို့တွေးမိလျှင် ဖိုးမောင် သေရသည်ကို မဖြစ်မနေ လက်ခံ လိုက်ရသည်။

စာဆိုသည် ဖိုးမောင်၏အကြောင်းကို ကျေးလက် အခင်းအကျင်း နိမိတ် ပုံများဖြင့် အလွန် လက်ရာမြောက်အောင် ရေးဖွဲ့သွားသည်။ အချိန်မှာ ညဉ့် လူခြည်တိတ်ချိန် ဖြစ်သည်။ နေရာကား ရေဆိပ်နားက ရွာတံခါး ဖြစ်သည်။ တစ်ရွာလုံးတိတ်၍ မှောင်မည်းနေသည်။ ရွာတံခါးက ဂုတ်ကျားလည်း အိပ်နေ လေပြီ။ သို့ရာတွင် ခွေးဆိုသည်ကား အိပ်လွယ်၊ နိုးလွယ်ဖြစ်၍ ဖိုးမောင်၏ ခြေသံကို ကြားသည်နှင့်၊ ဖိုးမောင်၏အနံ့ကို ရသည်နှင့် ဂုတ်ကျားသည် ဆီးကြို၍ ဟောင်လေသည်။ ဂုတ်ကျားဟောင်လျှင် ဖိုးမောင် ငါးရှာရာမှ ပြန်လာပြီဟု ရွာသားတို့ သိကြသည်။ ထို့ကြောင့် စာဆိုသည် ဂုတ်ကျား၏ ဟောင်သံနှင့် ဖိုးမောင်အပြန်ကို တွဲ၍ ဖွဲ့လိုက်သည်။

မှိုင်းညိုညိုရိပ်၊ လူခြေတိတ်၍
ရေဆိပ်အနား၊ ရွာတံခါးမှ
ဂုတ်ကျားကျယ်လောင်၊ ဆီးကြိုဟောင်သော်
ဖိုးမောင်လာပြီ ဆိုကြသည်။

ဂုတ်ကျားဟောင်သံ ရပ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဖိုးမောင် အသံလည်း ထက်ကြပ်ပေါ်လာတော့သည်။ ရွာတောင်ချောင်းမှာ ငါးထောင်၍ ဖိုးမောင်ပြန် လာပြီ ဖြစ်သည်။ ဖိုးမောင်အသံကို ကြားလျှင် ကင်းသမားသည် တံခါးကြီး အောက်က မလွယ်ပေါက် တံခါးငယ်ကို ဖွင့်ပေးသည်။ ဖိုးမောင်သည် ငါးပလိုင် ကို လွယ်လျက်၊ ညာဘက်တွင် မီးအုပ်ဆောင်းကို ကိုင်လျက်၊ ဘယ်ဘက်တွင် လှော်တက်ကို ကိုင်လျက် ခါးစောင်း ကိုယ်ကိုင်းပြီး ဝင်လိုက်သည်။ ညဉ့်မှောင် မှောင် တစ်ရွာလုံး တိတ်နေချိန်၌ အလုပ်မှ ပြန်လာသော ဖိုးမောင်၏ ပုံပန်းသည် လူမဟုတ်ပါလေစ၊ တစ္ဆေပေလားဟု ထင်ရသည်။ စာဆိုသည် ဖိုးမောင်၏ နိစ္စရူဝ ဖြစ်စဉ်ကို စကားလွယ်လွယ် အပိုမသုံးဘဲ-

“ဟောင်သံရပ်၍၊ ထက်ကြပ်ပေါ်လာ
အသံမှာကား၊ ညခါ ငါးထောင်
မောင်ဖိုးမောင်သည်၊ ရွာတောင်ချောင်းကပြန်ခဲ့ပြီ။
ဖိုးမောင်သံကြား၊ ကင်းသမားက
တံခါးကြီးအောက်၊ မလွယ်ပေါက်ကို
တစ်ယောက်ဝင်သာ၊ ဖွင့်လိုက်ပါသော်

ယာတွင်အုပ်ဆောင်း၊ ဝဲတက်ချောင်းနှင့်
ခါးစောင်းကိုယ်ကိုင်း၊ ငါပလိုင်းကို
လွယ်သိုင်းပြီးလျှင်၊ ရွာကိုဝင်သည်
လူပင်လေလား၊ တစ္ဆေလား” ဟူ၍ ဖိုးမောင်၏ ဇာတ်ကြောင်းကို

ချီလာသည်။

ထို့နောက် ဖိုးမောင်၏ ကျေးဇူးတစ်မျိုးကို ချီလာသော ဇာတ်ကြောင်း
တွင် စာဆိုက ဖောက်ပြောသည်။ ဖိုးမောင်၏ ဤကျေးဇူးကို စာမဖွဲ့လော့က
သော်လည်း ယင်း ကျေးဇူးသည် ဖိုးမောင်၏ ဇာတ်ကြောင်းနှင့် မပါ၍မရပါ။
ဖိုးမောင်နှင့် ကျေးရွာ၏ သာမန် အပြန်အလှန် ဆက်ဆံမှုသဘော ဖြစ်သည်။
ဖိုးမောင်သာ တစ္ဆေမကြောက်၊ မြွေမကြောက်ဘဲ ငါးရှာခြင်း မပြုပါက ရွာသားတို့
ငါးစို ငါးစိမ်း ငတ်ကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်-

“တစ္ဆေမကြောက်၊ မြွေမကြောက်ဘဲ
တစ်ယောက်တည်းပင်၊ ညဉ့်မှောင်တွင်း၌
သူလျှင်ငါးရှာ၊ မကျွေးပါက
ထိုရွာသူသား၊ လူအများတို့
ငါးစို ငါးစိမ်း ငတ်ပေလိမ့်” ဟူ၍ ဖိုးမောင်၏ တွေးယူမှု

သိရသော ကျေးဇူးကို ထောက်ပြသည်။ ထို့နောက် စာဆိုသည် သူ့ဇာတ်ကြောင်း
ကို ဆက်ပြောသည်။ အလွန်ချမ်းအေးသော ဆောင်းတစ်ညတွင် ဖြစ်သည်။
ကောင်းကင်၌ လခြမ်းကလေးသည် ကွေးကွေးမှေးမှေး ရေးရေးမျှသာ ပေါ်နေ
သည်။ ညသည် မှောင်နက်နေသည်။ တိတ်ဆိတ်နေသည်။ တစ်ရွာလုံး အိပ်မော
ကျနေသည်။ ရွာနံဘေး ကျိုပျက်တစ်ခုမှ ဇီးကွက်အော်သံကို ကြားလိုက်ရသည်။
တောက်တက် အော်သံကို ကြားလိုက်ရသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် ဂုတ်ကျား
၏ဟောင်သံသည် ခါတိုင်းထက်ကျယ်၍ တစ်ရွာလုံး လွှမ်းသွားလေ သည်။
ဖိုးမောင် လာချိန်ပါတကား။

“ဆောင်းတစ်ည၌
ချမ်းမြစိမ့်အေး၊ လခြမ်းကွေး၍
ရွာဘေးကျိုပျက်၊ မှောင်နက်နက်မှ
ဇီးကွက်ကအော်၊ တောက်တက်ကြော်စဉ်
ရွာပေါ်လွှမ်းအောင်၊ ဂုတ်ကျားဟောင်သည်
ဖိုးမောင်လာချိန်ပါတကား”

စာဆိုသည် ဖိုးမောင်၏ နောက်ဆုံးညကို ထိတ်လန့်ဖွယ် ဖြစ်အောင် ဖွဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိတ်လန့်ဖွယ် နိမိတ်ပုံများကို ထည့်သည်။ ရွာဘေးကျီပျက် မှ ဇီးကွက်အော်သံ၊ တောက်တဲ့အော်သံ၊ ဂုတ်ကျားဟောင်သံတို့သည် တလောက လုံးတိတ်၍ မှောင်နှင့်မည်းမည်း ညဉ့်နက်ထဲက ရုတ်တရက် ဖောက်ထွက်လာ သော အသံနိမိတ်များ ဖြစ်သည်။ အကြင်သူသည် တစ်ရေးနီး၍ ထိုအသံများကို ကြားရပါက တစ်ခုခု ဖြစ်လေမလားဟု ကျောချမ်းမည်ကား သေချာသည်။ ဤလို ညမျိုးကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ တောမှာနေစဉ်က ကြုံခဲ့ရသဖြင့် ကြောက်ခဲ့ဖူး လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ဖိုးမောင်၏ နောက်ဆုံးည ဤစာသားကို ဖတ်မိလျှင် ကျောချမ်း ချင်သည်။ ဖိုးမောင်ကို ထင်သွားသည်။ စာဆိုသည် ဖိုးမောင်၏ အကြောင်းကို စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ် ဖြစ်အောင် အလွန်ပြောတတ်၊ ဖွဲ့တတ်ပါသည်။ ခံစားမှုနှင့်ယှဉ်သော သူ့စိတ်ကူးဉာဏ်မှ အလိုက်သင့် စီးဆင်း လာသော အသံ ဖြစ်သည်။

ဆောင်းတစ်ညသည် ဖိုးမောင်အတွက် နိမိတ်ကောင်း မဟုတ်ပါ။ ထို ညမှာပင် ဖိုးမောင် ရုတ်တရက် ဆုံးသည်။ ရှေ့က ခံထားသော နိမိတ်ပုံအတိုင်း တစ်ဆက်တည်း လိုက်ပါလာသော ဖိုးမောင်၏ ကြမ္မာဆိုကို စာဆိုက အောက်ပါ အတိုင်း ဆက်ပြောသည်။

“သို့ဖြစ်သော်ငြား၊ ခါတစ်ပါးသို့
 တံခါးဝင်လို၊ သူ မဆိုဆဲ
 မောင်းကိုထုပါ၊ လူစုပါဟေ့။
 ရွာကိုဘေးမှ၊ ကာကွယ်ကြလော့။
 ဓားပြငါ့အား၊ ဖမ်း၍ထားဟု
 စကားမဆုံး၊ ဟစ်အော်တုန်းတွင်
 ဒိုင်းဒုန်းဒိန်းသံ၊ ရွာလုံးညံ့သည်
 ချောင်းယံပဲ့တင် ထပ်သနည်း” ဟု ဖိုးမောင်၏ ဘဝနိဂုံးကို

ဖွဲ့သည်။

ဖိုးမောင်၏ ရုပ်ခန္ဓာသည် ကျည်ချက်သင့်၍ ပျက်ခဲ့ရသော်လည်း ဖိုးမောင် ၏ဝိညာဉ်ကား ရွာနှင့်မကွာ၊ ရွာလုံးစိတ်တွင် ပူးဝင်လျက် ရှိသည်။ ဂုတ်ကျား၏ ဝိညာဉ်တွင် ပူးဝင်လျက် ရှိသည်။ ရေဆိပ်အနား၊ ရွာတံခါးမှ ဂုတ်ကျား ကျယ်လောင် ရမ်းရော်ဟောင်သော် ဖိုးမောင်လာပြီဟု ဆိုကြတုန်းပင် ဖြစ်သည်။ ဂုတ်ကျားကား မသေသေးသမျှ ထိုအချိန်ကျလျှင် ဟောင်နေဦးမည် ဖြစ်သည်။ ဖိုးမောင်လည်း ထိုအချိန်ကျလျှင် လာနေဦးမည် ဖြစ်သည်။ ဖိုးမောင်၏ ဤ

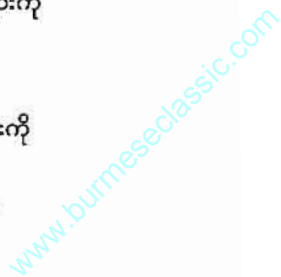
အကြောင်းကား ဝမ်းနည်းစရာလည်း ဖြစ်သည်။ လွမ်းစရာလည်း ဖြစ်သည်။
အလွမ်းနိုင်သော စာဆိုကြီးသည် ဖိုးမောင်ကို ဤကဗျာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့
ရာ မြန်မာစာပေ ရှိနေသမျှ ဖိုးမောင်လည်း ရှင်သန်နေဦးမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။
ထို့ကြောင့်-

“ဖိုးမောင်နိဂုံး၊ ဤတွင်ဆုံးလည်း
ရွာလုံးစိတ်တွင်၊ ဖိုးမောင်ဝင်၍
ပဲ့တင်ထပ်ကာ၊ ဟည်းလျက်ပါတည့်။
ဘယ်ခါမဆို၊ ဆီးလင့်ကြိုသို့
မှိုင်းညိုညှဉ်ရိပ်၊ လူခြေတိတ်၌
ရေဆိပ်အနား၊ ရွာတံခါးမှ
ဂုတ်ကျားကျယ်လောင်၊ ဆီးကြိုဟောင်သော်
ဖိုးမောင်လာပြီ ဆိုဆဲပင်” ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

ကဗျာအဆုံးသည် အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသည်။ ကဗျာတွင်
ဖိုးမောင်သည် လူသာ သေသော်လည်း သူ၏ဝိညာဉ်ကမူ ရွာကို စောင့်ရှောက်ဆဲ၊
အချိန်မှန် ပြန်လာဆဲ ဖြစ်လေဟန် ရွာသူရွာသားတို့၏ ဘာသာရေး အခွဲအလမ်း၊
လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ် (Mystery) သဘောပါသောကြောင့် သူ့ရွာကို ဖိုးမောင်
စောင့်ရှောက်နေတုန်းဟု ကျွန်ုပ်တို့ ခံစားရပေသည်။ ဇာတ်လမ်း ဆိုသည်မှာ
လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ် သဘောပါမှသာ စိတ်ကို ဖမ်းစားနိုင်သည်။ “ဖိုးမောင်လာပြီ”
ကဗျာကျော်သည်မှာ ဖိုးမောင်ဇာတ်လမ်း၌ လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ် သဘောကို
အသုံးချတတ်သောကြောင့်သာ ဖြစ်ပေသည်။

သူ့မှာတမ်း

သူတို့အဆုတ်၊ ထားခဲ့မြှုပ်သည့်
ပုံးငုတ်တိုက်မှား၊ မောင်ပြောက်ကျားကို
ရွာသားရွာသူ၊ မေးကြမြူသည်
အူအူယမ်းငွေ့ ထတုန်းတည်း။
“အမောင်ပြောက်ကျား၊ ချစ်သူအားကို
ဘာများမှာခဲ့လိုသနည်း”
“ငယ်ကကြင်မြတ်၊ မိသက်မှတ်ကို
ခွင့်လွတ်ခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ”

“အဲဒါမောင်ပြောက်ကျား၊ မိဘအားကို
 ဘာများမှာခဲ့ လိုသနည်း”
 “မွေးသည့်မိခင်၊ မွေးဖခင်ကို
 ဦးတင်ခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ”
 “အမောင်ပြောက်ကျား၊ တိုင်းပြည်အားကို
 ဘာများမှာခဲ့ လိုသနည်း”
 “ခရီးမတ်တတ်၊ လမ်းခုလတ်တွင်
 ကိုယ်လွတ်ရှောင်ခွာ၊ ခွဲရပါ၍
 အားနာခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ”
 ယမ်းငွေအူအူ၊ တလူလူနှင့်
 မေးမြူကြတုန်း၊ အနောက်ကုန်းတွင်
 နေလုံး ကွယ်လေပြီတကား။

(၁၉၆၃)

မြန်မာလွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းဆဲကာလ၌ အမည်မသိ တော်လှန်ရေး
 ရဲဘော်ကလေး၏ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်စိတ်ကို ဖွဲ့သော ဘဲလက် ဖြစ်သည်။
 ဘဲလက်ကဗျာတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း စပုံမှာ ဆိုင်းမဆင့်မဆင့် လိုရင်းကသာ
 ရုတ်တရက် တာထွက်လိုက်ပါသည်။ ထို့နောက် ဘဲလက်ကဗျာတို့၌ ဖွဲ့လေ့ရှိသော
 ယေဘုယျ လက္ခဏာအတိုင်း ရွာသူရွာသားတို့နှင့် သေလုမြွေပါး ဒဏ်ရာရ
 ထားသော ပြောက်ကျားရဲဘော် ကလေးတို့ အပြန်အလှန် ပြောကြပုံဖြင့် ကဗျာ၏
 ‘ရည်ရွယ်ချက်ကို ပုံဖော်သည်။ စကား အပြန်အလှန်တွင် ရွာသူရွာသားတို့၏
 အမေးသုံးခုနှင့် ရဲဘော်ကလေး၏ အဖြေသုံးချက်သာ ပါသည်။ ကဗျာ၌ တတိယ
 မြောက် အမေး၏အဖြေသည် ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံး၌ သော့ချက် ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်
 ချက် ဖြစ်သည်။

“ခရီးမတ်တတ်၊ လမ်းခုလတ်တွင်
 ကိုယ်လွတ်ရှောင်ခွာ၊ ခွဲရပါ၍
 အားနာခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ”

ရဲဘော်ကလေး၏ ဤအဖြေစကားတွင် ရဲဘော်ကလေး၏ ပြည်ချစ်စိတ်
 ကို စကားတစ်လုံးတည်းနှင့် အနက်ထွက် အားကောင်းအောင် ဖွဲ့ထားသည်။
 ကိစ္စမပြီးခင် သေရသဖြင့် “အားနာသည်” ဟု ရဲဘော်ကလေးက ရိုးရိုးကလေး
 ပြောသွားသည်။ ကျွန်တော်တို့ စောင့်နေရလို့ “အားနာပါသည်၊ ခင်ဗျားအကြွေး
 ကို မဆပ်နိုင်သေးသဖြင့် အားနာပါသည်” ဟု တစ်ဖက်သား စိတ်သက်သာ

အောင် “အားနာ” ဆိုသော စကားကို ရေလဲနှင့် သုံးနေကြသည်မှာ လူတိုင်းလိုလို
 ဖြစ်သည်။ လောကဝတ် စကားမျှသာ ဖြစ်၍ နားခံသာရုံသာ ပြောပြီးလျှင်
 ပျောက်သွားတော့သည်။ သို့ရာတွင် သူ့မှာတမ်းထဲက အားနာခဲ့ကြောင်း ပြော
 ပါလေ ဆိုသော စကား၏ အနက်သွားပုံကား တွေးလိုက်တိုင်း မိုးမဆုံး၊
 မြေမဆုံး ပြော၍ကုန်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းကြစဉ်က
 ပါခဲ့ဖူးသော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လွတ်လပ်ရေး ရပြီးလျှင် ရှေးဟောင်းနှောင်းနှောင်းဖြစ်
 ပြန်ပြောကြသောအခါ ငါတို့မှ တိုင်းပြည်ကို ချစ်သည် ဟူသော လေသံ
 ထွားထွားကို ကြားရလေ့ ရှိသည်။ အရိုးခံ အတွင်းစိတ်ဖြင့် တိုင်းပြည်ကို
 ချစ်သူကား ကျွန်တော် တိုင်းပြည်ကို ချစ်သည်ဟု ပြောရမှာကို ရှက်တတ်ပါသည်။
 ချစ်ခြင်း သည် အပြောမဟုတ်၊ စကားမဟုတ် အလုပ်သာ ဖြစ်သည်။ ရဲဘော်
 ကလေးလို လူစားမျိုးသာ ဖြစ်သည်။ “အားနာ” ဆိုသော စကား၌ သေအံ့ဆဲဆဲ
 ပြောက်ကျား ရဲဘော်ကလေး၏ ရိုးသားခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ (တိုင်းပြည်ကို)
 ချစ်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်း၊ နိမ့်ချခြင်း၊ (သူ့အလုပ်ကို လက်စတန်းလန်း ထားခဲ့ရ
 သဖြင့်) ရှက်ခြင်းအစ ရှိသော စိတ်၏ အခြင်းအရာများ အကုန် ပါသည်။
 သူ့မှာတမ်း ကဗျာထဲက “အားနာ” ဆိုသော စကားလောက အနက်ထွက်
 အားကောင်းအောင် ဖွဲ့သော စာမျိုးကို ကျွန်ုပ်၏ တစ်သက်၌ မတွေ့ဖူးပါ။
 မဖတ်ဖူးပါ။ နောင်ကိုလည်း တွေ့ရဦးမည်ဟု မထင်ပါ။ ထို့ကြောင့်ပင် စာဆို၏
 “သူ့မှာတမ်း” ကို စာသမားတို့ စွဲကြခြင်းဖြစ်ဟန် တူသည်။ စာတိမာန်
 ကဗျာသမိုင်းတွင် စာဆို၏ ဤ ကဗျာသည် တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် တံခွန်စိုက်
 ခဲ့သည်ဟု မှတ်ယူလိုက်သည်။

မင်းရဲကျော်စွာ

လုံစားဝိုင်းဝင်း၊ စစ်မြေခင်းတွင်
 ဆင်မြင်းရဲလျက် ထိုနေ့က။
 နေပြည်ရှိရာ၊ ရှုမျှော်ကာလျှင်
 အနာသည်လည်း၊ ခံသည်လည်းနှင့်
 မညည်းမညူ၊ ကိုယ်ကိုထူလျက်
 ယာမုရွှေစား၊ ဝဲရွှေလွှားနှင့်
 အားပြုမိုတင်း၊ နေသည့်ခိုက်။
 ငါရိပေလျက်၊ ပြည်ကိုဝက်၍

အောင် “အားနာ” ဆိုသော စကားကို ရေလဲနှင့် သုံးနေကြသည်မှာ လူတိုင်းလိုလို ဖြစ်သည်။ လောကဝတ် စကားမျှသာ ဖြစ်၍ နားခံသာရုံသာ ပြောပြီးလျှင် ပျောက်သွားတော့သည်။ သို့ရာတွင် သူ့မှာတမ်းထဲက အားနာခဲ့ကြောင်း ပြောပါလေ ဆိုသော စကား၏ အနက်သွားပုံကား တွေးလိုက်တိုင်း မိုးမဆုံး၊ မြေမဆုံး ပြော၍ကုန်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းကြစဉ်က ပါခဲ့ဖူးသော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လွတ်လပ်ရေး ရပြီးလျှင် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် ပြန်ပြောကြသောအခါ ငါတို့မှ တိုင်းပြည်ကို ချစ်သည် ဟူသော လေသံ ထွားထွားကို ကြားရလေ့ ရှိသည်။ အရိုးခံ အတွင်းစိတ်ဖြင့် တိုင်းပြည်ကို ချစ်သူကား ကျွန်တော် တိုင်းပြည်ကို ချစ်သည်ဟု ပြောရမှာကို ရှက်တတ်ပါသည်။ ချစ်ခြင်း သည် အပြောမဟုတ်၊ စကားမဟုတ် အလုပ်သာ ဖြစ်သည်။ ရဲဘော် ကလေးလို လူစားမျိုးသာ ဖြစ်သည်။ “အားနာ” ဆိုသော စကား၌ သေအံ့ဆဲဆဲ ပြောက်ကျား ရဲဘော်ကလေး၏ ရိုးသားခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ (တိုင်းပြည်ကို) ချစ်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်း၊ နှိမ့်ချခြင်း၊ (သူ့အလုပ်ကို လက်စတန်းလန်း ထားခဲ့ရ သဖြင့်) ရှက်ခြင်းအစ ရှိသော စိတ်၏ အခြင်းအရာများ အကုန် ပါသည်။ သူ့မှာတမ်း ကဗျာထဲက “အားနာ” ဆိုသော စကားလောက် အနက်ထွက် အားကောင်းအောင် ဖွဲ့သော စာမျိုးကို ကျွန်ုပ်၏ တစ်သက်၌ မတွေ့ဖူးပါ။ မဖတ်ဖူးပါ။ နောင်ကိုလည်း တွေ့ရဦးမည်ဟု မထင်ပါ။ ထို့ကြောင့်ပင် စာဆို၏ “သူ့မှာတမ်း” ကို စာသမားတို့ စွဲကြခြင်းဖြစ်ဟန် တူသည်။ ဇာတိမာန် ကဗျာသမိုင်းတွင် စာဆို၏ ဤ ကဗျာသည် တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် တံခွန်စိုက် ခဲ့သည်ဟု မှတ်ယူလိုက်သည်။

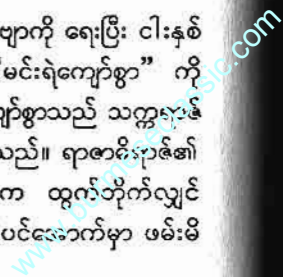
မင်းရဲကျော်စွာ

လှံစားဝိုင်းဝင်း၊ စစ်မြေခင်းတွင်
 ဆင်မြင်းရဲလျက် ထိုနေ့က။
 နေပြည်ရှိရာ၊ ရှုမျှော်ကာလျှင်
 အနာသည်းလည်း၊ ခံသည်းညည်းနှင့်
 မညည်းမညူ။ ကိုယ်ကိုထူလျက်
 ယာမူရွှေစား၊ ဝဲရွှေလွှားနှင့်
 အားပြုမှီတင်း၊ နေသည့်ခိုက်။
 ငါရှိပေလျက်၊ ပြည်ကိုဝက်၍

နန်းထက်မင်းမူ၊ ငါ၏တူဟု
 နိုင်သူမင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။
 ဘကြီးတော်ရဲ့၊ ကျေးဇူးငဲ့လည်း
 တိုင်းပြည်မဲ့သူ မဟုတ်ပါတဲ့။
 သမီးတော်နှင့် ဥကင်ဖွင့်၍
 အသင့်မင်းမူ၊ ငါ၏တူဟု
 နိုင်သူမင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။
 ဘကြီးတော်ရဲ့၊ ကျေးဇူးငဲ့လည်း
 မယားမဲ့သူ မဟုတ်ပါတဲ့။
 သားတော်ရင်နှစ်၊ သားရင်းစစ်သို့
 ထီးလှစ်မင်းမူ၊ ငါ၏တူဟု
 နိုင်သူမင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။
 ဘကြီးတော်ရဲ့၊ ကျေးဇူးငဲ့လည်း
 ဖခင်မဲ့သူ မဟုတ်ပါတဲ့။
 ငါ၏ထံမှောက်၊ ဆေးဝါးသောက်၍
 ထမြောက်ခါမူ၊ ပြန်လေတူဟု
 နိုင်သူမင်းက ဖိတ်ခေါ်သည်။
 ဘကြီးတော်ရဲ့၊ ကျေးဇူးငဲ့လည်း
 သေခြင်းမဲ့သူ မဟုတ်ပါတဲ့။
 ဓားလှံကိုလှံ၊ စစ်မြေထဲ၌
 မင်းရဲကျော်စွာ၊ စေတီသာကို
 ရာဇာဓိရာဇ၊ ရေစက်ချလျက်
 အမျှယူလေ၊ သုံးကြိမ်ဝေသည်
 မြိုင်ခြေ ဒလ တောတန်းကြီး။
 (၁၉၆၈)

“ဖိုးမောင်လာပြီ” နှင့် “သူ့မှာတမ်း” ဘဲလက်ကဗျာကို ရေးပြီး ငါးနှစ်
 အကြာ ၁၉၆၈ ခုတွင် စာဆိုသည် မြန်မာမင်းသား “မင်းရဲကျော်စွာ” ကို
 ဘဲလက် ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်သည်။ မင်းရဲကျော်စွာသည် သက္ကရာဇ်
 ၇၇၈ ခု၊ တန်ခူးလဆန်း ၄ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ကျဆုံးသည်။ ရာဇာဓိရာဇ်၏
 ဟူးရားတို့ကလည်း ထိုနေ့၌ မင်းရဲကျော်စွာ သူ့တပ်က ထွက်ဘိုက်လျှင်
 မင်းရဲကျော်စွာ ဆင်ထက်က လျှောကျ၍ ရေကန်နား ဥဒ္ဓပင်အောက်မှာ ဖမ်းမိ

မည်ဟု အတပ်ဟောသည်။ မင်းရဲကျော်စွာ တပ်ကထွက်အောင် အမတ်တိန်က တာဝန်ယူသည်။ မင်းရဲကျော်စွာ၏ တပ်အနီးတွင် တာဝေ၍ ပန္နက်တိုင်စိုက်ရာ မင်းရဲကျော်စွာက မွန်တို့ဘာလုပ်တာလဲဟု မေးသည်။ မင်းရဲကျော်စွာ၏ တပ်ကို ရံဖို့ တာဝေပန္နက်တိုင် စိုက်သည် ဆိုလျှင် မင်းရဲကျော်စွာ ထွက်တိုက်လေတော့ သည်။ ထိုနေ့က ဆင်တော် ငချစ်ခိုင်ကို တိုက်နေကျ အရက်နှစ်အင် အစား သုံးအင် တိုက်သည်။ သူကိုယ်တိုင်လည်း ပိုသောက်သည်။ မွန်တို့ကလည်း တပ်ခြောက်တပ် စီရင်၍ ခံသည်။ ရှေးဦစွာ ဗညားမဗ္ဗရာဇာ တပ်ကို တိုက်ရာ ပျက်သည်။ ထို့နောက် ဗညားရံတပ်၊ ဗညားကျန်းတပ်၊ ရာဇာဓိရာဇ်တပ်ကို ဆက်တိုက်ရာ ပျက်ပြန်သည်။ ထိုမှသမိန်အဝိုင် တပ်ကိုတိုက်သည်။ အဝိုင်က သူရဲသုံးထောင်နှင့် ခံတိုက်သည်။ နောက်စစ်ကူမမိဘဲ မင်းရဲကျော်စွာ ကျံလာ သည်ကို သိလျှင် မွန်တို့က ဆင်သုံးဆယ်ခန့်နှင့် တိုက်ကြရာ ဆင်တော်ငချစ်ခိုင် လှံချက်တစ်ရာလောက်ထိသဖြင့် ခါချသည်။ မင်းရဲကျော်စွာ ဆင်ထိ၍ ပေါင်ကျိုး သည်။ ရေနက်နား ဥဒုပင်အောက်၌ နားနေရာ အဖမ်းခံရလေသည်။

ရာဇာဓိရာဇ်က “ငါ့သား ဆေးသောက်၍ ဒီမှာနေလိုက် ငါ့သမီးနှင့် လက်ဆက်၍ အိမ်ရှေ့အရာပေးမည်၊ မနေလိုက် အင်းဝသို့ ပို့စေမည်” ဟု မင်းရဲကျော်စွာအား ဆိုသည်။ “ဘကြီးတော်၊ ယခု ငါတို့ ဖြစ်ခဲ့ပြီးသော် သူ့ ကျွန် ဟူသော အမည်ကို ငါ မခံပြီ၊ ငါ့အသက်ရှင်သောထက် သေသော် မြတ်၏၊ ငါ့ကိုသတ်မည့် အခင်းကိုသာ စီရင်လော့” ဟု မင်းရဲကျော်စွာ ဆို သည်။ မင်းရဲကျော်စွာကား စိတ်မလျှော့၊ နောင်သော် ငါ့ကို ကြံပြန်လိမ့်မည် ဟူ၍ ဆင်ထိသော အနာဖြင့် သေလေဟန် ထိုညဉ့်မှာ အဆုံးစီရင်လေသည်။

မင်းရဲကျော်စွာ၏ အဖြစ်အပျက်သည် ဝမ်းနည်းကြေကွဲစရာ (Trag-edy) ပင်ဖြစ်ရာ ဘဲလက်ကဗျာအတွက် သင့်လျော်သော အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဘဲလက်ကဗျာ၏ ယေဘုယျ လက္ခဏာနှင့်အညီ ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် မင်းရဲကျော်စွာ တို့၏ အပြန်အလှန် စကားဖြင့် သရုပ်ဖော်သည်။ နေလမ်းနှင့် သေလမ်း နှစ်ခုအနက် သေလမ်းကို ရွေးချယ်သွားသော မင်းရဲကျော်စွာ၏ ဇာတိစိတ်ကို ပုံဖော်ရန် ဖြစ်သည်။ နိုင်သူမင်းက ပေးသမျှသော အရာလေးခုကို ငြင်းဆိုသော အခြင်းအရာဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားပုံမှာ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ မဟာဆီ မဟာသွေးတို့ မည်သည် ဇာတိစိတ်ကို စွန့်၍ ဘယ်တော့မှ သူ့ကျွန်မခံ၊ ဇာတိစိတ်အတွက် သေလမ်းကိုသာ မတွန့်မဆုတ်၊ မကြောက်မရွံ့ ရွေးချယ်လေ သည်။ အကယ်၍သာ မင်းရဲကျော်စွာ၏ ဤအကြောင်းကိုသာ ဘဲလက်ပုံစံ မသုံးဘဲ အခြားပုံစံ တစ်ခုခုဖြင့် ရေးလျှင် ဤမျှလောက်ကောင်းမည် မဟုတ်ပါ။

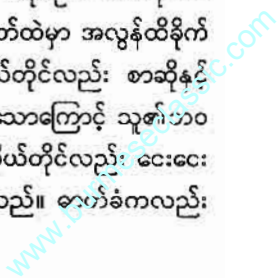
စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် မင်းရဲကျော်စွာ၏ အကြောင်း၌ မှီ၍ဖြစ်သော သူ့ခံစားမှု အသိကို အကြောင်းအရာနှင့် ပုံသဏ္ဍာန် အံ့ကိုက်အောင် ဖွဲ့သွားလေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မင်းရဲကျော်စွာ ဘဲလက်ကဗျာသည်လည်း ကဗျာလောက စာလောက၌ လူသိရှင်ကြား ကျော်ကြားခဲ့သည်ဟု ဆိုပုံပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၄

ဤစာရေးသူသည် ကဗျာကို ကြိုက်သည်။ ကိုယ်တိုင်ကား ကဗျာမရေး တတ်ပါ။ ရေးလျှင်ရမည်ဟုကား မသေချာပေ။ သို့ရာတွင် ကဗျာရေးဖို့ စိတ်အား ထက်သန်ခြင်း မရှိပါ။ ကဗျာကို ဖတ်လည်းဖတ်၊ လေ့လည်း လေ့လာပြီး မိမိ ခံစားရသမျှ၊ မိမိတွေးမိသမျှကိုသာ ပြန်ပြောချင်စိတ်က များသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ သည် မြန်မာကဗျာ အကြောင်းကို ဝါသနာတူဖြစ်သော ကဗျာဆရာ တစ်ဦးနှင့် ပြောဖြစ်သည်က များသည်။ အထူးသဖြင့် ဇော်ဂျီ၏ကဗျာများကို စားမြုံ့ပြန်ပြီး ပြောကြသည်က များသည်။ သူကပြောလိုက်၊ ကိုယ်ကပြောလိုက်နှင့် တစ်ခါ တစ်ခါ ကြုံရလျှင် သုံးနာရီလောက် ကြာတတ်သည်။ ကျွန်ုပ်၏ မိတ်ဆွေသည် ကျွန်ုပ်၏ ခံစားပုံ၊ တွေးပုံခေါ်ပုံကို နှစ်သက်သည်ဟု ဆိုသည်။ နှစ်သက်ခြင်းမှာ ကြိုက်ပုံချင်း တူသည်က များသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများ အကြောင်းကိုလည်း ပြောဖြစ် ကြသည်။ အထူးသဖြင့် ခေတ်စမ်းကာလက ဘဝအလွမ်းကဗျာများကို သူက ရွတ်လိုက်၊ ကိုယ်ကရွတ်လိုက်နှင့် စာအရသာခံကြသည်။ ထိုစဉ်က မင်းသုဝဏ် ၏ သိမ်မွေ့သော အလွမ်းများကို မျှဝေခံစားရသဖြင့် စိတ်ထဲမှာ အလွန်ထိခိုက် သည်။ ထိုထိခိုက်ခိုက် ဖြစ်ရသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း စာဆိုနှင့် အဖြစ်ချင်း တူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အဖြစ်ချင်း တူသောကြောင့် သူ၏ဘဝ အလွမ်းကဗျာများကို ဖတ်ရတိုင်း ဓာတ်ကူးပြီး ကိုယ်ကိုယ်တိုင်လည်း ငေးငေး ပိုင်ပိုင် ဖြစ်လာကာ အတိတ်ဆီသို့ လွင့်မျောနေတတ်သည်။ ဇာတ်ခံကလည်း အကြိုက်ကို ရွေးချယ်ပေးတတ်သည်ဟု ထင်သည်။

အသက် ရလာသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် မင်းသုဝဏ် ရေးဖွဲ့သော ကျေးလက်က သူတို့အကြောင်းကို ပို၍ လွမ်းရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ကျေးတောသား ဖြစ်ရာ ယခုလို အရွယ် ရ၍ အိမ်မှာ ကုပ်နေရသောအခါ စိတ် အာရုံသည် ကျေးတောဆီသို့ရောက်သည်။ ကြုံခဲ့ဆုံးခဲ့ဖူးသော မိတ်ဆွေတောသား များကို တွေ့ချင်မြင်ချင်လာသည်။ အချို့လည်း မရှိကြတော့ပါ။ သို့ရာတွင် ကျန်ရှိသော ဘဝ အစိတ်အပိုင်းတွင် သူတို့ကိုသာ တမ်းတ၍ လွမ်းမိသည်။ ငါးရှာ ဖားရှာကောင်းသော “ကိုဖိုးခွမ်” ကို သတိရသည်။ သူများ လင်မယားတွေ အိပ်ခါနီး ပြောကြသည်များကို ချောင်းနားထောင်၍ မိုးလင်းလျှင် ရယ်စရာလုပ်၍ ပြောတတ်သည်။ အရက်ကလေး သောက်လာပြီး ခါးလောက်ရှိသော ရေတွင် နှာခေါင်းဖော်၍ ရေကူးလာတတ်သော ဦးစံဖေကိုလည်း သတိရသည်။ ဖိုးထယ်ကြီးနှင့် ညီမောင်စိန် (မျက်မမြင်) တို့နှစ်ယောက် ရေနစ်ပုံးထမ်းရတာ ကြာသည် ဟု သံစည်ပိုင်းကြီးကို ကြိုးနှင့်ပတ်၍ ရေနစ်ပြီး ထမ်းမည်ဟု မြစ်ထဲဆင်းလာ ကြရာ တကယ် ထမ်းကြည့်မှ မရမှန်းသိသော အဖြစ်ကို တွေးမိတိုင်း ပြုံးရသေးသည်။

ထို့အတူ စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည်လည်း အသက် ၇၀ ကျော် ၈၀ တွင်း နင်းလာသောအခါ ငယ်ငယ်က ကြုံခဲ့ရသည်များကို သတိရ၍ အလွမ်း ပြေကဗျာများ ရေးသည်။ ထိုအထဲတွင် တွေ့တွေ့ချင်း ခင်မင်စရာကောင်းသော တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကြီး တစ်ယောက်၏အကြောင်းသည် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသည်။ သူ့ကို စာဆိုက “အာပြီနောင်ကြီး” ဟု ချစ်စနိုး ခေါ်သည်။

အာပြီနောင်ကြီးသည် တကောင်းဆောင်မှာ နေသော စိနီယာတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားကြီး ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ် ဘုတ်ကလပ်က လှေလှော်အားကစား သမားကြီးလည်း ဖြစ်သည်။ အရပ်အမောင်း ကောင်းသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ပါးစပ်ပြီပြီ တဟဲဟဲနှင့် အမြဲပဲ ရွှင်လန်းတက်ကြွနေသည်။ စာဆိုမင်းသုဝဏ် တို့ တက္ကသိုလ်ရောက်စ ၁၉၂၉-၃၀ ဝန်းကျင်က သစ်ပုတ်ပင်ကြီးရှေ့မှာ သူ့ကို စတွေ့လိုက်ရသည်။ ပါးစပ်က ပြီရသည့်အထဲ တဟဲဟဲ ရယ်နေသောအခါ ယင်ဝဲတော့မည့် အတိုင်းပင်၊ တွေ့တွေ့ချင်းမှာပဲ “ဟေ့... ချာတိတ်တွေ၊ အင်းလျားကို လှေခတ်လာကြပါလား” ဟု ပြောလိုက်ပုံကား လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ နွေးထွေးလှရာ စာဆိုမင်းသုဝဏ်တို့ တက္ကသိုလ် ချာတိတ်များသည် သူ့အား ပြုံးပြ၍ ဝမ်းသာသွားကြသည်။ အာပြီနောင်ကြီး၏ ဟန်ပန်လေသံမှာ ငါတက္ကသိုလ် စိနီယာကြီး ဟူ၍ တက္ကသိုလ်ရောက်စ ကျောင်းသားငယ်များအား မနှိမ်၊ အသိ

အမှတ်ပြု ကြိုဆိုလိုက်သော ချစ်ခင်သည့်လေသံ ဖြစ်သည်။ စိနီယာကြီးအား တွေ့တွေ့ချင်းပဲ ချစ်ကြည်ညိုသွားကြသည်။ စိနီယာကြီးကား မိသားစုက အစ်ကိုကြီးနှင့် တူလှပေသည်။ ထို့ကြောင့်

“သစ်ပုတ်ပင်ရှေ့၊ သူ့ကိုတွေ့သည်

မနေ့ကလို ထင်မိသည်။

အရပ်အမောင်း၊ ခပ်ကောင်းကောင်းနှင့်

ဘယ်ကျောင်းဆောင်က ပါလိမ့်လဲ။

အင်္ကျီစိမ်းကုတ်၊ ရွှေနားအုပ်လျက်

ဘုတ်ကလပ်က ထင်ပါရဲ့။

ပါးစပ်ပြီပြီ၊ တဟဲဟဲက

ယင်ဝဲတော့မည့် အတိုင်းပင်။

ဟေ့... ချာတိတ်တွေ၊ အင်းလျားရေမှာ

လှေခတ်လာကြ ပါလားတဲ့။

တွေ့လျှင်သူ့ကို၊ တို့ကြည်ညိုသည်

အစ်ကိုကြီးနှင့် တူလွန်းလို့” ဟု မြင်လျှင် ချစ်ဖို့ကောင်းသော

အဲပြာနောင်ကြီးနှင့် စတွေ့လိုက်ပုံကို အမှတ်တရ ရေးဖွဲ့သည်။

လူဆိုသည်မှာ ရှိသမျှ အတွင်းက စိတ်ကောင်းရော၊ စိတ်ပုတ်ရော အားလုံးကိုဖုံးပြီး မျက်နှာဖုံးစွပ်နှင့် နေကြလေ့ ရှိသည်။ အချို့က အတွင်းပုပ်ပြီး အပြင်ပန်း ချိုသည်။ ထိုလူမျိုးနှင့် ဆက်ဆံရလျှင် နှလုံးသားက ဓာတ်မစိုက်သော ကြောင့် ခင်မင်စိတ် မဖြစ်ပါ။ အချို့က အတွင်းကလည်း ဖြူ၊ အပြင်ပန်း အမူအရာကလည်း အတွင်းစိတ် ဖြူဖြူကြောင့် ကြည်လင်လျက်ရှိရာ ထိုလူမျိုးနှင့် ဆက်ဆံရလျှင် ခင်မင်စိတ် ချက်ချင်း ပေါ်သည်။ စာဆို၏ “အာပြီနောင်ကြီး” သည် ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း စာဆိုတို့ ဂျူနီယာ များသည် စိနီယာ နောင်ကြီးကို တွေ့တွေ့ချင်း ချစ်ကြည်ညိုကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ သစ်ပုတ်ပင်ကြီးသည် တက္ကသိုလ်နှင့် ဖွားဖက်လား မသိ၊ တက္ကသိုလ်၏ သင်္ကေတ အဓိကရ အထိမ်းအမှတ်ကြီး ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲက ကညင်ဖြူပင်ကြီးများသည် ပင်စည်ဖြိုးဖြိုး၊ မိုးကိုထိမတတ်၊ တစ်ဖြောင့်တည်းတက်၍ မားမားကြီး ရပ်နေကြသည်မှာ အရပ် ယူဇနာ မြင့်သော ကျောင်းစောင့်နတ်ကြီးများလားဟု ထင်မှတ်ရသည်။ သို့ဖြစ်၍ စာဆိုသည် အာပြီနောင်ကြီး၏ စိတ်ထားကို သူ့ချစ်ကြည်ညိုလှည့် စေတနာ အတိုင်း တက္ကသိုလ် ကျောင်းဝင်းထဲက ကညင်ဖြူကြီးနှင့် နှိုင်း၍

“ကညင်ဖြူပင်၊ ပမာသွင်သည့်

ဖြူစင်ဖြောင့်မတ် သူ့စိတ်ဓာတ်” ဟု ဖွဲ့လိုက်ရာ ကျွန်ုပ်တို့

သည် ကျောင်းထဲက မားမားမတ်မတ် ရပ်နေသော ကညင်ဖြူပင်ကြီးကိုလည်း ပြေးမြင်လိုက်သည်။ တစ်ဆက်တည်းပင် စာဆို၏ နောင်ကြီးကိုလည်း စိတ်ထဲမှာ ထင်လာ မြင်လာပြန်ရာ အာပြီနောင်ကြီးအား စာဆို၌ ချစ်ကြည်ညိုခြင်း ဖြစ်သလို ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ချစ်သွားပါသည်။

အာပြီနောင်ကြီး၏ စိတ်သဘောကား အင်းလျားကန်နယ်၊ အပြောကျယ်၍ ချစ်ဖို့ကောင်းပါသည်။ ယခုအခါ (၁၉၈၅) အာပြီနောင်ကြီးသည် ကွယ်လွန်ရှာပြီ ဖြစ်သည်။ နာရေးကြော်ငြာကို တွေ့မှ သူက ရှစ်ဆယ်ကျော်ပြီပဲ ဖြစ်သည်။ ပါးစပ်ပြီပြီ၊ တဟဲဟဲနှင့် ရယ်နေတတ်သော နောင်ကြီးကို မြင်ယောင်သေးသည်။ အနှစ် ငါးဆယ်ခန့်ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်သော်လည်း မနေ့တစ်နေ့ကလိုပဲ ထင်မိသည်။ ဘယ်သွားမှာလဲ နောင်ကြီးဟု ချစ်စနိုးနှင့် မေးလိုက်ချင်ပါသည်။ နောင်ကြီးကား ကညင်ဖြူပင်လို စိတ်ထားဖြောင့်၍၊ အင်းလျားရေကန်လို စိတ်ထားကျယ်ပြန့်သူ ဖြစ်ရာ သွားမည့်သွားလျှင်ကား ကောင်းရာသုဂတိသို့သာ ရောက်ဖို့ရှိပါသည်။ စိတ်ချသွားပါ တကောင်းကျောင်းဆောင်က နောင်တော်ကြီး ခင်ဗျားဟု စာဆိုကြီးသည် တစ်ချိန်က သူချစ်ကြည်ညိုခဲ့သော နောင်ကြီးအား နောက်ဆုံး နှုတ်ဆက်ဟန်ကား-

“အင်းလျားကန်နယ်၊ အပြောကျယ်သည်

ချစ်ဖွယ်ကောင်းသော သူ့သဘော။

နာရေးကြော်ငြာ၊ ခုတွေ့ခါမှ

သူဟာ ရှစ်ဆယ် ကျော်ပြီကို။

ပါးစပ်ပြီပြီ၊ တဟဲဟဲနှင့်

ဘယ်လဲနောင်ကြီး မေးလိုက်ချင်။

သစ်ပုတ်ပင်ရှေ့၊ သူ့ကိုတွေ့သည်

မနေ့ကလား ထင်မိမှား။

သူ့ကိုချစ်သည် တို့အများ။

ကောင်းရာရောက်မည် စိတ်ချသွား။

နောင်ကြီးအာပြီ တကောင်းသား” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

စာဆို၏ အာပြီနောင်ကြီး အကြောင်းကို ဖတ်ရသည်မှာ မမြောက်မြောက်သွေ့သွေ့ မဟုတ်၊ စိုစိုပြည်ပြည် ဖြစ်၍ ဖတ်ကောင်းသည်။ ချစ်ခင်ရင်းနှီးသံပါ

သဖြင့် မမြင်ဖူးသော စိန်ယာကြီးကို မြင်ယောင်ယောင်နှင့် စာဆို၏အချစ်
ဓာတ်ကူးပြီး နောင်ကြီးအား ချစ်ရုံသာမဟုတ်၊ အစ်ကိုကြီးလို ကြည်ညိုလျက်
ရှိတော့သည်။

စာဆို ရေးဖွဲ့သော နောက်တစ်ဦးကား အဘိုးညိုညို ဖြစ်သည်။
အာပြီနောင်ကြီးလို ရိုးရိုးမသေ၊ အဆိုးနှင့် သေရသဖြင့် အဘိုးညိုညိုကို မြင်
ယောင်ကာ စိတ်မကောင်း ဖြစ်ရပါသည်။ အဘိုးညိုညိုကား စာဆိုတို့ လူပျိုဘဝ၌
တွေ့ခဲ့ရသောအဘိုး ဖြစ်သည်။ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်ကို ဝတ်လျက်၊ ပုတီးလွယ်လျက်၊
ကြေးစည်ထုကာ ရွာသို့ ရောက်လာတတ်ပါသည်။ ရွာထဲ လျှောက်ကာ ဆန်ခံ
ပါလည်း ဘယ်ရွာကလည်း မသိပါ။ ဘာအတွက်လည်း မသိပါ။ ရွာထဲမှ
ထွက်သွားလျှင်လည်း ဘယ်ကိုသွားတယ် မသိပါ။ တွေ့သမျှကို ကျန်းမာပါစေ၊
ချမ်းသာပါစေဟု ဆုတွေ ပေးကာ သွားနေပါလည်း သူ့မျက်နှာမှာ ညှိုးလှသည်။
မမာနေသော သားအတွက် ဆေးရှာထွက်သော မိခင်မျက်နှာလို ညှိုးလျော်
ခြောက်သွေ့နေသည်။ ဟိုတစ်နေ့က ရွာကလူများ နွားပျောက်ရှာရင်း အဘိုး
ညိုညို သက်ကျားအိုကို တည်ဆဲ ကပ်ကျော် ဘုရားအနီး မြေတလင်း၌ အားလျား
မှောက်လျက် သွေးအိုင်ပွက်မှာ ကျည်ချက်သင့်၍ ဆုံးသည်ကိုတွေ့လိုက်ရသည်
တဲ့။

အဘိုးညိုညို

ကြေးစည်ထု၍
သာဓုခေါ်ကာ၊ သူရောက်လာလည်း
ဘယ်ရွာကလဲ၊ မသဲကွဲခဲ့။
ရွာထဲလျှောက်ကာ၊ ဆန်ခံပါလည်း
ဘယ်ငှာဖို့လဲ၊ မသဲကွဲခဲ့။
ရွာထဲမှခွာ၊ ထွက်သွားပါလည်း
ဘယ်ရွာသို့လဲ၊ မသဲကွဲခဲ့။
ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်၊ ပုတီးလွယ်လျက်
နွေဝယ်ရေချမ်း၊ ပေးလှာကမ်းသို့
ချမ်းသာပါစေ၊ ကျန်းမာစေနှင့်
(ကပ်ကြီးသုံးထွေ၊ ကျော်ပါစေနှင့်)
ပေးဝေမေတ္တာ၊ ပြုသွားပါလည်း

မမာသားတွက်၊ ဆေးရှာထွက်သည့်
မိမျက်နှာမျိုး
အဘိုးညိုညို၊ သက်ကျားအိုကို
လူပျို ငါတို့ မှတ်မပြု။
ဟိုတစ်နေ့က၊ ရွာဝင်ဝတွင်
ကြားရသည်မှာ၊ နွားပျောက်ရှာရန်
ရွာက လူများ၊ တောသို့သွားစဉ်
အသားညိုညို၊ အဘိုးအိုသည်
ကုန်းမိုတလင်း၊ မြေအခင်း၌
ကိုးနဝင်းခေါ်
ကပ်ကျော်ဘုရား၊ တည်ဆဲနားတွင်
အားလျားမှောက်လျက်၊ သွေးအိုင်ပွက်ဖြင့်
ကျည်ချက်သင့်၍ ဆုံးသတဲ့။

(၁၉၆၉)

အဘိုးညိုညိုသည် အများကောင်းဖို့ လုပ်သော်လည်း ကောင်းကောင်း
မသေရ၊ အများတို့အား ကပ်ကြီးသုံးပါး ကျော်ပါစေဟု မေတ္တာပေးဝေသော်လည်း
သူ့ကိုယ်တိုင်ကား ကပ်မကျော်နိုင်ပါ။ ကိုးနဝင်း ကပ်ကျော်ဘုရားကို တည်ပါ
သော်လည်း သူ့အတွက် သတ္တန္တရကပ်ကို မကျော်နိုင်၊ သေခြင်းမလှ သေခဲ့ရ
သည်။ စာဆိုသည် အဘိုးညိုညို အကြောင်းကို သူ သိသမျှ ပြောပြသော်လည်း
ချစ်သည် ခင်သည်၊ ဝမ်းနည်းသည်ဟု ဘာမျှမဟပါ။ သူ သိသမျှ အရှိကိုသာ
တင်ပြကာ စာဖတ်သူအတွက် အတွေးဆက်ရန် ချန်ထားခဲ့ပါသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၅

မေတ္တာသုတ်

ဒေါသဖြစ်၍
 ပူခြစ်လောင်တောက်၊ ငါ့စိတ်ဖောက်သည်
 မြွေဟောက်ပါးပျဉ်း နှယ်တကား။
 စာပေနှီးနှော၊ စကားပြောက
 ဒေါသပြေခဲ့ဖူး၏ရှင့်။
 စာပေကြည့်လျက်၊ ကြံလေ့ကျက်က
 အမျက်ပြေခဲ့ဖူး၏ရှင့်။
 ဤတစ်ခါတွင်
 ပူသည် ဒေါသ၊ ထသည် အမျက်
 ထွက်သည် စိတ်ကျန်း၊ မနိုင်စွမ်း၍
 အေးချမ်းမေတ္တာ၊ သုတ်ကိုနာသော်
 ပမာတောက်မီး၊ ကောင်ထက်မီးကို
 မိုးကြီးငြိမ်းသို့၊ ငြိမ်းသည်တည်း။

(၁၉၆၀)

ဤကဗျာကို ရေးစဉ်က စာဆိုဆရာ၏ အသက်မှာ ၅၁ နှစ် ဖြစ်သည်။
 ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး ဌာနတွင် စာတည်းမှူး

အဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ အခြားတစ်ဖက်ကလည်း တိပိဋက ပါဠိ မြန်မာ အဘိဓာန်လုပ်ငန်း၊ မွန်မြန်မာ အဘိဓာန် လုပ်ငန်းများတွင် ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးရသေးသည်။ ထို့အပြင် စာပေဗိမာန်၏ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းအဖွဲ့၊ စာပေဆုပေးရေးအဖွဲ့၊ သုခမိန်အဖွဲ့၊ ပန်ကျာမူမှန်ပြုလုပ်ရေး ကော်မတီ၊ ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန် ကော်မတီအဖွဲ့၊ ဥပဒေ ဘာသာပြန် ကော်မတီတို့တွင် ဝင်ရောက် ဆောင်ရွက်ရသေးသည်။

ပင်ရင်းဌာန လုပ်ငန်းများအပြင် ဤမျှလောက် ခေါင်းစားရသော ပညာရှိ အလုပ်များကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းက အနားမရ ဆောင်ရွက်နေရသော ဆရာအဖို့ အလုပ်များလှသည်ကား ငြင်းစရာ မရှိပါ။ စာကြည့်ရ၊ ရှာဖွေရ၊ ညှိရ၊ ဆွေးနွေး ရနှင့် အတော်စိတ်ပင်ပန်းမည် ဖြစ်သည်။ အစည်းအဝေးများ၌ အဖွဲ့ဝင်အချင်း သူ့အတွေ့အကြုံ၊ ကိုယ့်အတွေ့အကြုံများကို တင်ပြ၍ ဆွေးနွေးတတ်ကြရာ အမြင်စုံသည်လည်း ရှိကြမည် ဖြစ်သည်။ အမြင်မစုံသည်လည်း ရှိကြမည် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ သဘော အယူအဆ တိုက်ဆိုင်သည်လည်း ရှိကြမည်။ မတိုက်ဆိုင်သည်လည်း ရှိကြပေမည်။

တစ်ခါတစ်ရံ သဘောအယူအဆ မတိုက်ဆိုင်ဘဲ ရှိ၍ အချိန်လည်းကုန်၊ စိတ်ပင်ပန်းခြင်းလည်း ဖြစ်ကြမည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် ပညာရှိအများ အပြင်မထွက်ရအောင် ထိန်းရသိမ်းရမည်ကား ရှောင်လွှဲ၍ မရ ပါ။

တစ်ဖန် အိမ်ထောင်ရေး၊ လူမှုရေးများကြောင့်လည်း လူ့စိတ်သည် ကိုယ့်ဆန္ဒနှင့် မညီလျှင် ပူလောင်တတ်ပါသည်။ သတိချပ်မှု အလေ့အထ (ဝါ) ဘာဝနာမှု မရှိပါကလည်း စိတ်သည်ထားရာမှာ မနေ၊ သူ သွားလိုရာသို့ သွားတတ်ပါသည်။ ထိုအခါ ဒေါသ စေတနာ ကိုယ်မှာ ပူးဝင်တော့သည်။ စိတ်သည် အဘယ်မှာလျှင် အေးပါအံ့နည်း။ သို့ဖြစ်၍ ပင်ကိုက ဒေါသကြီးဟန် တူသော စာဆိုဆရာသည် သူ့ဒေါသကို မနိုင်၍ အမျိုးမျိုး ထိန်းရဟန်တူသည်။ အထက်က ကဗျာအတိုင်း သူ့၌ ဒေါသ ဖြစ်သောအခါ စာပေနီးနှော စကားပြော က ဒေါသ ပြေတတ်ပါသည်။ စာပေကြည့်လျက် ကြံစည်ခြင်း၊ လေ့ကျက်ခြင်း ပြုပါက ဒေါသ ပြေတတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဒေါသ စေတနာ ပြင်းထန်လာ သောအခါ၌တွင်မူ စာပေကြည့်ရုံ၊ လေ့ကျက်ရုံဖြင့် မပြေနိုင်ပါ။ မေတ္တာသုတ်ကို စိုက်၍နာမှ ဒေါသပြေကာ စိတ်အေးမြခဲ့ရကြောင်း ဆိုခဲ့ဖူးပါသည်။

စာဆိုဆရာသည် ပညာ ကြီးသည်။ ဟိုခေတ်က ဘီလပ်ပြန် ဖြစ်၍ သူ့ခေတ်သူ့အခါက ဂုဏ်ယူစရာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။ ထင်ရှားသော ကဗျာစာဆိုလည်း ဖြစ်သည်။ တင့်တယ်သော ရာထူးဌာနန္တရလည်း သူ့မှာရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘေးကကြည့်လျှင် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စာဆိုဆရာ၏ ဘဝသည် ဘေးကမြင်သလို ဖြောင့်ဖြူးလှသည် မရှိပါ။ ကြိုးစားသလောက် ဝမ်းမသာရဘဲ ဒေါမနဿ ဖြစ်ခဲ့ရသည်က များသည်။ ဒေါမနဿကြောင့် မအေးနိုင်၊ မမြနိုင်ဘဲ စိတ်ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ စာဆိုဆရာသည် တက္ကသိုလ် မြန်မာ အဘိဓာန်ကို ဆုံးခန်းတိုင်အောင် ပြုစုမည်ဟု ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း ဆန္ဒမပြည့်ဝခဲ့ပါ။ ပညာရပ် ဝေါဟာရများကို ခေါင်းဆောင်၍ ပင်ပန်းစွာ ပြုစုခဲ့ရသော်လည်း ဖြန့်ဝေခွင့် မရခဲ့ပါ။ ထိုအခါ စာဆိုဆရာ အဘယ်မျှ ခံစားရမည်ကို တွေးကြည့်နိုင်ပါသည်။ အဘိဓာန်အလုပ်၊ ပညာရပ်ဝေါဟာရ အလုပ်တို့ကား အလွန် စိတ်ရှည်သည်းခံရသော လုပ်ငန်းကြီးများ ဖြစ်သည်။ ဝန်လေးဖွယ် ပညာရှိအလုပ် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ့မှတ်တမ်း တစ်နေရာ၌ စာဆိုဆရာက ဤသို့ဖွင့်ဟခဲ့ဖူးသည်။

“၁၉၅၂-၁၉၆၄ တွင် အဘိဓာန် ၅ တွဲ ပြီးတယ်။ ဆလိမ်အထိ ပြီးတယ်။ စာမျက်နှာပေါင်း ၈၅၃၊ အုပ်ရေတစ်သောင်း၊ ပညာရပ် ဝေါဟာရများ A To Z စာမျက်နှာပေါင်း ၁၂၀၂။ တက္ကသိုလ် အဘိဓာန်ကို ကိုယ်တိုင်ပြုစုတယ်။ ပညာရပ် ဝေါဟာရများကို ခေါင်းဆောင်ပြီး ပြုစုတယ်။ ပညာရှင်မျိုးစုံလည်း ပါရဲ့။ လူကြီးမကြိုက် ဆို၍ နှစ်မျိုးစလုံး အသုံးမခံရ။ ဝေါဟာရစာအုပ်က စက္ကူကောင်းနဲ့ ပုံနှိပ်ပြီးမှ ပုံထားရတယ်။ အနည်းငယ် အပြင်ပေါက်ထွက်တယ်။ အများသုံးတဲ့ ပညာရပ် ဝေါဟာရများမှာ ယင်းစာအုပ်ထွက်များဟု ပြောကြတယ်။ ပညာရပ်ဝေါဟာရမှာ ကျိက္ကဆံပြပွဲတွင် တင်ပြရာ လူကြီး သဘောမကျ၍ ထုတ်ဝေခွင့်မပြုတော့။ ဌာနတွင် ကျွန်ုပ်ရှိစဉ်ကတည်းက နှစ်ပေါင်းများစွာ ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ခဲ့ရသည်။ မသင့်သည်ကိုပြင်၊ လိုသည်ကိုဖြည့်၊ ဆက်လက် လုပ်သွားနိုင်ပါရဲ့။ ယနေ့ထိအောင် ကျွန်ုပ် ကျန်းမာသေးသည်။ ဆက်လုပ်နေခဲ့ရလျှင် ပြီးနိုင်သည်။ “Oxford English Dictionary” ကို ဤသို့ပင် လုပ်သည်။ ငါတို့ တိုင်းပြည်တွင်ကား ပညာအင်အားကုန်၊ ပစ္စည်းအင်အား ဆုံးရှုံး၊ စိတ်အင်အားပျက်ပြားရ၍ ငါတို့၏ကံကြမ္မာ၊ စာမျက်နှာပေါင်း ၁၂၀၀၊ စာတစ်မျက်နှာ ပျမ်းမျှ

ကြေးစာလုံး ၆၀၊ ကြေးစာလုံး ၇၂၀၀၀ လောက် ရှိမယ်။ အလဟဿ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။

Foot Note

Dr.Johnson: Dictionaries are like watches, the worst is better than none, and the best can not be expected to go quite true.

(“ဒလဘန်း၏ အဘ ဘဝ၊ အဘ အကြောင်း တစေ့တစောင်း” စာအုပ်မှ ယူသည်)

စာဆိုဆရာသည် “ရေးထုံးသတ်ပုံ” ကျမ်းတစ်စောင်ကိုလည်း ခေါင်းဆောင်၍ ပြုစုခဲ့ပါသည်။ ယင်း ရေးထုံးအတိုင်းပင် ထိုအခါက သတင်းစာနှင့် နိုင်ငံရေးကျာနယ်များ၌ သုံးစွဲကြသည်ကို မှတ်မိသည်။ သို့ရာတွင် များမကြာမီ၌ ပင် ယင်းရေးထုံးကျမ်းကို ဆက်လက်၍ အသုံးမပြုကြတော့ချေ။ လူကြီးမကြိုက်၍ဟု သိရသည်။ စာဆိုဆရာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စာပေအလုပ်များမှာ စိတ်ရည် သည်းခံ ပင်ပန်းဖွယ်အလုပ်များ ဖြစ်သော်လည်း အသိအမှတ်ပြုခြင်း မခံရချေ။ စာဆိုဆရာသည် သူ့ဘဝ အဆင်မပြေမှုများနှင့် ပတ်သတ်၍ အောက်ပါကဗျာကို ရေးခဲ့လေသည်။

ဦးတင်ကြီး၏ ဒဿန

အရပ်ထဲတွင်၊ ဦးတင်ကြီးဟု
လူကြီးတစ်ယောက်ရှိသတတ်။
သပွတ်အူလို၊ သူတို့ဆိုလည်း
မလို၍ပြော၊ သူ့သဘောကား
ဟောဟောဒိုင်းဒိုင်း ဖြစ်ပါသည်။
သာရေးနာရေး၊ ရပ်ရွာရေးတွင်
ပြေးကာလွှားကာ၊ သူလုပ်ပါသည်
မောတာပန်းတာ သူမသိ။
တစ်နေ့သောခါ၊ ချိန်ဆည်းဆာ၌
ခင်းကာတဘက်၊ ခွေးကတက်တွင်
ပက်လက်လှန်၍ သူ စဉ်းစား။
တန်းတူချင်းချင်း၊ ငါ့သတင်းကို

ရွာတွင်းပြောကြ ဆူညံ ဆူညံ။
 အတင်းစကား၊ ထက်လူကြား၍
 မျက်ထားညိုသည်
 ခုပြိုတော့မည့် စနေမိုး။
 လူငယ်များက
 အလကားလူကြီး၊ ခေတ်ရေစီးမှာ
 ဆီးတာခြေရှုပ်
 ခလုတ်ကန်သင်း ဆိုကြသည်။
 သာရေးနာရေး၊ ရပ်ရွာရေးတွင်
 ပြေးကာလွှားကာ၊ ငါလုပ်တာကြောင့်
 ပြောကာဆိုကာ၊ အပြစ်ရှာသည်
 အိမ်မှာနေလျှင် နားအေးမည်။
 ထိုဆည်းဆာမှ၊ အဦးစ၍
 ရွာကလူကြီး၊ ဦးတင်ကြီးသည်
 ခရီးမထွက်၊ ခွေးကတက်တွင်
 လက်ဖက်ရည်ငဲ့၊ မိတ်ဆွေဖွဲ့၍
 ခွက်ပဲ့ထဲမှ
 ဆားခဲလျက်ကာ နေသတတ်။

(ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာ ၁၉၈၇)

ထိုကဗျာကို မှတ်မိပါသည်။ စာရေးဆရာ မင်းကျော်က ဆရာဇော်ဂျီထံ သို့ တစ်ခါက လာပြသောကဗျာ ဖြစ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ခွင့်ပြုချက်ရမှ ထည့်ပါဟု မင်းကျော်အား စာဆိုဆရာက မှာလိုက်ပါသည်။ ထိုနေ့က (မမှတ်မိပါ) စာရေးသူလည်း ဆရာဇော်ဂျီရှေ့၌ ရောက်လျက်ရှိသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်ဟောင်း၊ မြေညီထပ် လှေကားဘေးရှိ အခန်း၌ ဆရာဇော်ဂျီ အထူး အရာရှိဘဝဖြင့် ရုံးထိုင်နေစဉ်က ဖြစ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီသည် ကဗျာကို ယူဖတ်ပြီး “မောင်ဝန်က တယ် ဒေါသကြီးတာကိုး၊ ကိုကျော်ဆွေ (မင်းကျော်) ဒီကဗျာကို မဂ္ဂဇင်းမှာ (မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း) မထည့်ပါနှင့်” ဟု ဆိုသည်ကို နားနှင့် ဆတ်ဆတ် ကြားခဲ့ရသည်။ “ခရီးမထွက်၊ ခွေးကတက်တွင်၊ လက်ဖက်ရည်ငဲ့၊ မိတ်ဆွေဖွဲ့၍၊ ခွက်ပဲ့ထဲမှ၊ ဆားခဲလျက်ကာ နေသတည်း” ဟူသော စာသားကို လည်း ထိုစဉ်ကတည်းက ယခုအထိ မှတ်မိလျက် ရှိသည်။

ကဗျာတွင် ဒေါသလေသံပါသည်ကား ထင်ရှားပါသည်။ ဤကဗျာတွင် စာဆိုအဖို့ မမျိုးသိပ်နိုင်သောကြောင့်သာ သူ၏ခံစားမှုကို ယခုလို ထုတ်ပြသည် ဟု ယူပါသည်။ သာမန်ကြည့်လျှင် ဤကဗျာထဲက ဦးတင်ကြီးကို သူတွေ့ဖူး၊ သိဖူးသော ကျေးလက်က တောသားကြီး တစ်ယောက်၏ အကြောင်းဟု ထင်စရာ ရှိပါသည်။ “တန်းတူချင်းချင်း၊ ငါ့အတင်းကို၊ ရွာတွင်းပြောကြ၊ ဆူညံဆူညံ၊ အတင်းစကား ထက်လူကြား၍” ဟု ဆိုရာ၌ အထက်က လူက ကြား၍ ငါ့အား မျက်နှာထားညှိသည် ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရောက်သည်။ အထက်လူ အောက်လူ ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံဝန်ထမ်း လောကကို ကိုယ်စားပြုသော စကားဖြစ် သည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာထဲက ဦးတင်ကြီးသည် စာဆိုဖွဲ့နေကျ ဖြစ်သော တောသား တစ်ယောက် အကြောင်း မဟုတ်။ စာဆိုကိုယ်တိုင်ပင် ဖြစ်သည်။ စာဆို၏ ခံစားမှု အသိကို သူ ဖွဲ့နေကျ ကျေးလက်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ ထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဆရာဇော်ဂျီသာ ဆိုလျှင် သူ ဖွဲ့နေကျ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ရေးမည်သာ ဖြစ်သည်။

စာဆိုသည် သူ့စိတ်၊ သူ့ဒေါသကို “မေတ္တာသုတ်” ကဗျာဖြင့် ပြပြီး နောက်တစ်နှစ်၊ အသက် ၅၂ တွင် သူ့ဘဝကို ဆန်းစစ်၍ ကြိမှားနောင်တ၊ ပြောမှားနောင်တ၊ ပြုမှားနောင်တရခဲ့ပုံကိုလည်း “နောင်တ သံသရာ” ဟု ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့သေးသည်။

နောင်တသံသရာ

ကြိမ်မှား၍
 တရားနောင်တ၊ နေခြည်ပသို့
 ရခဲ့သည်လည်း များခဲ့ပြီ။
 ဆိုမ်မှား၍
 တရားနောင်တ၊ နေခြည်ပသို့
 ရခဲ့သည်လည်း များခဲ့ပြီ။
 ပြုမ်မှား၍
 တရားနောင်တ၊ နေခြည်ပသို့
 ရခဲ့သည်လည်း များခဲ့ပြီ။
 နောင်တကင်းရာ၊ မြတ်ချမ်းသာကို
 ငါလျှင်ဘယ်နဲ့၊ ရပါအံ့ဟု

မျှော်ငဲ့ခိုက်တွင်၊ နေမင်းဝင်သည်

မှောင်တွင်စမ်း၍ လှမ်းရသော။

(ငွေတာရီ၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၆၁)

စာဆိုသည် တက္ကသိုလ် မြန်မာအဘိဓာန်၊ ပညာရပ်ဝေါဟာရများ (A to Z)၊ ရေးထုံးသတ်ပုံကျမ်း၊ သတ်ညွှန်းသစ်ကျမ်းတို့ကို ပင်ပန်းပန်း ပြုစုခဲ့ရသည် ဟု အထက်က ဆိုခဲ့ပြီ။ အဘိဓာန်လုပ်ငန်း တစ်ခုတည်းနှင့်ပင် စာဆိုဆရာ မည်မျှ အားထုတ်ရသည်ကို မှန်းကြည့်နိုင်သည်။ အဘိဓာန်အတွက် ဝေါဟာရများကို သိန်းချီ၍စုရ၊ ကတ်တင်ရသည်။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်နိုင်ရန် စာကိုး၊ ကျမ်းကိုး ရှာရသည်။ စိစစ်ရ၊ ညှိရသည်။ ဒေသသုံးပါလျှင် ဒေသသုံး ကျွမ်းကျင်သူများထံသို့ မေးမြန်းစုံစမ်းရသည်။ အလွန်ကျယ်ပြန့်သောအလုပ် ဖြစ်သည်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေပြီးမှ အချို့သော ဝေါဟာရများကို ဖွင့်စရာအဓိပ္ပာယ် ကျန်သည်များကိုလည်း တွေ့ရတတ်သည်။

သို့ရာတွင် စာဆိုဆရာသည် ဤမျှလောက် အားသွန်ခွန်စိုက် အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသော်လည်း ချီးမြှောက်ခြင်း မခံရချေ။ ပင်ပန်းရကျိုး မနပ်သောကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲမည်ကား မေးဖွယ်မလိုပါ။ ငါပြုမိခဲ့သည်များမှာ မှားလေရောသလား ဟုပင် တွေးမိ၊ ခံစားမိဟန်တူသည်။ အထက်က ကဗျာသည် အဆိုပါ ခံစားမှုမျိုး၏ ပဲ့တင်သံ ဖြစ်ပုံရသည်။

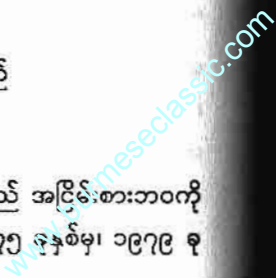
စာဆိုဆရာသည် ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန စာတည်းမှူး အဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူ၍ ပညာရေးဌာန အထူးအရာရှိအဖြစ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၇၁ ခုတွင် ပညာရေးအရာရှိအဖြစ်မှ အနားယူသည်။ ဝန်ထမ်း ဆိုသည်မှာ အငြိမ်းစား ယူလိုက်ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် “ငါ အရင်ကလို မဟုတ်တော့ပါကလား” ဟု အားငယ်စိတ်ဝင်လာလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်လည်း တက္ကသိုလ်က အငြိမ်းစား ကထိကဖြစ်ရာ တစ်ခါတစ်ရံ အကြောင်းရှိ၍ တက္ကသိုလ် ကျောင်းဝင်းထဲသို့ ဝင်မိလျှင် “ငါအရင်ကလူ မဟုတ်ပါလား” ဟု သိမ်ငယ်စိတ် ချက်ချင်း ဝင်လာသည်။ ခေါ်မည့်ပြောမည့်သူ မတွေ့လျှင် ချက်ချင်း ပြန်ပြေးချင်သည်။ အလုပ်ရှိတုန်းကလို လိပ်ပြာမသန့်ပါ။ သတ္တိ ကွယ်သွားလေသည်။ စာဆိုဆရာလည်း ဝိုသို့ပင် ခံစားရမည်ဟု တွေးကြည့်မိသည်။ ထိုသို့သော အငြိမ်းစားဘဝတွင် အကြင်နာမေတ္တာကို တောင့်တလာတတ်သည်။ အလုပ်အကိုင်ရှိတုန်းက အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အဆဲခံရလည်း မမှုပါ။ အဆူအကြိမ်း ခံရလည်း မမှုပါ။ အချအနင်း

ခံရလည်း ဂရုမစိုက်ပါ။ လုပ်ငန်းခွင် မာနကလေးက ရှိနေသေးရာ ခံနိုင်ရည် ရှိသည်။ အငြိမ်းစားဘဝ၊ အသက်ရလာသောအခါ ပြိုင်စရာမာနလည်း မရှိတော့ ပါ။ စိတ်သည် အလိုလို ငယ်သွားလေသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် စာနာမှု၊ ကြင်နာ မှု တစ်ခုခုကို ရလိုက်ပါက အလွန်ဝမ်းသာရာ၊ ပီတိဖြစ်ရသည်။ စာဆိုတော်ကြီး တကိုး ပြောသလိုပင် ဖြစ်သည်။ စာဆို တကိုးသည် သူ၏ ကျန်းမာရေးကြောင့် ခွဲစိတ်ကုသရန် ခရီးသွားရမည်ဟု သိရသောအခါ စိတ်အားငယ်သွားသည်။ နောက်ဆုံးခရီး ဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်ဟု သူ့စိတ်မှာ ထင်လာသည်။ ထိုအခါ မိတ်ဆွေ များအား နှုတ်ဆက်ခြင်း ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးသည်။ အို မိတ်ဆွေတို့ ကျွန်တော် ဘာမျှ မလိုချင်ပါ။ ဘာပစ္စည်းမျှ မတောင်းခံလိုပါ။ သို့ပါသော် မိတ်ဆွေတို့၏ နောက်ဆုံး အကြင်နာမေတ္တာ စကားတစ်ခွန်းကိုသာ တောင်းခံလိုပါသည်ဟု ပြောခဲ့ဖူးပါသည်။ စာဆိုလည်း ထိုသို့သော အငြိမ်းစား ဘဝမှာ အကြင်နာ မေတ္တာကို တောင့်တခဲသည်ဟု ဆိုစရာပင် ဖြစ်သည်။ တောင့်တသည့်အတိုင်း ရလည်းရခဲ့ဟန် တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ အကြင်နာမေတ္တာကြောင့် သူ၌ ပီတိမျက်ရည် အမ်းရသည်ကို ဤသို့ ကဗျာ ရေးခဲ့လေသည်။

ကြင်နာမှု

ငါ့မျက်ရည်
ဆဲသည်ကိုလည်း သူ မမှုခဲ။
ငါ့မျက်ရည်
ဆိုသည်ကိုလည်း သူ မှုခဲ။
ငါ့မျက်ရည်
နင်းသည်ကိုလည်း သူ မှုခဲ။
ငါ့မျက်ရည်
နှိမ်သည်ကိုလည်း သူ မှုခဲ။
ခုတစ်ခါမူ
ငဲ့ညှာထောက်ရှု၊ ကြင်နာမှုကြောင့်
ဥကာ လည်ကာ၊ ဝိုင်းကာ လာသည်
ငါ့မှာ အံ့ကြိတ် ထားရ၏။
(ငွေတာရီ၊ သြဂုတ်၊ ၁၉၇၂)

၁၉၇၁ ခု မေလ ၃၁ ရက်မှ စ၍ စာဆိုဆရာသည် အငြိမ်းစားဘဝကို အပြည့်အဝ ခံစားခဲ့ရာ ၁၉၇၅ နှစ်အထိ ဖြစ်သည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှ၊ ၁၉၇၉ ခု

အထိ အိုဆာကာ နိုင်ငံခြားဘာသာသင် တက္ကသိုလ်၌ ဧည့်သည်ပါမောက္ခ အဖြစ် သွားရောက်အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ဆရာအတွက် စိတ်အားတက်စရာ နှစ်များ ဟု ဆိုရန်သင့်သည်။ ဂျပန်မှအပြန် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှစ၍ အငြိမ်းဘဝကို နောက် တစ်ဖန် အပြည့်အဝ ခံစားရပြန်သည်။ သို့နှင့် ၁၉၈၄ ခုနှစ်သို့ ရောက်လာသည်။ ထိုနှစ်မှစ၍ စိတ်ဝင်စားသူ တပည့်တပန်းတို့က ဆရာဇော်ဂျီနှင့် စာဆိုဆရာ ညီနောင်တို့အား တစ်နှစ်တစ်ခါ စုပေါင်း၍ သိုက်သိုက်မြိုက်မြိုက် ကန်တော့ ကြသည်။ ထိုစဉ်က ကြားခဲ့ရသည်မှာ “အကြည်ရေး တို့တစ်တွေ လူဖြစ်မရှုံးပါ” တဲ့ ဟူသော စာဆို၏ ဝမ်းမြောက်အားတက်သံပင် ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ် (၁၉၈၄) မှာပင် ဆရာစိတ်၌ (သူ ရေးခဲ့သော) ပျဉ်းမငုတ်တိုကြီး၏ အားမာန်သတ္တိမျိုး ဝင်လာပုံရသည်။ “ယောက်ျားဘသား ငါတကား” ဟု ကြုံးဝါးခဲ့သည်။ အခက် အခဲတွေ့လျှင် အညံ့မခံနှင့်၊ အစားမခံနှင့်၊ ခုခံရမည်၊ တွန်းလှန်ရမည်၊ ရင်ဆိုင် ရမည်။ လူဆိုသည်မှာ ကိုယ့်ကံနှင့်ကိုယ်ပဲဟု ကြွေးကြော်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါ ကဗျာကို ရေးဖွဲ့သည်။

ကိုယ့်ကံနှင့်ကိုယ်

ကောင်းကင်သာလျှင်
 ရွှင်စွာမျက်နှာ၊ သင် ကြည်သာ၏။
 ကောင်းကင်ညိုလျှင်
 လှိုက်ဖိုနှမ်းအို၊ သင် အုံညို၏။
 အထိုင်မကျ၊ သင့်ဘဝ၌
 အလှ ဘယ်လို တည်ပါမည်။
 အလှမတည်၊ စိတ်မကြည်က
 စည်စည်ကားကား၊ မိုးတိမ်သားသည်
 ဖားကိုမြွေမျို၊ အပြီး မျိုလိမ့်
 အမျိုခံမည် ကြံသလား။
 ယောက်ျားဘသား၊ ငါတကားဟု
 အစားမခံ၊ ညံ့မခံဘဲ
 ခုခံရင်ဆိုင်၊ တွန်းလှန်နိုင်လျှင်
 နိုင်မည်မှချ၊ လက်မချနှင့်။
 စိတ်ချယုံပါ၊ ကောင်းကင်သာလိမ့်။
 ကိုယ်သာပင်ရင်း မဟုတ်လား။

ကိုယ့်ကံကိုသာ ကိုယ်ကိုးစား။

ကိုယ်စီမံသည့် ကံတရား။

သွားလိမ့်တော်ရာ ထိုမိုးသား။

(သဘင်မဂ္ဂစင်း၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၈၄)

အသက် ၇၀ ကျော် ၈၀ တွင်းရောက် မင်းသုဝဏ်သည် ဟိုတုန်းက
မင်းသုဝဏ် မဟုတ်တော့ပြီ။ ယခုအခါ လောကဓံ၏ ခန်းခနဲအကြည့်ကို
အပြုံးမပျက် ပြန်ကြည့်နိုင်ပြီ ဖြစ်သည်။

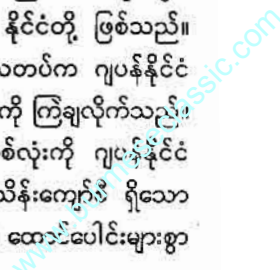

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၆

လူသည် ထမင်းစားဖို့၊ နေဖို့အပြင် ကိုယ့်နိုင်ငံ၌ အရေးကြီးက သက်လုံကောင်းအောင် စစ်လက်နက်များကို စုဆောင်း ထားရသည်။ စင်စစ် လူသည် ကြောက်တတ်သော သတ္တဝါ ဖြစ်သည်။ အကြောက်ဆုံးကား သေဘေး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူသည် သေဘေးကို ပေးတတ်သော စစ်ကို အလွန်ကြောက်သည်။ စစ်ကို ကြောက်သဖြင့် ကိုယ့်အသက်ကို ကာကွယ်ရန် လက်နက်ကို စုရသည်။ ကိုယ့်လိုပဲ သူကလည်း သူ့ကို ကာကွယ်ရန် လက်နက် စုရသည်။ တစ်ချိန်ချိန်၌ ကိုယ့်မာန၊ သူ့မာနကို ထိပါးလာသောအခါ စစ်ဖြစ်ကြလေသည်။

စစ်ဖြစ်ကြသောအခါ လက်နက်သာသူ၊ ဉာဏ်သာသူက နိုင်ဖို့များသည်။ သို့ဖြစ်၍ နိုင်ငံ၏ ဓနအင်အားကိုသုံး၍ တစ်ခါတည်း လူအများဆုံး သေနိုင်သော လက်နက်ကို ကြိဆဖန်တီးကြသည်။ လူတို့ကြိဆ ဖန်တီးသော လက်နက်များတွင် အဏုမြူဗုံးသည် ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံး သေမင်းတမန် ဖြစ်သည်။ အဏုမြူဗုံးကို ပထမဆုံး ပိုင်ဆိုင်သူကား အမေရိကန် ဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်သည် ၁၉၃၉ ၌ စတင်ခဲ့ရာ ခြောက်နှစ်အကြာ ၁၉၄၅ ခု၌ အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။ ၇၂မန် စစ်ရှုံးသည်။ ၇၂မန် စစ်ရှုံးသည်။ အောင်ပွဲခံသွားသော ကြီးသုံးကြီးကား အမေရိကန်၊ ဗြိတိန်နှင့် ရုရှား နိုင်ငံတို့ ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၅ ခု၊ သြဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် အမေရိကန် လေတပ်က ၇၂မန်နိုင်ငံ ဟိရိုရှီးမားမြို့ပေါ်သို့ ပထမဆုံးအကြိမ် အဏုမြူဗုံးတစ်လုံးကို ကြိချလိုက်သည်။ သြဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် နောက်ထပ် အဏုမြူဗုံးတစ်လုံးကို ၇၂မန်နိုင်ငံ နဂါစကီမြို့ပေါ်သို့ ကြိချလိုက်ပြန်သည်။ လူဦးရေ သုံးသိန်းကျော်ရှိ ရှိသော ထိုမြို့ကြီးနှစ်မြို့မှာ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့် ပြာပုံအတိဖြစ်သွားသည်။ ထောင့်ပေါင်းများစွာ

သော လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ အဆောက်အအုံများ၊ သေကျေပျက်စီး၍ ထောင်ပေါင်းများစွာ ဒဏ်ရာ ရခဲ့ကြသည်။

ဟိရိုရှီးမားမြို့ပေါ်သို့ ကြိချသော အဏုမြူဗုံးသည် မြို့လယ်အထက် ပေ ၁၀၀၀ ခန့်အမြင့်တွင် ပေါက်ကွဲခဲ့ရာ လူဦးရေ သုံးသိန်းလေးသောင်း အနက် လူပေါင်း ခုနစ်သောင်းရှစ်ထောင်ကျော် သေဆုံးခဲ့သည်။ ငါးသောင်းကိုးထောင် ခန့် ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကြသည်။ အဏုမြူဗုံးကား လူသတ်လက်နက် အပေါင်းတွင် တစ်ဂဏန်း ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ဟိရိုရှီးမားမြို့ပေါ်သို့ ကြိချခဲ့သော ဗုံးထက် အာနိသင် အဆတစ်သန်း အားကြီးသော ဗုံးကို ပိုင်ဆိုင်နိုင်ကြပြီ ဖြစ်သည်။ တတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်လျှင် လူမျိုးတုံးလောက်ပေသည်။ ဤနေရာ၌ ကြားဖူးသော စကားတစ်ခုကို သတိရသည်။ “ဆရာဝန်များက လူ့အသက်ကို လက်လီစနစ်ဖြင့် ကယ်သည်။ သို့ရာတွင် စစ်က လူ့အသက်ကို လက်ကားစနစ်ဖြင့် သတ်ပစ် သည်” ဟူ၏။

စစ်လက်နက်ကို အလကားရသည် မဟုတ်။ ငွေနှင့်စက်၍ လုပ်ရသည်။ ခုံးပျံတစ်စင်း၏ တန်ဖိုးသည် ဒေါ်လာတစ်သန်း ဖြစ်သည်။ လူပေါင်းများစွာကို ထမင်း ကျွေးနိုင်သည်။ စစ်လက်နက်အတွက် ဒေါ်လာကုဋေကုဋာ သုံးရသည်။ တစ်နေ့တစ်နေ့ အသက်ဆက်ဖို့ မနည်းရှာဖွေရသော ကျွန်ုပ်တို့အဖို့မူ ခုံးပျံ တစ်စင်းစာလောက် ချမ်းသာလျှင် လောကနိဗ္ဗာန်ပါပေ။

တကယ်တော့ ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်လျက် ရှိသော လူ့ကမ္ဘာကြီးသည် လုံခြုံမှု အလွန်နည်းသည်။ သေနေ့မစေ့ခင် ဘယ်နေ့မှာ သေမည်ဟု မသိနိုင်။ ရန်သူတွေကြားက လူသားဖြစ်သည်။ နုနယ်သော ထိုလူသားသည် ခြင်ကောင် ကိုက်လျှင်လည်း သေနိုင်သည်။ ယင်ကောင်ကြောင့်လည်း သေနိုင်သည်။ ကြွက် ကြောင့်၊ ဝက်ကြောင့်လည်း သေနိုင်သည်။ ကြက်ငှက်ကြောင့်လည်း သေနိုင်သည်။ ဆေးလိပ်၊ ကွမ်းနှင့် အရက်ကြောင့်လည်း သေနိုင်သည်။

ကင်ဆာရောဂါကြီး ဘယ်နေ့မှာ ဝင်ရောက်လာမည် မသိ။ အသည်းဘီပိုး၊ စိပိုးရောဂါ ဘယ်နေ့မှာ ရလာမည် မသိ။ အိပ်(ချ်)အိုင်ဗွီနှင့် ဘယ်နေ့တွေ့မည် မသိ။ ရောဂါဘေးဆိုးတွေကို ကြောက်နေရသည်။ သူတို့ကို ကမ္ဘာဆုံးသည့်တိုင် အောင် အပြတ်တိုက်ထုတ်ဖို့ မလွယ်ပါ။ ဘတစ်ပြန်၊ ကျားတစ်ပြန် သူနှင့် ငါရှုံး ပြင်နေရဦးမည် ဖြစ်သည်။

သည်ကြားထဲ၌ လောဘအိုးများကြောင့် ဘိန်းနှင့် ငွေယစ်ဆေးဝါး အမျိုးမျိုးကလည်း ခြေပုန်းခုတ်နေသေးသည်။ ဒေါသအိုးများကြောင့် အဏုမြူ

ဗုံးကြီး ဘယ်နေ့ပေါက်မည်ဟု မသိနိုင်ပါ။ တစ်ခါ-တစ်နှစ်တစ်ခါ ဝင်လာတတ်သည့် လေကြမ်း၊ ရေကြမ်းများကိုလည်း တွေးပူရသေးသည်။ ပညာရှိတစ်ဦး၏ ကြားဖူးသော ပုံပြင်ထဲက လူနှင့် တို့လူသားများသည် တစ်ထပ်တည်း တူနေရော သလားဟု တွေးမိသည်။ အန္တရာယ်ကြီး တစ်ခုက ကျောနောက်မှ ကောက်ကောက်လိုက်လာသဖြင့် လူတစ်ယောက်သည် ရေတွင်းပျက်ထဲသို့ စွတ်မိစွတ်ရာ ခုန်ချလိုက်၏။ သေကံ မရောက်သေးသောကြောင့်လား မသိ၊ ရေတွင်းပျက်ကို မှီပေါက်နေသော အပင်၏ သစ်ကိုင်းကို ဆွဲမိ၍ တွဲလွဲကြီး ဖြစ်နေ၏။ အောက်ကို ငုံ့ကြည့်သောအခါ မြွေ၊ အပေါ်သို့ မော့ကြည့်သောအခါ ကျားက ပါးစပ်ဖြို၍ စောင့်နေသည်။ ကြောက်လိုက်သည်မှာ သေမတတ် ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ် ချိုမြသော ပျားရည်စက်သည် သူ့လျှာပေါ်သို့ မမျှော်လင့်ဘဲ ကျလာရာ မြွေနှင့်ကျားကို သတိမရ။ ချိုမြလိုက်တာဟု ပီတိဖြစ်ရသည်။ လူ့ဘဝ ဆိုသည်မှာ ဒါမျိုးပါဟု ပုံပြင်ဆရာ တော်(လ်)စတိုင်းက တင်စားပြီး ပြောချင်သလား မသိပါ။

ကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေလည်း ကိုယ့်မိသားစုကလေးနှင့် ပျော်ပျော်နေရခိုက်မှာ ပျားရည်စက်လို ချိုပါသည်။ သို့ရာတွင် လူ့ဘဝသည် အလွန် တိုပါသည်။ နဂိုကတည်းက တိုရသည့်အထဲ အထက်က ပြောခဲ့သော ရန်သူတွေကြောင့် သေနေမရောက်ခင် သေရွာသွားဖို့ များပါသည်။ ကြောက်ကြောက်နှင့် နေရသော လူ့ဘဝကို ပျားရည်စက်ကြောင့် မေ့ထားသော်လည်း တစ်ခါတစ်ခါ တွေးမိလျှင် ကျောစိမ့်ပါသည်။ ငါတို့ဘာသာ အေးအေး နေချင်သော်လည်း လောဘအိုး၊ ဒေါသအိုး လူတစ်စု၏ စိမ့်မှုဖြင့်၊ “ဟိရိုရီးမား တစ်သန်းအား” ဆိုသော အဏုမြူဗုံးကြီး တစ်နေ့နေ့မှာ မမျှော်လင့်ဘဲ ဘွားခနဲ ပေါက်ကွဲလာမည်ကို သာ၍ကြောက်ပါသည်။

ပြင်ပကမ္ဘာမှ သတင်းများကို မိဒီယာ အမျိုးမျိုးကြောင့် နေ့ချင်းညချင်း ကြားနိုင်သော ယခုလိုခေတ်ကြီးတွင် စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် အငြိမ်းစား ဖြစ်သော်လည်း ငြိမ်းငြိမ်း မနေနိုင်ပါ။ လူ့သတင်းကို သိချင်၍ နားထောင်မိသော အခါ နားမချမ်းသာ၊ ဒေါမသန ဖြစ်ရလေသည်။ တတ်နိုင်သူ လူတစ်စုတို့သည် သူ့ထက်ငါသာအောင် ဗုံးလက်နက်အမျိုးမျိုး ထုတ်လုပ်နေကြလေသည်။ ဟိရိုရီးမားမြို့ပေါ်သို့ ကြံချသော ဗုံးကြီးထက် အာနိသင် အဆတစ်သန်း ကြီးပြင်းသော အဏုမြူဗုံးကို ပိုင်ဆိုင်နေကြပြီ ဖြစ်ကြောင်း မိဒီယာအမျိုးမျိုးက လွှင့်ထုတ်လိုက်သော သတင်းဆိုးများကို နားနှင့်ဆတ်ဆတ် ကြားလိုက်ရဟန် တူသော ဧကဆိုင်ကြီး (အသက် ၇၀ ကျော်) သည် ဗိုလ် လုပ်ချင်သော လူစုကို

ဒေါသ မဖြစ်ဘဲ မနေနိုင်ပါ။ တစ်ဖက်ကလည်း ကျွန်ဝယ်ရာ အဆစ်ပါမည့် ကိုယ့်အမျိုးတူ လူသားများကိုလည်း ကရုဏာ ဖြစ်ရလေသည်။

သာမန်လူတို့အတွက် စားရေရိက္ခာ တစ်နှစ်စာကို ချာချာလည်အောင် ရှာဖွေရစဉ်၊ လူတစ်စုက စစ်စရိတ်အတွက် ဒေါ်လာကုဋေ ခြောက်သောင်းကုန် အောင် သုံးပစ်လိုက်ကြသည်။ စစ်လက်နက် ဆန်းဆန်းပြားပြားများကို တီထွင် နိုင်ဖို့ သိပ္ပံပညာရှင် ငါးသိန်းကို အသုံးချသည်။ ထို့ကြောင့် လူသား အားလုံး ကို ဒုက္ခပေးမည့် လူတစ်စုကို-

“ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ၊ သက်ရှည်ပါအောင်
ငါတို့အားခဲ၊ ကြိုးစားဆဲ၌
လေထဲမိုးယံ၊ ဒုံးချင်းနှံဖို့
ဒုံးပျံကစ၊ လူပြာချမည့်
အာဂလက်နက်၊ ကမ္ဘာပျက်ကို
ပြိုင်ဖက်မလို၊ ငါသာဗိုလ်ဟု
ဟိရိုရီးမား၊ ဗုံးအင်အားထက်
ကျော်လွှားပိုသာ၊ လုပ်ကြပါသည်
အာနီသင်က တစ်သန်းတဲ့။
သို့ဖြစ်လေရာ၊ ငါတို့မှာမူ
ဘုရားကိုသာ၊ ကိုးကွယ်ရာဟု
မေတ္တာပို့လျက်၊ ဘုရားဖက်သည်
ရမ္မက်ဒေါသ မိုက်လောဘ” ဟူ၍ အပြစ်တင်သံဖြင့် ဖွဲ့

သည်။

ဖွဲ့ပုံမှာ တိုက်ရိုက်သဘော ဖြစ်သည်။ စာဆို၏ခံစားချက်ကို ဟောဟော ဒိုင်းဒိုင်း အသိုင်းအဝိုင်း မပါဘဲ ရေးချလိုက်သည်။ ငယ်ငယ်က ရေးဖွဲ့သော ဘဝ အလွမ်း ကဗျာများလောက် ပရိယာယ်ကို မသုံးပေ။ သို့ဖြစ်၍ ကဗျာ အရသာကို ခံစားရသည်မှာ ပေါ့နေသလို ခံစားရသည်။ သို့ရာတွင် ကျွမ်းကျင်မှု နှင့် ဘာသာစကား နိုင်နင်းပုံမှာ နောက်လူတို့ အတုယူလောက်ပါသည်။

စာဆိုကြီးသည် အဏုမြူဗုံးအကြောင်း၊ ဘိန်းအကြောင်းကို “ပြင်ပလမ္ဘာ မှ သတင်းများ” (၁၉၈၄) ကဗျာနှင့် “အဏုမြူနှင့် ဘိန်းဖြူတို့အကြား တို့ လူသား” (၁၉၈၄) ကဗျာတို့တွင် ဆက်ရေးသည်။ မိဒီယာအမျိုးမျိုးမှ ထုတ် လွှင့်သော ကမ္ဘာ့သတင်းများကို မိုးလင်းကတည်းက ကြားနေရသည်။ သို့ပါသော်

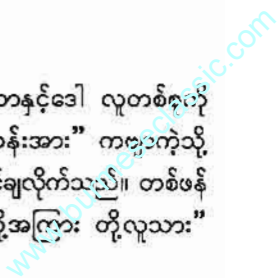
စိတ်ချမ်းသာစရာ မပါ။ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်က ဟောက်ကြ ခြောက်ကြသော သတင်းများသာ ဖြစ်သည်။ ဟောက်နိုင်၍ ဟောက်ကြသည်။ ခြောက်နိုင်၍ ခြောက်ကြသည်။ အားကိုးစရာ လက်နက်ရှိကြသည် မဟုတ်ပါလား။

သို့ပါသော် ကမ္ဘာလူသား အများစုကမူ စားဖို့သောက်ဖို့ကို ရှာရဖွေရသည်။ သူတစ်ပါးကို မဟောက်နိုင်၊ မခြောက်နိုင်ပါ။ အားကိုးစရာ ဘာတစ်ခုမျှ မရှိ၊ စားဖို့ပင် အနိုင်နိုင် ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ဤကမ္ဘာကြီး မအေးချမ်းသည်မှာ ဒေါသသမား တစ်စု၊ လောဘသမား တစ်စုတို့၏ ဒေါသနှင့် လောဘကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ ဒေါသနှင့်လောဘ တရားကိုယ်ကလည်း မွေးရာပါဖြစ်ရာ မပယ်နိုင် မသတ်နိုင်ပါ။ နောက်ဆုံးတော့ ဒေါသနှင့် လောဘကပင် ကိုယ့်ကို ပြန်သတ်ပါသည်။ သို့ပါသော် ဘေးမတွေ့ခင်ကတော့ မည်သူမျှ မကြောက်ပါ။ ဟောက်လျက်သာ၊ ခြောက်လျက်သာ ဖြစ်သည်။ ရှေးဦးစွာ အဆစ်ပါ၍ စောစော သေမည်က ကျွန်ုပ်တို့လို သာမန်လူသားများ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် “ပြင်ပကမ္ဘာမှ သတင်းများ” ကဗျာတွင်

“ရှာမှစားရ၊ များစုကမူ
ဖွံ့ဖြိုးခါစ၊ များစုကမူ
လောဘနောက်လည်း မလိုက်နိုင်
ဒေါသနောက်လည်း မလိုက်နိုင်
စားဝတ်နေရေး အနိုင်နိုင်။
လောဘဝင်စီး၊ ဘီလူးကြီးတို့
စီးသည့်လောဘ၊ စီးဒေါသကို
မြတ်စွာထင်ကာ၊ ပြုစုပါမူ
ပမာပြောမည် မှတ်ပါကြ။
မီးထောင်ချောက်နှင့် ပိုးလိုပဲ။
လောကိုမသတ်၊ ဒေါမသတ်လျှင်
လောသတ်လိမ့်မည် မှန်မူချ။
အပြေးအလွှား၊ ရှာဖွေစားသည်
လူများစုမှာ အဆစ်ပါ” ဟူ၍ လောနှင့်ဒေါ လူတစ်စုပို့

ရှုတ်ချ၍ ဖွဲ့သည်။ ဖွဲ့ပုံပုံလေးမှာ “ဟိရိုရှီးမား တစ်သန်းအား” ကဗျာကဲ့သို့ ဟောဟောဒိုင်းဒိုင်း သိုင်းဝိုင်းမှုမပါ။ စိတ်ရှိသလောက် ဖွင့်ချလိုက်သည်။ တစ်ဖန် ထိုမျှနှင့် အားမရသေးသဖြင့် “အဏုမြူနှင့် ဘိန်းဖြူတို့အကြား တို့လူသား”

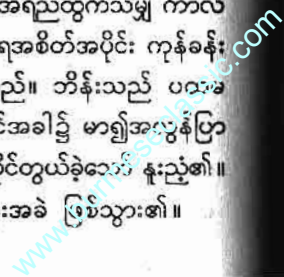

ကဗျာကို “ပြင်ပကမ္ဘာမှ သတင်းများ” ကို ရေးပြီး လေးလ အကြာ ၁၉၈၄ ခု၊ ဩဂုတ်လတွင် စစ်ပြန်မဂ္ဂဇင်း၌ ဆက်ရေးပြန်သည်။ အဏုမြူဗုံးနှင့် ဘိန်းဖြူ အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် စကားအလျဉ်းသင့်၍ ဘိန်းရာဇဝင်ကို ဖော်ပြချင်သည်။

ဘိန်းသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော် ကတည်းက ပေါ်ပေါက် ခဲ့သည်။ ဘိန်းပင်ကို ပါရှားပြည် ရှေးဟောင်းကျောက်စာ တစ်ခုတွင် “ဟဒယ ရွှင်စေသော ပီယဆေးပင်” ဟု ဖော်ပြသည်။ “လူတို့၏ အတွင်းသဘော စာရိတ္တကို အမှန်သိလိုပါက ဘိန်းကင်းကစော် တိုက်ကြွေး၍ စမ်းသပ်ကြည့်ပါ” ဟု ပလေတိုက ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဟိုးမား၏ “Odyssey” စာအုပ်တွင် “ဘိန်း ဆိုသည်မှာ လူကို မှိုန်းမေ့စေသော အာနိသင် ရှိသည်” ဟု ဖော်ပြသည်။ ရှေးတုန်းကမူ ကမ္ဘာပေါ်၌ ဘိန်းကို ဇိမ်ခံပစ္စည်းမျိုး အဖြစ် ပဒေသရာဇ်တို့ သုံးစွဲ ခဲ့ကြသည်။ ယခုခေတ်တွင်ကား ဘိန်းသည် အလွန်စီးပွား ဖြစ်လွယ်သော ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။

သိမ်ဖြူဆရာတော်၏ ဓာတ်သမုဒ္ဒရာ ကျမ်းကြီးတွင် ဘိန်း၏အကြောင်း ကို ဤသို့ ဖော်ပြသည်။ ဘိန်း၏အမည် ခုနစ်မျိုးမှာ “အဟိဖေန၊ အဖေန၊ နိဖေန၊ အဟိဖေနက၊ အဖူက၊ ဖဏိဖေန၊ နာဂဖေန” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဘိန်းသီးကို ခွဲခဲ့သော် အတွင်းမှ နို့ကဲ့သို့သော အရာဝတ္ထုကို ရ၏။ ၎င်းကို ဘိန်းဟု ခေါ်၏။ ညနေအချိန်၌ အသီးကိုခွဲထား၍ နံနက်နေထွက်မီ နို့ကိုယူ ကြ၏။ ဘိန်းပင်သည် နှစ်ပေမှ လေးပေ အထိ မြင့်၏။ အခက်အလက်တို့မှ ကင်း၏။ ဘိန်းပင်၏အလုံးမှာ အရည်ထွက်၏။ ဘိန်းရွက်သည် ရှည်၍ ဥ သဏ္ဍာန်ရှိသည်။ အပွင့်သည် ကြီး၏။ ဖြူ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ နီ၏။ ခရမ်းရောင် ရှိ၏။ အသီးသည် လက်တစ်ဆစ် ရှိ၏။ အစေ့များသည် အများအပြား ရှိ၏။ ထိုအစေ့တို့သည် ဖြူ၍ကောင်းသော အဆီထွက်၏။ ဘိန်းပင်အသီးများ နုနယ် ချိန်တွင် ညဉ့်အခါ၌ လက်နက်တစ်ခုခုဖြင့် အပေါ်မှအောက်သို့ တည့်တည့် ခွဲပေး၏။ ထို့ကြောင့် အရည်ထွက်၍ စုနေ၏။

နံနက်အခါတွင် စု၍ယူကြ၏။ ထိုအသီးများကို အရည်ထွက်သမျှ ကာလ ပတ်လုံး ခွဲပေးနေကြ၏။ ထို့နောက် ဘိန်းရည်သည် ရေအစိတ်အပိုင်း ကုန်ခန်း သွားသောအခါ ပျစ်သွား၏။ ၎င်းကို ဘိန်းဟုခေါ်သည်။ ဘိန်းသည် ပဏ္ဍိတ နူးညံ့၍ ပြာနှမ်းသော အရောင်ရှိ၏။ သို့ရာတွင် နောင်အခါ၌ မာ၍အလွန်ပြာ သွား၏။ အနံ့သည် ပြင်း၏။ အရသာသည် ခါး၏။ ကိုင်တွယ်ခဲ့သော် နူးညံ့၏။ ရေပူတွင် ထည့်ပါက ပျော်သွား၏။ နေပူတွင် အတုံးအခဲ ဖြစ်သွား၏။

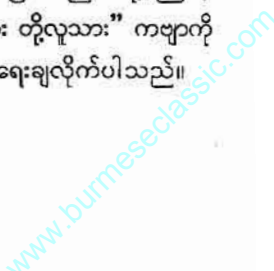
အကြင်သူသည် ဘိန်းကို အဆိပ်ဖြစ်သော အတိုင်းအတာ၌ စား၏။
ထိုသူသည် မူးသွား၏။ ခေါ်ခြင်း၊ နိုးခြင်းငှာ ခက်ခဲ သွားသည်။ ထိုသူ၏
အရေပြားသည် အေး၏။ မျက်နှာနှင့် နှုတ်ခမ်းသည် အနည်းငယ်ညိုသော
အရောင် ဖြစ်လာ၏။ အကြောတို့သည် လေးလံ ထိုင်းမှိုင်း၏။ နဲ့နွေးသော
သွားခြင်း ရှိ၏။ အသက်ရှူခြင်းသည် နွေး၍ မျက်လုံးအိမ်တို့သည် တွန့်ကုန်၏။

ဘိန်းသီးမှထွက်သော အရည်ကို စင်ကြယ်သော ရေညှိဖျော်၍ အဝတ်ဖြင့်
စစ်ပါ။ ထို့နောက် နွားနို့အနည်းငယ်ရော၍ မီးဖျဉ်းဖျဉ်းဖြင့် ချက်ပါ။ ကျက်လျှင်
အောက်သို့ချထားပါ။ ဤသို့ပြုသော် ဘိန်းသည် စင်ကြယ်၍ သုဒ္ဓဖြစ်သွားသည်။
ယခုခေတ်၌ လျှို့ဝှက်ရောင်းသော ဘိန်းသည် အစစ်မဟုတ်ပါ။ အချိန်စီးအောင်
များပြားသော အရာဝတ္ထုများနှင့် ရောစပ်ထား၏။ ရေ သို့မဟုတ် နွားနို့ဖြင့်
သန့်စင်ပြီးသော ဘိန်းကို ချင်းသတ္တုရည်ဖြင့် ခုနစ်ကြိမ်ထုံ၍ အခြောက်လှန်းခဲ့
သော် ဘိန်းသည် ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သည်။

ဘိန်း၏ ကျေးဇူးနှင့် အပြစ်များမှာ ဘိန်းသည် ခန္ဓာကိုယ်၌ ဖြစ်စေတတ်
သော နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်းတို့ကို ပျောက်စေ၏။ ပျို့အန်ခြင်းကို ပျောက်ကင်း
စေသည်။ ဝမ်းသက်ရောဂါကို ပျောက်စေသည်။ ကာလဝမ်းရောဂါ၏ ပထမ
အခြေအနေ၌ ဖြစ်သော ဝမ်းသက်ခြင်းကို လျင်မြန်စွာ ငြိမ်စေ တတ်သည်။
အပြစ်များမှာ ဘိန်းဆိပ်သည် အသက်ရှူခြင်းကို နှေးစေ၍ သေတတ်၏။
ဦးနှောက်၏ အလုံးစုံသော ကိရိယာတန်ဆာတို့ကို နှုန့်နှေးစေ၏။ အပ်ဖြင့်ထိုး
သော်လည်း အရပ်ကဲ့သို့ မသိတော့ပါ။

ယခုအခါ ဘိန်းကို အမည်းမှ ဘိန်းဖြူ ဖြစ်အောင် စီမံထားကြသည်။
ဘိန်းမည်းခေတ် ကုန်၍ ဘိန်းဖြူခေတ်သို့ ရောက်လာ၏။ တစ်ကမ္ဘာလုံး ပျံ့နှံ့
လျက် ရှိသည်။ ဘိန်းဖြူသည် အလွန် ငွေရသော တားမြစ်ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။
ထိုလောဘသမားများကြောင့် လူငယ်များ ဘဝပျက်ကြရ၏။ ယခုအခါ ကမ္ဘာကြီး
ကို ခြိမ်းခြောက်နေသည်ကား အဏုမြူဗုံးနှင့် ဘိန်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် “အဏုမြူနှင့် ဘိန်းဖြူအကြား တို့လူသား” ကဗျာကို
အလွန် ဆင်းရဲသော ခံစားမှုဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ရေးချလိုက်ပါသည်။

အနုမြူနှင့် ဘိန်းဖြူအကြား
တို့လူသားသည်
စားကောင်းခြင်းလည်း မစားရ။
နေကောင်းခြင်းလည်း မနေရ။

သေရမည်လည်း မသိရ။
 နေရမည်လည်း မသိရ။
 ရုတ်ခြည်းသေမည် မသိရ။
 အနုမြူက ကြီးဒေါသ။
 ဘိန်းနက်ဖြူက ကြီးလောဘ။
 လောဘ ဒေါသ ထိုနှစ်ဝ
 တို့ကို သတ်မည် မှန်မူချ။
 ဪ... ဪ... ဒုက္ခ၊ ဪ... ဒုက္ခ။

တစ်ဖန် ၁၉၈၆ ခု၊ အသက် ၇၇ နှစ်အရွယ်တွင် “တစ္ဆေနှင့်ဘီလူး” ဟူ၍ ကဗျာတစ်ပုဒ် ထပ်ရေးပြန်သည်။ ဘိန်းစသော မူးယစ်ဆေးဝါးကို တစ္ဆေ၊ အဏုမြူမှူးကို ဘီလူးကြီးဟု တင်စားထားသည်။ အထက်ကပြခဲ့သော ကဗျာများ ကဲ့သို့ ဒေါသလေသံ မပါတော့ပေ။ တစ္ဆေနှင့်ဘီလူးရန်မှ လွတ်မြောက် ရေးကိုပါ ပြ၍ ကရုဏာမေတ္တာသံဖြင့် ရေးသည်။ ရေးဖွဲ့ပုံမှာ ကဗျာပရိယာယ် ကောင်း ပါသည်။

ယခုခေတ်တွင် ဘယ်တော့ပေါက်ကွဲမည်ဟု မသိနိုင်သော အဏုမြူမှူးကြီး ထက် လူကြီးမိဘတို့ နေ့စဉ် နေ့တိုင်း တွေးပူရသည်မှာ ဘိန်းဖြူနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး အမျိုးမျိုး ဖြစ်သည်။ သားယောက်ျားကလေး မွေးထားလျှင် သာ၍ပူရသည်။ ကျောင်းသွားကျောင်းပြန် အကဲခတ်ရသည်။ ဆေးလိပ်နံ့ရသလား၊ ရွဲလာသလားဟု ကြည့်ရသည်။ တက်သစ်စ လူငယ်ကလေးများ ဖြစ်၍ အရာရာကို စမ်းကြည့်ချင်သည်။ လူပေါင်းမှားပါက ဘိန်းဖြူနှင့် ငြိတော့သည်။ ငြိသွားပြီဆိုလျှင် အပြတ်မခံနိုင်၊ အိမ်မှ လစ်ခနဲ ပျောက်သွားလိုက်၊ ပြန်ပေါ်လာလိုက်နှင့် အိမ်က ပစ္စည်းများ ခဏ ခဏ ပျောက်တတ်သည်။ ဘစတိုပစ္စည်းထားသော ဈေးထဲကဆိုင်သို့ လိုက်ရသည်။ ဘယ်လိုမှ ဆုံးမ၍ မရပါ။ ဤသို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ရပ်ကွက်မှ လူငယ်အတော်များများသည် အသက်လေးဆယ်မပြည့်ခင် ရောဂါတစ်ခုခုနှင့် သေရွာသို့ စောစော သွားကြလေသည်။

ယခုခေတ်မှာ သားယောက်ျားကလေး မွေးထားလျှင် အကောင်းရရှိခက်ပါသည်။ ဘယ်နေရာမှထားဖို့ မလုံခြုံပါ။ ဘိန်းတစ္ဆေက မြို့ရွာအနံ့ ငိုယံဖျောက်၍ ရှိနေပါသည်။ သားယောက်ျားကလေး ရလာပါက လူသူမနီး တောကြီးထဲမှာပဲ ကြီးအောင် မွေးရတော့မလားဟု တွေးဖူးပါသည်။ ဇာဆိုကြီးသည် ဘိန်းတစ္ဆေ၏ သဘာဝနှင့် ဘိန်းတစ္ဆေနှင့်နည်း အဖြေကို ညွှန်းလျက်-

“မှောင်ရိပ်ခို၍
 အိမ်ကြီးအိမ်ကြား၊ လှည့်လည်သွားလျက်
 ဖမ်းစားသတ်ညစ်၊ တစ္ဆေညစ်သို့
 မူးယစ်ဆေးဝါး၊ သူဖမ်းစားသည်
 နေ့လား ညလား တွေးပူရ။
 လူကြီးမိဘ လူ့လောက။
 မဇ္ဇပမာ၊ ဒဋ္ဌာနာကို
 ဝေရာမဏီ၊ ရှောင်ပါ၏ဟု
 ကတိပြုရန်၊ ဘုရားညွှန်သည်
 အမွန်တရား၊ စောင့်ရှောက်သွားက
 အိမ်ကြားအိမ်ကြီး၊ တစ္ဆေအိုသည်
 လိုလိုပျောက်သွား လိမ့်မည်တည်း” ဟူ၍ ဖွဲ့သည်။

တစ်ဆက်တည်းမှာ ဘီလူးပမာ အဏုမြူနှင့် ရန်နှင့်နည်းကို

“စည်တိုခေါက်၍
 ဟိန်းဟောက်ခုန်မြူး၊ စွယ်ပြူးပြူးနှင့်
 ဘီလူးမိစ္ဆာ၊ ကဲ့ပမာသို့
 ကမ္ဘာဇာတ်စင်၊ ခုံမြင့်တွင်၌
 ငါလျှင် ကပ်ဖျက်၊ ဗုံးလက်နက်ဟု
 ရက်စက်စားကြိမ်း၊ သူခြောက်ခြိမ်းသည်
 အစိမ်းကောင်ကြီး အနုမြူ။
 နေ့လား ညလား လူများပူ။
 သဗ္ဗေသတ္တာ၊ အဝေရာဟု
 မေတ္တာပို့ရန်၊ ဘုရားညွှန်သည်
 အမွန်တရား၊ စောင့်ရှောက်သွားက
 ကိုက်ဝါးကြေညက်၊ လွန်ရက်စက်သည်
 ကပ်ဖျက်ဘီလူး၊ စွယ်ပြူးပြူးသည်
 ကိုယ်ထူးပျောက်သွား လိမ့်မည်တည်း” ဟူ၍ ပေါ်လွင်အောင်

ဖွဲ့သည်။

လူ့ကမ္ဘာထဲသို့ ဝင်ရောက်လာသော ဓလေ့ဆိုး၊ ရောဂါဆိုးတို့ ဟူသည်
 ဝင်မိလျှင် ပြန်ထွက်ရိုး မရှိပါ။ မကြာခင်က အသစ်ဝင်ရောက်လာသော အိပ်(ချ်)

အိုင်ဗွီသည် ဘယ်တော့မှ ပြန်ထွက်မည် မဟုတ်ပါ။ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော အရက်နှင့် ဆေးလိပ်ကလည်း ဘယ်တော့မှ ပြန်လှည့်မည်မဟုတ်ပါ။ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ဗုံးအဏုမြူကလည်း ဘယ်တော့မှ နောက်ဆုတ်မည် မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့် နည်း။ လောဘတရားကိုယ်၊ ဒေါသတရားကိုယ်နှင့် မွေးလာသော ဒီလူတွေ ရှိနေသေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင် ဟောသည့်အတိုင်း ဤကမ္ဘာကြီး ပျက်သုဉ်းသွားမှပဲ ဤခလေ့ဆိုးတွေ၊ ရောဂါဆိုးတွေ ဇာတ်သိမ်းကြမည် ဖြစ်သည်။

ဇာတ်မသိမ်းခင်၌မူ အဆိုပါ ခလေ့ဆိုးများနှင့် ရောဂါဆိုးများကို ကျွန်ုပ်တို့ လူသားတွေ သူတစ်ပြန်၊ ငါတစ်ပြန် သတ်ပုတ် နေရဦးမည် ဖြစ်သည်။ မပြီးနိုင်သော ယှဉ်ပြိုင်ပွဲကြီး ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မူးယစ်ဆေးဝါး တစ္ဆေနှင့် အနုမြူ ဘီလူးတို့ တစ်ခါတည်း ထွက်ခွာသွားမည် မဟုတ်သော်လည်း သူတို့ကို နှင်ထုတ်ဖို့ ကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေ အော်နေ၊ ရေးနေရဦးမည် ဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့၏တာဝန် ဖြစ်သည်။ ထိုတာဝန်ကို စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် ကျေပွန်စွာ ယူသွားပါသည်။

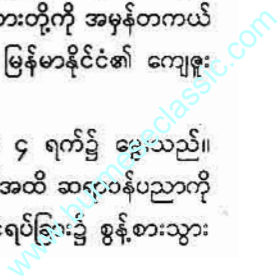

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၇

မြန်မာပြည်မှာ အနေကြာ၍ မြန်မာကိုချစ်သော နိုင်ငံခြားသား ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးနှစ်ယောက် ရှိပါသည်။ ယင်းတို့နှစ်ဦးမှာ ဒေါက်တာ ဂျေအက်(စ်)ဖာနီဗယ် (၁၈၇၈-၁၉၆၀) နှင့် ဒေါက်တာ ဂျီအိပ်(ချ်)လု(စ်) (၁၈၈၉-၁၉၇၉) တို့ဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာဖာနီဗယ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို “မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း” ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

“မြန်မာအမျိုးသားတို့အပေါ် မြန်မာမျိုးချစ်စစ်စစ် တစ်ဦးကဲ့သို့ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သည့် စေတနာမေတ္တာဖြင့် တကယ်ချစ်ခင်သော လူမျိုးခြား တစ်ဦးကား ဒေါက်တာဂျွန်ဆစ်ဒင်ဟမ် ဖာနီဗယ်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မိတ်ကောင်းဆွေစစ်တစ်ဦး ပီသစွာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကျိုးကို လိုလိုလားလား သည်ပိုးဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ မြန်မာ အမျိုးသားထဲကပင် သူ၏စေတနာ၊ သူ၏လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ကို မိသူ ရှာမှရှားပေလိမ့်မည်။ မြန်မာနိုင်ငံကို လာရောက်စိုးမိုးခဲ့ကြသော ဗြိတိသျှအထက်တန်း အရာရှိကြီးများထဲတွင် သာမန်မြန်မာချစ် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ အနည်းအကျဉ်းပါခဲ့ရာ ဒေါက်တာဖာနီဗယ်သည် မြန်မာအမျိုးသားတို့ကို အမှန်တကယ် ချစ်ခင်၍ အမှန်တကယ် အကျိုးဆောင်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျေးဇူးရှင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပေတည်း။”

မစ္စတာဖာနီဗယ်ကို ၁၈၇၈ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်၌ မွေးသည်။ အဖမှာ ဆေးပညာရှင် ဖြစ်သည်။ ၁၈၉၂ မှ ၁၈၉၇ ခုနှစ်အထိ ဆရာဝန်ပညာကို သင်ယူခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဆရာဝန်အလုပ်ထက် နိုင်ငံရပ်ခြား၌ စွန့်စားသွား

ရောက် အမှုထမ်းလိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထရင်တီနီကောလိပ်၌ ၁၈၉၇ မှ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်အထိ ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။ ယင်းကောလိပ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသည်။ ထို့နောက် အိန္ဒိယ ပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်) အဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ကာ မြန်မာပြည် တွင် အမှုထမ်းရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည်။

၁၉၀၂ ခုတွင် မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာရာ များမကြာမီပင် မြန်မာပြည် နှင့် မြန်မာလူမျိုးတို့ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးသူတစ်ဦး ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာတိုင်းရင်းသူ ရှမ်းအမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် လက်ထက်သည်။ သမီးနှစ်ယောက် ရသည်။ သို့ပါသော် ဇနီးနှင့်သမီး တစ်ယောက်မှာ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ရခိုင်မှလွဲ၍ မြန်မာပြည်အနှံ့ အမှုထမ်းဖူးသည်။ ကြေးတိုင်မင်းကြီး အဖြစ် ဆောင်ရွက်စဉ် ပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာ့အကျိုးကို သည်ပိုးရမလားဟု မျက်နှာဖြူအရာရှိ ကြီးများက မကြည်ဖြူပါ။ အကူအညီလည်း မရပါ။ မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် မြန်မာ့သမိုင်းနှင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးကို အထူးပြု၍ လေ့လာသည်။ မြန်မာတို့ အနေဖြင့် မြန်မာ့ရိုးရာ ပညာရေး ကျဆုံး၍ စီးပွားရေး၌လည်း နိုင်ငံခြားသားတို့ ချယ်လှယ်သမျှ ခံရသည်ကို မလိုလားချေ။ ခေတ်မီပညာရေးရှိမှသာ စီးပွားရေး နှင့် နင်းပြားဘဝမှ လွတ်မည်ကို သိမြင်သဖြင့် ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း ထိုစဉ်က ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဖြစ်သော ဦးမေအောင်နှင့်အတူ တည်ထောင်ပေးသည်။ ထိုအသင်းသည် အုပ်ချုပ်သူ ဗြိတိသျှများနှင့် အုပ်ချုပ်ခံ မြန်မာ အမျိုးသားများ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သိကျွမ်းနားလည်မှုရရန် ပြေပြစ်မှု ဇပါင်းကူးတံတားသဖွယ် ဖြစ်သည်။

မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကို အလွန်လိုလားသူ ဖြစ် သည်။ သို့ရာတွင် အင်္ဂလိပ်တို့က မြန်မာတို့ကို လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဝေးအောင် ပြုလုပ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးနှင့်ဝေးစွဲ။ ဟုမ္မရူးနှင့်ပင် မတန်သေးဟု တင်းတင်း မာမာဆိုသည်။ မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ဝိုက်ကော်မတီ မြန်မာပြည်သို့လာသော အခါ မြန်မာပြည်အား လွတ်လပ်ရေးပေးရန် အကြံပေးခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ဗြိတိသျှတို့က မြန်မာတို့အား ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဝေးသည်ထက်ဝေးအောင် ဆောင်ရွက်သဖြင့် ထိုလုပ်ရပ်ကို အလွန်စက်ဆုပ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမှုထမ်း သက် ၂၀ ကျော် ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် အိုင်စီအက် အမှုထမ်းအဖြစ်မှ နုတ်ထွက် လိုက်သည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာတို့သည် မိမိတို့လိုချင်သော ဟုမ္မရူးအုပ်ချုပ် ရေးကိုမရ။ သူတို့ အတင်းထိုးပေးသော ဒိုင်အာစီ အုပ်ချုပ်ရေးကိုသာ ရလိုက်

လေသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့၏ လုပ်ရပ်ကို မကျေနပ်သောကြောင့် သူ့လူမျိုးအင်္ဂလိပ်ကို ဆန့်ကျင်၍ မစ္စတာဖာနီဗယ် ကိုယ်ကျိုးစွန့်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် အလုပ်ထွက်ပြီးနောက် မြန်မာပြည်မှာ ဆက်နေသည်။ မြန်မာလူငယ်များ၏ ပညာဗဟုသုတ တိုးပွားရေး၊ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းရေး၌ သွန်သင်ဆုံးမပေးသည်။ စောင့်ရှောက်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၂၄ တွင် “မြန်မာပြည် စာအုပ်ဆိုင်” ကို ဖွင့်ပေးသည်။ လွတ်လပ်ရေးအတွက် လူငယ်များ အနေဖြင့် စာများများ ဖတ်ရမည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့နောက် “စာအုပ်လောက” မဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေသည်။ နောက် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းဟု အမည်ပြောင်း၍ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေ၏။ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းသည် တက္ကသိုလ် လူငယ်များ၏ ကလောင်ပျိုးရာနေရာ ဖြစ်သည်။ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း၏ ကျေးဇူးကြောင့် “ခေတ်စမ်းစာပေခေတ်” ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ၁၉၂၈ တွင် “မြန်မာနိုင်ငံ ပညာ ပြန့်ပွားရေး အသင်း” ကို တည်ထောင်ပြန်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်၊ တစ်နည်းဆိုသော် ခေတ်စမ်းစာပေ အရေးအသားနှင့် အနောက်တိုင်းသားတို့၏ ခေတ်မီပညာရပ်များ မြန်မာ အမျိုးသားတို့ထံ၌ ပျံ့နှံ့ရန် ပေါင်းကူးတံတားသဖွယ် ဖြစ်သော ဘာသာပြန်လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ပင် ဖြစ်သည်။

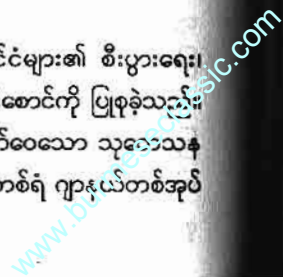
မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ၁၉၃၀ ပြည့်မှ ၁၉၄၅ ခုအထိ မြန်မာပြည်တွင် မရှိပါ။ အင်္ဂလန်မှာ ရှိနေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပြီးစီးပြီးနောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဖာနီဗယ်အား လွတ်လပ်တော့မည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီမံကိန်းအကြံပေးအရာရှိ အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၄၈ မှ ၁၉၅၈ အထိ စီမံကိန်း အကြံပေး ပါရဂူအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ တွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက “သတိုးသိရီသုဓမ္မ” ဘွဲ့ဖြင့် ချီးမြှင့်သည်။ ၁၉၅၇ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဒီလစ်ခေါ် ဒေါက်တာဘွဲ့ဖြင့် ချီးမြှင့်သည်။ ၁၉၅၉ ခု အိမ်စောင့်အစိုးရ လက်ထက်၌ နိုင်ငံရင်းသို့ ပြန်ရသည်။ ၁၉၅၂ တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု တောင်းပန်သဖြင့် “၁၈၆၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ခေတ်သစ် မြန်မာပြည်၏ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စစ်တမ်း” အမည်ရှိ ကျမ်းကြီးကို အပြီးသတ်အောင် ပြုစုပေးသည်။ ၁၉၆၀ တွင် အင်္ဂလန်သို့ ပြန်သည်။ မပြန်မီကလေးတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ ပါမောက္ခချုပ် လာလုပ်ပါရန် စီစဉ်ထားသည်။ သို့ပါသော် မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ၁၉၆၀ ပြည့်၊ ဇူလိုင်လ ၉ ရက်၌ လေဖြတ်သော ရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်လေသည်။

မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ထိုခေတ်က တက္ကသိုလ်ပညာတတ် လူငယ်များ၏ ဆရာကြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပန်းတနော် အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း ဆရာကြီးဦးသန့် (ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်) က မစ္စတာ ဖာနီဗယ်၏ ကျေးဇူးကို ၁၉၃၅ ခု ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

“မြန်မာပြည် စာအုပ်အသင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာပြန့်ပွားရေး အသင်း၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတို့၏ အမိသဖွယ် ဖြစ်သော မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် နောင်လာမည့် မြန်မာနိုင်ငံ ရာဇဝင်ဆရာတို့ မမေ့အပ်သောပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးပင်တည်း။ အလွန်ဖော်ရွေ၍ လောကဝတ်ကောင်းသော လူကြီး တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ လူငယ်များကဲ့သို့ ပျော်ရွှင်စွာ နေတတ်၏”

ဒေါက်တာဖာနီဗယ်သည် အင်္ဂလန်လူမျိုး တစ်ဦးဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး အသွေးအမွှေး ရုပ်ဆင်းသဏ္ဍာန် ရှိသော်လည်း သူ၏စိတ်ဓာတ်မှာ မြန်မာ တစ်ယောက်အသွင် ထင်ဟပ်လျက် ရှိသည်။ မြန်မာစကားကို ရေလည်ပီသစွာ ပြောဆိုနိုင်၍ ခင်မင်ရင်းနှီးသူများက သူ့အား “ဦးကြီး” ဟု ခေါ်လျှင် အလွန် နှစ်ခြိုက်သည်။ ဒေါက်တာဖာနီဗယ်သည် တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ် လုံးဝကင်းသည်။ ပညာမာန၊ လူမျိုးမာန၊ ရာထူးဂုဏ်သိန်၏ မာန မရှိချေ။ သူ၏အတွေးအခေါ် တို့သည် သင်တန်းဓားဖြင့် ဖြတ်အပ်သကဲ့သို့ တိတိပိုင်းပိုင်း ရှိသည်။ သူ၏အသိ ဉာဏ်တရားသည် ထာဝစဉ် နိုးကြားနေခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အသက်ရှစ်ဆယ် ကျော် ဘဝဆုံးခန်းတိုင်အောင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အသုံးချခဲ့သည်။ သူသည် မထောက်မညာ ပြောတတ်သော်လည်း ကာယကံမြောက်၌ အကြင်နာတရား၊ အရှိဆုံး ဖြစ်သည်။ အစိုးရလောက၌ ဖြစ်စေ၊ ကုန်သည်လောက၌ ဖြစ်စေ၊ သတင်းစာလောက၌ ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးလောက၌ ဖြစ်စေ အယုတ်တရားကို တွေ့ငြားအံ့။ သူသည် ပြစ်တင်ရှုတ်ချရန် ဝန်မလေးပေ။ ရန်သူ ဖြစ်ရလျှင်လည်း အရေးမဟုတ်။ ဒေါက်တာဖာနီဗယ်သည်ကား အမှန်တရားကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ သတ္တိရှိသူ ဖြစ်ပေသည်။

ဒေါက်တာဖာနီဗယ်သည် အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့တွင် ကဝိကြီးတစ်ဆူ ဖြစ်သည်။ ကျမ်းအစောင်စောင်ကို ပြုစုခဲ့သည်။ ဆောင်းပါးပေါင်း များစွာ ရေးသားခဲ့ရသည်။ နှစ်စဉ် ထုတ်ဝေသော သုတေသန ဂျာနယ်၌ သူ့ဆောင်းပါးပါသည်ချည်း ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဂျာနယ်တစ်အုပ် လုံးမှာ သူ့လက်ရာချည်း ဖြစ်လေတော့သည်။

စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် ဒေါက်တာဖာနီဗယ်ကို ရည်ညွှန်း၍ ကဗျာ နှစ်ပုဒ် ရေးခဲ့သည်။ “ပုဂံမြို့သရပါတံခါးသို့” ကဗျာနှင့် “အပြုံးနှင့်အငို” ကဗျာတို့ ဖြစ်သည်။ မစ္စတာဖာနီဗယ် ကွယ်လွန်ပြီး ရက်ပိုင်းလောက်အကြာ ဩဂုတ်လထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းနှင့် ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတို့၌ အဆိုပါ ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဖြစ်သော်လည်း ကျဉ်းမြောင်းသော လူမျိုးစွဲစိတ်ဓာတ်မရှိသူ ဖြစ်သည်။ မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ဗြဟ္မစိုရ်အကြည့်ဖြင့် လူကိုလူလိုပဲ မြင်သည်။ ဤကား မြန်မာ၊ တရုတ်၊ ကုလားဟု အတ္တမျက်စိဖြင့် မကြည့်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ဗြဟ္မစိုရ်မေတ္တာကို သုံးသော မြင့်မြတ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။ သူသည် နိမ့်ရာဘက်မှ မားမားရပ်တည်၍ ဖိနှိပ်သူ၊ နိမ့်ချသူကို ဆန့်ကျင်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့လူမျိုး၏ ဝိုင်းပယ်ခြင်းကို ခံရသည်။ သူသည် လူကိုမကြည့်၊ အမှန်တရားကိုသာ ကြည့်သည်။ မှန်သည့် ဘက်မှပဲ ရဲရဲနေသည်။ အမှန်တရားအတွက် ဆူကြူနိမ့်မြင့် လောကဝံကို ကောင်း ကောင်းကြီး ခံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် မစ္စတာဖာနီဗယ်သည် ခန္တီသုံး၍ မတုန် လှုပ်ခဲ့ပေ။ သူ၏ မြင့်မြတ် ထက်မြက်သော ခန္တီဂုဏ်သည် ပုဂံမြို့ရှိ သရပါ တံခါး၏ ခန္တီဂုဏ်နှင့် တူသည်။

ပုဂံမြို့ သရပါတံခါးသည် အမင်းမင်းတို့၏ ရန်နှင့်မောင်းရာ တံခါး ဖြစ်သည်။ အမင်းမင်းတို့၏ အောင်ပွဲခံရာ ပြည်ဝင်တံခါး ဖြစ်သည်။ အမင်းမင်း တို့၏ စည်းခုံဘုရားသို့ထွက်ရာတံခါး ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ပုဂံမြို့သရပါတံခါး သည် ထီးသုဉ်းနန်းသုဉ်း၊ မြို့သုဉ်းသုဉ်း၊ သုဉ်းသုံးဝနှင့်ကြုံ၍ ဂုဏ်ညှိုးအထွတ် ကျိုးခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ မုဆိုးမသဖွယ် မျက်နှာငယ်ခဲ့ရပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပုဂံမြို့သရပါတံခါးသည် အပျက်လောကဝံကို ရဲဝံ့စွာ ရင်ဆိုင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ရင်ဆိုင်နိုင်အောင် ခန္တီဂုဏ်ကိုသုံး၍ မတုန်လှုပ်ခဲ့ပေ။

စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် ပုဂံမြို့ သရပါတံခါး၏ မညှိုးသော ခန္တီ ဂုဏ်ကို မြင်တိုင်း မစ္စတာဖာနီဗယ်ကိုပါ တွဲ၍ မြင်လိုက်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂံမြို့ သရပါတံခါးနှင့် မစ္စတာဖာနီဗယ်ကို ထပ်တူပြု၍ အောက်ပါအတိုင်း ကဗျာဖွဲ့လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ပုဂံမြို့ သရပါတံခါးသို့
မြားနှင့်လွှားနှင့်၊ လှဲမားဝင့်၍
မင်းမင့်ဦးဆောင်း၊ ရန်အပေါင်းကို

နှင်မောင်းရာကား သင် တံခါးတည့်။
 ကျိုင်းနှင့်သိုင်းနှင့်၊ ရွှေထီးဖွင့်၍
 မင်းမင့်သခင်၊ အောင်ပွဲရွှင်လျက်
 ပြည်ဝင်ရာကား သင် တံခါးတည့်။
 ဆွမ်းနှင့်ကွမ်းနှင့်၊ ဆီမီးဆင့်၍
 မင်းမင့်ခေါင်ထွတ်၊ စည်းခုံမြတ်သို့
 ထွက်လတ်ရာကား သင် တံခါးတည့်။
 ထီးသုဉ်းနန်းသုဉ်း

မြို့သုဉ်းသုည၊ သုဉ်းသုံးဝနှင့်
 ကြိုရသည့်ပြင်၊ သင့်ကိုယ်ပင်လျက်
 မရွှင်ဂုဏ်ညှိုး၊ အထွတ်ကျိုး၍
 မုဆိုးမနယ်၊ မျက်နှာငယ်လည်း
 မဖွယ်လူရွာ၊ ဖြစ်ခြင်းရာကို
 ရဲစွာဆိုင်လျက်၊ တည်ငြိမ်သက်သော်
 တက်သည်မိုးမျှ၊ ငါ့မာနလည်း
 လျောကျမြေဆီ၊ လက်အုပ်ချီသည်
 ခန္တီဝင်စား ရှင်တံခါးတည့်။

(ဩဂုတ်၊ ၁၉၆၀၊ ငွေတာရီ)

မြန်မာပြည်နှင့် မြန်မာလူမျိုးတို့အား ဒေါက်တာဖာနီဗယ် စောင့်ရှောက်
 ကာကွယ်ခဲ့သော ဂုဏ်ကို “အပြုံးနှင့်အငို” ဟူ၍ စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည်
 ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့သေး
 သည်။ ကဗျာပရိယာယ် သုံးပုံမှာ “ပုဂံမြို့သရပါတံခါးသို့” ကဗျာနှင့် ခြားနား
 သည်။ “ပုဂံမြို့သရပါတံခါးသို့” ကဗျာ၌ ပုဂံရာဇဝင်ကို ကျောရိုးပြု၍ စာဆို၏
 ခံစားမှု အသိကို တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ရေးဖွဲ့သည်။ “အပြုံးနှင့်အငို” ကဗျာ
 တွင်မူ ဒေါက်တာဖာနီဗယ်၏ ရဲရင့်သောဂုဏ်ကို ဖွဲ့သည်။ ဖွဲ့ပုံကား လယ်ကွင်း
 စောင့်ဗျိုင်းဖြူ တစ်ကောင်၏ သင်္ကေတနိမိတ်ပုံသဘော ဖြစ်သည်။

ကွင်းလုံးပြည့်မျှ ရွှေရောင်ဝင်းလျက် ရှိသော ဤလယ်ကွင်းသည် ခလ
 ပြည်သာ၌ လှိုင်းအိဖုံးလျက် ရှိနေပုံကား အပြုံးချစ်ဖွယ်ပေတကား။ ချစ်ဖွယ်
 အပြုံး လှိုင်းအိဖုံးသော ဤလယ်ကွင်းသို့ တောသုံးထောင်မှ ကျော်ညီမြေတို့သည်
 ရွှေရည်သီးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးကြလေသည်။ လျှပ်စီးလောင်တောက်၊ ခြိမ်း

ခြောက်မုန်တိုင်း၊ ထင်ရာစိုင်းသောအခါ လယ်ကွက်တစ်ခွင်၌ လှိုင်းရေဖုံးလျက် မိုးလုံးညိုနေပုံကား အငို ကြောက်ဖွယ်ပေတကား။ ထိုအခါ ဗျိုင်းဖြူတစ်ကောင် သည် မတ်မတ်ရပ်လျက် ကင်းဝတ်ကျသော သူရဲကောင်းသို့ ဤလယ်ကွင်းကို ရဲကင်းစောင့်၍ နေလေသည်။

ကဗျာပါ “ဤလယ်ကွင်း” ဆိုသည်ကား ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်း ဘဝက မြန်မာနိုင်ငံကို ရည်ညွှန်းသော သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ ဤလယ်ကွင်းမှ ရွှေရည်သီး ဆိုသည်ကား မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဓနကိုရည်ညွှန်းသော သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ ရွှေ ရည်သီးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသော ကျေးတို့ကား နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်ကို ရည်ညွှန်း သော သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ မုန်တိုင်းထန်၍ ကွင်းလုံးပြည့်မျှ ရေလှိုင်းထနေသည် ကား စစ်အေးစစ်ဒဏ်ကို ခါးခါးသီးသီး ခံလိုက်ရသော မြန်မာနိုင်ငံကို ရည်ညွှန်း သော သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ ဤလယ်ကွင်း၌ တစ်ကောင်တည်း မတ်မတ်ရပ်၍ ရဲကင်းစောင့်လျက် ရှိသော ဗျိုင်းဖြူကား ဒေါက်တာဖာနီဗယ်၏ သင်္ကေတနိမိတ် ပုံ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီး၏ ဒဏ်ကိုခံခဲ့ရသော မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်လည် ထူထောင်ရန် စီမံကိန်း ပါရဂူအဖြစ် လာရောက်၍ စောင့်ရှောက်သူကား မျက်နှာ ဖြူလူမျိုး ဒေါက်တာ ဖာနီဗယ်ပင် ဖြစ်သည်။ သူကား ဤလယ်ကွင်းစောင့် ဗျိုင်းဖြူပေတည်း။

အပြုံးနှင့်အငို

(သတိုးသီရိသုဓမ္မ ဒေါက်တာဖာနီဗယ်သို့)
ရွှေရည်ဝင်းမှည့်၊ ကွင်းလုံးပြည့်လျက်
မျှော်ကြည့်လေရာ၊ လေပြည်သာတွင်
သွယ်ဖြာမဆုံး၊ လှိုင်းအိဖုံးသည့်
အပြုံးချစ်ဖွယ် ပါတကား။
ချစ်ဖွယ်အပြုံး၊ လှိုင်းအိဖုံးသော်
တောသုံးထောင်မှ ၊ ကျေးညိုမြတို့
ဖိုမမောင်မယ်၊ ခွန်းတုံ့လှယ်လျက်
နေဝယ်တောက်ညီး၊ ရွှေရည်သီးကို
ဖျက်ဆီးသူတို့ နှောင့်သတည်း။
လျှပ်စီးလောင်တောက်၊ နုမြူပေါက်၍
ခြိမ်းခြောက်မုန်တိုင်း၊ ဒုံးပျံစိုင်းသော်

ရေလှိုင်းမောက်မို၊ မိုးလုံးညိုသည်
 အငိုကြောက်ဖွယ် ပါတကား။
 ကြောက်ဖွယ်အငို၊ မိုးလုံးညိုလည်း
 တစ်ကိုယ်မတ်တတ်၊ ဗျိုင်းဖြူဆွတ်ကား
 ကင်းဝတ်တာကျ၊ ရဲသူရသို့
 လွန်စွာကျယ်ခြင်း၊ ဤလယ်ကွင်းကို
 ရဲကင်းသူလျှင် စောင့်သတည်း။

မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၆၀

မစ္စတာလု(စ်)ကို အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ဂလောက်ဆက်(စ်)တာမြို့၌ ၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ လန်ဒန်မြို့ ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ်၌ ဂန္ထဝင်မြောက် စာပေနှင့် အင်္ဂလိပ်စာပေများကို Reader အဖြစ် လေ့လာခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ Reader ကို စာတော်ဖတ်ဟု မြန်မာပြန်သည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် ပါမောက္ခ၏ လက်ထောက် ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံရှိ တွဲဖက်ပါမောက္ခနှင့် အဆင့်တူသည်။ မစ္စတာ လု(စ်)သည် ၁၉၁၂ ခုတွင် ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရကောလိပ်၌ အင်္ဂလိပ်စာဌာန ကထိကအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရသည်။

မစ္စတာလု(စ်)သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သမိုင်းကြောင်းကို စိတ်ဝင် စားသည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာစာပေ၊ ဘာသာစကား၊ အနုပညာနှင့် ရှေးဟောင်း ပစ္စည်းများကို လေ့လာ၍ ဆောင်းပါးများစွာ ရေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၁၅ တွင် ဒေါ်တီးတီးနှင့် လက်ထပ်သည်။ ၁၉၂၁ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သမိုင်းဌာနတွင် စာတော်ဖတ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၅၃ တွင် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်၌ ပါမောက္ခရာထူးကို ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ မှန်နန်းရာဇဝင်ကို ဦးဖေ မောင်တင်နှင့် တွဲဖက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၆၉-၇၀ တွင် Old Burma-early Pagan သမိုင်းကျမ်းကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ မေလ ၈ ရက်၌ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ ကွယ်လွန်လေသည်။

မစ္စတာလု(စ်)သည် မြန်မာနိုင်ငံတော်က ချီးမြှင့်သော ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူး ကို မရခဲ့ပါ။ ၁၉၅၂ တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံက ချီးမြှင့်သော CBE (Commanúder of the Order of the British Empire) ဘွဲ့ရ၏။ ၁၉၆၆ ခုတွင် Royal Asiatic Society ၏ ရွှေတံဆိပ်ဆု ရသည်။

မစ္စတာလု(စ်)သည် ပုဂံခေတ်သမိုင်းနှင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု လေ့လာရေး

၌ ကျေးဇူးများသူ ဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်းနှင့် ဗိုလ်မှူးဘရင်တို့သည် တပည့်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

အထူးသဖြင့် မစ္စတာလု(စ်)သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အမှတ်ရစရာ ကျေးဇူးဥပကာရ တစ်ခုကို ထူးထူးခြားခြား ပြုခဲ့ပါသည်။ စစ်ကြီးအတွင်းတွင် ဒေလီမြို့စစ်ဌာနချုပ်သို့ မစ္စတာလု(စ်)က စာရေး မေတ္တာရပ်ခံရသဖြင့် ပုဂံမြို့ ဘေးကင်း ခဲ့ရသည်။ ဤမေတ္တာစာကို ဒေလီမြို့စစ်ဌာနချုပ်တွင် တွေ့နိုင်ပါ သည်။

နရသီဟပတေ့ခေါ် တရုတ်ပြေးမင်း လက်ထက်၌ ဘုန်းတော်ကြီး ရှင်ဒိသာပါမောက္ခသည် တယ်တူ(ပီကင်း)သို့ ကြွ၍ ကုဗလိုင်ခန်မင်းကြီးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး စကားဆိုခဲ့ရာ ဟိုအခါက ပုဂံမြို့အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဘေးကင်းခဲ့ရသည်။ ယခုအခါ မစ္စတာလု(စ်)ခေါ် ဆရာဝေဠု၏ ကျေးဇူးကြောင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း၌ ပုဂံမြို့ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်များသည် ဘေးကင်းခဲ့ ရသည်။ အဆိုပါ မစ္စတာလု(စ်)၏ ကျေးဇူးကို စာဆိုကြီးမင်းသုဝဏ်က အောက်ပါအတိုင်း ကဗျာရေးခဲ့ပါသည်။

ပုဂံနှင့်ဝေဠု

မြောက်ဖက်တစ်ဝန်း၊ နှင်းတောင်တန်းကို
ဖြတ်သန်းကျူးလာ၊ ခန်းတာတာ၏
မဟာတပ်ကြီး၊ အာရုမီးကို
ကိုယ်ထီးထွက်၍၊ ရင်ဆိုင်တွေ့လျက်
ချမ်းမြေ့မေတ္တာ၊ စကားသာဖြင့်
ဒိသာပြာမုက်၊ ငြိမ်းအေးမှုတ်သော်
လိုင်မုခ်ကူကျောင်း၊ ဘုရားပေါင်းတို့
နေဟောင်းမပျက်၊ ရပ်တည်လျက်လျှင်
ပြုံးပြက်ရောင်ခြည်၊ ထွန်းလင်းကြည်သည်
ရွှေပြည်ပုဂံ ကပ်ကျော်ခဲ့။
ငါတို့ခေတ်တွင်၊ စစ်ကြီးကမ္ဘာ
လောင်ကျွမ်းလာ၍၊ ရေမှာ ကုန်းမှာ
ကောင်းကင်မှာ၌၊ လွတ်လပ်ရာမရှိ
မီးလျှံညိုကာ၊ အမိကိုတ

အဖေကိုတမ်း၊ ကိုယ်စိတ်နှမ်း၍
 မချမ်းကြည်နိုင်၊ လက်ချမှိုင့်စဉ်
 မထိုင်မေရ၊ ခံမြို့ပြုသို့
 စေဠဆရာ၊ တားမြစ်ပါသော်
 ပေါက္ကာရာမ၊ ဘေးမခတ်
 မြန်မာဂုဏ်ရောင်၊ ထွန်းလင်းပြောင်သည်
 ငါးထောင်တည်မည့် နိမိတ်တည်း။

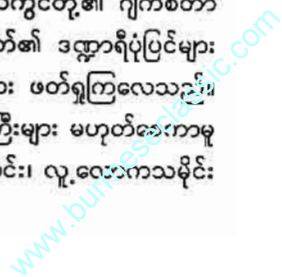

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၈

မြန်မာနိုင်ငံတွင် “ကလေးကဗျာများကို အသစ်တီထွင် စတင်ရေးသား ရာတွင် စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ပထမမြန်မာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် “ငှက်ကဗျာများ” ကို တစ်စုတစ်ဝေးတည်း စတင်ရေးသားရာတွင် စာဆို မင်းသုဝဏ်သည် ပထမပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ စာဆို မင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာစာပေ ဘဏ္ဍာတိုက်၌ ရတနာအသစ်ကို ဖြည့်ပေးသော စာဆိုကြီး ဖြစ် သည်။

ကလေးများသည် အနာဂတ်၏ မျိုးဆက်သစ်များ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံနှင့် လူမျိုး၏ အနာဂတ် ကောင်းမကောင်းသည် ကလေးများ ပြုစုပျိုးထောင်ရေး၌ တည်မှီလျက် ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကလေးတို့၏ ကာယ၊ ဉာဏ၊ စာရိတ္တ အရေးသုံးပါး နည်းမှန်လမ်းမှန် ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့ဆောင်ရွက်ပေးရာ၌ ကလေးတို့အတွက် ဖတ်စရာ ကလေးစာပေ များကို ပြုစုရမည် ဖြစ်သည်။

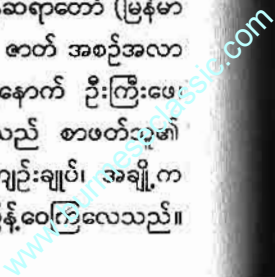
ဥရောပတိုက်တွင် ပုံနှိပ်စက် မပေါ်မီကပင် ကလေးသူငယ်များအဖို့ စာအုပ်စာတမ်းများ ရှိခဲ့လေသည်။ အဲလဖရစ်နှင့် အဲလကွင်တို့၏ ဂျက်စတာ ရိုမန်းရစ်ခေါ် စကားထာများ၊ သင်ခန်းစာများ၊ အိဆွတ်၏ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များ စသည်တို့ကို အသက်အတန်ငယ်ကြီးသော ကလေးများ ဖတ်ရှုကြလေသည်။ ထိုစာအုပ်များမှာ အထက်တန်းကျလှသော စာကြီးပေကြီးများ မဟုတ်ဘဲ ကာမူ ယင်းတို့ကိုဖတ်ရှုသဖြင့် ကလေးများသည် လူ့အကြောင်း၊ လူ့လောကသမိုင်း များကို စာမြည်းသဘော သိရှိနိုင်လေသည်။

မြန်မာစာပေတွင် ရှေးခေတ်မှ နှစ်ဆယ်ရာစု အစောပိုင်းလောက်အထိ ကလေးများအတွက် သီးသန့်ဖြစ်သော စာပေများ ရှိခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓစာပေ ထွန်းကားခဲ့သဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အမျိုးသားပညာရေးမည်သော ဘုန်းကြီးကျောင်း ပညာရေး ထွန်းခဲ့သဖြင့် လည်းကောင်း၊ မြန်မာ ကလေးသူငယ်များ၏ ဉာဏနှင့် စာရိတ္တတို့သည် ကောင်းမွန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးခဲ့ရလေသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေက ကလေးသူငယ်များ၏ ကိုယ်နှုတ် နှလုံး သုံးပါးကို တည့်မတ်ပေးသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းများကလည်း ကလေးသူငယ်များ၏ ပညာရေးနှင့် စာရိတ္တ ဖွံ့ဖြိုးအောင် လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်ပေးခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓဟောကြားခဲ့သော ၅၅၀ ဇာတ်နိပါတ် ဝတ္ထုများသည် မြန်မာကလေး-သူငယ်များအတွက် အကောင်းဆုံး သင်ခန်းစာများ ဖြစ်သည်။ ၅၅၀ ဇာတ်နိပါတ် ဝတ္ထုများတွင် အကောင်းအမြတ် တရားနှင့် အယုတ်အညံ့တရားတို့၏ သဘာဝကို ကလေးများ စိတ်ဝင်စားသော ပုံပြင်ဝတ္ထု ပုံစံဖြင့် ဖော်ပြထားရာ မြန်မာကလေး သူငယ်တို့သည် အကောင်းအမြတ် တရားကို နှစ်သက်၍ အယုတ်အညံ့တရားကို ကဲ့ရဲ့ရမုန်း ငယ်စဉ်ကတည်းက သိရှိသွားကြသည်။

ပုဂံခေတ်က ကုသိုလ်ရှင်များသည် ဘုရားတည် ကျောင်းဆောက်ကြသော အခါ ၅၅၀ ဇာတ်ဝတ္ထုများကို အရုပ်ရေး၍ လူထုကြား၌ ပျံ့နှံ့အောင် ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြသည်။ အားလပ်ချိန်များ၌ မိသားစုများ ဘုရားသွားကျောင်းတက် ပြုကြ သောအခါ မိမိတို့၏ သားငယ်သမီးငယ်များကို ၅၅၀ ဇာတ်ရုပ်များကို လက် ညှိုးစိုင်း၍ ရှင်းပြကြမည် ဖြစ်သည်။ ညအိပ်ရာဝင်ခါနီး၌ မိဘဘိုးဘွားတို့က ၅၅၀ ဇာတ်ပုံဝတ္ထုများကို ပြော၍ ချောသိပ်ကြမည်ကား သေချာသည်။ ထို့ကြောင့် ၅၅၀ ဇာတ်ပုံဝတ္ထုများသည် မြန်မာကလေးသူငယ်တို့အတွက် ကလေးစာပေ၏ မူလအစ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသင့်သည်။

ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ရေးသားခဲ့သော ပါဠိဘာသာ ဇာတကဋထာများကို မြန်မာလို ဖတ်ရှုနိုင်အောင် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ညောင်ကန်ဆရာတော် (မြန်မာ ၁၁၁၅-၁၁၈၃) က ဘာသာပြန်ခဲ့ရာ မြန်မာစကားဖြင့် ၅၅၀ ဇာတ် အစဉ်အလာ သည် ယနေ့တိုင် ရှင်သန်ထွန်းကားလျက် ရှိသည်။ ထို့နောက် ဦးကြီးဖေ၊ ဦးဖိုးကျား၊ ဦးမြင့်ဆွေ၊ မာဏဝ အစရှိသော ဆရာတို့သည် စာဖတ်သူ၏ အဆင့်ကိုလိုက်၍ ၅၅၀ ဇာတ်ဝတ္ထုများကို အချို့က အကျဉ်းချုပ်၊ အချို့က မကျဉ်းမကျယ် အလတ် စသည်ဖြင့် ပြန်လည်ရေးသား ဖြန့်ဝေကြလေသည်။

စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်ကလည်း “၅၅၀ ဇာတ်ပင်လယ်” ဟူ၍ စာတတ်ခါစ ကလေးများ ဖတ်ရှုနိုင်အောင် စကားအလွယ်၊ ဝါကျအလွယ်ဖြင့် ပြန်လည် ရေးသားခဲ့သည်။ “၅၅၀ ဇာတ်ပင်လယ်” သည် မြန်မာကလေးများအတွက် ရည်ရွယ်သော ကလေးစာပေ တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။ ၅၅၀ ဇာတ်ပင်လယ်ကို စာဆို အတော် အသက်ရမှရေးသော စာစုဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၈၀ ကပင် ကလေးကဗျာကို စာဆိုမင်းသုဝဏ် ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း ပထမနှစ် အစမ်းစာမေးပွဲ ဖြေဆိုအောင်ပြီးခါစ ရှိသေးသည်။ မိဘများ စီးပွားပျက်သဖြင့် ကျောင်းပြန်မတက် နိုင်သေးဘဲ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ အမျိုးသား ကျောင်းဆရာကြီးအဖြစ် အလုပ်ဝင်လုပ် ရသည်။ ထိုအချိန်တွင် အမျိုးသားပညာရေးက ပေးပို့သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်း တွင် “ကလေးငယ်များကို ပျော်ရွှင်အောင်၊ မျိုးချစ်စိတ် ပေါ်ပေါက်အောင်၊ ပညာလိုလားအောင် ကလေးသီချင်းများကို သင်ပေးရမည်” ဟု ညွှန်ကြားလာ သည်။

ထို့ကြောင့် ၁၁-၆-၃၁ ရက် နေ့၌ “သပြေသီးကောက်” ကဗျာနှင့် ဥပုသ်စောင့် ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကို ရေးဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ရက်တွင် “ရွှေဥသြ” ကဗျာကို ရေးသည်။ နောက်နှစ်ရက်အကြာ ၁၄-၆-၃၁ နေ့တွင် “ခရလုံး”၊ “ပိုးစုန်းကြူး”၊ “သဘက်ဆေး”၊ “တောက်တဲ့” ကဗျာလေးပုဒ်ကို ရေးသား ပြီးစီးသည်။ ထို့နောက် ရေးသားပြီးစီးသော ကလေးကဗျာ ၇ ပုဒ်ကို ပညာ ဝန်ထံသို့ ပေးပို့လိုက်သည်။ ထိုအခါမှစ၍ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ကလေးကဗျာ များကို ဆက်လက် ရေးသားလေသည်။ နောင်အခါတွင် “မောင်ခွေးဖို့” ကဗျာ စာအုပ် (၁၉၄၀) ကို ထုတ်ဝေသည်။ ဦးဘညာဏ်၏ ပန်းချီသရုပ်ဖော်၊ ဦးခင်ဇော် (K) ၏ ဂီတ သင်္ကေတများနှင့်အတူ ဆရာလု(စ်) (G.H.Luce)၊ ဦးခင်ဇော် (K) တို့က အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ပေးကြသည်။

မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာပေါင်းချုပ် (၁၉၉၇) တွင် ကလေးကဗျာများဟု “ယီးလေ့လေ့” ကဗျာမှ အမေနှင့်သား ကဗျာအထိ ကဗျာပုဒ်ရေ ၅၂ ကို မာတိကာမှာ ဖော်ပြထားသည်။ “မောင်ထွေးဖို့” ဟု ခေါင်းတပ်၍ ဖော်ပြသော ကဗျာ ၇ ပုဒ်၊ “မောင်ခွေးဖို့လက်ဆောင်” ဟု ခေါင်းတပ်သော ကဗျာ ၃ ပုဒ်၊ သပြေညိုကဗျာစုတွင် ၈ ပုဒ် ပေါင်း ကဗျာပုဒ်ရေ ၇၀ ကို တွေ့ရသည်။

ကလေးကဗျာ ရေးရသည်မှာ လူကြီးကဗျာ ရေးရသည်ထက် ပိုခက် သည်။ လူကြီးကဗျာကို နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ချက် မရှိ၊ စိတ်ရှိသလောက်

လွတ်လပ်စွာ ရေးနိုင်သည်။ ကလေးကဗျာကား ဘောင်ကျဉ်းသည်။ ကလေးနှင့် ရင်းနှီးသော ပတ်ဝန်းကျင်က အကြောင်းအရာကို စဉ်းစားရသည်။ ကလေးတို့သည် အသိဉာဏ်နံ့သော အရွယ်ဖြစ်ရာ စိတ်ကူးထွေပြား၊ စိတ်ကူးလည်း ယဉ်တတ်ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကဗျာရေးသူအဖို့ ကလေးတို့၏ စိတ်ကို သိနားလည်ရသည်။ ကလေးများတွေးသလို၊ ကလေးများ စိတ်ကူးယဉ်သလို ကလေးတို့၏ အတွင်းစိတ်ကို ဝင်ကြည့်ရသည်။ ကလေးတို့သည် ကျန်းမာနေလျှင် ထာဝစဉ်တက်ကြွ၍ ပျော်နေတတ်သည်။ စားဖို့၊ ကစားဖို့၊ အိပ်ဖို့လောက်သာ သိသည်။ သူတို့ အမက်ဆုံးကား အစားအအိပ်ထက် ကစားဖို့ရန် ဖြစ်သည်။ ကလေးတို့သည် လူသားကမ္ဘာတွင် အပြစ်အကင်းဆုံး၊ အပျော်ဆုံး၊ ချစ်ဖို့ အကောင်းဆုံး လူသား ဖြစ်သည်။

စာပေအနုပညာ ကိစ္စမျိုးတွင် ပါရမီ အထုံကောင်းမှ ကောင်းမြတ်သော စာပေ၊ ကောင်းမြတ်သော အနုပညာပစ္စည်းကို ဖန်တီးနိုင်သည်။ စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် ပါရမီအထုံ ပါလာသော ကဗျာစာဆို ဖြစ်ကြောင်း သူ ဖန်တီးခဲ့သော ကဗျာများက သက်သေခံသည်။ သူ၏နောက်တွင် ကလေးကဗျာ ရေးကြသူများ ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် သူ့အသံလောက် မမြည်ပါ။ ဤနေရာတွင် အများသိကြသော ကလေးကဗျာ သုံးပုဒ်လောက်ကို ချပြချင်သည်။

ဥပုသ်စောင့်

ဆွမ်းအုပ်နီနီ အမေရွက်လို့
 နက်ဖြန်မနက်၊ ကျောင်းထွက်မယ်။
 မောင်လည်းလိုက်မယ်၊ ချန်မထားနဲ့
 အမေသွားတော့၊ ပျင်းလှတယ်။
 ကျောင်းကြီးပေါ်မှာ၊ မောင်ငယ်ဆော့တော့
 ဘုန်းကြီးအော့လို့၊ ရိုက်လိမ့်မယ်။
 မောင် မဆော့ပေါင်၊ စိပ်ပုတီးနဲ့
 ဘုန်းတော်ကြီးလို့၊ နေပါ့မယ်။
 လိုက်မယ် လိုက်မယ်။ ။

(၁၉၃၁)

ကဗျာ၏ နောက်ခံကားချပ်သည် အောက်ပြည်ကျေးလက် ဖြစ်သည်။ မိခင် ဥပုသ်စောင့်ရာကျောင်းသို့ လိုက်ချင်သော သားငယ်၏ စိတ်အမူအရာ

ပေါ်အောင် ရေးထားသောကဗျာ ဖြစ်သည်။ မိခင်သွားရာ လိုက်ချင်သော သားငယ်၏ ကလေးကတိကို ချစ်ဖွယ်ကောင်းအောင် ဖွဲ့ထားနိုင်သော အချက် သည် ကဗျာ၏သော့ချက် ဖြစ်သည်။

“မောင်မဆော့ပေါင်၊ စိပ်ပုတီးနဲ့

ဘုန်းတော်ကြီးလို နေပါ့မယ်” ဟူသော ကဗျာစာသားကို ဆိုမိတိုင်း အမေ့နောက်လိုက်ချင်စောနှင့် ကတိတွေပုံအော့ပြီး ပေးနေသော ကလေးငယ်၏ အမူအရာကို ပြေးမြင် လိုက်သည်။ ငါတို့ငယ်ငယ်ကလည်း အတူတူ ဒီလိုပါပဲဟု ပြုံးမိပါသည်။ အပြုံးနှင့်အတူ ကျွန်ုပ်တို့ ဆားမလောက် ကျေးရွာကြီးမှာ ဥပုသ်နေ့ရောက်တိုင်း သားသည်အမေတို့ ဆွမ်းအုပ်တွေကို ရွက်ပြီး သားငယ်၊ သမီးငယ် များအား လက်ဆွဲကာ ကျောင်းသို့ စီတန်းသွားကြ သည်ကို မြင်ယောင်ရင်း ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ကလေးဖြစ်သွားသလို ခံစားရသည်။

သပြေသီးကောက်

ဝါဆို ဝါခေါင် ရေတွေကြီးလို့
သပြေသီးမှည့် ကောက်စို့ကွယ်
ခရာဆူးချုံ ဟိုအထဲက
မျှောနက်မည်းကြီး တွယ်တတ်တယ်။
မျှောနက်ဆိုတာ ချိုနဲ့လားကွဲ့၊
မြွေနဂါးတောင် ကြောက်ဘူးကွယ်။
တို့လည်းကြောက်ပေါင် အတူသွားစို့
အုန်းလက်နွားကလေး ထားခဲ့မယ်။
သွားကွယ် သွားကွယ်။ ။

(၁၉၃၁)

ဆားမလောက် ကျေးရွာကြီးမှာ ငယ်ငယ်က သပြေသီးကောက်၍ စားခဲ့ ရသော ဤအပျော်သည် ယခု အထိ အနုသယ သဘောဖြင့် ရင်ထဲ၌ ကိန်းနေသည်ကို သတိထားမိသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာ ဌာန (တောင်ငူဆောင်)၌ ဆရာဖြစ်၍ အရွယ်ရလာသည့်တိုင်အောင် သပြေသီး မှည့်ချိန်၌ ရွှေဘိုဆောင်ရှေ့မှ ဖြတ်သွားရတိုင်း သပြေပင်ကြီးနှစ်ပင်ကို အကြာကြီး ကြည့်၍ ငေးမောနေတတ်ပါသည်။ ကြွေကျလျက်ရှိသော သပြေသီးမှည့်ကို ကောက်၍ တစ်လုံးနှစ်လုံး စားမိသည်။ သို့စားရသော်လည်း ငယ်ငယ်ကလို

မပျော်ပါ။ ငယ်ဘဝအစွဲကို ဖျောက်၍ မရသောကြောင့်သာ သပြေပင်အောက်က သပြေသီးကို အလိုလိုကောက်ယူစားမိခြင်း ဖြစ်သည်။

ငယ်ငယ်ကဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာကြီးသည် ဝါဆိုဝါခေါင်၌ ရေမြုပ်သည်။ တစ်ရွာလုံး ရေကြီး၍ လှေကလေးများနှင့် သွားရသည်။ နေသာသော ညနေအခါတွင် အစ်မများနှင့်အတူ လှေစီးပြီး လျှောက်လည်ကြသည်။ အိမ်မှ တစ်မိုင်လောက်အကွာတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်း ရှိသည်။ ကျောင်းကြီးကား ခြေတံရှည် သစ်သားကျောင်းကြီး ဖြစ်သည်။ အထက်ကျောင်းဟု ခေါ်သည်။ ကျောင်းနောက်တွင် သပြေပင်ကြီးနှစ်ပင် ရှိသည်။ အသီးတွေမှည့်ကြွေပြီး ရေထဲမှာ ဟိုနေရာ၊ သည်နေရာ ပေါလောမျောနေကြသည်။ လှေငယ်ကို လက်ကလေးနှင့် ယက်ရင်း လက်လှမ်းမီရာ သပြေသီးမှည့်ကလေးများကို ဆယ်ပြီး ကျိုးကျိုးကျွက်ကျွက် စားကြသည်။ ချဉ်ဖြိုးဖြိုးမို့ အလွန်အရသာတွေ့သည်။ သပြေသီးမှည့်ကလေးများမှာ ညိုညိုမည်းမည်း မဟုတ်ပါ။ နီကျင်ကျင်အရောင် ရှိသည်။ 'မမရေ... ဟိုမှာ... ဟိုမှာ၊ မမရေ... ဒီမှာ... ဒီမှာ' ဟု အားရဝမ်းသာအော်ပြီး မမကြီးကို သပြေသီးနားရောက်အောင် ယက်ခိုင်းရသည်။ အနားနီးလျှင် လှမ်းပြီး ဆယ်လိုက်လျှင် လှေက စောင်းသွားသည်။ အကြောင်းမသင့်လျှင် ရေထဲ လိမ့်ကျတော့သည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် မျောနေသော သပြေသီးကလေးကို မမိမကမ်း လှမ်းဆယ်လိုက်ရာ လှေကစောင်းပြီး လူလည်း ရေထဲထိုးကျသွားသည်။ ရေကူးတတ်ပါသည်။ အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ မောင်ကို မကြည့်ရပါ့မလားဟု အစ်မက မမကို ဆူသေးသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရွာမှာ အမေကို အစ်မ ဟုခေါ်ကြသည်။

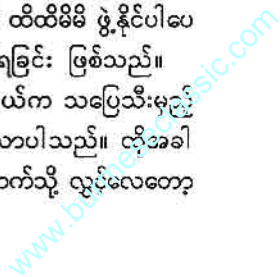
စာဆိုဆရာသည် ကွမ်းခြံကုန်းရွာသား ဖြစ်သည်။ ကွမ်းခြံကုန်းရွာ၌ ဝါဆိုဝါခေါင် ရေကြီးချိန်မှာ သပြေသီးမှည့်ကို လှေကလေးနှင့် မကောက်ကြပါ။ ရေထဲဆင်းကောက်ရသည်။ ရေကလည်း သိပ်မနက်ပါ။ ဒူးလောက်ပေါင်လောက်သာ ရှိရော့မည်။ သပြေပင် ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ခရာဆူးပင်တွေလည်း ရှိပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာ ဆားမလောက်မှာ ခရာ မရှိပါ။ ရေငန်စပ်သော နေရာများတွင်သာ ပေါက်တတ်ပါသည်။ ခရာပင်တွေထဲမှာ မျှော့ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကို မျှော့တွယ်မှာ သိပ်ကြောက်ပါသည်။ မျှော့တွယ်ပြီ ဆိုလျှင် မကြည့်ရပါ။ ကုန်းအောက်သည်။ အနားမှာရှိတဲ့သူက လာဖြုတ်ပေးရသည်။ ကိုယ်တိုင်မျှော့ အတွယ်ခံရမှသာ ကြောက်သည် မဟုတ်ပါ။ သူများကို တွယ်ထားလျှင်လည်း အဘည်းယားပါသည်။ ချောင်းကိုကူးပြီး ကုန်တင်လာသော နွားလှည်းများ သဘင်ဆိပ်သို့ ရောက်လျှင် မျှော့ကြီးတွေ နွားမိုက် ပတ်ပတ်လည်မှာ တစ်ညညီဟစ်မိုက် အများ

အပြား တွယ်ထားသည်ကို မြင်ရတိုင်း အသည်းယားသည်။ ဆေးရွက်ကြီးငုံသော လှည်းဆရာတို့ ဆေးငုံဖတ်နှင့်ထွေးမှ မျှောကြီးတွေ ကွာကျ၏။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်သည် သူကျင်လည်ခဲ့သော ကွမ်းခြံကုန်း ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြည့်၍ တောကလေးများ သပြေသီးမှည့်ကောက်ကြပုံကို ကလေးစိတ်ကူး၊ ကလေးအပြောမျိုးဖြင့် ချစ်စရာကောင်းအောင် ဖွဲ့သည်။ ရေထဲဆင်းပြီး သပြေသီးမှည့်ကောက်ဖို့ ကလေးတွေ စိတ်အားထက်သန်ပုံကို ခြောက်လုံးလှန်လုံးများနှင့် တွဲဖွဲ့သည်။ တောက ကလေးများသည် မြို့က ကလေးများနှင့် မတူ၊ သဘာဝအတိုင်း ကြီးလာကြ၍ မျှောတို့၊ တီကောင်တို့၊ ကျွတ်တို့၊ မြွေတို့သည် သူတို့အဖို့ အသစ်အဆန်းများ မဟုတ်ပါ။ ဤမြေကြီးနှင့် သမမျှတပြီး ကြီးလာကြရာ ကိုယ်လုံးကိုယ်ဖန် တောင့်သည်။ အကြောက်အလန့် နည်းသည်။ ထို့ကြောင့် သပြေသီးမှည့်ကောက်ရင် မျှောတွယ်မည်ဟု မျှောနှင့်ခြောက်ဟန် ဖွဲ့သည်။ နဂိုကတည်းက အသည်းယားဖွယ် ဖြစ်သော မျှောကို သာမန်မဆို၊ “မျှောနက်မည်းကြီး” ဟု ကြောက်စရာကောင်းအောင် ဖွဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကလေးများ၏ မကြောက်ဟန်ကို “မျှောနက်ဆိုတာ ချိနဲ့လားကွယ်၊ မြွေနဂါးတောင် မကြောက်ဘူးကွယ်” ဟူ၍ ကလေးစိတ် ကလေးအပြောမျိုးဖြင့် ဖွဲ့သည်။ ကလေးတို့သည် တစ်ယောက်က ကြောက်သည်ဟု ဆိုလျှင် နောက်ကလေးများကလည်း လိုက်ပြီး ကြောက်လိုက်ကြသည်။ တစ်ယောက်က မကြောက်ဘူးဟု ဆိုလျှင် နောက်ကလေးများကလည်း လိုက်ပြီး ရဲလိုက်ကြသည့် သဘာဝမျိုး ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် “တို့လည်းကြောက်ပေါင် အတူသွားစို့

အုန်းလက်နွားကလေး ထားခဲ့မယ်” ဟုဖွဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ငယ်စဉ်က တောမှာ ကစားကြသောအခါ ရွှံ့နွားရုပ်၊ ရွှံ့ကျွဲရုပ်ကို တယ်ပြီး မကြိုက်ပါ။ အုန်းလက်ဖင်ပိုင်းကို ဓားနှင့်ဖြတ်၊ အပေါက်ဖောက်၊ ကြိုးတပ်ပြီး ‘ဟဲ့နွား...ဟဲ့နွား...’ ဟုအော်ပြီး တုတ်နှင့်ရိုက်ရသည်ကို အလွန်ကြိုက်ပါသည်။ အုန်းလက်နွားကို အလွန်ခင်တွယ်ပါသည်။ ခင်တွယ်လှသော အုန်းလက်နွားကိုတောင် ထားခဲ့ပြီး သပြေသီးမှည့် အကောက်လိုက်မယ်ဟု အဖော်ညှိကြပုံ၊ စိတ်အားတက်ကြပုံကို ကလေး၏ သဘာဝနှင့်ကိုက်အောင် ထိထိမိမိ ဖွဲ့နိုင်ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် “သပြေသီးကောက်” ကဗျာ ကျော်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

“သပြေသီးကောက်” ကဗျာကို ဆိုရတိုင်း ငယ်ငယ်က သပြေသီးမှည့်ကောက်၍ ပျော်ခဲ့ရပုံများသည် အသစ်တစ်ဖန် နိုးကြားလာပါသည်။ ထိုအခါ စိတ်သည် ရွာဘုန်းကြီးကျောင်း အနောက်က သပြေပင်အောက်သို့ လှုပ်လေတော့သည်။

သဘက်ဆေး

နွားရိုင်းသွင်းချိန် ပြင်မထွက်နဲ့
 ဖုတ်သဘက်တွေ လိုက်တတ်တယ်။
 ဖုတ်သဘက်တွေ ကြောက်တဲ့ဆေးကို
 ဘုန်းကြီး ပေးလို့ ရှိပါတယ်။
 သူငယ်ချင်းရယ် သဘက်ဆေးကို
 ကျွဲရုပ်လေးနှင့် လဲပါကွယ်။
 ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃံ ရွတ်ကွဲ့၊
 သရဲလွတ်လို့ ပြေးလိမ့်မယ်။
 ရွတ်ကွယ် ရွတ်ကွယ်။ ။

(၁၉၃၁)

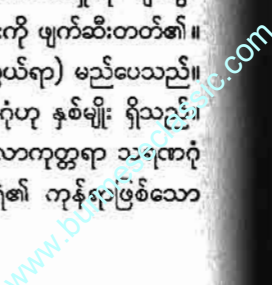
ဘာသာတရားကို သွန်သင်ပေးသော ကလေးကဗျာ ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ဦးအဖို့ သရဏဂုံသည် အခြေခံ ကျသည်။ ရတနာသုံးပါးသည် ကြောက်ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်သောကြောင့် သရဏ (ကိုးကွယ်ရာ) မည်၏။ ထိုရတနာသုံးပါး အပေါင်းတို့ကို ကိုးကွယ်ခြင်းကြောင့် စိတ်၏ ကြောက်ခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ကာယိက ဒုက္ခကို လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌ အကျိုးဝင်သော ဆင်းရဲပူပန်ခြင်းကို လည်းကောင်း ပျက်ဆီးတတ်၏။ ထို့ကြောင့် သရဏ(ကိုးကွယ်ရာ)ဟု ဆိုလိုသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို ဖြစ်စေသဖြင့်လည်းကောင်း၊ အစီးအပွားမဲ့ကို နှစ်စေသဖြင့် လည်းကောင်း သတ္တဝါတို့၏ ဘေးကို ပျက်ဆီးတတ်၏။

တရားတော်သည် ဘဝတည်း ဟူသော ခရီးခဲမှ ကယ်တင်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သက်သာရာကို ပေးတတ်သောအားဖြင့် လည်းကောင်း သတ္တဝါတို့၏ ဘေးကို ပျက်ဆီးတတ်၏။

သံဃာတော်သည် အနည်းငယ်မျှသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို များစွာသော အကျိုးရအောင် ပြုသောအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ ဘေးကို ပျက်ဆီးတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ရတနာသုံးပါး အပေါင်းတို့သည် သရဏ(ကိုးကွယ်ရာ) မည်ပေသည်။ သရဏဂုံတွင် လောကုတ္တရာ သရဏဂုံ၊ လောကီ သရဏဂုံဟု နှစ်မျိုး ရှိသည်။

မဂ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဖိုလ်လေးပါးတို့သည် လောကုတ္တရာ သရဏဂုံ၏ မုချ အကျိုးရင်း ဖြစ်သည်။ အလုံးစုံသော ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ ကုန်ရှုဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် အကျိုးဆက် မည်၏။

ဘဝ၏ပြည့်စုံခြင်း ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ စည်းစိမ်၏ပြည့်စုံခြင်း ဘောဂသမ္ပတ္တိ တို့သည် လောကီသရဏဂုံ၏အကျိုး ဖြစ်သည်။

တစ်ခါက ဦးဖန် ဆိုသူသည် အိပ်ချိန်၊ စားချိန်၊ စကားပြောချိန်မှအပ သရဏဂုံ သုံးပါးကို မြဲမြံရွတ်လေသည်။ နှစ်နှစ်ကျော်လာသောအခါ သူ့ကိုယ်၌ သရဏဂုံတည်၍ ထုံတော့၏။ လက်နှင့်ခါးကိုတို့၍ ယောင်လျှင်ပင် သရဏဂုံ ကို ရွတ်မိ၏။ စစ်ကြီးအတွင်း၌ ကုလားဆန်စက်သူဌေး တို့သည် ဦးဖန်အား ဆန်စက်များကို အပ်ခဲ့သည်။ စောင့်ရှောက်ခကို ငွေပေးသည်။ ပြန်လာမှ စက် များကို အပ်ပါဟု ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ကုလားသူဌေးလို့ကား ဘယ်တော့မှ ပြန်မလာပါ။ ဦးဖန်လည်း စက်သူဌေးကြီး ဖြစ်လေတော့သည်။ သရဏဂုံထုံသော ကြောင့် ဘောဂသမ္ပတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသွားခြင်း ဖြစ်သည်။ သရဏဂုံ၏ အကျိုးများ ပုံကို သိရှိသော လယ်တီ ဆရာတော်သည် “မဟာသရဏဂုံတော်ကြီး” ဟူ၍ စီရင်ပြီး ပွားများ ရွတ်ဖတ်သွားလေသည်။

စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် ကလေးသူငယ်တို့၌ သရဏဂုံတည်အောင်၊ သရဏဂုံ၌ မြဲအောင်၊ သရဏဂုံ၏အကျိုးကို အလွယ်နှင့်သိရှိအောင် “သဘက် ဆေး” ကဗျာကို ရေးသည်။ ကျွန်ုပ်တို့တော့ရွာများမှာ ဇနဝင်လျှင် မှောင်နှင့် မည်းမည်း ရှိတော့သည်။ မီးခွက်ထွန်း၍ နေရသည်။ နေဝင်ခါနီးဆိုလျှင် မိဘများ က ကလေးငယ်များကို သိမ်းကြတော့သည်။ ပိုးကောင်မွှားကောင်တွေ ထွက်တတ် သောကြောင့် ဘေးမကင်းပါ။ သို့ဖြစ်၍-

“နွားရိုင်းသွင်းချိန် ပြင်မထွက်နဲ့

ဖုတ်သဘက်တွေ လိုက်တတ်တယ်” ဟူ၍ ခြောက်ထားရ သည်။ ‘ဟဲ့... ထင်းခွဲရင် ဓားဦးရှေ့မှာ မနေနဲ့၊ ကျားကိုက် တတ်တယ်။ စလောင်းပုံး နှစ်ချပ်တီးရင် မုဆိုးမနှင့်ညားတတ်တယ်’ ဟု ခြောက်ပုံမျိုး ဖြစ် သည်။ စင်စစ် ဓားဦးမှာ နေလျှင် ထိမိမှာစိုးလို့၊ စလောင်းနှစ်ချပ် တီးလျှင် ကွဲမှာစိုးလို့ မဆီမဆိုင် ခြောက်ထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ကလေးတို့သည် မည်မည်ရရ မစဉ်းစားတတ်သော အရွယ်ဖြစ်၍ ဘာမှန်းညာမှန်းမသိ ကြောက်တတ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်ငယ်ငယ်က ငို၍ချောမရလျှင် အစ်မက(အမေ) ‘ဟဲ့... ဟိုမှာ ကုလား သုံးယောက် ခြေခြောက်ချောင်းလာပြီ’ ဟုဆိုလျှင် ချက်ချင်း အငိုရပ်တော့သည်။ ကုလားသုံးယောက် ခြေခြောက်ချောင်းလို့ ကြောက်စရာ အကောင်ကြီးဟု ထင်သည်။

ခြောက်သောကလေးက ဖုတ်သဘက်နှင့် ခြောက်လေဟန်၊ ထိုအခါ အခြောက်ခံရသော ကလေးက ဖုတ်သဘက် ကြောက်သောဆေး ဘုန်းကြီးပေး

၍ သူ့မှာရှိကြောင်း ပြန်ပြောဟန်၊ ဤတွင် ဖုတ်သဘက်ကြောက်သော ဆေးကို ကျွဲရုပ်ကလေးနှင့် လဲပါမည့်အကြောင်း တောင်းသောအခါ “ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” ဟု ရွတ်ရကြောင်း ဖြေဟန် ရေးထားပုံမှာ အလွန် ချစ်စရာကောင်းသည်။ ထို့ကြောင့်-

“၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် မောင်ခွေးဖို့ အမည်ဖြင့် ပထမဆုံး ကလေးကဗျာ ရေးခဲ့သော မောင်ဝန်ကို ချီးကျူးရမည် ဖြစ်သည်။ ကလေးကဗျာ များသည် မြန်မာ သားချော့တေးမှ ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်လာမှုတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ကလေးများ လွယ်လွယ်ကူကူ ဆိုနိုင်သော ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ဖွဲ့ထားသည်။ ကလေးတို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အတွင်းသားကို စာဖတ်သူ ခံစားနိုင်၊ သိနိုင်အောင် ဖွဲ့ထားသည်။ ကဗျာခုနစ်ပုဒ်ပါသည်။ ရွှေဥသြ၊ တောက်တဲ့၊ သပြေသီးကောက်၊ ဥပုသ်စောင့်၊ ခရလုံး၊ ပိုးစုန်းကြူးနှင့် သဘက်ဆေး တို့ဖြစ်သည်။ ဤကလေးကဗျာ အားလုံးသည် မောင်ဝန်၏ ရစ်သမ် ကိုယ်ပိုင်ဟန် ကဗျာများ ဖြစ်သည် ”

ဟူ၍ ဒေါက်တာလှဖေက သူ၏ “မြန်မာ စာပေသမိုင်းကျမ်း (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ) တွင် ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ - ၂၉

“ငါးအာရုံ ဘင်အစု၊ ခင်မှုနှင့် နေ့ကုန်။
 နင် ယခု မေ့ပုံလို၊ တွေ့မကြုံစခန်း။
 ပါယ်လေးဝ သောကဘုံမှာ၊ မျောရရုံရှိတော့ ခမန်း။
 အောက်အဝီစိ သောင်းအငူမှာ၊ ခေါင်းမပြုစတန်း။
 နှစ်အရှည် နှစ်မည်လမ်းကိုလ၊ နင် မျှော်စမ်း နင့်ကိုယ်။
 ဒေသနာ ထင်အလင်းရယ်နှင့်၊ နင် အဖျင်း ပိုထက်သာပို။
 သည်လောဘ စရိုက်အိုကို၊ မလိုက်လိုရှောင်ပစ်လို့။
 နောင်အသစ် တကယ်ပြင်လျှင်၊ ကောင်းဖို့အစဉ်။
 ခွင့်သာခိုက်ကမှ မလိုက်ချင်လျှင်၊ အမိုက်နှင့်ပြင် ရှိသေးလေလိမ့်လား။
 ခွင့်သာဆဲကမှ မခဲချင်လျှင်၊ အလွဲနှင့်ပြင် ရှိသေးလေလိမ့်လား။
 ခွင့်သာတုန်းကမှ မရုန်းချင်လျှင်၊ အရှုံးနှင့်ပြင် ရှိသေးလေလိမ့်လား။
(လယ်တီဆရာတော်)

ကျွန်ုပ်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာများသည် အသက်ရလာလျှင် တရားရှာဖို့ သတိရတတ်ပါတယ်။ စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည်လည်း အသက် ၅၅ နှစ် ရှိလာသောအခါ တရားရှာဖို့ သတိရပါသည်။ သို့ရာတွင် စိတ်ရှိသလောက် လက်တွေ့မဆောင်ရွက်နိုင်ပါ။ တရားရှာဖို့ထက် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆည်းပူးလာသော အထုံဝါသနာ ပညာရှာမိုးခြင်းကို မစွန့်နိုင်ပါ။ ရှာရန်ဖွေရန် လေ့လာရှာနဲ့ တွေ့ ကျန်သေးသည်။ တွေးရန် တောရန် စဉ်းစားရန်တွေ ရှိသေးသည်။ ရေးရန်သားရန် တင်ပြရန်တွေ လိုသေးသည်ဟု ပညာချစ်သူဘဝမှ မရုန်းနိုင်ပါ။

စာချစ်၊ ပညာချစ်သည် ဘယ်တော့မှ ရိုးမသွားပါ။ မရောင့်ရဲနိုင်သော အချစ် ဖြစ်သည်။ တစ်ချစ်တည်း ချစ်၍ သစ်ပြီးရင်း သစ်နေသော ထာဝရအချစ်မျိုး ဖြစ်ရာ စာဆိုအနေဖြင့် ပစ်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ သူ မပစ်နိုင်ကြောင်းကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ရိုသေစွာ ဤသို့ လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။ လျှောက်ထားကဗျာကို-

ဝေးလျက်ပင်

(လယ်တီဘုရား ဦးထိပ်ထားလျက်)

ခွင့်သာခိုက်မို့၊ လိုက်မည်ကြီလည်း

ရှာရန်ဖွေရန်၊ လေ့လာရန်ဟု

ရန်ပေါင်းများစွာ၊ ဆီးဆို့ကာ၍

ငါ့မှာ မလိုက်နိုင်တကား။

ခွင့်သာဆဲမို့၊ ခဲမည်ကြီလည်း

တွေးရန်တောရန်၊ စဉ်းစားရန်ဟု

ရန်ပေါင်းများစွာ၊ ဆီးဆို့ကာ၍

ငါ့မှာ မခဲနိုင်တကား။

ခွင့်သာတုန်းမို့၊ ရုန်းမည်ကြီလည်း

ရေးရန်သားရန်၊ တင်ပြရန်ဟု

ရန်ပေါင်းများစွာ၊ ဆီးဆို့ကာ၍

ငါ့မှာ မရုန်းနိုင်တကား။”

ဟူ၍ အားလျော့သံဖြင့် ရေးခဲ့ပါသည်။

သို့ရာတွင် စာဆိုကြီးသည် တရားနှင့်ကင်းသူကား မဟုတ်ပါ။ တရားကို စိုက်စိုက်မတ်မတ် တရစပ် မလုပ်နိုင်သော်လည်း ရံဖန်ရံခါ၌ တရားဆင်ခြင် ခဲ့သူဖြစ်ကြောင်း ပြောနိုင်ပါသည်။ ၁၉၆၂ခု စာဆိုအသက် ၅၃ တွင် “မှောင်ထု ဝိတက်” ဟူ၍ ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ပါသည်။ တစ်ညတွင် တောင်တွေးမြောက် တွေး... တွေးရင်း... အိပ်မရဘဲ ရှိသည်။ ထိုအခါ ထွက်လေ၊ ဝင်လေလို့ မှတ်ရင်း ချမ်းသာစွာ အိပ်ပျော်ခဲ့ပုံကို...

“ယခင် နောင်ခု၊ ကာလထု၏

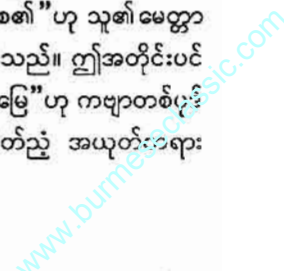
ပြုံးမှုမဲ့မှု၊ တရားထုကား

မျှော်ရှုမဆုံး၊ တွေးမဆုံးတည့်။

ထိုရော့ကာလ၊ ထိုခဏ၌
 နှာဝ ဝင်ထွက်၊ ရှူအသက်ကို
 ဝင်းလက်သတ်၊ ပြုလေမိ၍
 လှိုင်းအိကြားတွင်၊ ငြိမ်ဒန်းဆင်လျက်
 ငါလျှင် ငြိမ်ဆိတ်၊ မှေးပျော်အိပ်သည်
 လင်းရိပ် အရုဏ် ပြုစုတည်း။
 ဟူ၍ ဝမ်းသာဝမ်းမြောက် ရေးဖွဲ့လေသည်။

စာဆိုကြီးသည် ကဗျာဆရာလည်း ဖြစ်သည်။ ပညာရှင်လည်း ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်က တက္ကသိုလ်ဆရာလည်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ ကျော်လည်း ကျော်သည်။ အသိမိတ်ဆွေလည်း ပေါ်သူဖြစ်ရာ လူအမျိုးမျိုးနှင့် ကြုံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် လူဆိုသည်ကား ဘယ်လောက်ပင် ပညာတတ်တတ်၊ ဘယ်လောက်ပင် ဂုဏ်ရှိရှိ လူသည် လူမျှသာဖြစ်၍ မနာလိုခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း စိတ်ညံ့များကား အတူတူနှင့် အနုနု ဖြစ်သည်။ အတွင်းထဲက စိတ်ကို ဖုံး၍ ဟန်ဆောင်နေကြသည်က များသည်။ ထို့ကြောင့် အထက်တန်းစား လူတွေကို ဆက်ဆံရသည်မှာ စိတ်ပျက်စရာ၊ အားလုံး မျက်နှာဖုံးစွပ်ထားကြသည်ဟု ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး တစ်ယောက် ပြောဖူးသည်ကို သတိရသည်။ သို့ပါသော် ဘယ်လိုပင် ဖုံးဖုံး မျက်လုံးနှင့် မျက်ခွက်ကို ကြည့်တတ်လျှင် စိတ်ညံ့ကို မြင်နိုင်ပါသည်။ ငယ်က ပေါင်းခဲ့သော ချစ်သူငယ်ချင်းပင် ဖြစ်လင့်ကစား ချမ်းသာနေလျှင် မနာလိုသည်။ ဆင်းရဲမှ ဝမ်းသာသည်။ ဒီသူငယ် လိမ္မာလိုက်တာ... မိအိုဖအို လုပ်ကျွေးနေတာ ဟုဆိုလျှင် မျက်နှာက မှဲချင်သည်။ မိုက်မှ ဝမ်းသာသည်။ မိုက်မှသာ ချိုးချိုးဖုံးဖုံး မြိန်ရေရှက်ရေ ပြောရသည်။ စာဆိုကြီးသည် ထိုသို့သော လူတစ်စုကို မြင်ရ ဆက်ဆံရသောအခါ စိတ်မောဟန် တူပါသည်။ ပုဂံထီးနန်း လောကရှိ မိဖုရား၊ မောင်းမတွေ အချင်းချင်း မနာလိုဝန်တို ရှိကြသောအခါ အာမနာ ကျောင်းအမကြီး စိတ်မောရပုံနှင့် တူပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းအမကြီးက “အချင်းချင်း အမျက်အဏ္ဍိ တစ်စေ့မရှိ၊ ချစ်သော မျက်စိဖြင့် ရှုကြရစေ၏” ဟု သူ၏မေတ္တာ ဆန္ဒကို သူ ရေးထိုးခဲ့သော ကျောက်စာမှာ ဖော်ပြခဲ့ဖူးပါသည်။ ဤအတိုင်းပင် ၁၉၆၈ ခု၊ စာဆိုကြီးအသက် ၅၉ နှစ်တွင် “ထိုမြေနှင့်ဤမြေ” ဟု ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့သေးသည်။ ယင်း ကဗျာတွင် ဤကမ္ဘာမြေ၌ စိတ်ညံ့ အယုတ်သမား လေးပါး ထွန်းကားနေပုံကို စိတ်မောမောနှင့်-

ထိုမြေနှင့်ဤမြေ

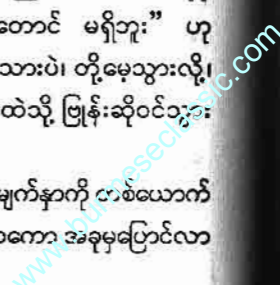
လေးကျွန်းစကြာ၊ လှည့်အံ့ငှာလျှင်
 အာကာယုံလွှား၊ ယာဉ်သာများကို
 မနားမနေ၊ ဖန်ဆင်းလေသည်
 ထိုမြေ ထိုရပ် ထိုသူများ။
 လိမ္မာမြင်ပြင်း၊ ဆင်းရဲအားရ
 ကြွယ်ဝ မနာလို ကိုယ့်ထက်သာ မကြိုက်
 အမိုက်တရား၊ ဤလေးပါးကို
 တိုးပွားပါလေ၊ ကြီးစားနေသည်
 ဤမြေ ဤရပ် ဤသူများ။
 ဟူ၍ ရေးခဲ့သည်။

သတိပညာမရှိသော သူတို့သည် လိမ္မာလျှင် ဝမ်းသာရမည့်အစား အမြင်ကတ်ကြသည်။ ဆင်းရဲလျှင် သနားခြင်း ဖြစ်ရမည့်အစား အားရသည်။ ကြွယ်ဝလျှင် မုဒိတာ ဝင်ရမည့်အစား မနာလိုသည်။ ကိုယ့်ထက်သာလျှင် ချီးကျူးရမည့် အစား မကြိုက်ချင်ပေ။ ဤလောကတွင် ဤတရားလေးပါးကိုသာ ထိုသူတို့သည် တိုးပွားအောင် ပြုနေကြပါလားဟု စာဆိုကြီးသည် စိတ်လက်မောစွာ အထက်က ကဗျာကို ရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူပါသည်။

တစ်ဖန် ၁၉၈၄ ခု၊ စာဆိုကြီး အသက် ၇၈ နှစ် ရှိလာသောအခါ ဤအဓိပ္ပာယ် သဘောနှင့်တူသည့် “မယ့်ကိုယ်ကော” ဆိုသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ထပ်မံ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ အလှူအိမ်က ပြန်လာသော မိန်းမသုံးယောက်တို့ သူများအလှူကို ဝမ်းမြောက်ရမည့်အစား မနာလိုစိတ်ဖြင့် အတင်းပြောပုံကို ပြုံးချင်စိတ်ပေါက်၍ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အလှူအိမ်က ထွက်လာကြသော ထိုမိန်းမ သုံးယောက်တို့သည် လမ်း လျှောက်လာရင်း...တစ်ယောက်က... “အို...အေ...သည်ကောင်မလား၊ ခုမှ လှူနိုင်တာ၊ ဟိုတုန်းကဆိုရင် မွဲလွန်းလို့၊ အိပ်ဖို့ဖျာတောင် မရှိဘူး” ဟု ပြောလိုက်ပါသည်။ ဒုတိယတစ်ယောက်က “အေးဟုတ်သားပဲ၊ တို့မေ့သွားလို့၊ ပြောမှားသွားတာ၊ သည်းခံပါ” ဟု ပြောရင်း အိမ်တစ်လုံးထဲသို့ ပြုန်းဆိုဝင်သွား သည်။

ကျန်သော မိန်းမနှစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်၏ မျက်နှာကို တစ်ယောက် က ကြည့်ပြီး မျက်နှာမဲ့ကာ “တကယ့်ကောင်မပဲ၊ သူ့ဘဝကကော အခုမှပြောင်လာ

တာ၊ ဟိုတုန်းကဆို နေ့ညဈေးတောင်း ခေါင်းရွက်ရလို့ ခေါင်းမွေးတောင် မရှိဘူး၊ ကိုယ် အသိပဲ” ဟု တစ်ယောက်ကလည်း ပြောပြောဆိုဆို အိမ်ထဲဝင်သွား၏။

ထိုအခါ ကျန်တစ်ယောက်က “ပြောသာပြောရ သည်ကောင်မလည်း အခုမှ စည်းစိမ်တိုးပြီး သူများကို အားအားရှိတိုင်း ကဲ့ရဲ့နေသည်” ဟု ပြောမည်ကြံရာ အနားမှာ လူမရှိတော့သဖြင့် ကြောင်တိကြောင်တောင် ဖြစ်သွားလေသည်။ အိမ်ထဲသို့ဝင်မည် အပြုတွင် “မယ်ကော ဘယ်လိုဟာမျိုးလဲ” ဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ပဲ ပြောလိုက်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် “မယ့်ကိုယ်ကော” ကဗျာတွင် လူတို့၏ အယုတ်တရား အတင်းပြောကြပုံကို-

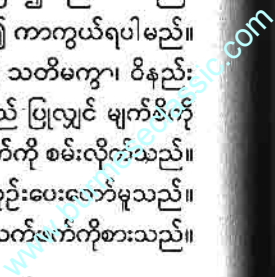
မယ့်ကိုယ်ကော

အလှူအိမ်က၊ ထွက်လာကြသည့်
မိန်းမသုံးယောက်၊ လမ်းမှာလျှောက်ရင်း
တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ပြောပုံမှာ...။
အို... အေ ညည်းက၊ သည်ကောင်မလား။
ခုမှ ပေးလှူ၊ လူချင်းတူတာ
ရှေးခါပြာကျ၊ မွဲတုန်းကများ
ပျာမှ အိပ်ဖို့ မရှိဘူး။
“အေး... အဟုတ်သား၊ တို့ မေ့သွားလို့
ပြောမှားသွားတာ၊ သည်းခံပါဟု
ဆိုကာနေတုန်း၊ အိမ်တစ်လုံးကို
ဖြုန်းဆိုအရောက်၊ ငဲ့မထောက်ဘဲ
ဘောက်ဆိုဝင်သွား၊ ခပ်ကြွားကြွားပင်
စကားအတင်း စပြောသူ။
ကျန်သူနှစ်ယောက်၊ ထိုခါရောက်က
တစ်ယောက်တစ်လှည့်၊ မျက်နှာမဲ့၍
“တကယ့်ကောင်မ၊ သူ့ဘဝကော
ခုမှပြောင်တာ၊ ရှေးအခါက
ခေါင်းမှာဈေးတောင်း၊ နေ့ည ရောင်း၍
ခေါင်းမွေး မရှိ၊ ကိုယ် အသိပဲ”
ပြောဆိုဆဲပင်၊ အိမ်ကိုဝင်သည်

အိမ်ရှင်မိန်းမ၊ ဒုတိယ။
 “ပြောသာပြောရ၊ သည်ကောင်မလည်း
 ခုမှတစ်မျိုး၊ စည်းစိမ်တိုး၍
 မှီချိုး၊ မျှစ်ချိုး၊ အပြောမျိုးနှင့်
 တိုးတိုးတစ်ခါ၊ ကျယ်တစ်ခါပင်
 သက်ညှာမထား၊ သူတစ်ပါးကို
 အားရှိအားမဲ့၊ သူကဲ့ရဲ့ဟု
 အရွဲ့ဝေဖန်၊ ပြောမည်ကြံစဉ်
 ပြောရန်ချည်းနှီး၊ တစ်ကိုယ်တည်းမို့
 ကြောင်တီး၊ ကြောင်တတ်၊ အနေခက်လျက်
 အိမ်ဘက်ရောက်ရာ၊ ဝင်မည့်ခါတွင်
 ကိုယ့်ဟာကိုယ်ကော၊ ပြစ်တင်ပြောသည်
 “မယ်ကော ဘယ်လို ဟာမျိုးလဲတဲ့”
 ဟူ၍ ပြုံးစရာဖြစ်အောင် ရေးခဲ့ပါသည်။

လောကတွင် အတင်းနှင့်ကင်းသူ ရှားပါသည်။ ဈေးထဲမှာလည်း အတင်း၊ ရုံးပြင်ကနားမှာလည်း အတင်း၊ တက္ကသိုလ်ပညာတတ် လောကမှာလည်း နေ့စဉ်နေ့စဉ် အတင်းတွတ်ကြသည်က များသည်။ အတင်းကား လူငယ်ကြိုက် လူကြီးကြိုက် ဖြစ်ပုံရသည်။ လူကြီးတစ်ယောက်ကို ချဉ်းကပ်ချင်လျှင် လူကြီး မကြိုက် သူ၏ အတင်းကိုပြောပြီး ဝင်ရသည်။ ဖြောင့်နေပါသည်။ တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခကြီးတွေ အထူးသဖြင့် မိန်းမ ပါမောက္ခတွေကို ပေါင်းချင်လျှင် အတင်းနှင့် ဝင်ရပါသည်။ ငွေရှိမိန်းမထံ ချေးချင်ငှားချင်လည်း အတင်း ပြော ပေးရပါသည်။ ပြီးတော့မှ...မမရေ...အားကိုးလို့ လာပါသည်။ ငွေဘယ်လောက် ချေးပါလားဟု ဆိုလျှင် အနည်းနှင့်အများ ပြေလည်တတ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ အတင်းပြောခြင်းသည် လူပုထုဇဉ်တို့၏ ပင်ကိုသဘာဝပင် ဖြစ်သည်။ လူရှိလျှင် အတင်းရှိသည်။ အတင်းနှင့်ကင်းသော အရပ် မရှိပါ။ သို့ဖြစ်၍ ပညာသတိကြီး သူတို့သည် ရှောင်၍မရသော အတင်းကို သတိအစောင့်ချ၍ ကာကွယ်ရပါမည်။ မြန်မာမင်းများ လက်ထက်၌ မင်းရွာဆရာတော်ကြီးသည် သတိမကွာ၊ ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်စည်း၍ နေပါသည်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးမည် ပြုလျှင် မျက်စိကို မှိတ်လိုက်သည်။ မှိတ်သော မျက်စိဖြင့် တစ်ခုသော ဟင်းခွက်ကို စမ်းလိုက်သည်။ ထို့နောက် မျက်စိကိုဖွင့်၍ ထိုဟင်းတစ်ခွက်နှင့်ပင် ဘုဉ်းပေးလော်မူသည်။ ပြီးလျှင် လုတ်ရေဆေး၍ လက်မ၏ လက်သည်းခွံလောက် လက်ဖက်ကိုစားသည်။

ကွမ်းနှစ်ယာ သုံးသည်။ ပြီးလျှင် လုတ်ရေဆေး၍ တစ်နေ့တာ စားခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေ၏။

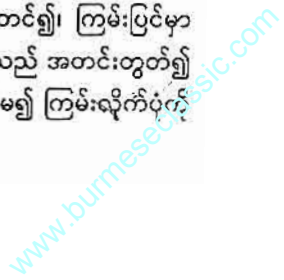
သူတစ်ပါးအား ကဲ့ရဲ့စကား ဘယ်တော့မှ မပြောပါ။ သူ့ရှေ့၌ ကဲ့ရဲ့၍ အတင်းစကားပြောလာသူအား ဘယ်တော့မှ ခေါင်းမညိတ်ပါ။ ကဲ့ရဲ့စကား၊ အတင်းစကားနှင့် ကင်းသော အရပ်ဌာန မရှိသောကြောင့် ရှေးဆရာတော်တို့သည် ဤသို့သာ အတင်းကို ကိုယ်လည်း အတင်းဝင် မဖြစ်အောင် သတိကြီးကြီးနှင့် ကာကွယ်ကြပါသည်။

စာဆိုကြီးသည် ခံစားမှု အားကောင်းသူ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ထိခိုက်ခံစား လွယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟု ပြောနိုင်မလား မသိပါ။ သူ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ တွေ့နေရသော မနှစ်မြို့ဖွယ် အသေးအမွှား လူ့အမူအရာများကို ဥပေက္ခာပြု၍ ဘာသိဘာသာ မနေတတ်ပါ။ သူ၏ခံစားမှုကို ကဗျာရေး၍ တုံ့ပြန်တတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အထက်က ဖော်ပြခဲ့သော ကဗျာများကဲ့သို့ သူ၏ စိတ်မနှောင့်ထင်ဟပ်သရွေ့ကို ပြန်ပြောတတ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယုတ်စွအဆုံး ဝမ်းနာ ဗိုက်နာ၍ ခုနစ်အိမ်ကြား၊ ရှစ်အိမ်ကြား ကုန်းအော်နေသော လူကိုပင် ချန်မထား၊ ကဗျာရေးလိုက်ပါသည်။ ကဗျာ၏ အမည်က “အမယ်လေးဟ” ဖြစ်သည်။

အမယ်လေးဟ

ခုနစ်အိမ်ကြား၊ ရှစ်အိမ်ကြား
သူ့အော်သံကို အကုန်ကြား။
ရွာသားရွာသူ စုဝေးလာ။
ကာများဖြစ်လဲ သိချင်ပါ။
အိမ်နားကပ်ကာ နားထောင်ကြ။
ဝမ်းနာဗိုက်နာလို့တဲ့ဗျာ။
အမယ်လေးဟ ရေရွတ်ကြ။

တစ်ဖန် တောရွာ၌ ခါးပန်းကိုခေါင်းတင်၍၊ ကြမ်းပြင်မှာ ကျောက်စင်းပြီး သန်းရှာခံနေသော တောသူမ တစ်ယောက်သည် အတင်းတွတ်၍ အိမ်နီးချင်းနှင့် ရန်ဖြစ်သောအခါ ရုတ်ခြည်းခုန်ထ၊ ထာဘီမ၍ ကြမ်းလိုက်ပုံကို လည်း...

အာဂဿတ္တိ

ခါးပန်းခေါင်းတင်၊ ကြမ်းပြင်ကျောခင်း
 အတင်းကတွတ်၊ နှုတ်မှလွတ်၍
 ခါးဝတ်လျှောက်ပြေ၊ ဗလပွေနှင့်
 ဖားဝေဦးဆံ၊ သန်းရှာခံသည်
 မျက်ခွံပေတီပေမှေးနှင့်။
 ထိုသူမလျှင်
 ခဏအတွင်း၊ အိမ်နီးချင်းနှင့်
 အချင်းများကာ၊ ဒေါမာန်ပါနှင့်
 လှဲရာမှထ၊ ထဘီမ၍
 အာဂကြောက်ဖွယ်၊ နှုတ်ကြွယ်ကြွယ်နှင့်
 လှယ်ကာအသစ်၊ ဆဲဆိုဟစ်သည်
 ခုနစ်အိမ်ကြား၊ ရှစ်အိမ်ကြား။

ဟူ၍ ကဗျာရေးကာ တုံ့ပြန်သည်ကို တွေ့ရသည်။

စာဆိုကြီးသည် လူတို့၏ အညံ့တရား၊ စိတ်မောစရာများကို ဤသို့ကဗျာရေး၍ ပြောနေရသည်မှာ သူတစ်ပါး၏ အားနည်းချက်ကို တစ်ဖက်သတ်ဝေဖန်နေသည်ဟု ထင်မည်ဆိုက ထင်စရာ ရှိပါသည်။ စင်စစ် ထိုသို့ကား မဟုတ်ပါ။ အညံ့ကိုမြင်မှ အကောင်းပြင်နိုင်မည် ဖြစ်ရာ အညံ့ ထင်ရှားအောင်၊ ထိုမှ ပြုပြင်နိုင်အောင် ကရုဏာမေတ္တာစိတ်ဖြင့် ပြောပြနေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ခံယူပါသည်။ စာဆိုကြီးသည် သစ္စာလေးပါးတရားကို မျက်မှောက်ပြုထားသူ အရိယာနွယ်ဝင် မဟုတ်သေးသော်လည်း လောကီလောကုတ္တရာ စာပေ၌ အကြားအမြင်များသော ကဝိကြီးတစ်ဆူ ဖြစ်ပါသည်။ ပညာသတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်သည်နှင့်အညီ လူတို့၏ အညံ့တရားပြသော သူ့ကဗျာများသည် ဘဝသတိ ဖြစ်စရာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်သတိဖြစ်စရာများပင် ဖြစ်သည်။

စာဆိုကြီးသည် တစ်ပါးသူ၏ အယုတ်တရား စိတ်ညံ့များကို သတိယူဆင်ခြင်နိုင်အောင် ထိုသို့ ကဗျာများရေး၍ ဝေဖန်ခွဲရုံမျှမက မိမိကိုယ်တိုင်ကိုလည်း ဝေဖန်၍ ကဗျာရေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ “ဣဿာမစ္ဆရိယ” အမည်ရှိသော ကဗျာတွင် မနာလိုမှု၊ ဝန်တိုမှု တို့ကို အနုသဘော၊ အကြမ်းသဘောနှင့် နေရာညပါ တွေ့နေကြောင်း၊ သူတစ်ပါး၌ ဥစ္စာတိုးလာလျှင် မနာလိုကြောင်း၊ ကိုယ့်မှာ ဥစ္စာရှိသော်လည်း နည်းနည်းပါးပါး ပေးရမည်ကို သဝန်တိုကြောင်း၊

ငါလည်း မနာလိုတတ်၊ ဝန်တိုတတ်သည်ဟုကား ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မပြောချင်ဘဲ
မသိချင်ယောင် မာယာဆောင်၍ နေတတ်ကြောင်း၊ မနာလိုခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း
တရားကို ငါက ဟောကြားနေသော်လည်း ငါကား သူတော်ကောင်း မဟုတ်
ကြောင်း၊ ငါ့ကိုယ်ငါ ဘယ်လောက် မနာလို၊ ဘယ်လောက် ဝန်တိုတတ်သည်ကို
သိချင်ပါကြောင်း၊ ငါ့ကိုယ်ငါ လေ့လာဆင်ခြင်မှု လုပ်ချင်ကြောင်း၊ တကယ်တော့
ငါလည်း မနာလိုဝန်တိုတတ်ကြောင်း ဝန်ခံလိုသောကြောင့် ကဗျာနောက်ဆုံး
အပုဒ်တွင်-

“မနာလိုကြ၊ ဝန်တိုကြဟု
လောကတရား၊ ငါဟောကြားလည်း
ငါကား သူတော် မဟုတ်ပါ။
ဘယ်မျှဝန်တို၊ မနာလိုဟု
ငါ့ကိုယ်ပင်လျှင် ငါသိချင်၏။
ဆင်ခြင် လေ့လာ လုပ်ချင်မိ။
သို့ပင်ဖြစ်ငြား၊ ငါမချီ။
သတိမရှိ ရှောင်ရှားဘိ။
ငါ့ကိုယ်မှာပင် ဝန်တို၏။
မနာလိုစိတ် ဖြစ်ပါဘိ”

ဟူ၍ မိမိကိုယ်တိုင် မနာလိုခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်းနှင့် မကင်းပါ
ကြောင်း ဝန်ခံ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

စင်စစ် မိမိ၌ မနာလိုစိတ်၊ ဝန်တိုစိတ် ဖြစ် ၍ စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်းကို
ရကြသည်မှာ ငါစွဲကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့အခါ စာဆိုကြီးသည် မိမိ၌ ငါစွဲ
ကွာအောင် တရားအလုပ် အားထုတ်၍ ကြိုးစားကြည့်ပါသည်။ သို့ရာတွင်
ငါစွဲသည် လုံးလုံးကြီး မကွာ၊ တရားဆင်ခြင်ခိုက် တစ်ခဏသာ ဖြစ်သည်။
နဲ့သံ ကြားလျှင် ပခြုပ်ထဲက ငန်းမြေသည် ပါးပျဉ်းထောင်ထသလို အကြောင်း
တိုက်ဆိုင်လျှင် ထို ငါစွဲသည် ထောင်ထပြန်သည်။ ထိုအခါ စာဆိုကြီးသည်
“ငါ” ပြုတ်အောင် အားထုတ်တော့မည်ဟု ကြိုးငါးပြန်သည်။ ထို့ကြောင့်
“ငါ” ကဗျာကို အသက် ၇၃ အရွယ်မှာ ရေးခဲ့သေးသည်။

၉

ငါ့မှာလည်းငါ၊ သူ့မှာငါနှင့်
ငါငါသူငါ၊ တွေ့ကြခါဝယ်

ငါနှင့်ငါချင်း၊ ငါစစ်ခင်းလျက်
 ပူပြင်းလျှံရဲ၊ ငါပေါက်ကွဲ၏။
 ငါဒုက္ခပေး၊ ငါမအေး၍
 ငါအေးရကြောင်း၊ ခွင့်ခါချောင်းလျက်
 ငါကောင်းကိုရှာ၊ ငါဆိုးခွာသော်
 ကွာလေသည်သို့၊ ဖြစ်သမြို့လည်း
 ခေါင်းလျှို့ကိုယ်ခွေ၊ ပခြုပ်ဗွေ၌
 ငန်းမြေမခြား၊ နံသံကြားလျှင်
 ပါးပျဉ်းထောင်လျက်၊ ငါသည်ထွက်၏။
 အို...ဖွားဖက်ငါ၊ အသင် ငါနှင့်
 ငါမလျှော့တမ်း၊ အားအန်စမ်းအံ့။
 အစွမ်းသာသူ၊ ပန်းဆွတ်ယူလိမ့်။
 ငါမူ ငါကို အောင်မည်လော
 ငါ့ကို ငါက အောင်မည်လော။ ။

(၁၉၈၂)

အသက် ၇၃ မှ တရွေ့ရွေ့ အရွယ်ရင့်လာသော စာဆိုကြီးသည် ယခု
 အခါ ငါးနှစ်တိုး၍ အသက် ၇၈ နှစ်သို့ ရောက်လာပါသည်။ ဤအတောအတွင်း၌
 တရားအလုပ်ကို ကြိုးစားနိုင်ဦးမည်ကား မလွဲပါ။ သို့ရာတွင် ထင်သလောက်
 ခရီးရောက်ဟန် မတူပါ။ သစ္စာလေးပါးတရားကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရန်ကား
 မှီရမီရင့်သော အရှင်စူဠပန်တို့လို ကွမ်းတစ်ယာညက်၊ နှစ်ယာညက်လောက်နှင့်
 ပြီးနိုင်ပါသည်။ မှန်မှန်ကြိုးစားသော် (ရဟန်းဘဝနှင့်) ခုနစ်နှစ်မှာ ရဟန်းကိစ္စပြီး
 သည်ဟု ဘုရားရှင် ဟောပါသည်။ အချို့ ခုနစ်ရက်မှာ ရဟန်းကိစ္စ ပြီးကြသည်။
 အချို့ကား အနှစ် ၃၀ ကြာမှ ရဟန်းကိစ္စ ပြီးရသည်။ သုံးရက်လောက်နှင့်
 ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်မည်ဟု တောဝင်သွားသော မဟာသီဝ မထေရ်ကြီးသည်
 နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကြာမှ ရဟန္တာ ဖြစ်တော့သည်။ ရဟန္တာမဖြစ်ခင်မှာ မိမိထင်သည့်
 အတိုင်း ဖြစ်မလာ၊ နှစ်တွေကြာလာသောအခါ ထိုမထေရ်ကြီး ငိုခဲ့ရသေးသည်။

သစ္စာလေးပါးတရားကို ကိုယ်တိုင် မတွေ့သမျှ အေးဖွယ်ရာ မရှိပါ။
 နေ့တိုင်းနေ့တိုင်းပင် လောဘ၊ ဒေါသတရားတို့၏ အပူအလောင်ကို ခံနေရပါသည်။
 ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ထိုထို အပူအလောင်တို့ကို မခံနိုင်လွန်းသောအခါ
 သစ္စာတရားကို တောင့်တမိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် စိတ်ကူးပေါက်လာသလား
 မသိပါ။ ဘုရားမျက်နှာ (ဆင်းတု)ကိုကြည့်ပြီး အရှင်ဘုရားလာ အေးလိုက်တာ။

မြလိုက်တာ၊ အရှင်ဘုရားလို အေးချင် မြချင်ပါသည်ဟု အသံထုတ်၍ လျှောက်ထားမိပါသည်။ ထိုနည်းအတူ စာဆိုကြီးသည်လည်း အေးချင်မြချင်၍ သစ္စာတရားကို တောင့်တလေသည်။ ထိုသဘောကို သူ့အသက် ၇၈ နှစ်၌ ရေးဖွဲ့သော “ထိုခဏ” (၁၉၈၇) တွင် တွေ့ရပါသည်။

ထိုခဏ

သူကလစ်ဟင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်
ထန်ပြင်းထောင်ကြွ၊ မျက်ဒေါသနှင့်
ကိုယ်ကလစ်ဟင်း၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်
ရင်တွင်းအုံကြွ၊ ပူသောကနှင့်
ဒုက္ခရှုပ်ပွေ၊ ပင်လယ်ဝေ၍
နေလို့မကောင်း၊ ထိုင်မကောင်းဖြင့်
အိပ်လျောင်းမပျော်၊ သန်းခေါင်ကျော်ကို
ဖူးပေါ်လက်တင်၊ တွေးဆင်ခြင်က
ငါလျှင်အထွတ်၊ ငါအမြတ်တည့်
ဂါဟတ်အစွဲ၊ ငါ့ကိုခဲလျက်
ငါထဲနစ်မြုပ်၊ အဖြစ်ယုတ်တည့်။
အဟုတ်သစ္စာ၊ မြင်ရပါသော်
ချမ်းသာလိုက်ရ၊ ထိုခဏ။
ရခဲပါလှ၊ ယင်းခဏ။
စောင့်မျှော်လျက်ပါ၊ ဧည့်ခဏ။

စာဆိုကြီးသည် မိုးသက်ရှည် ဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၂၀၀၄၊ အသက် ၉၅ တွင် အနိစ္စရောက်ပါသည်။ ပညာကို အလွန်ချစ်သော စာဆိုကြီးသည် တရားရှာဖို့ သိရှိသော်လည်း သူ့ အထုံပါသော ပညာတောမှ ရုန်းမထွက်နိုင်ပါ။ သူ့အသက် ၇၅ နှစ်တွင် လယ်တီဆရာတော်ကြီးအား ညည်းတွားသံဖြင့် လျှောက်ခဲ့သည့်အတိုင်း... ခွင့်သာခိုက်မှာလည်း မလိုက်နိုင်ပါ။ ခွင့်သာဆဲမှာလည်း မခဲနိုင်ပါ။ ခွင့်သာတုန်းမှာလည်း မရုန်းနိုင်ပါ။ ယခုအခါ ချစ်သော ပညာရှာဖွေခြင်းကို စွန့်၍ ဘဝသစ်တစ်ခုဖြင့် ခရီးထွက်သွားသည်မှာ ၇ နှစ်ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူ့ကဗျာ၊ သူ့တေးသံတို့ကား အသံမြည်ဆဲ၊ လောကကြီးနှင့် ဘယ်တော့မှ ခွဲခွာသွားမည် မဟုတ်ပါ။

www.burmeseclassic.com

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ-၃၀

၁၉၈၂ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တို့သည် မင်းသုဝဏ်အနေဖြင့် ကဗျာရေးအား ကောင်းသောနှစ်များ ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၂ ခု၊ အသက် ၇၃ တွင် “ငှက်ကဗျာ” ၂၆ ပုဒ်နှင့် အခြား ကဗျာ ၇ ပုဒ်၊ ပေါင်း ကဗျာ ၃၃ ပုဒ် ရေးခဲ့လေသည်။ ၁၉၉၄ ခု၊ အသက် ၈၅ တွင် ကဗျာ ၂၇ ပုဒ် ရေးခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခု၊ ဧပြီလတွင် ကဗျာ ၃ ပုဒ်၊ မေလတွင် ၃ ပုဒ်၊ ဇွန်လတွင် ၁ ပုဒ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ၂ ပုဒ်၊ သြဂုတ်လတွင် ၆ ပုဒ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ၁၀ ပုဒ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ၂ ပုဒ် ရေးခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

သို့ပါသော် “ပျဉ်းမငုတ်တို”၊ “ဖိုးမောင်လာပြီ”၊ သူ့မှာတမ်း”၊ မင်းရဲကျော်စွာ” တို့လို ကျော်ကြားသော ကဗျာများ မဟုတ်ကြပါ။ ကဗျာတိုကလေးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ငှက်ကဗျာမှလွဲ၍ ကဗျာတိုကလေး အချို့တွင် မင်းသုဝဏ်၏ ကြီးမှ သတိပြုမိသော အတွေးအမြင်များကို တွေ့ရသည်။ အတွေးအမြင်ဟု ဆိုသော်လည်း အထူးအဆန်း မဟုတ်ပေ။ အများသူငှာသိသော အခြင်းအရာသာ ဖြစ်သည်။ “ငါတို့ဘဝ” ကဗျာတွင် စစ်သားဘဝ ခံစားချက်ကိုဖွဲ့သည်။ “စိန်ဆုတောင်း” ကဗျာတွင် လူ့လောဘကိုဖွဲ့သည်။ “ဘိုးသက်ရှည်၏ တောင့်တချက်” ကဗျာတွင် ကျန်းမာခြင်းကို ဖွဲ့သည်။ “မုသားကျွန်” ကဗျာတွင် မဟုတ်မမှန် ပြောခြင်း၏ အပြစ်ကိုဖွဲ့သည်။ “စိတ်ကိုထိန်းပါ” ကဗျာတွင် “စိတ်ရှည်” ခြင်းကို ဖွဲ့သည်။ “ဘဝနှစ်မျိုး” ကဗျာတွင် ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး ဘဝကို ဖွဲ့သည်။ “လှနှင့်လူ” ကဗျာတွင် လူချမ်းသာတို့က လူဆင်းရဲများအပေါ် အထင်သေးပုံကို ဖွဲ့သည်။ “စံပြရွာ” ကဗျာတွင် လူငယ်တို့၏ ရပ်ကျိုးရွာကျိုး ဆောင်ရွက်ပုံကို ဖွဲ့သည်။ “ကိုကြီးဩရဲ့ ဘဝသစ်” ကဗျာတွင် ဗလောင်းဗလံ ပြောခြင်း၏

အပြစ်ကိုဖွဲ့သည်။ “ကိုစိတ်ရှင်း”ကဗျာတွင် အလုပ်၏ကျေးဇူးကို ဖွဲ့သည်။ “အားနာမှု”ကဗျာတွင် အားနာတတ်ခြင်း၏ အကျိုးမရှိပုံကို ဖွဲ့သည်။

မင်းသုဝဏ် အရွယ်ပျိုစဉ်ကမူ ထိုသို့သော အကြောင်းခြင်းရာ အသေးအဖွဲ့များကို ကဗျာရေးဖို့ သတိမပြုနိုင်ခဲ့ပါ။ မင်းသုဝဏ် တစ်ယောက်တည်းသာ မဟုတ်ပါ။ ကျွန်ုပ်တို့အပါအဝင် အများသူငါတို့လည်း အသေးအဖွဲ့ဟု ထင်ရသော အရာကလေးများကို မျက်စိလျှမ်းနေတတ်သည်။ ကြီးကြီးမားမား အရာများကိုသာ မြင်လွယ်သည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်သည်။ သို့ပါသော် သေးငယ်သော အရာကလေးများကို မဖြစ်လောက်ပါဟု မပြုပြင်လျှင် များစွာ အကျိုးယုတ်လေတော့သည်။ မင်းသုဝဏ်သည် သူ့အရွယ်ရှိတုန်းက မျက်စိလျှမ်းခဲ့သော ထိုအရာကလေးများကို ယခုအခါ အရွယ်ရင့်မှပင် သတိပြုနိုင်တော့သည်။ လူ့ဘဝတွင် ကြီးမားသောအရာများထက် သေးငယ်သော အရာကလေးများကို ပို၍ ဂရုစိုက်ရမည်ဟု မင်းသုဝဏ် ဆုံးမသြဝါဒ ပေးချင်ပုံရသည်။ တကယ်တော့ ထိုကဲ့သို့သော ကဗျာကလေးများသည် (didactic) သြဝါဒကဗျာပင် ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါတုန်းကလည်း စာဆိုပညာရှိတို့သည် “လောကသာရ”၊ “ဂမ္ဘီသာရ”၊ “ပုတ္တောဝါဒ” အစရှိသော သြဝါဒ ကဗျာများကို ရေးခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။

“ငါတို့ဘဝ”ကဗျာတွင် ရွာ၌ချစ်သော သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက် ရှိကြရာ တစ်ယောက်က ရွာမှာကျန်၍ အခြားတစ်ယောက်က စစ်ထဲ ဝင်သွားသည်။ ထိုစစ်သားသည် အိုသောအခါရွာသို့ ပြန်လာသည်။ ဘိုးဘွားကောင်းမှု ကျောင်းကန် ဘုရားများကို လာကြည့်ရာ ရွာသူရွာသားတို့၏ ပြင်ပြင်မှုကြောင့် ရှေးမူမပျက် အကောင်းအတိုင်း ရှိသည်ကို တွေ့ရလျှင် စစ်သည်အိုကြီး ဝမ်းသာရလေသည်။ ထိုစဉ် ရွာမှာကျန်ခဲ့သော သူငယ်ချင်းက စစ်သည်အို သူငယ်ချင်းအား “မင်းတို့ ကျေးဇူးကြောင့် ငါ့ရွာမှာ စစ်မြေမဖြစ်၊ အေးချမ်းစွာ နေရလို့ သာဓုခေါ်ပါသည်”ဟု ပြောလေသည်။ ထိုအခါ စစ်သားအိုကြီးသည် ဘယ်တုန်းကမှ မျှော်လင့်မထားသော စကားကို ကြားရသောကြောင့် ရုတ်တရက် အရှိုက်ကိုထိကာ အလိုလို မျက်ရည် ကျခဲ့ရလေသည်။ “ငါတို့ဘဝ”ကဗျာတွင်

ထိုခါအိုမင်း၊ သူငယ်ချင်းက
မင်းတို့ကောင်းမှု၊ မင်းတို့ပြု၍
နုရပါလေ၊ တို့တစ်တွေသည်
စစ်မြေ မဖြစ်ခဲ့ရပါ။
သာဓုပါဗျာ၊ သူခေါ်ခါတွင်

ကိုယ့်မှာမျက်ရည်၊ စမ်းစမ်းလည်သည်

မဆည်နိုင်ဘူး အရှက်သား။

သေမည် ရှင်မည် မသိငြား။

ရှစ်မျက်နှာမှာ လှည့်လည်သွား။

ငါတို့ဘဝ လွန်ထူးခြား” ဟူ၍ စစ်သားအိုကြီး ဝမ်းသာ

ဝမ်းနည်း ဖြစ်ရပုံကို ပေါ်အောင်ဖွဲ့သည်။ ကျေးဇူးရှိသူပင် ဖြစ်သော်လည်း သူ့
ကျေးဇူးကို မြင်နိုင်ခဲ့သည်။ ဗြဟ္မစိုရ်မေတ္တာဖြင့် နှစ်ဖက်ကြည့်မှ တစ်ပါးသူ၏
ကျေးဇူးကို မြင်နိုင်သည်။ ကာကွယ်ရေး အင်အားစု ဖြစ်သော စစ်သားဘဝ၏
ကျေးဇူးကို မင်းသုဝဏ် ရှုမြင်ပုံသည် လေးစားဖွယ်ပင် ဖြစ်သည်။

“ဘိုးသက်ရှည်၏ တောင့်တချက်” ကဗျာတွင် ကျန်းမာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံမှု
သာ သူ့အကျိုးကို ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း မင်းသုဝဏ်သည် သူ့ကိုယ်သူ
မဏ္ဍိုင်ပြု၍ ကဗျာရေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအခါက မင်းသုဝဏ်သည်
၈၅ နှစ်အရွယ် အဘိုးအိုကြီး ဖြစ်သည်။ ထမင်းကြမ်းကို ယပ်ခတ်စား၍
အေးအေးချမ်းချမ်း နေချင်သော ဘဝကို စောင့်စား မျှော်လင့်ခဲ့သည်မှာ နှစ်
ပေါင်းများစွာ ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မင်းသုဝဏ် အနေဖြင့်
ချမ်းသာခွင့်ကို နည်းနည်းမှ မတွေ့ရပေ။ အဘယ်မှာ တွေ့နိုင်အံ့နည်း။ ချမ်း
သာခြင်းသည် ဥစ္စာကြွယ်ဝမှုနှင့်လည်း မပတ်သက်၊ ကျော်စော သတင်း ဂုဏ်
ရှိခြင်းနှင့်လည်း မဆိုင်ပေ။ ချမ်းသာခြင်းသည် စိတ်၏ အခြင်း အရာသာ
ဖြစ်သည်။ သစ္စာလေးပါး တရားကို ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှသာ ကိလေ
သာပါး၍ ကိလေသာကွာ၍ ချမ်းသာစစ်ကို တွေ့နိုင်လေရာ စာဆိုမင်းသုဝဏ်၏
မျှော်လင့်ခြင်းသည် အချိန်တွေသာ တိုက်စားသွားသည်။ ဖြစ်မလာပေ။ ထိုအခါ
မင်းသုဝဏ်သည် တစ်ဖက်ကိုလှည့်၍ တွေးပြန်သည်။ ထိုအချက်ကား ကျန်းမာခြင်း
ဖြစ်သည်။ သက်ကြီးရွယ်အိုများ အထူးသတိရသော ကျန်းမာခြင်း ဖြစ်သည်။
ကျန်းမာမှသာ သူ့အကျိုးကို ဆောင်နိုင်မည်ဟု မင်းသုဝဏ်သည် အစီရင်ခံစာ
ချမ်းသာကို လက်လျှော့၍ သူ ရနိုင်သော ကျန်းမာခြင်းကို စဉ်းစားလေသည်။
ထို့ကြောင့် “ဘိုးသက်ရှည်၏ တောင့်တချက်” ဟူ၍ အောက်ပါအတိုင်း
ကဗျာရေးသည်။ ကျန်းမာရေး၏ အရေးကြီးပုံကို မင်းသုဝဏ် ဩဂါဒ
ပေးချင်ပုံ ရသည်။ ရှုပါ။

ဘိုးသက်ရှည်၏တောင့်တချက်
 ထမင်းကြမ်းကို၊ ယပ်ခတ်စား
 အေးချမ်းသာယာ နေဖို့များ။
 စောင့်စားမျှော်လင့်ခဲ့သည်မှာ
 နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာခဲ့ပါ။
 ခုခါ ရှစ်ဆယ်ကျော်ပေမယ့်
 ချမ်းသာခွင့်ကို မတွေ့ခဲ့။
 မတွေ့ခဲ့လည်း မထောင်းတာ
 ကျန်းမာဖို့က အရေးပါ။
 ကျန်းမာပါလျှင် သူ့အကျိုး
 မနားမနေ သယ်ဆောင်ပိုး။
 ဆင်းရဲမှုကို ချောင်မှာထိုး။
 အများအကျိုး သယ်ဆောင်ပိုး။

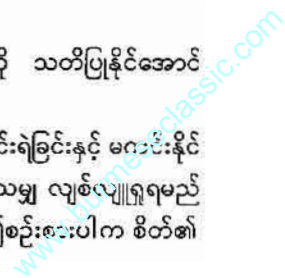
တစ်ဖန် ကိုယ်လုပ်တာကိုသာ အကောင်းထင်၍ သူများလုပ်သမျှ
 အကောင်း မထင်တတ်သော လူ့သဘာဝကို မင်းသုဝဏ် ကြုံရပြန်သောအခါ
 ပြောမှ ဖြစ်တော့မည်ဟု ကဗျာရေးရပြန်သည်။ ဩဝါဒ ကဗျာတိုကလေး ဖြစ်
 သည်။ ကဗျာတွင် ခတ်ဆတ်ဆတ်ငေါက်၍ ဆုံးမနေသော အသံကို ကြားနေသည်။

သတိထားပါ

သူများလုပ်တာ အဆိုမြင်။
 ကိုယ်လုပ်သမျှ အကောင်းထင်။
 သူ့ဘဝက မိုးတိမ်ထက်။
 မတော်ကျလျှင် အောက်နရက်။
 ပြန်တက်ဖို့ရန် လွယ်မလား။
 မိတ်ဆွေလူတို့ သတိထား။

ဟူ၍ လူ့ဘဝင်တို့၏ သဘာဝကို သတိပြုနိုင်အောင်
 တိုတိုတုတ်တုတ် ရေးဖွဲ့သွားသည်။

“စိတ်ကိုထိန်းပါ” ကဗျာတွင် လူသည် စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်းနှင့် မကင်းနိုင်
 ကြောင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲစရာများကို တွေးမိလျှင် တတ်နိုင်သမျှ လျစ်လျူရှုရမည်
 ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသော အခြင်းအရာများကိုသာ ရွေး၍စဉ်းစားပါက စိတ်၏

ချမ်းသာခြင်းကို အနည်းအများ ရနိုင်ကောင်း ဩဝါဒ ပေးထားလေသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်သည်ဟု ဆိုစရာပင် ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ် ပြောသလို ကိုယ့်စိတ်ကို သတိပြု၍ ချမ်းသာအောင် နေတတ်လျှင် စိတ်ဆင်းရဲစရာ နည်းမည်သာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးရန်ကား ပြောသလောက် မလွယ်ပါ။ စိတ်ကိုလှေကျင့်ထားမှသာ အောင်မြင်စရာရှိသည်။ လွယ်မယောင်နှင့် ခက်သောအလုပ် ဖြစ်သည်။ သို့ပါသော် မင်းသုဝဏ် ပြောသည့်အတိုင်း စိတ် ဆင်းရဲစရာကြုံလျှင် ဆင်းရဲစရာကို မတွေးမိအောင် သတိပြု၍ အကောင်း ဘက်ကိုသာ တွေးပြီး စိတ်ချမ်းသာအောင် လက်တွေ့ကျကျ ကျင့်သုံးနေထိုင် သွားသော လူတစ်ယောက် ရှိပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား ရှေ့နေထူး ဦးပုတ်နီ ဖြစ်သည်။ သူ့ထံသို့လာ၍ ပူပန်သော စကားကို မည်သူမဆို ပြောဆိုပါက “နောက်ကို ကျုပ်အနားလာ၍ ဤလိုမည်ညည်းပါနှင့်” ဟု ငွေတစ်ကျပ်မှ သုံးကျပ် အထိပေးပြီး နှင်ထုတ် တတ်သည်။ တစ်ခါတွင် ဇနီးသည်၏ဖခင် အနိစ္စ ရောက်သောအခါ...

“မသိုင်း... ကျုပ် အပူကို မကြိုက်တာ ကိုယ် အသိပဲ။

ဘယ်လိုမှ စိတ်မရှိနဲ့၊ ကိုယ့်အဖလည်း ကျုပ်အဖပဲ။

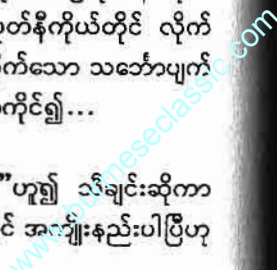
ဘာမျှပြောရန်မလို၊ ကိုယ့်သဘောအတိုင်း ဈာပနကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပါ။ ရှိတဲ့ပစ္စည်း ကုန်ပစ္စေ။ ကျုပ်တော့

ကိုယ် အခွင့်ပေးနော်။ တော်ရာကိုရွှေ့၍ နေပါရစေ” ဟု ပြောပြီး ဇနီးကလည်း အကြောင်းသိမို့ ခွင့်ပြုလျှင် ကိုင်း မောင်သိန်း (မှော်ပိဆရာသိန်း) သို့ပတ္တလားယူ၊ ဇာတ်စာအုပ်တွေယူ၊ စောင်တစ်ထည်စီယူ ဆိုပြီးလျှင် စာဆိုတန်းသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သည်။ ပတ္တလားတီး၊ သိချင်းဆို၊ ဇာတ်စာအုပ်ဖတ်ပြီး နေကြရာ ၇ ရက် ကျော်မှ အိမ်ပြန်လာသည်။ ဒါတွင်ကရီးလား။

ထိုအခါ၌ အမိန့်တော်ရ ဦးပုတ်နီသည် ဘင်္ဂလားမြို့၌ ကိုယ်စားလှယ် ပွဲစားထား၍ ကျောက်ကုန် ကူးနေလေသည်။ တစ်ခါတွင် ကိုယ်စားလှယ်ထံမှ ကျောက် ၁၀၀၀၀ ဖိုး ပို့ရန် သံကြိုးစာလာရာ ဇနီးဒေါ်သိုင်းက ဦးပုတ်နီ ကိုယ် တိုင် လိုက်သွားရန် တိုက်တွန်းသည်။ သို့ရာတွင် ဦးပုတ်နီကိုယ်တိုင် လိုက် မသွားပေ။ နောက် ၅ ရက်လောက်တွင် ကျောက်တင်လိုက်သော သင်္ဘောပျက် သည်ဟု သံကြိုးစာလာလျှင် ဦးပုတ်နီသည် သံကြိုးစာကိုင်၍...

“ရှေးကုသိုလ်ပေးသမျှနှင့် အေးကြမတော်မယ်

ဘေးဘယပေါ်လွင်အောင် မလော်လည်ချင်ဘူး” ဟူ၍ သိချင်းဆိုကာ ထကြလေသည်။ ဒေါ်သိုင်းကမူ အကြောင်းရင်းကိုသိလျှင် အကျိုးနည်းပါပြီဟု

ရင်ဘတ်ကိုထုသည်။ ဤမျှလောက် ဥစ္စာဆုံး၍ ကြီးမားသော စိတ်ဆင်းရဲစရာနှင့် ကြုံရသော်လည်း ဦးပုတ်နီသည် စိတ်ဆင်းရဲစရာကို မတွေးဘဲ အကောင်းဘက်မှ လှည့်တွေး၍ စိတ်ဖြေပုံကို...

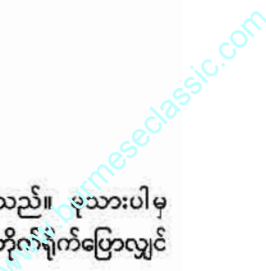
“ဘာအကျိုးနည်းသလဲ မသိုင်းရယ်။ ပုတ်နီတစ်ယောက်လုံး ရှိသေး တယ်။ ကျောက် ၁၀၀၀၀ သာ ဆုံးသည်။ မသိုင်းစကား နားထောင်၍ သင်္ဘောနှင့် ကျုပ် လိုက်သွားရင် သင်္ဘောပျက်၍ ပုတ်နီသေရော။ မသိုင်းလည်း မုဆိုးမဖြစ်ရော မဟုတ်လား။ အခု ကိုယ့်စကားကို နား မထောင်ဘဲ၊ မလိုက်ဘဲနေတော့၊ ပုတ်နီ မဆုံးတော့။ မသိုင်း... အပူ လုံးကြီး မတိုးဘဲ အေးချမ်းစွာ နေရသည်ကို အမြတ်ထားပါ” ဟူ၍ သိရဖူးသည်။

သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်ကလည်း စိတ်ကိုထားတတ်လျှင် စိတ်ချမ်းသာမည် ဖြစ်ကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ကဗျာ ရေးလိုက်ပါသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ ကိုယ်တွေ့ဘဝထဲမှ ဩဝါဒဟု ထင်ရပါသည်။

စိတ်ကိုထိန်းပါ

အသက်ရှည်ချင်၊ စိတ်ရှည်ပါ။
စိတ်တိုနေလျှင် သက်တိုမှာ။
စိတ်သာရှင်စော ဘုရားဟော။
စိတ်ညစ်စရာ အလွန်ပေါ။
ဤလောကကို ထင်နေလျှင်
နေအထွက်က နေ အဝင်
ပူပင်မှုတွေ ပြတ်မစဲ
နစ်မျောနေမှာ ဒုက္ခဝဲ။
စိတ်ထဲမှာပေါ် ဆင်းရဲမှု
တတ်နိုင်သမျှ လျစ်လျူရှု။
မြတ်ကောင်းမှုကို ရှာစဉ်းစား။
ချမ်းသာလိမ့်မည် နည်းအများ။
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်က ချစ်သနား။
မမေ့မလျော့ သတိထား။

“မုသားမပါ လင်္ကာမချော” ဟူ၍ ဆိုရိုးစကား ရှိသည်။ မုသားပါမှ လင်္ကာချောသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ စကားကို တုံးတိတိ၊ တိုက်ရိုက်ပြောလျှင်

စကားသည် သာယာနာပျော်ဖွယ် ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ နာသူ၏ နား၌ စကားကို သာယာနာပျော်ဖွယ် ဖြစ်အောင် မုသား ထည့်ပေးရသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် စကားကို သာယာပြေပြစ်ခြင်း ရှိအောင် တန်ဆာဆင်ပေးရသည်။ စာပေအနုပညာတို့၌ တန်ဆာဆင်ခြင်းကို အလင်္ကာဟု ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် “မုသားမပါ၊ လင်္ကာမချော” ဟူသည် စကားကို နားချောခြင်း ရှိအောင် တန်ဆာဆင်ပြီး ပြောရသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ကောက်နိုင်ပြန်သည်။ သို့ပါသော် မုသား ဆိုသည်မှာ မဟုတ်မမှန် လိမ်ညာ၍ ပြောခြင်းဖြစ်ရာ စကား၌ မုသား ထည့်ခြင်းသည် အပြစ် ဖြစ်သည်။ အပြစ်ပါသော စကားသည် ပြောအပ်သော စကား မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် စကားသည် မှန်ရမည်။ အကျိုးရှိရမည်။ သူ မနာလိုသော်လည်း ပြောနိုင်သည်။ စကားသည် မှန်ရမည်။ အကျိုးရှိရမည်။ သူနာလိုလျှင်လည်း ပြောနိုင်သည်ဟု အဘယရာဇကုမာရသုတ်တွင် ဗုဒ္ဓဂေါတမ ဟောထားသည်။ ဤသို့ဖြင့် စကားခြောက်ခွန်း၊ လူ၌ထွန်း၊ လေးခွန်းကိုပယ် နှစ်ခွန်းတယ်(တည်)ဟု ရှေးဆရာများက သံပေါက်ကဗျာ စပ်ပေးထားလေသည်။

သို့ပါသော် “မုသားမပါ၊ လင်္ကာမချော” ဟူ၍ ယင်းဆိုရိုးစကားကပင် စကား၌ မုသားထည့်ခြင်းကို အားပေးအားမြှောက်ပြုတိသကဲ့သို့ ရှိနေပြန်သည်။ လူအများကလည်း ရောယောင်ပြီး လက်ခံထားကြသည်။ ထိုအခါ စကား၌ အမှန်နှင့်အကျိုးကို ကြည့်ရမည့်အစား နာသူကြိုက်အောင် မုသားထည့်ကာ အလိုက်အထိုက် ပြောကြလေသည်။ ပြောရင်းပြောရင်း အကျင့်ပါတော့သည်။ ထိုအကျင့်၌ စွဲလေတော့သည်။ ထိုအခါ စာဆိုကြီးမင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၈၅ နှစ်အရွယ်ရမှ မုသားစကား၏ အန္တရာယ်ကို သတိရ၍ အောက်ပါအတိုင်း ဩဝါဒ ကဗျာ ရေးပြန်သည်။

မုသားကျွန်

မုသားမပါ၊ လင်္ကာမချော။
 ထို့ကြောင့် လူတွေ မုသားပြော။
 ပြောရင်း ပြောရင်း မုသားကျွန်။
 မသိမသာ ဖြစ်သွားဟန်။
 ပြုရန် ပြင်ရန် သတိရ။
 ကြိုးစားပမ်းစား အားထုတ်ကြ။
 မရတော့ပါ ဆေးထိုးမှား။

ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ကို အလား။
 အသားစွဲအောင် ဖြစ်နေရာ။
 သေသောခါမှ ပျောက်တော့မှာ။
 နောင်ခါကာလ နောင်ဘဝ။
 လိုက်မပါအောင် ဆုတောင်းကြ။
 တတ်နိုင်သမျှ စောင့်သိလ။
 မုသာဝါဒ ကြည့်ရှောင်ကြ။ ။

လူမျိုးတကာတွင် မြန်မာကို အလွန်အားနာတတ်သော လူမျိုး ဖြစ်သည် ဟု ဆိုချင်သည်။ အားနာခြင်းသည် တစ်ပါးသူအား ထောက်ထား စဉ်းစားခြင်း ဖြစ်ရာ စိတ်၌ မလွတ်လပ်ခြင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ မလွတ်လပ်သောအခါ ပြုသင့်သည် မပြုမိ၊ ပြောသင့်သည် မပြောမိ၍ နောင်တရသောအခါမျိုး ရှိ သည်။ မိဘက သားသမီးကို အားနာ၊ သားသမီးက မိဘကိုအားနာ၊ ဆရာက တပည့်ကိုအားနာ၊ တပည့်က ဆရာကိုအားနာ၊ လူကြီးက လူငယ်ကိုအားနာ လူငယ်က လူကြီးကိုအားနာ နေရာတကာမှာ အားနာမှုသည် ပဲခူးဆားလို သူ မပါလျှင် မဖြစ်တော့သလောက် လူတို့ဘောင်တွင် အထူးသဖြင့် မြန်မာ လူဘောင်တွင် ငါတစ်ဆူဟု မင်းမူလျက် ရှိပေသည်။ စင်စစ် အားနာခြင်းသည် လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် အလုပ်၏ ဆူးငြောင့်ခလုတ်တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။ ကောင်း ကျိုးမပြုသည်က များသည်။ တစ်ခါက ကျွန်ုပ်တို့သည် “အားနာမှု” အကြောင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးခဲ့ဖူးသည်။

စင်စစ် အားနာမှုသည် စိတ်၏အနှောင့်အယှက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်သောစိတ်ကို အားနည်းအောင် ပြုတတ်သည်။ အားနာသောစိတ်ကြောင့် အလုပ်မှာ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်၍ ဒုက္ခတွေ့သည်ကို မကြာခဏ ကြိုရလေသည်။ သူတစ်ပါး၏ ကျေးဇူးကို ယူရလေလေ ထိုသူမှာ လွတ်လပ်ခြင်း အားနည်းလေလေ ဖြစ်သည်။ အရေးကြုံသောအခါ ထိုသူ၏ အားနည်းမှုကြောင့်ပင် တာဝန်မကျေ၊ အားနာခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ မမျှမတ လုပ်မိတတ်သည်။ ယင်းကိစ္စကို တစ်ပါးသူက အပြစ်မတင်၊ အပြစ်မယူစေဦး၊ မိမိ၏စိတ်၌မူ သန့်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ တစ်ပါးသူကို အားမနာရအောင် သူ့ကျေးဇူးကို ခံယူခြင်းထက် ကိုယ်ကသာ ကျေးဇူးပြုလိုက်ပါဟု ရေးဖူးပါသည်။ ဆက်လက်၍ “ပေါင်ချိန် ဇာတ်လမ်း”တွဲများမှ တရားသူကြီး ပေါင်ချိန်သည် တရားစီရင်သောအခါ သံမဏိမျက်နှာရှိသူ ဖြစ်သည်။ မျက်နှာမလိုက်၊ တရားမစွဲ အလိုအတိုင်းသာ

အလုပ်လုပ်သည်။ သူ့၌ အားနာတတ်သောစိတ် မရှိဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။
အားမနာရအောင် သူ့ကျေးဇူးကို ဘယ်တော့မှ မယူပေဟု ဆိုခဲ့ဖူးသည်။

စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်သည် အားနာမှုပေါသော လူအဖွဲ့အစည်း၌
အားနာမှုနှင့် မကင်းနိုင်သူ ဖြစ်သည်။ အားနာ၍ စိတ်ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်ရသည့်
အခါမျိုးလည်း တစ်ကြိမ်မက ဖြစ်ရခဲ့ဟန်တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကိုယ့်ကို သူက
အားနာ၊ သူ့ကို ကိုယ်က အားနာ၊ အားနာတော့ အားပါသွား၊ အားပါသွားတော့
အားလျော့၊ အားလျော့တော့ အားပျက်၊ အားပျက်တော့ မှောက်လျက်လဲ၊
မှောက်လျက်လဲတော့ နဖူးလည်းကွဲ၊ ဒူးလည်း ပြဲရကြောင်း ပြုံးစရာဖြစ်အောင်
ကဗျာရေးသည်။ အားနာမှုကို လျှော့ချဖို့ ဩဝါဒ ပေးချင်ပုံရသည်။ ရှုပါ။

အားနာမှု

ကိုယ့်ကိုသူက အားနာပါ။
သူ့ကို ကိုယ်က အားနာပါ။
အားနာလေတော့ အားပါသွား။
ကိုယ့်အား သူ့အား လွန်လျော့ပါး။
လွန်လျော့ပါးလည်း အားနာလျက်။
အားနာလွန်းတော့ အားပါပျက်။
အားပါပျက်တော့ မှောက်လျက်လဲ။
နဖူးလည်းကွဲ ဒူးလည်းပြဲ။
အားနာမှု၏ အကျိုးပဲ။ ။

စာဆို မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၇၇ နှစ်မှ အသက် ၈၂ နှစ် အတွင်း၌
သူကြားခဲ့၊ မြင်ခဲ့၊ သိခဲ့ဖူးသော ကျေးတောသူ ကျေးတောသားတို့၏ သဘာဝကို
ရေးခဲ့ကြောင်း ရှေ့၌ဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဇော်ဂျီကမူ ထိုအသက်အရွယ်၌ ရေး
ခေတ် ပုဂံကဗျာများကို ရေးခဲ့လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဇော်ဂျီ၏ ရေးခေတ်
ပုဂံကဗျာအဖွင့်ကို ရေးခဲ့စဉ်က “ဇော်ဂျီ”သည် ပိတောက်ပန်းကဗျာ ၁၉၂၈ ၌
သန္ဓေယူမွေးဖွား၍ “ရှေးခေတ် ပုဂံကဗျာများ၌ ခေါင်းချသွားသည်”ဟု ရေးခဲ့
ဖူးလေသည်။ ဤလမ်းစဉ်အတိုင်း ဆိုရသော် မင်းသုဝဏ်သည် “ခါနွေဆန်းတော့
လွမ်းမိတယ်” (၁၂၉၂) ကဗျာတွင် သန္ဓေယူမွေးဖွား၍ ကျေးတောသူ ကျေးတော
သား ဘွဲ့ကဗျာများ၌ ခေါင်းချသည်ဟု ဆိုစရာပင် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်
ဆိုသော် မင်းသုဝဏ်သည် အသက် ၈၀ တွင်း၌ ကျေးတောက လူမတွေ့အကြောင်းကို

တစ်စုတစ်စည်း ဖြစ်အောင် ကဗျာရေးခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဇော်ဂျီ၏ ရေးခေတ်ပုဂံကဗျာများသည် ပုဂံခေတ်က လူ့အကြောင်းကို ကိုယ်စားပြုနိုင်သလို၊ မင်းသုဝဏ်၏ ကျေးတောသား ကဗျာများသည် သူ့ခေတ်က ကျေးလက်နေသူ တို့၏ အကြောင်းကို ကိုယ်စားပြုနိုင်လေသည်။ သူတို့ညီနောင်သည် သူတို့ ခေါင်းချဖို့ အသင့်ဖြစ်နေသော အရွယ်တွင် လူကို စိတ်ဝင်စားခြင်း ရှိ၍ လူ့ အကြောင်းကို စုစုစည်းစည်း ဖြစ်အောင် ကဗျာရေးနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဇော်ဂျီသည် ဒဿနစာဆိုပီပီ ထိုခေတ်က ပုဂံသူ ပုဂံသားတို့၏ စိတ်ကို စူးစမ်းရှာဖွေသည်။ မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်စာဆိုပီပီ ထိုခေတ်က တောသူတောသားတို့၏ စိတ်ကို စူးစမ်းရှာဖွေသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့နှစ်ဦးတွင် တစ်ယောက်ကို ပုဂံမှာ ခေါင်းချသည်။ တစ်ယောက်ကို ကျေးတောမှာ ခေါင်းချသည်ဟု ဆိုရ ခြင်း ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးတောသား ကဗျာများကို အတော်စုံအောင် ရေးခဲ့ပြီးနောက် သူ့၏အာရုံသည် တစ်စုတည်းမှာ စုစည်းခြင်း မရှိတော့ပါ။ ထိုအခါ သူ၏ ခံစားမှုအသိဖြင့် သူ အာရုံရောက်ရာကိုသာ ကဗျာရေးတော့သည်။ အထက်က ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သူ အာရုံရောက်သည့် သြဝါဒကဗျာတိုကလေး များကိုသာ ရေးသွားခဲ့သည်။

သြဝါဒ (didactic) ပေးချင်သော မြန်မာ့အစဉ်အလာသည် အင်းဝခေတ်မှ စ၍ ဖွံ့ဖြိုးခဲ့ရာ ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်တို့ စာဆိုခဲ့ကြသော နှစ်ဆယ်ရာစု ခေတ် နှောင်းအထိ မဆိတ်သုဉ်းခဲ့ပါ။ သူတို့နှစ်ဦး၏ ခေတ်၌ ကဗျာရေးကြသော ခေတ်ကဗျာဆရာများ၏ ကဗျာများ၌ သြဝါဒ သဘောကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် တွေ့နေရဆဲ ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို မင်းသုဝဏ်၏ နောက်ဆုံးလက်ရာ ဤ သြဝါဒ ကဗျာ အချို့က သက်သေခံလျက် ရှိပေသည်။

(ကျွန်ုပ်တို့သည် မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာလေ့လာချက်ကို စာအမှတ် ၃၁ ၌ အဆုံးသတ်တော့မည် ဖြစ်သည်။ မင်းသုဝဏ်၏ အထင်ရှားဆုံး ကဗျာဖြစ်သော “ပျဉ်းမငုတ်တို” ကဗျာဖြင့် မင်းသုဝဏ်ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် နိဂုံးကမ္ပတ်ပြု ပါမည်။ စကားချုပ်)

မင်းသုဝဏ်နှင့် ကဗျာ-၃၁

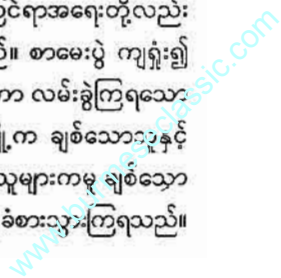
စာဆိုမင်းသုဝဏ်၏ သံယောဇဉ်အကြီးဆုံး နေရာတစ်ခုကို မှန်းကြည့်ပါဟု ဆိုလျှင် ယခင်အခေါ် ယူနီဇာစီတီကောလိပ်၊ ယခုအခေါ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဖြစ်သည်ဟု ချက်ချင်းပဲ ဖြေလိုက်ပါမည်။ စာဆိုသည် ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြေကို စတင်နင်းခဲ့သည်။ ကျောင်းသားဘဝတွင် ပဲခူးဆောင်မှာ နေသည်။ ဆရာဖြစ်တော့လည်း အဆောင်နည်းပြအဖြစ် ကျောင်းဆောင်မှာပဲ နေရသည်။ ဆရာကြီး ဖြစ်လာသောအခါ ပုဂံလမ်းအိမ်မှာ နေရသည်။ အငြိမ်းစားယူသောအခါ ဦးထွန်းလင်း ခြံလမ်း“သပြေညို” အိမ်ကြီးမှာ နေသည်။ အနိစ္စရောက်သည်အထိပင် ဖြစ်သည်။ နေအိမ်မှ လမ်းလျှောက်ထွက်မည် ဆိုလျှင် ဆယ်မိနစ်အတွင်း၌ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြေကို နင်းမိမည် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သည် စာဆိုအဖို့ သံယောဇဉ်ကြီးစရာပင် ဖြစ်သည်။

စာဆိုသည် ဤနေရာမှာပဲ အမှတ်ရဖွယ် ခေတ်စမ်းကဗျာကို ရေးခဲ့သည်။ ဤနေရာမှာပဲ လွမ်းစရာ ချစ်မေတ္တာဘွဲ့ ကဗျာများကိုရေးခဲ့သည်။ ဤနေရာမှာပဲ တက္ကသိုလ် မြန်မာအဘိဓာန်(က-ဆ)၊ မြန်မာသတ်ညွှန်းသစ်၊ ပညာရပ်ဝေါဟာရများ ဖြစ်သော ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်တို့ကို ပြုစုခဲ့သည်။ ဤနေရာမှာပဲ ပျော်ဖွယ်ရွှင်ဖွယ်၊ လွမ်းဖွယ်များကို ခံစားခဲ့သည်။ ဤနေရာကို မြင်လိုင်း အတိတ်ကားချပ်များသည် တဖျပ်ဖျပ် ပေါ်လာသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်နှင့် ပတ်သက်သော သူ၏သံယောဇဉ် အမျှင်တန်းခဲ့ရပုံကို ကဗျာနှစ်ပုဒ် ရေးခဲ့လေသည်။ *

အဓိပတိလမ်းမှ ဝင်လာလျှင် လမ်း၏ထက်ဝက် ခရီးမှ ညာဘက်သို့ ကြည့်လိုက်ပါက ပင်းယ ကျောင်းဆောင်နှင့် ပဲခူးကျောင်းဆောင်ကို မြင်ရသည်။ ယင်းအဆောင်များ၏ ညာဘက်တွင် သထုံကျောင်းဆောင် ရှိသည်။ ပင်းယကျောင်းဆောင် ပဲခူးကျောင်းဆောင်၏ ဘယ်ဘက်တွင် အင်းဝကျောင်းဆောင် ရှိသည်။ အုတ်ရိုးနီနီ ကျောင်းဆောင်များ၏ရှေ့တွင် အပင်မျိုးစုံ ရှိသည်။ ပျဉ်းမ၊ စိန်ပန်း စသည်တို့ တစ်ပင်လုံး ဝေနေအောင် ပွင့်ကြလေသည်။ မတ်လလောက်မှ စ၍ ပျဉ်းမပန်း၊ ခရမ်းရောင်တို့ကို ကြည့်နူးဖွယ် မြင်ရသည်။ မေလ၊ ဇွန်လ လောက်တွင် စိန်ပန်းနီတို့ ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်ကြသည်မှာ ထီးနီနီကြီးကို ဖြန့်မိုးထားသည်နှင့် တူတော့သည်။ မိုးရေစွတ်စွတ်နှင့် စိန်ပန်းနီတို့ မြေမှာပြန့်ကြဲနေသောအခါ အသည်းကွဲသူတို့အဖို့ မီးခဲ ရဲရဲကို ကြည့်ရသည်နှင့် တူနေမလား မသိပါ။ စိန်ပန်းနီနီတို့ကို နင်းသွားရသောအခါ မီးခဲရဲရဲကို နင်းရသလို ခံစားရသည်ဟု အလွမ်းသန်သော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို သတိရသည်။ တက္ကသိုလ်မင်းမော် ရေးခဲ့သော ကဗျာဖြစ်သည်ဟု မှတ်ဉာဏ်မှာ ထင်လာသည်။ ယခုသူလည်း မရှိတော့ပြီ ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်နန်းက အပြီးအပိုင် ထွက်ခွာသွားသည်မှာ ခြောက်နှစ်လောက် ရှိရောမည်။

မိုးရေစက်စက်နှင့် စိန်ပန်းတွေပွင့်လျှင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းကြီး ဖွင့်တော့သည်။ အုတ်ရိုးနီနီ ကျောင်းဆောင်များသို့ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားတို့သည် သေတ္တာကြီးငယ်ကိုသယ်၍ တဖွဲဖွဲ ရောက်လာကြသည်။ ခေါ်သံအော်သံ နှုတ်ဆက်သံများကြောင့် အဆောင်များ အသက်ဝင်လာကြသည်။ ရေချိုးခန်းတွင် ရေသံနှင့် သီချင်းသံတို့ကို တွဲ၍ ကြားနေရသည်။ ထမင်းစားခန်းတွင် ဇွန်းသံ၊ ခက်ရင်းသံများ ကြားနေရသည်။ စားပွဲထိုးများလည်း လူးလာခတ်၍ အလုပ်များနေကြလေသည်။ တစ်မိုးသောက်လျှင် မနက်ပိုင်း ကော်ဖီလက်ဖက်ရည်ကို သောက်ပြီးလျှင် စာသင်ခန်းများဆီသို့ ဦးတည်ကြသည်။

ဘဝတစ်ခုလုံးတွင် အဆောင်နေ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဘဝသည် အမှတ်ရဖွယ် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ ပညာရေးအပြင် ကြင်ရာအရေးတို့လည်း ပါလာတတ်ကြရာ အပျော်ဆုံး အချိန်များလည်း ဖြစ်သည်။ စာမေးပွဲ ကျရှုံး၍ စိတ်ဆင်းရဲရသည်ထက် ချစ်သောသူနှင့် အဆင်မပြေဖြစ်ကာ လမ်းခွဲကြရသေးအဖြစ်ကိုလည်း တက္ကသိုလ်မှာပင် ကြုံတွေ့ရသည်။ အချို့က ချစ်သောသူနှင့် အတူနေရသော ချမ်းသာကို ခံစားကြရသလို၊ ကံကြမ္မာညံ့သူများကမူ ချစ်သောသူနှင့် ကွေကွင်းရသော ဆင်းရဲကို တစ်သက်လုံး တဖြည့်ဖြည့် ခံစားသွားကြရသည်။

စာဆိုသည် တစ်နေ့တာ ရုံးလုပ်ငန်း ပြီးဆုံး၍ အိမ်သို့ပြန်လာသောအခါ ဤတက္ကသိုလ်ရှေ့ကပင် ဖြတ်ဖြတ်၍ သွားရသည်။ ထိုစဉ်က ရုံးထိုင်ရာကား ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် နယ်မြေထဲက ဘီအိုစီကောလိပ် ဖြစ်သည်။ ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ် ထုတ်ဝေရေးဌာန၏တည်ရာ ဖြစ်သည်။ စာဆိုသည် သူ့ကျင်လည်ခဲ့ရသော တက္ကသိုလ်ရှေ့က ဖြတ်သွားရတိုင်း သူ၏စိတ်သည် ပြန်ငယ်သွားပုံရသည်။ ငယ်မူငယ်စိတ်တွေ ပေါ်လာဟန်တူသည်။ ပျဉ်းမပန်းတွေ ကြွေ၍ စိန်ပန်းတွေ ပွင့်သောအခါ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတော်ကြီးကို မျှော်မှန်းမိသည်။ မှန်တိုင်းဆင်၍ စိန်ပန်းလွှာတို့ လေမှာပျံဝဲ၊ ဘယ်ညာကြံသောအခါ တက္ကသိုလ် ကျောင်းဆောင်ကို စိတ်ထဲမှာ မြင်ယောင်လာသည်။ ကျောင်းရိပ်သာမှာ စခန်းချ၍ မှေးစက်ချင်သည်။ ထို့ကြောင့်-

ဝေးက မျှော်

ပျဉ်းမ ကြွေ၍
 ဖြာဝေစိန်ပန်း၊ သူတို့လန်းက
 မျှော်မှန်းမိပါ ကျောင်းရိပ်သာတည့်။
 တိမ်ညိုမှိုင်း၍
 မှန်တိုင်းဆင်ကာ၊ စိန်ပန်းလွှာတို့
 မြေမှာပျံဝဲ၊ ဘယ်ညာကြံက
 စိတ်ထဲမြင်ယောင် ကျောင်းရိပ်ဆောင်တည့်။
 မြင်ယောင်မျှော်မှန်း၊ ဝေးစခန်းက
 လုပ်ငန်းဝန်တာ၊ ပြီးသောခါဝယ်
 ဆည်းဆာရီလဲ၊ ငါပြန်ခဲ့၍
 ကိုင်းနွဲ့စိန်ပန်း၊ ပျဉ်းမနန်းတွင်
 စခန်းချကာ၊ စက်ချင်ပါသည်
 ရိပ်သာကျောင်းဝင်းဆီမှာတည်း။

ဟူ၍ ကျောင်းသံယောဇဉ်ကို လွမ်းစိတ်ဖြင့် ကဗျာဖွဲ့သည်။

အထက်က ကဗျာကို မည်သည့်နှစ်မှာ ဖွဲ့ကြောင်း မရှာဖြစ်ပါ။ သို့ပါသော် ၁၉၇၂ ခု၊ ဇွန်လထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် “သံယောဇဉ်” ဆိုသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကိုလည်း ရေးခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က စာဆို၏ အသက်မှာ ၆၃ နှစ် ဖြစ်သည်။ ၁၉၇၂ ခုသည် စာဆို အနေဖြင့် အငြိမ်းစားဘဝကို အပြည့်အဝ

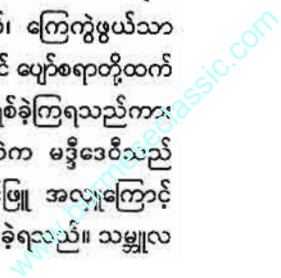
ခံစားသောအချိန် ဖြစ်သည်။ မနက်တိုင်း လမ်းလျှောက်ပုံရသည်။ တစ်နေ့တွင် လမ်းလျှောက်ထွက်ရင်း ကျောင်း (ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်-ပင်မ) ဘက်သို့ ရောက်ခဲ့ကြောင်း၊ ခရီးတွင်အောင် ခပ်သုတ်သုတ် လျှောက်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုခဏမှာပင် တောအုပ်ကွယ်မှ ဥဩသံကို ကြားခဲ့ရကြောင်း၊ ထိုအခါ တက္ကသိုလ်မှာ ကျောင်းတက်စဉ်တုန်းက ပျော်စရာ၊ ဝမ်းနည်းစရာတို့သည် တဖျပ်ဖျပ် ပေါ်လာတော့ကြောင်း၊ စိတ်ကို မနည်းထိန်းချုပ်ထားခဲ့ရကြောင်း အောက်ပါ ကဗျာကို ရေးဖွဲ့လေသည်။

သံယောဇဉ်

နေ့နှောင်းနံနက်၊ လမ်းလျှောက်ထွက်စဉ်
 ကျောင်းဘက် ရောက်ခဲ့ပါသတည်း။
 အမှတ်မဲ့ပင်၊ ခရီးတွင်အောင်
 ငါလျှင် သုတ်သုတ်မြေလှမ်းခဲ့။
 ထိုခဏဝယ်၊ တောအုပ်ကွယ်မှ
 သူငယ်ဥဩ၊ ငှက်ဥဩတို့
 ဥဩသံပြိုင်၊ တွန်သံမြိုင်သော်
 မခိုင်ငါ့စိတ်၊ စီးယိုဖိတ်လျက်
 အတိတ်ဇာတ်စင်၊ ရေးရေးမြင်သည်
 ရွှင်ဖွယ်ပျော်ဖွယ်၊ ဝမ်းနည်းဖွယ်နှင့်
 ဖွယ်အထပ်ထပ်၊ ရုပ်လွှာချပ်တို့
 ဖြတ်ဖြတ်ပေါ်ကာ၊ ဖမ်းစားပါ၍
 ငါဟု အံခဲ့၊ မှော်ကို ခွဲသည်
 ကန်ထဲ ကျွဲကူး ပမာတည်း။

“အတိတ်ဇာတ်စင်၊ ရေးရေးမြင်သည်” ဆိုသော စကားအတိုင်း

တစ်ချိန်က သူ၏ အတိတ်ဖြစ်ရပ်တို့သည် ပျော်စရာထက်၊ ကြေကွဲဖွယ်သာ ဖြစ်သည်။ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ပါက လောကကြီးတွင် ပျော်စရာတို့ထက် ဝမ်းနည်းစရာ ဖြစ်ရပ်များကသာ မမေ့နိုင်အောင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြရသည်ကား ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် တစ်ခုလိုပင် ဖြစ်သည်။ ဝေဿန္တရာဝတ္ထုထဲက မဒ္ဒိဒေဝီသည် မိသားစုနှင့် ပျော်ချိန်ကို ကြာကြာမရလိုက်ပါ။ ပစ္စယဆင်ဖြူ အလှူကြောင့် ဝင်္ဂဘာတောင်သို့ ဝေဿန္တရာတို့ မိသားစု နှင်ထုတ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ သမ္ဘူလ

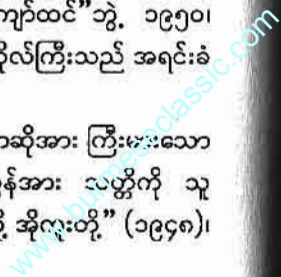

သည်လည်း လင်မောင်သောတ္တိသေနနှင့် ကြာကြာမပျော်ခဲ့ရပါ။ လင်တော်မောင်သည် နှုနာစွဲသောကြောင့် လင်နှင့်အတူ တော၌ လိုက်နေရသည်။ ဘီလူးနှောင့်ယှက်၍ အိမ်ပြန်နောက်ကျသောအခါ လင်၏မယုံသင်္ကာ စကားကို ဝမ်းနည်းစွာ သည်းခံ ခဲ့ရသည်။ စန္ဒကိန္နရီဇာတ်၌ တောကို လှည့်လည်လာသော ဗာရာဏသီမင်းသည် စန္ဒကိန္နရီကို တပ်မက်သောကြောင့် ကိန္နရာဖိုကို လေးနှင့်ခွင်း၍ သတ်သည်။ သူ၏မယားပြုရန် ကိန္နရီမအား သွေးဆောင် လေသည်။ သို့ရာတွင် ကိန္နရီမသည် မိမိ၏လင်မှတစ်ပါး အခြားမရှိသူ ဖြစ်ရာ မင်း၏အကြံမအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ ဤသို့ဖြင့် စန္ဒကိန္နရီသည် လင်နှင့် အတူတကွ ပျော်ရွှင်စွာ နေရသည်ထက် အပူမီးတောက်လောင်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ ထိုအတူ မဟောသဇဇာတ်တွင်လည်း အမရာသည် မဟောသဇနှင့် ပျော်ရွှင်စွာ နေရသည်ထက် အမတ်လေးပါး နှောင့်ယှက်သောကြောင့် လင့်အတွက် သောကမီး ပူလောင်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

စင်စစ် လူ့ဘဝ ဆိုသည်မှာ အအေးဓာတ်က နည်းနည်း၊ အပူဓာတ်က ပိုကဲ၍ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ကြရသည်။ စာဆို၏ အတိတ်ဇာတ်စင်၊ ရေးရေးမြင်၍ ဟိုစဉ်က မမေ့နိုင်စရာ ဝမ်းနည်းဖွယ်များကို ဤတက္ကသိုလ်ကြီးက စာဆိုအား ထိုးပေးခဲ့ရာ ဤတက္ကသိုလ်ကြီးကို အဘယ်မှာလျှင် မေ့နိုင်အံ့နည်း။ သူ ရေးခဲ့သော “သံယောဇဉ်” ကဗျာသည် သက်သေတစ်ခု ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ဤတက္ကသိုလ်ကြီးသည် သူ့အား ဝမ်းနည်းစရာများကိုသာ ပေးခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ ဤတက္ကသိုလ်ကြီးက သူ့အား များစွာသော ကောင်းကျိုး အထွေထွေကိုလည်း ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ စာဆိုအား ဤတက္ကသိုလ်ကြီးသည် မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးဘွဲ့ကိုလည်း အပ်နှင်းခဲ့ပါသည်။ တက္ကသိုလ်ဆရာ အဖြစ်သို့လည်း ချီးမြှောက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြား ပညာတော်သင်ဆုကိုလည်း ပေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားမှ ပြန်လာသောအခါ တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခကြီး အဖြစ်သို့အထိ တရွေ့ရွေ့ မြှင့်တင်ပေးခဲ့ပါသည်။ ဤတက္ကသိုလ်ကြီးက အပ်နှင်းခဲ့သော ပညာဖြင့် နောင်သောအခါ နိုင်ငံအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ “ဝဏ္ဏကျော်ထင်” ဘွဲ့ ၁၉၅၀၊ သီရိပျံချီဘွဲ့ ၁၉၆၂ တို့ကို ရခဲ့သည်မှာလည်း ဤတက္ကသိုလ်ကြီးသည် အရင်းခံကျေးဇူးရှင် ဖြစ်သည်။

ထိုမျှသာ မဟုတ်ပါ။ ဤတက္ကသိုလ်ကြီးသည် စာဆိုအား ကြီးမားသော ခွန်အားသတ္တိကိုလည်း မွေးဖွားပေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းခွန်အား သတ္တိကို သူ အရွယ်ကောင်းတုန်းက ရေးဖွဲ့ခဲ့သော “အင်းလျားကန်သို့ အိုလူးတို့” (၁၉၄၈)၊

“ပျဉ်းမငုတ်တို” (၁၉၄၉) ကဗျာနှစ်ပုဒ်တွင် အထင်ကရ တွေ့ရသည်။ ထိုစဉ်က စာဆိုအသက် ၃၉၊ ၄၀ ဖြစ်သည်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် စာဆိုသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနတွင် အချိန်ပိုင်းနည်းပြ၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် အချိန်ပြည့်နည်းပြ၊ ၁၉၃၆ မှ ၁၉၃၉ အထိ နိုင်ငံခြား ပညာတော်သင်၊ ၁၉၃၉ ခု စက်တင်ဘာလတွင် လက်ထောက်ကထိက၊ ၁၉၄၅ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် မဂိုလမ်း အရေးပေါ်ကောလိပ်၌ လက်ထောက်ကထိက၊ ၁၉၄၆ ခုတွင် ကထိကရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။ ထိုစဉ်က သူသည် ခေါင်းဆောင်မဟုတ်သေး။ သူ့အထက်၌ ဆရာကြီးတစ်ဦး ရှိသေးသည်။ ထိုဆရာကြီးနှင့်တွဲ၍ အလုပ် လုပ်ရသော်လည်း သဘောဆန္ဒ တိုက်ဆိုင်လှသည် မဟုတ်ပေ။ လက်အောက်ခံမျှသာ ဖြစ်၍ လွတ်လပ်စွာ မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် စာဆိုသည် ၁၉၄၈ ခုတွင် လက်အောက်ခံဘဝမှ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်လည်း အင်္ဂလိပ်လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ သူ၏ စိတ်သည်လည်း လွတ်မြောက်ခြင်းနှင့်အတူ အားမာန်သတ္တိထူးကို မရစဖူး ရလိုက်ပါသည်။ ရပုံကား ဤသို့တည်း။

၁၉၄၈ ခု၊ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာနကို ဖွင့်လိုက်ပါသည်။ စာဆိုသည် ထိုဌာန၏ အကြီးအကဲဌာနမှူးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလွှားလေသည်။ တစ်ဖက်ကလည်း အဘိဓာန်လုပ်ငန်းကို ပြန်လုပ်ရသည်။ ထိုနှစ်အတွင်း၌ မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံ ဥပဒေ မြန်မာစာ-စာမူကိုစစ်ဆေး၍ အကြံပေးရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း အမှုဆောင်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရသည်။ စာတည်းတာဝန် ယူရသည်။ ထိုအခါ စာဆို၏ စိတ်သည် သူတစ်ပါး လက်အောက်ခံဘဝ ညှိုးငယ်သောစိတ်မျိုး မဟုတ်တော့ပါ။ လွတ်လပ်သောစိတ်နှင့်အတူ ရဲရင့်သောစိတ်ကို ရလိုက်လေသည်။ ထိုရဲရင့်သောစိတ်သည် စာဆို၏ အားမာန်သတ္တိသစ်ပင် ဖြစ်သည်။ “အင်းလျားကန်သို့ အိုကူးတို့” ကဗျာတွင် ယင်း အားမာန်သတ္တိကို အထင်အရှား တွေ့ရသည်။

မိုးပေါက်များ ကျလာပြီ ဖြစ်သည်။ အင်းလျားကန်ရေပြင်၌ မိုးပေါက်များ ကျ၍ ထလာသော ဂယက်များသည် ဝိုင်းဝိုင်းစက်စက်၊ ဆက်၍ဆက်၍ ပြန့်ကား သွားသည်။ ကန်ရေပြင်သည် ဝကွက်ဝလုံးကလေးတွေ ခင်းကျင်းထားသည်နှင့် တူတော့သည်။ ခဏချင်းမှာပင် မိုးသက်လေဆင်တော့သည်။ ရေပြင်၌ လှိုင်တံပိုးများ ထကြွ ခုန်ပေါက်လာကြသည်။ လှိုင်းကြက်ဖ၊ လှိုင်းခေါင်းဖြူ

တို့သည် တရစပ် ခေါင်းချင်းရိုက်နေသော ကန်ရေပြင်၌ ရေရိုးရှုပ်ပွေ၊ မိုးသီး
 တွေ ကြွေကျလာသည်။ မိုးရောလေပါ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ စွေစွေစောင်းစောင်း
 ရွာသွန်းလောင်းလျက် ရှိသည်။ ထိုစဉ် အင်းလျားကန်ကျွန်းပေါ်က တောခပ်သိမ်း
 လည်း နတ်စိမ်းဝင်သလို ယိမ်းထိုးနေသည်။ မိုးကောင်းကင်သည် တိမ်ညိုတိမ်မည်း
 များနှင့် မိုင်းညိုလျက် ရှိသည်။ ပိုးဖျင်ဇာပါး၊ ဝတ်ရုံလွှားလျက် မော်ကြွားလှသည့်
 ဤသည့်ကန်တွင် စာဆိုသည် တစ်စုံတစ်ရာကို ပိုးတဝါး မြင်လိုက်ရသည်။
 မြင်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အားမာန်သတ္တိများ ဝင်လာသည်။ ထိုအခါ “အိုကူး
 တို့မှူး” လှိုင်းလေထန်၍ ကြမ်းတမ်းလျက် ရှိသော ဤသည့်ကန်တွင် ငါသည်
 လှည့်လည် လူးလာတော့အံ့။ လှေကိုပြင်ပါ၊ ကူးတို့မှူး” ဟု တောင်းဆိုလိုက်သည်။
 ထိုတောင်းဆိုချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ကဗျာ ရေးချလိုက်သည်။ ကဗျာ၌
 လွတ်လပ် ရဲရင့်ခြင်း စိတ်သည် တစ်ခဲနက် ထင်ဟပ်လျက် ရှိသည်။ ရှုပါ။

အင်းလျားကန်သို့ ဒို့ ကူးတို့

မိုးပေါက်ကျ၍
 ထသည်ဂယက်၊ ဝိုင်းစက်စက်သည်
 ဝကွက် ခင်းနီး နယ်တကား။
 ခဏချင်းတွင်၊ မိုးသက်ဆင်က
 ရေပြင်လှိုင်းကြွ၊ ခုန်ပေါက်ကြလျက်
 ကြက်ဖချင်းတိုး၊ ခေါင်းဖြူမိုး၍
 ရေရိုးရှုပ်ပွေ၊ မိုးသီးကြွသည်
 စွေစွေစောင်းစောင်း ရွာသွန်းလောင်း။
 ဘယ်ယိမ်းညာယိမ်း၊ တောခပ်သိမ်းလည်း
 နတ်စိမ်းဝင်သို့၊ ကမ်းယံမို့တွင်
 မိုင်းညိုမိုးသား နောက်ခံကား။
 ပိုးဖျင်ဇာပါး၊ ဝတ်ရုံလွှားလျက်
 မော်ကြွားသည့်ဟန်၊ ဤသည့်ကန်တွင်
 မြင်ပြန်ပိုးဝါး၊ ကျွန်းညိုကြား၌
 လူးလာချင်လို၊ ငါတောင်းဆိုသည်
 လှေကို ပြင်ပါ ကူးတို့မှူး။
(တာရာမဂ္ဂစင်း၊ ၁၉၄၈)

www.burmeseclassic.com

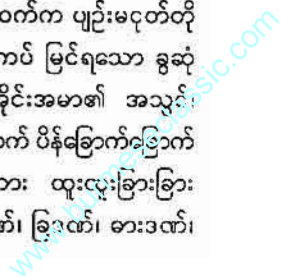
၁၉၄၉ ခု၊ စာဆိုအသက် ၄၀ တွင် ဤတက္ကသိုလ်ကပင် စာဆိုအား သူ၏ တစ်သက်တာ၌ အကျော်ကြားဆုံး ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဖန်တီးခွင့်ပေးခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်ထဲက သူ လမ်းလျှောက်ရင်း သတိပြုမိခဲ့သော ပျဉ်းမငုတ်တိုကြီး၏ အကြောင်းဖြစ်သော “ပျဉ်းမငုတ်တို” ကဗျာပင် ဖြစ်သည်။

ပျဉ်းမငုတ်တို

ဖုထစ်ရွတ်တွ၊ ငှက်လင်းတသို့
ပျဉ်းမငုတ်တို၊ သက်ကျားအိုသည်
ကုန်းမိုထက်တွင် တစ်မင်တည်း။
ခွဆုံအကွေး၊ သစ်ခေါင်းဆွေးလည်း
အဖေးတက်လှာ၊ အိုင်းအမာသို့
ကျယ်စွာဟက်ပက် ခြအိမ်ပျက်
ကုန်းမိုကမ်းပါး၊ မြေပပ်ကြားတွင်
စစ်သားခမောက်၊ ပိန်ခြောက်ခြောက်လည်း
စစ်ရောက်စခန်း လက်ပြညွှန်း။
ထိုပင်ငုတ်တို၊ ပျဉ်းမအိုသည်
စစ်ကိုလည်းကြို၊ ခြအုံလည်းဖြစ်
ဓားထစ်လည်းခံ၊ နေလျှံလည်းတိုက်
လေပြင်းခိုက်လျက်၊ မငိုက်ဦးခေါင်း
နေ့သစ်လောင်းသော်
ရွက်ဟောင်းညှာကြွေ၊ ရွက်သစ်ဝေ၍
လေပြည်ထဲတွင်၊ ငယ်ရုပ်ဆင်သည်
အသင် ယောက်ျား ကောင်းတကား။

(တာရာမဂ္ဂစင်း၊ ၁၉၄၉)

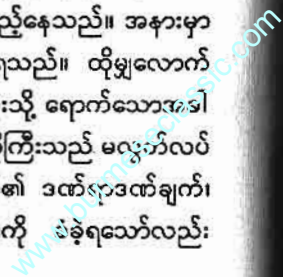
ဤကဗျာတွင် အဝေးမှ လှမ်းမြင်ရသော ကုန်းမိုထက်က ပျဉ်းမငုတ်တို ကြီး၏ သွင်ပြင်ပုံပန်းကို လင်းတငှက်၏ အသွင်၊ အနီးကပ် မြင်ရသော ခွဆုံ အကွေးက သစ်ခေါင်းဆွေးကို အဖေးတက်လာသော အိုင်းအမာ၏ အသွင်၊ ကုန်းမြင့် အနီးအနား ပပ်ကြားအက်မြေပေါ်က စစ်သားခမောက် ပိန်ခြောက်ခြောက် ကို စစ်၏နိမိတ်အဖြစ် သင်္ကေတပြု၍ ဖွဲ့ထားသည်ကား ထူးလူးခြားခြား လက်ရာမြောက်လှပေသည်။ ပျဉ်းမငုတ်တိုကြီး၏ စစ်ဒဏ်၊ ခြံ့ဏ်၊ ဓားဒဏ်၊

နေဒဏ်၊ လေဒဏ် ခံရပုံကို စကားနည်းနည်းနှင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်အောင် ဖွဲ့နိုင်သည်။ ခါးသီးသော လောကဓံဆိုးများမှ တော်လှန် ရုန်းထွက်နိုင်ခဲ့သော ပျဉ်းမငုတ်တို့၏ သတ္တိအားမာန်ကို အပေါ်လွင်ဆုံး ဖြစ်အောင် ဖွဲ့နိုင်သောကြောင့် “ပျဉ်းမငုတ်တို့” ကဗျာသည် မြန်မာနိုင်ငံ နယ်နိမိတ်ကိုကျော်၍ ထင်ရှားခဲ့သည်။ နိုင်ငံပေါင်း ၆၉ နိုင်ငံမှ ကဗျာစာဆိုတစ်ဦးစီ၏ စိတ်တိုင်းကျ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို စုပေါင်း၍ ထုတ်ဝေခဲ့သော **An Anthology by World Poets (1970)** စာအုပ်တွင် စာဆို၏ “ပျဉ်းမငုတ်တို့” ကဗျာကို ပါမောက္ခလု(စ်)၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်နှင့်တကွ ဖော်ပြခြင်း ခံရသည်။

ပါမောက္ခ ဒေါက်တာလှဖေက သူ၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြုစုသော “မြန်မာစာပေသမိုင်း” ကျမ်းတွင် ပျဉ်းမငုတ်တို့ ကဗျာကို ဤသို့ သုံးသပ်ချီးကျူးထားသည်။

“မောင်ဝန်သည် ဘဝ အလွမ်း ကဗျာများကို ရေးဆဲ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူ၏စိတ်ဝင်စားမှုသည် နယ်ပယ် ကျယ်ပြန့်လာသည်။ သူသည် လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြောင်းလဲလာသော အခြေအနေများကို ကဗျာဖွဲ့ဖို့ ဆန္ဒပြင်းပြလာသည်။ သူ၏ထင်ရှားသော ကဗျာများမှ သုံးပုဒ်ကို ဖော်ပြခြင်းငှာ ထိုက်သည်။ ပထမကဗျာမှာ ၁၉၄၉ ခုတွင် ဖွဲ့သော “ပျဉ်းမငုတ်တို့” ကဗျာဖြစ်သည်။ အလွန်ဆွဲဆောင်မှု အားကြီးသော ကဗျာ ဖြစ်သည်။ ဤကဗျာတွင် သူသည် ရိုးရိုး အကြောင်းခြင်းရာကို ရေးနေကျ မဟုတ်ဘဲ တစ်မူ ထူးခြားအောင် ဖွဲ့ သည်။ သူ မြင်ပုံ၊ ရသဓံစားနိုင်စွမ်း ရှိပုံတို့ကို သူ၏ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှု၊ စိတ်ကူး စိတ်သန်း အစွမ်းဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ တက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်ထဲက ပျဉ်းမငုတ်တို့ကြီး ဖြစ်သည်။ နေ့တိုင်း ဖြတ်သန်း သွားနေကျ ဖြစ်သော်လည်း မည်သူမျှ သတိမထားမိကြ။ ယင်းငုတ်တို့ကြီးသည် အချိုးမကျ၊ စစ်၏ဆိုးဝါးမှု အမာရွတ်များဖြင့် ပြည့်နေသည်။ အဖုအထစ် အခေါင်းကြီးဖြစ်၍ ခြများဖြင့် (တစ်ချိန်က) ပြည့်နေသည်။ အနားမှာ စစ်သားခမောက် ပိန်ခြောက်ခြောက်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုမျှလောက် အပြင်ပန်း ယိုယွင်းမှုများ ရှိနေသော်လည်း နွေဦးသို့ ရောက်သောအခါ ရွက်သစ်များ ထွက်နိုင်သေးသည်။ ပျဉ်းမငုတ်တို့ကြီးသည် မလွတ်လပ်စဉ်က မြန်မာနိုင်ငံ၏သင်္ကေတ ဖြစ်သည်။ စစ်၏ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်၊ ဂျပန်နှင့် မဟာမိတ်များ၏ ကျူးကျော်မှုများကို ခံခဲ့ရသော်လည်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ရှင်သန်နေဆဲ ဖြစ်သည်” ဟူ၍ ဒေါက်တာလှဖေက ပျဉ်းမငုတ်တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ သင်္ကေတ အဖြစ် သုံးသပ် တင်ပြထားသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အဖို့မူ ဤသုံးသပ်ချက်ကို ဖြည့်စွက်ချင်ပါသေးသည်။ ဒေါက်တာလှဖေ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း “ပျဉ်းမငုတ်တို့”သည် ထိုစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံ၏ သင်္ကေတ နိမိတ်ပုံမျှသာ မဟုတ်သေး။ ဘဝတွင် လောကဓံ၏ အထုအထောင်းကို များစွာ ခံခဲ့ရသော်လည်း အားမာန်သတ္တိ မွေးနိုင်သော စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်၏ သင်္ကေတနိမိတ်ပုံ မည်သေးသည်ဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။

[ဤစာဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ဆရာ စာဆိုကြီး မင်းသုဝဏ်အား ရှိသေစွာ ကန်တော့ လိုက်ပါသည်]

သဒ္ဒါ ၅၊ ၂၀၁၁

နှစ်စဉ်ကျင်းပလျက် ရှိသော တိပိဋက စာမေးပွဲကြီး၌ အာဂုံဆောင်၍ ဖြေရကြောင်း၊ သဘောရေးဖြေကိုလည်း တွဲထားကြောင်း သိရှိရသည်။

ရှေးအခါက-ကဗျာကို ရွတ်ဆိုခြင်းလည်း ပြုကြသည်။ သီဆိုကြသည်လည်း ရှိသည်။ မင်းတို့၏ ရှေ့တော်၌ စာပွဲသဘင် ကျင်းပ၍ ပျို့ကဗျာကြီးများကို ဖတ်ရွတ်ကြသည်လည်း ရှိသည်။ မင်းတို့စက်ရာ မဝင်ခင်၌ ယင်းပျို့ကဗျာကြီးများကို ဖတ်စေ၍ နာယူကြသည်လည်း ရှိကြသည်။ စာတော်ဖတ်များ ခန့်ထားခြင်းသည် ဤအတွက် ဖြစ်သည်။

ရှေးဂန္ထဝင် ကဗျာများသည် ကိုယ်နှုတ်နှလုံး သုံးပါး စောင့်စည်းခြင်း ဖြစ်သော စာရိတ္တ စိတ်ဓာတ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလည်း အားပေးသည်။ ဖျော်ဖြေခြင်း၊ ဖြေသိမ့်ခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုပေးသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် မြန်မာကဗျာကို ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မင်း၊ သဘာဝနှင့် ချစ်မေတ္တာ ဟူသော အကြောင်းလေးပါးနှင့်တကွ အခြား ဒဏ္ဍာရီ ပုံဝတ္ထု စသည်တို့နှင့် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အချုပ်အားဖြင့် ဂန္ထဝင် ရှေးကဗျာများသည် မြန်မာ့စာရိတ္တ စိတ်ဓာတ်ကို မြှင့်တင်ပေးသည်။ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့၌ နိုးကြားတက်ကြွခြင်း ရှိအောင် လှုံ့ဆော်ပေးသည်။ ပညာရှိ ပညာတတ်တို့၏ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေသည်။

မြန်မာ့ခေတ်အခါက မြန်မာကဗျာသည် နိုင်ငံနှင့်အမျိုးကို ဂုဏ်တက်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဇာတိစိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်ကို ခိုင်ခိုင်မာမာ တည်ဆောက်ပေးသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာဂန္ထဝင် ကဗျာခေတ်သည် မြန်မာမင်းတို့ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ပဒေသရာဇ်ခေတ် ကုန်ဆုံးသည် တစ်ပြိုင်နက် ရပ်တန့်သွားလေသည်။

မြန်မာမင်းတို့၏ နေရာတွင် မျိုးခြား အင်္ဂလိပ်မင်းတို့ အုပ်ချုပ်လာသော အခါ မြန်မာ့ဘဝ ပတ်ဝန်းကျင်သည် ပြောင်းလဲ သွားသည်။ မြန်မာမင်းများ လက်ထက်၌ ရှိခဲ့သော ပြည်တွင်းဖူလုံမှု စိုက်ပျိုးရေးစနစ်မှ ရောင်းတမ်း စီးပွား ဖြစ် စိုက်ပျိုးရေးသို့ ကူးပြောင်းသွားသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်း ပညာရေးမှ အင်္ဂလိပ်ခေတ် ပညာစနစ်သို့ ကူးပြောင်းသွားသည်။ ပေ၊ ပုရပိုက်ခေတ်မှ စက္ကူစာအုပ်ခေတ်သို့ ပြောင်းသွားသည်။ ပုံနှိပ်စက်များ ထွန်းကား လာသည်။ ထိုအခါ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များ ပေါ်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် ခေတ်ပြောင်း သောအခါ အရာ ခပ်သိမ်း ပြောင်းရသော သဘောရှိရာ စာပေသည်လည်း အပြောင်းအလဲတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ခရစ်နှစ် ၁၈၈၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ သီပေါမင်းနှင့် မိဖုရား စုဖုရားလတ်၊ အရှင်နှစ်ပါး အင်္ဂလိပ် ခေါ်ဆောင်ရာသို့ ဝါတော်မူသည်မှ

နှစ်စဉ်ကျင်းပလျက် ရှိသော တိပိဋက စာမေးပွဲကြီး၌ အာဂုံဆောင်၍ ဖြေရကြောင်း၊ သဘောရေးဖြေကိုလည်း တွဲထားကြောင်း သိရှိရသည်။

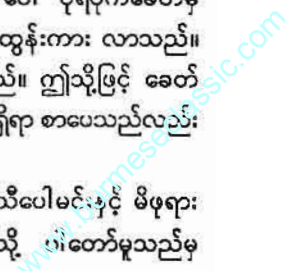
ရှေးအခါက-ကဗျာကို ရွတ်ဆိုခြင်းလည်း ပြုကြသည်။ သီဆိုကြသည်လည်း ရှိသည်။ မင်းတို့၏ ရှေ့တော်၌ စာပွဲသဘင် ကျင်းပ၍ ပျို့ကဗျာကြီးများကို ဖတ်ရွတ်ကြသည်လည်း ရှိသည်။ မင်းတို့စက်ရာ မဝင်ခင်၌ ယင်းပျို့ကဗျာကြီးများကို ဖတ်စေ၍ နာယူကြသည်လည်း ရှိကြသည်။ စာတော်ဖတ်များ ခန့်ထားခြင်းသည် ဤအတွက် ဖြစ်သည်။

ရှေးဂန္ထဝင် ကဗျာများသည် ကိုယ်နှုတ်နလုံး သုံးပါး စောင့်စည်းခြင်း ဖြစ်သော စာရိတ္တ စိတ်ဓာတ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလည်း အားပေးသည်။ ဖျော်ဖြေခြင်း၊ ဖြေသိမ့်ခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုပေးသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် မြန်မာကဗျာကို ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မင်း၊ သဘာဝနှင့် ချစ်မေတ္တာ ဟူသော အကြောင်းလေးပါးနှင့်တကွ အခြား ဒဏ္ဍာရီ ပုံဝတ္ထု စသည်တို့နှင့် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အချုပ်အားဖြင့် ဂန္ထဝင် ရှေးကဗျာများသည် မြန်မာ့စာရိတ္တ စိတ်ဓာတ်ကို မြှင့်တင်ပေးသည်။ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့၌ နိုးကြားတက်ကြွခြင်း ရှိအောင် လှုံ့ဆော်ပေးသည်။ ပညာရှိ ပညာတတ်တို့၏ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေသည်။

မြန်မာ့ခေတ်အခါက မြန်မာကဗျာသည် နိုင်ငံနှင့်အမျိုးကို ဂုဏ်တက်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဇာတိစိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်ကို ခိုင်ခိုင်မာမာ တည်ဆောက်ပေးသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာ့ဂန္ထဝင် ကဗျာခေတ်သည် မြန်မာမင်းတို့ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ပဒေသရာဇ်ခေတ် ကုန်ဆုံးသည် တစ်ပြိုင်နက် ရပ်တန့်သွားလေသည်။

မြန်မာမင်းတို့၏ နေရာတွင် မျိုးခြား အင်္ဂလိပ်မင်းတို့ အုပ်ချုပ်လာသော အခါ မြန်မာ့ဘဝ ပတ်ဝန်းကျင်သည် ပြောင်းလဲ သွားသည်။ မြန်မာမင်းများ လက်ထက်၌ ရှိခဲ့သော ပြည်တွင်းဖူလုံမှု စိုက်ပျိုးရေးစနစ်မှ ရောင်းတမ်း စီးပွား ဖြစ် စိုက်ပျိုးရေးသို့ ကူးပြောင်းသွားသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်း ပညာရေးမှ အင်္ဂလိပ်ခေတ် ပညာစနစ်သို့ ကူးပြောင်းသွားသည်။ ပေ၊ ပုရပိုက်ခေတ်မှ စက္ကူစာအုပ်ခေတ်သို့ ပြောင်းသွားသည်။ ပုံနှိပ်စက်များ ထွန်းကား လာသည်။ ထိုအခါ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များ ပေါ်လာသည်။ ဤသို့ဖြင့် ခေတ်ပြောင်း သောအခါ အရာ ခပ်သိမ်း ပြောင်းရသော သဘောရှိရာ စာပေသည်လည်း အပြောင်းအလဲတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ခရစ်နှစ် ၁၈၈၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့၌ သီပေါမင်းနှင့် မိဖုရား စုဖုရားလတ်၊ အရှင်နှစ်ပါး အင်္ဂလိပ် ခေါ်ဆောင်ရာသို့ ပါတော်မူသည်မှ

နှစ်ဆယ်ရာစု ခေတ်ဦး ၁၉၀၀ ကျော်အတွင်း၌ ပါတော်မူကဗျာအချို့ ပေါ်ပေါက် ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် တစ်မျိုးသားလုံး၏ လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်သော ပါတော်မူ အမျိုးသား ခံစားမှုကြီးနှင့်စာသော် ပေါ်ပေါက်လာသော ပါတော်မူ ကဗျာများသည် အားရဖွယ် မရှိပါ။ နည်းပါးလှသည်။ သို့ရာတွင် သိပ် မကြာ လိုက်ပါ။ ပါတော်မူပြီးနောက် အနှစ် ၃၀ ခန့်အကြာတွင် ကဗျာသစ် ပေါ်လာ သည်။ အခြား မဟုတ်ပါ။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ အမျိုးသားရေး လေးချိုးကဗျာကြီးများပင် ဖြစ်သည်။ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်ကား ရှေးဟောင်းက ရှိပြီးအတိုင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အကြောင်းအရာကား အသစ်ဖြစ်သည်။

တစ်ခါ ဆရာကြီး၏ ၁၉၁၃- ၁၉၁၄ တို့၌ ဖွဲ့ဆိုသော ဗိုလ်ဋီကာလာ အမျိုးသားရေး လေးချိုးကြီးများကို ရေးဖွဲ့သည်မှ ၁၇ နှစ် ကြာသောအခါ ကဗျာသစ်တစ်မျိုး ပေါ်ပေါက်လာပြန်သည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်မှ ၁၉၄၀ အတွင်း ပေါ်ပေါက်လာသော ခေတ်စမ်းကဗျာသစ်ပင် ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်အတွင်းမှ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတို့၏ကဗျာ ဖြစ်သည်။ ခေတ်စမ်းသည် ကဗျာပုံသဏ္ဍာန် အရာ၌ အသစ် မဟုတ်ပါ။ ဟိုနည်းနည်း၊ သည်နည်းနည်း ပြုပြင်ထားသည်မှလွဲ၍ ရှိပြီးသား ပုံသဏ္ဍာန်အဟောင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရေးဖွဲ့ပုံ စိတ်ကူးစိတ်သန်းကား ရှေးနှင့် မတူတော့ချေ။ ရှေးကဗျာများကဲ့သို့ စကားကို ဝေဝေဆာဆာ ဖောဖောသီသီ မသုံးတော့ပေ။ ဘာသာစကားကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း သုံး၍ ဖွဲ့လိုသမျှကို ခံစားမှုပေါ်အောင် ဖွဲ့လာကြသည်။

ခေတ်စမ်း ကဗျာခေတ်၌ ထင်ရှားသော ခေါင်းဆောင် သုံးဦး ရှိသည်။ တက္ကသိုလ် မောင်သန့်စင် (ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်)၊ ဇော်ဂျီ (ဦးသိန်းဟန်) နှင့် မင်းသုဝဏ် (ဦးဝန်) တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဤသုံးဦးတွင် မင်းသုဝဏ်သည် အသက်အငယ်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ထိုဆရာ သုံးဦးအနက် ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့သည် မြန်မာကဗျာသမိုင်း၌ ကျေးဇူးများသူများ ဖြစ်ကြသည်။ တက္ကသိုလ် မောင်သန့်စင် သည် ခေတ်စမ်းနောက်ပိုင်း၌ ကဗျာအရေးအသား ရပ်တန့်သွားသည်။ မြန်မာစာ ပါမောက္ခအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆောင်ရွက်၍ မြန်မာစာ၏ အကျိုးကို သင်ကြား ရေးပိုင်းမှ အကျိုးပြုခဲ့လေသည်။

မြန်မာကဗျာသမိုင်း၌ မင်းသုဝဏ်သည် ကလေးကဗျာသစ်ကို ဖြည့်ဆည်း သွားသည်။ မြန်မာကျေးလက်ကို နောက်ခံပြု၍ ကလေးတို့၏ အဖွဲ့ဝင်စိတ် သဘာဝ ပေါ်ပေါက်အောင် ရေးဖွဲ့သွားသော ထိုကလေးကဗျာများသည် ရစ်သမ်ကောင်း၍ ဆိုရာ၊ ရွတ်ရသောအခါ မြူးကြွပြီး အလွန် ဖျော်စရာကောင်း

သည်။ ကလေးကဗျာ ပီလှပေသည်။ သူ့နောက်တွင် အခြားဆရာတို့ ကလေးကဗျာ ရေးကြသော်လည်း သူ့လောက် ကျော်ကြားခြင်း မရှိပေ။

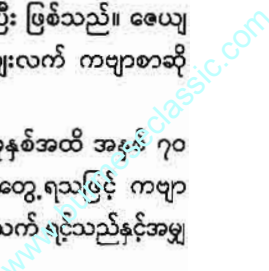
မင်းသုဝဏ်သည် မြန်မာကဗျာသမိုင်း၌ “ငှက်ကဗျာစု”ကို ဖြည့်ပေးသွားသည်။ ကလေးတို့အနေဖြင့် ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်ကို ချစ်တတ် ခင်တတ်ခြင်း ရှိအောင် မြန်မာနိုင်ငံ ငှက်ကလေးများ၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်၊ အမူအကျင့်ကလေးများကို ကလေးတို့ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဆိုနိုင်အောင် ရေးဖွဲ့သွားသည်။ ငှက်ကဗျာစုသည် မင်းသုဝဏ်၏ ကြီးလက်ရာများ ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်သည် အနောက်တိုင်း ဘဲလက် (Ballad) ကဗျာကို နမူနာ ယူ၍ မြန်မာဘဲလက် ကဗျာများကို စတင်ရေးသားသူ ဖြစ်သည်။ သူ၏ ထင်ရှားသော ကဗျာများတွင် “သူ့မှာတမ်း”၊ “ဖိုးမောင်လာပြီ”တို့သည် အကျော်ကြားဆုံး ဖြစ်သည်။ ဘဲလက်ကဗျာများ ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ် ပျို့ရွယ်စဉ်က ရေးဖွဲ့ခဲ့သော “ခွင့်မသာ”၊ “နှစ်ဇာတ်တစ်စိတ်” “တယောရှင်”၊ “ပင်လယ်ဗွေ”၊ “တရားဦးဟောလှည့်ပါ” အစရှိသော အချစ်အလွမ်းကဗျာများသည် မြန်မာကဗျာသမိုင်း၌ အသစ်အဆန်း မဟုတ်သော်လည်း ခံစားမှုအမှန်ဖြင့် အချစ်အလွမ်းကို စိတ်၌ ထိခိုက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် အရေးကောင်းသော ကဗျာများ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းကဗျာများကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သဖြင့် မင်းသုဝဏ်အား လွမ်းစာဆိုဟု ခန့်သူအချို့ ရှိသော်လည်း ဤမျှလောက် ပြောင်မြောက်သော အချစ်အလွမ်း ကဗျာမျိုးကို ကျွန်ုပ်တို့ မတွေ့ဖူးချေ။ သို့ဖြစ်၍ မင်းသုဝဏ်ကို မြန်မာကဗျာသမိုင်း၌ ခံစားမှုအမှန်၊ အချစ်အမှန်၊ အလွမ်းသန်သော ကဗျာစုကို ထပ်ဖြည့်ပေးသူ အဖြစ် ကျွန်ုပ်တို့သည် အရှိအတိုင်း မြင်လိုက်ရသည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် သူ၏ ကျေးဇူးကို အောက်မေ့မိသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ကျေးလက်စာဆိုပီပီ မြန်မာ့ကျေးတောသူ၊ ကျေးတောသားတို့၏ ချစ်ဖွယ်၊ လေးစားဖွယ် အမူအရာများကို ရေးဖွဲ့၍ ကျေးလက်ကို ချစ်တတ်ခင်တတ်ခြင်း ရှိအောင် ပြုပေးသူဟု ကျေးဇူးတင်ထိုက်သည်။ ဤအလုပ်ကို ဆရာဇေယျသည် စကားပြေဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဇေယျကား ကျေးလက် စကားပြေဆရာ၊ မင်းသုဝဏ်ကား ကျေးလက် ကဗျာစာဆို ဖြစ်သည်။

မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများကို ၁၉၂၆ ခုမှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်အထိ အနုန်း ၇၀ ခန့်ကြာအောင် ပုံနှိပ်စာလုံးများဖြင့် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ကဗျာရေးသက် အလွန်ရင့်သူ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ကဗျာရေးသက် ရင့်သည်နှင့်အမျှ

ကဗျာပုဒ်ရေ များသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ပုဒ်ရေ များသော်လည်း အလွန် အမင်း မဟုတ်ပေ။ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာပေါင်းချုပ်တွင် ကဗျာပုဒ်ရေ ၃၁၂ ပုဒ်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ဇော်ဂျီ၏ ကဗျာပေါင်းချုပ်တွင် ကဗျာပုဒ်ရေ ၂၁၆ ပုဒ် ဖော်ပြသည်ကို တွေ့ရသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ခံစားမှု အားကောင်းသူ၊ ခံစားမှု နက်ရှိုင်းသူ ဖြစ် သည်။ ဘာသာစကား၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသည်။ ဘာသာစကား ကြွယ်ဝသူ ဖြစ် သည်။ စိတ်ကူးဉာဏ် ကောင်းသည်နှင့်အမျှ သိမ်မွေ့သည်။ သူ၏ ကဗျာသုံးစကား ဝေါဟာရများသည် ပြင်းပြနက်ရှိုင်းခြင်း ရှိသော သူ၏ ခံစားမှုကို အပိုအလို မရှိ၊ ထိထိမိမိ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိသည်။ သူ၏ကဗျာသုံး စကားများသည် ထောင့်ခြင်းမရှိ၊ အလွန်ပြေပြစ်သည်။ မာကျောခြင်း၊ မာဆတ်ခြင်း မရှိ။ ပျော့ပျောင်းသည်။ အသံအနိမ့်အမြင့် အဆင်းအတက် ပြေပြစ်ခြင်း ရှိ၍ ရစ်သမ် ကောင်းသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကဗျာကို သူ့လောက် အသံသာယာအောင် ပွဲနိုင်သူ မပေါ်သေးဟု ဆိုရသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ကဗျာများကို လေ့လာဖတ်ရှုပြီး နောက် ကဗျာဆရာ အကျော်အမော် တင်မိုး၏ ကဗျာများကို ဖတ်ရှုရသောအခါ ပေါ့သွားသည်ဟု ခံစားရသည်။

မင်းသုဝဏ်သည် ခေတ်စမ်းအစ ၁၉၃၀ မှ နှစ်ဆယ်ရာစု ကုန်ခါနီးအထိ ကဗျာရေးခဲ့သော သမ္ဘာ့ရင့် ဝါရင့် ကဗျာစာဆိုကြီး ဖြစ်သည်။ သူ၏ကဗျာ အကြောင်းအရာ နယ်နိမိတ်သည် အချိန်နှင့်အမျှ ကျယ်ပြန့်လာရာ ယခုအခါ သူ၏ ကျော်စော သတင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ နယ်နိမိတ်ကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ခေတ်အဆက်ဆက် မြန်မာစာဆိုများတွင် မင်းသုဝဏ်သည် အကောင်း ဆုံးထဲက အကောင်းဆုံး တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။

စာဆိုမင်းသုဝဏ်၏ စာပေနှင့် ဘဝဖြစ်စဉ် မှတ်တမ်း

၁၉၀၉။ ။ ဟံသာဝတီခရိုင်၊ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ တောင်ဘက်ကမ်း၊ နာတာပူချိုး အရှေ့ပိုင်း၏ ကုန်သည်များဖြစ်ကြသော အဖ ဦးလွန်းပင်၊ အမိ ခေါ်မိတို့မှ (မ-၁၂၇၀ ပြည့်နှစ်) ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် နံနက် ၉ နာရီတွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်း ၇ ယောက် အနက် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်၍ ငယ်အမည်မှာ မောင်လှဝဲ ဖြစ်သည်။ မွန်မျိုးရိုးဇာတိ ဖြစ်သည်။

၁၉၁၆။ ။ ဆရာတော် ဦးဣန္ဒဝံသ (ကျောင်းအုပ်) ဖွင့်လှစ်ထားသော ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊ ရွှေကျင်ကျောင်းတိုက် [ဆရာလေး ဦးဖိုးလှိုင်၏ ကြားကျောင်း (ဂျားကျောင်း) ခေါ် မြန်မာအလယ်တန်းကျောင်း] တွင် မြန်မာစာကို အသက် ၇ နှစ်ခန့် အရွယ်မှစ၍ သင်ယူပြီး ဆဋ္ဌမတန်းအထိ နေခဲ့သည်။

၁၉၂၁။ ။ ဖခင် ဦးလွန်းပင် ဦးဆောင်သည့် အမျိုးသားကျောင်း ကော်မတီက ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ အမျိုးသားကျောင်းကို မ-၁၂၈၃ခု၊ နယုန်လဆုတ် ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်သည်။ ထိုအခါ ကြားကျောင်းမှထွက်၍ အမျိုးသားကျောင်းတွင် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာ စတင် သင်ယူသည်။ တစ်ကျောင်းတည်းနေ အတန်းကြီးကျောင်းသား “ဦးအာကာသန်း” ထံမှ ကဗျာရေးနည်းကို သင်ယူသည်။

၁၉၂၃။ ။ ဇူလိုင်လ (၃၀) ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဆရာမှတ်ကြီးကျောင်းခေါ် စိန်ဂျွန်းကျောင်းသို့ ပဉ္စမတန်းမှ စတင်တက်ရောက်သည်။

၁၉၂၆။ ။ အစိုးရစစ် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ သတ္တမတန်းကို ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ တွင် မြန်မာတစ်နိုင်လုံး စတုတ္ထနေရာဖြင့် အောင်မြင်ကာ စကော

လားရှစ် ရသည်။ စိန်ဂျွန်းကျောင်းသားဘဝ၌ပင် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်၊
မြိတိသျှဘားမားမဂ္ဂဇင်း၊ ကဝိမျက်မှန်မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ကဗျာများ
ရေးခဲ့သည်။ ဆရာမှတ်ကြီး အိပ်ဆောင်တွင် အဋ္ဌမတန်းမှစ၍ ပရိ
ဖက် (Prefect) ခေါ် ကျောင်းသားမှူး လုပ်ရသည်။ ကျုံးကြီး
လမ်းတွင် မင်းကြီးကတော် ဒေါ်မြမေ ဖွင့်လှစ်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ
မိန်းကလေးကျောင်း ညကျောင်း၌ အပတ်စဉ် အလှည့်ကျ စာသင်
ပေးရသည်။

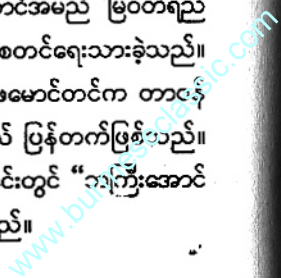
၁၉၂၇။ ။ တနင်္ဂနွေ ကျောင်းအားရက်များတွင် စိန်ဂျွန်းကျောင်းအုပ်ကြီး ဗလင်
ကို (Reverend A.H. Blencowe) က အင်္ဂလိပ်ကဗျာများ သင်
ပေးသည်။

၁၉၂၉။ ။ ဆယ်တန်းစာမေးပွဲတွင် ပထဝီဘာသာ ဂုဏ်ထူးနှင့်အတူ ဘာသာ
ရပ်တိုင်း အမှတ် ညီညီညွတ်ညွတ် အဆင့်ကောင်းရသဖြင့် “အထူး
ကျောင်းသား” အဖြစ် တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်သို့ ဝင်ခွင့်ရသည်။
ပဲခူးကျောင်းဆောင် အလယ်ထပ် အခန်းအမှတ် (၉၁) တွင်နေသည်။
တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်၏ ဒီဇင်ဘာလထုတ် နှစ်ပတ်လည် မဂ္ဂဇင်း
တွင် ကဗျာ(၅)ပုဒ် စတင်ဖော်ပြခံရပြီး မင်းသုဝဏ် ကလောင်
အမည်ကို စတင်သုံးစွဲသည်။

၁၉၃၀။ ။ ဥပစာတန်းတက်စဉ် ဆရာဦးသိန်းဟန်(ဇော်ဂျီ)နှင့် စတင် ဆုံဆည်း
ခွင့်ရပြီး စပယ်ရှယ် ကျောင်းသားအဖြစ် အရွေးခံရန် တစ်နှစ်တည်း
ဖြင့် ဥပစာအထက်တန်းကို ဖြေဆိုခွင့် ရရှိအောင်မြင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၁။ ။ မတ်လတွင် ကျင်းပသော မြန်မာစာ ပထမနှစ် ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်း
အစမ်းစာမေးပွဲကို အောင်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်တွင် မိဘများ စီးပွားပျက်
၍ ကျောင်းထွက်ပြီး ကွမ်းခြံကုန်းမြို့ အမျိုးသားကျောင်းတွင်
ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဝင်လုပ်သည်။ (ကလောင်အမည် ‘မြဝတ်ရည်
- ဟံသာကျေး’) ဖြင့် ကလေးကဗျာများကို စတင်ရေးသားခဲ့သည်။
ကျောင်းပြန်ဖွင့်ချိန် ပါမောက္ခဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က တာဝန်
ယူ ပြန်ခေါ်၍ အလုပ်မှထွက်ကာ တက္ကသိုလ် ပြန်တက်ဖြစ်သည်။

၁၉၃၂။ ။ ဖေဖော်ဝါရီလ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မဂ္ဂဇင်းတွင် “သင်္ကြံအောင်
ညာတယ်” ဝတ္ထုတိုကို ဖော်ပြခြင်း ခံရသည်။

၁၉၃၃။ ။ မတ်လတွင် ကျင်းပသော ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်း (မြန်မာစာ) ကို ပထမအဆင့်နှင့် အောင်သည်။ ဇွန်လမှ မေ ၁၉၃၅ အထိ အရှေ့တိုင်း ပညာရပ်များဌာန၌ အချိန်ပိုင်း နည်းပြလုပ်သည်။ ပဲခူးဆောင်တွင် လည်း အဆောင်နည်းပြ တာဝန်ယူရင်း မဟာဝိဇ္ဇာ အချိန်ပိုင်း တက်သည်။

၁၉၃၅။ ။ မတ်လတွင် မဟာဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်း (မြန်မာစာ) စာမေးပွဲကို ဒုတိယ အဆင့်ဖြင့် အောင်ပြီး အချိန်ပြည့် နည်းပြအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ပင်းယဆောင် နည်းပြတာဝန်ကိုလည်း ယူခဲ့သည်။ ဩဂုတ်လ (၇)နေ့တွင် ‘ပဲခူးသင်္ဘော’ ဖြင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာသည်။ သင်္ဘောပေါ်တွင် ကိန်းဘရစ်(ချ်) တက္ကသိုလ်၌ မြန်မာစာ ပို့ချမည့် မစ္စတာဖာနီဗယ်လည်း အတူလိုက်ပါသွားသည်။

၁၉၃၆။ ။ စက်တင်ဘာလတွင် ပညာသင်ဆရာ၍ အင်္ဂလန်ပြည် အောက်စ်ဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်တွင် သက္ကဋ၊ ပါဠိ၊ တိဗက်၊ အထွေထွေဘာသာရပ် များကို သင်ယူသည်။ အိန္ဒိယကျောင်းတိုက် သက္ကဋပါမောက္ခအက်ဖ်၊ ဒဗလျူ၊ သောမတ်နှင့် အီး၊ အိတ်ချ်၊ ဂျန်စတင်တို့ထံတွင် သင်ယူ သည်။

၁၉၃၇။ ။ ဒီဇင်ဘာ ကျောင်းပိတ်ရက်တွင် ငယ်စဉ်က စိန်ဂျွန်းကျောင်းအုပ် ဆရာကြီး ဗလင်ကို၏ သင်းအုပ်ဆရာအဖြစ် နေထိုင်ရာ မြို့အနီးရှိ စိန်ဒိုင်းနီးယဲ စာကြည့်တိုက်တွင် ဆရာကြီးမှ အကြံပြုသဖြင့် ဆောင်း ခိုရင်း စာကြည့်သည်။ ထိုစဉ်က စာကြည့်ဖော်များမှာ အာဇာနည် ဦးအုန်းမောင်နှင့် ပညာရေးအတွင်းဝန် ဦးဘကျော်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၃၈။ ။ အောက်စ်ဖို့ဒ်သို့ မပြန်မီ တစ်ရက်အလို ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေး အကြံကဗျာ ‘သပြေညို’ ကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ အောက်တို ဘာလတွင် လန်ဒန်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းနှင့် အာဖရိက ဘာသာ ရပ်များ (School of Oriental and African Studies) လေ့လာ ရေးကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်သည်။

၁၉၃၉။ ။ ဇူလိုင် ၁၅ ရက်တွင် ကျင်းပသော အောက်စ်ဖို့ဒ်တက္ကသိုလ် ဘွဲ့နှင့် သဘင်တွင် ဘီလစ် (B.Litt) ခေါ် စာပေဝိဇ္ဇာဘွဲ့ အပ်နှင်းခြင်းခံရ သည်။ စက်တင်ဘာတွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်သည်။ အောက် တိုဘာ (၁) ရက်နေ့တွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် အရှေ့တိုင်း

ပညာရပ်များဌာန၌ မြန်မာစာ လက်ထောက်ကတိကအဖြစ် စတင် အမှုထမ်းသည်။

၁၉၄၂။ ။ ပညာရေးဌာန ဘာသာပြန် စာပေဌာနခွဲတွင် အမှုထမ်းသည်။ ပညာ တံခွန်အသင်း အဘိဓာန်လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်လုပ်ကိုင်ရန် ခန့်ထား ခြင်း ခံရသည်။ ဇွန်လ (၁၁) ရက်တွင် ညောင်တုန်းမြို့ တရားဘက် တာဝန်ခံအရာရှိ ဦးဒွေး၊ ဒေါ်စံယုတို့၏ သမီး ဒေါ်ကြည်ကြည် (B.A. Ed., B.Ed.) [၁၂-၇-၁၉၁၈ မှ ၂၉-၁၂-၂၀၀၇] နှင့် လက်ထပ်သည်။

၁၉၄၅။ ။ ဧပြီလ ၇ ရက်တွင် စစ်ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် အဘိဓာန်လုပ်ငန်း ကို ခေတ္တရပ်ဆိုင်းလိုက်သည်။ မြိတ်သျှများ ပြန်ရောက်၍ အုပ်ချုပ် ရေးကို ပြန်လည် လုပ်ဆောင်သောအခါ ကွမ်းခြံကုန်းမြောက်ပိုင်း တွင် မြို့အုပ်လုပ်ခိုင်း၍ ၂ လခန့် လုပ်ရသည်။

၁၉၄၆။ ။ ဇွန် (၁)ရက်နေ့တွင် ကထိကအဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။ မြန်မာ့အသံ မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ် အကြံပေးအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၇။ ။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ နယူးဒေလီ၌ ကျင်းပသည့် အာရှတိုက်ဆက်ဆံရေး ညီလာခံသို့ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအနေဖြင့် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန်စာပေအသင်း အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီ၊ ဝေါဟာရကော်မတီ၊ စွယ်စုံကျမ်းအဖွဲ့၊ သုခမိန်အဖွဲ့၊ မြန်မာဘာသာ ပြန် ဥပဒေကော်မတီ စသည်တို့တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈။ ။ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ် ထုတ်ဝေရေးဌာန ဖွင့်လှစ်ပြီး ဌာနမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်၍ အဘိဓာန် လုပ်ငန်း ပြန်လုပ်သည်။ ထိုနှစ်အတွင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံ ဥပဒေ မြန်မာစာစာမူကို စစ်ဆေးလေ့လာ အကြံပေးရသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံ သုတေသနအသင်း အမှုဆောင်အဖွဲ့တွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက် သည်။ ထိုအသင်းဂျာနယ်တွင် စာတည်းလုပ်သည်။

၁၉၄၉။ ။ ထိုနှစ်တွင် မြန်မာသတ်ညွှန်းကျမ်း (နောင် တက္ကသိုလ်သတ်ညွှန်း ကျမ်း) ကို စတင်ပြုစုခဲ့သည်။

၁၉၅၁။ ။ ဇန်နဝါရီလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းသော 'မြန်မာ့ရေးရိုး ပန်းချီ ကာကွယ်ရေး ကော်မတီ' တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။

- ၁၉၅၂။ ။ အမေရိကန်နိုင်ငံ နယူးဟော့ဗင်မြို့ ယေးလ်တက္ကသိုလ်တွင် ဘာသာ
ဗေဒပညာကို ခြောက်လခန့် သွားရောက်ဆည်းပူးခဲ့သည်။
- ၁၉၅၃။ ။ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေ
ရေးဌာန စာတည်းမှူးအဖြစ် တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်း ခံရသည်။
- ၁၉၅၆။ ။ ‘တက္ကသိုလ် မြန်မာ့အဘိဓာန် အပိုင်း ၂’ (ခ - အက္ခရာ) ပြုစု
ပြီးစီးသည်။
- ၁၉၅၇။ ။ ‘ခေတ်မူလတန်း မြန်မာဖတ်စာ’ ကို ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်နှင့်
အတူ ပြုစုခဲ့သည်။ ‘တိပိဋက ပါဠိ - မြန်မာ အဘိဓာန်လုပ်ငန်း’၊
‘မွန် - မြန်မာ အဘိဓာန်လုပ်ငန်း’ များတွင် ဝင်ရောက်ကူညီသည်။
စာပေဗိမာန်၏ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းအဖွဲ့၊ စာပေဆုပေးရေးအဖွဲ့၊ သုခမိန်
အဖွဲ့၊ ပန်တျာမှုမှန် ပြုလုပ်ရေးကော်မတီ၊ ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန်
ကော်မတီ၊ ဥပဒေဘာသာပြန် ကော်မတီတို့တွင် ဝင်ရောက် ဆောင်
ရွက်သည်။ အောက်တိုဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ယဉ်ကျေးမှု ကိုယ်စား
လှယ်အဖွဲ့နှင့်အတူ တရုတ်ပြည်သူ့ သမ္မတနိုင်ငံ၊ ရုရှား၊ ပိုလန်၊
ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယား၊ အရှေ့ဂျာမနီနိုင်ငံများသို့ လှည့်လည်ခဲ့
သည်။
- ၁၉၆၁။ ။ မတ် (၁) ရက်မှ ၁၉၆၂၊ မေ(၁၂) ရက်အထိ တက္ကသိုလ် မြန်မာစာ
ဌာနတွင် ပါမောက္ခအဖြစ် အမှုထမ်းသည်။ အောက်တိုဘာလတွင်
မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့နှင့်အတူ တရုတ်ပြည်သူ့
သမ္မတနိုင်ငံသို့ သွားရောက်သည်။ တက္ကသိုလ် စာအုပ်ထုတ်ဝေ
ဖြန့်ချိရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်
အဖြစ် လုပ်ဆောင်သည်။
- ၁၉၆၂။ ။ မေ (၁၃) ရက်တွင် ပါမောက္ခရာထူးကို စွန့်လွှတ်ပြီး၊ ဘာသာပြန်
နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာနတွင် ပြန်လည် အမှုထမ်းသည်။
- ၁၉၆၃။ ။ ‘တက္ကသိုလ် မြန်မာ့အဘိဓာန် အပိုင်း ၄’ (စ - အက္ခရာ) ပြုစု
ပြီးစီးသည်။
- ၁၉၆၄။ ။ ‘တက္ကသိုလ် မြန်မာ့အဘိဓာန် အပိုင်း ၅’ (ဆ - အက္ခရာ) ပြုစု
ပြီးစီးသည်။
- ၁၉၆၅။ ။ ရှေ့ဆောင်လူငယ် ဗဟိုကောင်စီမှ ‘လူငယ်စာပေ ထုတ်ဝေရေးအဖွဲ့’
တွင်လည်းကောင်း၊ တော်လှန်ရေး အစိုးရ လူမှုဝန်ထမ်းဌာနခွဲက
ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ‘မြန်မာ့မျက်မမြင် စာပေမူသစ် စာအုပ်

ဖြစ်မြောက်ရေး ကော်မတီ အဖွဲ့တွင်လည်းကောင်း အဖွဲ့ဝင် လူကြီး အဖြစ် ပါဝင်ကူညီခဲ့သည်။

၁၉၆၆။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ စာမတတ်သူပပျောက်ရေးအတွက် သက်ကြီး စာသင် နည်း (၀ ထ က လ သ) နည်းကို တီထွင်သည်။

၁၉၆၈။ ။ တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန စာတည်းမှူး အဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူ၍ ပညာရေးဌာန အထူးအရာရှိအဖြစ် ဆက် လက် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။

၁၉၇၀။ ။ မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း နှစ် (၆၀) ပြည့်နှစ်တွင် အသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အရွေးခံရသည်။ နိုင်ငံတော်မှ ချီးမြှင့်သည် သီရိပျံ ချီ ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီးအား (၁၉-၁၂-၇၀) ရက်နေ့တွင် လှူဒါန်းခဲ့သည်။

၁၉၇၁။ ။ မေ (၃၁) ရက်တွင် ပညာရေးအရာရှိအဖြစ်မှ အနားယူသည်။

၁၉၇၄။ ။ ကြယ်၊ နက္ခတ်တာရာ ပညာပေးစာအုပ်များ ဖြစ်ကြသည့် 'မိုးပေါ် က ကြယ်တစ်လုံး'၊ 'အာကာတစ်ခွင် မြေပြင်တစ်ဝန်း' တို့ကို ပြုစုခဲ့သည်။

၁၉၇၅-၇၉။ ။ ဂျပန်နိုင်ငံ ဆိုဆာကာမြို့၊ ဆိုဆာကာနိုင်ငံခြား ဘာသာသင် တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာ ဧည့်ပါမောက္ခအဖြစ် ၄ နှစ် တာဝန်ယူ၍ ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။

၁၉၈၀။ ။ ဂျပန် (Haiku) ကဗျာကို မြန်မာ စာဖတ်ပရိသတ်နှင့် မိတ်ဆက် ပေးသော 'ဟိုက္ကူကဗျာ မြည်းစရာ' စာအုပ်ကို ပြုစုခဲ့သည်။

၁၉၈၃။ ။ ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များကို ဘာသာပြန်ရာ ၁၉၉၈-ခုနှစ် ဆန်းထိ ဇာတ်တော် (၂၄၀) ကျော် ဘာသာပြန် ပြီးစီးခဲ့သည်။

၁၉၈၄။ ။ ရိုတ်စပီးယား၏ လီယာမင်းကြီး ပြဇာတ်ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆို ခဲ့သော စာအုပ်အတွက် အမျိုးသား ဘာသာပြန်စာအုပ် (ရသ)ဆု ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၉၇။ ။ ဆရာနိုင်ပန်းလှ ဦးဆောင်သည့် ဂျပန်ရောက် စာပေအနုပညာ မြတ်နိုးသည့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားဦးစီးဌာန၏ ထာဝရရန်ပုံငွေ အဖွဲ့က (၂၀-၃-၉၇) ရက်နေ့တွင် အဖွဲ့၏ မြန်မာပြည်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ဒေါ်ခင်နှင်းယုမှ ဟင်္သာရုပ်ပါ ရွှေတံဆိပ်နှင့် ကျပ်ငါးသိန်း ချီးမြှင့် ပူဇော်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၃။ ။ ဇိဝိတဒါန သံဃာဆေးရုံအတွက် သောက်ရေသန့်စက်နှင့် အဆောက်အဦးကို တစ်သက်တာ စုဆောင်း ချွေးနည်းစာဖြင့် ၁၁-၉-၂၀၀၃ ရက်နေ့တွင် လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ဆေးရုံအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့က သီးသန့်အဆောင် ဆောက်၍ 'သပြေညို ရေချမ်းစင်' ဟု အလှူကို ကမ္ဘည်းထိုး မှတ်တမ်းတင်ပေးခဲ့သည်။

၂၀၀၄။ ။ သြဂုတ်လ ၁၅ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက် ၁၁:၃၀ နာရီတွင် ရန်ကုန်မြို့၊ အမှတ် ၁၈၊ ဦးထွန်းလင်းခြံလမ်း၊ 'သပြေညို' နေအိမ်၌ ကွယ်လွန်သည်။ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် ဇနီး ဒေါ်ကြည်ကြည်နှင့် သား ဦးညွှန်စိုး၊ ဦးထင်ကျော်၊ သမီး ဒေါ်ထားချိုတို့ ကျန်ရစ်သည်။ ရုပ်ကလာပ်ကို ရေဝေးအကွက် အမှတ် (၅၁) တွင် ဂူသွင်း သင်္ဂြိုဟ်သည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ် ရေးသား ပြုစုခဲ့သောစာအုပ်များ

- ၁။ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ ၁၉၃၄
(သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဦးစမောင်၊ ဇော်ဂျီ၊ ကုသတို့နှင့်တွဲဖက်)
- ၂။ မင်းသုဝဏ် ၁၉၃၆
- ၃။ ခေတ်စမ်းကဗျာများ ၁၉၃၇
(ဦးစမောင်၊ ဦးသိန်းဟန်၊ ဦးညွန့်၊ ဦးတိုးအောင်၊
ဒေါ်ခင်စောမူ၊ ဦးဘသောင်း၊ ဦးစောမောင်မောင်တို့နှင့် တွဲဖက်)
- ၄။ အပိုမြန်မာဖတ်စာ စာအုပ် (၅) ၁၉၃၈
- ၅။ မောင်ရွေးဖို့ ၁၉၄၀
- ၆။ သပြေညိုနှင့် အခြားကဗျာများ ၁၉၄၁
- ၇။ ဗမာ့သမိုင်းပုံပြင်များ ၁၉၄၃
(ဦးဘသောင်း၊ ဦးအုန်းဖေ၊ ဦးသိန်းဟန်တို့နှင့်တွဲဖက်)
- ၈။ စာပေလောက ၁၉၄၈
- ၉။ ဝိဇယပြဇာတ် အဖြေသစ် ၁၉၅၁
- ၁၀။ မြန်မာသတ်ညွှန်းကျမ်း ၁၉၅၂
- ၁၁။ ကလေးများအဖို့ ပုံပြင်ဝတ္ထုများ (ပ) ၁၉၅၂
- ၁၂။ ကလေးများအဖို့ ပုံပြင်ဝတ္ထုများ (ဒ) ၁၉၅၂
- ၁၃။ ဦးကြင်ဥ၏ ပါပဟိန်ပြဇာတ် ၁၉၅၂
- ၁၄။ တက္ကသိုလ် မြန်မာအဘိဓာန် (၅) တွဲ ၁၉၅၂-၆၄
- ၁၅။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ အလိုကျ ၁၉၅၃
- ၁၆။ က။ သုံးပွင့်ဆိုင် ခေတ်စမ်းစာပေ ၁၉၅၅
(သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီတို့နှင့် တွဲဖက်)
- ၁။ လူရွှန်း (တရုတ်-ဗမာ ချစ်ကြည်ရေးအသင်းမှထုတ်ဝေ)

- ၁၇။ သူငယ်တန်းမြန်မာဖတ်စာ ၁၉၅၆
(ဦးဖေမောင်တင်နှင့် တွဲဖက်)
- ၁၈။ ပထမတန်း မြန်မာဖတ်စာ ၁၉၅၇
(ဦးဖေမောင်တင်နှင့် တွဲဖက်)
- ၁၉။ ခေတ်မူလတန်း မြန်မာဖတ်စာ ၁၉၅၇
(ဦးဘနှင့် တွဲဖက်)
- ၂၀။ တတိယတန်း မြန်မာဖတ်စာ ၁၉၅၈
(ဦးဘနှင့် တွဲဖက်)
- ၂၁။ စတုတ္ထတန်း မြန်မာဖတ်စာ ၁၉၅၈
(ဦးဘနှင့် တွဲဖက်)
- ၂၂။ မူလတန်း မြန်မာဖတ်စာ ၁၉၆၀
(ဦးဘနှင့် တွဲဖက်)
- ၂၃။ ပထမတန်း မြန်မာဖတ်စာ ၁၉၆၁
(ဦးဘနှင့် တွဲဖက်)
- ၂၄။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ ဘလ္လတိယပျို့ ၁၉၆၁
- ၂၅။ ဦးပုညဝတ္ထု (၄) ပုဒ် ၁၉၆၁
- ၂၆။ မေတ္တာနှင့် သစ္စာ ၁၉၆၂
- ၂၇။ တက္ကသိုလ် မြန်မာသတ်ညွှန်းကျမ်း ၁၉၆၃
- ၂၈။ ကဗျာပရိယာယ် (မင်းယုဝေနှင့် တွဲဖက်) ၁၉၆၃
- ၂၉။ ပန်းနှင့်ပင်စည် ၁၉၆၅
- ၃၀။ မြန်မာစာ မြန်မာမှု ၁၉၆၅
- ၃၁။ နှလုံးလှပုံပြင်များ ၁၉၆၅
- ၃၂။ ကဗျာရေးချင် စာစပ်သင် ၁၉၆၅
- ၃၃။ ခရီးသည် (ဇော်ဂျီနှင့် တွဲဖက်) ၁၉၆၅
- ၃၄။ ဖိုးသူတော်ဦးမင်း၏ သဘာဝပြကွဒိန် ၁၉၆၆
- ၃၅။ ကလေးပုံပြင် ၂၄ ပုဒ် ၁၉၆၆
- ၃၆။ ပျဉ်းမငုတ်တို ၁၉၆၈
- ၃၇။ ရေချမ်းစင် ၁၉၇၀
- ၃၈။ အင်းလျားကန်သို့ အိုကုတို့ ၁၉၇၃
- ၃၉။ မိုးပေါ်မှာ ကြယ်တစ်လုံး ၁၉၇၄
- ၄၀။ အာကာတစ်ခွင် မြေပြင်တစ်ဝန်း ၁၉၇၄

၄၁။	ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ (ခ) ခေတ်စမ်းဝတ္ထုများ (သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီ၊ ကုသတို့နှင့် တွဲဖက်)	
၄၂။	မောင်ခွေးဖို့ (၄၅) ပုဒ်	၁၉၈၆
၄၃။	မောင်ခွေးဖို့နှင့် မထွေးဖို့ ကဗျာများ	၁၉၉၇
၄၄။	မင်းသုဝဏ် ကဗျာပေါင်းချုပ်	၁၉၉၇
၄၅။	ခေတ်စမ်း၏ ပန်းသုံးပွင့် (သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီနှင့် တွဲဖက်)	၁၉၉၉
၄၆။	၉၂ နှစ်ပြည့် မွေးနေ့အမှတ်တရ ကဗျာများ	၂၀၀၁
၄၇။	မင်းသုဝဏ်၏ ဝတ္ထုတိုများ	၂၀၀၂
၄၈။	ကလေးပုံပြင်များ	၂၀၀၄
၄၉။	မြန်မာစာပေပညာရှင် တွင်းသင်းမင်းကြီး	၂၀၀၄
၅၀။	သီချင်းသည် ချိုးကလေးနှင့် နှလုံးလှပုံတို့ပတ်စမျှ	၂၀၀၅
၅၁။	မြန်မာစာအုပ် ဝေဖန်ချက်များ	၂၀၀၆
၅၂။	ကလေးများအဖို့ ပုံပြင်ဝတ္ထုများ	၂၀၀၇
၅၃။	ကျောင်းသားဘဝနှင့် ဗဟုသုတ	၂၀၁၁
၅၄။	ခြစ်ရာများ	၂၀၁၁

အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် ပြုစုခဲ့သော စာအုပ်စာကလေးများ

1.	Development of the Burmese Language in the Medieval Period	1938
2.	Some Problems of a lexicographer in Burmese	1956
3.	A Translation of Three Shield-Dances Songs Attributed to the Lord of Myinzaing	1974
4.	Some Burmese Poems Depiciting Burmese Life	1977
5.	Taytu - The ancient name of Peking in a Burmese Lithic Inscription of Pagan	1977
6.	Spoonerism in Burmese (Myanmar)	1978

ဘာသာပြန် လုံးချင်းစာအုပ်များ

၁။ ဟိုက္ကူကဗျာ မြည်းစရာ	၁၉၈၀
၂။ လိယာမင်းကြီး	၁၉၈၄
၃။ ၅၅၀ ဇာတ်ပင်လှော် (ပ)	၁၉၈၉
၄။ ၅၅၀ ဇာတ်ပင်လှော် (ဒ)	၁၉၈၉
၅။ ရာဘင်ဒြာနတ်တရီး စာပေပဒေသာ (မောင်ဖြူး၊ ဇော်ဂျီတို့နှင့် တွဲဖက်ရေး)	၁၉၉၀
၆။ ဓမ္မပဒ	
၇။ နိုင်ငံရပ်ခြား ယဉ်ကျေးမှု ဝတ္ထုတိုများ	၁၉၉၄

ရေးသား တည်းဖြတ်သောစာအုပ်များ

၁။ ဂါမဏိ စန္ဒာပျို့ (ဆီမီးခံရွာစား - ဦးရွှန်း)	၁၉၃၆
၂။ ဗမာ့သမိုင်းပုံပြင်များ (ဦးသိန်းဟန်နှင့် ပူးတွဲတည်းဖြတ်)	၁၉၄၃
၃။ မာလာမြိုင်ကဗျာများ - ငွေတာရီ	၁၉၄၇
၄။ ရတနာကဗျာများ - မင်းယုဝေ၊ ငွေတာရီ	၁၉၅၀
၅။ အလယ်တန်း မြန်မာစာဖြေနည်း (ခေT) အလယ်တန်းကျောင်းသုံး မြန်မာစကားပြေနှင့် ကဗျာ ကောက်နုတ်ချက် အဖြေပေါင်းချုပ်	၁၉၅၀ - ၅၉
၆။ ရခိုင်သူမြတ် လောကသာရပျို့ အဖြေအဘိဓာန်	၁၉၅၅
၇။ ကလေးများအဖို့ ဗုဒ္ဓဝင် - နယဉ်	၁၉၅၆
၈။ ရှင်ဥက္ကံသမာဏီ - တောင်သူဆိုရတုအဖြေ	၁၉၅၉
၉။ ရှင်ဥက္ကံမကျော်တောလားနှင့် လက်ဝဲသုန္ဒရ ရတုများ	၁၉၆၄
၁၀။ ကဗျာဥယျာဉ် (ဇော်ဂျီ၊ ဦးဘနှင့်တွဲဖက်)	၁၉၆၄
၁၁။ ကဗျာဥယျာဉ် (ဇော်ဂျီ၊ တက္ကသိုလ်ဘာကြီးနှင့်တွဲဖက်)	
၁၂။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ ပကိဏ္ဍကစာစု (ဦးအုန်းရွှေနှင့် တွဲဖက်)	၁၉၆၈
၁၃။ ရခိုင်ရှင်သီလဝံသ - ဂဝိဂန္ဓကျမ်း	၁၉၇၄
၁၄။ မြန်မာ - ဂျပန် အဘိဓာန်	၁၉၇၉

ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကလောင်အမည်များ

- ၁။ စိန်ဂျွန်းပျော် - မောင်ဝန် (ဦးအာကာသန်းတပည့်)
- ၂။ စိန်ဂျွန်းပျော်
- ၃။ စိန်ဂျွန်းပျော်၊ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့
- ၄။ စိန်ဂျွန်းပျော်မောင်ဝန်
- ၅။ စိန်ဂျွန်းပျော်မောင်ဝန်၊ ကွမ်းခြံကုန်းမြို့
- ၆။ ကွမ်းခြံကုန်း - သုဝဏ် - ၁၀တန်း
- ၇။ မေဃဝန်
- ၈။ ကွမ်းခြံကုန်း - မေဃဝန်
- ၉။ မေဃဝန် - ကွမ်းခြံကုန်းမြို့
- ၁၀။ သုဝဏ်
- ၁၁။ မောင်သုဝဏ်
- ၁၂။ စန်းသော်တာ
- ၁၃။ ကွမ်းခြံကုန်း တောင်စုအစွန်က မောင်သုဝဏ်
- ၁၄။ ကွမ်းခြံကုန်း တောင်စုအလွန်က မောင်သုဝဏ်
- ၁၅။ မင်းသုဝဏ်
- ၁၆။ မြဝတီရည်
- ၁၇။ မြဝတီရည် - ဟံသာကျေး
- ၁၈။ ရွှေကညစ်
- ၁၉။ ခင်သီဂီ (ဟံသာဝတီ)
- ၂၀။ မွန်ကလေး
- ၂၁။ နောက်လိုက်

- ၂၂။ မောင်ရွှေချည်
- ၂၃။ ဦးဝန်
- ၂၄။ တက္ကသိုလ်မင်းသုဝဏ်
- ၂၅။ ဝါသဝ
- ၂၆။ အညတြ
- ၂၇။ ဝိဇ္ဇာမြတ်စို့
- ၂၈။ ငညို
- ၂၉။ သုတေသီ
- ၃၀။ မင်္ဂလာ
- ၃၁။ ဝေဠုသုမန
- ၃၂။ သိချင်သူ
- ၃၃။ ခလောက်တရာက ငသောကြာ
- ၃၄။ မောင်ရူပ (ဟင်္သာတ)

